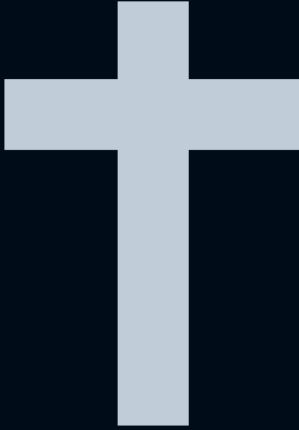


Ulibra wi
Naşibaţi



New Testament and Shorter Old Testament in Mankanya

Ulibra wi Naşibaŋi

New Testament and Shorter Old Testament in Mankanya

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 30 Dec 2021
a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c

Contents

UJUNI	1
MACI	71
MARKUF	123
LUK	155
YOWAN	210
ULEMP	248
ROM	298
1 KORINT	321
2 KORINT	343
GALATIYA	357
EFET	366
FILIP	374
KOLOF	380
1 TEFALONIK	386
2 TEFALONIK	391
1 TIMOTE	394
2 TIMOTE	401
TIT	406
FILEMON	409
HEBĒRĒ	411
YAKOB	428
1 PIYEER	434
2 PIYEER	441
1 YOWAN	445
2 YOWAN	451
3 YOWAN	453
YUDA	454
Uko wi bayuujun Yowan	456

Ujuni

Uɕup ujuni

Ulibra uteek wi Uɕup wi Našibaɕi katim ki wa kawo « Ujuni » ɕiki uji uɕiiniyaan ujuni wi umundu, na iko bti inwoon abot aɕiiniyaan pntaali pi Iɕrayel panwoon pi Našibaɕi. Kafah 1 te 11: Hum di ņaan akdoon kadoo kame umundu wi ņwoon wi? In awoon ņaan? We uwoon ulempul keme we ukaan kē abi ɕi umundu? We ukaan kē baņaan baji baban ɕun kawo ɕi pɕom na bkujar na ugut? We uhinanun kapēnan uko mēnt? Iko mēnt yi yi kafah kateek ki ulibra ujuni wi kakdoon na pteem. ņiint na ņaaɕ jibi baɕakadiiri (1-2); pgar pi bagaruŋ na Našibaɕi (3); Kayin na Abel (4) Nowe ɕi wal wi ušubal uweek (6-9); Katoh kaweeɕ ki ņšobra ki Babel (11). Iko impiitun ɕi, ņaan aanhil kaɕup bnuura wal wi iɕepun na manjoonan jibi baņaan bajen bajaan bado hēnkun. Ifah 12 te 50 ikakalēs jibi Našibaɕi akɕiun umundu mbuur wi aduun bantohi bateek biki Iɕrayel bado kalempara : Abraham (12.1–25.18), anwoon ņaan anfiyaaruŋ bnuura abot aji ɕaš Našibaɕi awo i baņaan bado katen ɕi a. Itaak awoon abukul. Ababul Yakob (25.19–36.43) i i babiin aɕu katim ki Iɕrayel. Yotef (37.1–50.26) anwoon alon ɕi babuk Yakob, abiin ado kē Yakob na babukul bandukiin na babuk baka bti kē baya afēɕ du Ejiptu. Ulibra ujuni uwo duna pjukan ɕi uko wi Našibaɕi adolon. Ujunna aɕup kē Našibaɕi apašun umundu, kē uko mēnt ukdiiman mndēm mi wa, kē umundu bti ušē wo ɕi iņen yi Našibaɕi, ul akšihun wa. Ulibra ubaana ɕi kahoŋ ki Našibaɕi ahoŋun aji ado katen pntaali pi nul. Du ujuni te uba ulibra wi, Našibaɕi awoon i baɕiiniyaanun; Ado kē baņaan bame a, aji wayēs, aji ɕon kabot kaɕēnk pntaali pi nul, aji boman iko bti yi pntaali pi nul. Kē ašē ji ņal baņaan bafiyaara bakuɕ bafiyaar kahoŋ ki ahoŋun, bado kaɕaš uko wi aɕuun pdo na bgah bi nul. Ulibra wi ujeɕ idolade yi unjon yi Iɕrayel kadolna baņaan bayikrēn bnuura hum di pntaali mēnt pabiin awo ɕi pfiyaar, jibi padolon kē pfiyaar mēnt paliint abot ajoonan.

Upaša umundu

¹ Du ujuni Našibaɕi apaš baɕi na mboš.

² Kē mboš manšē wo mnjint kē nin ukoolan unwo ɕi ma, bdēm bawun bnjiir, kē uyook umpēnnun du Našibaɕi ušē fuut ɕi meel duut.

³ Našibaɕi aji wal mēnt: « Bjeehi bawoon » kē bjeehi bawoo.

⁴ Našibaɕi awin kē bjeehi banuuraa, ašē paɕēs bjeehi na bdēm.

⁵ Našibaɕi adu bjeehi aji « unuur » adu bdēm « utejan. » Utaakal uwoo, nfa kē mankuɕ awo : unuur mēnt uwoon uteek.

⁶ Kē Našibaɕi ašē ji : « Uko ulon unnaamun ji kanjan uwoon ɕi ptoof pi meel, upaɕēsaan ma » kē uwo han.

⁷ Našibaɕi ado uko mēnt kē upaɕēs meel, kē mlon manwo ɕi uɕeeh kē mnlon manwo du bko duut.

⁸ Našibaɕi adu uko mēnt aji « baɕi. » Utaakal uwoo, nfa kē mankuɕ awo : unuur mēnt uwoon utēbantēn.

⁹ Kē Našibaɕi ašē ji : « Meel manwoon ɕi baɕi uɕeeh manɕonkandērēn ɕi dko dloolan, pkay pakuɕ papēn pawinana » kē uwo han.

¹⁰ Našibaɕi adu dko dkaɕ aji « mboš » ašē du dko di meel « bdēk. » Našibaɕi awin kē uko mēnt unuura.

¹¹ Našibaɕi aji : « Mboš mambukan ujaagal, ugof bti na mnko bti. Uko undoli uko wi ukdoon kabuk udo kawo na uhiib kēme mbuk » kē uwo han.

12 Mboş kē mambuk ujaagal, ugof bti na mnko bti. Ujaagal unwoon, uji uwo na kanaamare ki wa, bgof banwoon baji bawo na kanaamare ki ba ; uko undoli uji uwo na mbuk kēme uhiib. Naşibaţi awin kē uko mēnt unuura.

13 Utaakal uwoo, nfa kē mankuţ awo : unuur mēnt uwoon uwajantēn.

14 Naşibaţi kē aşē ji : « Iko ilon inkdoon kajeehan iwoon du baţi duut ipatēşaan unuur na utejan! Idoon kadiiman wal wi nfettu, nnuur, na nşubal ;

15 iwoon du baţi duut ido kajeehan mboş! » kē uwo han.

16 Naşibaţi ado iko itēb iweekinjaan ijeehan, uweek uji upēn kaşih na nfa te utaakal, umpoţi kapēn kaşih na utejan. Ado kak njah.

17 Naşibaţi aţu ya du baţi duut ido kajeehan mboş,

18 ido kaşih pnak na utejan, ipatēşaan bjeehi na bdēm. Naşibaţi awin kē uko mēnt uwo unuura.

19 Utaakal uwoo, nfa kē mankuţ awo : unuur mēnt uwoon ubaakanţēn.

20 Kē Naşibaţi aşē ji : « Meel mantum nko, nkat njabot njado kayiţ du baţi, ũi mboş duut! »

21 Naşibaţi apaş nko nweek nyibanaan ni bdēk na nko njanwoon ũi meel bti kē natum maakan, akak apaş nkat bti. Naşibaţi awin kē uko mēnt uwo unuura.

22 Naşibaţi awul na bnuura aji : « An nko ni meel, kabuk kajoobēt na an, nabuk maakan natuman meel mi idēk. Kē an nkat, nabukan natuman mboş! »

23 Utaakal uwoo, nfa kē mankuţ awo : unuur mēnt uwoon uñeenantēn.

24 Naşibaţi aji : « Mboş manwulan nko bti : Nntaam ni katoh, nko njmpoţi na nko ni uţeeh bti » kē uwo han.

25 Naşibaţi ado nko ni uţeeh bti, nntaam ni katoh bti na nko njmpoţi bti. Naşibaţi awin kē uko mēnt unuura.

26 Naşibaţi aji : « Nawulan njdo ñaan anaamun, awo ji un, aşiş njtēb ni bdēk, nkat ni baţi, nntaam ni katoh, na nko bti njanjaan njapula ũi mboş. »

27 Naşibaţi apaş bañaan kē banaam na a :

bapaşana anaam na Naşibaţi,

apaş baka kē bawo ñiinţ na ñaaţ.

28 Naşibaţi awul baka bnuura aji : « Kabuk kajoobēt na an, nabukan maakan, natuman mboş nabot naşih ma. Naşihan njtēb ni bdēk, nkat ni baţi na nko bti njanwoon ũi mboş. »

29 Naşibaţi aji : « Natenan, dwulan ujaagal unwoon na mbuk na uko wi ugof na mnko bti manjaan mambuk nado kade.

30 Dwul kak iko mēnt nko bti njanwoon na uhēfēnt: njnko bti njanwoon ũi mboş, nkat bti ni baţi na nko bti njankmpuliinţ ũi mboş. Dwul ya na njado kade » kē uwo han.

31 Naşibaţi aten uko bti wi adolon aşē win kē uwo unuura. Utaakal uwoo, nfa kē mankuţ awo : unuur mēnt uwoon upaajantēn.

2

1 Hēnk di di Naşibaţi abaan ppaş baţi na mboş na iko bti inwoon da.

2 Unuur utēnk paaj na ulon utēnk kē Naşibaţi aba ulempul. Anoorfēn unuur mēnt wi adolon ulempul bti aba.

3 Naşibaţi adēman unuur utēnk paaj na ulon akuţ ado wa kē uyimani, ũiki anoorfēn unuur mēnt wi abaan ppaş iko bti.

Naşibaţi aţak ñiinţ na ñaaţ

4 Kē hēnk di di *Yawe Nawat Kabuka apaşun baţi na mboş. ũi wal wi Naşibaţi Nawat Kabuka apaşun mboş na baţi,

⁵ nin ugoŋ na ujaagal uloŋ uundobi may may ƚi mboŝ, ƚiki Naŝibaƚi Ajugun aandobi do uŝubal kē uŝub ƚi ma, kē nin ƚiaan aanak awo, ankjaari ma.

⁶ Kē meel manŝē ji mampēna ƚi ukumpēŝ uloŋ katulan mboŝ bti.

⁷ Wi wi Naŝibaƚi Ajugun aƚakuŋ ƚiaan na ufuuŝ wi mboŝ, afuuƚ ƚi iyiŝ yi nul uhefēŋ ƚi ubida, kē akak ƚiaan ankhefēŋtuŋ.

⁸ Naŝibaƚi Nawat Kabuka aƚepi uwoorta du umbaŋ wi umayar unuur ƚi utaak wi Eden aŝē ƚu da ƚiaan i aƚakuŋ.

⁹ Naŝibaƚi Nawat Kabuka anaƚan ƚi mboŝ mnko bti manuuriŋ bten abot alil. Akak anaƚan ƚi uwoorta bko bi ubida na bko bmeeni bnuura na buƚaan.

¹⁰ Bdēk bloŋ bapēna Eden abi atulan uwoorta, aŝē paŝŝeraan da, ado itant ibaakēr.

¹¹ Kateek katim ki ka kawo Piŝon : kafooy utaak wi Hawila bti, unwoon ƚa wuuru,

¹² wuuru mēŋt uwo ujint piŝ. Utaak mēŋt uwo kak na bko bloŋ banjaan babomanaan mnkulan bi baƚaan bado bdeliyum, na mnlaak mpoƚi mnloŋ mannuuriŋ maakan aji manuur abot atam preeŝ ji wuuru, mi baƚaan bado koralin.

¹³ Katēbantēn katim ki ka kawo Gihon : Kafooy utaak wi Kuŝ bti.

¹⁴ Kawajantēn katim ki ka kawo Tigrē: Kawo du umayar unuur wi utaak wi Aŝuur. Kabaakantēn katim ki ka kawo Ēfrat.

¹⁵ Naŝibaƚi Nawat Kabuka aƚu ƚiaan ƚi uwoorta wi Eden ado kajaar wa abot ado kayeŋ wa.

¹⁶ Naŝibaƚi Nawat Kabuka aƚiini na a wal mēŋt aji : « Ihinan kade mnko bti mi uwoorta,

¹⁷ kē bko bi pme bnuura na buƚaan iinkde ba, ƚiki unuur wi ikdeen ba, ikeƚ. »

¹⁸ Naŝibaƚi Nawat Kabuka aji wal mēŋt: « Unnuura ƚiaan awo aloolan. Dwo kado naƚēnka, annaamuŋ na a. »

¹⁹ Naŝibaƚi Nawat Kabuka akak aƚej mboŝ abomanaan ŋko ŋi uƚeeh bti na ŋkaƚ ŋi baƚi bti, aŝē ƚij ŋa ƚiaan, katen itim yi akƚuun ŋa : undoli uwo kawo katim ki ƚiaan akƚuun wa.

²⁰ Kē ƚiaan awul ŋntaam ŋi katoh bti itim na ŋkaƚ bti na ŋko ŋi uƚeeh bti. Nin uloŋ unnaamuŋ na a, unhinanuŋ kaƚēnka na manjoonan unwoo.

²¹ Wal mēŋt, kē Naŝibaƚi Nawat Kabuka aŝē ƚu ƚiint bŋoy bweek. Wi akŋoyēŋtuŋ, kē aŝē pēnan kamoh kalon ki kantaagan aŝē tuh dko di apēnanaanuŋ ka.

²² Wi wi aŝaan aƚej kamoh mēŋt aƚakna ƚiaaƚ aŝē ƚija ƚiint.

²³ Kē ƚiint aŝē wuuhar aji :

« Yoow, byaaŝ bi kamoh ki imoh yi naan ka,

pŋaak pi naan pa.

Adu'ana ƚiaaƚ,

ƚiki apēna ƚi ƚiint*! »

²⁴ Waŋ ukaan kē ƚiint aklun kaduk aŝin na anin kanaakiir na aharul, bakak ƚiaan aloolan.

²⁵ Kē bukal batēb bti, ƚiint na ƚiaaƚ baŝē wo byiŝu, kē nin aloŋ aankowa atēŋtul.

3

Adam na Ewa badookana du uwoorta wi Eden

* 2:23 Adu'ana ƚiaaƚ ƚiki apēna ƚi ƚiint: ƚi uhebērē ƚiint awo Iŝ kē ƚiaaƚ awo Iŝa.

1 Upula ubi wo unkguuradaanun ti ŋko ŋi uŋeeh bti ŋi Naŋibaŋi *Nawat Kabuka apaŋun. Uji na ŋaaŋ: « Kē Naŋibaŋi aji nawut kade nin pko ploŋ ti mnko mi uwoorta? »

2 Kē ŋaaŋ ateema aji : « Ŋhinan kade mnko mi uwoorta.

3 Kē bko banwoon ti ptoof pi uwoorta, Naŋibaŋi aji ŋkeŋ woli ŋban ba, kēme ade ba. »

4 Kē upula uteema aji : « Nin! Naankket!

5 Naŋibaŋi ame kē unuur wi nakdeen bko mēnt, kēs ki nan kahaabēša naŋē nawo ji a *, name bnuura na buŋaan. »

6 Ŋaaŋ awin kē bko baka plil pde, anuura ti kēs, abot awo bko banjaan bawul uŋal untuŋa. Amar wal mēnt pko ploŋ ti bko mēnt ade, akak awul ayinul, anwoon na a, kē adee.

7 Wal mēnt kē kēs kaŋē haabēša na baka kē bame hēnkun kē bawo byiŋu. Bajey itoh yi bko bi bajaan bado bfiŋ aŋiir awunna ŋleef.

8 Na utaakal, uyook ulil ukob, kē Naŋibaŋi Nawat Kabuka aŋē pēn ptar ihoŋ, ŋiint na ŋaaŋ batiinka aŋē mena ti mnko mi uwoorta.

9 Naŋibaŋi Nawat Kabuka adu ŋiint aji : « Iwo tuŋ ba? »

10 Kē ateema aji : « Dtiink kē ikpoŋ ti uwoorta kē nlēnki ŋiki dwo byiŋu, aya amena. »

11 Kē akak aji na a : « In aŋupiin aji iwo byiŋu? Ikeer ade bko bi nneenaniin pde! »

12 Kē ŋiint aji na a : « Ŋaaŋ i iŋuun kē aŋogēn amarun pko ti bko bun awulēn, kē ndee! »

13 Kē Naŋibaŋi Nawat Kabuka aŋē ji na ŋaaŋ: « we wi idolun hēnk? » Kē ateem aji : « Upula uguurnun, kē nde ba. »

14 Kē Naŋibaŋi Nawat Kabuka aŋē ji na upula : « Jibi idolun uko mēnt, Ikfēpaniin ti ŋntaam ŋi katoh bti na ŋko ŋi uŋeeh bti.

Ido kapoŋna kayin kabot kade mboŋ ŋnuur bti ŋi ubida wi nu.

15 Dtu bŋoorad ti iwi na ŋaaŋ, ti pntaali pi nu na pi nul.

Balun kanantlu bkow, kē iwi, ilun katib baka ti pŋoŋ. »

16 Naŋibaŋi Nawat Kabuka akak aji na ŋaaŋ: « Dluŋ kaŋu'u ti unoor uweek woli ibuk, ilun kahaj woli ibuk.

Uŋal wi nu ulun kado kawuuku du ayinu ado kaŋu'u pdo uko wi aŋaluŋ. »

17 Naŋibaŋi Nawat Kabuka aji na ŋiint: « Jibi itiinkun uŋup wi aharu, ade bko bi mbiin aneehanu pde,

iŋu mboŋ manfēpana!

Ido kaji khaj maakan kaba kahinan kapēnan ti ma uko ude ŋnuur bti ŋi ubida wi nu.

18 Mboŋ mando kawulu iyiw, ibot ido kade ŋdeey ŋi uŋeeh.

19 Ujēnk wi nu

wi wi iklun kado kadeena

te wal wi iklun kakak du mboŋ mi ipēnnun

* 3:5 Nawo ji a : Balon baji baŋibaŋi.

ṭiki iwo ufuuṣ

akuṭ aluṅ kakak du ufuuṣ. »

²⁰ Adam, ṅiint, aṭu aharul katim ki « Ewa† » ṭiki awoon anin bañaan bti.

²¹ Naṣibaṭi Nawat Kabuka ado Adam na aharul imiṣa yi injan awoharan baka.

²² Wi wi aṣaan aji : « Hēnkuṅ ṅaan akak ji nja, kame bnuura na buṭaan! Awutan hēnkuṅ katar kañen, kamar kak ṭi bko bi ubida kakaana ubida wi mnto! »

²³ Kē Naṣibaṭi Nawat Kabuka aṣē dooka ṭi uwoorta wi Eden ado kajaar mboṣ mi bapēnanaanuluṅ.

²⁴ Wi adookuluṅ aṣē ṭu ṛwanjuṭ ṅi bajaan bado kerubim kē ṛkayen du umbaṅ wi umayar unuur wi uwoorta, na kakej ki bdoo kankdolunṅ ji kabēntabēn, kayenṅa bgah byaani du bko bi ubida.

4

Kayin afiṅ Abel

¹ Wi iko yanṅ iṭepuṅ, Adam ameer na Ewa aharul ; kē awo na kayinṅ, abuk Kayin* aṣē ji : « *Yawe Nawat Kabuka ado kē mbuk ṅiintṅ »

² Akak abuk napoṭ ṅiintṅ, Abel.

Abel awo nayafan, kē Kayin aṣē wo najaar.

³ Wi bayaan aban ṭuṅ, kē Kayin aṣē ṭij ṛdeey ṅi apēnanaanuṅ ṭi mboṣ aṭenjan Nawat Kabuka.

⁴ Abel ul kak, kē apēnan ṅlonṅ ṭi ṅntaam ṅambukiṅ uteek ṭi batani bi nul aṭu na mniir mi ṅa aṭenanaan Nawat Kabuka. Kē Ajugun adi bṭenjan bi Abel,

⁵ aṣē wo aandi bi Kayin. Kē Kayin aṣē deebaṭ maakan, kaara kē daṭoñara na a.

⁶ Nawat Kabuka aji na Kayin wal mēntṅ : « we ukaanṅ kē ideebaṭi, kē kaara di nu dabot aṭoñara ba? »

⁷ Woli ido hēnkuṅ uko unnuuriṅ, iinkhil kadeenṅ bkow i? Kē woli ido uko unwoon unnuura, buṭaan daji dabop ṭi plēman pi nu ji uko wi uṭeeh unjoṭuṅ kado na pwatu. Kē iṣē wo i kawat da. »

⁸ Kayin kē aṣē ji na Abel aṭa'ul : « Biin ṅya uṭeeh†. » Kē wi bawoonṅ du uṭeeh, kē Kayin aṣē dēpa ṭi Abel afiṅ.

⁹ Nawat Kabuka aji na Kayin : « Abel aṭa'u awo ṭuṅ ba? » Kē ateem aji : « Mēmme. Dwo nayeṅ i aṭa'naan i? »

¹⁰ Kē Nawat Kabuka akak aji na a : « we wi idoluṅ ba? Dṭiink pñaaṅ pi aṭa'u du mboṣ kē pakhuuran abi ṭi ṅji ala nlukana. »

¹¹ Hēnkuṅ, ifēpanaa, adookana ṭi mboṣ manhaabēṣuṅ mntum adaan pñaaṅ pi aṭa'u i ifiṅuṅ.

¹² Ukaanṅ kē woli ijaar, mboṣ maankak awulu ṅdeey : ido kañaay ṅaay na umundu. »

¹³ Kē Kayin aṣē ji na Nawat Kabuka : « Kakob ki katam maakan pa ṅji. »

¹⁴ Idookēn ṅṭa ṭi mboṣ mnuura, kē nwoyi kamena kaya kalowu ; kado kañaay ṭi umundu, ṅaan awinēnle afiṅēn. »

¹⁵ Nawat Kabuka kē aṣē ṭeema aji : « Nin, woli ṅaan afiṅu, bañaanṅ paaj na alonṅ bakfiṅaniṅ pa plukanu. » Wi wi Nawat Kabuka aṣaanṅ aṭu uko ulonṅ ṭi Kayin unṅṭuunṅ ṅaan awinale awut kafija.

† 3:20 Ewa : ṭi uhebērē uwoon Najeb. * 4:1 Kayin : Katim ki kanaam kadu'are na pka. † 4:8 Biin ṅya uṭeeh : Dko di daanwo ṭi ulibra uteek.

16 Kë hënk di ayaan alow Nawat Kabuka, afët du utoak wi Nod unwoonj du umayar unuur wi Eden.

Pntaali pi Kayin

17 Kayin ameer na aharul, kë awo na kayinj abuk Henok. Kayin awo wal mëntj ti pniw ubeeka, kë hënk di ajuunj wa katim ki abukul Henok.

18 Henok awoonj ašin Irad, kë Irad awo ašin Mehuyahel, kë Mehuyahel awo ašin Metutayel, kë Metutayel awo ašin Lamék.

19 Filah aniiim baatj batëb, alonj awo katim ki Adah, kë natëbanjën awo Filah.

20 Adah abuk Yabal ; awoonj ašin banjaan bafëtj ti iloona kabot kayafan.

21 Katim ki aça'ul kawo Yubal ; awoonj ašin banjaan bakob uko unnaamunj ji bntuni wi bajaan bado « harpe » kabot kateen.

22 Filah kak abuk napotj ñiintj i katim ki Tubal Kayin, anwoonj ateem baatak bti banjaan baboman iko ijul injaan ilofar. Aça Tubal Kayin ñaaç awo katim ki Naamah.

23 Lamék aji na baharul :

« Adah na Filah, natiinkaana ;
bahar Lamék, nawatan ibaç.
Dfiñj ñiintj, ñiki bakobën awuran

Aa, dfiñj naçaça mëntj, ñiki batehanaan

24 Woli ñaañ afiñj Kayin, bañaan paaj na alonj

bakfiñjaniinj kalukanaana,

kë woli ñaañ afiñj Lamék, bañaan iñeen-paaj-na-alonj na paaj na alonj (77)

bakfiñjaniinj kalukanaana. »

25 Adam akak ameer na aharul kë abuk napotj ñiintj, kë Ewa açu'a katim ki Tet ašë ji : « Wi Kayin afiñunj Abel, kë Našibaçi ašë wulën napotj ñiintj i. »

26 Tet ul kak kë abuk napotj ñiintj, açu'a katim ki Enoš. Wal mëntj wi wi bañaan bajununj pdëman Našibaçi kadola *Nawat Kabuka‡.

5

Pntaali pi Adam te kaban du Nowe na babukul

1 Uko umpiitaniinj ti pntaali pi Adam wii wi : unuur wi Našibaçi ačakunj ñaañ, adola kë anaam na a.

2 Wal mëntj ado baka kë bawo ñiintj na ñaaç, awul baka bnuura, ašë tu baka katim aji « Bañaan. »

3 Wi Adam adolonj nşubal iñeen-week na iñeen nşwajanç (130), abuk napotj anaamunj na a, ašë tu'a katim ki Tet.

4 Wi Tet abukiinj, Adam akak ado nşubal iñeen-week bakreñ (800) abot abuk bapotj biinj na baatj.

5 Nşubal bti nji Adam adolonj ti mboş nşawo iñeen-week nşyaaş kañeen-kalonj na iñeen nşwajanç (930). Wi wi ašaanj akeç.

6 Wi Tet adolonj nşubal iñeen-week na kañeen (105) ašë buk Enoš.

7 Wi Enoš abukiinj, Tet akak aço nşubal iñeen-week bakreñ na paaj na ulonj (807), abot abuk biinj na baatj.

8 Nşubal bti nji Tet adolonj ti mboş nşawo iñeen-week nşyaaş kañeen-kalonj na nşubal iñeen-na-ñtëb (912). Wi wi ašaanj akeç.

9 Wi Enoš akaan nşubal iñeen kañeen-kalonj (90) ašë buk Kenan.

‡ 4:26 Wi wi bañaan bajununj pñehan Nawat Kabuka : bapiit ti nşibra nşlonj aji : wi wi bañaan bajununj pñehan Našibaçi aji badu'a kaji Nawat Kabuka.

¹⁰ Wi Kenan abukiin, Enoş akak aŋo nşubal iñeen-week bakreŋ na iñeen-na-kañeen (815), abot abuk biinŋ na baat.

¹¹ Nşubal bti ŋi Enoş adoluŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week ŋyaaş kañeen-kaloŋ na nşubal kañeen (905). Wi wi aşaaŋ akeŋ.

¹² Wi Kenan akaaŋ nşubal iñeen-paaj-na-ulon (70) aşë buk Mahalalel.

¹³ Wi Mahalalel abukiin, Kenan akak aŋo nşubal iñeen-week ŋyaaş bakreŋ na nşubal iñeen-ŋbaakër (840) abot abuk biinŋ na baat.

¹⁴ Nşubal bti ŋi Kenan adoluŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week ŋyaaş kañeen-kaloŋ na nşubal iñeen (910). Wi wi aşaaŋ akeŋ.

¹⁵ Wi Mahalalel akaaŋ nşubal iñeen-paaj na kañeen (65) aşë buk Yered.

¹⁶ Wi Yered abukiin, kè akak aŋo nşubal iñeen-week bakreŋ na nşubal iñeen-ŋwajant (830) abot abuk biinŋ na baat.

¹⁷ Nşubal bti ŋi Mahalalel adoluŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week bakreŋ na nşubal iñeen-kañeen-kaloŋ na kañeen (895). Wi wi aşaaŋ akeŋ.

¹⁸ Wi Yered akaaŋ nşubal iñeen-week na iñeen-paaj na ŋtëb (162) aşë buk Henok.

¹⁹ Wi Henok abukiin, Yered akak aŋo nşubal iñeen-week bakreŋ (800) abot abuk biinŋ na baat.

²⁰ Nşubal bti ŋi Yered adoluŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week ŋyaaş kañeen-kaloŋ na iñeen-paaj na ŋtëb (962). Wi wi aşaaŋ akeŋ.

²¹ Wi Henok akaaŋ nşubal iñeen-paaj na kañeen (65), aşë buk Matutalem.

²² Wi Matutalem abukiin, Henok awo na Naşibaŋi aŋaşa nşubal iñeen-week ŋyaaş ŋwajant (300) abot abuk biinŋ na baat.

²³ Nşubal bti ŋi Henok adoluŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week ŋwajant na iñeen-paaj na kañeen (365).

²⁴ Henok awo na Naşibaŋi aŋaşa kè Naşibaŋi aşë jeja, bañaan baankak awina, ŋiki Naşibaŋi aya na a.

²⁵ Wi Matutalem akaaŋ nşubal iñeen-week na nşubal iñeen bakreŋ na paaj-na-ulon (187) aşë buk Lamek.

²⁶ Wi Lamek abukiin, Matutalem akak aŋo nşubal iñeen-week ŋyaaş paaj-na-ulon na nşubal iñeen bakreŋ na ŋtëb (782) abot abuk biinŋ na baat.

²⁷ Nşubal bti ŋi Matutalem adoluŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week ŋyaaş kañeen-kaloŋ na iñeen-paaj na kañeen-kaloŋ (969). Wi wi aşaaŋ akeŋ.

²⁸ Wi Lamek akaaŋ nşubal iñeen-week na iñeen bakreŋ na ŋtëb (182) aşë buk napoŋ ñiinŋ.

²⁹ Awul napoŋ mënŋ katim ki Nowe, ŋiki aji : « I, akŋuun iñen yi nun inoorfën ulemp na unoor. Mboş mi Naşibaŋi afëpuŋ manŋuun un ulemp na unoor mënŋ. »

³⁰ Wi Nowe abukiin, Lamek akak aŋo nşubal iñeen-week kañeen na nşubal iñeen-kañeen-kaloŋ na kañeen (595). Abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

³¹ Nşubal bti ŋi Lamek adoluŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week ŋyaaş paaj-na-ulon na nşubal iñeen-paaj-na-ulon na paaj-na-ulon (777). Wi wi aşaaŋ akeŋ.

³² Wi Nowe akaaŋ nşubal iñeen-week kañeen (500) aşë buk Şem, Ham na Jafet.

6

Kaŋaafa ki uşubal uweek

¹ Wi bañaan bajunuŋ pŋum ŋi mboş abot abuk bapoŋ baat,

2 Kê bañaanji biki baŋi* başë win kê baat biki bañaan bajën banuuraa, aniim biki banalun.

3 Wi wi *Yawe Nawat Kabuka añaan aji : « Uhefënt wi naan, wi nwulun ñaan uunkduka ŋi a te mnto ŋiki awo ñaan najën ; hënkun nşubal ŋi nul ñaanktëp iñeen-week na iñeen nŋtëb (120). »

4 Wal mënŋ bañaan balon badëm maakan bamëgaŋaan bawo ŋi mboş ; badobi woho wo da wal wi bañaan biki baŋi babinŋ ŋi baat babak bañaan bajën abuk bapoŋ na baka. Bukal bawoon ŋfa bañaan biki itim ipënaliin.

5 Nawat Kabuka awin kê buŋaan bi ñaan akdolun ŋi mboş badëma adëm pya kê ñaan abot aji bi ŋu ŋu uşal bŋi ŋi pdo buŋaan njuur bŋi.

6 Nawat Kabuka adug umeli ŋi uko wi aŋakun ñaan, kê uhaaşul uwo ŋi mntëg mnweek.

7 Wi wi añaan aji : « Dpënan ŋi mboş bañaan biki nji nŋakun, na nŋtaam ŋi katoŋ, na nŋko ŋi uŋeeh na nŋkat, ŋiki ddug umeli uko wi nŋakari ŋa. »

8 Kê ñaan alon aşë wo, i Naşibaŋi alilandëri, anwoon katim ki Nowe.

Phoman upuur

9 Uko wi Nowe wii wi :

Nowe abi wo ñiinŋ natool ŋi kës ki Naşibaŋi abot aji tiinka ; awo na a aji ŋaşa. Wal mënŋ ul awohan han ŋi bañaan bŋi.

10 Nowe abuk bapoŋ biinŋ bawajanŋ: Şem na Ham na Yafet.

11 Kê bañaan biki mboş bŋi başë wuŋ awo bado buŋaan ŋi kës ki Naşibaŋi, mnŋot kê mantum ŋi mboş.

12 Naşibaŋi aten mboş awin kê bañaan bawuŋi, ŋiki bawo bŋi ŋi pdo buŋaan.

13 Kê Naşibaŋi aşë ji na Nowe : « Dba na bañaan bŋi na nŋko bŋi ŋiki bañaan bakaan kê mnŋot mantum ŋi mboş. Dpënan baka keeri ŋi mboş. »

14 Akak aji na Nowe : « Bomaan upuur pa iwi, upuur unkwoon uweek, wi ikbomanun na impiñu inuura, ido imeet ŋi wa, ikër wa ŋi meet na bdig na uko unknënanun meel pŋëp.

15 Hënk di di ikbomanun upuur mënŋ: udëm kado uko ji nmetër iñeen-week na iñeen nŋwanŋ (130m) kahaan kado nmetër iñeen nŋtëb na nŋtëb (22m), kadiilade kawo nmetër iñeen na nŋwanŋ (13m).

16 Doon bŋuk ŋi upuur bi kakujënt kakwoon ptoof pi umetër, ibot ido plëman pi wa pawo ŋi kaban, ido wa uka nşoobra nŋtëb aŋu na uŋeeh.

17 « Nji, dtij meel kado ma mampar maniink dko, kabaana na bañaan na nŋko bŋi : nin uko ulon uunkduka ŋi mboş kado kahefënt.

18 Kê nji nşë do bhonar na iwi, lunj ineej ŋi upuur iwi na aharu na babuku, na bahar baka.

19 ŋi nŋko bŋi doon kaneejan nŋtëb ŋi upuur njabuur na iwi ; njawoon ukaş na waat.

20 Nkat, nŋtaam ŋi katoŋ na nŋko ŋi uŋeeh bŋi njalun kabi du iwi kado kawoona nŋtëb nŋtëb ukaş na waat kabuur na iwi.

21 Kê iwi, laan uko ude unwohan bŋi ihank nakaana uko ude iwi na nŋko mënŋ. »

22 Kê hënk di Nowe adolon, ado uko wi Naşibaŋi ajakulun bŋi ado.

7

Pneej ŋi upuur

* 6:2 Bañaan biki baŋi : Bapiin aji babak Naşibaŋi : Balon başal aji baŋiinyaan nwanjut, balon kak kê baji baŋiinyaan babak başih. Kê balon baji baŋiinyaan biki pntaal pi Tet.

1 Kê *Yawe Nawat Kabuka aji na Nowe : « Neejan ti upuur iwi na biki katohu bti, ti ki ti bañaan bti iwi tañ iwoon natool ti kêş ki naan.

2 Ti nko bti njanhilnuj pdo btejan bi Naşibați, doon kajejna ntëb ntëb, ukaş na waat te nyaaş paaj-na-ulon. Kê nandukiin, jejan ukaş na waat tañ.

3 Jejan kak nkat ni bați, ukaş na waat nyaaş paaj-na-ulon, nko na nkat njahilna njaniink mboş bti.

4 Nnuur paaj-na-ulon njațëple, kado uşubal uşub nnuur iñeen njbaakër na ntejan iñeen njbaakër, kawet ti mboş bañaan na nko bti ni ni ndolon. »

5 Kê Nowe ado iko bti yi Nawat Kabuka ajakulunj ado.

6 Nowe aka nşubal iñeen-week nyaaş paaj (600) wi uşubal uweek ujutunj ti mboş.

7 Aneej ti upuur na aharul na babukul na bahar baka kaburna meel mamparunj.

8 Nko njanhilun pdolna btejan bi Naşibați na njanwoon njanhil pdolna ba, nkat na nko njankuliinj ti mboş bti

9 njabi ukaş na waat aneej ti upuur wi Nowe jibi Naşibați ajakulunj.

10 Wi nnuur paaj-na-ulon njațëpun kê uşubal uweek uşë jot.

11 Ti unuur uțënk nnuur iñeen na paaj-na-ulon wi pli ptëbantën pi uşubal wi Nowe akaan nşubal iñeen-week nyaaş paaj (600), kê meel mntum maakan manwoon ti mboş uțeeh manşë may, kê bați bawo wo ji bahaabëşa haabëşa, kê meel mankula.

12 Uşubal uşub ti mboş ado nnuur iñeen njbaakër na ntejan iñeen njbaakër (40).

13 Unuur mënt, Nowe, aharul na babukul Şem na Ham na Yafet na bahar baka kê başë neej na a ti upuur.

14 Baneej na nntaam ni katoh, na nko ni uțeeh bti na nkat bti na nko njmpoți njankyiunj bti.

15 Nko bti njankheefëntunj njabi ti Nowe aneejna ntëb ntëb ti upuur ;

16 kawo ukaş na waat jibi Naşibați abiiinj ajaka. Wi wi Nawat Kabuka aşaan adët bgah.

17 Uşubal unşubunj wunj udo nnuur iñeen njbaakër ; kê meel mampar apel mboş aşë deenj upuur kê ukyaak.

18 Meel mampaya atum maakan, kê upuur uşë yaak aya,

19 mampaya ayaha ya adoo gur inkunj bti.

20 Mandoo țëp inkunj njmetër paaj-na-ulonj.

21 Wal mënt kê bañaan bti na nko bti njanwoon ti mboş kê njaşë ket; nkat, nntaam ni katoh, nko ni uțeeh, na nko njmpoți bti na bañaan bti.

22 Nin uhëfënt uunkak aduka ti mboş.

23 Hënk, kê Naşibați awet uhëfënt bti ti mboş; bañaan, nntaam ni katoh, nko ni uțeeh, na nko njmpoți na nkat, kê Nowe na bañaan banwoon na a, ațu na nko njanwoon na baka ti upuur tañ babuurunj.

24 Meel mampar ado nnuur iñeen-week na iñeen-kañeen (150).

8

Ukay meel

1 Kê Naşibați aşë leş Nowe na nko ni uțeeh na nntaam ni katoh bti njanwoon na a ti upuur. Ado kê uyook uyook ti mboş, kê meel manjun pwala.

2 Kê meel mntum maakan manwoon ti mboş uțeeh bti manşë tañan ppën, kê bați badëtanaa, meel maankak atula. Kê uşubal uțañan pjot.

3 Meel manwala ntiinku ntiinku, hënk, wi nnuur iñeen-week na iñeen-kañeen (150) njațëpunj kê manşë wala ;

⁴ te kē upuur udo hil anaŋ du inkunŋ yi Arafat ŋi unuur uŋenk ŋnuur iŋeen na paaj-na-ulonŋ wi pli pŋenk paaj na plonŋ.

⁵ Meel manwali'ara wala te pli pŋenk kli iŋeen. ŋi unuur uteek wi pli mēnt kē inkunŋ iŋe pēn awinana.

⁶ Wi ŋnuur iŋeen ŋbaakēr ŋaŋepunŋ, kē Nowe aŋe haabēŋ ujaneel wi adolonŋ ŋi upuur,

⁷ aŋe wutan untomaali. Uya, akak, ayoonk meel mankay ŋi mboŋ.

⁸ Akak awutan ubalab ufaatal katenna me meel manwalaa.

⁹ Wi ubalab uwoonŋ uunya win dko dŋo, ŋiki meel mangur mboŋ bti, uwugŋa akak du Nowe du upuur. Nowe atar kaŋen, ayeenk wa aneejan ŋi upuur meetŋ.

¹⁰ Ayoonk ŋnuur paaj na ulonŋ akak awutan wa kē upēn ŋi upuur.

¹¹ Ukak na utaakal awo na katoh kahalulu ki bko bi bajaanŋ bado bnoliwera ŋi mntum! Nowe ame wal mēntŋ kē meel manwalaa.

¹² Aŋo kak ŋnuur paaj na ulonŋ aŋe wutan ubalab, kē wi uyaanŋ, uunkak abi.

¹³ ŋi unuur uteek wi pli pteek pi uŋubal wi Nowe akaanŋ ŋŋubal iŋeen-week ŋyaas paaj na uŋubal (601), wi wi meel mankayunŋ ŋi mboŋ. Nowe agurēŋ bŋuk bi upuur ; aten, awin kē mboŋ manjun pkay.

¹⁴ ŋi unuur uŋenk iŋeen ŋtēb na paaj-na-ulonŋ wi pli ptēbantēn, kē mboŋ manŋe kay bti.

Upēn ŋi upuur

¹⁵ Wal mēntŋ kē Naŋibaŋi aŋe ji na Nowe :

¹⁶ « Pēnan ŋi upuur, iwi na aharu, na babuku na bahar baka.

¹⁷ Pēnaan kak ŋko bti ŋanwoonŋ na iwi, ŋkat, ŋntaam ŋi katoh na ŋko ŋi uŋeeh na ŋko ŋmpoŋi. ŋabukan maakan ŋatum ŋaniink mboŋ. »

¹⁸ Kē Nowe na aharul na babukul na bahar baka papēni.

¹⁹ ŋntaam ŋi katoh na ŋko ŋi uŋeeh na ŋko ŋmpoŋi na ŋkat bti ŋapēn ŋi upuur, awo kabuka na kabuka.

²⁰ Wi wi Nowe aŋaanŋ ado *bliit bi mngur pa *Nawat Kabuka, ajeŋ ŋlonŋ ŋi ŋko na ŋi ŋkat bti ŋanhilunŋ pdolna Naŋibaŋi bŋenjan aŋiŋara, atēr ŋa kē ŋayik bti.

²¹ Yawe Nawat Kabuka atiink pŋkēn plil aŋe ji ŋi uŋalul : « Baŋaanŋ baankak ado nŋep mboŋ. Uwo manjoonan kē ŋhaas ŋi baka ŋawuŋna du kpoŋ ; kē nŋe wo mēnkak atok baŋaanŋ na ŋko bti jibi ndolonŋ.

²² Te wi mboŋ mankdoonŋ kawoha wo,

kajaar na kakit,

ujonŋ na uyikaj,

kanuur na pti,

pnak na utejan

ido kawoha wo. »

9

Kahonŋ ki Naŋibaŋi

¹ Naŋibaŋi awul Nowe na babukul bnuuru bi nul aŋe ji na baka : « Kabuk kajoobēŋ na an, nabukan maakan, natuman mboŋ.

² ŋko ŋi mboŋ, ŋkat na ŋko ŋmpoŋi na ŋtēb ŋi bdēk, ŋul bti ŋado kaŋi'an kakuŋ kado kalēnk ŋi kadunan. Dwulan ŋa bti.

³ Jibi nwulanarŋ iko yunŋ yi ujaagal na mnko manjaanŋ mambuk, dkak awulan ŋko ŋunŋ bti nado kade.

⁴ Kē naŋe wo naanwo kade uko na pŋaak pi wa ŋiki pŋaak pawoonŋ ubida.

⁵ Dkak alunŋ kaŋu ŋaanŋ kēme uko unktulunŋ pŋaak pi ŋaanŋ uhēpna ŋi uko mēntŋ. Kabot kaŋu ŋaanŋ andoli atēem ŋi ubida wi atēntul.

6 Naşibaţi aţak řaaŋ
 kē anaam na a
 ukaarj kē řaaŋ anktuluŋ pńaaak pi atēntul,
 bakak atula pńaaak.

7 Kē an, kabuk kajoobēt na an, nabukan maakan ; naniink mboş, nabukan maakan. »

8 Naşibaţi aţiini wal mēnt na Nowe na babukul banwoonj na a aji :

9 « Natenan, dhoŋan, an na knataali ki nan te mnŋo,

10 na ŋko bti řanwoonj na iwi : ŋkat, ŋntaam ŋi katoh na ŋko ŋi uţeeh, ŋko bti řampēnuŋ ŋi upuur na iwi, ŋko bti řanwoonj ŋi mboş,

11 kē mēnkak ado uşubal utēnt wi kē mēnkak ado meel manpar hēnk mantok uko bti unwoonj na uhēfēt. Meel maankak abi katok iko bti inwoonj ŋi mboş.

»

12 Naşibaţi akak aji : « Uko unkdiiimanuŋ kahonj ki nji ndoluŋ na an na ŋko bti řanwoonj na an wii wi, kahonj kaŋ ddo ka kak na pntaali pi nu te mnŋo.

13 Dŋu kaŋaanan ki naan du baţi ki najaarj nado ki ubopal, kul kakdoonj kayuuj kahonj ki nji ndoluŋ na umundu.

14 Woli dluŋ ado uşubal kē uĵeni, kē kaŋaanan ki ubopal kapēn awinana,

15 kaleş wal mēnt kahonj ki nji ndoluŋ na an na ŋko bti. Nin meel maankak apar jibi mamparuŋ kafinj uhēfēt ŋi mboş.

16 Woli kaŋaanan ki ubopal kapēn awinana du baţi, dwiŋ ka, kaşē kaleş kahonj kanwoonj kaankba ki nji Naşibaţi ndoluŋ na bańaaŋ bti na ŋko bti řanwoonj ŋi mboş. »

17 Hēnk, kē Naşibaţi aji na Nowe : « Waŋ uwoonj uko unkyuujunj kahonj ki nji ndoluŋ na bańaaŋ bti na ŋko bti řanwoonj ŋi mboş. »

Babuk Nowe

18 Şem, Ham na Yafet babak Nowe bampēnnuŋ ŋi upuur. (Ham awoonj aşin Kanaan)

19 Bawajanŋ bukuŋ bawoonj babak Nowe, kē ŋi bukal di di bańaaŋ bti banfētunj ŋi mboş bawoonuŋ.

20 Nowe anwoonj najaar, ado uţeeh atepi mnko manjaarj mandolna ubińu.

21 Wi adaanuŋ ubińu umpēnuŋ ŋi uţeeh mēnt, aşē kuj awohēş aduka byişu du kaloona ki nul meēt.

22 Ham, aşin Kanaan, awin aşin kē awo byişu, aşē ya bdig aţup babak aşin batēb bandukiinj.

23 Kē Şem na Jafet başē jej bayeti aţu ŋi iġaŋan yi baka aşē bot apoş poş akak ufeţ ado bi aġur aşin baka. Baten umbanj wundu kahilna kawo baankwin aşin baka byişu.

24 Wi Nowe anaţiinj, kē ukuj ubaa, ame uko wi Ham nabaąaşı i nul adoluŋ.

25 Wi wi aşaaŋ aji :

« Kanaan afēpaniinj!
 Awo pa bamakul najuuk i bajuuk. »

26 Nowe akak aţiini aji :

« Ddēman *Yawe Nawat Kabuka, Naşibaţi i Şem!
 Dńehan ajuuknŋtēn Kanaan ŋi ulemp, ado kalempar Şem.

27 Dńehan Naşibaţi ado Yafet abuk pntaali pŋtum, padēm paka utaak uweek, dńehan kak babak Yafet bafēt na babak Şem, babak Kanaan babot bajuukēt ŋi ulemp bado kalempar babak Yafet na Şem.

»

28 Wi uşubal uweek na meel mamparuŋ ŋaţepunj, Nowe aţo ŋşubal ińeen-week ŋwajanŋ na ŋşubal ińeen kańeen (350).

²⁹ Nşubal bti ŋi Nowe adolonŋ ŋi mboş ŋawo iñeen-week kañeen-kalonŋ na ŋşubal iñeen kañeen (950), wi wi aşaaŋ akeŋ.

10

Pntaali pampënnuŋ ŋi babak Nowe

¹ Pntaali pi bi Şem, Ham na Yafet babak Nowe babukuŋ wi uşubal uweek ubaaŋ pii pi.

Babuk Yafet

² Babuk Yafet biinŋ bawo : Gomer, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Moşek na Tirat.

³ Kë babak Gomer biinŋ bawo : Aşkenat, Rifat, Togarma.

⁴ Kë biki Yawan bawo : Elişa, Tarşış, Kitim na Dodanim.

⁵ Du bukal di di bañaanŋ banwayşëruŋ afëŋ añog idëk bawoonuŋ. Bukuŋ bawoonŋ babak Yafet, baji bawayşër kawo bandoli na pntaali pi baka na uŋaak wi baka na uŋup wi baka.

Babuk Ham

⁶ Babuk Ham biinŋ bawo : Kuş, Mişrayim, Put na Kanaan.

⁷ Kë biki Kuş bawo : Teba, Hawila, Fabta, Raama, na Fapteka. Kë biki Rama bawo : Şeba na Dedan.

⁸ Kuş akak abuk Nemrod ambiinŋ awo naşih nateek ŋi mboş.

⁹ Abi wo najan naweek ŋi kadun ki Naşibaŋi, ukaanŋ kë baji baji : « Awo ji Nemrod, najan naweek ŋi kadun ki Naşibaŋi. »

¹⁰ Nbeeka ŋanwoonuŋ ŋweek ŋi dko di aşihuŋ ŋawo Babel, Ereka, Akad na Kalneh du uŋaak wi Şineyar*.

¹¹ Du uŋaak mënŋ di di Nemrod apënnuŋ aya te Aşuur aşë niw Niniwe na Rehobot-Ir, na Kalah.

¹² Akak aniw Reten ŋi ptoof pi Niniwe na ubeeka uweek wi Kalah.

¹³ Mişrayim awoonŋ aşin bañaanŋ biki Lud, biki Anam, biki Lehab, biki Naftuh,

¹⁴ na biki Patroŋ, na biki Katluh na biki Kaftor [di *bafilitenŋ bapënnuŋ].

¹⁵ Kanaan awoonŋ aşin bañaanŋ biki Fidonŋ, anwoonŋ abukul nateek. Abot awo aşin bahitit,

¹⁶ na Bayebutit, Bahamorit, Bagirgaşit,

¹⁷ Bahiwit, Barkit, Batinit,

¹⁸ Barwadit, Batemarit, Bahamatit ; wi wi knaali ki Kanaan kaşaaŋ awayşër.

¹⁹ Uŋaak wi Kanaan upëna Fidonŋ, aya umbanŋ wi Gerar, te Gaŋa, abot ayeenk du Fodom na Gomora na Adma na Şeboyim te aban du Leşa.

²⁰ Bukuŋ bawoonŋ babak Ham, baji bawayşër kawo bandoli na pntaali pi baka na uŋaak wi baka na uŋup wi baka.

Babuk Şem

²¹ Şem ŋmak Yafet akak abuk bapoŋ biinŋ. Ul awoonŋ atem babak Eber na pntaali pi baka bti.

²² Babuk Şem biinŋ bawo : Elam, Aşur, Arpakşad, Lud, Aram.

²³ Biki Aram bawo : Uş, Hul, Geter na Maş.

²⁴ Arpakşad abuk Şelah, kë Şelah abuk Eber.

²⁵ Eber abuk bapoŋ biinŋ batëb : nateek awo katim ki Peleg†, ŋiki ŋi wal mënŋ wi wi bañaanŋ bawayşëruŋ ŋi mboş. Aŋa'ul awo katim ki Yoktan.

* 10:10 Şineyar : Babel. † 10:25 Peleg : ŋi uhebërë dawoonŋ pwayşër.

²⁶ Yoktan abuk Almodad, Şelef, Haşarmawet, Yerah,

²⁷ na Hadoram, Utal, Dikla,

²⁸ na Obal, Abimayil, Şeba,

²⁹ Ofir, Hawila, na Yobab : bukuŋ mēnt̄ bti bawo babuk Yoktan.

³⁰ Bafētna ubeeka wi Meşa te adoo ban wi Şefar unwoon̄ du inkun̄ inwoon̄ du umayar unuur.

³¹ Bukun̄ bawoon̄ babuk Şem, baji bawayşēr kawo bandoli na pntaali pi baka na uŋaak wi baka na uŋup wi baka.

³² Bukun̄ bawoon̄ pntaali pi babuk Nowe, baji bawayşēr kawo bandoli na pntaali pi baka na uŋaak wi baka.

Du bukal di di bañaan̄ bajunnun̄ pwayşēr aniink mboş wi uşubal uweek uŋepun̄.

11

Katoh kaweeek ki nşoobra ki Babel

¹ Bañaan̄ bti ŋi mboş baŋup uŋup uloolan.

² Jibi bañaan̄ bakyaanŋun̄ du umayar unuur, bawin dko dlon̄ danwoon̄ daanwo na inkun̄ du uŋaak wi Şineyar* aya afēŋ da.

³ Wal mēnt̄ kē başē ŋiinkar aji : « Nawulēn̄ n̄do induba yi n̄kjun̄un̄ ŋi bdoo. Kē bajeŋ induba mēnt̄ na bnag blon̄ aniwna†. »

⁴ Bakak aji : « Nawulēn̄ n̄niw ubeeka na katoh kaweeek ki nşoobra kankyaan̄ te du baŋi! Hēnk katimun̄ kapēnala, n̄kuŋ n̄wo n̄ēnkwayşēr kaniink mboş bti. »

⁵ Kē *Yawe Nawat Kabuka aşē wala ŋi mboş pten ubeeka na katoh kaweeek ki nşoobra ki bañaan̄ bajēn bawoon̄ ŋi pn̄iw,

⁶ aşē ji : « Nawin hēnkun̄! Bañaan̄ bti bawo baloolan, aŋup uŋup uloolan. Woli hēnk di ulem̄ wi babaan̄ ajun̄ jun̄ uwoon̄, we uklun̄ kaneenan̄ baka pdo uko wi banjalun̄?

⁷ N̄wala hēnkun̄ n̄hotan uŋup wi baka bawut kado katiinkar. »

⁸ Hēnk di di Yawe Nawat Kabuka agarun̄ baka kē baya aniink mboş bti aŋaŋan̄ pn̄iw ubeeka.

⁹ Uko waŋ ukaan̄ kē badu da aji Babel‡ ŋiki dul di Yawe Nawat Kabuka ahotanaanun̄ uŋup ŋi mboş bti kē dul di di agarnun̄ bañaan̄ kē baniink mboş bti.

Pntaali pi Şem te du Abram

¹⁰ Pntaali pi Şem pii pi :

Wi uşubal uweek uŋepun̄ ado nşubal n̄tēb, Şem aka nşubal iŋeen-week aşē buk Arpakşad.

¹¹ Wi Arpakşad abukiin̄, Şem akak aŋo nşubal iŋeen-week kaŋeen (500) abot abuk bapoŋ biin̄ŋ na baat̄.

¹² Wi Arpakşad akaan̄ nşubal iŋeen n̄wajan̄ŋ na nşubal kaŋeen (35) abuk Şelah.

¹³ Wi Şelah abukiin̄, Arpakşad akak aŋo nşubal iŋeen-week n̄baakēr na nşubal n̄wajan̄ŋ (403) abot abuk bapoŋ biin̄ŋ na baat̄.

¹⁴ Wi Şelah akaan̄ nşubal iŋeen n̄wajan̄ŋ aşē buk Eber.

¹⁵ Wi Eber abukiin̄, Şelah akak aŋo nşubal iŋeen-week n̄baakēr na nşubal n̄wajan̄ŋ (403) abot abuk bapoŋ biin̄ŋ na baat̄.

¹⁶ Wi Eber akaan̄ nşubal iŋeen n̄wajan̄ŋ na nşubal n̄baakēr (34) aşē buk Peleg.

* **11:2** Şineyar : Babel. † **11:3** Bnag : ŋi n̄wal mēnt̄ baji baniwna mnlaak na bnag blon̄ bampaŋun̄ na bi baniwnun̄ ŋi. ‡ **11:9** Babel : ŋi uhebērē daka katiinkare kaloolan na *photan*.

¹⁷ Wi Peleg abukiin, Eber akak aŋo nŋsubal iŋeen-week nŋyaaŋ nŋbaakër na nŋsubal iŋeen nŋwajanŋ (430) abot abuk bapoŋ biinŋ na baaŋ.

¹⁸ Wi Peleg akaan nŋsubal iŋeen nŋwajanŋ, aŋë buk Rewu.

¹⁹ Wi Rewu abukiin, Peleg akak aŋo nŋsubal iŋeen-week nŋyaaŋ nŋtëb na nŋsubal kaŋeen-kaloŋ (209) abot abuk bapoŋ biinŋ na baaŋ.

²⁰ Wi Rewu akaan nŋsubal iŋeen nŋwajanŋ na nŋsubal nŋtëb aŋë buk Ferug.

²¹ Wi Ferug abukiin, Rewu akak aŋo nŋsubal iŋeen-week nŋyaaŋ nŋtëb na nŋsubal paaj na uloŋ (207) abot abuk bapoŋ biinŋ na baaŋ.

²² Wi Ferug akaan nŋsubal iŋeen nŋwajanŋ aŋë buk Nahor.

²³ Wi Nahor abukiin, Ferug aŋo nŋsubal iŋeen-week nŋyaaŋ nŋtëb (200) abot abuk bapoŋ biinŋ na baaŋ.

²⁴ Wi Nahor akaan nŋsubal iŋeen nŋtëb na nŋsubal kaŋeen-kaloŋ aŋë buk Terah.

²⁵ Wi Terah abukiin, Nahor aŋo nŋsubal iŋeen-week na nŋsubal iŋeen na kaŋeen-kaloŋ (119) abot abuk bapoŋ biinŋ na baaŋ.

²⁶ Wi Terah akaan nŋsubal iŋeen paaj-na-uloŋ aŋë buk Abram na Nahor na Haran.

Pntaali pi Terah

²⁷ Pntaali pi Terah pii pi :

Terah abuk Abram, Nahor na Haran. Kë Haran abuk Lot.

²⁸ Haran akeŋ ŋi kadun ki Terah aŋin du utaak wi kabuka wi nul, du ubeeka wi Ur, wi bakaldeyenŋ.

²⁹ Abram na Nahor baniimi : Ahar Abram awo katim ki Faaray ; kë ki ahar Nahor kawo Milka, ul na Yiŋka bawo babuk Haran.

³⁰ Kë Faaray aŋë wo aanhil pbuk : aanka napoŋ,

³¹ Terah ajeŋ Abram abukul, na Lot ababul, abuk Haran, na Faaray ahar Abram abukul. Ado baka kë bapën ŋi Ur di bakaldeyenŋ pya utaak wi Kanaan. Kë wi babanuŋ ubeeka wi Haran aŋë fëŋ da.

³² Nŋsubal nŋi Terah adoluŋ ŋi mboŋ nŋawo iŋeen-week nŋyaaŋ nŋtëb na nŋsubal kaŋeen (205), wi wi aŋaanŋ akeŋ du Haran.

12

¹ Unuur uloŋ, *Yawe Nawat Kabuka aji na Abram : « Dukan utaaku, na bayiŋu na katoŋ ki ŋaaŋ, iya utaak wi nŋi kaluŋ kadiimanu.

² Ddolu ibuk pntaali pweek, kabot kawulu bnuura.

Ddo katimu kapënala maakan, iŋu hënk nwul baŋaanŋ bandukiinŋ bnuura.

³ Dluŋ kawul bnuura bankñehandëriinŋ bnuura, kafëp bankmbeehiinŋ ;

kaŋëpna ŋi iwi kawul kntaali ki mboŋ bti bnuura* . »

⁴ Kë Abram ado jibi Nawat Kabuka ajakuluŋ apën ŋi ubeeka wi Haran aya, kë Lot aya na a. Aka wal mënŋ nŋsubal iŋeen-paaj-na-uloŋ na kaŋeen (75).

⁵ Ajeŋ Faaray aharul na Lot abuk aŋa'ul, na bka'ul na balemparul biki aŋënkberuŋ anug bti ŋi Haran aya utaak wi Kanaan.

⁶ Wi babanuŋ, bamuur utaak bti te ado ban du bko byimanaan bi More du ubeeka wi Fikem. Baŋaanŋ biki Kanaan bawo wal mënŋ ŋi utaak.

* **12:3** *Kaŋëpna ŋi iwi kawul kntaali ki umundu (mboŋ) bti bnuura : baloŋ bapiit kak aji : ŋi nŋtaak nŋi mboŋ bti baluŋ kado kaji : "Naŋibaŋi awulan bnuura jibi awuluŋ ba Abram."*

⁷ Kë Yawe Nawat Kabuka aşë pën awinana ti kadun ki Abram aji : « Dluḡ kawul pntaali pi nu uṭaak wi. » Wi wi Abram aşaaḡ ado *bliit bi mngur kado kaṭeḡanaan Nawat Kabuka ampënuḡ awinana ti kadunul.

⁸ Abram awoona Fikem aya du pnkuḡ du umayar unuur wi ubeeka wi Betel, atan da kaloona ki nul, Betel kë dawo ti kayoba, kë ubeeka wi Ayi uwo ti umayar unuur wi dko di awoon. Ti dko mëṅṅan di di adolonḡ Nawat Kabuka bliit bi mngur aşë dëmana.

⁹ Kë ti pdo kafët ti kanaṭa kaya kafët ṭuḡ, kë aya adoo ban uṭaak wi Negeb.

Abram du Ejiptu

¹⁰ Ubon ubi wo ti uṭaak, adëm maakan, kë Abram adoo naṭa aya Ejiptu afët da.

¹¹ Wal wi akyaan pneej ti Ejiptu aşë ji na Faaray aharul : « Tenan, dme kë iwo ñaaṭ nanuura.

¹² Woli bañaanḡ biki Ejiptu bawinu baji iwo ahar naan, kafinën, kaşë duku.

¹³ Dkooṭu kooṭ, jakan na baka iwo aṭa'naan, hënk iṭu bamëbanaan bnuura kabot kawo baankfinën. »

¹⁴ Wi Abram abanḡ du Ejiptu, bañaanḡ biki uṭaak mëṅṅ bawin kë Faaray anuura maakan.

¹⁵ Baweek biki uṭaak bawina aşë ya aṭup *Farawuna naşih, ahompa kanuura ki ñaaṭ. Kë başë ñooṭ ñaaṭ du dko di baatḡ biki Farawuna bawoon.

¹⁶ Faaray aṭu kë Farawuna amëban Abram bnuura. Aṭena ḡpi, ḡkaneel na ḡgit, abot awula balemp biinṭ na baat, na ḡbuuru, na ḡntaam ḡi pnkunkaali.

¹⁷ Kë Nawat Kabuka aşë ṭu Farawuna na katohul pwuṭan pweek, ṭiki ajej Faaray ahar Abram.

¹⁸ Farawuna adu Abram wal mëṅṅ aşë ji na a : « we wi idolnuḡ hënk ba? We ukaanḡ kë iinṭupën aji awo aharu? »

¹⁹ We ukaanḡ kë iji awo aṭa'u, kë ndo jeja kë awo ahar naan. Hënkunḡ aharu awi ; jejana, iṭëp iya na bgahu! »

²⁰ Farawuna ado biinṭ baloḡ kë bapënana ti uṭaak ul na aharul na bka'ul bti.

13

Abram na Lot bawayşëri

¹ Kë Abram awoona Ejiptu na aharul na bka bi ṭul bti, agakandër na Lot kë baya Negeb.

² Wal mëṅṅ Abram ayok maakan, aka ḡntaam, na itaka na uwuuru.

³ Apënnna Negeb aya, aya te aban du umbanḡ wi ubeeka wi Betel du dko di abiinḡ atan kaloona ki nul ti ptoof pi Betel na Ayi,

⁴ du dko di abiinḡ aniw *bliit bi mngur. Kë dul di Abram adëmanaanḡ *Yawe Nawat Kabuka.

⁵ Lot angakandëruḡ na Abram akak aka itani yi ḡnkaneel, yi ḡpi, na yi ḡgit abot aka bañaanḡ batum.

⁶ Uṭaak uunkëş bafët bukal batëb bti : bka bi baka batum maakan kë baanhil pwo ti dko dlolan.

⁷ Bañaanḡ biki Kanaan na baperitit bafët kak wal mëṅṅ ti dko mëṅṅ. Kë bayafan biki Abram na biki Lot bakak ti pḡom.

⁸ Kë Abram aşë ji na Lot : « Tenan, nja nyiti, dkooṭu kooṭ, mëṅṅal ḡṭëpar abot awo mëṅṅal bayafan biki nja bado kaḡom!

⁹ Tenan uṭaak wi bti! Joh ḡwayşër. Woli iya na kañen kamayu, kaya na kadeenu ; woli iya na kadeenu, kaya kamayu. »

¹⁰ Lot aten bnuura ašë win uťaak bti unkabuŋ bdëk bi Yordan di mboş manëkuŋ. Uwo ƚi wal wi Naşibaƚi awoon aandobi tok nbeeka nji Fodom na Gomora. Dko mënƚ te du umban wi ubeeka wi Şowar dawo na itant ji uwoorta wi Nawat Kabuka du Eden, na uťaak wi Ejiptu.

¹¹ Kë Lot adat uťaak wi Yordaniya bti unwoyi umban wi umayar unuur afool pya da ; hënƚ di bawayşëruŋ.

¹² Abram aya afëƚ du uťaak wi Kanaan kë Lot afëƚ aňog nbeeka nji bdëk bi Yordan. Atan iloona yi nul kë iban te Fodom.

¹³ Bañaan biki ubeeka mënƚ bawuƚ maakan abot aji bado uko wi Nawat Kabuka awoon aanŋali.

¹⁴ Wal wi Lot awayşëruŋ na Abram, Nawat Kabuka aji na Abram : « Iwin dko di inaƚuŋ, hënƚkuŋ katan kës iten ifooyan.

¹⁵ Uťaak wi ikwinuŋ wuŋ bti dwulu wa, iwi na pntaali pankpënuŋ ƚi iwi te mŋto.

¹⁶ Ddo pa paƚum ji pyiw pi mboş: unuur wi bakhinanuŋ pƚën pyiw panwoon ƚi mboş unuur mënƚ wi wi bakaan ahinan pƚën pntaali pi nu.

¹⁷ Nañiin iñaay na uťaak bti ƚiki dluj kawulu wa. »

¹⁸ Kë Abram ajei iloona yi nul, aya afëƚ du mnko mnweek mi Mamre du Hebron kë dul di adoluŋ bliit bi mngur pa Nawat Kabuka.

14

Abram abuuran Lot

¹ Wal wi Amrafel awoon naşih i Şineyar, kë Aryok awo naşih i Elatar, kë Kedor-Lawomer awo i Elam, Tideyal kë awo naşih i Goyim*

² Başih babaakër bukuŋ banaƚa ugut na bi Bera naşih i Fodom na Birşa naşih i Gomora, na Şineyab naşih i Adma na Şemeber naşih i Teboyim na naşih i Bela (danwoon Şowar).

³ Başih kañeen babaanşaani bukuŋ bti bayitiir na bangoli biki baka du dko danwoon daanwo na inkuŋ du Fidim (dawoon hënƚkuŋ Bdeƚ bi Pnam).

⁴ Bado nşubal iñeen na nteb kë Kedor-Lawomer akşih baka, ƚi uşubal uťenk iñeen na nƚwanƚ kë başë bër wa.

⁵ Kedor-Lawomer afo uşubal aşë naƚa ul na başih banwoon na a aya pgut na bampokuŋ. Wi bakyaan, bakob barefayim du Aşerot-Karnayim, akob batutim du Ham, bayemim du Şawe-Kiriyatim,

⁶ akob bahorit du inkuŋ yi Feyir te ado ban El-Paran, dankabuŋ du *pndiis.

⁷ Wi wi başaan awuğşa aban te du ukumpëş wi En-Mişpat (dawoon Kadeş) akob bamaletit du uťaak wi baka bti abot akob bahamorit banfëtuŋ du Haşaşon-Tamar.

⁸ Wal mënƚ, kë naşih i Fodom na i Gomora na i Adma, naşih i Feboyim na naşih i Bela (danwoon Şowar) başë naƚa abomandër ugut na baka du Fidim,

⁹ aƚu na Kedor-Lawomer naşih i Elam, Tideyal naşih i Goyim, Amrafel naşih i Şineyar na Aryok naşih i Elatar : bawo başih babaakër aƚu na başih kañeen! Bañaan biki Kedor-Lawomer bakob biki bakgutanaanuŋ.

¹⁰ Kë Fidim daşë tum ihër iweek yi kafuuş ; wi naşih i Fodom na i Gomora baktiŋ, aşë jot ƚi ya, kë bandukiŋ bamena du inkuŋ.

¹¹ Bankobuŋ baka kë başë yeenk bka bi biki Fodom na Gomora bti na iko ide yi baka bti aşë ya na bƚah bi baka.

* 14:1 Naşih i Goyim : këme naşih i ntaak.

¹² Bakak ajej Lot (abuk aṭa Abram) na bka bi ɬul bti ayaanaan ; ɬiki Lot abi fēt du Fodom.

¹³ Alonj ambuurun aya du Abram, nahebërë, anfëtun du mnko mnweek mi Mamre nahamorit, ayiɬ bi Eškol na Aner ; bukal bawajanɬ bti baɬok na Abram.

¹⁴ Wi Abram ameenj kē bamob ayiɬul ayaanaan, ajej ɬi bañaan biki nul bañaan iñeen-week ŋwajanɬ na bañaan iñeen na bakrej (318) bambukiin ɬi katoh ki nul, kē babomandër ugut, adookar na bamobun Lot, te ubeeka wi Dan.

¹⁵ Abram na bañaan biki nul bawayšëri aneej ugut na baka na utejan, akob baka abot adookar na baka te ubeeka wi Hoba du btamšanka bi ubeeka wi Damat.

¹⁶ Ayeenk bka bti bi bajejun, ayeenk kak Lot ayiɬul na bka bi ɬul bti na baat na bañaan biki bamobun.

Melkitedek

¹⁷ Wi Abram akobun Kedor-Lawomer na baših banwoon na a, awuğša pkak, kē naših i Gomora ašë bi ayit na a du dko danwoon daanwo na ikuɬ di Šawe (danwoon dko di naših).

¹⁸ Uka wal mēnt naših alonj ambiyi pyit na Abraham katimul kawo Melkitedek. Awo naših i Falem, abot aji ɬeɲan Našibaɬi Andëmun Maakan. Aɬij ipoom na poot ;

¹⁹ Añehandër Abram Našibaɬi aji :

« Bnuura bawo ɬi Abram ɬi katim ki Našibaɬi Andëmun Maakan, ampaşun baɬi na mboş!

²⁰ Dbeeb Našibaɬi Andëmun Maakan, andolonj başooradu kē banup ɬi kadunu! »

Wi wi Abram aşaan ajej iko bti yi bayeenkun du baših bukundi ado ifah iñeen, ašë pēnan kalon awul Melkitedek.

²¹ Kē naših i Fodom ašë ji na Abram : « Wulaan bañaan işë iduka na iko bti yi nayaan ayeenk. »

²² Kē Abram ašë teema aji : « Ddeen kañen kamehna ɬi kadun ki *Yawe Nawat Kabuka Našibaɬi Andëmun Maakan, ampaşun baɬi na mboş,

²³ kē mēnkyeenk nin uko ulonj ɬi iko yi nu, mēndo yeenk yeenk nin undušt, iwutna kaji iyokan Abram.

²⁴ Mēnkhank nin uko ulonj pa nji. Dyeenk uko wi baɬaşaraan badeen ɬaɲ na kafah ki bangakandërun na nji, Aker, Ekekol na Mamre bahilan kajej ifah yi baka. »

15

Bhoŋar bi Našibaɬi na Abram

¹ Wi iko mēnt iɬëpun, *Yawe Nawat Kabuka ahaabëş Abram kēş apēn awinana ɬi kadunul aji na a : « Abram, wutan kalēnk! Dwo ubeel wi nu, dlun katuumu bnuura. »

²⁻³ Kē Abram ateema aji : « Nawat Kabuka Našibaɬi i naan, ibaa wulēn uko ulonj wi nji kalun kaya bē mēnkka napoɬ nadukar wa? Iinwulēn napoɬ, Eliyeter i ubeeka wi Damat, nalempar naan alonj akdukiin na iko yi naan. »

⁴ Kē Nawat Kabuka akak aji na a : « Mēnt ul akdukiin na iko yi nu, napoɬ i ikbukun akdukiin na ya. »

† 14:23 Mēndo yeenk yeenk nin undušt: Bapiit aji mēnkyeenk nin kaguja.

⁵ Wi wi ašaan ado Abram kē apēn bdig ašē ji na a : « Tenan baṭi, ifēn njah woli ihinani. » Akak aji na a : « Jibi njah nṭatumuṅ, hēnk di babuku bakluṅ katum. »

⁶ Abraham ahaṭ Nawat Kabuka ṭi uko wi ajakuluṅ, ukaan kē Nawat Kabuka aji awo natool.

⁷ Nawat Kabuka aji na a kak : « Nji dwoon Nawat Kabuka, andoliin kē ipēn du Ur di bakaldeyen kawulu mboš mi, ika. »

⁸ Kē Abram ašē teema aji : « Nawat Kabuka Našibaṭi i naan, hum di di nji nhiluṅ kame kē dluṅ kaka ma. »

⁹ Kē aji na a : « Yaan itijēn uwit upatar, upi utaṅ na unkaneel ukaš. Undoli ṭi na uwo kaka nšubal nṭawanṭ. Ṭijan kak urikaṭe na ubalab unhumuṅ. »

¹⁰ Kē Abram aṭija na bti afin. Afaaš nṭaam ṭi ptoof ado ifah itēb, kandoli kataan na katēnt ka, ašē wo aanfaaš nkaṭ.

¹¹ Njugude nṭatool pdēpa ṭi nṭaam nkankeṭuṅ nṭuṅ kē Abram ašē dook na.

¹² Na utaakal ukeṭ, Abram awo ṭi bṅoy bweek ašē win bdēm bweek blēnkandēraan.

¹³ Kē Nawat Kabuka ašē ji na a : « Iwo i kame kē babuku baluṅ kawo bayaanṭ du mboš manwoon maanwo mi baka, mi bakluṅ kakak kado ka-juukntēn baka ṭi ulemp, baluṅ kahajan baka nšubal ifēen-week nṭyaaš nṭbaakēr (400).

¹⁴ Kē nji nšē luṅ kakob banjuukntēnuṅ baka, bapēn da na bka bṭum.

¹⁵ Kē iwi išē luṅ kaṭaf kabaa kakaṭ kamoya kakak na bnuura du bajugu.

¹⁶ Bakak ṭi, woli uraan ubaakanṭēn ubii, ṭiki te wal mēnt pjuban pi bahamorit paandobi ṭēplēn. »

¹⁷ Wi unuur uyobuṅ, kē bdēm batooti, kē bdoo banjeenuṅ maakan awo na udu uweek na unkaniya untehanuṅ nṭašē mara mara amay amuur ṭi ptoof pi nṭaam nṭanṭiṅ nṭuṅ.

¹⁸ Kē unuur mēnt, Nawat Kabuka ado bhoṅar na Abram, aji na a : « Dluṅ kawul mboš mi pntaali pampēnuṅ ṭi iwi, kapēna bdēk bi Ejiptu, te kaban bdēk bweek bi Ewuftrat.

¹⁹ Mboš mēnt manwoon mi nṭaak nṭi bakenit, na mi bakenititat, na mi bakadmonit,

²⁰ na mi bahitit, mi baperitit, mi barefayit,

²¹ na mi bahamorit, mi bakanaan, na mi bagirgašit na mi bayebutit. »

16

Kabuka ki Itmayel

¹ Taaray ahar Abram aambi buk, ašē ka nalemparul fīaat alon anwoon i utaak wi Ejiptu i katim kawoon Hagar.

² Kē Taaray ašē ji na Abram : « Tenan, jibi *Yawe Nawat Kabuka awoon aandi mbuk, dkooṭu kooṭ kakan ido kawinar na nalempar naan ; ulome nṭēpna ṭi a nka napoṭ. » Abram aṭiink uko wi ajakuluṅ.

³ Wi Abram adoluṅ nšubal ifēen nṭi afēṭuṅ ṭi utaak wi Kanaan, Taaray aharul kē ašē jej Hagar, nalemparul, awula kē aniimi.

⁴ Abram awinar na Hagar, kē awo na kayiṅ.

Wi Hagar awinunṭ kē awo na kayiṅ, ašē jun pkul Taaray ajugul.

⁵ Kē Taaray ašē ji na Abram : « Iwi iṭuunṭ kē Hagar abeehēn hēnkuṅ. Nji ṭi uleef naan dwuliinṭ nalempar naan, kē hēnkuṅ wi awoon na kayiṅ ašē beehēn. Dñehan *Nawat Kabuka awayšun nji na iwi. »

⁶ Kê Abram ašë teema aji : « Nalemparu awo ŧi kañen ki nu, dolana uko wi iñaluñ. » Wi wi Faaray akakuñ ahajan Hagar, kê adoo noor aŧi, kabuurna.

⁷ Uwanjut wi *Nawat Kabuka uyit na Hagar du kañog pliiik plonj panwoon du *pndiiš, pliiik mënŧ pawo ŧi bgah bi Šur.

⁸ Uji na a : « Hagar, nalempar Faaray, iwoona ŧuñ, ašë aya ŧuñ? »

Kê ašë teem aji : « Dŧi ŧi kabuurna Faaray, ajug naan. »

⁹ Kê uji na a : « Kakan du ajugu, ido katiinka. »

¹⁰ Uwanjut wi Nawat Kabuka ukak aji : « Ddo babuku baŧum te nin alon aando hil pñen baka.

¹¹ « Tenan, iwo na kayiñ,
ilunj kabuk napoŧ ñiiniñ,

luñi iŧu'a katim ki Išmayel*,

ŧiki Nawat Kabuka atiink mntëg mi nu.

¹² Alunj kawo ji ubuuru unwoonj uundomi ;

anknaŧariinj bañaan bti,

bañaan bti bakak banaŧari'a ;

alunj kalow bayiŧul bti. »

¹³ Hagar ašal aji awin na manjoonan anjaan awina, ašë ji wal mënŧ na Nawat Kabuka, anŧiiniinj na a : « Iwo El-Roy, Našibaŧi anwinnunj. »

¹⁴ Uko wañ ukaanj kê bakdu pliiik mënŧ aji Lahay-Roy, dawoonj « *Anwoonj Aankba awinën. » Pliik mënŧ pawo ŧi ptoof pi Kadeš na Bered.

¹⁵ Hagar abukar Abram napoŧ ñiiniñ, kê Abram aŧu napoŧ i Hagar abukaru-lunj katim ki Išmayel.

¹⁶ Abram aka nšubal iñeen bakrej na nšubal paaj (86) wi Hagar abukarulunj Išmayel.

17

Bhoñar bi Našibaŧi na Abram

¹ Wi Abram akaan nšubal iñeen kañeen kalonj na kañeen kalonj (99), kê *Yawe Nawat Kabuka ašë pën awinana ŧi kadunul aji na a : « Nji dwoonj *El Šaday, Našibaŧi Anhiniinj iko bti ; doon kaŧašën ibot ido katiinkën.

² Ddo bhoñar na iwi, kabot kawulu pntaali pŧum maakan. »

³ Abram ajot wal mënŧ afëŧ kaara ŧi mboš, Našibaŧi kê ašë ji na a :

⁴ « Tenan, bhoñar bi, bi bi nji kadolonj na iwi : Nji, dlunj kado iwo ašin kntaali ktum.

⁵ Iinkak adu'ana Abram*, katimu kawo hënkunj Abraham†, ŧiki ddolu iwo ašin kntaali ktum.

⁶ Ddolu ibuk bañaan baŧum maakan, banklunj kado kntaali, ilunj kabuk baših.

⁷ Ddo bhoñar na iwi, na pntaali pankmbiinj ŧi kafëŧu woli ikeŧi. Bhoñar mënŧ bawo te mnto, hënk dlunj kawo Našibaŧi i nu na i pntaali pankmbiinj ŧi kafëŧu.

⁸ Mboš mi Kanaan bti mi iwoonj nŧa nayaant ŧi ma, dlunj kawulu ma ika te mnto, iwi na pntaali pankmbiinj ŧi kafëŧu, dlunj kawo Našibaŧi i baka. »

⁹ Našibaŧi akak aji na Abraham : « Kê iwi, iwo kamëban bhoñar bi ndolonj na iwi na pntaali pi ikbukunj.

¹⁰ Bhoñar barj bi bi nji kadolonj na iwi na pntaali pi ikbukunj, iwo i kamëban ba. Biinŧ bti banwoonj na iwi bawo biki kawala kaŧëmp.

* **16:11** Išmayel : ŧi uhebëre dawoonj Našibaŧi atiink. * **17:5** Abram : ŧi uhebëre dawoonj niinŧ antumunj na mndëm. † **17:5** Abraham : ŧi uhebëre dawoonj ašin bañaanj baŧum.

¹¹ Nawo biki kawala katëmp, uwo uko unkyuujun bhoŋar bi nji ndolun na an.

¹² Kë ti kntaali ki ikbukun, napoŋ ñiint anwoon awo kawala katëmp ti nnuur bakren, kaŋu na bambukiin ti itohan këme biki nanugun nug du ñaan alon nayaanŋ, anwoon aanwo i pntaali pi nan.

¹³ Hënk, babukale ti katohu këme anugana nugana na itaka yi nu, bawo biki kawala katëmp. Bhoŋar bankwinaniin ti nleef nji nan bawo bhoŋar banwoon baankba.

¹⁴ Niint anwoon aanwala katëmp, alun kadookana ti bayiŋul, ŋiki agar bhoŋar bi naan. »

¹⁵ Naŋibaŋi akak aji na Abraham : « Taaray aharu, iinkak ado kadu'a Taaray, ido kadola Faara.

¹⁶ Dwula bnuura, kë abot alun kabukaru napoŋ ñiint. Dwula bnuura, alun kawo anin kntaali ktum, alun kabuk baŋih batum. »

¹⁷ Wal mënŋ, kë Abraham aŋë jot afëŋ kaara ti mboŋ aŋë muujan. Aŋal wal mënŋ aji : « Niint ankaan nŋsubal iñeen-week kabuk napoŋ? Këme Faara ankaan nŋsubal iñeen kañeen kalon akbukun? »

¹⁸ Wi wi aŋaan aji na Naŋibaŋi : « Dkooŋu kooŋ, wutan Iŋmayel ayeenk uko wi ihonnuŋ! »

¹⁹ Kë Naŋibaŋi aŋë teema aji : « A-a, Faara aharu abukaru napoŋ ñiint, i ikluŋ kaŋu kaŋim ki Itaak. Dluŋ kado bhoŋar na a te mnŋo, kado ba na pntaali pankpënnuŋ ti a.

²⁰ Dkak atiinku ti uko wi Iŋmayel. Tenan, dwula bnuura, ddo kabuk kajoobët na a, pntaali pi nul patum. Alun kabuk baŋih iñeen na batëb, ddola abuk pntaali ptum maakan.

²¹ Kë bhoŋar bi naan, ddo ba na Itaak, i Faara aklun kabukaru pkili ti wal wi. »

²² Wi Naŋibaŋi abaan pŋiini na Abraham aŋë ya aduka.

²³ Unuur mënŋ, Abraham ajeŋ Iŋmayel abukul, na bañaan bti bambukiin ti katohul na biki anugun nug, bañaan biint bti banwoon ti katohul awalan baka katëmp jibi Naŋibaŋi ajakulun ado.

²⁴ Abraham aka nŋsubal iñeen kañeen kalon na nŋsubal kañeen kalon (99) wi awaliin katëmp,

²⁵ kë Iŋmayel abukul aka nŋsubal iñeen na nŋwajanŋ (13) wi awaliin katëmp.

²⁶ Ti unuur uloolan mënŋan wun wi wi Abraham na Iŋmayel abukul bawaliin katëmp.

²⁷ Biint biki katohul bti, bambuknaaniin da na biki banugun nug du ñaan alon nayaanŋ, kë bawala katëmp na a.

18

Bayaanŋ bawajanŋ

¹ Unuur ulon Abraham aŋo ti plëman pi kaloona ki nul du mnko mnweek mi Mambre wi unuur udiŋun, kë *Yawe Nawat Kabuka aŋë pën awinana ti kadun ki nul.

² Abraham akat këŋ, aŋë win biint bawajanŋ kë banaŋ du kadunul. Wi awinanŋ win baka, aŋiina du plëman pi kaloona, aya yit na baka ajot afëŋ kaara ti mboŋ adëman baka,

³ aŋë ji na alon ti baka : « Naweeŋ, dkooŋu kooŋ, pantan ti katoh ki nalemparu, idole hanŋ kalilan.

⁴ Yoonkaan ddo baŋijan meel, nañow ihoŋ naŋë naŋo nanoorfën ti bko bi uŋteh.

⁵ Dya kaŋjan kapoom nade, naŋiŋan nleef, nabaa naŋep wi nabiiŋ te ŋi katoh ki nalemparan. »

Kë bašë ateema aji : « Aa, dolan jibi ijakuŋ. »

⁶ Abraham amint wal mēnt aya du kaloona meet di Faara awoon, ašë ji na a : « Faraan ijej pšon pnuura pankēšun, inag ijuŋ ipoom. »

⁷ Wi wi Abraham ašaaŋ amint aya du batani ajej ubay unuura, awul wa nalemparul kë ajuŋ aŋaran.

⁸ Aje mntow mnaŋ na mntow mnjiilu na ubay wi babomanuŋ wuŋ abēkan iko mēnt bti ŋi kadun ki baka. Anaŋ aŋog baka du pteef pi bko kë bašë de.

⁹ Bahepara aji : « Faara aharu awo ŋuŋ ba? »

Kë ateem aji : « Awo du kaloona meet. »

¹⁰ Kë nayaant ašë ji na a : « Dluŋ kabi ŋi pkili ŋi wal wi ; uŋenk wal mēnt Faara aharu abuk napoŋ ŋiiŋ. »

Faara awo du plēman pi kaloona, du kafet ki nayaant atiink.

¹¹ Bi Abraham na Faara bado bi wo wo baweek, kë Faara akak aŋaŋan kaŋowa.

¹² Hēnk, kë Faara ašë ji ŋi ušalul, amuujan. Ašal aji : « Hēnkuŋ wi ndoon aŋaf, kabaa kawinar na ŋiiŋ naan! Kë ajuŋ katoh naan abot awo naŋaf! »

¹³ Kë Nawat Kabuka ašë ji na Abraham : « we ukaaŋ kë Faara aji ba, ašal aji aanhinan kabuk wi adoon abi ŋaf ŋaf? »

¹⁴ We wi Nawat Kabuka awoon aanhinan pdo? Pkili, ŋi wal wi, dkak ŋi katohu, uŋenk wal mēnt Faara abuk napoŋ ŋiiŋ. »

¹⁵ Faara apok aji : « Mēnji » ŋiki alēnki, kë Nawat Kabuka ateema aji : « Ijii. »

Abraham aŋiiniir Fodom

¹⁶ Biinŋ banaŋa atool pya, aten ubeeka wi Fodom. Kë Abraham ašë ŋooŋan baka.

¹⁷ Yawe Nawat Kabuka aji ŋi ušalul : « Dwo i kamen Abraham uko wi nji kadoluŋ i? »

¹⁸ Ul ankbukuŋ pntaali pŋum pankkaaŋ mnhina, kabot kaŋu nwul knaali ki mboš bti bnuura.

¹⁹ Ddata ahilna ado babukul na biki katohul bado kaŋaš bgah bi naan, kado uko wi nŋaluŋ na uko unwoon utool ŋi kēš ki naan. Hēnk, nšë ndo pa a uko wi mbiinŋ ahoŋa. »

²⁰ Wi wi Nawat Kabuka ašaaŋ aji : « Batapar biki Fodom na Gomora iko iwuŋaan maakan, pjuban pi baka padēm maakan. »

²¹ Dya da katen me uko wi bataparunŋ baka uwoha manjoonan, woli uunwo, kame. »

²² Batēb ŋi biinŋ bukuŋ bapēnna da, ašë ya Fodom. Kë Abraham ahum nnaŋ ŋi kadun ki Nawat Kabuka.

²³ Abi aŋog ašë ji na a : « Na manjoonan, ifiŋ batool kanaakrēn na bado buŋaan i? »

²⁴ Ulome baŋaan iŋeen kaŋeen batool bawo ŋi ubeeka? Ifiŋ baŋaan biki ubeeka bti i? Kë baŋaan iŋeen-kaŋeen batool banwoon ŋi ubeeka, baankdo imiir wa i? »

²⁵ A-a, iinkdo uko utēnt waŋ, kado natool akeŋ na nado buŋaan. Natool awo wo ji nado buŋaan. Iinkdo uko utēnt waŋ. Kë iwi nawayēš umundu bti ido uko unwoon utool di. »

²⁶ Kë Nawat Kabuka ateema aji : « Woli dŋenk du Fodom baŋaan batool iŋeen-kaŋeen, katen ŋi baka kamiir ubeeka bti. »

²⁷ Kë akak aŋiini na a aji : « Nji nwoon pdēpalēn na ufob, dŋoomuŋ aŋiini na Ajugun. »

28 Ulome bañaan kañeen bañaanjes ti batool iñeen-kañeen bukuñ: Bañaan kañeen bampënuñ bukuñ bañu itok ubeeka bti i? »

Kë ateam aji : « Woli dtjenk da bañaan iñeen nbaakër na bañaan kañeen mëntok ubeeka. »

29 Abraham akak ajiini ji uteek aji : « Ulome bawoha iñeen-nbaakër? »

Kë ateam aji : « Bañaan iñeen nbaakër mënt bañu mëntok ubeeka. »

30 Kë akak aji : « Ajugun awutan kadeebañ akaan awutën nñup : Bahinan kawo iñeen-nwajant, »

Kë ateam aji na a : « Mëntok ubeeka woli dtjenk da bañaan iñeen ntwajant batool. »

31 Abraham akak aji : « Miiran, wi nkaan añoom ajiini na Ajugun : Bahinan kawo iñeen-njëtëb. »

Kë ateam aji : « Bañaan iñeen njëtëb bukuñ bañu mëntok ubeeka. »

32 Kë aji : « Ajugun awutan kadeebañ, dkak ajiini ubaañsaani : Bahinan kawo iñeen. »

Kë ateam aji : « Bañaan iñeen bukuñ bado kë mëntok ubeeka bti. »

33 Wi Nawat Kabuka abaan pjiini na Abraham ašë ya, kë Abraham ajiis katohul.

19

1 Na utaakal, nwanjut njëtëb nñuñ njaban du Fodom. Kë Lot ašë to wal mënt ti uneej ubeeka. Wi awinan win na ašë naña aya ayit na na ajot afët kaara ti mboş adëman na.

2 Aji na na : « Dkooñan kooñ, nabiin nafër du katoh ki nalemparan, nañow ihoñ, na nfa našë naya na bgah bi nan. »

Kë našë teema aji : « A-a, nya kafër du bayiti. »

3 Lot akooñ na te kë ndado dinan awala du katohul. Ado kë bajun na, aboman ipoom indañ kë ndadee.

4 Bahum baandobi piinñ kë biinñ biki ubeeka bašë bi afooy katoh, bañaan bti bawo da, du baña te bañaf, nin alon aandukaa.

5 Badu Lot aji na a : « Biinñ bambiinñ ti katohu na utejan wi bawo ñun? Pënaan baka, npiinñ na baka. »

6 Lot apën abi moñ baka ašë dët bgah ti kafetul.

7 Aji na baka : « An banoh naan, dkooñan kooñ nawutan kado buñaan.

8 Natenan, dwo na bapoñ bañ batëb banwoon baandobi me biinñ. Ddo baka bapën nado baka uko wi nanalun, našë nawut kado biinñ biki nin uko ulonñ tiki bawo bayaant biki naan. »

9 Kë bašë teem aji : « Totiin ti. » Bakak aji na a : « Iwi inwoon nayaant, ašë nal pwo nawayës! Hënkuñ ndolu uko unwuñnuñ apel wi nkdolun baka. » Bawuuk Lot ašë tool pya kapaant plëman.

10 Kë biinñ banwoon du meet bašë haabës amob Lot apulad meet ašë tuh plëman.

11 Bado wal mënt biinñ banwoon du bdig kë bakak bakuul bukal bti, ajunna ti bapoñ te du bañaf, kë baankak awin plëman.

12 Nwanjut nñuñ njaji na Lot : « Ikak awo na ñaan alonñ ti i? Bayootanu, babuku biinñ na bañaf, bañaan bti banwoon biki nu ti ubeeka, jejan baka napën ti wa.

13 Ntok ubeeka wi bti tiki na manjoonan bañup iko iwuñaan maakan yi bañaan biki wa badolun. Yawe Nawat Kabuka ayilun aji njtok ubeeka. »

14 Lot aya ajiini na bayootanul, banjokun babukul aji : « Nanañiin, napën ti dko di, tiki *Nawat Kabuka abi katok ubeeka. » Kë bašë šal aji aben benj.

15 Wi unuur ujintun na nfa kub, nwanjut njakak aji na Lot : « Nañiin, ijej aharu na babuku baat batëb banwoon òi kème nakej woli Nawat Kabuka akob biki ubeeka wi. »

16 Ké jibi Lot ahumuñ na nşal ntëb, ké biint bukun başë mëbana òi kañen, na aharul na babukul baat batëb òiki Nawat Kabuka añagi'a. Badola ké apën òi ubeeka.

17 Wi bapënanun baka òi ubeeka, uwanjut ulon òi baka ké uşë ji : « Òiin ibuuran ubida wi nu! Kten kafet ibot iwut kanañ nin dko dlon òi utaak wi, yaan du pnkun iwutna kakej. »

18 Ké Lot atem aji : « A-a, Nawweek, uunhinan kawo hënk!

19 Nalemparu awinana bnuur a òi kës ki nu, ké ibot adiimana mñağa mnweek wi ibuuranulun. Ké nji nşë wo mënhil kañi kaya du pnkun bë puwutan paankbanën nkej.

20 Tenan, iwin ubeeka umpoñi wi i? Uñogi, ké nhil kañi kaban da. Wutan nya mmena da mbuurna, òiki uwo umpoñi! »

21 Ké atema aji : « Dkak aşenu uko wañ, mënktoğ ubeeka wi iktiiyiyaanun.

22 Taraan iñi iya imena du wa, òiki mënhil kado nin uko ulon bë iindobi ban da. » Uko wañ ukaan ké bañu ubeeka mënt katim ki Şowar.*

23 Unuur ujun pjint wal wi Lot abanun du Şowar,

24 ké Yawe aşë do pdëpalën panktëradun† ké pawoona bañi ajot òi Todom na Gomora.

25 Atok nbeeka mënt na utaak mënt bti, afin bañaan na iko bti immayun òi mboş.

26 Ahar Lot akok aten du kafetul aşë bi kak kak pnam.

27 Abraham anaña na nfa kub aşë ya du dko di abiiñ anañ òi kadun ki Nawat Kabuka,

28 aten Todom na Gomora na utaak bti aşë win udu ké ukpën da ji udu wi uyik!

29 Wi Naşibañi atokun nbeeka nun aleş Abraham apënan Lot ké abuur kañaafa ki bdoo du dko di abiiñ afët.

Lot na babukul baat

30 Lot aya afët du pnkun ul na babukul baat batëb òiki aaññoom pto du Şowar. Baya du pnkun afët du bñot banhoorun.

31 Unuur ulon, bajeen ñaaf i Lot aji na aña'ul : « Aşinun aña hënkun, ké nin ñiint alon aankak awo òi utaak anhilun kapiint na nja jibi bañaan bti bajaan bado.

32 Biin nşul aşin nja poot akuj nşë npiint na a nka bapoñ, pntaali pi nul pawutna kaba. »

33 Na utejan mënt bawul aşin baka poot, ké bajeen aşë bi apiint na aşin anwoon aando me upiint na unafa abukul.

34 Wi nfa mambanun, ké bajeen aşë ji na aña'ul : « Takal na utejan dpiint na aşin nja ; biin njak nşula nña na utejan poot adaan işë iya ipiint na a, hënk nşë njuk bapoñ, pntaali pi nul pawutna kaba. »

35 Bakak awul aşin baka poot utejan mënt, ké nabaasha apiint na a, bë aando me upiint na unafa abukul.

36 Hënk di bubuk Lot bawoon na iyin, inwoonun du aşin baka.

37 Bajeen abuk napoñ ñiint aşë òu'a katim ki Mohab‡, awoon atem bamohabit biki nña.

* 19:22 Şowar : Òi uhebërë dawoon umpoñi. † 19:24 Pdëpalën panktëradun: "Soufre, Sulfur, Sulfuro."

‡ 19:37 Mohab : Òi uhebërë dawoon anwoonun du aşin.

³⁸ Nabaasha kak abuk napot̄ ñiint̄ aṭu'a katim ki Ben-AmiṢ; ul awoon̄ ateem bahamonit̄ biki nṭa.

20

Abraham na Abimelek

¹ Abraham ap̄enna du umban̄ wi Mamre aya du utaak wi Negeb af̄et̄ ṭi p̄toof pi n̄beeka n̄i Kadeṣ na Ṣur. Abi ya pyaan̄ du Gerar.

² Aji na bañaan̄ k̄e Faara aharul awo aṭa'ul. K̄e Abimelek naṣih i Gerar aṣ̄e do k̄e bayaarada Faara pa aniima.

³ Na utejan, Naṣibaṭi ap̄en awinana ṭi kadunul na nṭaafi aji na a : « Ñaṭ̄ i iyeenkuṅ aṭu ikeṭ̄ ṭiki aniimaa. »

⁴ Abimelek ahum aando bi piint̄ na a, aṣ̄e ji : « Ajugun, ifin̄ ñaan̄ anwoon̄ aando uko ulon̄ i?

⁵ Abraham ṭi uleeful ajaknuṅ aji awo aṭa'ul k̄e Faara akak ajak̄en aji Abraham awo naweekul. Uko wi ndolon̄ d̄do do wa na uhaaṣ̄ ujint̄, m̄endo nin uko ulon̄ uwuṭaan. »

⁶ K̄e Naṣibaṭi ateema na nṭaafi aji na a : « Aa, n̄ji kak dme k̄e ido uko m̄ent̄ na uhaaṣ̄ ujint̄. N̄ji dneenaniin̄ p̄juban ṭi kadun naan wi ndolon̄ k̄e iimbana.

⁷ H̄enkuṅ kakaan̄ ñiint̄ uṅ aharul ṭiki awo *naṭuparaan. Alur̄ kañehanderu ibuurna. Woli iinkakana, kkeṭ̄ iwi na biki katohu b̄ti. »

⁸ Wi unuur ujint̄uṅ, Abimelek adu baweek b̄ti biki utaak aṣ̄e ṭup baka uko unṭ̄epuṅ, k̄e baṣ̄e l̄enk maakan.

⁹ Adu Abraham aṣ̄e ji na a : « we wi idolon̄ bañaan̄ h̄enk ba? We wi ndoliin̄ k̄e ido kak i kaṭijaraan p̄juban pweek pi, n̄ji na bañaan̄ biki utaak wi naan b̄ti? Ido uko wi ñaan̄ awoon̄ aanwo kado. »

¹⁰ Akak ahepar Abraham aji : « We ukaan̄ k̄e ido uko waṅ ba? »

¹¹ Abraham ateema aji : « Dṣal aji bañaan̄ banwoon̄ ṭi bañoom Naṣibaṭi, k̄e kanuura ki ahar naan kahil kaṭu bafin̄en.

¹² Ado woha aṭa'naan̄ ṭiki n̄ṭok aṣ̄inun, baninun biki n̄woon̄ n̄ent̄oki, k̄e n̄ṣ̄e bi niimar.

¹³ Wi Naṣibaṭi adolnuṅ k̄e mp̄en du katoh ki paapa añaay, djaka aji : “Dñehanu uko ulon̄: woli in̄al̄en, dko di n̄kyahaan̄, jakan na bañaan̄ iwo aṭa'naan.” »

¹⁴ Abimelek aje n̄kaneel na n̄pi na n̄git, balemp̄ biint̄ na baat̄ awul Abraham aṣ̄e kakana Faara aharul.

¹⁵ Akak aji na a : « Utaak wi naan wii wi, ihinan̄ kaf̄et̄ dko di in̄aluṅ. »

¹⁶ Aji na Faara kak : « Dwul naweeku itaka itum maakan*. Uko waṅ ukyuuuṅ bañaan̄ b̄ti banwoon̄ na iwi k̄e iwo najint̄ ṭi uko unṭ̄epuṅ. »

¹⁷ K̄e Abraham aṣ̄e ñehan Naṣibaṭi ajeban Abimelek na aharul na balemp̄arul baat̄ bahilna babuk,

¹⁸ ṭiki ado k̄e baat̄ b̄ti biki katoh ki Abimelek baanhil kabuk ṭi uko wi adolon̄ Faara ahar Abraham.

21

Kabuka ki Itaak

¹ *Yawe Nawat Kabuka ado Faara bnuura jibi abiin̄ aṭupa, ado uko wi abiin̄ ahoṅa.

Ṣ 19:38 Ben-Ami : ṭi uheb̄er̄e dawoon̄ abuk p̄ntaali pi naan. * 20:16 Itaaka itum maakan : Iwo uko ji baluk bi n̄ṣ̄ubal if̄een-week na if̄een n̄wajan̄ṭ (130) n̄i nayafan.

² Awo na kayiŋ abukar Abraham andoonj abi wo wo naɗaf napoɗ ñiint, ɗi wal wi Naɗibaɗi abiiŋ ajaka.

³ Abraham aɗu napoɗ i Faara abukaruŋ katim ki Itaak*.

⁴ Wi Itaak abukul adolonj ŋnuur bakrenj, kɛ Abraham aɗɛ do jibi Naɗibaɗi ajakulunj, awalana katɛmp.

⁵ Aka ŋɗubal iŋeen-week (100) wi abukuŋ Itaak.

⁶ Kɛ Faara aɗɛ ji : « Naɗibaɗi awulɛn uko wi nji kadoonj kajiina, baŋaaj bti banktiinkunj uko wi balilan na nji. »

⁷ Akak aɗiini aji : « In ahilanunj ɗfa kaji na Abraham kɛ Faara abi kabootan? Kɛ nɗaaj abukara ñiint hɛnkunj wi aɗafunj. »

Hagar na Iɗmayel badookanaa

⁸ Itaak adɛm te kɛ anin ado kayana. Unuur mɛntj kɛ Abraham aɗɛ do ufettu uweek.

⁹ Hagar i utaak wi Ejiptu awo da na napoɗ i abukaruŋ Abraham. Faara awin napoɗ kɛ aknoha†,

¹⁰ aɗɛ ji na Abraham : « Dookan nalemp i na abukul, abuk nalemp i aanwo kayeenk ɗi iko yi ikdukarunj Itaak abuk naan. »

¹¹ Uko mɛntj ude Abraham maakan ɗiki Iɗmayel awo kak abukul.

¹² Kɛ Naɗibaɗi aɗɛ ji na a : « Kɗoo kaɗaaf abuku na nalemparu, uko wi Faara akhepariinj bti dolan wa, ɗiki ɗi Itaak di di pntaali pi nhoŋiinj pakpɛnnunj.

¹³ Kɛ abuk nalemp, ddola abuk pntaali pweek maakan, ɗiki awo kak abuku. »

¹⁴ Abraham anaɗa na nfa kub, ajej kapoom na ubuuli wi meel awul Hagar, kɛ aɗu ɗi feɗ, akak awula napoɗ aɗɛ dola kɛ ayaa. Kɛ Hagar aya aŋaay na *pndiiɗ pi Bertabe.

¹⁵ Wi meel manyaanj aba, kɛ aɗɛ bɛkan napoɗ ɗi bko blonj uɗeeh,

¹⁶ aya alow btiisu aɗo aɗɛ jun ŋwooni aji : « Mɛnɗal pwin pkeɗ pi napoɗ naan. »

¹⁷ Naɗibaɗi atiink napoɗ kɛ akwooni, kɛ uwanjut wi nul uɗɛ duuna Hagar du baɗi aji na a : « Hagar, we wa ba? Klɛnk, Naɗibaɗi atiink ŋwooni ŋi napoɗ du dko di ibɛkanulunj.

¹⁸ Jejana ibot imɛbana bnuura ɗiki ddo babukul batum, bawo pntaali pweek. »

¹⁹ Naɗibaɗi ahaabɛɗ wal mɛntj kɛɗ ki Hagar kɛ aɗɛ win pliiik. Wi wi ayaaj aliiik ubuuli atuman awul napoɗ kɛ adaani.

²⁰ Naɗibaɗi ayeŋ napoɗ kɛ akdɛm. Afɛɗ du pndiiɗ akak ŋaaj anhilunj kaɗuuri maakan.

²¹ Wi afɛɗunj du pndiiɗ du Paran, anin kɛ aɗɛ la'ara ŋaaj anwoonj i utaak wi Ejiptu.

Bhoŋar bi Abraham na Abimelek

²² Unuur ulonj, Abimelek na Fikol naɗiɗ i bangoli biki nul baya du Abraham aji na a : « Naɗibaɗi awo ɗi kafeɗu ɗi iko bti yi ikdolonj.

²³ Hɛnkunj mehniin ɗi kadunul iji iinkguurɛn nin, nji na babuk naan na babuk baka, kɛ ido bnuura na nji na utaak wi iwoonj nayaantj wi, jibi nwoonj bnuura na iwi. »

²⁴ Kɛ Abraham aɗeem aji : « Dhoŋ uko mɛntj. »

²⁵ Wi wi Abraham aɗaaj aleɗana pliiik plonj pi balempar Abimelek bapiinj ateha.

* 21:3 Itaak : dawoonj ɗi uhebɛrɛ aji. † 21:9 Kɛ aknoha : Balonj bapiit aji Kɛ akbenj Itaak.

²⁶ Kê ateema aji : « Mëmme ñaaj andoluŋ uko waŋ. Iintupën, dbaaj atiink tiink n̄a uko mën̄t. »

²⁷ Wi wi Abraham aŋaaj ajej ŋkaneel, ŋpi, na ŋgit awul Abimelek, kê bašë do bhoŋar.

²⁸ Abraham apënan ŋkaneel ŋmpoŋi ŋwaat paaj na uloŋ.

²⁹ Kê Abimelek ašë hepara aji : « we ukaaj kê ipatëš ŋkaneel ŋmpoŋi ŋwaat paaj na uloŋ ŋi ba? »

³⁰ Kê ateema aji : « Yeenkan ŋkaneel paaj na uloŋ ŋi, uwo uko unkdiiamanuŋ kê n̄i djipuŋ pliiik pi. »

³¹ Uko waŋ ukaaj kê badu dko mën̄t aji Beeršëba[‡] ŋiki bukal batëb bti bahoŋaruŋ da amehna.

³² Wi badoluŋ bhoŋar du Beeršëba aba, Abimelek na Fikol naših i bangoli biki nul banaŋa akak du uŋaak wi bafilittenj.

³³ Abraham atepi du Beeršëba bko bi bajaaj bado Tamarit ašë dëman da *Yawe Nawat Kabuka anwooj anka.

³⁴ Wi wi Abraham aŋaaj aŋo ajon du uŋaak wi bafilittenj.

22

Bŋejan bi Abraham

¹ Wi iko yaŋ itëpuŋ, Našibaŋi aŋal pten me Abraham afiyaara kado uko wi akjakuluŋ ašë ji na a : « Abraham. »

Kê ateem aji : « Nji wi. »

² Kê aji na a : « Jejan abuku, aloolan ŋaŋ i ikaaj, Itaak i iŋaluŋ maakan, iya du uŋaak wi Moriya du pnkuŋ pi n̄i kaluŋ kayuuju. Woli iban da, kjeja kafiiŋaraan kabot katëra kadolën bŋejan. »

³ Abraham anaŋa na nfa kub, atan ubuuru ajej balemparul batëb na abukul, abot atib imul yi akyaaj katërna'a, ašë tool pya dko di Našibaŋi ajakuluŋ.

⁴ Wi bapoŋuŋ ado ŋnuur ŋwajant, kê Abraham ašë win dko di bajakuluŋ du kalowan.

⁵ Aji wal mën̄t na balemparul : « Nadukiin ŋi na ubuuru. Nji na napoŋ nya kadëman Našibaŋi kašë kakak. »

⁶ Abraham ajej imul yi akyaaj katërna Itaak abukul awula kê akunaa, ul ŋi uleeful kê ašë mëban bdoo na umbañ. Wi wi baŋooluŋ bukal batëb.

⁷ Itaak aŋiini wal mën̄t na Abraham aŋin aji : « Paap! »

Kê ateema aji : « Abuk naan, d̄tiinku! »

⁸ Kê akak aji na a : « Bdoo bii bi, kê imul yii yi, unkaneel wi bŋejan ubaa wo ŋuŋ ba? »

⁹ Kê ateem aji : « Abuk naan, Našibaŋi akyaaj kawul unkaneel » kê bašë tool bukal batëb bti.

¹⁰ Wi babanuŋ du dko di Našibaŋi ajakuluŋ, Abraham aboman *bliit bi mngur, apaf da imul ašë tan Itaak abukul aŋu ŋi imul duuŋ.

¹¹ Ngoolan kaŋen ajej umbañ kafiiŋna abukul.

¹² Kê uwanjut wi *Yawe Nawat Kabuka ušë duuna du baŋi aji na a : « Abraham! Abraham! »

Kê ateem aji : « Nji wi! »

¹³ Kê ušë ji na a : « Kdeej kaŋen ŋi napoŋ! Kdola nin buŋaan! Dme hënkunj kê iji k̄tiink Našibaŋi : Idinan pwulën abuku aloolan ŋaŋ i ikaaj. »

[‡] 21:31 Beeršëba : ŋi uhebërë dawooŋ pliiik pi kamehna.

¹³ Abraham akat kēs ašë win unkaneel ukaş uloŋ wi itiim ihoŋuŋ ʔi bgof. Aya ajej wa aŋar Naşibaŋi atër ado bŋejan, kē ukeŋar abukul.

¹⁴ Abraham adu dko mēŋ aji : « Adonay Yire » uwoon Ajugun awul. Uko waŋ ukaŋ kē hēnkunŋ baji baji : « Du pnkunŋ Ajugun awul. »

¹⁵ Uwanjut wi Nawat Kabuka ukak aduuna Abraham du baŋi,

¹⁶ aji na a : « Dmehna ʔi bkow naan, nŋi Nawat Kabuka aji : jibi idoluŋ uko wi, adinan pwulēn abuku aloolan ʔaŋ i ikaŋ,

¹⁷ dwulu bnuura bweek maakan, ddo pntaali pankpēnmuŋ ʔi iwi paŋum jŋ njah nŋi baŋi na pyiw panwoon ʔi kabaŋ ki bdēk. Pntaali pi nu pawat başoorad pa, payeenk nbeeka nŋi baka.

¹⁸ Dŋēpna ʔi pntaali pi nu kawul kntaali ki mboş bŋi bnuura, ʔiki itiinkēn. »

¹⁹ Abraham awuğşa akak du balemparul, kē baŋool pkak Beerşeba. Abraham afēŋ da.

Babuk Nahor

²⁰ Wi iko yaŋ iŋepuŋ, baŋup Abraham aji Milka kak, ahar Nahor aŋa'ul abukara bapoŋ biinŋ.

²¹ Bajeen awo katim ki Ut, aŋu na Buŋ aŋa'ul, na Kemuwel aşin Aram,

²² na Keted, na Hato, na Pildaş, na Yidlaf, na Betuwel.

²³ Betuwel abukuŋ Rebeka. Bukuŋ bawoonŋ bapoŋ biinŋ bakreŋ biki Milka abukaruŋ Nahor, aŋa Abraham.

²⁴ Nahor abi do baniw na ŋaaŋ aloŋ i katim ki Rewuma, ankaŋ abuk bapoŋ biinŋ, bawo : Teba, Gaham, Tahaş na Maaka.

23

Pkeŋ pi Faara na umoy wi nul

¹ Faara ado nşubal iŋeen-week na nşubal iŋeen nŋtēb na paaj na uloŋ (127); hēnk di di nŋnuurul nŋaliŋuŋ.

² Wi wi aşaan akeŋ du Kiriyat-Arba (dawoonŋ Hebron) du utaak wi Kanaan ; Abraham awoonira abot aŋēga.

³ Abraham apēn du meeŋ di puum pi aharul papiinŋanuŋ aşë ya du bahitit aji na baka :

⁴ « Dwo nayaantŋ anfēŋuŋ na an, nayuujaan dko dloŋ di nhili kanug kamoyna ahar naan. »

⁵ Kē bahitit başë teema aji :

⁶ « Naweeek tiinkun : Naşibaŋi adēmanu kē iwo ʔi ptoofun, tenan ʔi dko bŋi di nŋbomanuŋ aji nŋmoyna, datan dannuurnaaniŋ imoy aharu, nin aloŋ ʔi un aankneenanu dko di nul. »

⁷ Abraham anaŋa wal mēŋŋ abi anup ʔi kadun ki baŋaanŋ biki utaak mēŋŋ, bahitit.

⁸ Aŋiini na baka aji : « Woli nadinan mmoy ahar naan, natiinkaana, nabot naŋēnkēn naŋiini na Efron abuk Fohar.

⁹ Dŋal awulēn du Makpela dko di abomanuŋ du kabaŋ ki uŋeehul kado kamoyna ; awulaan da, dluka itaka yi dakwaaparunŋ ʔi kadunan, dakak dko dmoyni di naan. »

¹⁰ Kē Efron aşë ʔo ʔi ptoof pi bahitit batēŋŋul wal mēŋŋ. Ateem Abraham ʔi kadun ki bahitit bŋi banwoonŋ du bayiti aji na a :

¹¹ « A-a naweeek, tiinkan! Dŋenu uŋeeh kabot kaŋenu dko dmoyni danwoonŋ du wa meeŋ. Dŋenu da ʔi kadun ki baŋaanŋ bŋi : moyan aharu da. »

¹² Kē Abraham aşë kak anup ʔi kadun ki baŋaanŋ biki utaak.

¹³ Aji na Efron ƚi kadun ki baka : « Dkooƚu kooƚ duni itiink n. Wutan nnug uƚeeh : yeenkan itaka, n s  mmoy ahar naan da. »

¹⁴ K  Efron a s  teema aji :

¹⁵ « Naweeƚ, tiinkan! Pree  pi mbo  mi pawo [ktaka i neen week n baak r ki ba aknuj untaam.] K  itaka m n , iwo we ƚi p oofun? Moyan puum pi aharu. »

¹⁶ Abraham a iink Efron, af en itaka yi Efron ajakuj ƚi kadun ki bahitit : ktaka i neen week n baak r (400) ki ba aknuj untaam.

¹⁷ H nk, k  uƚeeh wi Efron du Makpela dantaanuj na Mamre, uƚeeh na dko dmoyni danwoonj da, na mnko bti manwoonj ƚi uƚeeh meetj

¹⁸ k  ikak yi Abraham ƚi kadun ki bahitit bti banwoonj du bayiti.

¹⁹ Wi uko wanj u epuj, k  Abraham a s  ya amoy Faara aharul du bh r banwoonj du uƚeeh wi Makpela ataanj na Mamre, dawoonj Hebronj du utaak wi Kanaan.

²⁰ H nk, k  bh r na uƚeeh bti, n p n ƚi i nen yi bahitit akak bka bi Abraham, k  ado da pnguran.

24

N a  i Itaak

¹ Abraham a af wal m n  maakan, k  *Yawe Nawat Kabuka akak awula bnuura ƚi iko bti.

² Abraham adu anwoonuj naweeƚ ƚi balemparul, abot awo namali i nul aji na a : « Dkooƚu,  un ka en ƚi pnkant pi naan uƚeeh* ».

³ Mehniin ƚi kadun ki Nawat Kabuka Na iba i an akuj ba i na mbo , iji iinkluj kalaar abuk naan napo  n a  ƚi biki Kanaan biki nf tunj ƚi p oof pi baka ƚi.

⁴ Lunj iya du utaak wi naan, du bayit naan, idat da n a  pa Itaak abuk naan. »

⁵ K  nalemparul ahepara aji : « K  woli n a  aanluj adi p a en te ƚi utaak wi, wal m n , ka oo  abuku du utaak wi iwoonuj i? »

⁶ K  Abraham ateema aji : « A-a.  aafaraan kakakan da abuk naan.

⁷ Nawat Kabuka Na iba i amp nanaanuj du katoh ki paapa na du utaak wi bayit naan, anjaknuj abot amehna aji aluj kawul pntaali pi naan mbo  mi, aluj kayil uwanjut wi nul ƚi kadunu, ijejna n a  i utaak naan pa abuk naan.

⁸ A s  wo woli n a  aandi p a u, iinkwo angaranj kamehna.  aafaraan kakakan abuk naan da. »

⁹ K  nalemp a u ka een ƚi pnkant pi Abraham uƚeeh, amehna ƚi uko m n .

¹⁰ Nalemp unj ajej n ntaam nji pnkunkaali i neen nji Abraham abot aya na iko inuura itum yi akaanj, a s  tool aya du ubeeka wi Nahor af tunj du utaak wi Metopotamiya.

¹¹ Wi abanuj da, ado n ntaam k  n knoorf n du up n ubeeka ka og pliik. Uwo utaakal, ƚi wal wi ba  bajaanj bap n kabi pliik.

¹² Wal m n  k  a s  ji : « Nawat Kabuka, iwi Na iba i i Abraham ajug naan ajaan ad man, dkooƚu kooƚ dolan iko i  p bnuura, ibot idiiman Abraham ajug naan bnuura bi nu!

¹³ Dwo ƚi ka og pliik, k  ba  biki ubeeka bakp n pbi kaliik meel.

¹⁴ Dolan poonu i nji kajakuj awalan pdunk pi nul a en n ndaan a s  teem n aji : “Daanan, mbot nwul n ntaam nji nu n adaan,” awo n a  i inlaluj pa Itaak nalemparu ; kawin k  idiiman ajug naan bnuura bi nu. »

* **24:2**  un ka en ƚi pnkant pi naan uƚeeh :  i udolade wi baka n anj aji do hanj woli amehna uko uweek.

15 Aando bi ba ptiini aşë win poonu alonj k  akbi na pdunk ti pganjan. Katinul kawo Rebeka, awo abuk Betuwel,  niint abuk Milka, ahar a a Abraham anwoonj katim ki Nahor.

16 Napo   naat m nt awo neegani nannuura maakan, anwoonj aando bi me biint. Aya du pliiik, aliiikar pdunk aş  tool pkak.

17 Nalempar Abraham a i aya ayit na a aji : « Dkoo u koo ,  naan meel mntiinku ti pdunku ndaan. »

18 K  ateem aji : « Naweeek, daanan » aş  taran awalan pdunk awula k  adaani.

19 Wi adaanu  aba, k  poonu akak aji na a : « Dkak aya kaliik,  ntaam  ji nu  jadaan  jado  jateban. »

20 A aran ajees  ntaam meel mandukiin mu  ti kamb rjan akak a i aya aliiik meel mnlonj pa  ntaam bti.

21  niint awo ti p alana byompan aş   al me Nawat Kabuka ado k  bgahul banuuraa.

22 Wi  ntaam  ji pnkunkaali  jadaanu  ado teban,  niint k  aş  jej brinku bi uwuuru bdi  abot a u'a kak inguuri it b yi wuuru idi .

23 Wi wi a aanj aji na poonu : « Iwo abuk in ba?  rupaan, dkoo u koo , dko df r dawo du uko  aa   hilna  wala da i? »

24 K  ateem aji : « Dwo abuk Betuwel,  niint i Milka abukaru  Nahor. »

25 Akak aji na a : « Nwo na ujaagal wi  hilu  ka eef ipiintanaan  ntaam  ji nu na uko ude utum pa  a, aku  awo na dko di nahilu  kaf r. »

26  niint nalempar Abraham anup wal m nt ad man Nawat Kabuka

27 aji : « Dbeeb *Yawe Nawat Kabuka, Na iba i i Abraham ajug naan ajaan ad man, anwoonj aan a an pdiiman ajug naan bnuura na pdo uko wi ahonulu . K  nji, Yawe a ij n du katoh ki bayi  ajug naan. »

28 Poonu a i aya du uko anin, a up uko un  pu .

29 Ul Rebeka, aka naweeekul  niint i katim kawoonj Laban, Laban m nt a i aya du  niint du pliiik.

30 Wi Laban awinanj win brinku na inguuri yi a a'ul  naat awohonj abot atiink k  Rebeka aji : « H nk di di  niint m nt a iiniin na nji aji » aya du a, a  nk k  ahuma nna  a og  ntaam  ji pnkunkaali du pliiik.

31 Laban aji na  niint : « Biini, iwi i Nawat Kabuka awulu  bnuura bi nul! we ukaanj k  iduka du bdig ba te dboman katoh ala dko di iktuun  ntaam  ji nu? »

32  niint abi awala ti katoh, k  Laban af n  a  ntaam, a eef ujaagal abot awul  a uko ude. Awul  niint na bangakanderu  na a meel ba owna iho .

33 Ba ij pde ab kana, k  nalempar Abraham aş  ji : « M nkde b  m ntup uko wi nji nwoonj i ka up. »

Laban k  aji na a : «  upan keeri. »

34 K  aji : « Dwo nalempar Abraham.

35 Nawat Kabuka awula bnuura maakan, k  akak nayok. Awula  kaneel na  git, untaam na uwuuru, balemp biint na baat, na  ntaam  ji pnkunkaali na  buuru.

36 Taara, ahar ajug naan abukara napo   niint wal wi adoonj abi  af  af k  awul abukul m nt iko b i yi akaan.

37 Ajug naan adol n k  mmehna aji : “Inklaar abuk naan  naat ti babuk ba aanj biki utaak wi Kanaan wi nf tu .

38 Mehniin iji iya du bayi  naan, du katoh ki paapa kadat da  naat pa abuk naan.”

39 « Kë nşë hepar ajug naan aji na a : “Kë woli ñaať aandi pbi na nji kado hum?”

40 « Kë ateam aji : “Nawat Kabuka i njaan kaťaş aluñ kayil uwanjut wi nul, utju te du dko di njakuñ işë idat wal mënť ñaať pa abuk naan ři bayit naan, du katoñ ki paapa.

41 Iinkwo angaruñ kamehna ki nťu'iin pdo : iya du bayit naan, kë woli bapok pwulu ñaať itij, iinkwo angaruñ kamehna ki nťu'iin.”

42 « Dban nťa du pliiik aşë ji : “Nawat Kabuka, iwi Naşibaťi i Abraham ajug naan ajaan adëman, dkooťu kooť dolaan iko itëp bnuura, nwin uko wi mbiin pla!

43 Dnať aňog pliiik, napoť ñaať ankmbiin pliiik da i nji kajakuñ: ‘Dkooťu kooť, řenaan meel mntiinku ři pdunku, ddaan’,

44 kë ateamën aji : ‘Daanan, mbot nya nliik meel pa nřtaam ři nu’, kdola awo i iwi Nawat Kabuka adatuñ pa awo ahar abuk ajug naan.”

45 « Mëndo bi ba pñehan Ajugun ři uşal naan, kë Rebeka aşë bi na pdunkul ři pgañan, aya du pliiik, aliiik meel, kë nşë jaka : “Dkooťu kooť, řenaan meel mntiinku ddaan.”

46 Ataran awalan pdunk, aşë jakën : “Daanan mbot nya nliik meel, nřtaam ři nu řadaan.” Ddaan, kë akak aliiik nřtaam meel.

47 « Kë nhepara aji : “Iwo abuk in ba”?

« Kë ateam aji : “Dwo abuk Betuwel i Milka abukaruñ Nahor.” Wal mënť wi wi nťu'uluñ brinku ři byiş abot aťu'a inguuri ři iñen.

48 Dņup adëman Nawat Kabuka abot abeeba, ul Naşibaťi i Abraham ajug naan anťijnun ři bğah bi bnuura pyeenk abab aťa ajug naan pa awo ahar abukul.

49 Hënkun woli nañal pdo ajug naan bnuura naťupaan, kë woli naankak ahil naťupën mmee jibi nji kadoli. »

50 Laban na Betuwel kë başë řiini na a aji : « Uko uwoona du Nawat Kabuka, řenhil kaji uko uloñ da, kadinan këme kapok.

51 Rebeka awuñ ři kadunu : jejana iyaanaan akak ahar abuk ajugu jibi Nawat Kabuka ajakuñ. »

52 Wi nalempar Abraham atiinkun uko wañ aşë fëť kęş ři mboş adëman Nawat Kabuka.

53 Apënan wal mënť uwuuru na untaam na imişa awul Rebeka, akuť ařen naweekul ñiint na anin iko itum inuura.

54 Ul na biint bangakanderuñ na a bade, adaan abot afër da.

Na nfa wi banaťiin, kë aşë ji : « Nawutaan nťiis du uko ajug naan. »

55 Naweek Rebeka na anin kë başë ji na a : « Wutan napoť aduka na un uko ji nņuur iñeen abaa aya. »

56 Kë aşë teem baka aji : « Nakjonanaan, wi Nawat Kabuka aťijnun kë ndo win uko wi mbiin pla. Nawutaan nkak du ajug naan. »

57 Kë başë ji na a : « Nawulën řdu poonu řhepara uko wi aşaluñ. »

58 Hënk di baduñ Rebeka ahepara aji : « Injal kaya na ñiint i i? »

Kë ateam aji : « Dņali. »

59 Bawut wal mënť Rebeka aťa baka na nalemp anyewi'uluñ, kë baya na ñiint nalempar Abraham un na biint bangakanderuñ na a.

60 Bañehandër Rebeka bnuura aji na a :

« Iwi aťa'un, yaan
ibuk bapoť batum maakan
babuku baji bawat başoorad baka
kajeñ řbeeka ři baka. »

⁶¹ Rebeka na balemparul banaṭa apaya ṭi ṛntaam ṛi pnkunkaali aṭaṣ ṛniint, Hēnk di di nalempar Abraham ajejuṅ ṛnaaṭ aya.

⁶² Itaak awoona du pliik pi Lahay-Roy, afēṭ wal mēnt ṭi Negeb.

⁶³ Aya na utaakal apēn pṭar ihoṭ du uṭeeh, aṣē win ṛntaam ṛi pnkunkaali kē ṛjakbi.

⁶⁴ Rebeka akak awin Itaak. Alut awala ṭi unṭaam,

⁶⁵ aṣē ṛi na nalempar Abraham : « Ṛniint ahoṅ akwoonuṅ du uṭeeh abi pkitun hēnk ba? »

Kē ṛniint ateema aṛi : « Ajug naan a. » Wi wi aṣaaṅ ajeṅ uleent agur bkow.

⁶⁶ Ṛniint nalempar Abraham aṭup Itaak iko bṭi jibi iṭēpari.

⁶⁷ Kē Itaak aṣē jeṅ Rebeka aneejan du kaloona ki Faara anin : ajeja kē awo aharul, abot aṅala. Hēnk di di Itaak aṭaṅanuṅ pṭēga pkeṭ pi anin.

25

Pntaali pi Ketura

¹ Abraham akak abi niim ṛnaaṭ alonṅ i katim kawoonṅ Ketura.

² Kē abukara Timran na Yokṣan na Medan, na Majaan na Yiṣbah na Ṣuwah.

³ Yokṣan abuk Ṣeba na Dedan, kē babuk Dedan bawoonṅ bahaṣurit na baletuṣim na balewumin.

⁴ Babuk Majaan bawo : Efa na Efer na Hanok na Abida na Eldaa. Bukunṅ bṭi bawoonṅ babuk Ketura.

⁵ Abraham adukar Itaak bka bi tul bṭi.

⁶ Kē wi ahumuṅ aandobi keṭ, aṭen babuk iniwul iko ilonṅ aṣē do baka kē balow Itaak aya du uṭaak unwoonṅ du umayar unuṅ.

⁷ Abraham ado ṛṣubal iṛneen-week na ṛṣubal iṛneen paaj na iṛneen na kaṛneen (175) ṭi mboṣ.

⁸ Wal mēnt wi wi aṣaaṅ akeṭ wi aṭafuṅ aba ṛnuur abot awo ṭi mnlilan, kē bamoya kē aya du bajugul.

⁹ Itaak na Iṣmayel babukul bamoya du bhēr bi Makpela, kaṅog Mamre du uṭeeh wi Efron abuk Fohar nahitit.

¹⁰ Uṭeeh mēnt Abraham abiiṅ anug wa du bahitit. Dul di amoyiṅ ul na Faara aharul.

¹¹ Wi Abraham akeṭuṅ, Naṣibaṭi awul Itaak anfēṭuṅ du kaṅog pliik pi Lahay-Roy bnuura.

Babuk Iṣmayel

¹² Hagar ṛnaaṭ i Ejiptu, nalempar Faara, abukar Abraham Iṣmayel. Babuk Iṣmayel biki biki.

¹³ Iṭim yi baka jibi baṭaari yii yi : bajeen awo Nebayot aṭu na Kedar, na Adbeel na Mibtam,

¹⁴ na Miṣma, na Duma, na Maata

¹⁵ na Hadad na Tema, na Yetur na Nafiṣ na Kedema.

¹⁶ Bukunṅ bawoonṅ babuk Iṣmayel iṛneen na batēb, andoli awo naṣih i pntaali pampēnnuṅ ṭi a. Bawul iṭim yi baka ṛntanka na ṛfēṭ ṛi baka.

¹⁷ Iṣmayel ado ṛṣubal iṛneen-week na ṛṣubal iṛneen ṛwajanṅ na paaj na ulonṅ (137) ṭi mboṣ. Wi wi aṣaaṅ akeṭ amoya aya du bajugul.

¹⁸ Pntaali pampēnnuṅ ṭi a pafēṭ du uṭaak unwoonuṅ Hawila te Ṣur danwoonṅ du umayar unuṅ wi uṭaak wi Ejiptu. Pntaali pi Iṣmayel paantiṅkar na biki kntaali ki babuk aṣin.

Kabuka ki bi Etawu na Yakob

19 Uko wi Itaak abuk Abraham wii wi :

Abraham abuk Itaak,

20 Ké Itaak aka nşubal iñeen nbaakër wi aniimuj Rebeka aña Laban abuk Betuwel. Betuwel na Laban bawo baharameen banwoonuj Padan-Aram.

21 Itaak añehan *Nawat Kabuka pa aharul ŋiki aanhil pbuk. Ké Nawat Kabuka atiinka, Rebeka aharul ké awo na kayiñ.

22 Bapoŋ başınar ŋi kayiñul meet, ké aşe ji « we ukañ ké uko wañ uwo ba? » Aya wal mēñt ahepar Nawat Kabuka.

23 Ké Nawat Kabuka aşe ji na a :

« Kntaali ktēb kawoon ŋi kayiñu
ké kntaali ktēb kamkpēnuñ ŋi iwi,
kaluñ kagarna du kayiñ meet.

Plonj pabi kadēm kapel pundu,
pi naweek pabi kado kalempar pi nampoŋi. »

24 Wi wal wi kabuk ubanuñ, ké kbet kapēn ŋi kayiñul.

25 Nateek ampēnuñ ajeenk jud awo ji umanta wi pfaal ; ké badu'a aji Etawu *

26 Wi akpēnuñ, ké aña'ul aşe bi kak, amēbana mēban ŋi pşoñ ; ké badu'a aji Yakob†. Itaak aka nşubal iñeen-paaj (60) wi babukiñ.

27 Bapoŋ badēmi, ké Etawu akak najan naweek, anñaluñ uŋeeh. Yakob ul ké awo ñaañ anyompandēruñ abot aji ñal pto du kaloona meet.

28 Itaak ul amagan Etawu ŋiki añał uyemaŋ wi pjan, ké Rebeka aşe magan Yakob.

29 Unuur ulonj, Yakob awo ŋi pjuñ pot, ké Etawu aşe woona uŋeeh akeŋ ubon.

30 Aji na Yakob : « Faraan, wulaan nde ŋi pot bjeenk al bun! Ubon ude'ēn. » Ukañ ké bakak adu'a kak aji Edom, uwoonj najeenk al.

31 Yakob ké aşe ji na a : « Waapaan duna pweek pi nu‡. »

32 Ké Etawu ateema aji : « Tenan, dkeŋ abaa dolna we pweek ba? »

33 Ké Yakob akak aji na a : « Duni imehna ŋi kadun naan. » Ké amehna, awaap Yakob pweek pi nul.

34 Wal mēñt, ké Yakob aşe naña awula kapoom na pot bi ujoşar, ké ade adaan aşe naña aya. Hēnk di di Etawu abeehun pweek.

26

Itaak du Gerar

1 Ubi ka wal mēñt ŋi utaak wuñ ubon uweek, umpaŋuñ na uteek umbiñ awo ŋi wal wi Abraham, ké Itaak aşe ya du Abimelek naşih i bafliitenj du utaak wi Gerar.

2*Yawe Nawat Kabuka apēn awinana ŋi kadunul aşe ji na a : « Wutan kaya du utaak wi Ejiptu! Ťoon du utaak wi nji kaluñ kayuuj.

3 Ťoon ŋi utaak wi, dwo na iwi kabot kawulu bnuura. Aa, dwulu mboş mi nŋaak ŋi bti iwi na pntaali pankpēnuñ ŋi iwi. [Hēnk] ddo wal mēñt kahonj ki mbiñ ado Abraham şaas.

4 Ddo pntaali pankpēnuñ ŋi iwi paŋum ji njah ŋi baŋi kaşe kawul pa nŋaak ŋi bti. Dŋēpna ŋi pntaali pi nu kawul kntaali ki mboş bti bnuura.

5 Ddo hañ ŋiki Abraham atiinkēn abot ado uko wi njakulun, añaş pjukan pi naan na bgañ bi naan. »

6 Ké hēnk di di Itaak aŋoonj du Gerar.

* 25:25 Etawu Ťi uhebēre daŋok katiinkare na pjab uwel. † 25:26 Yakob : Ťi uhebēre daŋok katiinkare na pşoñ. ‡ 25:31 Pweek pi nu : Ťi bukal nateek anjaañ abuka ŋi kbet awoonuj naweek.

7 Bañaan biki dko mēnt̄ bahepara jibi awoori na aharul, kē ašē ji na baka awo aṭa'ul. Aṭi pji na baka awo aharul, ṭiki aṣal aji Rebeka abi kaṭu bafinṭa ṭiki anuura maakan.

8 Wi baṭoon̄ ajon ṭi utaak, kē Abimelek naṣih i bafilitten̄ ašē naṭ unuor ulonṭi ujaneeṭ wi nul ašē win Itaak na Rebeka aharul kē baknoha.

9 Ado kē badu Itaak ašē ji na a : « Dwin kē Rebeka awo aharu, kē ibaa ji awo aṭa'u? »

Itaak kē ateem aji : « Dṣal aji uko wi nul uhil kaṭu bafinṭen. »

10 Kē Abimelek ašē kak aji na a : « Imeha uko wi idolonṭi un hēnk i? Uduka ntiinku alonṭi utaak wi apiinṭ na aharu, ido wal mēnt̄ nṭuban pṭuban pweek. »

11 Abimelek ado wal mēnt̄ kē baṭup ṭi utaak bti aji ankdolonṭi n̄iinṭ i kēme aharul uko uwuṭaan ado bafinṭa.

12 Itaak ajaar ṭi utaak wuṭ ašē kit uṣubal mēnt̄, n̄yaaṣ iñeen week uko wi atepiin. Nawat Kabuka awula bnuura,

13 kē akak nayok, abot yoka yok pya ado wo tepyok naweek maakan.

14 Aka itani yi n̄ntaan n̄mpoṭi na yi n̄ntaan n̄week, abot aka balemp batum. Kē bafilitten̄ bašē kak akuja.

15 Bamoy m̄nliik mi balemp biki Abraham aṣin babin̄ ajip wi ahumuṭ najeb.

16 Abimelek aji na Itaak : « Pēnan ṭi dko di nun ikak hēnkun̄ n̄aan̄ naweek pa pṭo ṭi na un. »

M̄nliik mi umban̄ wi Beerṣeba

17 Itaak apēn da, aya du dko danwoon̄ ṭi uṭeeh wi inkun̄ yi Gerar aṭo da.

18 Amoyēṣ m̄nliik mi Abraham aṣin, mi bafilitten̄ babin̄ amoy, wi akeṭun̄, abot aṭu ma itim yi abiin̄ awul ma.

19 Wi balempar Itaak bakjipun̄ du uṭeeh wi inkun̄ du Gerar bawuj du ukumpēṣ wi meel manṭiin̄.

20 Kē bayafan biki Gerar bašē neeṭ p̄nom na biki nul, baji meel muṭ manwo mi baka. Ukaan̄ kē Itaak awul ukumpēṣ mēnt̄ katim ki Eteka*, ṭiki ban̄omna wa.

21 Kē bakak ajip pliiik plon̄ kē bakak an̄omna pa, aṭu pa katim ki Fitna†.

22 Apēn da aya jipan pliiik plon̄ kē bašē wo baan̄omna pa, kē awul pa katim ki Rehobot‡ ašē ji : « Nawat Kabuka ajeehanun̄ bgah n̄hilna n̄yok ṭi dko di. »

23 Dul di apēnun̄ aya Beerṣeba.

24 Kē Yawe Nawat Kabuka ašē pēn awinana ṭi utejan mēnt̄ aji na a :

« Nji dwoon̄ Naṣibaṭi i Abraham ṣaaṣ ajaan̄ adēman, wutan kalēnk, dwo na iwi.

Dwulu bnuura kabot kado pntaali pankpēnnun̄ ṭi iwi patum, ṭiki dleṣ Abraham nalempar naan. »

25 Itaak aboman da *bliit bi mngur adēman da Naṣibaṭi adu'a Nawat Kabuka. Atar da kaloona ki nul ; kē balemparul bašē jip da pliiik.

Bhoṭar na Abimelek

26 Abimelek, na Ahutat aññogulon̄, na Pikol naweek i bangoli biki nul, bapēnna Gerar aya pwin Itaak.

27 Itaak aji na baka : « we ukaan̄ kē nabi ṭi nji? An nanṣoornun̄ adoo dookēn du utaak wi nan. »

* 26:20 Ṭi uhebērē Eteka dawoon̄ p̄nom. † 26:21 Ṭi uhebērē, Fitna dawoon̄ p̄soor. ‡ 26:22 Rehobot : Ṭi uhebērē dawoon̄ dko danhaanun̄ kēme danjeehun̄.

²⁸ Kê bateem aji : « Nwin hênkuŋ bnuura kê *Yawe Nawat Kabuka awo na iwi, ašê ji nwo i kamehna un bti n̄hilna n̄do bhoŋar na iwi.

²⁹ Mehnin kê iinkdolun nin buŋaan blon, jibi n̄biŋ awo n̄endolu nin buŋaan, bnuura ŋaŋ bi bi n̄doliŋ abot awutu kê iya, kê n̄enooranu. Kê Nawat Kabuka ašê wulu bnuura hênkuŋ. »

³⁰ Itaak Ajuŋar baka bnuura kê bade abot adaan.

³¹ Wi banaŋiŋ na nfa ašê do andoli kahoŋ. Kê Itaak ašê wut baka kê bayaa, aya na iŋêb ijoob.

³² Kê ŋi unuur m̄enŋ wi wi balemparul banwoon ŋi p̄jip pliiŋ plon, babiŋ ajaka kê bawuj du meel.

³³ Kê Itaak ašê ŋu pliiŋ m̄enŋ katim ki ŋibaŋ, dul di katim ki ubeeka wi Beerŋeba* kawoonuŋ te hênkuŋ.

Baaŋ biki Etawu

³⁴ Wi Etawu akaan n̄subal iŋeen n̄baak̄er aniim baaŋ bahitit batêb : Judit abuk Beerī, na Batmat abuk Elon.

³⁵ Bukal batêb bti banooran Itaak na Rebeka.

27

Itaak aŋehan Naŋibaŋi awul Yakob bnuura

¹ Itaak abi ŋaf, kêŋ kê kaf̄el na a, kê aando kak awin. Adu Etawu abukul bajeen aji na a : « Abuk naan. » Kê uŋ ahepna aji na a : « Nji wi. »

² Kê ašê ji na a : « Tenan, d̄ŋaf hênkuŋ, m̄emme unuur wi n̄ji kakeŋuŋ.

³ Jejan iŋuuri yi nu, iya uŋeeh ijan̄en uko ulon,

⁴ ibi ijuŋen pde plil jibi n̄jaan kanjal, biin iwul̄en pa, ndele kašê n̄ehand̄eru Naŋibaŋi awulu bnuura. »

⁵ Kê Rebeka ašê tiink Itaak wi akt̄iiniŋ na Etawu abukul. Etawu aya du uŋeeh pjan aŋin uko ulon.

⁶ Kê Rebeka ašê ji na Yakob abukul : « D̄tiink hênkuŋ kê ŋaaŋ akji na Etawu naweeku,

⁷ aya ajana uko ulon ajuŋa pde plil, adele ašê n̄ehand̄era *Yawe Nawat Kabuka awula bnuura ji abi keŋ.

⁸ Hênkuŋ abuk naan, tiinkaan ibot ido uko wi n̄ji kajakiŋ.

⁹ Yaan du batani iŋiŋen n̄pi n̄têb n̄mpoŋi n̄nuura, d̄juŋ ŋaaŋ pde plil jibi ajaan aŋal.

¹⁰ Iya kawula pa ade, ašê n̄ehand̄eru Naŋibaŋi awulu bnuura ji abi ado kakeŋ. »

¹¹ Yakob aji na Rebeka anin : « Iwin kê Etawu abuk paapa ajab uleef kê n̄ji n̄ŋê wo na kat̄el kajinŋ.

¹² Paapa ahilan kalaalanaan, kašê kawin kê ddo na pguura, wal m̄enŋ afêp̄en nin aank̄ehand̄er̄en Naŋibaŋi. »

¹³ Anin kê ašê ji na a : « Afêpule, uko m̄enŋ ukakn̄en. Abuk naan, tiinkaan ŋaŋ, yaan iŋiŋen n̄pi. »

¹⁴ Yakob ayaarad n̄a abi awul anin kê ajuŋar Itaak pde plil jibi ajaan aŋal.

¹⁵ Rebeka ayaar iko innuurnaaniŋ ŋi yi Etawu bajeenul awoonaanuŋ ŋi katoŋ abi woharan Yakob abukul nabaŋa.

¹⁶ Akak ajej kanjan ki n̄pi n̄uŋ agura ŋi iŋen na dko danwoon d̄jinŋ ŋi kaŋuŋ,

¹⁷ ašê wul pde plil na kapoom yi ajuŋuŋ Yakob abukul.

Š 26:33 ŋiba : ŋi uhebêrê dawoon kahoŋ kême paaj na ulon ŋi uŋuŋ wi uhebêrê. * 26:33 Beerŋeba : ŋi uhebêrê dawoon pliiŋ pi kahoŋ kême pliiŋ pi paaj na ulon. Natenan kak ŋi Ujuni 21.31.

18 Kë Jakob aya du aşin aji na a : « Paap! »

Kë uñ ahepna aji : « Wo, iwi in ul a abuk naan? »

19 Aji na aşin : « Nji Etawu abuku nateek a, ddo uko wi ijaknuñ. Dkooṭu nañiin iṭo ide uko wi nyaan ajan, idele aba kşë ñehandërën Naşibaṭi. »

20 Kë ateema aji : « Iba tar we ṭi pjan pi iyaan ba? »

Kë aji na a : « Nawat Kabuka Naşibaṭi i ijaan kdëman awoon na nji. »

21 Kë Itaak aşë ji na a : « Ñogan nlaalanu nten me iwi Etawu abuk naan a ha. »

22 Kë abi aňog aşin, kë alaalana aşë ji : « Pdiim pawo pi Jakob kë iñen işë wo yi Etawu. »

23 Aanyikrën Jakob ṭiki iñen ijab ji yi Etawu naweekul. Adun ahepara ji abi ado kañehandëra Naşibaṭi aji :

24 « Iwoha Etawu abuk naan i? » Kë adinani.

25 Itaak kë aşë ji na a : « Abuk naan, wulaan nde uko wi iyaan ajan nşë ñehandëru Naşibaṭi awulu bnuura. »

Ayişa kë adee abot awula poot kë adaani.

26 Aşin aji na a : « Abuk naan, biin iñogën imookën. »

27 Kë abi ñoga amooka, kë Itaak aşë ñëfntëna imişa aşë ñehandëra Naşibaṭi aji :

« Aa, pṭëkëñ pi abuk naan pawo ji pi mboş mnëk mi Nawat Kabuka awuluñ bnuura. »

28 Dñehan Naşibaṭi awulu upoş wi baṭi, na mboş mnëk mankwuluñ nḑeey nṭum maakan na mnko mndolni ubiñu mntum maakan

29 Kntaali kado kalemparu bañaan bado kañup ṭi kadunu.

Iwo naşih i babuk şaaş, babuk naan babot bado kañup ṭi kadunu.

Ankñehandëriiñ buṭaan afëpana, Bnuura pa ankñehandëriiñ bnuura. »

30 Itaak aba pñehandër Jakob Naşibaṭi, kë wi Jakob akpënuñ du uko aşin kë Etawu naweekul aşë pënna pjan.

31 Ul kak ajuñ aşin pde plil aşë ṭija pa. Aji na a : « Paapa anañiin ade uko wi abukul ayaan ajana, hënk aşë ñehandëra Naşibaṭi awula bnuura. »

32 Kë aşin ahepara aji : « Iwi in ul a? »

Kë ateem aji : « Nji Etawu abuku nateek a. »

33 Kë uleef uşë lënk na Itaak maakan kë aşë hepar aji : « Kë in ayaan ajan aṭijën kë ndee? Dnaṭa ade abot añehandëra Naşibaṭi awula bnuura ji ibi ido kabi. Bnuura mënṭ baankpën ṭi a. »

34 Wi Etawu aṭiinkuñ uṭup wi aşin, ajoṭan abot adeebaṭ aşë njar maakan aji na aşin : « Kak iñehandërën Naşibaṭi awulën bnuura. »

35 Kë uñ aşë teema aji : « Abuk şaaş ado mntit abi yeenk bnuura bi nwoon kañehandëru. »

36 Kë Etawu akak aji : « Uyaaş utëbantën wi akguurnuñ wi. Wom wi katimul kawoon Jakob naguuru ukaan. Abi yeenkën pweek abot ayeenkën hënkun uko wi iwoon kañehandërën Naşibaṭi. »

Etawu akak aji : « Kë iinkak ahank nin uko ulon wi ihinanuñ kañehandërën Naşibaṭi i? »

37 Itaak kë aşë ji : « Ddo kë awo naşih i nu, ddo kë babuk aşin bti bawo balemparul. Dwula nḑeey na poot. Abuk naan, we wi nkaan ahil kañehandëru Naşibaṭi? »

³⁸ Kē Etawu ašē ji na ašin : « Kē waŋ wi wi ihinanuŋ kañehandēr ñaan ʒañ? Ñehandëraan Našibaṭi, Paap » ašē jun ŋwooni.

³⁹ Kē Itaak ašē ji na a :

« Iya kafēṭ kalow mboş mnuura,
kalow upoş wi baṭi.

⁴⁰ Ido kadeena kakej ki nu,
ido kalempar abuk şaaş
kē unuur wi ikpataṭiŋ
ibuur ṭi ptał pi aṭu'iin ṭi kaṭuṭ. »

Pṭi pi Yakob

⁴¹ Etawu adeebaṭēr Yakob maakan ṭi uko wi ašin añehandëruŋ Našibaṭi ašē ji ṭi uşal : « Wal wi Paapa akkeṭuŋ uñogi. Wal mēnt dfinj Yakob aṭa'naan. »

⁴² Wi babinj aṭup Rebeka uṭup wi Etawu abukul bajeen, kē ašē do kē badu'a Yakob abukul nabaşa aji na a : « Naweeke aŋal kafinju kalukanaan.

⁴³ Hēnkuŋ abuk naan, tiinkaan bnuura : ṭiin, iya du ubeeka wi Haran du Laban abuk paapa.

⁴⁴ Ṭoon da te udeeb wi ṭmaku udo uba,

⁴⁵ wal wi udeeb wi nul ukbaan, aṭilma uko wi idoluŋ, dyil babinradu da. Dwo i kawaanjan an batēb bti unuur uloolan i? »

⁴⁶ Rebeka aya aji na Itaak : « Baat bahitit biki banooranaan maakan. Woli Yakob akak aniim ṭi baat biki utaak wi, baat batēnt bahitit biki, kahokan kakēṭ. »

28

¹ Kē Itaak adu Yakob añehandëra Našibaṭi ašē ji na a : « Kkej ñaaṭ ṭi babak Kanaan.

² Naṭiin iya utaak wi Padan-Aram du Betuwel ašin naan, yaan idat ñaaṭ ṭi babak Laban naan ñiinṭ.

³ Dñehan *El Şaday, Našibaṭi Anhiniin iko bti awulu bnuura, ado kabuk kajoobēṭ na iwi ibuk kntaali ktum.

⁴ Awulu bnuura iwi na pntaali pankpēnnuŋ ṭi iwi, bnuura bi awuluŋ Abraham, ihilna ika utaak wi iwoon ṇṭa hēnk nayaanṭ, wi Našibaṭi awuluŋ Abraham. »

⁵ Itaak ado kē Yakob aya Padan-Aram du Laban abuk Betuwel naharameen naweek Rebeka anin bi Yakob na Etawu.

⁶ Etawu awin kē Itaak añehandēr Yakob bnuura abot adola kē aya Padan-Aram pla ñaaṭ, akak ame kē wi ašin akñehandëruŋ bnuura aji na a awut kaniim baat biki Kanaan,

⁷ kē Yakob atiink uko wi ašin na anin bajakuluŋ.

⁸ Wal mēnt kē Etawu ašē yikrēn kē Itaak ašin aanjal baat biki Kanaan.

⁹ Kē ašē naṭa aya du Işmayel abuk Abraham, aniim Mahalaṭ abukul, aṭa Nebayoṭ, ahoṭelēş ṭi biki adoon abi niim.

Ñṭaafi ṇi Yakob

¹⁰ Yakob apēn ṭi Beerşeba atool pya Haran.

¹¹ Aya aban ṭi dko dloŋ ašē naṭ da kafēr ṭiki unuur udo bi jot jot. Ajej plaak ploŋ apafna bkow ašē ṇyoēnt.

¹² Wi akṇyoēntuŋ ašē ṭaafi awin uko ji ṇdiir kē ṇatēf ṭi mboş te baṭi, ṇwanjut ṇi Našibaṭi kē ṇakpaya awala.

13 Kê *Yawe Nawat Kabuka ašë pën awinana aji : « Nji dwoonj Yawe Nawat Kabuka, Našibați i Abraham ateemu na İtaak bajaan badëman. Mboş mi İpiintun mi dwulu ma İwi na pntaali pankpënnun ți İwi.

14 Pntaali mënț patum ji pyiw pi mboş, patum kaniink dko bti ți mboş, kntaali ki umundu bti kațëpna ți İwi na pntaali pi nu kayeenkna bnuura bi Našibați.

15 Tenan, dwo na İwi kayeņu du dko bti di İkyaan, dlun kakakanu kak ți uțaak wi. Mënkwatanu, ddo uko bti wi nhojııj. »

16 Yakob alënk aten ašë ji : « Na manjoonan Nawat Kabuka awo ți dko di, kē nșë wo mëmmee. »

17 Alënk ašë ji : « Dko di dayimani. Dawo dko di Našibați, plëman pi bați pa. »

18 Anața na nfa kub ajej plaak pi apafnun bkow atëf pa ašë tul ukëra ți pa duuț.

19 Awul dko mënț katim ki Betel*, katim ki ubeeka mënț kabi wo Lut.

20 Kê Yakob ašë mehna aji na Yawe Nawat Kabuka : « Woli İwo na nji amëbanaan bnuura ți bayaaş bi nji kayaan, awulën uko ude na uwohara,

21 woli dkak najeb du uko paapa, İwi, Yawe Nawat Kabuka, ikwoonj i nji kadoonj kadëman.

22 Kê plaak pi pakwoonj katoh ki Našibați, kē İko bti yi İkwulnun ddo ya İfah İneen kapënan kalonj kawulu. »

29

Yakob ayit na Rakel

1 Yakob akak ajej bgah apoş aya umbanj wi nțaak nji umayar unuur.

2 Unuur ulonj awin pliiik plonj du uțëeh, itani İwajanț yi nņkaneel na npi İpiint aņog ți pa : ți pliiik mënț di di bajaan badaananaan itani yun ; kē plaak pi bajaan badëtna pa paşë wo pweek.

3 Woli itani bti İbi ayit, baji bakël plaak, kahaabëş pliiik kaşë danaan nņtaam. Babale baji bakakan plaak kadët pa.

4 Yakob ahepar bayafan aji : « Bayiț naan, nawo biki tunj ba? »

Kê bateema aji : « Nwo biki Haran. »

5 Kê akak aji na baka : « Naamme Laban abab Nahor İ? »

Kê baji : « Nme'a. »

6 Kê akak aji : « Uleef uwo ujoob na a? »

Kê bateem aji : « Uwo ujoob na a. Tenan, Rakel, poonu abukul adoonj abi hënk na nņtaam. »

7 Kê aji na bayafan : « Unuur uhoji, wal uundobi ban wi pțişan nņtaam. Nadolan nja njaadaan naşë nakakan nja pşaar. »

8 Kê bukuņ başë teema aji : « Nñhil kado hanj, nji nņoonk itani bti İyit, kabaa kël plaak pandëtnun pliiik kadaanan nņtaam. »

9 Bahum kațëlsër kē Rakel ašë ban na batani bi aşin, awo nayafan.

10 Wi Yakob awinanj win Rakel, abuk Laban aninul nņiint, na batani bi aşin, ašë ya du pliiik, akël plaak pandëtnun pa adaanan nņtaam nji Laban aninul nņiint.

11 Abi amook Rakel ašë jun nņwooni.

12 Ațupa kē awo ayiț aşin, awo abuk Rebeka, kē poonu nñaat unj ašë ți aya ațup aşin.

* 28:19 Betel : Ți uhebëre dawoonj katoh ki Našibați.

¹³ Wi Laban amehan me kë Jakob, abuk aṭa'ul, i i Raket akjakun, ašë ṭi aya ayit na a, abaan amooka ašë ṭija katohul. Jakob akakalëša uko unṭepun bti.

¹⁴ Kë Laban ašë ji : « Na manjoonan, pñaak pankṭiin ṭi intaafi yi naan pawoon ṭi iwi. » Jakob aṭo du katohul aba pli.

Baaṭ biki Jakob

¹⁵ Laban aji na Jakob : « Pwo ayimi naan paṭu ido kalemparaan bë iinkdo kaluka i? Ṭupaan uko wi iṭalun ṇluku. »

¹⁶ Kë Laban ašë ka bapoṭ baaṭ batëb : katim ki nateek kawo Leya kë ki nabaasha kawo Raket.

¹⁷ Leya anuura këš, kë uleef na kaara yi Raket iše nuura.

¹⁸ Kë Jakob ašë ṇal Raket, aji na Laban : « Dlemparu ṇsubal paaj na ulon iše wulën Raket nabaasha i nu nniim. »

¹⁹ Kë ateema aji : « Dhokan pwulu a kë di pwula ñiint alon, ṭoon ṭi katoh ki naan. »

²⁰ Kë ṇsubal paaj na ulon ṇi Jakob alempun pyeenkna Raket ṇaṭep ji ṇnuur, ṭiki aṇala maakan.

²¹ Aji na Laban : « Wulaan ñaaṭ naan, ṭiki dlemp ṇsubal ṇi nwoon i kalemp. Wulaana, nhilna nniima. »

²² Laban adu bañaan biki utaak mënt bti ado ufettu.

²³ Kë wi utejan ubanun, ajej Leya abukul awul Jakob, kë un awinar na a.

²⁴ Laban apënan Filpa nalemparul ñaaṭ awul Leya kë aklempara.

²⁵ Wi nfa mabanun kë Jakob ašë win kë Leya i i afëranaanun ašë ya aji na Laban : « we wi idolnun hënk ba? Mënt Raket akaan kë nlemparu i? We ukaan kë idaarën ba? »

²⁶ Kë ateem aji : « Ṭi utaakun, ñaan aanji niimandën nabaasha uteek.

²⁷ Baañëšan kanëm ki ñaan ajaan aṭo na aharul, nšë wulu kak nabaasha ; ilemparaan kak ṇsubal paaj na ulon pa a. »

²⁸ Jakob ado uko wi ajakulun, kë wi kanëm kabaan kë awula Raket kë aniimi.

²⁹ Laban apënan Bila nalemparul ñaaṭ awul Raket kë aklempara.

³⁰ Jakob awinar na Raket, ašë ṇala apel Leya ; aṭo kak ṇsubal paaj na ulon alempar aninul ñiint.

Babuk Jakob

³¹*Yawe Nawat Kabuka awin kë Leya aanṇalanaa, ašë do kë kabuk kajoobët na a, kë Raket ašë wo aankbuk.

³² Leya amobana kayin ašë buk napoṭ ñiint i aṭuun katim ki Ruben*, ṭiki aji : « Nawat Kabuka awin pñagan pi naan, hënkun ayin naan aṇalën. »

³³ Akak amobana kayin abuk napoṭ ñiint aji : « Nawat Kabuka atiink kë mëṇalanaa, ašë kak awulën i. » Aṭu'a katim ki Fimeon†.

³⁴ Amobana kak kayin abuk napoṭ ñiint ašë ji : « Ṭi byaaš bi, ayin naan amëbanaan bnuura ṭiki dbukara bapoṭ biint bawajant. » Awula katim ki Lewi‡.

³⁵ Akak amobana kayin abuk napoṭ ñiint, aji : « Ṭi byaaš bi ddëman Nawat Kabuka. » Ukaan kë aṭu'a katim ki Yuda§, ašë ṭañan kabuk.

* **29:32 Ruben** : Ṭi uhebërë daṭu kanaam katiinkare na awin. † **29:33 Fimeon** : Ṭi uhebërë daṭu kanaam katiinkare na atiink. ‡ **29:34 Lewi** : Ṭi uhebërë daṭu kanaam katiinkare na pmëban. § **29:35 Yuda** : Ṭi uhebërë daṭu kanaam katiinkare na ddëman.

30

1 Wi Rakel awinunj kē aanhil pbukar Yakob bapoṭ, ašē kak akuj ṭmakul, aji na ayinul : « Woli iinwulēn bapoṭ, kakeṭ. »

2 Kē Yakob ašē deebaṭ aji : « Nji dwoonj Našibaṭi anneenaniinj pka bapoṭ i? »

3 Kē aji : « Bila nalempar naan awi, winaran na a, abuk ṭi inkant naan^{*}, nšē woona ṭi a nka bapoṭ nji kak. »

4 Awul ayinul Bila nalemparul kē adola ṭīaaṭul. Awinar na a,

5 kē Bila amobana kayinj abukar Yakob napoṭ ṭīiinj.

6 Rakel aji : « Našibaṭi awayēšaan, atiinkēn, awulēn napoṭ ṭīiinj. » Ukaanj kē aṭu'a katim ki Dan[†].

7 Bila nalempar Rakel akak amobana kayinj abukar Yakob napoṭ ṭīiinj, unj mēntan awoonj natēbantēn i Bila.

8 Rakel aji : « Dgut na naweek naan ugut unṭepunj uṭup kē nji dšaan awat. » Aṭu'a katim ki Neftali[‡].

9 Wi Leya awinunj kē aṭaṭian kabuk, ajej Filpa, nalemparul, awul Yakob kē ado ṭīaaṭul.

10 Filpa nalempar Leya abukar Yakob napoṭ ṭīiinj.

11 Leya aji : « Ni nji nnuurēndani! » aṭu'a katim ki Gad[§].

12 Filpa nalempar Leya, abukar Yakob napoṭ ṭīiinj, unj mēnt awoonj natēbantēn i Filpa.

13 Leya aji : « Mnlilan mi naan mandēmi! Baaṭ bado kadolēn annuurandēnunj. » Kē waṅ ukaanj kē aṭu'a katim ki Ateer^{*}.

14 Na pubēl, Ruben aya du nṭeeh ašē win mnko mi kabuk. Aṭij ma Leya anin. Kē Rakel ašē ji na a : « Dkooṭu kooṭ, ṭenaan ṭi mnko mi abuku aṭijijinj. »

15 Kē ateema aji : « Uunkēšu wi itehuṅ ayin naan, ikak aṅal pjej mnko mi abuk naan. »

Rakel akak aji : « Keeri iwulēn mnko mi abuku, ayin nja ašē fēr nṭa du meetṭ di nu. »

16 Kē wi Yakob akpēnnunj uṭeeh na utaaikal, kē Leya ašē pēn akita aji na a : « Meetṭ di naan di di ikfēruṅ nṭa, ṭiki dwul wul mnko mi abuk naan ihilna ibi na nji. » Kē afēr na a utejan mēnt.

17 Našibaṭi atiink Leya, kē amobana kayinj abuk napoṭ ṭīiinj. Bapoṭ biinj biki abukaruṅ Yakob bawo kaṭeen.

18 Aji : « Našibaṭi alukēn, ṭiki dwul ayin naan nalempar naan. » Aṭu abukul katim ki Itaakar[†].

19 Leya akak amobana kayinj, napoṭ ṭīiinj i abukunj awoonj napaajantēn i abukaruṅ Yakob.

20 Aji : « Našibaṭi aṭenēn uko unuura, uyaas wi ayin naan adēmanaan ṭiki dwula bapoṭ biinj paaṅ. » Awula katim ki Fabulon[‡].

21 Akak abuk napoṭ ṭīaaṭ i aṭuunj katim ki Dina.

22 Našibaṭi aleš Rakel abot atiinka, adola kē akak abuk.

23 Amobana kayinj abuk napoṭ ṭīiinj, aji : « Našibaṭi ahil apēnanaan mnkow.

»

* **30:3** *Abuk ṭi inkant naan* : Napoṭ i Bila abukunj awo i Rakel. Uwo wo ji Rakel abukulunj. † **30:6** *Dan* : ṭi uhebērē dawoonj awayēšaan. ‡ **30:8** *Neftali* : ṭi uhebērē dawoonj ugut wi naan. § **30:11** *Gad* : ṭi uhebērē Gad daṭu kanaam katiinkare na dnuurandēni. * **30:13** *Ateer* : ṭi uhebērē daṭu kanaam katiinkare na dlilani. † **30:18** *Itaakar* : ṭi uhebērē daṭu kanaam katiinkare na baluk bi naan. ‡ **30:20** *Fabulon* : ṭi uhebērē daṭu kanaam katiinkare na adēman.

24 Aṭu'a katim ki Yotef^S ašë ji : « *Yawe Nawat Kabuka akaan ahoṭalëšën napoṭ ñiint' alon kak. »

Batani bi Jakob

25 Wi Rakel abukaañ buk Yotef kē Jakob ašë ji na Laban : « Wutanaan nṭiis, nya du utaak wi naan.

26 Wulaan babuk naan na bahar naan banṭuun kē nlemparu, nšë nya. Ime ulemp wi ndolon pa iwi bnuura. »

27 Kē Laban ateema aji : « Woli dwinana bnuura ṭi kēš ki nu, kṭo ṭi na nji, ṭiki pṭoori paṭupēn kē iwi iṭuun kē *Yawe Nawat Kabuka awulēn bnuura. »

28 Akak aji : « Ṭupaan uko wi iṅaluṅ uwo baluk bi nu, dluku wa. »

29 Kē ateem aji : « Ime ṭi bkowu jibi nji nlempariin na jibi batani bi nu bakakunṅ wi bawoon ṭi iñen yi naan.

30 Bka bi nu babi wo bṭiisṅ ji ndo kabi, hēnkunṅ iwin jibi batumunṅ maakan na jibi Nawat Kabuka awuliinṅ bnuura wi mbiinunṅ ṭi katohu. Hēnkunṅ, kē nji lum di di nji kalemparuṅ katoh ki naan ba? »

31 Laban ahepara aji : « Kē we wi nji kawuliinṅ? »

Kē ateem aji : « Iinkwulēn nin uko ulon. Woli idinan uko wi nji kajakiinṅ, kawohara nayafan kabot kayeṅ ṅntaam ṅi nu.

32 Dya nṭa batani bi nu, katen ṅntaam bṭi ṅanwoon da, kapaṭëš ṅntaam bṭi ṅanwoon na ṅndampu kēme ṅpiit na ṅnkaneel ṅjēnal bṭi, ṅul ṅakwoon baluk bi naan*.

33 Hēnk di ikhilunṅ pten me nwo natool ṭi uko wi njakiinṅ: iṭēnkle du nji ṅntaam ṅanwoon ṅaanwo na ṅdampu kēme ṅpiit, na ṅnkaneel ṅanwoon ṅaanwo ṅjēnal kēme kē dkiij kiij ṅa. »

34 Laban ateema aji : « Uwo bnuura, uwoon jibi ijakuṅ. »

35 Unuur mēnt kē Laban ašë ya du batani apēnan ṅpi ṅdow bṭi ṅanwoon na ṅdampu kēme ṅpiit, na ṅnkaneel ṅwaaṭ ṅjēnal na ṅanwoon na uko unaakiirunṅ na ufaatal, awul babukul.

36 Kē baya na ṅa uko unlowiirunṅ ji ṅnuur ṅwajanṅ ṅi poš na dko di Jakob akyafanaanunṅ ṅntaam ṅandukiinṅ ṭi batani bi Laban.

37 Jakob aji ya ṭi ṅnko ṅwajanṅ ṅanwoon ṭi utaak mēnt katib inah, kafejal dko dlon ṭi ya dadoo kak dfaatal.

38 Aji jej inah infejaluṅ yunṅ kaṭu ya ṭi kadun ki ṅntaam ṭi dko di ṅajaan ṅadaanna ; ṅntaam ṅaji ṅawo ṭi pay woli ṅabi udaan.

39 ṅawo ṅawo ṭi pay ṅaji ṅaten inah yi afejalunṅ, kašë buk ṅmpoṭi ṅanwoon na ṅdampu kēme ṅpiit.

40 Apaṭëš ṅkaneel aṭu ṅa kē ṅataañ na ṅntaam ṅanwoon na ṅdampu na ṅjēnal. Hēnk di awoon ṭi pka batani, aannaakrēn ṅntaam ṅi nul na ṅi Laban.

41 Akak aji yoonk woli ṅntaam ṅkēm ṅnuura ṅawo ṭi pay ašë jej inah yi afejalunṅ kaṭu ṭi kadun ki ṅa.

42 Ušale wo ṅbon ṅawoon ṭi pay aanji do hanṅ, hēnk di di ṅntaam ṅbon ṅawoon ṅi Laban kē ṅkēm ṅnuura ṅawo ṅi Jakob.

43 Hēnk, kē Jakob akak ayok maakan, aka ṅntaam ṅtum, aka na balemp baat na biint, na ṅntaam ṅi pnkunkaali na ṅbuuru.

31

Pṭi pi Jakob

^S 30:24 Yotef ṭi uhebërë dawoon akaan ahoṭalëš. * 30:32 ṅnkaneel ṅjēnal na ṅntaam ṅanwoon na ṅndampu kēme ṅpiit: ṭi utaak wi baka ṅaantumi.

1 Wal mēnt Jakob atiink kē babak Laban baktup aji : « Jakob ajej bka bi ašin nja bti, bka bi ašin nja bi bi ayoknuŋ hēnk. »

2 Akak win ti kaara ki Laban kē aankak wo jibi abiiŋ awo na a ti kateeku.

3 Kē *Yawe Nawat Kabuka ašē ji na a : « Kakan du utaa wi bašinu, du bayitu, nji dwo na iwi. »

4 Jakob ado kē badu bi Rakel na Leya baya baženka du uŋteh wi awoon na batani bi nul.

5 Aji na baka : « Dwin ti kaara ki ašinan kē aankak awo na nji jibi abiiŋ awo ti kateeku, kē Našibaŋi i paapa ajaan adēman ašē wo na nji.

6 An ti ikowan name kē dlempar ašinan jibi nhiniŋ bti.

7 Ašinan, ul kē ašē guuraarēn guur : aŋelēš uko wi ŋtiinkaraanuŋ aji uwo baluk bi naan njaas iŋeen. Kē Našibaŋi ašē wo aandi adolēn buŋaan.

8 Njaas bti nji ajakuŋ: Nntaam njanwoon na nndampu ŋakwoon baluk bi naan, nntaam njaŋi njabuk nmpoŋi njanwoon na nndampu. Kē akale ji : Njanwoon npiit ŋakwoon baluk bi naan, nntaam njaŋi njabuk npiit.

9 Hēnk, kē Našibaŋi apēnan nntaam nji ašinan awulēn.

10 « Ti wal wi nntaam njawoon ti pay, dkat kēš kē kahaabēša na nji, kē nwin kē ndow njanjaan nŋapaya kē njaŋi njawo na nndampu, npiit kēme nŋataprēn.

11 Kē uwanjut wi Našibaŋi udu'ēn aji : “Jakob,” kē nteem aji : “Nji wi.”

12 Kē uji na nji : “Katan kēš, iwin kē ŋko bti njanpayaŋ njawo na nndampu na npiit kēme ataprēn ŋiki dwin uko wi Laban akdoliŋ.

13 Nji Našibaŋi ampēnuŋ awinana ti kadunu du Betel a, di ituluŋ ukēra ti plaak pi itēfuŋ abot amehna aji iŋašēn. Hēnkunŋ naŋiin ipēn ti utaa wi, ikak du utaa wi kabuka ki nu. »

14 Bi Rakel na Leya bateema aji : « Nhuma nka kafah kalon kēme bka blon ti iko yi ašinun i?

15 Ndo kak kak hēnkunŋ bayaant ti kēš ki nul, wal wi ajejuŋ un, awaapu abot ade uko wi awaaparun un.

16 Aa, bka bti bi Našibaŋi ajejuŋ ti ašinun bawo bi nun na babakun. Hēnkunŋ doon uko bti wi Našibaŋi ajakiŋ. »

17 Jakob anaŋa apayan babakul na baharul ti nntaam nji pnkunkaali.

18 Ajej nntaam nji nul, bka bi nul bti bi akaan wi awoon ti Padan-Aram, ajej ba pa ptiŋ du uko Itaak ašin du utaa wi Kanaan.

19 Laban aya wal mēnt ppuunk nŋkaneel, kē Rakel ašē kiiŋ itu yi ašin.

20 Jakob aya amena mena, kē Laban naharameen aammee.

21 Aŋi na bka bi nul bti aya amuur bdēk bi Ēfrat, ašē ya umban wi inkun yi Galad.

Laban adookar na Jakob

22 Wi udolonŋ nnuur nŋwajanŋ, kē bašē tup Laban kē Jakob aŋii.

23 Ajej babak ašin adookar na a ado nnuur paaj na ulon abaa moba du inkun yi Galad.

24 Na utejan, Našibaŋi apēn ti nŋaafi awinana ti kadun ki Laban naharameen, aji na a : « ŋaafaraan, meen jibi ikyaanŋ kaŋiini na Jakob. »

25 Laban aban du dko di Jakob ataruŋ kaloona ki nul du inkun yi Galad, ašē tar kak kaloona ki nul da, ul na baŋaan biki nul.

26 Aji na Jakob : « we umobiŋ ba? We ukaanŋ kē iguurēn ba? Adoo ya na babak naan ji bawo bakalabuš biki ikaanuŋ du uguŋ.

27 We ukaanŋ kē imena mena aya ba? Iwo i lah kaŋupēn nšē nwutu iya na mnlilan, nŋooŋanan na iyeeh na nntambēr na bntuni.

28 Iindo wutën mmook babab naan na babuk naan. Na manjoonan ido do ji napën.

29 Dhilan lah kadolu butaan, kë Naşibaţi i şaaş ajaan adëman aşë jakën na utejan utakal : “Taafaraan, meen jibi kyayi kaţiini na Yakob.”

30 Kë woli iwo i pya ţiki inuh katoĥ ki şaaş, we ukaaş kë ikiiĥ itu yi naan? »

31 Yakob ateema aji : « Iwinle kë nya amena mena, dşal kë iteehën babuku.

32 Kë du ņaan i işaan aţënkna itu yi nu, aŋ mënţan aket. Neejan iten, baņaanĥ biki nja bawo bamaar, iwinle uko wi nu kjeĥ wa. » Yakob aamme kë Rakel akiijunĥ itu mënţ.

33 Laban aya neej du kaloona ki Yakob, apën aya du ki Leya, akak apën aya du iloona yi balempar babukul batëb aanwin nin uko ulonĥ. Wi akpënuĥ ťi kaloona ki Leya, aşë neej du ki Rakel.

34 Kë Rakel anjejunĥ ktu kuŋ aşë jej ka aţu ťi uko uţoori wi bajaan baţu ťi fet di untaam yi pnkunkaali aşë ťo ťi wa duuţ. Laban aten tenan ťi kaloona bti aanwin nin uko ulonĥ.

35 Kë Rakel aşë ji na aşin : « Aĥun naan awutan kadeebaţ woli mënata wi aneejunĥ, dwin pli. » Hënk, kë Laban ala anoor aanwin nin uko ulonĥ.

36 Wal mënţ kë Yakob aşë deebaţ aşë ņoman na Laban aji : « Uko uwuţaan uhoŋ wi ndoliin ba? We wi njubaniin ba? Kë ido bi duka duka ťi kafeţ naan.

37 Iten ťi iko yi naan bti bë iinwin win nin kako kaloŋ ki nu. Iwinle kaloŋ, kpënan ka ťi kadun ki baņaanĥ biki nu na biki naan, bawo bamaar.

38 Nşubal iņeen ņţëb ņi ņi nwoonĥ ťi katoĥu, ņnkaneel ņi nu na ņpi ņi nu ņambaanĥ kapara, kë mënde nin udow ťi batani bi nu.

39 Woli ņnko ņi uţeeĥ ņafinĥ untaam ulonĥ mënĥi kaţiju wa, ņi djaanĥ kaluk wa. Iji ktu'ën pluk ņntaam ņi bakiiĥunĥ na pnak këme na utejan.

40 Bnuur baji batëren na pnak, ujonţ kaneenanaan bŋoy na utejan.

41 Nşubal iņeen ņţëb ņi ņi ņi nwoonĥ du katoĥu : dlemparu ņşubal iņeen na ņbaaker pa babuku, abot alemparu paaj pa batani bi nu, kë iwi iţëlëş uko wi ņţiinkaruĥ aji uwo baluk bi naan ņyaaş iņeen.

42 Woli Naşibaţi, i Paapa na Abraham aşin bajaanĥ badëman, Naşibaţi i Itaak aktiin, aanwo laĥ na ņji, kdolën ņţiiş iņeen iĥiŋţ. Kë Naşibaţi aşë win unoor wi naan na ulemp wi iņen yi naan, kë utejan unţepunĥ kë aşë wayëş nja. »

Bhoŋar bi Yakob na Laban

43 Laban ateema aji : « Baaţ biki bawo babuk naan, kë bapoţ biki bawo biki naan. Nŋntaam ņi bti ņawo ņi naan. Uko wi ikwinunĥ hënk bti uwo wi naan. Kë ņji we wi nhilanunĥ kado pa babuk naan na bapoţ biki babukuŋ?

44 Joh ņdo bhoŋar ņi na iwi. ņdo uko mënţ uyuuj kë andoli ahoŋ atëŋţul uko ulonĥ. »

45 Kë Yakob aşë tëf plaak,

46 akak aji na baņaanĥ biki nul bajejënt mnlak. Kë bajejënt mnlak ado bnjunĥ, aşë ťo ade bukal bti ťi mnlak mënţ.

47 Laban adu dko mënţ Yegar Fahaduta*, kë Yakob adu da Galeed†.

48 Laban aji : « Bnjunĥ bi mnlak bi bakyuujunĥ kë ņhoŋar ņta ņi na iwi. » Ukaanĥ kë badu da aji Galeed.

49 Bakak adu da aji Mişpa‡, ťiki Laban aji : «*Yawe Nawat Kabuka akdoonĥ kayen nja, nja batëb bti, woli ņënkak awinar.

50 Woli inooran babuk naan këme ajeĥ baaţ balonĥ ahoţalëş ťi baka, mënţ ņaan akwayëşunĥ nja, lipariin, Naşibaţi akwayëşunĥ nja. »

* 31:47 Yegar Fahaduta : Ŧi uţup wi baharameen dawoon Bnjun bi bamaar. † 31:47 Galeed : Ŧi uhebëre danaam katiinkare na Bnjun bi bamaar. ‡ 31:49 Mişpa dawoon dko dyenĥi ťi uhebëre.

⁵¹ Akak aji na Yakob : « Iwin bnjun bi mnlaak bi na plaak pantëfuñ pi ti ptoof pi nja,

⁵² ikwoon uko unkyujun uko wi ñdolun ñta di. Mënwo i kaṭëp bnjun bi na plaak pi kaya du umbaŋ wi nu na uşal uwuŋaan. Kë iwi kak iinwo i kaṭëp pa kabi di umbaŋ wi naan na uşal uwuŋaan.

⁵³ Naşibaṭi i Abraham, i Nahor na i bateem baka akwayëşun nja. »

Yakob amehna ti katim ki Naşibaṭi i Itaak aşin akṭiiñ.

⁵⁴ Afınar Naşibaṭi untaam du pnkun aşë du bayiṭul babi bade. Bade aşë fër du pnkun.

32

¹ Laban anaṭa na nfa kub, aya amook bababul na babukul aňehandër baka bnuura aşë tiş kato Hul.

² Yakob aya na bgahul, kë nwanjut ñi Naşibaṭi nşë bi ayit na a.

³ Kë wi awinañ win ña aşë ji : « Pntuk pi bañaan biki Naşibaṭi pii pi! » Adu dko mënṭ Mahanayim*.

Yakob abomandër pyit na Etawu

⁴ Yakob ayil bañaan du Etawu abuk aşin, bajota kadun, aya du a du inkun yi Feyir du utaak wi Edom.

⁵ Aji na baka : « Uko wi, wi nakyaan kaṭup Etawu ajug naan, najakana : “Uko wi, wi wi Yakob nalemparu ajakun, aji : Dya du uko Laban aṭo da te hënkuñ.

⁶ Dya ka da ñngit, ñbuuru, ñpi, ñnkaneel na balemp biinṭ na baat. Dñal ajug naan ame wa nhilna nwinana bnuura ti kadunul.” »

⁷ Bayili bakak du Yakob aji na a : « Npënna du Etawu abuk şaaş. Ul ti uleeful abi pyit na iwi awo na biinṭ iñeen uweek nbaakër (400). »

⁸ Wal mënṭ kë Yakob aşë lën k maakan abot ahaajala. Afaaş bañaan banwoon na a, na ñnkaneel na ñpi na ñngit na ñntaam ñi pnkunkaali, ado ifah itëb.

⁹ Aşal aji : « Woli Etawu aya jotna bañaan biki kafah kalon, bañaan biki kandukiñ bahil kaṭi na iko yi bawoonaanun. »

¹⁰ Aňehan Naşibaṭi aji : « Naşibaṭi i Abraham ateem naan na i Itaak paapa bajaan badëman, iwi *Yawe Nawat Kabuka ijakun na ñji : “Kakan du utaak wi başinu du bayiṭu ddolu bnuura.”

¹¹ Dpoṭët maakan pa uko na bnuura bti yi ikdolaan do nalemparu. Wal wi mbiinṭ amuur bdëk bi Yordan bi, dwoha aloolan na pmul, kë hënkuñ nşaan awo na bañaan ado hil afaaş baka ado kntuk ktëb.

¹² Dkooṭu kooṭ buranaan ti Etawu abuk paapa. Dṭi abi ajotnaan afın baat biki naan na babuk baka.

¹³ Kë iwi işaan ajakën iwulën iko inuura katuman kabot kado pntaali pankpënnun ti ñji paṭum ji pyiw pi bdëk, pi nin ñaan alon awoon aanihil pfën. »

¹⁴ Yakob afër ti dko mënṭ. Ajej uko wi ahilanun kaṭen Etawu abuk aşin ti uko wi awoonaanun.

¹⁵ Ajej ñpi nwaat iñeen uweek ñtëb (200) na ñdow iñeen ñtëb, na ñnkaneel nwaat iñeen uweek ñtëb (200) na ñnkaş iñeen ñtëb.

¹⁶ Ajej kak ñntaam ñi pnkunkaali iñeen nwanjanṭ na ñmpoṭi ñankbootun, ñngit nwaat iñeen nbaakër na ñnkaş iñeen, ñbuuru nwaat iñeen ñtëb na ñnkaş iñeen.

¹⁷ Apatëş ñntaam ñandoli aşë wul ña balemparul aji na baka : « Najotan kadun, batani başë bado kaduk btëñṭ uko unṭuun kalow. »

* 32:3 Mahanayim : Ti uhebërë dawoon kntuk ktëb.

¹⁸ Uko wi aṭuun nalemparul nateek pdo wii wi, aji na a : « Woli iyit na Etawu abuk paapa, kē aheparu ñaan iklemparun, dko di ikyaan, na anwoon ajug batani bi igakanun, »

¹⁹ kteema kaji : “Iwo yi Jakob nalemparu, aṭenu ṭen ya iwi Etawu ajug naan, ul ṭi uleeful adoo bi, awo ṭi kafeṭun.” »

²⁰ Akak aṭu natēbantēn na nawajantēn na banwoon na itani bti baṭup uko wi ajakun na nateek wi bakwinun Etawu.

²¹ Akak aji na baka baji : « Jakob nalemparu abi ṭi kafeṭun. » Aṣal wal mēnt aji : « Ddo udeeb uwala na a na iko yi nji kaṭenulun, wal mēnt mbaa nhl nwinana ṭi kadunul. Ahilan kamiirēn. »

²² Ajotan iko bti yi awoon i kaṭen abuk aṣin kadun, aṣē duka du pntuk na bañaan biki nul.

Kampētar ki Jakob na Naṣibaṭi

²³ Na utejan mēntan wun, Jakob anaṭa ajej baat batēb biki nul, na balempar baka, Bila na Tilpa, na babukul biint iñeen na aloolan, amuur na baka kabuul ki Yabok.

²⁴ Wi adolon kē bamuuri, abot amuuran bka bi nul bti,

²⁵ aduka aloolan. Kē ñiint alon aṣē bi apētar na a te mnjint.

²⁶ Wi un mēnt awinun kē aanhil pwata aṣē koba ṭi pnkuunt, kē pabuur na a.

²⁷ Aji na Jakob : « Wutanaan nya, mnjint mambani. »

Kē aṭeem aji : « Mēnkwatanu bē iññehandēraan bnuura. »

²⁸ Ahepara aji : « Katimu kawo hum? »

Kē aṭeem aji : « Jakob. »

²⁹ Kē aṣē ji na a : « Baankak kado kadu'u Jakob, iwo Itrayel†, ṭiki ipētar na Naṣibaṭi abot apētar na bañaan, kē iwi iṣaan awat. »

³⁰ Jakob aji na a : « Dkooṭu kooṭ ṭupaan katimu. »

Kē aṭeem aji : « we ukaan kē ikheparaan katim naan? » Aṣē ñehandēra bnuura ṭi dko mēntan dun.

³¹ Jakob aṭu dko mēnt katim ki Penuwel‡, ṭiki aji : « Dwin Naṣibaṭi na kēs naan aṣē wo mēnkeṭi. »

³² Wi unuur ujintun, aṭep kabuul du Penuwel aṣē jiink.

³³ Uko mēnt ukaan kē bañaan biki Itrayel baanji bade kantaañ ki pnkuunt ṭiki dul di Naṣibaṭi akobun Jakob.

33

Pyit pi Jakob na Etawu

¹ Jakob akat kēs aṣē win kē Etawu akbi, awo na biint iñeen uweek ṇbaakēr (400), kē Jakob aṣē jej bapoṭ apaṭēs, awul baka banin baka, Leya, Rakel, na balemp biki baka Bila na Tilpa.

² Aṭu baat balemp na babuk baka ṭi kadun, kē Leya ayeenk na biki nul, Rakel kē abaañsaan na Yotef.

³ Ul kē aṣē jot kadun, aya aṣē ṇup adoo do nyaaṣ paaj na ulon aṣē aṇog abuk aṣin.

⁴ Etawu aṭi aya ayit na a, alut amooka, kē baṣē wo ṭi ṇwooni.

⁵ Etawu akat kēs awin baat na bapoṭ aṣē hepara aji : « Bañaan biki bawo bahon ba? »

† 32:29 Itrayel : Ṭi uhebērē daṭu kanaam na apētar na Naṣibaṭi. ‡ 32:31 Penuwel : Ṭi uhebērē dawoon kaara di Naṣibaṭi.

Kë ateam aji : « Bapoŕ biki Naŕibaŕi ŕi pjoob bkw pi nul awulun nalemparu. »

⁶ Balemp baat baŕog na babak baka, abi aŕup ŕi kadun ki Etawu.

⁷ Leya kē aŕog na biki nul, abi aŕup ŕi kadunun. Kē Yotef akak aŕog na Rakel abi aŕup.

⁸ Wal mēnt kē Etawu aŕē ji na Jakob : « Kē we uwoon pntuk pi baŕaan na nŕtaam ŕi nyitanaanuŕ ba? »

Kē ateam aji : « Dŕal ŕal pwinana bnuura ŕi kēŕ ki ajuŕ naan ukaaŕ. »

⁹ Kē Etawu aji na a : « Abuk paap, iko yi nwoonaanuŕ ikēŕi, dukiin na bka bi nu. »

¹⁰ Kē ateema aji : « A-a, woli dwinana bnuura ŕi kēŕ ki nu, kdinan kayeenk uko wi nwuliin. Hēnk di uwoon, dpēn awinana ŕi kadunu jibi ŕaan ajaan apēn kawinana ŕi kadun ki Naŕibaŕi, kē iyeenkēn na uhaaŕ ujint. »

¹¹ Keeri idinan iyeenk uko wi nwuliin, wi nwinaniin bnuura ŕi kēŕ ki Naŕibaŕi awo na uko bti wi nnumiin. » Aŕiini ŕiini haŕ te kē uŕ adoo dinan.

Bi Jakob na Etawu bawayēŕeri

¹² Wi babanuŕ tuŕ, kē Etawu aŕē ji na Jakob : « Joh ŕnaŕa ŕya, ddo kapoŕ ŕi kadun na baŕaan biki naan. »

¹³ Kē ateema aji : « Ajuŕ naan ame kē bapoŕ baŕeeŕēŕi kē nkak awo i kaŕu uŕal ŕi nŕtaam ŕankbootuŕ. Woli dmint mintan ŕa unuur uloolan nŕtaam bti kakeŕ. »

¹⁴ Ajuŕ naan akeeri jot nalemparul kadun, ŕi ddo kapoŕ btiŕu na batani bi ngakanuŕ na bapoŕ te kadoo kaban du ajuŕ naan du Feyir. »

¹⁵ Kē Etawu aji na a : « Ddukaru baŕaan baloŕ ŕi bangakandēruŕ na ŕi. »

Kē ateam aji : « Ndolna we? Uko unkaaŕ udooni uwo nwinana bnuura ŕi kēŕ ki ajuŕ naan. »

¹⁶ Kē Etawu ajeŕ unuur mēnt bgah aya Feyir,

¹⁷ kē Jakob, ul aŕē ya Fukot. Aniw da katoh abot ado impen pa nŕtaam. Uko mēnt ukaaŕ kē baŕu dko mēnt katim ki Fukot*.

Jakob aban du Fikem

¹⁸ Wi Jakob apēnnuŕ Padan-Aram, aban najoob du ubeeka wi Fikem du utaak wi Kanaan. Afēŕ ataŕ na ubeeka.

¹⁹ Anug dko di ataruŕ kaloona ŕi babak Hamor aŕin Fikem. Anugar da ktaka iŕeen uweek ki baŕaknuŕ untaam.

²⁰ Aboman da *bliit bi mngur, aŕē ŕu ba katim ki « El Elohe Itrayel†. »

34

Uko wi Dina

¹ Dina napoŕ ŕaaŕ i Leya abiin abukar Jakob apēn pya kawin baat biki utaak wi bawoon.

² Kē Fikem, abuk Hamor nahitit naŕih i utaak aŕē wina. Amoba, aŕupana.

³ Kē uhaaŕ uŕē wo ŕi Dina poonu abuk Jakob kē aŕala ala'a baniw.

⁴ Aya aji na Hamor aŕin : « Yaan iŕehandēren poonu uŕ nniima. »

⁵ Baŕup Jakob kē baŕopan Dina abukul, kē jibi babakul biinŕ bawoon du uŕeek na batani aanji nin uko uloŕ kē bado pēna uŕeek.

⁶ Hamor, aŕin Fikem, aya du uko Jakob kaya kaŕiini na a.

* **33:17** Fukot : ŕi uhebēre dawoon impen. † **33:20** El Elohe Itrayel : Dawoon Naŕibaŕi awo Naŕibaŕi i Itrayel.

⁷ Uṭēnk wal mēnt̄ kē babuk Yakob biint̄ bakamšii, bame uko unt̄epuṅ. Uko mēnt̄ ude baka, kē badeebaṭ maakan ṭiki Fikem ado Iṭrayel uko unwuṭuṅ maakan wi apiint̄uṅ na abuk Yakob. Ņaan̄ aanwo kado haṅ.

⁸ Kē Hamor ašē ji na baka : « Fikem abuk naan̄ aṅal poonu abukan na manjoonan. Nawulana a aniiim.

⁹ Nawulan̄ nṭiinkar ṅbot̄ ṅmēbandēr : nawulun̄ babukan̄ baat̄ ṅniim, un kak ṅwulan̄ biki nun̄ naniim.

¹⁰ Naṭoon̄ ṭi na un, utaak wi uwo wi nan, nafēt̄ na un nado kapoš̄ jibi naṅali. »

¹¹ Wal mēnt̄ Fikem aji na ašin̄ poonu na baweekul : « Nawutan̄ nwinana bnuura ṭi kadunan, dwulan̄ uko bti wi nakheparaanuj.

¹² Ddo uko bti wi naṅaluṅ, uko uloolan̄ ṭaṅ wi wi nṅaluṅ, nawulaan̄ abukan̄ nniim. »

¹³ Babuk Yakob bateem Fikem na ašin̄, bado mntit̄ na baka ṭiki aṭopan̄ abuk ašin̄ baka.

¹⁴ Baji na baka : « Nēnhilan̄ kawul̄ abuk ašin̄un̄ ṅiint̄ anwoon̄ aanwala katēmp̄ aniiim. Uko mēnt̄ uwo mnkow pa un.

¹⁵ Ņdinan̄an̄ uko wi naheparuṅ woli nado uko wi : nakakan̄ ji un, nawalan̄ biint̄ biki nan̄ katēmp̄ bti.

¹⁶ Wal mēnt̄ ṅwulan̄ babukun̄ baat̄, kabot̄ kajej̄ babukan̄ baat̄, ṅṭo na an kak, ṅwo pntaalī ploolan̄.

¹⁷ Ašē wo woli naandī ptiinkun, ṅjej̄ abuk ašin̄un̄ kaya na bgahun. »

¹⁸ Uṭup̄ wi baka ulil̄ bi Hamor na Fikem abukul.

¹⁹ Fikem awoon̄ anwinaniin̄ bnuura ṭi katoh̄ ki ašin̄ bti, aanwo na ṅṣal̄ ṅṭēb ṭi uko wi bajakulun̄, ṭiki aṅal̄ poonu abuk Yakob maakan.

²⁰ Hamor na Fikem abukul̄ baya du uneej̄ ubeeka aṭiini na biint̄ biki wa aji :

²¹ « Baṅaan̄ biki bawo na uṣal̄ unuura : Baṭoon̄ ṭi utaak wi na nja, udēmi, bado kapoš̄ jibi naṅali ṅdo kaniim̄ baat̄ biki baka, bado kaniim̄ biki nja.

²² Kē uko uloolan̄ ukṭuun̄ badī pṭo na nja bti, ṅwo pntaalī ploolan̄. Uko mēnt̄ wii wi : biint̄ biki nja bti bawo kawala katēmp̄ jibi bukal̄ bawaliin̄ ka.

²³ Itanī yi baka, bka bi baka na ṅṭaam̄ ṅi baka bti iinkkak̄ wal mēnt̄ yi nja i? Nawulan̄ ṅdinan̄ baka uko wi bajakuṅ, bašē baduka na nja. »

²⁴ Baweek̄ biki ubeeka batiink̄ uko wi Hamor na Fikem abukul̄ bajakuṅ. Kē biint̄ biki ubeeka bti baya wala katēmp̄.

Plukan̄ pi Fimeon̄ na Lewi

²⁵ Unuur̄ uwajant̄en̄ wi ṅleef̄ ṅakdeen̄ banwaliin̄ katēmp̄ kē baṅoori, kē bi Fimeon̄ na Lewi, babuk Yakob biint̄, baweek̄ Dina, bašē naṭa ajej̄ ikej̄ yi baka apoš̄ aneej̄ ṭi ubeeka kē nin̄ ṅaan̄ aankit̄ baka, adēpa ṭi biint̄ bti afiṅ.

²⁶ Bafiṅ̄ kak̄ bi Hamor na Fikem abukul̄ ajej̄ Dina apēnan̄ ṭi katoh̄ ki Fikem ašē ya.

²⁷ Babuk Yakob̄ babī abaañēš̄ banklaan̄ pkeṭ̄, ajej̄ iko bti inwoon̄ ṭi ubeeka, ṭiki bakowandēn̄ aṭa baka.

²⁸ Bajej̄ ṅpi na ṅnkaneel̄ na ṅgit̄ na ṅbuurū ṅi baka na iko inwoon̄ du ubeeka na ṅṭeeh.

²⁹ Bajej̄ bka bi baka bti, babuk̄ baka na bahar̄ baka, na iko bti yi bakaan̄ ṭi itoh̄ yi baka.

³⁰ Yakob̄ aji na bi Fimeon̄ na Lewi : « Naṭijaraan̄ bṭup̄. Naṭu kē nkak̄ ṅaan̄ nawuṭaan̄ maakan̄ ṭi kēš̄ ki baṅaan̄ biki utaak wi bakanaan̄ na wi baperitit̄. Woli batiinkar̄ abi agutan̄ na nja bafiṅēn̄ na biki katoh̄ naan̄ bti ṭiki batum̄ apel̄ nja maakan. »

31 Kë başë teema aji : « Nwo kawut bado aṭa'un ji awo naṭuunk i? »

35

Yakob du Betel

1 Naşibaṭi aji na Yakob : « Naṭiin iya Betel iya iṭo da. Yaan ido da *bliit bi mngur pa nji Naşibaṭi, nji mpënuṅ awinana ṭi kadunu wi iktiin Eṭawu abuk şaaş. »

2 Yakob aji na bañaan biki katohul na bangakandëruṅ na a bti aji : « Napënaan itu yi najaan nadëman ṭi ptoofan, nadolan bañow nakakna najinṭ ṭi kës ki Naşibaṭi. Naṭëlşan kak imişa. »

3 Najoh nja Betel ddo da bliit pa Naşibaṭi antiinknuṅ wi nwoon ṭi mnṭëg, anṭënknuṅ ṭi bayaaş bi ndolun. »

4 Bapënan itu yi bawoonaanun na irinku yi baṭuun ṭi ibaṭ* awul Yakob kë amoy ṭi bko bweek banwoon ṭi kañog Fikem.

5 Wal mënṭ kë başë naṭa atool pya. Naşibaṭi aṭu palënk ṭi nbeeka njanfooyun dko di babinṅ awo, kë bañaan banwoon da baandookar na baka.

6 Yakob na bañaan biki awoonaanun bti baban du Lut du utaak wi Kana. Dko mënṭ dawoon Betel.

7 Aboman da bliit bi mngur aşë du dko mënṭ El Betel†, ṭiki dul di di Naşibaṭi apënuṅ awinana ṭi kadunul wi aktiin abuk aşin.

8 Wi bawoon da kë Debora, ñaaṭ ambiin ayewi Rebeka aşë keṭ, kë bamoya du Betel du pṭeef bi bko bweek banwoon da. Uko waṅ ukaan kë Yakob adu bko mënṭ aji bko bweek bi nwooni.

9 Naşibaṭi akak apën awinana ṭi kadun ki Yakob wi apënnun Padan-Aram, awula bnuura.

10 Aji na a : « Katimu kawo Yakob, kë başë wo baankak ado kadu'u Yakob ; katimu kawo Itrayel‡. » Kë hënk di aṭu'u luṅ katim ki Itrayel.

11 Naşibaṭi akak aji na a : « Nji dwoon *El Şaday, Naşibaṭi Anhiniin iko bti. Kabuk kajoobëṭ na iwi ibot ibuk ituman. Pntaali pankpënuṅ ṭi iwi pawo utaak, pado wo nṭaak nṭum ; başih babot bapëna ṭi iwi. »

12 Utaak wi nwulun Abraham na Itaak dwulu wa, kabot kawul pntaali pankmbiin ṭi kafëṭu apëna ṭi iwi utaak wi. »

13 Kë Naşibaṭi aşë pën ṭi kadunul aya.

14 Yakob ajej plaak atëf ṭi dko di Naşibaṭi abiin aṭiiniyaan na a, ajatan ṭi pa abot atul ukëra ṭi pa.

15 Adu dko di Naşibaṭi abiin aṭiini na a aji Betel§.

Kabuka ki Benyamin na pkeṭ pi Raket

16 Yakob na bañaan biki nul bapën du Betel aya. Baankak alow Efrata, kë Raket aşë buk. Kabuk kanoorana maakan.

17 Wal wi akhajuṅ na pdo na kabuk kë ñaaṭ ankbuk bukanulun aşë ji na a : « Wutan kalënk, ikak abuk napoṭ ñiinṭ. »

18 Anoor maakan ado ñogan pkeṭ, kë wi abanuṅ ṭi pjëmşa aşë wul napoṭ katim ki Ben-Oni*, kë Yakob aşë wula katim ki Benyamin†.

19 Raket akeṭi, kë bamoya du bgah bi Efrata, dko mënṭ dawoon Betleyem.

* **35:4** *Irinku yi baṭuun ṭi ibaṭ*: Baji baṭu ya buṭaan bawutna kajotna baka. † **35:7** *El Betel*: Ṭi uhebëre dawoon Naşibaṭi i Betel. ‡ **35:10** *Itrayel*: Ṭi uhebëre danaam na apëtar na Naşibaṭi. § **35:15** *Betel*: Ṭi uhebëre dawoon katoh ki Naşibaṭi.

* **35:18** *Ben-Oni*: Ṭi uhebëre dawoon napoṭ i unoor wi naan.

† **35:18** *Benyamin*: Ṭi uhebëre dawoon napoṭ i kañen naan kadeenu.

²⁰ Yakob atëf plaak ti bhër bi nul. Plaak pi bhër bi Rakel mëntj pawoonj da hënk te nta ayuuj dko di amoynaaniinj.

Pjuban pi Ruben

²¹ Yakob i bakakuñ ado Itrayel anaña na bañaanj biki nul aya ațep Migdal-Eder așe tar kaloona ki nul.

²² Wi bawoonj ti utaak wuñ kē Ruben așe ya apiinj na Bila, ñaaț i așin awoonaanuj, kē bațup așin uko mëntj.

Babuk Yakob

Babuk Yakob biinj bawo iñeen na batëb.

²³ Biinj biki abukuñ na Leya bawo : Ruben bajeenul, Fimeyoy, Lewi, Yuda, Itaakar, na Fabulon.

²⁴ Kē biki abukuñ na Rakel bawo : Yotef na Benyamin.

²⁵ Kē biki Bila nalemp i Rakel bawo : Dan na Neftali. Kē biki Filpa nalemp i Leya bawo : Gad na Ater.

²⁶ Bapoț bukuñ biki Yakob abukuñ wi awoonj du Padan-Aram.

Pkeț pi Itaak

²⁷ Yakob aban du uko așin du Mamre du Kiriya-Arba, dul dawoonj Hebronj. Dul di Abraham na Itaak babinj afëț.

²⁸ Itaak aka nșubal iñeen-week na iñeen bakreñ (180),

²⁹ așe noorfën aya du bajugul. Wi akkețuj, ațafi, kē nșuur nji nul njabot atum. Etawu na Yakob babukul kē bamoya.

36

Baaț na bapoț biki Etawu

¹ Pntaali pampënnuj ti Etawu pii pi, pul pawoonj Edom :

² Etawu aniiim baaț biki Kanaan, baaț mëntj biki biki : Ada na Oholibama na Batmat. Ada awo abuk Elon nahitit, kē Oholibama awo abuk abot awo abab Fibeyoy nahiwit.

³ Batmat awo abuk Ișmayel. Nebayot awo abuk așin.

⁴ Ada abukar Etawu Elifat, kē Batmat abuk Reuwel.

⁵ Oholibama abuk Yewuș, Yalam na Korah. Bukuñ bawoonj biinj babak Etawu bambukiinj du utaak wi Kanaan.

⁶ Etawu ajej baharul, babakul na bañaanj biki katohul bti, itani yi nul na nntaam nji nul bti na iko bti yi akaanj wi awoonj ti utaak wi Kanaan aya utaak wi Feyir alow Yakob abuk așin.

⁷ Itani yi baka idëm wal mëntj maakan kē utaak wi bafëțuj uunhil pkëș baka țiki itani yi baka itum maakan.

⁸ Hënk, kē Etawu aya afëț du dko di pnkuñ du Feyir. Etawu dawoonj Edom.

Babuk Etawu du Feyir

⁹ Pntaali pi Etawu așin bahedomit anfëțuj du dko di pnkuñ du Feyir pii pi :

¹⁰ Itim yi biinj babak Etawu yii yi : Elifat awo abuk Ada ahar Etawu, kē Reuwel awo abuk Batmat ahar Etawu kak.

¹¹ Elifat abuk Teman, Omar, Șefo, Gatam, na Kenat.

¹² Elifat abuk Etawu akak awo na ñaaț alonj i awoonj aanniimi, kē abukara Amalek. Bukuñ bawoonj babab Ada ahar Etawu.

¹³ Kē biki Reuwel bawo : Nahat, Ferah, Șama, na Mițaa. Bukuñ bawoonj babab Batmat ahar Etawu.

¹⁴ Kē Etawu abuk na Oholibama aharul abuk Ana, poonu abuk Fibeyoy, bi Yewuș, Yalam na Korah.

Baweek biki Edom

15 Bañaan banwoon baweek ti pntaali pampënnun ti Etawu biki biki :

Baweek bampënnun ti Elifat bajeenul bawo : Teman, Omar, Şefo, Kenat, Korah,

16 Gatam na Amalek. Bukun bawoon baweek bampënnun ti Elifat abuk Ada.

17 Kë bampënnun ti Reuvel abuk Etawu bawo : Nahat, Ferah, Şaama, Mitaa. Bukun bawoon baweek bampënnun ti Reuvel abuk Batmat ahar Etawu du utaa wi Edom.

18 Kë baweek bampënnun ti Oholibama abuk Ana, ahar Etawu bawo : Yewu, Yalam, na Korah. Bukun bawoon baweek biki Etawu abukun na Oholibama abuk Ana.

19 Bukun bawoon babuk Etawu baweek biki Edom.

Babuk Feyir nahorit

20 Babuk Feyir nahorit bawoon banfëtuñ uteek ti utaa wun, bawo : Lotan, Şobal, Fibeyon, Ana

21 Dişon, Eşer, na Dişan bukun bawoon baweek biki bahorit, babuk Feyir du utaa wi Edom.

22 Babuk Lotan bawo : Hori, na Heman, kë abuk aşin Heman ñaaf awo Timnah.

23 Babuk Şobal bawo : Alwan, Manahat, Ebal, Şefo na Onam.

24 Babuk Fibeyon bawo : Aya na Ana. Ana mënt ayaan awin du *pndiiş dko di meel mnyik wi akyafanun njuuru ni Fibeyon aşin.

25 Babuk Ana bawo : Dişon, na Oholibama abukul ñaaf.

26 Biki Dişon bawo : Hemdan, Eşban, Yitran na Keran.

27 Babuk Eşer bawo : Bilhan, Fawan na Akan.

28 Babuk Dişan bawo : Uş na Aran.

29 Baweek biki bahorit bawo : Lotan, Şobal, Fibeyon, Ana,

30 Dişon, Eşer, na Dişan. Bukun bawoon baweek bahorit du utaa wi Feyir.

Başih biki Edom

31 Bañaan biki bawoon başihun du utaa wi Edom ji naşih alon ti biki Itrayel abi ado kaşih.

32 Bela abuk Bewor aşih du Edom, kë ubeeka wi nul uwo katim ki Dinhaba.

33 Bela akeţ, kë Yobab abuk Ferah i ubeeka wi Botra ayeenk aşih.

34 Wi Yobab akeţun, kë Huşam i utaa wi batemanit ayeenk aşih.

35 Wi Huşam akeţun, kë Hadad, abuk Bedad ayeenk aşih. Ul agutun na bamadiyanit abot akob baka du nteeh ni Mowab, katim ki ubeeka wi nul kawo Awit.

36 Wi Hadad akeţun kë Talma i Maşreka ayeenk ti a aşih.

37 Wi Talma akeţun kë Şawul i Rehobot-ha-Nahar aşë yeenk aşih.

38 Wi Şawul akeţun kë Baal-Hanan, abuk Akbor aşë yeenk ti a aşih.

39 Wi Bal-Hanan abuk Akbor akeţun kë Hadar ayeenk aşih, ubeeka wi nul uwo Pawu ; aharul awo Mehetabel abuk Matred abuk Meh-Fahab.

Baweek biki Edom kak

40 Itim yi baweek bampënnun ti Etawu yii yi ; baduuna baka andoli ti katoh ki apënnun na ti dko di afëtuñ: Timnah, Alwa, Yetet,

41 Oholibama, Ela, Piñon,

42 Kenat, Teman, Mibşar,

43 na Magdiyel, na Iram. Bukun bawoon baweek bampënnun ti Etawu aşin bahedomit. Baduuna baka andoli ti utaa wi afëtuñ.

37

1 Kë Yakob ul aşê duka du uťaak wi Kanaan wi aşin abiiñ awo.

Yotef na babak aşin

2 Uko wi katoh ki Yakob wii wi : Yotef aka nşubal iñeen na paaj na ulonj aji yafan njkaneel na npi na babak aşin. Ado kpoť ki nul na babak Bila na Filpa bahar aşin. Yotef abi řup aşin baka aji baji bado iko iwuťaan.

3 Kë Yakob i bakakunj ado Itrayel aşê njal Yotef apelan babakul bti řiki abuka wi awoonj naťaf, ado kë badola kamiřa kanuura.

4 Kë babak aşin bařê win kë aşin baka anjala apel baka, kë bařê řoor Yotef adoo wo baanji baťiini na a bnuura.

5 Unuur ulonj, Yotef aťaafi aşê řup nja babak aşin, kë bukal babaa řoora řoor maakan apel.

6 Yotef aji na baka : « Natiinkan nťaafi ni ndolonj:

7 Dťaafi kë njwo wo ji njwo ři ptan intooliin du uťeeh, kë bdaaj bi intooliin bi naan bařê mara mara awo bnať kë idaaj yi nan iřê fooy ba aşê wo wo ji iko injupunj ři kadun ki bi naan. »

8 Babuk aşin bateema aji : « Woon iřal aji iwo nařin i nun kë njwo i kado kado uko wi ijakunj? » Nťaafi ni nul na njřup ni nul njado kë bařoora kak maakan.

9 Yotef akak aťaafi kak aťup babak aşin aji : « Natenan, dkak aťaafi kak kë uwo wo ji bnuur, pli na njah iñeen na uloolan njanup ři kadun naan. »

10 Aťup uko wanj aşin kak, kë unj aşê njoman na a aji : « Kë nťaafi njun ni idolonj! Nji, naan na babak řaař njbi kanjup ři kadunu i? »

11 Babuk aşin bakuja maakan kë aşin aşê hank uko wanj ři uřal.

Yotef awaapanaa

12 Unuur ulonj, babak aşin Yotef baya byafan bi batani bi aşin baka du Fikem.

13 Yakob aşin i bakakunj ado Itrayel aji na Yotef : « Babuk řaař bawo du byafan du Fikem. Biin dyilu du baka. »

Kë ateem aji : « Nji wi. »

14 Yakob akak aji na a : « Yaan iten jibi bawoori bukal na njntaam iřê ibi iťupên. » Ayilna du dko danwoonj du uťeeh wi inkunj du Hebronj kë Yotef aşê ya aban Fikem.

15 Niiñť alonj ayit na a, kë akñaay na uťeeh aşê hepara aji : « We wi iklaanj ba? »

16 Kë ateem aji : « Dla babak paapa. Dkooťu kooť řupaan dko di bakyafanaanun njntaam ni baka. »

17 Kë niiñť aji na a : « Bapên ři, dťiink kë baji baya Dotan. » Kë Yotef apên ala babak aşin aya řenk baka du Dotan.

18 Bawina kë akbi du kalowan aşê řiinkar ji abi ado kaban du baka aji bafiņa.

19 Baťiini aji : « Natenan ajug nťaafi akbiñj hênk.

20 Hênkunj, najoh njfiņa nřê njfêla du bhër blonj, nyale nja ji uko ulonj ujooť wi uťeeh udohulunj. Wal mênť njten uko wi nťaafi ni nul njakkakunj. »

21 Kë Ruben aşê řiink baka, anjal pbuuran Yotef. Aji na baka : « Njwut kafifiņa.

22 Naktul pñaak! Nafêlana du bhër blonj du *pndiiř, nawutan kafifiņa këme kakoba. » Ruben ado do hanj kahilna kabuurana kakakana du aşin.

23 Wi Yotef abanunj kë babak aşin bařê wohêřa kamiřa kanuura ki awohonj aşê

24 jeja awat du bhër blonj. Bhër mênť baanwo na meel. 25 Baya wal mênť aya aťo ade. Wi bakatunj kês aşê win pntuk pi bahiřmayelit* kë pakpêna Gilaad.

* 37:25 *Bahiřmayelit* : Bakak aji badu baka bamadiyanit.

Nntaam ni pnkunkaali ni baka njajij iko itum itaabanaani pde, ilil ptëkëñ na ikuraaraani yi bañijun kaya kawaap du Ejiptu.

²⁶ Kë Yuda ašë ji na babuk ašin : « We wi njkkaanj šëm njfin abuk ašin nja abot amen pkeť pi nul ba? »

²⁷ Nawulën njwaapa bahišmayelit, njwut kafinja. Awo abuk ašin nja, njwo biki pñaak ploolan. » Kë batiinka.

²⁸ Kë bawaap bahišmayelit bašë tęp. Kë baweekul bašë pënana ti bhër, awaapa baka itaka inlinun na baluk bi njšubal njtëb na kli paaj bi nayafan, kë bukunj bañooťa Ejiptu.

²⁹ Kë wi Ruben akakunj du bhër, aanťenk da Yotef. Atow imiša yi nul,

³⁰ ašë kak du babuk ašin aji na baka : « Napoť aanwo du bhër, hum di di nji kadolunj hënkunj? »

³¹ Babuk ašin Yotef bajej wal mënť upi udow afinj, ašë jej kamiša ki Yotef ayek ti pñaak.

³² Bañooť kamiša kanuura kunj ašin baka ašë ji na a : « Paap, uko wi njyaan awin wii wi, tenan me kawo kamiša ki abuku. »

³³ Kë unj aten ka ašë ji : « Kamiša ki abuk naan ka. Uko ulonj ujooť wi uťeeh upitëš Yotef adoha. »

³⁴ Yakob atow imiša yi nul wal mënť awohara iko yi puum†. Aťëga pkeť pi abukul ajon.

³⁵ Babukul bti, biintj na baať, babi pyompana, kë ašë pok aji : « A-a dťëga tťëga te kado kalunj kaya katënk abuk naan du mnkeť. » Yakob awooni'ara wooni' abukul.

³⁶ Bahišmayelit baya waap Yotef ñiintj alonj i katim ki Potifar du Ejiptu. Ñiintj mënť awo ti baweek biki pših pi Farawuna naših i Ejiptu, ul awoonj naših i bayenj biki nul.

38

Yuda na Tamar

¹ Ti wal mënť, Yuda aduk babuk ašin aya du ñiintj alonj i utaak wi Adulam i katim kawoonj Hira.

² Awin da poonu abuk ñiintj alonj i katim kawoonj Šuwa i utaak wi Kanaan. Ajej poonu mënť aniim. Awinar na a,

³ kë poonu awo na kayinj abuk napoť ñiintj, Yuda kë aťu'a katim ki Er.

⁴ Ñaať akak amobana kayinj abuk napoť ñiintj kë aťu'a katim ki Onan.

⁵ Akak amobana kayinj uyaaš uwajantën abuk napoť ñiintj ašë tťu'a katim ki Šela. Wal wi Šela abukiinj, Yuda awo du Ketib.

⁶ Yuda ajejar Er abukul bajeen, ñaať i katim ki Tamar.

⁷ Kë Er bajeen i Yuda ašë wo nawuťaan ti këš ki *Yawe Nawat Kabuka, kë afinja.

⁸ Kë Yuda ašë ji na Onan : « Ime uko wi iwoonj i kado wi iwoonj aťa Er : yaan iwinar na aharul ibukar naweeku bapoť. »

⁹ Kë Onan ašë me kë bapoť biki akbukunj baankwo biki nul. Aji woli awinar na ahar naweekul, aji pënan bduun katoon du mboš kahilna kawo aankbukar naweekul bapoť.

¹⁰ Uko wi ajaanj ado uunlil Nawat Kabuka, kë afinja ul kak.

† 37:34 Atow imiša : Uko mënť uji udiiman kë ñaanj awo ti puum.

11 Kë Yuda aşë ji na Tamar ababul : « Toon du uko şaaş iwo nayot. Yoonkan Şela adëm nşë nwulu a aniimu. » Aşal aji : « Abuk naan i aanwo kak i kaket ji baweekul. » Hënk, kë Tamar akak du uko aşin.

12 Baço ajon, kë ahar Yuda, anwoon abuk Şuwa, aşë keş. Wi Yuda aţëgiin ayomp, aya na Hira nanohul i utaak wi Adulam du Timnah kaya du bankpu-unkuŋ ŋkaneel ŋi nul.

13 Baţup Tamar aji : « Tenan, ayootanu aya Timnah ppuunk ŋkaneel ŋi nul. »

14 Awin kë Şela adëmi akak ŋiint kë başë wo baanwula a kë aniima. Apënan imişa yi pyiman, ajeŋ uleent agur bkow, agurada hënk aşë ʒo du uneeji wi Enayim du bgah bi Timnah.

15 Yuda aţëp awina aşë nun kë awo ŋaaţ ankwaapun uleeful, ʒiki agur kaara di nul na uleent.

16 Abi aŋoga aşë ji na a : « Wutan nya na iwi. » Aamme kë ababul a.

Kë Tamar ateema aji : « Woli dya na iwi we wi ikwulnuŋ? »

17 Kë ateema aji : « Dyilbanu upi umpoţi du batani. »

Kë aşë kak aji na a : « Wulaan uko ulon wi iwoonaanun ʒi mmëban, ibile wulën upi kaşë kakanu wa. »

18 Kë ahepara aji : « we wi injalun nwulu? »

Kë ateem aji : « Paneel panwoon na katimu na ptal pi pa, na pjuuţi pi iwoonaanun ʒi kaŋen. » Awula ya, kë baya awinar, kë aduk ŋaaţ na kayin.

19 Tamar anaţa akak katohul, apënan uleent wi agurun ʒi kaara, awoh imişa yi pyiman.

20 Yuda ado Hira nanohul i Adulam aŋooţ upi umpoţi wi ahonun, kahilna kayeenk iko yi adukarun ŋaaţ, kë un aşë wo aanwina.

21 Ahepar baŋaŋ biki Enayim ŋaaţ nawaap uleef ambiin awo ʒi bgah ʒi, kë başë teema aji uumbaŋ kaka'aara ŋaaţ nawaap uleef ʒi dko mënţ.

22 Kë akak du Yuda aji na a : « Mënya wina, baŋaŋ biki Enayim bajakën uumbaŋ kaka'a nawaap uleef da. »

23 Kë Yuda aji : « Adukiin na iko mënţ, ŋwut kado kalaar ikow yi nja mnkow, dbubara me kë dyilu na upi kë iya wo iinwina. »

24 Uko mënţ udo uko ji kli kwajanţ kë başë bi aji na Yuda : « Tamar ababu aya awaap uleeful ado mobana kayin ʒi buţaan bi adolun. »

Kë Yuda aşë ji : « Nadoon bapënana bdig batëra najeb. »

25 Kë wi bakpënanulun kaşë yil baya baji na ayootanul : « ŋiint ajuŋ iko yi, awulun kayin. Dkooţu kooţ tenan bnuura paneel na ptal pi na pjuuţi, işal aji iwo yi in ba? »

26 Yuda ayikrën ya aşë ji : « ŋaaţ i awo natool apelën ; na manjoonan mëndi pwula Şela abuk naan aniima. » Wi wi Yuda aşan ado kë bawutana, awo aankak apiint na a.

27 Kë wal wi Tamar abanun ʒi kabuk, abuk kbet.

28 Wi akbukun alon ʒi bapoţ adun apënan kaŋen, kë ŋaaţ ankbuk bukanulun atan ptal pjeenkali ʒi ka aşë ji : « I apënuŋ uteek. »

29 Kë napoţ aşë bi kakan kaŋen kë natëbantën apën uteek. Kë ŋaaţ ankbuk bukanulun kë aşë ji : « Ihaabëş bgah aţëpna! » Ukaan kë Yuda aţu'a katim ki Peret*.

30 Kë abuk aşin anwoon na ptal pjeenkali abaa pën, kë baţu'a katim ki Ferah.

* 38:29 Peret ʒi uhebërë dawoon bgah bţëpni.

39

Yotef du Ejiptu

¹ Wi baişmayelit bañijun Yotef du utaak wi Ejiptu bawaapa ñiinñ alon i katim kawoon Potifar. Awo ñi baweek biki pşih pi Farawuna naşih i Ejiptu, ul awoon naşih i bayeñ biki nul.

² Kê *Yawe Nawat Kabuka aşê wo na Yotef, kê iko bti yi ajaan aţu kañeen iji itêp bnuura. Afêţ du uko Potifar i utaak wi Ejiptu.

³ Kê jibi un awinun kê Nawat Kabuka awo na a, abot aji do uko bti wi aţuun iñeen yi nul kê uji utêp bnuura,

⁴ amêbana bnuura, aţu'a kê aklempara ul ñi bkwul. Adola kê awo namali i nul, aţu bka bi nul bti ñi iñen yi nul.

⁵ Yotef aţu kê Nawat Kabuka awul katoh ki Potifar bnuura, wi adolulun kê awo namali i nul. Awula bnuura ñi iko bti yi akaan ñi katoh na du uţeeh.

⁶ Hênk, kê Potifar aşê ţu bka bi nul bti ñi iñeen yi Yotef, uko ude wi nul ţań wi wi adukiin akaanaan.

Yotef na ahar Potifar

Kê Yotef aşê wo ñaan annuuriin uleef abot anuura kaara.

⁷ Wi ŋwal ŋlon ŋaţepun, kê ahar ñiinñ i aklemparun aşê ţu kêş ñi a. Aji na a : « Joh ŋpiinţ. »

⁸ Kê Yotef apoki aşê ji na a : « Ayinu, ajug naan aţu bka bi tul bti ñi iñen yi naan, aando ji heparaan uko unţepun ñi katoh.

⁹ Ul ñi uleeful aando pelanaan nin uko ulon ñi katoh ki. Aanneenanaan nin uko ulon ñi katoh bê mênţ iwi, ŋki iwo aharul. Kê hum di di nhiniin kado uko uwuţaan wun kajuban ñi kadun ki Naşibaţi ba? »

¹⁰ Kê ñaaţ aşê bi duka duka ñi ptiini na Yotef ŋnuur bti, kê un apoka pok ppiinţ na a, pwo na a.

¹¹ Unuur ulon kê Yotef aşê neej ñi katoh pya kado ulempul, nin ñaan alon aanwo da ñi balemp bandukiin.

¹² Ñaaţ ahar Potifar amêbana ñi kamişa aşê ji na a : « Joh ŋpiinţ! » Kê Yotef aşê ñi apên bdig kê kamişa kaduka ñi iñen yi ñaaţ.

¹³ Wi ñaaţ awinun kê adukara kamişa, apên bdig,

¹⁴ ahuuran wal mênţ adu balemp biki nul aji na baka : « Nabiin naten, nahebêrê i ayin naan aţijun nja abi pnoha na nja. Abi aji apiinţ na nji kê nşê huuran maakan.

¹⁵ Wi atiinkun kê ŋajari, kê aşê ñi aduk kamişa ki nul ki, apên bdig. »

¹⁶ Ajej kamişa abêkan ayoonkna ayinul abi.

¹⁷ Wi abanun kê aşê ţupa uko wi aţupun balemp : « Nalemp nahebêrê i itijun un abi pnoha na nji. Abi ala ppiinţ na nji,

¹⁸ wi ŋajarun kê aşê ñi apên bdig aduk kamişa ki. »

¹⁹ Wi ajug Yotef atiinkun kê aharul aţupa uko wi nalemparul adolulun, adeebaţ maakan.

²⁰ Ado kê bamob Yotef awat ukalabuş du dko di bakalabuş biki naşih bawoon.

Yotef du ukalabuş

Kê hênk di Yotef awoon du ukalabuş.

²¹ Kê *Yawe Nawat Kabuka aşê wo na a, awula bnuura abot adola kê awinana bnuura ñi kêş ki naweek i ukalabuş.

²² Naweek un aţu'a kê awo naweek i bakalabuş bti, uko bti unkdolaniin da uji utêpna ñi iñen yi nul.

²³ Naweek i ukalabuş aankak aji do do nin uko ulon wi baţu'u lun pdo, ʔiki Nawat Kabuka awo na Yotef, abot ado k  iko yi ajaan ado bti iji i ep bnuura.

40

N aafi ʔi naboman poot na ʔi najun ʔi na ih

¹ Wal wi iko yan i epun ajon, ubi ka unuur ulon k  naweek i baboman poot na naweek i bajun biki Farawuna na ih i utaak wi Ejiptu k  bajuban ajug baka.

² Farawuna adeeba er baka,

³ adoo wat baka ukalabu  wi na ih i bayen. Du ukalabu  m nt di di Yotef awoon.

⁴ Na ih i bayen ado k  Yotef aklempar baka.

Bajon ntiinku du ukalabu .

⁵ Uka utejan ulon wi bukal bat b bti, naboman poot na najun ba aafiin,  aafi ʔi andolon  aka uko wi  ajaki.

⁶ Na nfa, wi Yotef abiin du baka a   win  i kaara di baka k  bahaajalaa.

⁷ Ahepar baka aji : « we ukaan k  ikaara yi nan i ela   laa ba? »

⁸ Bateema aji : « N aafii, k  nin alon  i a   wo aanhil hil p upun uko wi  aafi  ajakun. »

K  Yotef a   aji na baka : « Na iba i ajaan a up uko wi  aafi  ajakun, k  n   koo an, na upaan  a. »

⁹ Naweek i baboman poot aji na a : « D aafi k  bko banjaan badolna ubi u k  bana   i kadun naan,

¹⁰ bawo na inah iwajan . I ee i abuk mnko, k  manjeenki.

¹¹ Dm ban pnkalame pi Farawuna, amar mnko mun apoon  i pa a   jej pa awul Farawuna. »

¹² Yotef aji na a : « Uko wi  aafi  ajakun wi : inah iwajan  iwo  nuur  wajan .

¹³  i na  nuur  wajan , Farawuna adeen , kakakanu du ulemp wi nu. Ido kawula pnkalame pi uko udaan jibi ibiin aji kdo wi iwoon naweek i babomana poot.

¹⁴ Dkoo u koo , k ilmi'aan wal wi iko bti ikkakun bnuura na iwi,  agi'aan i iini na Farawuna uko wi naan, ado mp n  i ukalabu  wi.

¹⁵ H n di ut pun aji : bam b n ap nan du utaak wi baheb r , k   i utaak wi m ndo do nin uko ulon unhilanun ka u bawat n ukalabu . »

¹⁶ Naweek i bajun awin k  pwin  aafi pi Yotef pawo pnuura a   ji na a : « N i kak d aafii. Dmara mara akun a icah iwajan  inwoon na ipoom na iko ilon it nt ya.

¹⁷ Iko ilil impo i yi bajunun Farawuna iwoon du kacah kanwoon du bko duu , k   kat  a   ji  abi kade iko m nt  i kacah. »

¹⁸ Yotef ateema aji : « Uko wi  aafi  ajakun wi : icah iwajan  yun iwo  nuur  wajan .

¹⁹  i kak na  nuur  wajan , Farawuna adeen  kafal bkow, kado bayoontu  i bko,  kat  a    abi  ado katibu. »

²⁰ Wi a upun  aafi ado  nuur  wajan  k  u   wo unuur unjaan ule an unuur wi kabuka ki Farawuna, k  adu balemparul baweek bti ufettu, awutan naweek i baboman poot, na naweek i bajun ado k  bana   i kadun ki ba aan.

²¹ Akakan naweek i baboman poot  i ulemp, k  awula pnkalame k  adaani,

²² k  naweek i bajun, ado k  bayoonta, jibi Yotef abiin a up baka.

²³ K  naweek i baboman poot a   wo aanle  Yotef, a ilmi'a.

41

Nŕaafi ŕi Farawuna

1 « Wi iko yan iŕeŕun udo ŕŕubal ŕtëb kë *Farawuna naŕih i Ejiptu aŕë ŕaafi. Aŕaafi amara mara anaŕ du kaŕog bdëk bi bajaan bado Nil,

2 aŕë win uko ji ŕngit paaj na ulon ŕnuura ŕmag kë ŕapëna du bdëk, abi afeer ŕi kaban ki ba.

3 Akak awin kë ŕngit paaj na ulon kë ŕapëna du bdëk abi ŕi kafet ki ŕteek, ŕawo ŕwuŕaan ŕbon maakan. Nabi anaŕ ŕi kaŕog ŕteek du kaban ki bdëk bi Nil,

4 aŕë doh ŕngit ŕnuura ŕmag paaj na ulon ŕun. Wal mënt kë Farawuna aŕë lënk aten.

5 « Anoyënt kak aŕë kak aŕaafi. Aŕaafi kë uko uwo wo ji ŕdeey ŕnuura ŕmag ŕapën ŕi kantoliin kaloolan atag adoo do ŕyaaŕ paaj na ulon.

6 Uwo kak ji ŕdeey ŕwuŕaan ŕi uyook wi umayar unuur utërun ŕapën ŕi kafet ki ŕteek atag ado do ŕyaaŕ paaj na ulon.

7 Ndeey ŕwuŕaan ŕafiiklën ŕdeey ŕnuura ŕmag paaj na ulon ŕun. Wal mënt kë Farawuna aŕë lënk aten, awin kë aŕaafi ŕaafi.

8 Na nfa ahaajalaa, aŕë du baŕenjan na baŕaan bakowŕaan bti ŕi Ejiptu. Aŕup baka ŕaafi ŕi adolon kë nin alon aanhil pŕupa ŕa.

9 Kë naweek i baboman Farawuna poot aŕë ji na a : Dbaan aleŕ uko wi mbiin awo i kado.

10 Farawuna abi deebaŕër balemparul, nji na naweek i bajun. Ajejun awat ukalabuŕ du naŕih i bayen biki nul.

11 Nŕaafi un batëb bti ŕi utejan uloolan, kë uko wi ŕaafi ŕi nun ujakun uŕë paŕ.

12 Uka du ukalabuŕ naŕaŕa alon nahebërë, anwoon nalemp i naŕih i bayen. Nkakaŕëŕa ŕaafi ŕi nun, kaŕë ŕupun uko wi ŕajaki. Aŕup andolon ŕaafi ŕi nul.

13 Kë jibi aŕupun un, hënk di utërun: bakakanaan du ulemp wi naan, kë undu baŕë yoonta. »

14 Kë Farawuna aŕë do kë badu Yotef, kë baŕë taran apënana du ukalabuŕ. Bapuunka, aŕëlëŕa imiŕa aŕë ŕija ŕi kadun ki Farawuna.

15 Farawuna aji na a : « Dŕaafi, kë nin alon aŕë wo aanhil pŕupën uko wi ŕajakun. Kë baŕë ŕupën aji iji kwïn ŕaafi. »

16 Kë Yotef aŕë teema aji : « Mënt nji dhilun pdo uko mënt! Naŕibaŕi aktupun Farawuna uko wi ŕaafi ŕi nul ŕajakun. »

17 Kë aŕë ji na a : « Dŕaafi kë uwo wo ji dnaŕ ŕi kaban ki bdëk bi Nil,

18 aŕë win ŕngit paaj na ulon ŕnuura ŕmag kë ŕapëna du bdëk bi Nil abi afeer ŕi kaban.

19 Dkak awin kak kë ŕngit paaj na ulon ŕwuŕaan, ŕbon ŕkay maakan kë ŕapën ŕi kafet ki ŕteek, mëmbaan kawina ŕngit ŕnanwuŕi ji ŕan ŕi Ejiptu bti.

20 Nngit ŕwuŕaan ŕbon ŕadoh ŕngit paaj na ulon ŕteek ŕnanwoon ŕnuura.

21 Kë wi ŕayoorun ŕa, iindo ji kwïn win me ŕayoor ŕundu, ŕiki ŕabona bon awuŕët ji kateeku. Wal mënt kë nŕë lënk aten.

22 Dkak anoyënt aŕë ŕaafi kak, dŕaafi awin kë uwo wo ji ŕdeey ŕnuura ŕmag ŕapën ŕi kantoliin kaloolan atag ado do ŕyaaŕ paaj na ulon.

23 Kë ŕdeey ŕwuŕaan ŕkay ŕi uyook wi umayar unuur utërun ŕakak apën ŕi pntooliin mënt atag ado do ŕyaaŕ paaj na ulon.

24 Ndeey ŕwuŕaan ŕafiiklën ŕdeey ŕnuura paaj na ulon ŕun. Dŕup ŕaafi ŕi baŕenjan, kë nin alon aanhil pŕupën uko wi nhilun katiink. »

25 Yotef aji na Farawuna : « Nt̄aafi n̄i Farawuna adolon̄ n̄awo n̄lolan. Našibaṭi aṭupa uko wi akdolon̄.

26 N̄ngit paaj na ulon̄ n̄nuura n̄awo n̄šubal paaj na ulon̄, n̄deey n̄nuura n̄amp̄̄n̄un̄ ṭi p̄ntooliin̄ aṭag te n̄yaaš paaj na ulon̄ n̄awo n̄šubal paaj na ulon̄: n̄ṭaafi n̄awo n̄lolan.

27 K̄e n̄ngit n̄bon n̄wuṭaan paaj na ulon̄ n̄ankbiin̄ ṭi kafet̄ ki n̄teek na n̄deey n̄wuṭaan n̄antagun̄ ṭi kantoliin̄ te n̄yaaš paaj na ulon̄ n̄i uyook wi umayar unuun̄ ut̄erun̄ n̄akak awo n̄šubal paaj na ulon̄. Uko m̄ent̄ uyuun̄ k̄e uka n̄šubal paaj na ulon̄ n̄i ubon uweek.

28 « Jibi n̄ṭupun̄ Farawuna, Našibaṭi ayuuja yuun̄ uko wi akdolon̄.

29 Udon̄ aka n̄šubal paaj na ulon̄, pyok pweek pawo ṭi utaak wi Ejiptu bti.

30 Woli n̄šubal m̄ent̄ n̄aṭ̄ēpi, n̄šubal paaj na ulon̄ n̄i ubon uweek n̄aš̄ē bi. Bañaan̄ bado ṭilma ṭilma pyok pambiin̄ awo ṭi utaak wi Ejiptu. Ubon m̄ent̄ unooran, uhajan utaak maakan.

31 Bañaan̄ bado ṭilma ṭilma pyok pambiin̄ awo ṭi utaak, ubon m̄ent̄ uhajan wa maakan.

32 Woli iwin̄ k̄e Farawuna aṭaafi n̄yaaš n̄t̄ēb uwo k̄e Našibaṭi ado uko m̄ent̄ na manjoonan, adoo taran taran kado wa.

33 « H̄ēnkun̄ Farawuna alaan̄ n̄aan̄ natit anwoon̄ na ušal untun̄a aṭu'a ṭi bkow bi utaak wi Ejiptu bti.

34 Farawuna anaṭ̄iin̄, aṭuun̄ balemp̄ biki nul ṭi utaak, ṭi n̄šubal paaj na ulon̄ n̄i pyok, baṭuun̄ bañaan̄ badoki bafaš̄ uko wi bakitun̄ kado ifah kañeen kap̄ēnan kalon̄ kaluku.

35 Baṭonkan n̄deey bti ṭi n̄šubal n̄i pyok. Farawuna aṭuun̄ baka p̄tu n̄deey du inkuti du n̄beeka bahank n̄a da.

36 N̄deey n̄un̄ bahank n̄a pa n̄šubal paaj na ulon̄ n̄i ubon ṭi utaak wi Ejiptu ; h̄enk̄ bañaan̄ biki utaak bawutna kaket̄ wal wi ubon ukbiin̄ kabi. »

Pd̄ēm pi Yotef

37 N̄ṭup̄ n̄i Yotef n̄alil̄ *Farawuna na banjaan̄ baṭ̄ēnka p̄sih bti.

38 Farawuna aji na baka : « N̄hilan̄ kawin̄ n̄aan̄ alon̄ aṭ̄ent̄ i? Anwoon̄ na Uhaaš wi Našibaṭi? »

39 Aji na Yotef : « Wi Našibaṭi adoliin̄ k̄e ime uko wi, uunka nin̄ n̄aan̄ antitun̄, anwoon̄ na ušal untun̄a j̄i iwi.

40 Iwi ikwoon̄ naweek i katoh ki naan, bañaan̄ biki utaak bti bado kado uko wi ijakun̄, p̄ṭij pi p̄sih ṭaṅ pakṭuun̄ mpelu.

41 D̄tu'u ṭi kadun̄ ki utaak wi Ejiptu bti. »

42 Farawuna ap̄ēnan wal m̄ent̄ paneel panwoon̄ ṭi kañen ki nul awoh Yotef. Awoharana imiṣa yi patenda pdaan̄ abot aṭu'a bk̄itr̄ēn̄ bi wuuru ṭi kaṭuṭ.

43 Apayana ṭi ukaar̄u wi nul ut̄ēbant̄ēn̄ wi n̄mp̄̄l̄ēnt̄ n̄akpulun̄ unwoon̄ wi nalemp̄arul̄ aṅn̄ogn̄un̄ul. K̄e baš̄ē huuran̄ ṭi kadun̄ul aji : « Naṭ̄ēpaana! » K̄e h̄enk̄ di di Farawuna aṭu'u lun̄ ṭi kadun̄ ki utaak wi Ejiptu bti.

44 Aji na Yotef : « N̄ji dwoon̄ Farawuna, k̄e nin̄ alon̄ ṭi Ejiptu aš̄ē wo aankdo uko wi iwoon̄ iindinani. »

45 Wi wi aṭu'ulun̄ katim̄ ki Šafnat Paneya aš̄ē wula Atenat abuk Potifera n̄ateṅjan i On k̄e aniimi. K̄e Yotef aš̄ē n̄aay na utaak wi Ejiptu bti.

46 Yotef aka n̄šubal iñeen n̄wajant̄ wi baṭ̄ijulun̄ ṭi kadun̄ ki Farawuna naš̄ih i Ejiptu. Ap̄ēn̄ aduk Farawuna aš̄ē n̄aay na utaak wi Ejiptu bti.

47 Ṭi n̄šubal paaj na ulon̄ n̄i pyok, mboš̄ manwul n̄deey n̄ṭum maakan.

48 K̄e Yotef ado k̄e baṭ̄oonkan n̄deey n̄i n̄šubal paaj na ulon̄ n̄un̄ aṭu n̄a ṭi n̄beeka. Aji ṭu ṭi ubeeka undoli n̄deey n̄i n̄ṭeēh n̄anfooyun̄ wa.

⁴⁹ Ahank n̄deey k̄e n̄atum ji pyiw pi bd̄ek, n̄atum ptum paŋ k̄e badoo ʔaŋan pniib n̄a, ʔiki n̄atum ptum pweek maakan.

Babuk Yotef

⁵⁰ Ji uʃubal wi ubon udo kabi, Aʔenat abuk Potifera naʔenjan i On, abukar Yotef bapoʔ biinʔ bat̄eb.

⁵¹ Yotef awul nateek katim ki Manate*, aji : « Naʃibaʔi ado k̄e n̄ilma unoor wi naan bti, abot ado k̄e n̄ilma katoh ki paapa bti. »

⁵² Awul nat̄ebanʔen katim ki Efrayim†, aji : « Naʃibaʔi ado k̄e kabuk kajoob̄eʔ na n̄ji ʔi uʔaak wi pjuuk pi naan. »

⁵³ Wal m̄enʔan k̄e n̄ʃubal paaj na ulon n̄i pyok ʔi Ejiptu k̄e n̄aʃe ba,

⁵⁴ k̄e n̄i paaj na ulon n̄i ubon uweek n̄aʃe jun, jibi Yotef abiinʔ aʔup. Ubon uwo ʔi n̄ʔaak bti, k̄e uko ude uʃe wo ʔi Ejiptu.

⁵⁵ Wi baŋaanʔ biki Ejiptu bawoon baankak aka uko ude, baya du *Farawuna ahuuran ahepara uko ude, k̄e aji na baka : « Nayaan du Yotef, nado uko wi akjakanan. »

⁵⁶ Ubon uwo ʔi uʔaak bti. K̄e Yotef ahaab̄eʃ inkuti yi bahankunʔ n̄deey aʃe waap n̄a baŋaanʔ biki Ejiptu. Ubon ubaa kak ad̄ema d̄em du uʔaak.

⁵⁷ Baŋaanʔ bap̄enna n̄ʔaak bti abi Ejiptu pnug n̄deey du Yotef ʔiki ubon ud̄em ʔi n̄ʔaak bti.

42

Pyit pi Yotef na babak aʃin

¹ Wi Yakob atiinkunʔ k̄e bawaap n̄deey du Ejiptu, aji na babakul : « we wi naʔoon atenar ba? »

² D̄tiink k̄e baji bawaap n̄deey du Ejiptu! Nayaan da naya nanug n̄deey n̄wutna kakeʔ ubon. »

³ K̄e babak aʃin Yotef iŋeen baya Ejiptu pnug n̄deey.

⁴ K̄e Yakob aʃe wo aando k̄e baya na Benyam̄in aʔa Yotef ʔiki aji buʔaan baanwo i kajotna.

⁵ Babuk *Itrayel baya wal m̄enʔ pnug n̄deey anaakiir na baŋaanʔ bankyaan kak pla n̄deey, ʔiki ubon uwo kak du uʔaak wi *Kanaan.

⁶ Wal m̄enʔ Yotef aʔijanunʔ uʔaak, ul ajaanʔ awaap biki uʔaak bti n̄deey. Babuk aʃin babi an̄up ʔi kadunul af̄eʔ kaara ʔi mboʃ.

⁷ Wi Yotef awinanʔ win babak aʃin aʃe yikr̄en baka, ado ji ŋaanʔ anwoon aambaan kawinara baka. Aʔiini al̄ebar na baka aji : « Nap̄enna ʔunʔ? »

K̄e bateem aji : « N̄p̄enna uʔaak wi Kanaan, n̄bi bi pnug n̄deey. »

⁸ Yotef ayikr̄en babak aʃin k̄e bukal baʃe wo baanyikr̄ena.

⁹ Wal m̄enʔ al̄eʃ n̄ʔaafi n̄i abiinʔ ado ʔi baka aʃe ji na baka : « An nawo baŋaanʔ bammeniinʔ abi pten umbanʔ wi nahilanunʔ kakobna uʔaak woli nabi ugut. »

¹⁰ K̄e baʃe pok aji : « Naweeek, m̄enʔ h̄enk da, n̄bi bi pnug n̄deey.

¹¹ Jibi n̄woon h̄enk ŋiinʔ aloolan abukunʔ un, n̄wo baŋaanʔ baʔool, un balemparu n̄enwo baŋaanʔ biki ijakunʔ. »

¹² K̄e ul aʃe ji na baka : « Aa, nabi pten dko di nahilnuʔ kakobna uʔaak, woli nabi ugut. »

¹³ K̄e bateem aji : « Balemparu babi wo iŋeen na bat̄eb, awo bti babak ŋiinʔ aloolan du uʔaak wi Kanaan : nampoʔi aduka na aʃinun k̄e alon aneemi. »

¹⁴ Yotef k̄e aji na baka : « D̄ʔijan ʔi uko wi njakunʔ.

* **41:51** *Manate* : ʔi uheber̄e danaam katiinkare na p̄ilma. † **41:52** *Efrayim* : ʔi uheber̄e danaam katiinkare na kabuk kajoob̄eʔ na n̄ji.

15 Uko unktuun nji natup manjoonan wi : dmehna ti bkow bi Farawuna kë naankpën ti woli aṭa'an aambi ti.

16 Nahilan alonj ti an aya aṭija ; kë an naduka ti kawo ukalabuṣ te ndo ten me nṭup nji nan nṭajoonani, woli naandi wa kamehna kak ti bkow bi Farawuna kaji nawo bañaan biki njakuṅ aji nawoo. »

17 Aje baka bti awat ukalabuṣ, kë bado nnuur nṭwajant.

18 Unuur uwajantën Yotef aji na baka : « Nji dji kadëman Naṣibaṭi na manjoonan, ukaanj kë nji kaṭupan uko wi nakdoluṅ kahilna kawo naankket.

19 Woli natup manjoonan, alonj ti an kaduka ti, kawo ukalabuṣ, bandukiinj bayaan na nṭdeey nji banumiinj pa itoh yi baka inwoon na ubon.

20 Naṭijan aṭa'an nhilna nwin kë nṭup nji nan nṭajoonani. » Kë badinani.

21 Baṭëṣër aji : « Na manjoonan, nṭwo ti pluk uko wi nṭdoluṅ abuk aṣin nja : nṭwin mñaḡa ti këṣ ki nul wi akjakuṅ na nja nṭmiira, kë nṭṣë wo nṭëndi ptiinka. Ukaanj kë mñaḡa mënṭ mamëb nja. »

22 Ruben aṭeem baka aji : « Mënṭjakan aji nawut kado napoṭ buṭaan i? Kë naṣë wo naandi, hënkuṅ nṭluk pkeṭ pi nul. »

23 Baamme kë Yotef ate uko wi bajakuṅ, ṭiki ado ñaan alonj kë aji ṭëlëṣ na uṭup wi Ejiptu uko wi bajaan baṭup na uhebërë.

24 Yotef aya alow aṣë wooni. Wi akakuṅ, aṭiini na baka aṣë do kë bamob Fimeonj atan ti kadun ki baka.

25 Yotef ado kë baṭuman nṭṣaaku nji babiinaanun nṭdeey, abot ado kë bakakan andoluṅ itaka yi aṭijunj ti uṣaaku wi nul wi nṭdeey. Awul baka uko uya kade na bgah.

26 Kë bapaf nṭdeey ti nṭbuuru aṣë ya.

Pkak du utaaḡ wi Kanaan

27 Kë wi baṣaan aya nat du dko dlonj kafër, alonj ti baka ahaabëṣ uṣaaku wi nṭdeey wi nul pa pwul ubuuru wi nul ude, aṣë win itaka kë ipaf ti nṭdeey duuṭ.

28 Aji na babak aṣin : « Bakakanaan itaka yi naan, dwin ya du uṣaaku naan meet. » Wal mënṭ kë palënk pweek paṣë mob baka kë bakkat kat aṣë ji : « we wi Naṣibaṭi abaanj ado nja hënḡ ba? »

29 Wi babanunj du Jakob aṣin baka du utaaḡ wi *Kanaan, baṭupa uko bti unṭëpuṅ, aji :

30 « Ñiint anwoonj ajug utaaḡ wi nṭyaan, alëbar na un aji nṭwo bañaanj bam-meniinj abi pten utaaḡ wi baka kame dko di nṭkkobnunj wa woli nṭbi ugut.

31 Nji na a kë nṭwo bañaanj batool, kë nṭenwo bañaanj biki ajakuṅ.

32 Njaka aji nṭbi wo bañaanj iñeen na batëb biki ñiintj aloolan. Kë alonj aṣë neem, kë alonj aduka du aṣinun du utaaḡ wi Kanaan.

33 Kë ñiintj ajug utaaḡ aṣë teemun aji uko unkaanj ame kë nṭup nji nun nṭajoonani uwo nṭdukara alonj ti un, nṭjej nṭdeey nji nṭnumiinj pa itoh yi nun nṭya.

34 Kë nṭṣë wo i kaṭija aṭa'un, wal mënṭ ame kë nṭenwo bañaanj biki ajakuṅ aji nṭwoo, nṭwo bañaanj batool. Wal mënṭ akakanun abuk aṣinun, nṭbot nṭhil kado kañaay na utaaḡ. »

35 Kë jibi bakpënanunj nṭdeey ti nṭṣaaku nji baka, kë andoluṅ aṣë win itaka yi nul ti umbootu wi atanunj ya, balënk maakan bukala na aṣin baka.

36 Wal mënṭ kë Jakob aṣë ji na baka : « Naṅal pdo nwaanj babak naan : Dneemandën Yotef, abot aneemandën Fimeonj, kë naṣë nṭal kak kaya na Benyamin! Ṭi nji i i iko yunj bti ikjotunj. »

37 Kë Ruben aṣë ji na aṣin : « Ihilan kafinj babak naan batëb woli mënṭiju a. Ṭu'ana ti kañen ki naan, dkakanu a! »

³⁸ Kë aji : « Abuk naan aankya na an, abuk anin aneemi kë aduka aloolan. Woli buṭaan daya jotna du bgah, mnhaj kafinjën, nji ndoon abi ɤaf ɤaf. »

43

Benyamin na babak ašin baya du Ejiptu

¹ Ubon udëma dëm pya ɤi utaak.

² Wi Yakob na babakul babaan ɤdeey ɤi baɤijnun Ejiptu, kë ašë ji na baka : « Nakakan naya nanug ɤdeey ɤlonj. »

³ Kë Yuda ašë ɤeem aji : « Niiɤt i utaak wi Ejiptu aɤup na mntumul aji : “Nawutan kabi ɤi kadun naan kë naanwo na aɤa'an.”

⁴ Woli iwutun kë ɤya na aɤa'un, ɤya kaya nug ɤdeey,

⁵ kë iɤale wo iinwuta, ɤnëkyä, ɤiki ɤiiɤt aji : “Nawutan kabi ɤi kadun naan kë naanwo na aɤa'an.” »

⁶ Yakob i bakakuɤ adu *Itrayel aji na baka : « we ukaan kë najaka naɤaa ba? Nji i i najubanuɤ. »

⁷ Kë bateem aji : « Niiɤt aheparaarun hepar iko itum ɤi biki katohun, aji na un : “Ašinan ahuma najëb i?” “Naka aɤa an alonj i?” Hënk kë ɤɤupa, ɤnëhilan kame kë abi kajakun ɤɤija aɤa'un. »

⁸ Kë Yuda ašë ji na ašin : « Wutan napoɤ abi na nji. Nya, ɤhilna ɤwo ɤnëkket un na iwi na babakun. »

⁹ Djeɤ uko wi napoɤ ɤi bkow naan, nji i i ikheparuluɤ woli mënkak na a, aɤija ɤi kadunu. Uko mënt uwole kajubanu te unuur wi nji kakeɤun.

¹⁰ Woli ɤnëɤon lah hënk, ɤndoon abi ya kadobi kak utëbantën. »

¹¹ Kë Itrayel ašin baka ašë ji : « Jibi uwoon haɤ nadoon uko wi : naɤijan iko ilonj ɤi inuurnaaniin ɤi utaak naɤij ɤiiɤt mënt, iko itaabanaani pde, ilil pɤkën, na ikuraaraani, mnob na mbuk mnlonj mndoh. »

¹² Nakaan najej itaka nahoɤan ɤi yi nabiin aɤënk ɤi ɤšaaku ɤi nan, uhinan kawo baamme kë baɤu ya da. »

¹³ Najejan aɤa'an nakak du ɤiiɤt mënt.

¹⁴ Dnëhan *El Šaday, Našibaɤi Anhiniin iko bti ado ɤiiɤt mënt ajoob bkow na an adoo wutan nakak na abuk ašinan undu na Benyamin. Kë nji woli dwo kawaan babak naan uwo haɤ. »

¹⁵ Kë bajej iko yi bawoon i kaya kaɤen, ajej itaka yi banumiin ado ɤyaas ɤɤëb ašë ya na Benyamin. Baya wal mënt Ejiptu aya du uko Yotef.

Du uko Yotef

¹⁶ Yotef awin Benyamin kë agakandër na babak ašin ašë ji na naweek i balemp biki nul : « Nooɤan bañaan biki du katoh, ifin untaam iboman, bade nɤa blant na nji. »

¹⁷ Kë ɤiiɤt ado jibi Yotef ajakuɤ aɤooɤ baka du katohul.

¹⁸ Balënk wi baɤooɤun baka du uko Yotef ašë ji : « Itaka yi ɤɤënkun du ɤšaaku ɤi nja uyaas uteek itunɤ kë bakooɤ nja, bajotna nja, kamob kado kajuukntën ɤi ulemp. Bajej kak ɤbuuru ɤi nja. »

¹⁹ Baya aɤog naweek i balemp biki Yotef du plëman pi katoh ašë ji na a :

²⁰ « Naweek, miirun! Nbi uyaas uteek pnug ɤdeey.

²¹ Kë wi ɤšaan aban du dko di ɤnaɤun kafër, ɤhaabëš ɤšaaku, ašë win kë itaka yi andolonj ɤi un kë iwo du ɤa meɤ, afënana alin na itaka yi ɤlukuɤ. Nɤij ya, yi yi. »

²² Nkak aɤij itaka pa pnug ɤdeey kak. Nëmme anɤunɤ ya du ɤšaaku ɤi nun. »

²³ Kê un aşê teem baka aji : « Natêjtênên, nawut kalênk! Naşibați, i an na aşinan najaan nadëman ațuun itaka mënț ți nșaa ku nı nan. Nji ți uleef naan dyeenk itaka yi nan. » Wi wi așaan ațij baka Fimeon.

²⁴ Aneejan baka du katoh awul baka meel kê bañow ihoț abot awul njuuru nı baka ujaagal.

²⁵ Bapënan iko yi bawoon i pțen Yotef abëkan ayoonka abi pde blant țiki bațup baka kê badeena da.

²⁶ Wi Yotef ațiișun du katoh, bawula iko yi bațijun aşê nup afët kaara țı mboș.

²⁷ Kê un aşê wul baka mboș aşê hepar baka aji : « Hum di uleef uwoon na aşinan națaf i nabiin ajakën ba, ahuma da i? »

²⁸ Bateema aji : « Așınun, nalemparu, awo da, uleef uwo bnuura na a. » Bakak anup afët kaara țı mboș.

²⁹ Wi Yotef akatun kęș aşê win Benyamin ața'ul, abuk anin, aşê hepar aji : « I, awoon ața'an i najaknuj i? »

Ațiini na a aji : « Abuk naan, dñehan Nașibați awulu bnuura. »

³⁰ Ațaran apën țiki pñaak pați na a, kê mnkuul mañogi. Aya aneej du meet di nul aşê jun nwooni.

³¹ Wi abaan, añow kaara akan mnkuul aşê pën aji na balemparul bațij pde.

³² Bayișa mpaț, ayiș babuk aşin mpaț abot ayiș bañaan biki Ejiptu țiki biki Ejiptu baanhil pde țı dko dloolan na biki Ițrayel : bapok uko mënț bnuura.

³³ Ado babuk aşin kê bațo ațaan na a, andolon na dko di awoon i kațo, ajunna du bajeen te du nabaasha, kê bukal bașe ñonjar awo țı ptenar.

³⁴ Ul kê aşê do kê bapënan țı kayiș ki nul idaas innuunij awul baka. Dko di Benyamin ðapel di bandukiin nyaas kañeen. Badaan na a, alilan akuj.

44

Pnkalame pawinana țı ușaa ku wi Benyamin

¹ Yotef aji na naweek i balemp : « Fumaan nșaa ku nı bañaan biki ndeey, bajejan ndeey bti nı bahilanun kayaanaan, țuun kak țı ușaa ku wi andolon itaka yi nul.

² Jejan pnkalame pi naan, panțaknuj untaam, ițu pa țı ușaa ku wi anwoonun nampoti, na itaka yi aluknuj ndeey. » Kê un ado jibi Yotef ajakulun.

³ Wi nfa mambanun, bado babuk aşin Yotef kê badapa njuuru nı baka ațool pya.

⁴ Bapënaara pën țı ubeeka, kê Yotef aşê ji na naweek i balemp : « Națiin, idookan biinț bukuș ișe iji na baka : "we ukaan kê nakakan bnuura bi badolanaj na buțaan ba?"

⁵ We ukaan kê nakii pnkalame pi ajug naan ajaan adaanna kabot kadolna pțoori ba? Uko wi nadolon uwuți." »

⁶ Aya amob baka aşê țup baka nțup njan.

⁷ Kê bașe teema aji : « we ukaan kê ajugun akțiini hënk? Un balemparu nhlil kado uko wan i?»

⁸ Iwin kê itaka yi nbiin ațenk du nșaa ku nı nun meet nțiju ya wi npënnun utaak wi Kanaan, hum di di nhlilun kakiij du katoh ki ajugun uwuuru kême iko yi untaam?

⁹ Tenan țı iko yi nun, țı nalemparu i baktënkun kako kankiijanii nafišana, un țı nleefun, nakakanun bañaan biki bakjuukntënuj țı ulemp. »

¹⁰ Kê un aji : « Uwoon jibi najakun: ñaan i bakwinun țı iko yi nul kako kankiijanii djuukntëna țı ulemp, kê bandukiin bahil kaya na bgah bi baka.

»

11 Kë bataran, andolunj kë awalan uşaaku wi nul ahaabëş wa.

12 Kë aten tenan ŋa ajunna du naweek aşë baañşaan du nampoŋi, kë pñkalame pawinana ŋi wi Benyamin.

13 Wi babak aşin Benyamin bawinunj uko mënŋ, batow imişa yi baka aŋu ŋşaaku ŋi ŋbuuru aşë kak ubeeka.

Bŋup bi Yuda

14 Wal wi bi Yuda na babak aşin bakneejuŋ du uko Yotef, ahum da. Babi anup ŋi kadunul afëŋ kaara ŋi mboş.

15 Ahepar baka aji : « we wi wi nabaan ado hënk ba? Naamme kë ŋaan anwoon ji nji ahil pme iko immeniin i? »

16 Kë Yuda aatem aji : « Naweek, we wi ŋşaan aji na iwi, we wi ŋbaan aŋup kaji wul ukaan kë uko wi udolanaa, Naşibaŋi ayuujuŋ pjuban pi balemparu. Un biki biki, kakanun bajuuk ŋi ulemp un na i baŋënkunj na pñkalame pankijaniin. »

17 Kë Yotef aji : « Mënhil kado uko wan, ŋaan i bawinunj pñkalame ŋi a i i nji kajuuknŋënuŋ ŋi ulemp. An, nakakan na itëb ijoob du aşinan. »

18 Kë Yuda aşë ya aŋoga aji na a : « Naweek, iwo ji *Farawuna, ŋanaan dŋupu uko ulonj işë iwut kadeebaŋër nalemparu!

19 Ajuŋ naan abi heparun me aşinun ahuma najeb abot aheparun me ŋka abuk aşinun alonj kak,

20 kë ŋteema aji aşinun awo naŋaf kë ŋbot aka aŋa'un alonj anwoonj nabaşa i nul i abukunj ŋi pŋaf pi nul. Abuk anin an mënŋan aketj kë aduka aloolan ŋi kayin ki anin. Aşinun anjala bnuura.

21 Kë iji na balemparu baŋiju a itap pkëş.

22 Kë ŋteemu aji napoŋ aanhil pduk aşin, woli aya aduka, aşin kaketj.

23 Kë işë mëbanaara mëban aŋup aji ŋwut kakak ŋi kadunu kë ŋenwo na a.

24 « Kë wi ŋkakunj du aşinun nalemparu ŋŋupa uko wi ijakunj.

25 Wi ŋwal ŋlonj ŋaŋëpuŋ, kë aşinun ajakunj na un ŋkak ŋya ŋnug ŋdeey.

26 ŋteema aji ŋenkyä kë ŋëngakandër na aŋa'un, ŋiki ijakun aji woli ŋëmbi na a ŋënkhil pbi ŋi kadunu.

27 Wal mënŋ kë paapa nalemparu aşë jakun : “Name kë ahar naan awu-laarën bapoŋ batëb.

28 Alonj aneemi, uko ulonj wi uŋeeh uka pfiŋa ŋiki aanwinana te nŋa.

29 Kë woli naya na i, kë uko ulonj uya dola, nado mnhaj manfiŋën nji ndoon abi ŋaf ŋaf.”

30 « Kë hënkunj woli dban du uko paapa nalemparu, awo mënwo na napoŋ i uhaaş wi nul uwoonj,

31 wi akwinaruŋ win kë aanwo na un, aketj, un balemparu ŋkdolunj mnhaj manfiŋ aşinun andoon abi ŋaf ŋaf.

32 Kë nji nalemparu nşë ji na aşinun aŋu napoŋ ŋi kañen ki naan. Aji na a woli mëñtija a, kajubana ŋnuur ŋi naan bti.

33 Hënkunj, wutaan nji nalemparu nyeenkar aŋa'naan, nwo i ikdoonj kajuuknŋën ŋi ulemp. Ul aşë ya na babak paapa.

34 Hum di di nhilanunj kaya du paapa kawo mënwo na napoŋ? Mënŋal pwin puwŋan pi nul. »

¹ Wal mēnt̄ kē Yotef ašē wo aanhil pmēban mnkuul mi nul t̄i kadun ki bañaan banwoon̄ na a, ahuuran aji na bañaan biki Ejiptu bti bapēn bdig. Nin alon nampaṭi aanwo da, kē ašē ṭup babuk ašin aji awo Yotef.

² Awooni wal mēnt̄ ado pdiim kē banwoon̄ bdig badoo tiink. Uko unṭēpun̄ wun̄ uya adoo ban du katoh ki *Farawuna.

³ Yotef aji na babuk ašin : « Nji Yotef a. Paapa ahum najeb i? » Kē baanhil pteema ṭiki balēnk maakan.

⁴ Kē ašē ji na baka : « Nabiin nañogēn. » Kē bañoga. Aji na baka : « Nji a, Yotef abuk ašinan i nawaapun̄ kē bañoot̄ Ejiptu.

⁵ Nawutan kahaajala nabot nawut kadeebaṭēr ikowan t̄i uko wi nawaapun̄ t̄i, ṭiki Našibaṭi adolnun̄ kē njotan kadun t̄i, nawutna kakeṭ.

⁶ Natenan, hēnk di uwoon̄, nṣubal nṭēb nji nji, nji ubon uwoon̄ t̄i utaak, ukak aka kak nṣubal kañeen nji nin ñaaj awoon̄ aankjaar kēme kakit.

⁷ Našibaṭi ajotanaan kadun, pntaali pi nja pawutna kaba, baṭum t̄i an babot babuur. Uko mēnt̄ uwo mbuur mnweek.

⁸ Kē uwo hēnk, mēnt̄ an naṭijnun̄ t̄i, Našibaṭi a. Ul akaan̄ adolēn kē nwo nalemp anwoon̄ naweek t̄i biki Farawuna naših, naweek i katoh ki nul bti, abot aṭu'ēn t̄i kadun ki utaak wi Ejiptu bti.

⁹ « Hēnkun̄, nataraan nakad du uko paapa našē najaka, uko wi Yotef abuku ajakun̄ wii wi : “Našibaṭi aṭu'ēn kē nwo anwoonun̄ naweek t̄i utaak wi Ejiptu bti. Faraan ibi t̄i nji.

¹⁰ Dwulu dko ifēṭ du utaak wi Gošen, ifēṭ iñogēn iwi na babuku, bababu, nṭaam nji nu bti na bka bi tu bti.

¹¹ Dhil wal mēnt̄ kado kado kanuma ki nu, ihilna iwo iinkwaan̄ bka bi nu, iwi na biki katohu ṭiki ubon ukak aṭo te nṣubal kañeen kak.” »

¹² Akak aji na babuk ašin : « Nawin na kēš ki nan, kē Benyamin akak awin kē nji kaṭiiniin̄ na mntum mi naan.

¹³ Nayaan du paapa naṭupa mndēm bti mi nkaan̄ t̄i Ejiptu na uko bti wi nawinun̄. Nataraan naya nakak na paapa t̄i. »

¹⁴ Yotef alut amook Benyamin, kē bakwooni bukal batēb bti.

¹⁵ Akak aya amook babuk ašin bti ašē wooni, wi ayompun̄ kē bašē ṭēlšēr na a.

Farawuna adu Yakob abi du utaakul

¹⁶ Uko unṭēpun̄ uban du uko *Farawuna. Baṭupa aji babuk ašin Yotef babii, kē ul na balemparul banjaan̄ baṭēnka pših bawin̄ kē uwo uko unuura.

¹⁷ Kē Farawuna ašē ji na Yotef : « Ṭiiniin̄ na babuk šaaš iji na baka : “Najijan nṭeey nji nan t̄i nṭbuuru nji nan naya utaak wi Kanaan.

¹⁸ Najejan ašinan na bañaan̄ biki nan nabi t̄i nji. Dwulan mboš mannuur-naaniin̄ t̄i utaak wi Ejiptu, nabot nado kade mnde mannuurnaaniin̄ t̄i utaak.”

¹⁹ Kaki iji na baka bajej nkaaru nji nmpēlēt̄ nṭakpulan̄ baṭijna šaaš, bapoṭ bampoṭi na baat̄.

²⁰ Jakan na baka bawut kado katen iko yi badukun̄, ṭiki iko innuurnaaniin̄ t̄i Ejiptu iwo yi baka. »

Pkak du Kanaan

²¹ Kē hēnk di di babuk Yakob i bakakun̄ ado *Itrayel badolun̄ uko mēnt̄. Yotef ado jibi *Farawuna ajakulun̄ awul baka nkaaru nji nmpēlēt̄ nṭakpulan̄ na uko wi bakyaan̄ kade t̄i bgah.

²² Awul baka andolunj kamiša kahalū, ašë wul Benyamin itaka itum* na imiša kañeen ihalu.

²³ Akak awul pa ašin njuuru iñeen njanjijun iko innuurnaaniinj ti Ejiptu na njuuru njwaat iñeen njanjijun njeey, na ipoom na iko ide pa bayaas bi ašin.

²⁴ Ado babuk ašin kē bayaa, ašë ji na baka : « Nawutan kadeebaṭēr njeefan ṭi bgah. »

²⁵ Bapēn du Ejiptu aya aban du utaak wi *Kanaan du Yakob ašin baka.

²⁶ Baji na a : « Yotef awo najeb, ul adoonj awo nantunja i Ejiptu bti. » Kē uhaas wi ṭul ušë woħa wo jibi uwoonj ṭiki aanfiyaar baka.

²⁷ Kē wi bašaanj akakalēša uko bti wi Yotef ajakunj, kē abot awin iko bti yi ayilbanunj pa pijina kē uhaas wi nul ušë jun plilan.

²⁸ Kē ašë ji : « Ukëš! Yotef abuk naan awo najeb. Dya kawina ji mbi ndo kakeṭ. »

46

Pyā pi Yakob du utaak wi Ejiptu

¹ Yakob i bakakunj adu *Itrayel anaṭa na iko yi akaanj bti pyā Ejiptu. Wi abanunj du Beršeba, ado bṭejan pa Našibaṭi i Itaak ašin ajaanj adēman.

² Na utejan mēntj, Našibaṭi aṭiini na Itrayel ṭi nṭaafi aji na a : « Yakob, Yakob » kē aṭeem aji : « Nji wi. »

³ Našibaṭi kē ašë ji na a : « Nji dwoonj Našibaṭi, Našibaṭi i šaaš ajaanj adēman. Kkali pyā Ejiptu, dlunj kado pntaali pweek papēnna da ṭi iwi.

⁴ Nji kak dwala na iwi du Ejiptu, nji kalunjiinj kapēnanu da. Yotef awo na iwi ul akunj kadēṭu kēš woli ikeṭi. »

⁵ Yakob apēnna Beršeba kē babukul bašë payana ul na bapoṭ bampoṭi na baat ṭi nkaaru nji nmpēlēt njakpuluṅ nji Farawuna adolunj kē njaayarada.

⁶ Baya na itani yi baka na iko bti yi bakaanj ṭi utaak wi *Kanaan. Yakob aya du Ejiptu na bampēnnunj bti ṭi a :

⁷ babukul biinṭ na baat, na bababul biinṭ na baat. Aya na baka bti Ejiptu.

Katoħ ki Yakob

⁸ Itim yi bañaanj biki Itrayel banyaanj du Ejiptu yii yi :

Itim yi Yakob na babukul :

Ruben awoonj bajeenul,

⁹ babukul bawo : Hanok, Palu, Hetron na Karmi.

¹⁰ Babuk Timeonj bawo : Yemuwel, Yamin, Ohad, Fohar, na Šawul abuk ñaaṭ i utaak wi Kanaan.

¹¹ Babuk Lewi bawo : Geršon, Kohaṭ na Merari.

¹² Babuk Yuda bawo : Er, Onan, Šela, Peret na Ferah. Er na Onan bakaṭna du utaak wi Kanaan.

Babuk Peret bawo : Hetron na Hamul.

¹³ Babuk Itaakar bawo : Tola, Puwa, Yašub na Šimron.

¹⁴ Babuk Faḅulon bawo : Fered, Elon na Yahleel.

¹⁵ Bukuṅ bawoonj biinṭ biki Leya abukaruṅ Yakob du Padan Aram, na bababul aṭu na Dina abukul ñaaṭ. Bawo iñeen njwajanṭ na bawajanṭ.

¹⁶ Babuk Gad bawo : Tefon, Hagi, Šuni na Eṭbon na Eri na Arodi na Areli.

¹⁷ Babuk Ašer bawo : Yimna, Yišwa, Yišwi, Beriya na Ferah poonu abuk ašin baka.

Babuk Beriya bawo : Heber na Malkiyel.

* 45:22 *Itaka itum* : Itaka mēntj iwo ktaka iñeen week njwanṭ (300) yi baṭaknuṅ untaam.

18 Bukun bawoon babuk Filpa, nalemp ñaaŋ i Laban awulun Leya abukul. Bapoŋ biki abukaruŋ Jakob na bababul bawo iñeen na paaj.

19 Bapoŋ biki Rakel ahar Jakob abukun bawo : Yotef na Benyamin.

20 Yotef abuk na Atenat abuk Poti-Fera naŋejan i On bi Manate na Efrayim du uatak wi Ejiptu.

21 Babuk Benyamin bawo : Bela, Beker na Aşbel na Gera na Naaman, na Ehi na Roş, na Mupim, na Hupim na Ard.

22 Bukun bawoon biinŋ biki Rakel abukaruŋ Jakob, na bababul, bawo bukal bti iñeen na babaakër.

23 Abuk Dan awo : Huşim.

24 Babuk Neftali bawo : Yahtiyel, Guni, Yeter na Şilem.

25 Bukun bawoon babuk Bila nalemp ñaaŋ i Laban awulun Rakel abukul. Bapoŋ biki abukaruŋ Jakob na bababul bawo paaj na alon.

26 Bañaan bti biki katoh ki Jakob bampënnuŋ ŋi a aya na a du Ejiptu, woli bahar babukul baanfënananaa, bawo iñeen paaj na paaj.

27 Babuk Yotef bambukiin da bawo batëb. Bañaan biki katoh ki Jakob banyaan Ejiptu bawo iñeen paaj na ulon (70).

Yotef aya pkit aşin

28 Yakob i bakakuŋ ado *Itrayel ayil Yuda kè ajota kadun aya du Yotef aji na a baya bayit du Goşen. Wi Jakob na biki katohul babanuŋ ŋi Goşen,

29 kè Yotef aşë tan ukaaru wi umpëlënt ujaan upul, apaya ŋi wa aşë ya pyit na Itrayel aşin. Wi awinaaruluŋ win, alut amooka aşë wooni ajon.

30 Itrayel aji na a wal mënŋ: « Hënkun dhilan kaket wi nwiniiŋ kè iwo najeb.

»
31-32 Wal mënŋ kè Yotef aşë ji na babuk aşin na bañaan biki katoh ki aşin : « Dya kaşup *Farawuna kè nabani kabot kaji na a babuk paapa na bañaan biki katohul bawo bayafan, baji balemp du itani. Babi na nntaam nji baka bti na iko bti yi bakaan.

33 Hënk, woli Farawuna adu'an aheparan uko unwoon ulemp wi nan,

34 najaka : “Balemparu bawo bayafan du kpoŋ ki baka te hënkun, kè başinun kak babi wo bayafan.” Hënk nahil kafët ŋi mboş mi Goşen, ŋiki bañaan biki Ejiptu baanji banaakiir na bayafan. »

47

Yakob du uko Farawuna

1 Yotef aya du *Farawuna aji na a : « Paapa na babuk paapa bapënnu uatak wi *Kanaan aban ŋi na nntaam nji baka bti na iko bti yi bakaan, bawo du Goşen.

»

2 Ajej kañeen ŋi babuk aşin biki aŋiun aya yuu Farawuna.

3 Kè uŋ ahepar baka : « we uwoon ulemp wi nan? »

Kè bateem aji : « Balemparu bawo bayafan ji başin baka. »

4 Bakak aji na Farawuna : « Nbi bi pyaanŋ ŋi uatak wi, ŋiki ubon uweek uwo du Kanaan, kè pjaagal paankak awo pa itani yi balemparu. ŋenun hënkun nja nŋët du Goşen. »

5 Farawuna aji na Yotef : « Şaaş na babuk şaaş babi ŋi iwi.

6 Hënkun uatak wi Ejiptu wu wun, tenan dko dannuurnaaniin iwul da baka bafët. Bafëtan du Goşen. Ikale win ŋi baka banhiniin, ktu itani yi naan ŋi iñen yi baka. »

7 Wal mënŋ kè Yotef aşë ŋi Jakob aşin du Farawuna ayuuja a, kè Jakob awula mboş bnuura.

⁸ Farawuna kë ašë hepara aji : « Ika nšubal hum ba? »

⁹ Kë ateen aji : « Nšubal ni nji kayaantunj ti mboš njawo iñeen-week na iñeen njawant (130). Nšubal ni naan njatiinkti abot awo ni unoor, mēnbanan nšubal ni bašin naan wi bakyaantunj. »

¹⁰ Yakob awul kak Farawuna mboš bnuura ašë pēn aya.

¹¹ Kë hēnk di Yotef adolunj kë ašin na babak ašin bafēt du utaak wi Ejiptu, awul baka dko dannuurnaaninj ti utaak du umbanj wi Ramtet di bakaanj aji bado Gošen jibi Farawuna ajakulunj.

¹² Awul ašin na babak ašin na bañaanj bti biki bawoonaanunj ndeey njankēšunj baka bti.

Udo wi Yotef ti wal wi ubon

¹³ Ubon udēm maakan ti Ejiptu na *Kanaan, nin uko ude uunwo ti utaak bti, kë bañaanj banoor baamme jibi bakdoli.

¹⁴ Yotef awaap bañaanj biki Ejiptu na biki Kanaan ndeey, hēnk ajej itaka yi baka bti awul *Farawuna.

¹⁵ Wal wi itaka yi biki Ejiptu na yi biki Kanaan ibaanj, bañaanj biki Ejiptu bti babi du Yotef aji na a : « Wulun ndeey! Njwo i kakeṭ ti kadunu wi njwoonj njēnkak awo na itaka yi? »

¹⁶ Kë ašë ji na baka : « Jibi nawoonj naankak aka itaka, nawulan njntaam ni nan, nšē nwulan ndeey. »

¹⁷ Kë baṭij nja Yotef kë awul baka ndeey. Balonj bawul njmpēlēt ayeenk ndeey, kë balonj babi na njkaneel, njpi, ngit, njbuuru ayeenk ndeey. Ušubal mēnt bañaanj bawula njntaam ni baka ahilna ade.

¹⁸ Wi ušubal wunj utēpunj, kë bakak du a ušubal utēbantēn aji na a : « Iwi, naweek, ime kë njēnkak aka itaka, kë njntaam ni nun bti njakak ni nu. Njēnkak aka nin uko ulonj utiju wonṭi mēnt njleefun nja kēme njteehun.

¹⁹ Njwo i kakeṭ ti kadunu i? Njteehun njabot njatoka i? Nugun na njteeh ni nun na ndeey ni iwoonaanunj, njšē njkak balempar Farawuna. Wulun kak btepi njhilna njwo bajeb njwut kakeṭ ubon, njteeh ni nun njawut kadiiš. »

²⁰ Hēnk, kë Yotef anug pa Farawuna mboš mi Ejiptu bti, ṭiki ubon udo kë bañaanj biki utaak bti bawaap njteeh ni baka. Utaak ukak wal mēntan bti wi Farawuna.

²¹ Ado bañaanj kë bakak alempar naših* ti utaak bti.

²² Njteeh ni baṭejan ṭaṭ ni ni awoonj aannugi, ṭiki Farawuna apiit ti bgah bi utaak aji ul akdoonj kawul baka uko ude. Kë baji bayeenkna uko ude ti a, ukaanj kë baanwaap njteeh ni baka.

²³ Yotef aji na balemp biki utaak : « Natenan, dnugan, an na njteeh ni nan, kë nakak biki Farawuna. Hēnkunj nanje btepi,

²⁴ woli nakiti, nado kafaas ndeey kado ifah kañeen, kajej kalonj kawul ka Farawuna, ibaakēr indukiinj iwo yi nan. Najej ti ya uko utepi, uko ude wi nan na wi bañaanj biki katohan bti. »

²⁵ Bateema aji : « Ibuuranun pkeṭ. Jibi idolunj un bnuura, njkak balemp biki Farawuna. »

²⁶ Yotef kë ašë do kë bado ti bgah bi baka uko wi bajaanj baṭaš, bado ṭaš wa te hēnkunj. Baji bawul Farawuna kafah kañeenantēn ti iko yi bakitunj. Njteeh ni baṭejan ṭaṭ njawoonj njanak ni Farawuna.

Nṭup njbaaṅšaani ni Yakob

* 47:21 Ado bañaanj kë bakak alempar naših : Balonj baji : ado baka kë bakak du njbeeka.

²⁷ Hënk, kē bañaan biki *Itrayel bafët du utaa wi Ejiptu du Gošen. Baka da n̄teeh, kē kabuk kajoobët na baka kē bakak pntaali pweek.

²⁸ Yakob awo du Ejiptu ado da n̄subal iñeen na paaj na ulon̄ (17). N̄nuur n̄i nul bti t̄i mboş n̄awo iñeen-week na iñeen-n̄baakër na paaj-na-ulon̄ (147).

²⁹ Wal wi pkeţ pañogun̄ ado kē badu'a Yotef abukul, kē aşë ji na a : « Woli iñalën, kyuuñen̄ kē iţu'ën t̄i uhaaş abot aji k̄tiink n̄ţup n̄i naan wi ikt̄uun̄ kañen̄ t̄i pnkant naan† kamehna kahon̄jen̄ kē iinkmoyen̄ t̄i utaa wi Ejiptu.

³⁰ Woli dkak du bajug naan, kjejen̄ t̄i Ejiptu kaya moy du ihër yi baka. »

Kē ateem aji : « Ddo jibi ijakun̄. »

³¹ Kē aşë jaka : « Mehniin̄ keeri. » Kē amehnaa, wal mënţ kē Itrayel aşë n̄up t̄i kalişa ki nul.

48

Manate na Efrayim

¹ Wi iko yan̄ iţepun̄ ajon, kē başë bi aji na Yotef : « Şaaş amaaki. » Kē anaţa aya da agakandër na babukul biinţ batëb, Manate na Efrayim.

² Baji na Yakob kē Yotef abukul abani. Kē Yakob i bakakun̄ adu *Itrayel, adooaan anaţa aţo t̄i kalişa.

³ Aji na Yotef : «*El Şaday, Naşibaţi Anhiniin̄ iko bti apën awinana t̄i kadun naan du Lut du utaa wi Kanaan, awulën bnuura,

⁴ aşë jakën : “Ddo kabuk kajoobët na iwi, ibuk ituman maakan. Ddo pntaali pankpënnun̄ t̄i iwi pawo n̄taak n̄tum. Dwulu mboş mi, iwi na pntaali pankpënnun̄ t̄i iwi te mn̄to.”

⁵ « Hënkun̄ bapoţ batëb biki ibukun̄ t̄i Ejiptu ji mbi ndo kabi, bawo biki naan. Efrayim na Manate bakak babuk naan ji bi Ruben na Timeon̄ bawoon̄ baka.

⁶ Kē bapoţ biki ikaan̄ abi kabuk, bawo biki nu, bayeenkna t̄i baweek baka uko wi bawoon̄ i pyeenk*.

⁷ « Ddo uko mënţ t̄iki wi n̄ji kapënnun̄ Padan Aram, naan Raket du utaa wi Kanaan t̄i bgah ji n̄do kaban Efrata. Dmoya da t̄i bgah bi Efrata, dko mënţ dawoon̄ Betleyem. »

⁸ Wal mënţ Itrayel awin bapoţ biki Yotef aşë hepar aji : « Biki bawo bahon̄? »

⁹ Kē Yotef atem aşin aji : « Bapoţ biki Naşibaţi awulun̄ t̄i baka. »

Kē aji na a : « T̄ijaan baka n̄ñehandër baka Naşibaţi. »

¹⁰ Wal mënţ p̄taf pado kē kēs ki Itrayel kanoorani, kē aanak awin bnuura. Yotef ado baka kē bañog aşin, kē aboot baka abot amook baka.

¹¹ Aji na Yotef : « Mënşal t̄fa aji dkak awin kaara di nu, kē Naşibaţi aşë do kē nwin babuku. »

¹² Yotef awalan baka wal mënţ bukal batëb bti t̄i ijuhël yi Yakob aşë n̄up t̄i kadunul afët kaara t̄i mboş.

¹³ Amëban Efrayim t̄i kañenul kadeenu ahilna awo t̄i kamayu ki Itrayel aşin, aşë mëban Manate t̄i kamayu ahilna awo t̄i kadeenu ki Itrayel.

¹⁴ Kē aşin aşë tar iñen yi nul kē iyitiiri, apaf kadeenu t̄i bkow bi Efrayim anwoon̄ nabaşaş aşë t̄u kamayu t̄i bkow bi Manate, anwoon̄ naweek.

† 47:29 *Wi ikt̄uun̄ kañen̄ t̄i pnkant naan* : T̄i udolade wi baka ñaan̄ aji do hañ woli amehna uko uweek.

* 48:6 *Bayeenkna t̄i baweek baka uko wi bawoon̄ i pyeenk* : Efrayim na Manate bawo baweek biki kntaali ki Itrayel ji Ruben na Timeon̄, kē pntaali plon̄ paşë wo paankka katim ki Yotef. Ukaan̄ kē baţa Efrayim na Manate bakneej du kntaali ki baweek baka.

15-16 Hënk di di aňehanderuň Yotef Naşibaťi aji : « Dňehana Naşibaťi i bi Abraham na Itaak başın naan babinj aťaş awul bapoť biki bnuura ; dňehana, ul, anyafanaanuň wi mbuknaaniň te hënkun, awul baka bnuura. Dňehana, ul, Uwanjuť umbuuranaanuň ťi buťaan bťi, awul baka bnuura. Katim ki naan na yi bi Abraham na Itaak bateem naan iťepna ťi baka ido kameeťana meeťana pya. Kabuk kajoobět na baka, babak bapoť baťum maakan. »

17 Kě Yotef ašě win ašin kě aťu kaňen kadeenu ki nul ťi bkw bi Efrayim, ašě wo aanlilani. Ajej kaňen kadeenu ki ašin aya ppėnan ka ťi bkw bi Efrayim kaťu ťi bi Manate.

18 Aji na ašin : « Paap, kdo hënk, i awoonuň naweek ; řuun kaňen kadeenu ki nu ťi bkw bi nul. »

19 Kě ašin ašě pok ašě ji : « Abuk naan, dme bnuura : ul kak pntaali pankpėnnuň ťi a pabi kadėm, aluň kawo naweek. Kě aťa'ul ašě dėm kapela, pntaali pi nul pabot patum pakak řtaak řtum. »

20 Unuur mėnt aňehander baka Naşibaťi aji : « Baňaanj biki Itrayel bado kadu itiman woli baňehander řaanj Naşibaťi, bado kaji : “Naşibaťi adolu inaan na bi Efrayim na Manate.” » Hënk kě aťu Efrayim ťi kadun ki Manate.

21 Itrayel akak aji na Yotef : « Nji wi, dban ťi pkeť, kě Naşibaťi ašě wo na an, aluň kakakanan du uťaak wi başinan.

22 Kě nji nšě dukaru Fikem dawo dko di ikpelanuň babak şaaş. Ddukaru dko du Fikem di ntehuň du Bahamorit na kakej na řsuuri yi naan. »

49

Uťup wi Jakob ťi uko unkmbiňj kaťep pa babakul

1 Jakob adu babakul aji na baka :

« Nabiin nayit, nťupan uko unknťepuň ťi řwal řankmbiňj.

2 Nabiini, natiinkan, an babak Jakob,
natiinkan *Itrayel aşinan.

3 « Ruben, iwi iwoonj bajeen i naan,
nateek i pwiint pi naan,
dbuku wi nhumuň nhinaa,
iwo řaanj antaňuň maakan
abot ahina maakan.

4 Ašě wo ji bdėk banťuunkuň,
iinkak awo andėmnuň ťi babak şaaş,
ťiki ikowandėnėn wi ipayin ťi kališa ki naan,
apiint na alonj ťi bahar naan.

5 « Timeonj na Lewi, an nawo na řşal řloolan,
natiinkar aťij ugut.

6 Kě nji nšě wo mėnkneej ťi iko yi nan,
mėnknaakiir na an ťi uko wi natiinkaruň,
ťiki ťi udeeb wi nan nafiň baňaanj,
aťakman řgit řkaş ťiki ulilan.

7 Dfėp udeeb wi baka uwuťaan,
na uko utam wi badoluň,
Ddo baka bawayėşar ťi itoh yi babak Jakob,
kafaaş baka ťi ikub yi Itrayel.

8 « Kě iwi Yuda, babak şaaş baluň kadėmanu,
kaňen ki nu kawo ťi imbunj yi başooradu,

babuk şaaş babot banup ti kadunu.

9 Yuda abuk naan, iwo ji uliihu,
umpënnun pjan ade uko wi umobun,
aya jot apiinţ,

iwi uliihu umpiinţun in akñoomun kabi kanaţanu?

10 Pşih paankpën ti iwi,
kë pjuuţi pi pşih pakak aduka ti pntaali pankpënnun ti iwi
te wal wi ajug pa na manjoonan akbiinţ,
ñaan i bañaan biki ntaak bti bakdoon kado uko wi ajakuñ.

11 Atan ubuuru wi nul ti bko bdolni ubiñu
aşë tan umpoţi wi wa ti kanah kanuurnaaniinţ.

Anaj kamişa ki nul na ubiñu,
bayeti bi nul ti meel mi mnko manjaan mandolna ubiñu.

12 Ubiñu ujeenkan kęşul
kë mntow manfaatan iñiinţul.

13 « Kë Fabulon ul, afët kakab bdëk
du pkëñ pi nlanţu,
ufët wi nul udëm te kaban Fidoñ.

14 « Itaakar awo ji ubuuru ukëm
umpiinţun ti kampen ptoof.

15 Awin kë dko dalil ppiinţ
kë utaak ubot alil,
ajin akuña bdaaj
kë bakak ajuukntęna ti ulemp.

16 « Dan aşih pntaali pi nul,
jibi babak aşin bakşihun ki baka.

17 Awo upula ti bgah,
umagënt ti plël,
atib umpëlënt ti kahoţ,
ampayiin ti wa ajotna feţ.

18 « Dhaţ kë iwi *Yawe Nawat Kabuka ikbuuranaanunţ.

19 « Kë iwi Gad, bañaan bajotnu
işë ilukan ibot idookar na baka.

20 « Aşer ul, utaak wi nul utum iko ide,
iko ide yi başih.

21 « Neftali awo ji ubata unţarunţ,
unkdoon kabuk nmpoţi nmuura.

22 « Yotef awo ji bko banjaan babak maakan
banwoon ti kakab dko di meel.
Inah yi ba iji idëm kalawşa kabiig.

23 Bañaan biki işuuri bala'a ugut,
awata işuuri ajotna.

24 Kë karjaanan ki nul kaşë liint
kë inen yi nul ihil kawiinţu,
Naşibaţi anhiniinţ, i Yakob ajaan adëman adolonţ iko mënt bti.

Naşibaţi mēnt̄ awoon̄ nayafan i Itrayel, plaak pi danaṭnuṅ aliint̄.

25 Naşibaţi i şaaş ajaan̄ adēman abi kaṭēnku pdo iko mēnt̄ bti

*El Şaday, Naşibaţi Anhiniin̄ iko bti

awulu bnuura banwoon̄uṅ baṭi
awulu bnuura na meel mi ṅkumpēş
awulu bnuura kado ibuk bapoṭ baṭum
ṅntaam ṅi nu ṅabot ṅabuk ṅaṭuman.

26 Bnuura bi şaaş akñehandēriin̄
badēm kapel bnuura bi inkun̄ iweek injonun̄ nwoo,
kapol iko inuura inwoon̄ ṭi inkun̄ inkwoon̄ te mnṭo.

Bnuura bun̄ bti bawaliin̄ ṭi bkow bi Yotef,
ṭi pjuk pi i badatun̄ ṭi ptoof pi babuk aşin.

27 « Benyamin awo ji uko ujooṭ wi uṭeeh,
na nfa uji ufiṅ kade,
na utaakal ufaaşēr uko wi uyaan̄ aka. »

28 Bukun̄ bawoon̄ bajug itoh inwoon̄ ṭi Itrayel, bawo iñeen na batēb. Uko
wan̄ wi wi aşin baka ajakun̄ na baka, añehandēr andolun̄ Naşibaţi uko wi
awoon̄ i kañehandēra.

Pkeṭ pi Yakob

29 Yakob akak abi aji na babukul : « Dya hēnkun̄ du bajug naan. Namoyaan
du kakab bateem naan du bhēr banwoon̄ du uṭeeh wi Efron nahitit,

30 du Makpela dantaan̄un̄ na Mamre du uṭaak wi Kanaan, du uṭeeh wi
Abraham abiiṅ anug du Efron nahitit ado dko dmoyni bañaan̄ biki nul.

31 Dul di Abraham na Faara aharul bamoynaaniin̄ ; kē dul di Itaak na Rebeka
aharul bakaan̄ amoynaana ; kē dul di mmoynun̄ Leya.

32 Uṭeeh na bhēr banwoon̄ ṭi wa inuganaana ṭi bahitit. »

33 Wi Yakob abaan̄ pṭup babukul uko wi bawoon̄ i kado, apul ihoṭ akakan
ṭi kalişa, aşē jēmşa aya du bajugul.

50

Umoy wi Yakob

1 Kē Yotef aşē mook aşin, awooni añowana na mnkuul aboot bootana.

2 Aji na bapiin̄tan̄ banwoon̄ da baboman puum jibi bajaan̄ baboman
muum mi baweek biki baka. Kē bukun̄ bado Yakob i bakakun̄ adu Itrayel
uko wi Yotef ajakun̄.

3 Bado ṅnuur iñeen ṅbaakēr ji udolade wi baka, awo ṭi pboman puum.
Bañaan̄ biki Ejiptu bawooni puum ṅnuur iñeen paaj na ulon̄ (70).

4 Wi ṅnuur ṅi ṅwooni ṅbajaan̄, Yotef aji na baweek banjaan̄ baṭēnk *Farawuna
pşih : « Woli dwinana bnuura ṭi kēs ki nan, naya kaji na Farawuna,

5 Paapa aji na ṅji añogan pkeṭ aşē dolēn kē mehnaa aji dlun̄ kamoya du bhēr
bi ajipanun̄ du Kanaan. Farawuna aṭenaan̄ keeri nya moy paapa, nşē kak. »

6 Farawuna aji na a : « Yaan imoy şaaş ido uko wi aṭu'iin̄ kē imehnaa. »

7 Yotef kē ayaa, kaya kamoy aşin, kē baweek bti banjaan̄ baṭēnk Farawuna
naşih, baweek biki katoh ki Farawuna, na baweek bti biki utaak bañooṭana.

8 Baya na biki katoh ki Yotef bti na babuk aşin, na biki katoh ki aşin bti.
Bapoṭ na ṅntaam ṭaṅ badukiṅ du Goşen.

9 ṅkaaru ṅi ṅmpēlēt̄ ṅakpulan̄ ṅanwoon̄ na bañaan̄ ṅkak aya na baka. Bawo
pntuk pweek maakan.

¹⁰ Baban du plut pi Yordan du dko di bajaan bado Gored-Ha-Atad. Banat da awooni aṭēga maakan, kē Yotef awo da nnuur paaj na ulon awooni ašin.

¹¹ Bañaan biki Kanaan bawin kē bañaan bakwooni maakan du Gored-Ha-Atad aṣē ji : « Puum pi biki Ejiptu pi pawo pi ñaan naweek. » Ukaan kē bakak ado dko mēnt danwoon du plut pi Yordan aji Abel Mitrayim*.

¹² Babuk Yakob bado uko wi abiiñ aji na baka.

¹³ Baya na a du utaak wi Kanaan, aya amoya du bhēr banwoon du uṭeeh wi Makpela untaanun na Mamre, wi Abraham abiiñ anug du Efron nahitit kado kamoyna bañaan biki nul.

¹⁴ Yotef akak du Ejiptu na babak ašin na bañaan bti banyaan na a wi akyaan pmoy ašin.

Phaajala pi babak ašin Yotef

¹⁵ Babuk ašin Yotef bawin kē ašin baka akeṭi aṣē ṭiini aji : « In ameen ba? Yotef ahilan kakak kaṣoor nja, kakakan nja buṭaan bti bi ndolulun. »

¹⁶ Wal mēnt kē baṣē yil kē baya ji na a : « Ji ṣaaṣ abi ado kakeṭ aji na un

¹⁷ “Najakan na Yotef amiir babak ašin pjuban na pekadu di baka, amiir baka buṭaan bti bi badolun.” Kē hēnkuñ, miurun ipekadu yi nun, un balempar Naṣibaṭi i ṣaaṣ ajaan adēman. »

Nṭup nji baṭupun Yotef nṭaṭu'a kē awooni.

¹⁸ Babuk ašin babi bukal ṭi nleef nji baka agēntla ṭi ihoṭul aṣē ji : « Un biki biki ṭi kadunu, kakanun balemparu. »

¹⁹ Kē Yotef aṣē teem baka aji : « Naklēnk, dwo Naṣibaṭi i?

²⁰ Buṭaan bi naṭun pdolēn Naṣibaṭi akakan ba kē bawo bnuura, uko unwoon nṭa wi uhilna udolana : uko mēnt uwo mbuur mi bañaan baṭum.

²¹ Hēnkuñ naklēnk, nji kadoon kawulan uko wi nanumiin, an na babukan. » Aṭiini na baka bnuura aṭooran baka iṭēb.

Pkeṭ pi Yotef

²² Yotef na biki katoh ki ašin kē bawo du Ejiptu. Nṣubal nji Yotef adolun ṭi mboṣ nṭawo iñeen-week na iñeen (110).

²³ Awin babak bababul, biki Efrayim abukul, abot ahup biki Manakir ababul i Manate abukul.

²⁴ Unuur ulon, Yotef aji na babak ašin : « Dñogan pkeṭ, kē Naṣibaṭi aṣē bi ṭi an kapēnanan ṭi utaak wi, kañooṭan du utaak wi abiiñ amehna ahon bi Abraham, Itaak na Yakob. »

²⁵ Yotef ado babak Itrayel kē bamehnaa, aji na baka : « Wal wi Naṣibaṭi aklun kabi ṭi an, najean imoh yi naan, napēnan ya ṭi utaak wi. »

²⁶ Yotef akeṭ wi akaan nṣubal iñeen-week na iñeen (110). Baboman puum pi nul jibi bajaan baboman muum mi baweek biki Ejiptu, aṭu'a ṭi btuur aṣē moya ṭi Ejiptu.

* **50:11** Ṭi uhebē-rē Abel Mitrayim dawoon: puum pi biki Ejiptu.

Uṭup Ulil Unuura wi Maci apiitun

Uṭup ujuni

Ulbra wi uwo Uṭup Ulil Unuura wi Maci apiitun. Maci awoon nakobraar daaṣa i Yetu abiiṅ adu adola kē akak naṭaṣarul. Maci awo alon ṭi banjañan biki Yetu ajakun aji baya bado kaṭup Uṭup Ulil Unuura babot baṭooran pntuk pi banfiyaarun du dko di bakyahan. Maci aṭup ṭi ulibra wi jibi Yetu abukiin, na uko wi adolon ṭi umundu wi na uko wi ajakanun bañaan, na pkeṭ pi nul na pnaṭa ṭi pkeṭ pi nul. Yetu aṭup na bañaan na mntēṅ, ajeban bamaakal, adook nntaayi, ado iko itum maakan iñonjarēnaan ṭi kadun ki bañaan. Maci aṭup Uṭup Ulil Unuura wi pa bayiṭul bayuday kadiimanaan baka kē na manjoonan Yetu awoon nabuuran bañaan i baṭupar Naṣibaṭi batarun aṭiiniyaan ṭi Ulbra wi Naṣibaṭi, kē iko yi baṭupun ṭi a bti ji abi ado kabi, idolanaa. Ul awoon naṣih ambiin awo i kabi. Uko mēnt ukaan kē bañaan babi bawut katimul adola « Abuk Dayiṭ », ṭiki Dayiṭ abiiṅ awo naṣih naweek i bañaan biki Itrayel, banwoon bañaan biki Naṣibaṭi. Kē wi Yetu adoon adiiman bañaan biki Itrayel uko wi Pṣih pi Naṣibaṭi, baweek biki baka badoon apok pok Yetu. Wi Yetu akeṭun, badook baṭaṣarul aneenan baka bakak baneej du dko dñehanaani di baka. Bukal kē baṣe wayṣer ṭi umundu aṭup bañaan bti Uṭup Ulil Unuura.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pntaali pi Yetu na kabuka ki nul (1.1–2.23)
2. Yowan Nabattaar aṭup uko unklun kabi (3.1–12)
3. Batitmu bi Yetu na jibi Fatana akdoon na pguura ajuban (3.13–4.11)
4. Yetu aṭup uko unklun kabi, ajeban bamaakal, ado mlagre du Galilay (4.12–18.35)
5. Yetu apēnna Galilay pya Yerutalem (19.1–20.34)
6. Kanēm kabaañṣaani ki Yetu ṭi umundu wi, pwayeṣ pi bawayṣulun na pkeṭul (21.1–27.66)
7. Yetu anaṭa ṭi pkeṭ (28.1–20)

Pntaali pi Yetu

¹ Pntaali pi Yetu Krittu, anwoon abab *Dayiṭ naṣih abot awo abab *Abraham pii pi :

² Abraham abuk Itaak, Itaak abuk Yakob, Yakob abuk Yuda na babuk aṣin*.

³ Yud abuk Peret na Fera. Tamar[☆] awoon anin baka, Peret abukun Hefron, Hefron abuk Ram.

⁴ Ram abuk Aminadab, Aminadab abuk Naaton, Naaton abuk Falmon.

⁵ Falmon abuk Boot. Anin Boot awo Rahab[☆]. Boot abuk Obed. Anin Obed awo Rut[☆]. Obed abuk Yete ;

⁶ Yete abuk Dayiṭ naṣih.

Dayiṭ abuk Falomon, anin Falomon abiiṅ awo ahar Uriye[☆].

⁷ Falomon abuk Roboham, Roboham abuk Abiya, Abiya abuk Ataf.

⁸ Ataf abuk Yotafat, Yotafat abuk Yoram[†], Yoram abuk Otiyat ;

⁹ Otiyat abuk Yohatam, Yohatam abuk Akat, Akat abuk Hetekiyat ;

¹⁰ Hetekiyat abuk Manate, Manate abuk Amon, Amon abuk Yotiyat ;

* **1:2** Yuda na babuk aṣin : Biinṭ iñeen na batēb biki bawo baweek biki kntaali ki Itrayel. ☆ **1:3** Natenan ṭi Ujuni 38.27-30. ☆ **1:5** Natenan ṭi Yotuwa 2. ☆ **1:5** Natenan ṭi Rut. ☆ **1:6** Natenan ṭi 2 Famiyel 12. † **1:8** Yotafat abuk Yoram : Na manjoonan Yotafat awo ateen aṣin Yoram.

11 Yotiyaf abuk Yekoniya na babuk ašin ti wal wi bamobuŋ bañaanŋ biki *Itrayel añooŋ utaak wi Babilon.

12 Wi bamobuŋ bañaanŋ biki Itrayel ayaanaan Babilon, Yekoniya abuk Falatiyel, Falatiyel abuk Torobabel.

13 Torobabel abuk Abiyud, Abiyud abuk Eliyakim, Eliyakim abuk Ator.

14 Ator abuk Fadok, Fadok abuk Akim. Akim abuk Eliyud,

15 Eliyud abuk Eleyatar, Eleyatar abuk Mathan, Mathan abuk Yakob[‡].

16 Yakob abuk Yotef, ayin *Mariya, ambukuŋ Yetu i bajaanŋ badu Krittu.

17 Iwuunŋ injunuŋ du Abraham te Dayiŋ iwo iñeen na ibaakër ; injunuŋ du Dayiŋ te wal wi bamobuŋ bayuday ayaanaan Babilon, iwo iwuunŋ iñeen na ibaakër, injunnuŋ du wi bamobnuŋ baka ayaanaan Babilon te ubuka Krittu, iwo iwuunŋ iñeen na ibaakër.

Kabuka ki Yetu (Luk 2.1-7)

18 Yetu abuka hënk : Mariya anin ajokar na Yotef. Kë, wi bawoonŋ baandobi niimar, kë Uhaaş wi Naşibaŋi uşë do kë Mariya awo na kayiŋ.

19 Yotef anjokuluŋ, anwoonŋ ñiinŋ naŋool abot awo aanŋal ppeeta ti kadun ki bañaanŋ, aji ti uşalul agar baniw na a bë aankŋup bañaanŋ.

20 Jibi awoonŋ na uşal waŋ, kë uwanjuŋ wi Ajugun ulonŋ uşë pën awinana ti nŋaafi aji na a : « Yotef, abuk Dayiŋ, kkali pyeenk Mariya du katohu, awo aharu. Uhaaş wi Naşibaŋi ukaanŋ kë awo na kayiŋ.

21 Aluŋ kabuk napoŋ ñiinŋ, i iktuunŋ katim ki Yetu[§], ŋiki ul akluŋ kabuuran pntaali pi nul ti ipekadu yi pa. »

22 Iko mënŋ bti iyuuj kë uko wi Ajugun abiinŋ aŋup aŋëpna ti *naŋuparul idolanaa, aji :

23 « *Naaŋ anwoonŋ aamme ñiinŋ aluŋ kawo na kayiŋ, kabuk napoŋ ñiinŋ, baluŋ kaŋu'a katim ki Emanuwel* »[☆] uwoonŋ: « Naşibaŋi awo ti ptoofun. »

24 Wi Yotef atenuŋ, ado jibi uwanjuŋ ujakuŋ: ajej Mariya kë awo aharul

25 aşë wo aanwinar na a kë adoo buk napoŋ ñiinŋ i aŋuunŋ katim ki Yetu.

2

Bayaanŋ banwoonuŋ umayar unuur babi pwin Yetu

1 Yetu abuka du ubeeka wi *Betleyem du utaak wi *Yuda, ti wal wi *Herod awoonŋ naşih. Ti wal mënŋ wun, kë biinŋ bame njah başë pënna umayar unuur aban ti Yerutalem,

2 aşë hepar aji : « ŋuŋ di di Naşih i bayuday ambukiinŋ awoonŋ ba? Nwin ujah wi nul du utaak wi nun, aşë bi pdëmana. »

3 Wi Herod naşih atiinkuŋ uko waŋ, ayewlaa ukaanŋ kë bañaanŋ biki Yerutalem bti bakak ayewla.

4 Ado *baŋenŋan baweek na *bajukan Bgah bti kë bayiti, aşë hepar baka dko di *Krittu awoonŋ i kabuknaana.

5 Kë bateema aji : « Du Betleyem du utaak wi Yuda, waŋ wi wi *Naŋupar Naşibaŋi apiitunŋ:

6 *“Iwi Betleyem, mboş mi utaak wi Yuda
mënŋ iwoonŋ ufëŋ umpoŋëŋaanuŋ ti Yuda ;*

ti iwi di naşih akpënnuŋ

ul akwoonŋ nayafan i Itrayel, pntaali pi naan.”[☆] »

‡ 1:15 Kajunna ti Torobabel te Yakob, Maci alut iwuunŋ itum. § 1:21 Yetu : dawoonŋ: « Ajugun abuuran.

» ☆ 1:23 Itayi 7.14. ☆ 2:6 Mike 5.2.

7 Wal mēnt̄ kē Herod ašē bop adu biint̄ bame njah, ado kē baṭupa bnuura wal wi ujah ujaan upēn.

8 Wi wi ašaan̄ ado baka kē baya du Betleyem, aji na baka : « Nayaan nahepar bnuura ti uko wi napoṭ mēnt̄, woli naya wina, nabi kaṭupēn, nhilna kak nya ndēmāna. »

9 Wi naših̄ ajakun̄ han̄, kē bašē ya ; wi wi ujah wi babiin̄ awin̄ ušaan̄ apēn, awo ti kadun̄ ki baka, te adoo ya ataān̄ na dko di napoṭ awoon̄ ašē naṭ.

10 Wi bawinun̄ ujah ašē lilan̄ maakan.

11 Baneej̄ ti katoḥ, awin̄ napoṭ na Mariya anin, ašē ḡup̄ adēmāna. Bahaabēs̄ wal mēnt̄ ḡmañ̄ ḡi baka apēnan̄ da uwuuru, na mnkulan̄*, na ukēra ujun̄ ulil̄ pṭēkēñ̄, aṭena.

12 Kē Našibaṭi ašē diiman̄ baka ti ḡṭaafi kē baanwo i kakak du Herod, wi wi bašaan̄ aṭēpna bḡah blon̄ akak utaak wi baka.

Yotef na aharul baṭi na abuk baka aya Ejiptu

13 Wi biint̄ bame njah bayaan̄, kē uwanjuṭ wi Ajugun̄ ušē pēn̄ awinana ti ḡṭaafi ti kadun̄ ki Yotef aji na a : « Naṭiin̄, ijeḡ napoṭ na anin, naṭi naya Ejiptu, iṭo da te wal wi ḡi kabiin̄ kaṭupu, ṭiki Herod abi kado karab napoṭ pa pḡiṇa. »

14 Kē Yotef anaṭa na utejan, ajeḡ napoṭ na anin kē baya Ejiptu.

15 Baya ṭo da te wal wi *Herod akeṭun̄. Uko mēnt̄ uyuuj̄ kē uko wi Ajugun̄ abiin̄ aṭup̄ aṭēpna ti *naṭuparul udolana : « *Du Ejiptu di di nduunun̄ abuk naan* »*¹

16 Wi Herod ammeen̄ kē bame njah baguura, adeebaṭ maakan. Ayil wal mēnt̄ du Betleyem na ti ḡfēt̄ ḡanḡogun̄ da bṭi aji bafin̄ bapoṭ biint̄ bṭi banwoon̄ baampel ḡṣubal ḡṭēb, ṭiki bame njah baṭupa wal wi napoṭ abukiin̄.

17 Hēnk̄ di di uko wi Yeremiya Naṭupar Našibaṭi abiin̄ aṭup̄ udolaniin̄:

18 « *Pdiim pi ḡaaṭ̄ aloṇ̄ pṭatiinkana du ubeeka wi Rama,*
ḡwooni na mnṭēḡ mweek :

Rakel akwooniirun̄ babukul ;

ašē nooran̄ pyompan,

*ṭiki bakaṭi. »**

Yotef awoona Ejiptu abi afēt̄ ti Nataret

19 Wi *Herod akeṭun̄, kē uwanjuṭ wi Ajugun̄ ušē pēn̄ awinana ti kadun̄ ki Yotef ti ḡṭaafi du Ejiptu.

20 Uji na a : « Naṭiin̄, ijeḡ napoṭ na anin, nakak utaak wi *Itrayel : banḡalun̄ pḡiṇ̄ napoṭ bakaṭi. »

21 Kē Yotef anaṭa ajeḡ napoṭ na anin, akak Itrayel.

22 Kē wi ameen̄ kē *Arkelayut̄ ahiijun̄ utaak wi *Yuda wi Herod ašin̄ akeṭun̄, kē ašē ṭi pya da. Našibaṭi ayuuja ti ḡṭaafi kē awo i kaya utaak wi *Galilay†.

23 Aya afēt̄ du ubeeka ulon̄ wi bajaan̄ badu *Nataret, hēnk̄ uko wi *baṭupar Našibaṭi bajakun̄ udolanaa : « *Alun̄ kadu'ana ḡiint̄ i Nataret. »*

3

Yowan Nabattaar aji na bañaan̄ bawut̄ pjuban̄ baṭēlēš̄ ḡbida

(Markut̄ 1.1-8; Luk̄ 3.1-18; Yowan 1.19-28)

1 Wi ḡṣubal ḡṭum̄ ḡaṭēpun̄, kē *Yowan Nabattaar ašē pēn̄ awinana, aṭup̄ du *pndiis̄ pi *Yuda

* 2:11 *Mnkulan̄* : Manwo pḡaak pi mnko, pi bajaan̄ bakayan. Udu wi pa ulil̄ pṭēkēñ̄. Pḡaak mēnt̄ patam maakan. † 2:15 *Hotey* 11.1. † 2:18 *Yeremiya* 31.15. † 2:22 *Utaak wi Galilay* : Dul di di aṭa Arkelayut̄ awoon̄ naših̄.

² aji na bañaan: « Nawutan pjuban, națelêş ȳbida, țiki *Pșih pi Bați pañogi. »

³ Uko wi nul wi wi *Itayi *Națupar Nașibați ațiiniyaanun aji :

« *Pdiim plon pahuuran du pndiış aji :*

*“Nabomaan bgah bi Ajugun aklun kațepna,
nadolana ilêl itool.”* »[✧]

⁴ Yowan awohara kamișa ki babomanun na pfaal pi untaam wi pnkunkaali așe tan katêl țî blank ; aji de ȳguul na mnob.

⁵ Wal mênț kê bañaan biki ubeeka wi Yerutalem na utaak wi Yuda bti, na utaak wi bdêk bi Yordan bti bașe ya du a.

⁶ Baji babi kațup ipekadu yi baka kașe do *babattaar baka țî bdêk bi Yordan.

⁷ Wi Yowan awinun kê *bafaritay na *bataduk batum kê bakbi pyeenk batitmu țî a, kê așe ji na baka : « An, nawo pntuni pi ȳnfunan! In ahoopațanaj aji nați udeeb wi Nașibați unkmibiin ba?

⁸ Nadoon kado keeri iko inkyuujun kê nawut pjuban abot ațelêş ȳbida.

⁹ Nawutan kașal kaji : “Nwo biki pșini pi Abraham!” Dțupan, Nașibați ahilan kakakan mnlak mi babuk Abraham.

¹⁰ Ptibi padobi bêkan bêkan țî mnko uțeeh, bko banwoon baankbuk mnko mnuura bafal kafêl du bdoo.

¹¹ « Nji, dji kabattaaran na meel kadiimanaan kê nawut pjuban ațelêş ȳbida ; kê anșaan abi țî kafet naan așe dêm apelên maakan, mëndoo ñoom ñoom kamêbana ișapaat ; ul alun kabattaaran na Uhaaş wi Nașibați na bdoo.

¹² Awo na kajeț țî iřen, aweey kapațeș ptiiij na plêfar. Aya katoor ptiiij țî pnkuti kașe kafêl plêfar du bdoo banwoon baankjêmșa. »

Batitmu bi Yetu

(Markut 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Wal mênț kê Yetu așe penna utaak wi *Galilay, abi bdêk bi Yordan, *Yowan ahilna abattaara.

¹⁴ Kê Yowan așe pok, aji na a : « Nji dwoon kayeenka batitmu țî iwi, kê ișe bi țî nji! »

¹⁵ Kê Yetu așe teema aji : « Duni idinan uko mênț. Aa, hênk di di ȳwoon i kado uko bti wi Nașibați anajun. » Kê Yowan adinani.

¹⁶ Wi Yetu ayeenkan yeenk batitmu apên țî meel, kê bați bașe haabêșa țî dko mênț. Awin *Uhaaş wi Nașibați kê uwala țî a ji ubalab ufaatal.

¹⁷ Kê pdiim plon pașe penna bați aji : « Iwi iwoon abuk naan, dȳalu maakan, dmaganu. »

4

Untaayi Uweek ula pguur Yetu du pndiış

(Markut 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Wi Yetu apenan pên du meel kê Uhaaş wi Nașibați ușe ñooța du *pndiış, kê *Untaayi Uweek ukdo na pguura ado bușaan.

² Ațo ȳnuur na ȳtejan iřen ȳbaakêr bê aandee, wi ȳațepun, kê ubon ușe de'a.

³ *Naguuru kê așe ñoga aji : « Woli iwo Abuk Nașibați, jakan na mnlak mi mankak ipoom. »

⁴ Kê ateema aji : « Upiitana aji :

“Mênț uko ude țañ umêbanun ubida wi ñaan

ȳțup bti ȳankpênun țî mntum mi Nașibați ȳa.” »[✧]

⁵ Kê Untaayi Uweek ukak aňooța du Yerutalem ubeeka uyimanaan, apayana du bțuk bi *Katoh Kaweek ki Nașibați duut

⁶ ašë ji na a : « Woli iwo Abuk Našibați, klut kajot. Kë hënk di di upiitun țj Ulibra wi Našibați aji :

*“Kë Našibați alun kajı na nwanjut ȳı nul
ȳajeju ȳı iȳen*

kaȳı ihubta ȳı plaak plon.”[☆] »

⁷ Kë Yetu aji na wa : « Ukak apiitana aji :

“ȳınwo kado katen me Ajugun Našibați i nu ahinan pdo uko wi ajakun.”[☆] »

⁸ Untaayi ukak apayana du pnkun plon pweek maakan ašë diimana nȳaak bȳı ȳı umundu na mndëm mi ȳa,

⁹ ašë ji na a : « Dwulu iko ȳı bȳı woli inup adëmanaan. »

¹⁰ Wal mënȳ kë Yetu ašë ji na wa : « *ȳatana, ȳëpan iya! Upiitana aji :

*“Ajugun, Našibați i nu ȳaȳ i i iwoon kadëman,
kë ul ȳaȳ i i iwoon kado kalempar.”*[☆] »

¹¹ Wi wi untaayi ušaan aya aduka. Kë nwanjut njašë bi aȳoga, alempara.

Yetu awuğsa akak Galilay

(Markut 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Baȳup Yetu aji bawat *Yowan nabattaar ukalabuș. Wi atiinkun uko wan, awuğsa wal mënȳ akak du utaak wi *Galilay.

¹³ Apën du ubeeka wi *ȳataret aya afët du wi Kapernawum. Uwo du kaban ki bdëk, kaȳog nȳaak ȳı ȳabulon na Neftaliya.

¹⁴ Uko mënȳ uyuuj kë uko wi *ȳitayi *ȳaȳpar Našibați abiiȳ aȳup udolanaa :

¹⁵ « *An, nȳaak ȳı ȳabulon na Neftaliya,
naȳȳogung bdëk bi Galilay du plut pi ȳordan,
nanwoon du Galilay di banwoon baanwo bayuday bafëtun!*

¹⁶ *Pntaali panwoon ȳı bdëm
pawin bjeehi bweek,*

bjeehi bweek bapën

ajeehan baȳaȳ banwoon du dko di bdëm bi pkeȳ. »[☆]

¹⁷ Wal mënȳȳ wan kë Yetu ašë jun pjukan aji : « Nawutan pjuban, naȳëlëș ȳbida, ȳiki *ȳșih pi Našibați paȳog pii pi. »

Yetu adu baȳașarul babaakër bateek

(Markut 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Unuur ulon, Yetu apoș ȳı kaban ki *bdëk bi Galilay, ašë win biinȳ batëb baȳașarun, Fimonȳ anduȳaniȳȳ Piyeer, na Andre, kë bakfël bridıya du bdëk, bawo batuh.

¹⁹ Aji na baka : « Naȳașaan, dkakanan batuh baȳașaȳ. »

²⁰ ȳı dko mënȳ kë babi duk duk iridiya, aȳașa.

²¹ Aya alow bȳișu akak awin batëb baȳașarun, *ȳakob na *Yowan babuk ȳiinȳ alon anwoon katim ki ȳebede. Bawo ȳı bȳeem na așin baka, awo ȳı pboman iridiya, kë ašë du baka.

²² ȳı dko mënȳ, kë baduk așin baka na bȳeem, aȳașa.

Yetu ajukan akuȳ ajeban baȳașaȳ

(Markut 1.39; Luk 4.44; 6.17-18)

²³ Yetu aji ȳaay na utaak wi *Galilay bȳı kajukan ȳı itoh iȳehanaani, kabot kaȳup *ȳuȳp Ulil Unuura wi *ȳșih pi Baȳı, kajeban mmaak bȳı na pȳakëm bȳı ȳı baȳașaȳ.

²⁴ Katimul kapēnala ʔi utaak wi Firi bti, kē bašē ji baʔija bamaakal bti na biki iko ilonj iknooranuŋ; banwoonj na n̄ntaayi, bankjotunj kako, na banyojunj iñeen na ihoʔ kē aji jeban baka.

²⁵ Bañaan batum maakan baji babi kaʔaša, kawoona Galilay, utaak wi N̄beeka iñeen, ubeeka wi Yerutalem na utaak wi *Yuda bti na utaak unwoonj du plut pi Yordan.

5

Pjukan du Pnkun (Luk 6.20-23)

¹ Wi Yetu awinunj bañaan batum ašē paya du pnkun, aʔo. Baʔašarul babi aňoga,

² kē ašē jun pjukan baka aji :

³ « Bañaan bannumiinj Našibaʔi ʔi n̄haaš n̄i baka banuurandēni ʔiki *Pših pi Baʔi pawo pi baka.

⁴ Bañaan banwoonj ʔi n̄wooni banuurandēni ʔiki Našibaʔi aluj kayompan baka!

⁵ Bañaan banjoobunj bkwow banuurandēni ʔiki umundu bti ulunj kawo wi baka.

⁶ Bañaan banklaan pdo iko yi Našibaʔi ajakunj na n̄haaš n̄i baka bti, banuurandēni ʔiki Našibaʔi aluj kawul baka kakēšan uko wi baklaan.

⁷ Bañaan bankñagiinj banuurandēni, ʔiki Našibaʔi aluj kaňaga baka.

⁸ Bañaan banwoonj na n̄haaš n̄jintj, banuurandēni ʔiki balun kawin Našibaʔi.

⁹ Bañaan bankʔijun btiinkar banuurandēni ʔiki Našibaʔi aluj kaji bawo babukul.

¹⁰ Bañaan biki bakhajanunj aji baʔaš Našibaʔi, banuurandēni, ʔiki Pših pi Baʔi pawo pi baka.

¹¹ « Nanuurandēni woli babenjan, ahajanan, aʔilandēran ʔiki naji naʔašēn.

¹² Nalilaan, nawo ʔi m̄ntaŋ, ʔiki baluk bweek bayoonkan du baʔi. Nalešan kē hēnk di bahajanunj kak *baʔupar Našibaʔi biki ʔfa.

Pnam na bjeehi bi umundu (Markut 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ Yetu akak aji : « Nawo pnam pi umundu. Kē pnam pašē doona we woli payaš i ba? Nahilan kakakan kataabare ki pa i? Pawaanj udooni, paji pafēl du bdiŋ, bañaan kapoš pa.

¹⁴ « Nawo bjeehi bi umundu ji ubeeka unwoonj du pnkun duuʔ wi bañaan bti bajaan bawin.

¹⁵ Ņaan aanji tehan unkaniya kašē fēʔ wa na kakana! Ņaan aji ʔēp ʔēp kaʔu wa du bko duuʔ ujeehan bañaan bti banwoonj ʔi katoh.

¹⁶ Hēnk, nawo kawut udo wi nan unuura udo kajeehan ji unkaniya pa bañaan bti bawin, andolunj ahilna adēman Našibaʔi Ašan anwoonj du baʔi.

»

Pjukan ʔi uko wi Bgah bi Moyit

¹⁷ Yetu akak aji na baka : « Nawutan kašal kaji dbi bi pba na *Bgah bi Moyit, na uko wi *baʔupar Našibaʔi bajakunj. Mēmbi bi ppēnan wa, dbi bi uko mēnt uhilna udolana.

18 Dɔupan, manjoonan ma : Ji mboş na baɓi ŋado kaba, nin uko umpoɓɓeɓaanaun ɓi Bgah uunkpɛn bɛ iko yi bajakuŋ bti iindolanaa.

19 Hɛnk di uwoon, ŋaaj anwoon aanktaş uko umpoɓɓeɓaanaun ɓi iko yi Bgah bajakuŋ, aşɛ jukan baŋaaj bado ji a, un mɛntan akwoonun ampoteɓaanaun du *Pşih pi Baɓi. Kɛ anşaar ado iko yi Bgah bajakuŋ akuɓ ajukan ya baŋaaj, un mɛntan alun kawo naweek du Pşih pi Baɓi.

20 Dɔupan, woli naantaş uko wi Naşibaɓi apel *bajukan Bgah na *bafaritay, naankhil pneej du Pşih pi Baɓi. »

Pjukan ɓi uko wi udeeb

(Markut 11.25; Luk 12.57-59)

21 Yetu akak aɓiini aji : « Natiink uko wi bajakuŋ na bateeman ɓfa : “*Tinkfiŋ ŋaaj*”[✧]; ŋaaj ankfiŋun atɛntul aya kahepna du uruha.

22 Kɛ nji nşɛ ɓpan : ŋaaj andeebaɓɛrun atɛntul alun kateem ɓi uko wan du nawayɛş. ŋaaj anjakuŋ na atɛntul awo nayila alun kahepna ɓi uko wan du *uruha uweek. ŋaaj anjakuŋ na atɛntul awo nawaaj udooni awo i kafɛlana du bdo bi infernu.

23 Keeri woli iya pdo bɛɓan du *bliit bi mngur pa Naşibaɓi, aşɛ leş kɛ atɛntu adeebaɓɛru,

24 dukan iko yi ibiinaanaun ɓi kadun ki bliit bi mngur idun iya ikak ɓi plooman na atɛntu, işɛ iwugş a ikak ibi iwul Naşibaɓi bɛɓan bi nu.

25 « Woli itool pya uruha na ŋaaj i nakaaj uhok, taraan ikak ɓi plooman na a, wi nahojun ɓi bgah, ji abi aŋootu du nawayɛş, nawayɛş aji na nalemparul awatu ukalabuş.

26 Dɔupu, manjoonan ma : Iinkpɛn da bɛ iinluk uko wi iɛɛɓun te du pataka pbaaŋşaani. »

Pjukan ɓi uko pjuban pi piint

(Maci 18.8-9; Markut 9.43,47-48)

27 Yetu akak aji : « Natiink uko wi bajakuŋ na bateeman ɓfa : “*Tinkpiint na ahar ŋaaj*.”[✧]

28 Nji kɛ nşɛ ɓpan : ŋaaj antenuŋ ahar ŋaaj na uşal wi ppiint na a, adobi piint piint na a ɓi uşalul.

29 Woli pkɛş pi nu pdeenu paɓu'u ijuban, lookşɛn pa ifɛl du kalowan : uhokan iwaan dko dlolan di uleefu kɛ di ifɛlana du infernu na uleefu bti.

30 Kɛ woli kaŋen kadeenu ki nu kaɓu'u pjuban, falan ka ifɛl du kalowan : uhokan iwaan dko dlolan di uleefu kɛ di ifɛlana du infernu na uleefu bti.

31 « Ulibra wi Naşibaɓi ukak aji : “*ŋaaj ankdookun aharul awo kawula kakaarta kankyuujun kɛ bniim baaa*.”[✧]

32 Kɛ nji nşɛ ɓpan : ŋaaj andookun aharul anwoon aampiint na nin ŋaaj alon nampaɓi aɓu aharul mɛnt pjuban pi piint woli aniimar na ŋiint alon ; kɛ ŋaaj annimun ŋaaj i badookun ɓi bniim, ajuban pjuban pi piint. »

Pjukan ɓi uko wi pmehna

33 Yetu akak ajukan aji : « Nakak atiink kak uko wi bajakuŋ na bateemun : Iinkgar pmehna pi nu, iwo kado uko wi ihonun ɓi kadun ki Ajugun[✧].

34 Kɛ nji nşɛ jakan nawutan kamehna nin : nawutan kamehna ɓi baɓi, ɓiki dul di di Naşibaɓi ajaaj aɓo kaşihna ;

35 nawutan kamehna ɓi mboş ɓiki manwoon dko dpafni ihoɓ di nul ; nakmehna ɓi Yerutalem, ɓiki dawoon ubeeka wi *Andɛmun Maakan.

✧ 5:21 Ppɛn 20.13. ✧ 5:27 Ppɛn 20.14. ✧ 5:31 Pleşan 24.1. ✧ 5:33 Bgah 19.12; Mnfɛn 30.3; Pleşan 23.22-24.

³⁶ Kmeahna kak ʈi bkowu, ʈiki iinhina kakakan kawel kaloolan ki ba kakak kafaat kēme kajēn.

³⁷ Pdinan pi nan pawoon pdinan na manjoonan, kē ppok pi nan pawoon ppok na manjoonan. Uko umpafuŋ ʈi nʈup mēnt̃ uwoona du *Untaayi Uweek.* »

Pjukan ʈi uko wi plukan

³⁸ Yetu akak aji na baka : « Natiink uko wi bajakuŋ ʈfa : “Woli ʈnaaŋ alookʂu pkēs ; lookʂana pi nul, woli akitu pʈiiŋ, kitana pi nul.” »

³⁹ Kē nji nʂē jakan, nawutan kaneenan ulefan ʈnaaŋ anʈaluŋ pdolan buʈaan. Naʈepēn ʈep nadoki woli ʈnaaŋ akobu kañen ʈi kajeem kadeenu, kdeka kundu.

⁴⁰ Woli anʈal pʈooʈu uruha kayeenknu kamiʂa, doon iwula kak bayeti bi nu.

⁴¹ Woli ʈnaaŋ aʈu'u ppoʂ dko danlowuŋ, poʂan na a dko dampeluŋ dko mēnt̃ nʈyaaʂ nʈēb.

⁴² Woli ʈnaaŋ añehanu, ʈenana ; woli ʈnaaŋ anʈal pʈeeʈu, wutan kdeka feʈ. »

Nañalan baʂooradan

(Luk 6.27-28,32-36)

⁴³ Yetu akak ajukan aji : « Natiink uko wi bajakuŋ ʈfa : “Nalan atēnʈu* ipok naʂooradu.” »

⁴⁴ Kē nji nʂē jakan : Nañalan baʂooradan nakuʈ nañehandēr bankfēpanaŋ Naʂibaʈi awul baka bnuura, nado kado bampokanaŋ bnuura. Nakaan nado kañehan Naʂibaʈi pa bankʈupuŋ uko wi nan buʈaan, pa bankhajananaŋ.

⁴⁵ Nadiiman hēnk, kē nawo babak Naʂibaʈi Aʂinan anwoon du baʈi. Ul andoon bnuur kē baktēr pa bado buʈaan na bado bnuura, abot ado uʂbal kē ukjot ʈi baʈool na ʈi banwoon baanwo baʈool.

⁴⁶ Woli nañal banʈalanaŋ ʈañ, ubeeb uhoŋ wi wi nakaan ba? Bakobraar daaʂa badoo ji bado haŋ.

⁴⁷ Woli bayiʈan ʈañ biki najaan nawul mboʂ, nado uko ulon undēmūŋ i? Banwoon baanfiyaar Naʂibaʈi badoo ji bado haŋ.

⁴⁸ Nawoon bajint̃ baʈool jibi Aʂinan anwoon du baʈi awoon najint̃ naʈool ʈi iko bti. »

6

Pjukan ʈi uko wi pʈēnk banwaanʈuŋ

¹ Yetu akak aji na baka : « Naʈaafaraan kayuuy ʈi kadun ki bañaan kē naʈaʂ uko wi Naʂibaʈi ajakuŋ kahilna ʈañ kawinana ʈi baka. Woli nado haŋ naankluŋ kayeenk baluk bi Aʂinan anwoon baʈi.

² Woli iʈēnk keeri ʈnaaŋ anwaanʈuŋ, wutan kado kapiitar. Hēnk di balagare bajaan bado du *itoh iñehanaani na du igah, bañaan bahilna bado kadēman baka. Na manjoonan, dʈupan, badobi yeenk yeenk baluk bi baka.

³ Kē iwi, woli iʈēnk ʈnaaŋ anwaanʈuŋ, kañenu kamayu kaanwo kame uko wi kadeenu kawuluŋ,

⁴ uʈen wi nu uhilna uwo uunkmeeʈana. Woli ido haŋ, Naʂibaʈi ʂaaʂ anjaan awin iko yi bañaan bawoon baanji bawin, aluŋ kaluku. »

Pjukan ʈi uko wi pñehan Naʂibaʈi

(Luk 11.2-4)

⁵ Yetu akak ajukan aji : « Kē woli nañehan Naʂibaʈi, nawutan kado ji balagare : woli bañehan Naʂibaʈi, baji banjal kanaʈ du *itoh iñehanaani na du

* 5:37 Untaayi Uweek kēme : “buʈaan”. ✧ 5:38 Ppēn 21.24; Bgah 24.20; Pleʂan 19.21. ✧ 5:43 Bgah 19.18.

ɲpaɕ bgah bañaan bahilna bawin baka. Dɕupan, na manjooan, badobi yeenk yeenk baluk bi baka.

⁶ Kē iwi, woli iñehan Naşibaɕi, neejan du meet di nu, idēt bgah, iñehan Naşibaɕi Şaaş, awo da na iwi ũań. Şaaş anjaan awin iko yi bañaan bawoon baanji bawin, aluɲ kaluku.

⁷ « Woli nañehan Naşibaɕi, nawutan kado kaɕup iko itum kakalēş ji banwoon baanfiyaar Naşibaɕi : başal aji woli batum bɕup, Naşibaɕi katiink baka.

⁸ Nawutan kado ji baka, Aşinan ame bnuura uko wi nanumiin ji nabi nado kahepara wa.

⁹ « An, keeri, woli nañehan Naşibaɕi najaan naji :

Aşinun inwoon du baɕi,
bañaan bti badinan kē iyamani,

¹⁰ pşihu pabi,
uko wi ɲjalun udolana
ɕi mboş ji du baɕi.

¹¹ Tenun nɕa uko ude wi ɲnumiin.

¹² Miirun pjuban pi nun
jibi un ɲkaan aji ɲmiir banjubanun un.

¹³ Kwutun ɲdo buŕaan woli baguurun

işē ibuuranun ɕi *Untaayi Uweek.*

[Iwoon ajug pşih, mnhina, na *mndēm te mnŕo. Uwo han.]

¹⁴ « Ĕnhēn, woli namiir bañaan banjubanan, Aşinan anwoon baɕi akak kamiiran ;

¹⁵ kē woli naanji namiir banjubanan, Aşinan kak aankmiir pjuban pi nan. »

Pyukan ɕi uko wi pyiman

¹⁶ Yetu akak aji na baka : « Woli nayimani, nawutan kajooŕan jibi balagare bajaan bado : baji baŕoŕan kaara, bañaan bahilna bawin kē bayimani. Na manjooan, dɕupan, badobi yeenk yeenk baluk bi baka.

¹⁷ Kē iwi, woli iyiman, kēran uleef na ukēra ulil pŕēkēń ibot iñow kēş,

¹⁸ bañaan bawutna kame kē iyimani, Naşibaɕi Şaaş ũań anwoon da aji win iko immeniin, amee. Şaaş anjaan awin iko yi bañaan bawoon baanji bawin aluɲ kaluku. »

Pyok pi baɕi (Luk 12.33-34)

¹⁹ Yetu akak aɕiini aji : « Nawutan kado kala pyok ɕi umundu wi, wi ɲbob na ɲjof ɲajaan ɲatok iko, wi bakiij bajaan bajip.

²⁰ Naɕpēn ɕēp nado kala pyok pi baɕi, banwoon baanwo na ɲbob na ɲjof ɲanktoki bka bi nan, bawoon baanwo na bakiij bankjipi.

²¹ Dko di bka bi nu bawoon, dul di di kaɕēb ki nu kakwoon. »

Pkēş pawoon bjeehi bi uleef (Luk 11.34-36)

²² Yetu akak aji : « Kēş kawoon unkaniya wi uleef ; woli kēşu kawo kjeb, uleefu bti uwo ɕi bjeehi.

²³ Kē woli kēşu kafēli, uleefu bti uwo ɕi bdēm. Woli bjeehi banwoon ɕi iwi bawo bdēm, ikeer awo ɕi bdēm bweek! »

Naşibaɕi na itaka (Luk 16.13)

* 6:13 Untaayi Uweek kēme : "buŕaan".

²⁴ Ké Yetu akak aji : « Nin ñaari aanhil kalempar baŋih batëb : apok alon kaŋal undu, kème amëban alon, kaŋë beeh undu. Naanhinan kalempar Naŋibaŋi kabot kalempar itaka. »

Nahaŋan Naŋibaŋi

(Luk 12.22-31)

²⁵ Yetu akak ajukan aji : « Uko waŋ ukaari kè njakan, nawut kaŋaaf uko ude [na udaan] wi nanumiin pa ubida, kème iko iwohara yi nanumiin pa uleef wi nan. Ubida uumpel uko ude i? Kè uleef, uumpel imiŋa i?

²⁶ Natenan ŋkat: ŋaari ŋatepi, ŋaari ŋakit, ŋaari ŋahank ŋi inkuti, kè Aŋinan anwoon baŋi aŋë ji wul ŋa uko ude! Mënt an napeluŋ ŋa i?

²⁷ Ahoŋ ŋi an ahilanuŋ ŋi manŋaaf kahoŋalëŋ unuur uloolan ŋaŋi ŋi ubida wi nul?

²⁸ Kè we uwoon pŋaaf uko uwohara? Natenan iŋeeŋ yi ugof wi uŋeeh jibi ijaari idëm : iinji ilemp, iinji iŋiir.

²⁹ Kè nŋë jakan, Talomon naŋih, ŋi pdëm pi nul bti, aambaari kaŋëgi'aara ji kalon ŋi ya.

³⁰ Ujaagal uwo nŋa du uŋeeh, faan baluŋ bafël wa du bdoo, kè Naŋibaŋi aŋë ji woharana woharan wa iko inuura. An, nanwoon naanfiyaar akëŋan, nameen na manjoonan kè aluŋ kawoharënan kak kapelan.

³¹ An kak, nakhaajala, nakbi kaduka duka ŋi pla uko ude kème uko udaan, kème uko uwohara.

³² Iko yaŋ yi yi banwoon baanfiyaar Naŋibaŋi bajaari babi wo wo ŋi bla, kè an, Aŋinan anwoon du baŋi ame kè nanuma iko mënt bti.

³³ Nawo i kaŋëp tëp duna kala pneej du Pŋih pi nul na pdo uko wi ajakuŋ uwo ufool, kaŋë kayeenk kak iko mënt bti.

³⁴ Nawutan keeri kaŋaaf uko wi faan : faan dawo di Naŋibaŋi. Unuur unjinti na unoor wi wa. »

7

Nawutan kado katen buŋaan di batëntan

¹ Yetu akak aji na baka : « Nawutan kabi kaduka duka ŋi pten buŋaan bi batëntan, Naŋibaŋi awutna katen bi nan.

² Jibi naktenuŋ batëntan, hënk di di Naŋibaŋi akluŋ katanan ; kè kaniibi ki nakniibun, kul ki ki bakluŋ kaniibnan.

³ Ibaa tenar we katëmal kanwoon ŋi pkëŋ pi atëntu, aŋë duk pmul panwoon ŋi pi nu? We ukaari ba?

⁴ Hum di di ihinanuŋ kaji na atëntu, “ayit naan, biin mpënanu katëmal ŋi pkëŋ” aŋë duk pmul panwoon ŋi pi nu?

⁵ Iwi nataaki, duni ipënan pmul panwoon ŋi pkëŋ pi nu! Woli ipënan pa kbaa hil kawin bnuura, kapënan katëmal kanwoon ŋi pkëŋ pi atëntu!

⁶ « Nakwul ŋbuŋ uko unyimanuŋ, kaŋi ŋakakaran ŋadam ; nakfël wuuru wi nan ŋi ihoŋ yi ŋkuma kaŋi ŋabi ŋapoŋ poŋan wa. »

Nañehaan Naŋibaŋi Aŋinan

(Luk 11.9-13)

⁷ Yetu akak ajukan aji : « Nañehaan, naluŋ kayeenk, nalaan, naluŋ kawin, nakob kobaan, baluŋ kahaabëŋan.

⁸ Hënk di uwoon, ñaari aññehanuŋ aka, anklaari awin ; kè ankob kobanuŋ, bahaabëŋa.

⁹ « Ahoŋ ŋi an i i abukul akñehanuŋ kapoom aŋë wula plaak?

¹⁰ Kème aññehana uŋëb aŋë wula upula ba?

11 Woli an nandoon awo bado buŋaan name pwul babukan iko inuura, naŋalanuŋ nŋaaŋ hum ŋi ŋi Aŋinan i baŋi ahilanuŋ kaŋen bankŋehanuluŋ iko inuura?

12 Kë hënk di di nawoon kado baŋaan uko bti wi naŋaluŋ badolan. Uko wan wi wi *Bgah bi Moyit na *baŋupar Naŋibaŋi bajukanuŋ. »

Plëman pammiŋuŋ

(Luk 13.24)

13 Yetu aŋiini na baka aji : « Natamaan naneejna plëman pammiŋuŋ. Plëman na bgah injaan iŋooŋ ŋaan du dko di akyaan katoknaana ihaani, kë batum baji baŋepna ya.

14 Kë plëman na bgah inŋaan aji iŋooŋ ŋaan du dko di akkaani ubida iŋë min, kë baŋaan bantiinku bajaan bawin ya kaŋepna ya.

15 « Nalipariin bandaaruŋ aji bawo *baŋupar Naŋibaŋi. Baji babi ŋi an kawo ji ŋkaneel aŋë wo du nŋaaŋ ŋi baka nŋiin nŋanjooŋuŋ.

16 Naluŋ kayikrënaan baka ŋi mnwo mi baka. ŋaan aanhilar kamar mbut ŋi byuw, këme mnjaak ŋi bŋëmpël.

17 Bko bheb baji bawul mbuk mnuura, kë bko bmaakal baji bawul mbuk mnwuŋaan.

18 Bko bheb baanhil pwul mbuk mnwuŋaan, kë bko bmaakal baanhil pwul mbuk mnuura.

19 Bko banwoon baanji bawul mbuk mnuura baji bafal kafël du bdo.

20 Kë hënk di di nakluŋ kayikrënaan baŋaan mënt ŋi mnwo mi baka.

21 Mënt baŋaan bti bankjakuŋ “Ajugun, Ajugun” bakneejuŋ du *Pŋih pi Baŋi, ankdoluŋ ŋaŋ uko wi Paapa i baŋi aŋaluŋ akneejuŋ da.

22 Unuur mënt batum baluŋ kajakën : “Ajugun, Ajugun, jëm ŋi katim ki nu ki ki nŋupnuŋ Uŋup wi Naŋibaŋi i, adook nŋtaayi abot ado mlagre mntum i?”

23 Wal mënt, dji na baka : “Mëmbaan kame'aaran ; nalowaan, an nanwoon naanji naŋaŋ Bgah bi Naŋibaŋi.” »

Itoh itëb

(Luk 6.47-49)

24 Yetu akak aji : « Hënk, woli ŋaan atiink nŋup ŋi naan ŋi, abot aŋaŋ ŋa, awo wo ji ŋaan natit anniwuŋ katohul, apaf ka ŋi mnlaak.

25 Uŋubal ubii, kë meel mampaari, uyook kë unata akëk ; kë kaanjoti, ŋiki kajip adiiën, apaf ŋi mnlaak.

26 Kë anŋaan atiink nŋup ŋi naan ŋi aŋë wo aankŋaŋ ŋa awo ji ŋaan anwoon aantiti, anniwuŋ katoh ŋi piyi.

27 Uŋubal ubii, kë meel mampaari, kë uyook unata akëk, kë kajot atoka bti. »

28 Wi Yetu aŋiiniŋ haŋ aba, baŋaan baŋonjar pjukan pi nul,

29 ŋiki aanji jukan ji *bajukan Bgah biki baka, aji jukan na pdiim pi naŋih.

8

Yetu ajeban ŋiinŋ ammaakuŋ bdo

(Markuŋ 1.40-44; Luk 5.12-14)

1 Yetu awala du pnkuŋ, kë baŋaan batum baŋë wo ŋi pŋaŋa.

2 ŋiinŋ alon ammaakuŋ bdo abi, aŋoga, aŋë jot ŋi ihoŋul, afët kaara ŋi mboŋ aji na a : « Naweeke, woli inŋali, ihinan kajebanaan, nkaak nŋint. »

3 Yetu atar kaŋen abana, aŋë ji : « Aa, dŋali, kakan ijint. » ŋi dko mënt kë pmaak pi bdo pabi pën pën ŋi a.

⁴ Kë aşë ji na a : « Wutan kaţup nin alonj uko unţepun, duni iya iwinana du *naţenjan Naşibaţi ibot ido bţenjan bi Moyit ajakun pa bańow bi nu kadi-
imanań bańaanj bti kę ijebi. »

⁵ Yetu aneej ubeeka wi Kapernawum, kę naweek i bangoli ińeen-week alonj aşë bi ańoga akooţa

⁶ aji : « Naweek, nalempar naan amaak apiintj du katoh, ayoj ińeen na ihoţ, ahaj maakan. »

⁷ Yetu ateema aji : « Nya, dya kajebana. »

⁸ Naweek i bangoli kę aşë ji na a : « Naweek, dpot pa ibi ineej ţi katoh naan, bę işale ţup uţup uloolan ţań, nalempar naan kabi jeb jeb.

⁹ Nji kak dka anşihnun, abot awo na bangoli biki nşihun, woli dji na alonj ţi baka : “Yaani” aya, aji na undu “Biini” abi. Woli dkak aji na nalempar naan : “Dolan uko wi!” Ado wa. »

¹⁰ Wi Yetu atiinkunj uko warj aşë maţ naweek i bangoli maakan, aji na banktaşulunj : « Dţupan na manjoonan, ţi Itrayel bti, mẽmbaanj kawina űaanj alonj anfiyaari ji i. »

¹¹ Dţupan, batum balun kawoona űtaak bti űi umundu, kaţo kade du Pşih pi Baţi na *Abraham, *Itaak, na *Yakob bateemun.

¹² Kę bańaanj bambiinj aka na pneej du Pşih pi Baţi, başë fëlana bdig, du dko di bdēm, dul di baklun kawooni, kadeebaţ kadohrēn.

¹³ Kę Yetu aşë ji na naweek i bangoli : « űiışan! Naşibaţi ajeban namaakal i nu, űiki ifiyaar aji ado hań. » Kę nalemp ajeb ţi dko mẽnt.

*Yetu ajeban bamaakal batum
(Markut 1.29-34; Luk 4.38-41)*

¹⁴ Yetu aya du uko Fimonj Piyeer, aşë ţēnk kę anin aharul apiintj, kę uleef uyik na a.

¹⁵ Abana ţi kańen, kę pmaak papēn ţi a, kę anaţa awul baka pde.

¹⁶ Wi utaakal ubanun, baţija bańaanj batum biki űntaayi űjakyewlēnun, kę ado pđiim ppoolan adook űntaayi abot ajeban bamaakal bti,

¹⁷ Hēnk di uko wi *Itayi *Naţupar Naşibaţi ajakunj udolaniinj:

“Ajej pţakēm pi nun abot akuńa mmaak mi nun.”*

*Naţaşar Yetu awo kawul uleeful bti
(Luk 9.57-62)*

¹⁸ Wi Yetu awinunj kę bańaanj batumi kę aşë ji na baţaşarul baya bdēk umban wundu.

¹⁹ Wal mẽnt, kę *najukan Bgah alonj aşë ji na a : « Najukan, dko di ikyahanj, dtaşu da. »

²⁰ Kę Yetu aşë teema aji : « Nńfēs űjaka ihēr, kę űkat űjaka intanj, kę *Abuk űiintj aşë wo aanka dko dpafni bkow. »

²¹ Alonj kak ţi baţaşarul aji na a : « Naweek, duni ţenēn te umoyēn Paapa. »

²² Kę Yetu aji na a : « űaşaan, iwut bakteţ baya bamoy bakteţ biki baka. »

*Yetu aţańan ukēk
(Markut 4.35-41; Luk 8.22-25)*

²³ Yetu apaya wal mẽntj ţi bţeem, kę baţaşarul bakak apaya na a ţi ba aya.

²⁴ Ukēk uweek umara mara anaţa, kę űmaaronj űado wun bţeem. Yetu kę aşë űoyēntj.

²⁵ Baţaşarul bańoga ahuma aşë huuran aji : « Ajugun, buuranun, űkeţ! »

* 8:17 Natenan ţi Itayi 53.4; na ţi 1 Piyeer 2.21-24.

26 Ké Yetu ašë ji na baka : « we ukaan̄ kē nakl̄enk̄ ba, an nanwoon̄ naanfiyaar akēšan? » Anaṭa wal mēnt̄, anoman na uyook na meel mi bd̄ek̄ kē dko dayompand̄eri.

27 Bañon̄ar maakan ašë ji : « Ñaan̄ i awo ahon̄, kē uyook na meel ṅado ji ṅatiinka? »

Yetu ajeban biint̄ bat̄eb̄ biki ṅntaayi ṅaneejun̄

(Markut 5.1-20; Luk 8.26-39)

28 Wi Yetu abanun̄ du plut, du utaak wi Bagenaterēn̄, kē biint̄ bat̄eb̄ banwoon̄ na ṅntaayi bašë p̄enna du p̄nguran̄ abi ayit na a. Bajooṭ maakan kē nin ñaan̄ alon̄ aando ñoom̄ ñoom̄ p̄t̄ēpna bgah mēnt̄.

29 Biint̄ mēnt̄ bawo ṭi phuuran̄ aji : « Inumi'un we ba, abuk Našibaṭi? Ibi bi pyewl̄ēnun̄ ji unuur wi pwayēš ubi udo kaban i? »

30 Batani bweek bi ṅnkuma blon̄ bawo ṭi kañog dko mēnt̄, ašuuñ.

31 Wi wi ṅntaayi ṅašaan̄ akooṭ Yetu aji na a : « Woli in̄al p̄dookun, kdolun̄ ṅneej ṭi batani bi ṅnkuma ṅi. »

32 Kē aji na ṅa ṅaya, kē ṅap̄ēn̄ aya neej du ṅkuma. ṭi dko mēnt̄, kē batani bti bašë wor woran̄ du p̄nkun̄ aneej du meel ayoora.

33 Bayafan̄ bajuḡ batani bajin̄ na p̄ṭi ašë ya kakalēš ubeeka uko un̄ṭēpun̄ bti na uko undolon̄ biint̄ biki ṅntaayi ṅabiin̄ aneej.

34 Kē bañaan̄ bti banf̄ēṭun̄ ṭi ubeeka bašë tool pya na Yetu. Wi bawinaarulun̄ win ašë kooṭa ap̄ēn̄ ṭi utaak wi baka.

9

Yetu ajeban ñiint̄ anyojun̄ ihoṭ

(Markut 2.1-12; Luk 5.17-26)

1 Yetu apaya ṭi b̄teem, amuur bd̄ek̄ ašë ya du ubeeka wi nul.

2 Kē bañaan̄ balon̄ bašë ṭija ñiint̄ alon̄ anyojun̄ ihoṭ, ampiintun̄ ṭi kajiiñ. Wi Yetu awinun̄ p̄fiyaar pi baka, ašë ji na ñiint̄ naṭakmaan : « Ñiint̄u, haṭan, ipekadu yi nu ip̄ēnanaa. »

3 Kē *bajukan Bgah balon̄ bašë hoopaṭēr aji : « Ñiint̄ i akar Našibaṭi! »

4 Kē Yetu, ammeen̄ ṅṣal ṅi baka ašë ji na baka : « we ukaan̄ kē nawo na ṅṣal ṅwuṭaan̄ ṅaṅ ba? »

5 We uyojnun̄ ba : p̄ji na ñiint̄ i : “Ipekadu yi nu ip̄ēnanaa” kēme “Naṭiin̄ ipoš?”

6 Natenan, nabaan̄ ame kē Abuk Ñiint̄ aka mn̄hina mi p̄p̄ēnan̄ ipekadu ṭi mboš. » Wi wi ašaan̄ aji na ñiint̄ naṭakmaan : « Naṭiin̄, ijej kajiiñ ki nu, iṭiis̄ katohu! »

7 Ñiint̄ anaṭa ṭi dko mēnt̄, aṭiis̄ katohul.

8 Wi p̄ntuk pi bañaan̄ pawinun̄ uko mēnt̄, pal̄enk̄ maakan, ašë wo ṭi p̄beeb̄ Našibaṭi ṭi uko wi awulun̄ bañaan̄ mn̄hina mnt̄ēnt̄ mi.

Yetu adu Maci

(Markut 2.13-17; Luk 5.27-32)

9 Wi Yetu ap̄ēnun̄, awin̄ ñiint̄ alon̄ anwoon̄ katim ki Maci kē aṭo du dko di aklempnun̄, aji kobraar daaša. Kē ašë ji na a : « Ṭašaan! » kē Maci anaṭa aṭaša.

10 Yetu aya ṭo ade du katoh ki Maci, kē bakobraar daaša batum na bañaan̄ balon̄ batum biki bajaan̄ badu bado buṭaan̄ bašë wo da, bawo ṭi p̄de na a, ul na baṭašarul.

11 *Bafaritay bawin̄ uko mēnt̄ ašë ji na baṭašar Yetu : « we ukaan̄ kē najukan i nan akde na bakobraar daaša na bado buṭaan̄ ba? »

12 Ké Yetu antiinkun baka ašë ji : « Mënṭ bañaan banwoon bajeb banumiin nakuraar, bamaakal banumi ulun. »

13 Nayaan najuk uko wi utup wi ujakun: “*Mñaga mi mi nnumiin, mënṭ pñaaak pi nntaam pi pi nnumiin.*”^{*} Yetu akak aji na baka : Mëmbi bi pdu bañaan banšalun aji bawo ba tool, dbi bi pdu bandinanun aji bawo bado buṭaan. »

Yetu aṭiiniyaan pyiman

14 Baṭašar Yowan bañog Yetu ašë ji na a : « we ukaan kë un na bafaritay nji nyiman kë baṭašaru bašë wo baanji bado hanṭ? »

15 Ké Yetu ašë teem baka aji : « Ṭi unuur wi bniim, ñaan ahilan kado bañaan bambiin bniim bajooṭan ji bawo na puum i wal wi naniim ahumuṭ da? Ké wal ušë bi wi naniim akjejaniiṭ. Bayiman ṭi nñuur mënṭ. »

16 Ñaan aanji jej kalëmënt kahalü kabamna kamiša kaṭaf, woli ñaan ado han kalëmënt kahalü kaji kapul ital yi ubamna, dko dantowiin dabaa haan haan maakan!

17 « Nin ñaan alon kak aanji ṭu poot phalu ṭi nbuuli nṭaf, ado le han poot phalu pun pafom nbuuli, poot katula ṭi mboš, nbuuli kaṭoka. Ké ñaan ašë wo kaṭu poot phalu ṭi nbuuli nhalu, poot na nbuuli nāšë wo nṭeb. »

Yetu ajeban ñaaṭ alon akuṭ anaṭan poonu abuk Jayirut ṭi pkeṭ (*Markut 5.21-43; Luk 8.40-56*)

18 Yetu ahum kaṭiini, kë naweek alon i *katoḥ kañehanaani ki bayuday ašë bi añaḡa anṭup ṭi kadunul ašë ji : « Abuk naan abaa keṭ keṭ hënkuṭ. Biin ipafa kañen ajebna. »

19 Ké Yetu anaṭa na baṭašarul aṭaša.

20 Wal mënṭ kë ñaaṭ alon anwoon na pmaak pi ptula pñaaak nšubal iñeen na nṭëb ašë ñog Yetu ṭi kafet, aban kambiiṭ ki kamiša ki nul,

21 ašë ji ṭi ušalul : « Woli dhinan ṭañ aban kamiša ki nul kajeb. »

22 Yetu akok awina ašë ji : « Haṭan ñaaṭu, pfiyaar pi nu pajebanu. » Ṭi dko mënṭ kë ñaaṭ abi jeb jeb.

23 Wi babanun du uko naweek i katoḥ kañehanaani kë Yetu ašë win bateen puum^{*} na bañaan banyewliin ašë ji :

24 « Napënan : Poonu aankeṭi, anoyëṭ nyoëṭ. » Ké bañaan bašë beña.

25 Wi wi adolon bañaan kë bapëni, ašë mëban poonu ṭi kañen kë anaṭa.

26 Uko mënṭ upënalä ṭi uṭaak mënṭ bti.

Yetu ajeban bakuul batëb

27 Yetu atool pya, kë bakuul batëb bašë wo ṭi pṭaša ašë huuran aji : « Abuk Dayiṭ ñagi'un! »

28 Wi abanun du katoḥ, kë bakuul bukuṭ bašë bi añaḡa, kë ašë ji na baka : « Našal aji dhil pdo uko wi nakheparaanun i? » Ké bateema aji : « Naweek, ihili. »

29 Ké ašë ban baka keš wal mënṭ aji : « Uwoon jibi nafiyaarun. »

30 Keš ki baka kë kašë haabša. Yetu abëḡ baka wal mënṭ aji : « Naṭaafaraan kaṭup ñaan! »

31 Ké bukal, wi bapënuṭ, ašë ṭup bañaan bti ṭi uṭaak.

Yetu ajeban ñiinṭ ambiišun bṭup

(*Luk 11.14-15*)

32 Wi Yetu na baṭašarul bakpënuṭ, kë bašë ṭija ñiinṭ alon ambiišun bṭup ṭiki untaayi ulon uneej ṭi a.

^{*} 9:13 Hotey 6.6. ^{*} 9:23 Bateen puum : Bayuday woli ñaan akeṭa keṭ baji babi kateen teen.

³³ Yetu adook untaayi, kē ñiint ašë bi jun jun bɔup. Bañaan bañojar ašë ji : « Nin n̄embaan kawinara uko utënt wi ɥi *Itrayel! »

³⁴ Kē *bafaritay bašë ji : « Uweek wi n̄ntaayi uwululun mnhina mi pdook n̄ntaayi. »

Yetu añaga pntuk pi bañaan

³⁵ Yetu aji ɥep ɥi n̄beeka na n̄fët bti, kajukan du itoh iñehanaani, kaɥup Uɥup Ulil Unuura wi Pših pi Baɥi kabot kajeban mmaak bti na pɥakëm bti mi bawoonaanun.

³⁶ Wi Yetu awinun pntuk pi bañaan ašë ñaga pa, ɥiki banoor baamme uko wi bakdolun awo ji n̄kaneel n̄anwoon n̄aanka nayafan.

³⁷ Wal mënt kē ašë ji na baɥašarul : « Kakit kadëmi, kē balemp bašë tiinkët ;

³⁸ nakooŋan ajug kakit ado balemp babi kakit. »

10

Banjañan iñeen na batëb biki Yetu

(Markuŋ 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Yetu adu baɥašarul iñeen na batëb ašë wul baka mnhina mi pdook n̄ntaayi, na mi pjeban mmaak bti na pɥakëm bti.

² Itim yi banjañan iñeen na batëb mënt yii yi : Fimon i bajaan badu Piyeer na Andre aɥa'ul ; Yakob na Yowan babuk ɥebede ;

³ Filip na Bartelemi ; Tooma na Maci nakobraar daaša ; Tade na Yakob abuk Alfe ;

⁴ Fimon i bajaan badu nagutar utaak na Yuda Itkariyot, ambiin adek Yetu kafet.

⁵ Banjañan iñeen na batëb mënt, Yetu ayil baka aji na baka : « Nawutan kaya du banwoon baanwo bayuday na du n̄beeka n̄i utaak wi *Tamariya.

⁶ Nayaan du bañaan biki Itrayel, banwoon ji n̄kaneel n̄anneemuŋ.

⁷ Nayaan naɥup baka kē Pših pi Baɥi pañogi.

⁸ Najebaan bamaakal, nanaŋaan banketun, najinŋaan bammaakuŋ bdo, nadookan n̄ntaayi. Nayeenk bē naanluk nin ukoolan, nawulan nawut kado kaŋal baluk.

⁹ Naktij nin uwuuru, nin untaam, nin pataka ɥi n̄mbooɥu n̄i nan pa pnugna uko ulon.

¹⁰ Naktij nin umañ pa bayaas, nawutan kaya na kamiša kalon na iŋapaat ilon na panduk. Nalemp aka na pluka ujenk wi nul. »

¹¹ Yetu akak aji na baka : « Ubeeka kēme ufët yi nakbanaan, nadolan bayuujan ñaan anwoon nanuura, naya naheta da te wal wi nakyaan.

¹² Woli naneej ɥi katoh, nawulan baka mboŋ naji : “Bnuura bawo ɥi an.”

¹³ Woli bañaan biki katoh mënt bawo banuura, bnuura bi nañehanun baya ɥi baka ; woli baanwo banuura, bnuura bi nan kakak du an.

¹⁴ Kē woli baanyeenkan abot awo baantiinkan, napënan ɥi katoh mënt kēme ɥi ubeeka mënt nabot nadan danan pdëpalën ɥi ihoɥ yi nan nadiimanaan kē bado buŋaan.

¹⁵ Na manjoonan dɥupan, ɥi unuur wi pwayëŋ uko wi Naŋibaɥi akluŋ kado ubeeka mënt utam kapel wi biki n̄taak n̄i ɥodom na Gomora.

¹⁶ Natenan, dyilan ji n̄kaneel ɥi ptoof pi n̄ñiin ; nadoon kalipara keeri ji n̄pula nabot najinŋ n̄haaŋ ji n̄balab n̄faatal. »

*Mnhaj mankbiiŋ**(Markut 13.9-13; Luk 21.12-17)*

17 Yetu akak aji na *banjañan : « Nalipariin bañaan: baluŋ kaŋjan du ŋruha kabot kakoban du *itoh iñehanaani ;

18 baluŋ kañooŋan du kadun ki bantuŋa na ki baŝih ŋiki nafiyaarën. Wal mënŋ, nahilna naŋup ŋi kadun ki baka na ki ŋtaak bti uko wi nameen ŋi nji.

19 Kë woli baŋijan uruha, nakhaajala kado kala uko wi nakyaan kaŋup këme jibi nakyaan kaŋup : uko wi nakyaan kaŋup ubi ŋi bkowan wal mënŋ.

20 Mënŋ an nakyaan kaŋiini, *Uhaaŝ wi Naŝibaŋi Aŝinan ukluŋ kaŋëpna ŋi an kaŋiini.

21 « Ñaan aluŋ kakeeŝaar abuk aŝin kado bafiŋa. Aŝin napoŋ aluŋ kakeeŝaar abukul kado bafiŋa ; bapoŋ banaŋara bajug baka kado bafiŋ baka.

22 Bañaan bti baŝooran ŋiki nafiyaarën ; kë anŝaan amëban kaliintan te kaban, abuur.

23 Woli badookan du ubeeka uloŋ, nanaŋiin naya du uloŋ umpaŋi. Na manjoonan, dŋupan, naankba ŋbeeka ŋi Itrayel bti bë *Abuk Ñiinŋ aambi.

24 Yetu akak aji : « Baanhil kamëban bnuura najuk kapelan najukan, këme nalemp kapelan i aklemparuŋ.

25 Baŝale mëban najuk aliŋan na najukan, uko mënŋ kakëŝ, kë uwoha haŋ pa nalemp na ajugul. Wi bajakuŋ ajug katoŋ awo *Beltebul, we wi bawooŋ baankŋup ŋi biki katoŋ ba? »

*In i i ñaan awoonŋ kado kaŋi**(Luk 12.2-7)*

26 Yetu aji na baka : « Nakdo kaŋi nin ñaan. Uko bti unhanuŋ uluŋ kapën kawinana, kë uko bti ummeniinŋ uluŋ kameetan.

27 Uko wi nji kaŋupanaŋ du bdëm, naŋupan wa na pnak ; uko wi nji kahoopaŋanaŋ, naŋupan wa du itoh duuŋ.

28 « Nakdo kaŋi banhilaruŋ pfiŋ uleef aŝë wo baanhilan pfiŋ uhaaŝ ; naŋëpan tëp nado kaŋi Naŝibaŋi ankaan mnhina mi ptoŋ uleef na uhaaŝ bti du infernu.

29 Baanji bawaapar ŋŋiiru ŋtëb ktaka kntiinku i? Kë nin uloŋ ŋi ŋa uŝë wo unji ujot bë Naŝibaŋi Aŝinan aammee!

30 Kë an, uwel wi bkow bi nan bti udoo fënana.

31 Naklënk keeri nin ukoolan, nadëm apel pntuni pi ŋŋiiru. »

*Pdinan këme ppok Yetu**(Luk 12.8-9)*

32 Yetu aji na baka : « Ñaan ankdanuŋ ŋi kadun ki bañaan kë awo naŝaraan, dluŋ kadinan ŋi kadun ki Paapa anwoonŋ du baŋi kaji awo naŝaraan.

33 Kë ñaan anŝaan apokën ŋi kadun ki bañaan, dluŋ kapoka ŋi kadun ki Paapa anwoonŋ du baŋi. »

*Pfiyaar Yetu pagar bañaan**(Luk 12.51-53; 14.26-27)*

34 Yetu akak aji : « Nawutan kaŝal kaji dbi bi pŋij btiinkar ŋi umundu ; dbi bi pŋij ugut.

35 Dbi pnaakrën ñaan na aŝin, ñaaŋ na anin, ñaaŋ na anin ayinul.

36 Bañaanŋ biki katoŋ ki ñaanŋ bakwoonŋ baŝooradul.

37 « Ñaan anŋaluŋ aŝin na anin apelanaan, aantaanŋ na pwo na nji. Anŋaluŋ abukul apelanaan aantaanŋ na pwo na nji.

³⁸ Ñaañ anwoon aankuñ krut ki nul kadinan phaj ji nji, kapoš ti kafet ki naan udole wo pket, aantaañ na pwo na nji.

³⁹ Ñaañ anklaañ pbuuran ubida wi nul aluñ kawaan wa, kē anwaañuñ ubida wi nul pa nji aluñ kayeenk wa. »

*Anyeenkun nařasar Yetu, Yetu i i ayeenkun
(Markut 9.37,41; Luk 9.48; 10.16; Natenan ti Yowan 13.20)*

⁴⁰ Yetu akak ařiini aji : « Ñaañ anyeenkanañ nji i i ayeenkun, kē anyeenknun, anyilnuñ i i ayeenkun. »

⁴¹ Ñaañ anyeenkun *Nařupar Nařibaři řiki awo Nařupar Nařibaři, ayeenk baluk banliñuñ na bi Nařupar Nařibaři ; kē anyeenkun ñaañ nařool řiki awo nařool, ayeenk baluk banliñuñ na bi ñaañ nařool.

⁴² Ñaañ ankřenun alon ři bampotētaanun ři bařasar naan biki adaan, udole wo kakoopa kaloolan ki meel mñjoob ka, řiki awo nařasaraan, dřupan na manjoonan, aankwaañ baluk bi nul. »

11

¹ Wi Yetu ařupun bařasarul iñeen na batēb uko wi bawoon i pdo aba ařē tool aya pjukan na přup Uřup Ulil Unuura du nřeeka nj dko mēñt.

*Yetu ařem bayili biki Yowan Nabattaar
(Luk 7.18-35)*

² Wi *Yowan Nabattaar awoon ukalabuř ařiink kē baktiiniyaan iko yi *Krittu adoluñ. Ayil wal mēñt bařasarul kē bahepar Yetu aji :

³ « Iwoon anwoon i pbi, kēme nřo biki kayoonk alon kak? »

⁴ Yetu kē ařē teem baka aji : « Nayaan nakakalēř Yowan uko wi nakwinun akuř ařiink hēnk :

⁵ Bakuul bakak awin, banřakmuñ bapoř, bammaakuñ bdoo bajebi kē bandēnēmuñ baktiink, bankeřun banařa ři pket, Uřup Ulil Unuura utiinkana ři bawaañ.

⁶ Anwoon aampok přiyaarēn anuurandēni. »

⁷ Wi bařasar Yowan bařooluñ pya kē Yetu ařē řiini na pntuk pi bañaañ ři uko wi Yowan aji : « we wi wi nayaan pten du *pndiř ba? Bmaaj bi uyook ukřiñuñ ba i? »

⁸ Kē we wi wi nařaañ aya pten ba? Ñiintñ anñēgiñ a i? Bankaañ iko inuura bawo du itoh yi bařih i? »

⁹ Kē we wi wi nayaan pten ba? *Nařupar Nařibaři a i? Aa dřupan, nawin ampeluñ Nařupar Nařibaři.

¹⁰ Ul i i upiitun ři a aji :

*“Tenan, nayili naan awuñ ři kadunu
abomanu bgah.”**

¹¹ « Na manjoonan, dřupan, ři bañaañ bambukiñ ři kayiñ ki baat, nin alon aampel pel Yowan ; kē ñaañ anwoonuñ nampoři du *Přih pi Baři ařē pela.

¹² Du wal wi Yowan Nabattaar te hēnkun, bañaañ baji bagutar Přih pi Baři, kē bantamanuñ bajaan baneej ři pa*.

¹³ Bařupar Nařibaři bti na Bgah bi Moyit abi ban te du Yowan bařup ubi wi Přih pi Baři.

¹⁴ Yowan awoon ñaañ i Nařupar Nařibaři abiñ ařiiniyaan wi ajakuñ *Eli aluñ kabi kak. Nafiyaar uko mēñt i? »

* **11:10** Malaki 3.1. * **11:12** Bañaañ baji bagutar Přih pi Baři, kē bantamanuñ bajaan baneej ři pa kēme : bañaañ banařara Přih pi Baři, kē bañaañ banjořuñ bakdo na pyeenk pa.

15 Ankaan ibaŋ itiiŋki, aŋiinkan! »

16 Yetu akak aji : « Ké bahoŋ biki mbaan anaamntën na baŋaan biki kawuun ki? Bawo ji bapoŋ bantoon du ufeeru ašë ŧëlšër na batënt baka

17 aji : “Nteeni ké naankii! Nyeeh iyeeh yi pjootan ké naanwoonii!”

18 Yowan Nabattaar abii, aandee, aandaan poot, ké baji : “Awo na untaayi!”

19 *Abuk Niint ké abii, ade abot adaan poot, ké baji : “Awo nafeer, nakuj, awo nanoh bakobraar daaša na bado buŋaan!” Ké bašë ji bayikrën ké ŋaan awo na ušal untuŋa wi Našibaŋi ŧi iko yi ajaan ado. »

Nbeeka ŋanwoon ŋaandi pfiyaar
(Luk 10.12-15)

20 Wal mënt ké Yetu ašë wo ŧi pŋoman na biki nbeeka ŋi adolon mlagre mntum ŧiki baantëlëš ŋbida ŋi baka awut pjuban.

21 Aji na baka : « Nawuŋani, an biki ubeeka wi Koratim, nawuŋani an biki ubeeka wi Bettayida. Woli mlagre mandolaniin du an mandolaniin lah du nbeeka ŋi Tir na Fidoŋ*, banfëtuŋ da badobi wohara undiimaan ŋšaaku kadiimanaan ké banjal pŧëlëš ŋbida ŋi baka.

22 Ukaan ké ŋi kaŋupan, ŧi unuur wi pwayëš, uko wi Našibaŋi akdolanaj uluŋ katam kapel wi biki Tir na Fidoŋ.

23 Ké an biki Kapernawum, nanuŋ aji naluŋ kadeerana te du baŋi i? Nabaa ŧëp ŧëp kawalana te du infernu. Woli mlagre mandolaniin ŧi an mandolana lah du ubeeka wi Fodom* uwoha da te hënkuj.

24 Ukaan ké ŋi kaŋupan, ŧi unuur wi pwayëš, uko wi Našibaŋi akdolanaj uluŋ katam kapel wi biki Fodom. »

Pnoorfën pi bannooruŋ
(Luk 10.21-22)

25 Wal mënt Yetu akak aŋup na baka aji : « Paap, Ajug baŋi na mboš, dbeebu wi imenuŋ iko yi bantohi na bammeeŋ, ašë diiman ya bapoŋ bampoti.

26 Yoow Paap, warj uwoon uko wi iŋaluŋ.

27 Paapa awulnuŋ iko bti. Nin ŋaan aamme ŋi Abukul uko wi nwoon bë mënt Paapa a ; ké nin ŋaan aamme uko wi Paapa awoon bë mënt ŋi Abukul a, na biki ndatuŋ adiiman baka a.

28 « Nabiin ŧi ŋi an bti nankhajuŋ abot anoor pkuŋ, ŋi dhetanan.

29 « Nadoon uko wi ntu'anaŋ, nado kajuk ŧi ŋi, ŋhaaš ŋi nan ŋaluŋ kanoorfën ŧiki djoob bkow akuŋ awalan bkow naan.

30 Ulemp wi ŋi kaŋu'anaŋ uuntami, ké pkuŋ pi ŋi kaŋu'anaŋ pakak awo paandiŋi. »

12

Yetu na unuur wi pnoorfën
(Markuŋ 2.23-28; Luk 6.1-5)

1 ŧi wal mënt, Yetu awo ŧi pmuur ŋteeh ŋi ŋdeey ŧi *unuur uluŋ wi pnoorfën wi bayuday, ké baŋašaruŋ banwoon na ubon bašë wuur ŋa adoh

2 Bafaritay baloŋ bawin baka ašë ji na a : « Tenan, baŋašaruŋ bado uko wi Bgah baneenanuŋ pdo ŧi unuur wi pnoorfën. »

3 Ké Yetu ašë teem baka aji : « Naanleyiir uko wi *Dayiŋ abiin ado i, wi ubon ukde'uluŋ ul na batëntul?

* 11:21 Natanen ŧi Itayi 23.1-18. * 11:23 Natanen ŧi Ujuni 19.24-27.

4 Aya aneej du katoh ki Naşibaţi, ajej ipoom yi badolon pa *bţerjan bi Naşibaţi ade. Ipoom yi ul na batênţul bawoon baanwo i kade, baţerjan ţań bakaan pa pde ya.

5 Naankak aleyiir ţi ulibra wi *Bgah bi Moyit k e ţi unuur wi pnoorf en baţerjan du *Katoh Kaweek ki Naşibaţi baanji banoorf en jibi Bgah bajakun, k e uunji uwo pjuban pa baka.

6 K e nş e ţupan, alonj *awo ţi ampeli Katoh Kaweek ki Naşibaţi.

7 Naşibaţi aţup ţi ulibra wi nul aji : “*Mńaga mi mi nnumiinj, m ent  uńaakan wa*”[ ] woli nate lah uko wi m ent  naanktapar bańaan biki bţup, banwoon baanjubani.

8 *Abuk Nńiinţ awoon Ajug unuur wi pnoorf en. »

*Nńiinţ anţakmun kańen
(Markuţ 3.1-6; Luk 6.6-11)*

9 Yetu awoona da, aş e ya du *katoh kańehanaani.

10 K e nńiinţ alonj anţakmun ţi kańen aş e wo da. Bafaritay balonj bańal katapar Yetu bţup aş e hepara aji : « Bgah bi nun badinan nńaan ajeban ţi unuur wi pnoorf en i? »

11 K e Yetu aş e teem baka aji : « Ahoj ţi an i i unkaneel wi nul ukjotonj ţi bh er ţi unuur wi pnoorf en b e aankyaa wa kap enan? »

12 K e nńaan aş e pel unkaneel maakan! H enk, nńaan ahil kado bnuura ţi unuur wi pnoorf en. »

13 Wi wi aşaań aji na nńiinţ : « Taran kańen. » K e atar ka k e kajebi, akak ji kandukiinj.

14 Wi bafaritay bap enun aş e laţar jibi bakdoli kadoo kafinj Yetu.

Yetu awo Nalempar Naşibaţi

15 Yetu ame uko m ent  aş e p en da. Bańaan batum baţaşa, k e ajeban baka bti,

16 aş e l ebar na baka aji bawut kaţup nńaan j awo i.

17 Uko m ent  uyuuj k e uko wi *Itayi *Naţupar Naşibaţi abiinj aţup udolanaa, h enk, uko m ent  wii wi :

18 « *I awoonj nalempar naan i nji ndatun,*

i nńalun maakan, i mmaganun,

dlunj kaţu Uhaaş wi naan ţi a

aş e ţup bańaanj biki umundu k e Naşibaţi akakan baka batool.

19 *Aankjom na nin nńaan aankdo kanjaat*

baankdo katiink p iimul ţi igah

20 *Jibi awoonj aanklun kakit bmaaj bandoonj abi naay naay*

k eme kaj emş en pmul pankduhun, h enk kak di di akluń kańaga bańaanj ban-

te wal wi akluń kakakan iko bti iwo itool ţi k eş ki Naşibaţi :

21 *H enk n taak bti nńalun kaţu mnhaţ mi n a ţi a. »*

*Yetu na Beltebul
(Markuţ 3.22-30; Luk 11.14-23)*

22 Unuur ulonj baţij Yetu nńiinţ alonj i untaayi uneejun. Awo nakuul abot biis bţup ; ajebana, k e akak ańiini akuţ awin.

23 Bańaanj bańońar fuţ aş e ji : « I awoonj *abuk Dayiţ i? »

* **12:6** *Alonj awo ţi ampeli Katoh Kaweek ki Naşibaţi k eme* : Uko ulonj uwo ţi umpeli Katoh Kaweek ki Naşibaţi. [ ] **12:7** Hotey 6.6.

24 Wi bafaritay batiinkuŋ uko mēnt, ašë ji : « *Beltebul uweek wi ŋntaayi uwululuŋ mnhina mi pdook ŋntaayi. »

25 Yetu ame ŋŋal ŋi baka ašë ji : « Woli bañaan biki utaak uloolan bagut, batok utaak di ; kē woli biki ubeeka uloolan, kēme katoh kaloolan bagut, ubeeka mēnt kēme katoh mēnt kaankhil kanaŋ.

26 Kē woli *Fatana adook Fatana, agut na uleeful : uwole haŋ hum di di pŋihul paknaŋ ba?

27 Naŋalanuŋ kak i! Woli ŋji ddookna lah ŋntaayi ŋi katim ki Beltebul, banktaŋaŋ badookna ŋa ŋi katim ki in ba? Ukaan kē bukal ŋi ŋleef ŋi baka bakluŋ kadiiman kē naanfaŋi.

28 Bē woli Uhaaŋ wi Naŋibaŋi wi wi ŋji kadooknuŋ ŋntaayi, *Pŋih pi Naŋibaŋi padobi ban ban ŋi an keeri.

29 « Hum di di ŋaan ahilanuŋ kaneej du katoh ki ŋiint ammēgaŋuŋ kajej bka bi nul bē aandun atana? Wal mēnt wi wi akhiluŋ kajej bka bi nul.

30 « Anwoon aanwo na ŋji aŋoorēn, anwoon aanktonkrēn na ŋji agar.

31 Ukaan kē ŋjakan, Naŋibaŋi aluŋ kamiir bañaan pekadu na buŋaan bi baŋtuŋuŋ ŋi a ; kē ŋaan ankaruŋ Uhaaŋ wi Naŋibaŋi, aankmiira.

32 Kē woli ŋaan aŋuŋ buŋaan ŋi *Abuk ŋiint, Naŋibaŋi aluŋ kamiira wa, bē woli aŋuŋ buŋaan ŋi Uhaaŋ wi Naŋibaŋi, aankluŋ kamiira wa ŋi umundu wi na du unkmbiŋ. »

Bko na mbuk mi ba

(Maci 7.16-17; Luk 6.43-45)

33 Yetu akak aji : « Bko bjeb baji babuk mnko mnuura, kē bko bmaakal baji babuk mnko mnwuŋaan. Iji kyikrēnaan bko ŋi mbuk mi ba.

34 An, pntuni pi ŋfunan, hum di di nahilanuŋ kaŋuŋ uŋuŋ unuura te nawo bado buŋaan? Uko untumuŋ ŋi kaŋëb ki ŋaan ujaan upēn ŋi mntumul.

35 ŋaan nanuura aji pēnanaan bnuura bi nul ŋi kaŋëb ki nul ; kē ŋaan nawuŋaan aji pēnanaan buŋaan bi nul ŋi kaŋëb ki nul.

36 Kē nŋë ŋupan : ŋi unuur wi pwayëŋ, bañaan baluŋ kahepna ŋi ŋŋuŋ ŋwuŋaan bti ŋi baŋuŋuŋ.

37 ŋi ŋŋuŋ ŋi nu ŋi ŋi bakluŋ kawayëŋaanu katen me iwo natool kēme iduknaanaa. »

Baji na Yetu adiiman kē awoona du Naŋibaŋi

(Markut 8.11-12; Luk 11.29-32)

38 Wal mēnt kē *bajukan Bgah baloŋ na bafaritay baloŋ bašë ji na Yetu : « Najukan, ŋŋal ido uko uloŋ unkdiiimanuŋ kē iwo i Naŋibaŋi. »

39 Kē atem baka aji : « An kawuŋ kawuŋaan ki, kandeŋuŋ Naŋibaŋi kafet, nawo ŋi phepar uko unkdiiimanuŋ kē dwo i Naŋibaŋi, naankwin nin uko uloŋ umpaŋi na wi Yonat* *Naŋupar Naŋibaŋi adiimanuŋ.

40 Jibi Yonat awoon ŋnuur ŋwajanŋ na ŋtejan ŋwajanŋ ŋi kayiŋ ki uŋëb uweek, hēnk di di *Abuk ŋiint akluŋ kado ŋnuur ŋwajanŋ na ŋtejan ŋwajanŋ ŋi bhēr du mboŋ.

41 ŋi unuur wi pwayëŋ bañaan biki Niniwe baluŋ kanaŋa na bañaan biki kawuŋ ki, kadiiman baka kē baduknaana, ŋiki bawut pjuhan wi batiinkuŋ uŋuŋ wi Yonat! Kē aloŋ ašë wo ŋi ampeluŋ Yonat!

42 ŋi unuur wi pwayëŋ, naŋih ŋaaf i utaak wi Faba aluŋ kanaŋa na bañaan biki kawuŋ ki kayuŋ kē baduknaanaa, ŋiki awoona du kaban ki umundu pbi katiink uŋuŋ untuŋa wi *Falomon naŋih, kē aloŋ ašë wo ŋi ampeluŋ Falomon! »

☆ 12:39 Natenan ŋi Yonat.

Untaayi ukak du katoh ki wa

(Luk 11.24-26)

⁴³ Yetu akak aji : « Untaayi upënle ti ñaana i ubiin awo, uji uñaay du *pndiis kala dko dneej. Woli uunwini,

⁴⁴ uşë ji : “Dkak du katoh ki naan, ki mpënnu.” Wi ukakuñ, uunji uţënk da nin uko ulon, kaji kawetana kajinţ, kaboman bnuura.

⁴⁵ Wal mënţ uji uyaar ntaayi paaj na ulon njanwuţun apel wa ; nabi kafët da. Ñaana mënţ kaşë kak wal mënţ kawuţën kapel kateeku. Kë hënk di di ukwoon pa kawuun kawuţaan ki. »

Bayit Yetu biki mnfaţan

(Markut 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Jibi Yetu ahumuñ kaţiini na bañaana, kë anin na baţa'ul başë bi du bdig anjal pţiini na a.

⁴⁷ Kë ñaana lon aşë bi aji na Yetu : « Naan na baţa'u buk bukuñ du bdig, banjal pţiini na iwi. »

⁴⁸ Kë Yetu aşë teema aji : « In awoon ni? Bahon bawoon baţa naan? »

⁴⁹ Wi wi aşaan atar kañen adiiman baţaşarul aşë ji : « Natenan, ni na baţa naan biki biki.

⁵⁰ Naan ankdolon uko wi Naşibaţi Paapa anwoon du baţi anjalun, un mënţan awoon aţa naan këme ni. »

13

Uhoñ wi nagur ndeey

(Markut 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Unuur mënţ Yetu apën ti katoh aşë ʒo du kaban ki bdëk.

² Bañaana batum babi wal mënţ aņoga, kë adoo paya ti bteem blon aʒo ; kë bañaana bti baduka du pkay, atiinka.

³ Kë aşë ţëpna ti uhoñ aţup baka nţup nţum. Aji na baka : « Najaar apën pgur ndeey.

⁴ Wi akgurun, ndeey nlon kë naya ajot ti bgah ; kë nkat nabi ade na bti.

⁵ Nlon kë nʒajot ti dko di mnlaak, danwoon daanwo na mboş, anaţa ti dko mënţ ţiki mboş maantumi.

⁶ Kë wi bnuur banaţi'ana nta aşë tër nja, kë jibi nawoon njaanka intaañ abi kay kay.

⁷ Nlon nʒajot ti dko di iyiw, kë iyiw idëm afiiklën nja.

⁸ Nlon kë nʒajot ti mboş mnuura, awul ndeey. Blon baji bawul mbuk iñeen-week, blon iñeen paaj, blon kak mbuk iñeen nʒajant.

⁹ Ankaana ibaţ itiinki, atiinkan! »

We ukaan kë Yetu aji hoñ?

(Markut 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Baţaşar Yetu babi aņoga aşë hepara aji : « we ukaan kë iji khoñ na bañaana ba? »

¹¹ Kë aşë ji na baka : « An, baţenan kë name iko injoonanun yi *Pşih pi Baţi inwoon iimmeetanaa, kë bandukiin, baantjen baka wa.

¹² Ñaana ankaana, balun kaţena ado pelan, kë anwoon aanka, badoo yeenka uko wi akaana

¹³ Uko mënţ ukaan kë nji kahoñ na baka : ţiki baji baten, baanja bawin, baji batiink, baanja bate, baanja bame uko wi bajakun.

¹⁴ Hënk uko wi *Itayi *Naţupar Naşibaţi abiin aţup udolana pa baka, aji :

“Woli natiink, naankteha te,
woli naten, naankwina win.
15 Bañaan biki pntaali pi badënët rhaaş
batuh ibaŕ yi baka, adët kës,
kaŕi kës ki baka kawin
ibaŕ yi baka ikuŕ itiink
uşal wi baka ute
bakakna bafiyaar
nşë njeban baka.”

16 Kë an naşë nuurandën, kës ki nan kawin, kë ibaŕ yi nan iktiink.

17 Dŕupan, na manjoonan, baŕupar Naşibaŕi batum na batool batum babi ňal
pwin uko wi nakwinuŕ bë baanwin wa, akuŕ aŕal ptiink uko wi naktiinkuŕ bë
baantiink wa! »

Yetu apiban uhoŕ wi nagur ndeey
(Markuŕ 4.13-20; Luk 8.11-15)

18 Yetu akak aji : « Natiinkan, uko wi uhoŕ ujakuŕ wii wi :

19 ňaan antiinkuŕ Uŕup wi Pşih pi Baŕi, aşë wo aamme uko wi ujakuŕ Tatana
aji bi kapënan Uŕup wi batepiiŕ ŕi kaŕëb ki nul. Awo ji bgah bi uŕup ujuŕuŕ.

20 Kë alonŕ awo dko di mnlaak di ndeey ŕjajotuŕ, ayeenk ŕi dko mënŕ uŕup na
mmlilan,

21 aşë wo aanka intaaŕ, aanji ŕijan kaliintan. Wi Uŕup ukŕu'aŕ ŕu bajun
pnoorana këme phajana aji bi wutan wutan.

22 Anwoonŕ dko di iyiw, ajaanŕ atiink Uŕup, kë manŕaaf, pyok panjaanŕ
pafooyan bkow, na pŕeebar iko itum naşë fiiklën Uŕup aneenan wa pbuk.

23 Anwoonŕ mboş mnuura, ajaanŕ atiink Uŕup, kate wa, kaşë buk ndeey. Alonŕ
aji buk ndeey iŕeen week, alonŕ ndeey iŕeen paaj, alonŕ iŕeen ŕwajanŕ. »

Uhoŕ wi umbiilu

24 Yetu akak ahoŕ na baka aji : « Natenan uko wi *Pşih pi Baŕi panaamuŕ:
Pawo ji ŕiintŕ antepiiŕ ndeey ŕnuura du uŕeehul.

25 Wi bañaanŕ bti bakŕoyënŕuŕ, kë naşooradul aşë bi, agur umbiilu ŕi ptoof pi
ŕndeey aşë ya na bgahul.

26 Wi ndeey ŕjanaŕiiŕ, alumën kë ugof ukak apën.

27 Balemparul babi aji na a : “Naweek, mënŕ ndeey ŕnuura ŕi ŕi itepiiŕ du
uŕeeh i? Kë hum di di ujaagal uwoonŕ da ba?”

28 Kë ateam baka aji : “Naşooradaan adoluŕ uko mënŕ.”

Kë balemparul başë hepara aji : “Inŕal ŕya ŕpënan wa i?”

29 Kë ateam baka aji : “A-a, nahilan woli nalëb ujaagal kapënan ndeey.

30 Nawutan ŕjanaŕa ŕul bti te wal wi kakit ; ŕi wal mënŕ dluŕ kaji na bakit
: Naduniin napënan ujaagal natan nado idaaş natër wa ; naşë najej ndeey
nahank du pnkuti.” »

Uhoŕ wi pbuk pmpoŕi na wi uko utaajanaan pşon
(Markuŕ 4.30-32; Luk 13.18-21)

31 Yetu akak ahoŕ na baka aji : «*Pşih pi Baŕi panaam na pbuk pmpoŕi pi
ñaan ajejuŕ atepi du uŕeehul.

32 Pawoonuŕ pmpoŕi ŕi mbuk, paşale naŕa, pajaanŕ pakak bgof bandëmmuŕ
ŕi ugof untepiiŕ ŕi unkindaar, ŕkat ŕjadoo ji ŕjabi kado intanŕ ŕi inah yi ba. »

33 Yetu akak aŕup na baka ŕi uhoŕ aji : « Pşih pi Baŕi panaam na bko bntiinku
bi ŕnaaş ajejuŕ anaakrën na pşon pŕum, kë pataaj bti. »

*Uko unkayi kē Yetu aji hoñ
(Markut 4.33-34)*

³⁴ Yetu aţup iko yuŋ bti pntuk pi bañaan na uhoñ, aanji ʒiini na baka bē aanhoñi.

³⁵ Hēnk, ayuuj kē uko wi Naţupar Naşibaţi ajakuŋ udolanaa, aji :
« *Dluŋ kahaabēş mntum kahoñ
dluŋ kaţup iko immeeniŋ undiimaan wi umundu upaşaniŋ.* »

Yetu apiban uhoñ wi umbiilu

³⁶ Wal mēnt Yetu aduk bañaan aşē kak katoŋ ; kē baţaşarul başē bi aji na a :
« *Pibaan un uhoñ wi umbiilu du uţeeh.* »

³⁷ Kē ateem baka aji : « Antepiŋ ŋdeey ŋnuura awoon *Abuk Ńiint ;

³⁸ uţeeh uwoon umundu ; ŋdeey ŋnuura ŋawoon bañaan biki Pşih pi Baţi ;
umbiilu uwoon banjaan baţaş Naguuru.

³⁹ Naşoorad anjaan atepi umbiilu, awoon Untaayi Uweek, kakit kawoon uba
umundu kē bakit başē wo ŋwanjuţ.

⁴⁰ Kē jibi bajaan bajej umbiilu kaya tēr, hēnk di uba umundu ukwohaŋ ;

⁴¹ *Abuk Ńiint aluŋ kayil ŋwanjuţ ŋi nul, ŋaluŋ kadook bañaan bti bankdoluŋ
balon bapēn ʒi bgah na bañaan bti bankdoluŋ buţaan ʒi Pşih pi nul.

⁴² Ńwanjuţ ŋafēl baka du bdoo banyikuŋ maakan : dko mēnt dawo na ŋwooni
na udeeb wi pdohrēn iñiŋ.

⁴³ Wal mēnt, banwoon baţool ʒi kēş ki Naşibaţi baluŋ kajeeh ji bnuur du Pşih
pi Naşibaţi Aşin baka. Ankaan ibaţ itiinki aţiinkan! »

Uhoñ wi uwwuru wi bamenuŋ na wi mnlak mantamuŋ preeş

⁴⁴ Yetu akak aji : « *Pşih pi Baţi pawo ji uwwuru wi Ńiint alon awinuŋ kē
bamen du uţeeh. Akak amen wa aşē ya na mnlilan awaap bka bi nul bti, aya
nug uţeeh mēnt.

⁴⁵ « Pşih pi Baţi pakak anaam na nawaap anklaan mlaak mantamuŋ preeş.

⁴⁶ Wi awinuŋ ploŋ pnuura, aya awaap bka bi nul bti aya anug pa. »

Uhoñ wi bridiya

⁴⁷ Yetu aji na baka : « *Pşih pi Baţi pakak anaam na bridiya bi bafēluŋ du
bdēk kē baţij ŋţēb ŋţum.

⁴⁸ Wi baţumuŋ, baţuh kē bapul ba du pkay aşē ʒo ajej ŋannuuriŋ aţu ʒi icah
aşē fēl ŋanwoon ŋaanuura.

⁴⁹ Kē hēnk di di ukwoon ʒi uba umundu : ŋwanjuţ ŋaluŋ kabi kapaţēş
bawuţaan na banwoon baţool,

⁵⁰ kafēl bawuţaan du bdoo banyikuŋ maakan : dko mēnt dawo na ŋwooni
na udeeb wi pdohrēn iñiŋ. »

⁵¹ Yetu ahepar baţaşarul aji : « Nateha iko yi nţupanaŋ bti i? » Kē bateem aji :
« Aa, ŋtee. »

⁵² Kē aşē ji na baka : « Kē hēnk *najukan Bgah anjukuŋ uko wi Pşih pi Baţi
abot aţaş uko wi ujakuŋ anaam na ajug katoŋ anjaan ajejna ʒi bka bi nul uko
uhalu na ujon. »

*Bañaan biki Nataret baanfiyaar Yetu
(Markut 6.1-6; Luk 4.16-30)*

⁵³ Wi Yetu ahoñuŋ na baka haŋ aşē ʒool aya.

⁵⁴ Aya du dko di akuşnaaniŋ aşē jukan bañaan du *katoŋ kañehanaani ki
baka, kē badoo ŋoŋar aji : « Tuŋ di di akaanur uşal unţuŋa wi? Hum di di
ahiluŋ ado mlagre mi bti ba? »

55 I mēntan, aanwo abuk naṭukan i? Mēnt Mariya awoon anin i, kē bi Yakob, Yotef, Fimon na Yuda bawo baṭa'ul?

56 Kē baat baṭa'ul, baanwo bti ṭi na un i? Kē ṭun di ameenun keeri iko yi bti? »

57 Kē uko waṅ uneenan baka pfiyaara. Kē aṣē ji na baka : «*Naṭupar Naṣibaṭi ṭi utaakul, na ṭi katohul meet ṭaṅ di di baṅaan bawoon baanji bamēbana bnuura. »

58 Yetu aando da mlagre mntum ṭiki baanfiyaari.

14

Pkeṭ pi Yowan Nabattaar

(Markut 6.14-29; Luk 9.7-9)

1 Wal mēnt, *Herod nantuṅa i *Galilay atiink kē baktiiniyaan uko wi Yetu.

2 Aji na balemparul : « Yowan Nabattaar a! Anaṭa ṭi pkeṭ! Ukaan kē aka mnhina mi pdo mlagre! »

3-4 Herod aṣal haṅ ṭiki abi jej Herodiyana, ahar Filip abuk aṣin anhumun najeb aniim. Kē Yowan aṣē ji na a aanka na pjej Herodiyana kaniim. Herod kē aṣē do kē bamoba, atan na mnkorentu afēl du ukalabuṣ.

5 Abi ṅal pfiṅa, aṣē ṭi baṅaan ṭiki baṣal aji awo *Naṭupar Naṣibaṭi.

6 Kē unuur ulon wi Herod akdoon ufettu unkleṣanun unuur wi abukiin, poonu abuk Herodiyana kē aṣē ki ṭi kadun ki baṅaan kē ulil Herod,

7 kē adoo mehna aji awula uko wi akheparulun.

8 Anin awuuka, kē aji na Herod : « Wulaan bkow bi Yowan Nabattaar ṭi praata. »

9 Naṣih ajoṭṭani, pmehna pi nul ṭi kadun ki baṅaan biki aduun ufettu paṭu kē ado kē aji baṭija ba.

10 Ayil wal mēnt baya bafaal Yowan du ukalabuṣ.

11 Baṭij bkow ṭi praata awul poonu, kē aṅoṭ ba anin.

12 Baṭaṣar Yowan babi ajej puum amoy ; aṣē ya aṭup Yetu.

Yetu ade de'an pntuk pi baṅaan

(Markut 6.30-44; Luk 9.10-17; Natenan ṭi Yowan 6.1-14)

13 Wi Yetu ameen uko unṭepun, ajej bṭeem aya du dko dangaaṅun ; baṅaan wi bamehaṅ me aṣē ṭaṣa, apēnna ṅbeeka apoṣ aya du a.

14 Wi awaliin ṭi bṭeem aṣē win baṅaan batum aṅaga baka akut ajeban bammaakun.

15 Wi utaakal ubanun, baṭaṣarul babi aṅoga aṣē ji na a : « Unuur udobi yob yob, kē dko di ṅwoon di daṣē gaag, dolan baṅaan baya du ṅfēt bahilna banug uko ude. »

16 Kē Yetu aṣē teem baka aji : « Bayaar we ba? Nawulan baka an bdidi'an bade. »

17 Kē baṣē ji na a : « Nkaha ipoom kaṅeen na ṅṭēb ṅṭēb. »

18 Kē aji na baka baṭija ya.

19 Wi wi aṣaan aji na baṅaan baṭo ṭi ujaagal, aṣē jej ipoom kaṅeen yun na ṅṭēb ṅṭēb, akat kēs du baṭi, abeeb Naṣibaṭi aṣē kitēs ipoom, awul baṭaṣarul kē bawul baṅaan.

20 Baṅaan bti bade ayok, kē bajejēnt iko indukiin. Iko mēnt itum kkaar iṅeen na ktēb.

21 Ṭi bandeṅ bukun, biinṭ bawo iṅeen-week ṅyaṣ iṅeen kaṅeen (5000) aṭu na baat na bapoṭ.

*Yetu apos ți bdëk duut
(Markut 6.45-52; Yowan 6.15-21)*

²² Wi bañaan babahan ba pde, Yetu ado kê bațașarul bapaya ți bteem ajota kadun, pya umban wundu, ul kê așë duka ațiișan bañaan.

²³ Wi adoluŋ kê bañaan bațiiși, apaya du pnkuŋ duut agaag aňehan Nașibați. Wi utejan ubanuŋ, kê awoha da ul aloolan.

²⁴ Wal mënț bteem badobi low low pkay, kê nmaaron ňakșint șințan ba țiki uyook uunkyook ataan na umban wi bakyaan.

²⁵ Kaya uhaan nguk, kê așë bi ți baka apos poș ți bdëk.

²⁶ Wi bațașarul bawinuluŋ kê akpoș ți bdëk, baňonar fuț așë ji : « Ujurte wa » așë jun pňajar țiki balënki.

²⁷ Ți dko mënț, kê Yetu așë țiini na baka aji : « Nawutan kahaajala, nji a, nawutan kalënki. »

²⁸ Piyeer kê așë ji na a wal mënț : « Ajugun, woli iwi a na manjoonan, jakaan mpoș ți meel mbi du iwi. »

²⁹ Kê Yetu aji na a : « Biini. » Kê Piyeer awala ți bteem, apos ți meel atool pya du Yetu.

³⁰ Kê, wi atiinkuŋ uyook așë lënki, ajun pneej ți meel așë huuran aji : « Ajugun, buuranaan! »

³¹ Ți dko mënț, kê Yetu așë tar kaňen amëbana așë ji na a : « Iwi inwoon iinfiyaar akëšan, we ukaan kê iwo na ňșal ňtëb ba? »

³² Wi bapayiiŋ ți bteem kê uyook ușë țañan.

³³ Banwoon ți bteem banup adëman Yetu așë ji : « Na manjoonan, iwo Abuk Nașibați. »

*Yetu ajeban bamaakal du utaak wi bagenateren
(Markut 6.53-56)*

³⁴ Wi Yetu na bațașarul bamuuruŋ, așë ban du pkay du utaak wi bagenateren.

³⁵ Bañaan biki dko mënț bayikrëna așë yil kê bațup ți utaak bti aji abii, kê bașë țija bañaan bti bammaakuŋ.

³⁶ Baji bakooța kaji na a awut baka baban țañ kambiint ki bayeti bi nul, kê bambanuŋ ka bti bajebi.

15

*Pjukan pi bantohi bayuday
(Markut 7.1-13)*

¹ Ți ňnuur mënț, *bafaritay na *bajukan Bgah baloŋ bapëna Yerutalem abi aňog Yetu așë hepara aji :

² « we ukaan kê bațașaru baanji bațaș udolade wi bajon, babaa ji bade bë baanji baňow iňen*? »

³ Kê Yetu ateam baka aji : « Kê an, we ukaan kê naanji națaș uko wi Nașibați ajakuŋ, kașë kațaș udolade wi nan ba? »

⁴ Nașibați aji : “Mëbaan șaaș na naan bnuura” kê “Ñnaan ankkaruŋ așin këme anin, pkeț pakwoon baluk bi nul.” *

⁵ Kê an, nașë ji woli ñaan aji na așin këme anin : “uko wi nhilanuŋ lah kațänknu uwo wi Nașibați”

⁶ ahilan keeri kawut pmëban așin na anin. Hënk di udolade wi nakjukanuŋ uțuun kê nagar Uțup wi Nașibați.

* 15:2 Bë baanñow iňen : Bafaritay baji baňow iňen kațașna udolade wi baka. ☆ 15:4 Ppën 21.27; 20.12.

7 An balagare, *Itayi *Naŕupar Naŕibaŕi afaŕ wi aŕupunŕ ŕi an aji :

8 “Pntaali pi paji padëmanaan na mntum ŕaŕ
kë uhaaŕ wi pa uŕë lowën.

9 Bŕeŕan bi baka baanjakën nin uko ulonŕ
iko yi bakjukanunŕ iwo udolade wi baŕaaŕ ŕaŕ.” »

*Iko injaan iŕu ŕaaŕ aŕop ŕi këŕ ki Naŕibaŕi
(Markut 7.14-23)*

10 Wi wi Yetu akaanŕ adu pntuk pi baŕaaŕ aji na baka : « Natiinkan nabot name!

11 Mënŕ uko unjaan uneejna ŕi mntum ujaan uŕopan ŕaaŕ ŕi këŕ ki Naŕibaŕi, uko unkpënnunŕ ŕi mntum mi nul wa. »

12 Baŕaŕarul baŕoga wal mënŕ aŕë ji na a : « Imeha kë *bafaritay badeebaŕ jibi iktiiiniŕ hënk i? »

13 Kë aŕë teem baka aji : « Bko bi Paapa anwoonŕ du baŕi awoonŕ aantepii balunŕ kalëbana.

14 Nawutan baka : bawo bakuul bankŕonunŕ bakuul. Nakuul aŕonle atenŕul nakuul, bukal batëb bŕi baya jot du bhër. »

15 Piyeer ayeenk bŕup aŕë ji na a : « Pibanun uko wi iŕupunŕ hënk. »

16 Kë aji na baka : « An kak, hënk di nawaanunŕ nŕŕal te hënkunŕ?

17 Naamme kë uko bŕi unneejuŕ ŕi mntum mi ŕaaŕ uji uŕëp du kayinŕ, kapën du bnŕeeh,

18 bë uko umpënuŕ ŕi mntum uwoona du uhaaŕ meetŕ. Wuŕ mënŕan ujaan uŕopan ŕaaŕ ŕi këŕ ki Naŕibaŕi.

19 Du uhaaŕ meetŕ di di iko itënŕ yi ijaan iwoona : nŕŕal nŕwuŕaan, bŕinŕar, ppiinŕ na ahar ŕaaŕ këme ayin ŕaaŕ, pjuban pi piinŕ, kakiŕ, nŕŕilan na pŕup buŕaan ŕi baŕaaŕ, bkuutar.

20 Iko mënŕ ijaan iŕopan ŕaaŕ, kë pde bë iŕiŕnŕw iŕen paanji paŕopan ŕaaŕ†. »

*Pfiyaar pi ŕaaŕ anwoonŕ aanwo nayuday
(Markut 7.24-30)*

21 Wi Yetu apënuŕ da aŕë ya du nŕtaak nŕi Tir na Fidoŕ

22 Kë ŕaaŕ alonŕ i uŕtaak wi Kanaan anwoonŕ du uŕtaak mënŕ aŕë pën ahuuran aji : « Naweeek, *abuk Dayiŕ, ŕiagi'aan! Untaayi unooran poonu abuk naan maakan. »

23 Yetu aanteema nin uko ulonŕ. Baŕaŕarul kë baŕë ŕioga akooŕa aji na a : « Dookana, anooranun na phuuran pi nul. »

24 Kë Yetu ateem aji : « Naŕibaŕi ayilën ŕaŕ pa nŕkaneel nŕi *Itrayel nŕanneemuŕ. »

25 Kë ŕaaŕ aŕë baan anŕup ŕi kadun ki Yetu aji na a : « Naweeek, biin iŕënkën! »

26 Kë aji na a : « Unuura bajej pde pi bapoŕ bawul nŕbuŕ nŕmpoŕi‡. »

27 Kë ateem aji : « Naweeek, ifanŕi, kë nŕbuŕ nŕmpoŕi nŕaŕë doo ji nŕade ituk inkjotnunŕ du umeeŕa wi bajug nŕa. »

28 Wi wi Yetu aŕaaŕ aji na a : « ŕaaŕu, pfiyaar pi nu padëmi! Uwoon jibi injalunŕ! » Wal mënŕ kë abukul aŕë bi jeb jeb.

Yetu ajeban bamaakal baŕum

29 Yetu apën da aŕë ya umbanŕ wi *bdëk bi Galilay. Apaya du pnkunŕ aŕo.

30 Baŕaaŕ baŕum babi ŕi a, aŕij bankjiinkunŕ, bakuul, banŕakmunŕ, babiiŕ bŕup, na bamaakal baŕum kak, abëkan ŕi ihoŕ yi Yetu ; kë ajeban baka.

† 15:20 Paŕopan : Yetu aankŕiiniyaan ŕi dko di uko wi pjintŕ, bafaritay baji baŕnŕw iŕen kaŕaŕna udolade wi baka. ‡ 15:26 Nŕbuŕ nŕmpoŕi : Wal mënŕ bayuday baji baji banwoonŕ baanwo bayuday bawo nŕbuŕ.

³¹ Bañaan bañoŋar wi bawinun banwoon baanhil bɔup kɛ baktɔup, baŋtakmun kɛ bajebi, kɛ bankjiinkun kɛ bakpoŋ bnuura, kɛ bakuul bakwin. Bademan wal mɛnt Naŋibaɔi i *Itrayel.

Yetu akak ade de'an bañaan batum
(Markut 8.1-10)

³² Yetu adu baɔaŋar wal mɛnt aŋɛ ji na baka : « Dñaaga bañaan biki, ŋnuur ŋwajanɔ ŋi ŋi, ŋi bawo i na ŋji kɛ baanka uko ude. Mɛnjal baɔiɔ na ubon : bahilan kaya kajot ɔ bgah. »

³³ Kɛ baɔaŋar baŋɛ ji na a : « ɔi dko dangagun di, ɔun di ŋkkaanun uko de unkhilanun kayokan bañaan batum biki? »

³⁴ Kɛ aji na baka : « Nawo na ipoom hum? »

Kɛ bateem aji « Iboom paaj na kalon na ŋɔɛb ŋlon ŋmpoɔi. »

³⁵ Kɛ Yetu aŋɛ ji na bañaan baɔo ɔi mboŋ ;

³⁶ aŋɛ jej ipoom paaj na kalon yun na ŋɔɛb ŋun, abeeb Naŋibaɔi, akitɛŋ ya aŋɛ wul baɔaŋar, kɛ bafaŋ bañaan.

³⁷ Badɛ bti adoo yok. Baɔaŋar Yetu kɛ batuman kkaar paaj na plon na iko indukɔiɔn.

³⁸ Bañaan bandeen bawo biint iŋeen-week ŋbaakɛr ŋyaaŋ iŋeen (4000), aɔu na baat na bapɔ.

³⁹ Wi Yetu adolon bañaan kɛ baɔiɔi, wi wi aŋaan apaya ɔi bɔɛem aya uɔak wi Magadan.

16

Bafaritay bahepar Yetu uko unkdiiamanun kɛ awo i Naŋibaɔi
(Markut 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ *Bafaritay na *bataduk baba ɔi Yetu wal mɛnt, ala pɔaawana aŋɛ hepara uko unkdiiamanun kɛ awo ŋaan i Naŋibaɔi.

² Kɛ Yetu aŋɛ ɛem baka aji : « Woli unuura uya pɔot kɛ baɔi bajeenki naji naji : “Dko dalun kajeen faan.”

³ Kɛ na nfa kub, baɔi bajɛnle naji : “Uŋabal uŋub nɔa.” Naji name uko wi iko yi baɔi ijakun, aŋɛ wo naanhil pyikrɛn uko wi Naŋibaɔi akdolon nɔa di.

⁴ An bañaan bawuɔaan biki, nandekun Naŋibaɔi kafɛɔ, nahepar uko unkyu-ujun kɛ dwo i Naŋibaɔi. Naankwin uko ulon umpati na wi Yonat[☆] *Naɔupar Naŋibaɔi adiimanun. » Wi wi Yetu aŋaan aduk baka da, aya na bgahul.

Uko utajanaani pŋon wi bafaritay na bataduk

⁵ Yetu na baɔaŋar baya bdɛk umban wundu. Kɛ baɔaŋar baŋɛ ɔilma pɔiɔ ipoom.

⁶ Kɛ Yetu aŋɛ ji na baka : « Natenan bnuura, nalipariin uko utajanaani pŋon wi *bafaritay na *bataduk.

⁷ Baɔaŋar kɛ baŋɛ ɔiini bukal bukal aji : « Aɔiini han ɔiki ŋɛntɔi ipoom. »

⁸ Kɛ Yetu ammeen uko wi baktiiniyaanun aji na baka : « An, nanwoon naanfiyaar akɛŋan, we ukaan kɛ nakɔiiniyaan pwo naantɔi ipoom ba?

⁹ Naandobi yikrɛna te hɛnkun iko yi nawinun i? Naanleŋ wi nkitŋun ipoom kaŋeen pa biint iŋeen-week-kaŋeen ŋyaaŋ iŋeen (5000) i? Kɛ kkaar hum kantumun ipoom ki ki nayaanaanun ba?

¹⁰ Kɛ wi nkitŋun ipoom paaj-na-kalon pa biint iŋeen-week-ŋbaakɛr ŋyaaŋ iŋeen (4000)? Kɛ kkaar hum kantumun ipoom ki ki nayaanaanun?

[☆] 16:4 Natenan ɔi Yonat.

11 Kê hum di di nawoon naamme kê mênṭiiniyaan ipoom? Dji nalipara uko utaajanaani pşon wi bafaritay na bataduk. »

12 Baṭaşar Yetu bayikrên wal mênṭ kê aji na baka balipara pjukan pi bafaritay na bataduk, mênṭ uko utaajanaani pşon wi bajaan badolna ipoom wa.

Piyeer aji Yetu awoon Krittu
(Markut 8.27-30; Luk 9.18-21)

13 Yetu aya na baṭaşarul du utaak uññoḡuñ ubeeka wi Tetare-Filip aşê hepar baka aji : « Bañaan başal aji *Abuk Ñiint awo in ba? »

14 Kê bateem aji : « Balon baji iwo *Yowan Nabattaar ; kê balon baji iwo *Eli Naṭupar Naşibaṭi kê balon kak baji iwo Yeremiya kême alon ṭi *baṭupar Naşibaṭi bandukiin. »

15 Kê aşê ji na baka : « Kê ṭi an, nji dwo in ba? »

16 Fimonj Piyeer kê ateema aji : « Iwo *Krittu, Abuk Naşibaṭi ajug ubida. »

17 Kê Yetu aşê ji na a : « Inuurandëni iwi Fimonj abuk Yonat. Mênṭ ñaan najën aṭupiin manjoonan man, Paapa anwoon du baṭi a.

18 Kê nşê jaku : Iwo Piyeer*, pnduba panjaan pamëban katoḡ, iluñ kamëban bankfiyaarnuñ. Pkeṭ paankhilan kanaṭ ṭi kadun ki baka.

19 Dluñ kawulu iniigşaa ni yi Baṭi : uko wi ikpokun ṭi mboş uluñ kapokana du baṭi, kê uko wi ikdinanuñ ṭi mboş, uluñ kadinana du baṭi. »

20 Wi wi aşookuñ baṭaşarul aji na baka bawut kaṭup nin ñaan kê ul awoon Krittu.

Yetu aṭup aji aluñ kakeṭ kabot kanaṭa ṭi pa
(Markut 8.31-33; Luk 9.22-27)

21 Unuur mênṭ wi wi Yetu ajunuñ pdiiman baṭaşarul kê awo i pya Yerutalem, kahaj da maakan ṭi iñen yi bantohi, *baṭeñan baweek na *bajukan Bgah. Baluñ kado bafiña, unuur uwajañṭen aşê naṭa ṭi pkeṭ.

22 Piyeer apula kê bagaagi aşê jun pñoman na a aji : « Ajugun, dñehan Naşibaṭi abuuranu uko wañ! Nin ukoolan uunkdolul! »

23 Kê Yetu aşê wuğşa aji na Piyeer : « Lowaan, iwi Tatana! Inaṭ ṭi bgah aneanaan an pṭep. İinji kla uko wi Naşibaṭi aṅaluñ, iji kla uko wi bañaan baṅaluñ. »

24 Kê wi wi Yetu ajakuñ na baṭaşarul bti : « Woli ñaan aṅal kaṭaşën, awo kaṭılma uleeful kakunja krut ki nul kadinan phaj ji nji kaşê kaṭaşën woli ado akeṭ.

25 Ñaan anşaluñ pbuuran ubida wi nul aluñ kawaan wa ; kê anluñ kawaan ubida wi nul pa nji aluñ kabuuran wa.

26 We uwoon ñaan aka pyok pi umundu bti, woli aneemandën uhaaş wi nul? We wi ñaan ahılanuñ kawul kabuuranaan uhaaş wi nul.

27 *Abuk Ñiint aban ṭi pbi na mndëm mi Aşin na nwanjuṭ nji nul. Wal mênṭ awayeş ñaan andoli ṭi mnwo mi nul.

28 Dṭupan na manjoonan : balon ṭi banwoon nṭa ṭi baankkeṭ bë baanwin Abuk Ñiint kê abi ji naşih. »

17

Uleef wi Yetu bti uṭeşaa
(Markut 9.2-13; Luk 9.28-36)

* 16:18 Piyeer : Dawoon pnduba kême plaak.

1 Wi ηnuur paaj ηaṭepun kē Yetu aṣē jej bi Piyeer na Yakob na Yowan aṭa Yakob aya na baka du pnkuṅ pweek kē багааgi.

2 Uleef wi nul kē uṣē ṭēṣa ṭi kadun ki baka : kaara di nul dajeeh ji unuur, kē imiṣa yi nul ikak afaat feh.

3 Ṭi dko mēnt, kē baṭaṣar Yetu baṣē win *Moyit na *Eli kē bakṭiini na a.

4 Wal mēnt kē Piyeer aṣē ji na Yetu : « Ajugun, unuura ηwo ṭi dko di. Ṇjal le katar iloona iwajant: kalon kawo ki nu, kalon ki Moyit, kandukiin kawo ki Eli. »

5 Ahum kaṭiini, kē kanfēluṅ kalon kanknuurun kaṣē mara mara abi awun baka, kē pdiim plon paṣē pēnna ṭi ka aji : « Iwi iwoon abuk naan, dṅalu maakan, dmaganu! Nadoon kaṭiinka! »

6 Wi baṭaṣar Yetu batiinkun pdiim mēnt aṣē lēnk maakan ajot afēṭ kēṣ ṭi mboṣ.

7 Kē Yetu aṣē Ṇog aban baka aṣē ji : « Nanaṭiin, nawutan kalēnk. »

8 Wi bakatun kēṣ, baankak awin nin alon, kē Yetu ṭaṆ awohan da.

9 Wi bakwaliin pnkuṅ, kē Yetu aṣē ji na baka : « Nakṭup nin Ṇaan alon uko wi nawinun, te wal wi *Abuk Ṇiint aklun kanaṭa ṭi pkeṭ. »

10 Baṭaṣar Yetu bahepara aji : « we ukaan kē *bajukan Bgah baji Eli awo i kaduna kabi ji *Krittu ado kabi. »

11 Kē atees baka aji : « Na manjoonan Eli awo i kabi, kakakan iko bti ṭi bgah.

12 Kē nṣē ṭupan, Eli adobi bi, kē baanyikrēna, bahajana, adola jibi banalun. Hēnk kak di di Abuk Ṇiint aklun kahaj ṭi iṆen yi baka. »

13 Wal mēnt, kē baṭaṣarul baṣē yikrēn kē awo ṭi ṭiiniyaan *Yowan Nabattaar.

Yetu ajeban napoṭ i untaayi ukyewlēnun

(Markut 9.14-29; Luk 9.37-43a)

14 Wi Yetu na bi Piyeer, Yakob na Yowan bakakun du dko di pntuk pi baṆaan pawoon, kē Ṇiint alon aṣē bi ṭi Yetu anup ṭi kadunul aji na a :

15 « Naweeek, Ṇagiin abuk naan. Aji jot kako, ahaj maakan : ηyaas ηṭum aji jot ṭi bdoo, ulon kak aji jot ṭi meel.

16 Dṭija baṭaṣaru kē baanhilan ajebana. »

17 Kē aṣē teem aji : « Nawo baṆaan bawuṭaan, banwoon baanfiyaari! Dwo kaṭo na an te lum ba? Dwo kado kamiiran te lum ba? Naṭijaan napoṭ ṭi. »

18 Kē Yetu aṣē lēbar na untaayi kē upēn ṭi napoṭ, kē ajeb ṭi dko mēnt.

19 Baṭaṣar Yetu багааg na a aṣē hepara aji : « we ukaan kē un, ηṆnhilan adook untaayi mēnt? »

20 Kē atees baka aji : « Naanfiyaar akēṣan. Dṭupan na manjoonan, woli naka lah pfiyaar panliun na pbuk pi maaj, najile na pnkuṅ pi : Pēnan ṭi, papēn da. Uunka nin uko ulon wi nawoon naankhinan pdo.

21 [Kē untaayi utēnt wun, pṆehan Naṣibaṭi na pyiman ṭaṆ pahilanun pdook wa.]

Yetu aṭup pkeṭ pi nul uyaas utēbanṭēn

(Markut 9.30-32; Luk 9.43b-45)

22 Yetu na baṭaṣarul bawo bti du *Galilay, kē aṣē ji na baka : « *Abuk Ṇiint abi kawulana du baṆaan,

23 balun kafina, unuur uwajantēn aṣē naṭa ṭi pkeṭ. » Kē baṣē jooṭan maakan.

Yetu na Piyeer baluk daaṣa di Katoh Kaweeek ki Naṣibaṭi

24 Yetu na baṭaṣarul baban ubeeka wi Kapernawum. Kē bakobraar daaṣa di *Katoh Kaweeek ki Naṣibaṭi baṣē bi ṭi Timon Piyeer ahepara aji : « Jēm najukan i nan aji luk daaṣa di Katoh Kaweeek ki Naṣibaṭi i? »

25 Kē atees baka aji : « Aa. Aji luk da. »

Wi aneejan neej ti katoh kē Yetu ašē ji na a : « Fimor, we wi iŝalun ti uko wi ba? In awoon kaluk baŝih biki umundu wi daaŝa ba? Babuk baka kēme balon bampaŝi. »

²⁶ Kē ateeem aji : « Bañaan bampaŝi baka. »

Kē Yetu ašē ji na a : « Babuk baŝih keeri baanwo i kaluk.

²⁷ Kē un nšē wo n̄n̄jal p̄t̄ij b̄tup. Yaan du bd̄ek, if̄el kabuut̄i, uṭ̄eb uteek wi ikp̄enanun, haab̄eŝan wa m̄ntum : iṭ̄enk pataka da pankk̄eŝun pluk daaŝa di naan na di nu. Jejan pa iya iluk daaŝa di nja bat̄eb. »

18

In ad̄em̄nun ti an?

(Markut 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Baṭaŝar Yetu babi ti a wal m̄nt̄ ašē hepara aji : « In ad̄em̄nun du *P̄ŝih pi Baṭi ba?

² Kē ašē du napoṭ alon aṭu'a ti p̄toof pi baka,

³ ašē ji : « Na manjoonan d̄tupan, woli naankak anaam ji bapoṭ, nin naankneej du P̄ŝih pi Baṭi.

⁴ Ukaan kē ankwoon naweek du P̄ŝih pi Baṭi awoon ankwalanun uleeful kakak ji napoṭ i.

⁵ Kē ñaan anyeenkun napoṭ ji i ti katim naan, nji ti uleef naan i i ayeenkun.

»

Naṭaafaraan kawuuk bañaan bajuban

(Markut 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ Yetu akak aji : « Ñaan ankdolon alon ti bapoṭ biki*, banfiyaarnun ajot ti pjuban, uhokan pa a batana plaak pweek bayoorana du bd̄ek.

⁷ Bañaan banwoon ti umundu bawuṭani ṭiki iko inhinanun kado baka bajuban itumi. Iko m̄nt̄ iinhinan kawaaṇa, kē ñaan anŝaan aṭij ya ašē wuṭan!

⁸ « Woli kañen ki nu, kēme kahoṭ ki nu iṭu kē ikjuban, falan ya if̄el du kalowan. Uhokan iya baṭi na kañen kēme kahoṭ kammuk̄ŝiin, kē di iya infernu du bdoow bawoon baankj̄em̄ŝa na iñen it̄eb na ihoṭ it̄eb.

⁹ Kē woli pk̄eŝ pi nu paṭu'u kē ikjuban, lookŝan pa if̄el du kalowan. Uhokan iya baṭi na pk̄eŝ ploolan, kē di baf̄elu du bdoow bi infernu na k̄eŝ kt̄eb.

¹⁰ « Naṭaafaraan kabeeh alon ti bapoṭ biki. Na manjoonan, n̄wanjut n̄i baka n̄aji n̄anaṭ wal undoli du kadun ki Paapa anwoon du baṭi.

¹¹ [*Abuk Ñiint̄ abi bi pbuuran bambiinj aneem.] »

Uhoñ wi unkaneel unneemun

(Luk 15.3-7)

¹² Yetu ahoñ aji : « we wi naŝalun ti uko wi ba? Woli ñaan alon aka n̄kaneel iñen-week kē ulon uŝē neem, aankduk n̄kaneel n̄andukiinj du pnkun kaya pla uloolan unneemun i?

¹³ D̄tupan, woli awin wa, aji liland̄er unkaneel uloolan wun kapel n̄andukiinj n̄anwoon n̄aanneemi.

¹⁴ Kē h̄enk kak di di Aŝinan anwoon baṭi awoon aan̄jal alon ti bampoṭi biki aneem. »

Pmiir at̄enṭul

¹⁵ Yetu aji kak : « Woli at̄enṭu anfiyaarun ajubanu, yaan iwina, iṭ̄iini na a, an bat̄eb ṭañ. Woli atiinku, kēme kē ika'a.

* **18:6** *Bapoṭ biki* : Yetu aṭiiniyaan ti banfiyaarun, bukal bakakun ji bapoṭ.

16 Kë woli aandi ptiinku, duun ñaari alon këme batëb, nahilna nado jibi *Ulibra wi Naşibaŋi ujakuŋ: *naboman uko bti ŋi kadun ki bamaar batëb këme bawajanŋ.*⁵

17 Akak le wo aandi ptiink baka, kŋup pntuk pi banfiyaaruŋ; woli apok ptiink baka, jejana ji ñaari anwoon aanfiyaar Naşibaŋi këme ji nakobraar daaşa⁷.

18 Dŋupan, na manjoonan : iko bti yi nakpokuŋ ŋi mboş iluŋ kapokana du baŋi, kë iko bti yi nakdinanuŋ ŋi mboş iluŋ kadinana du baŋi.

19 « Na manjoonan dkak aŋupan, woli bañaari batëb ŋi an ŋi mboş batiinkar aŋehan uko ulon wi banjalun, Paapa anwoon du baŋi ado wa pa baka.

20 Aa, dko di bañaari batëb këme bawajanŋ bayituŋ ŋi katim naan, dji kawo ŋi ptoof pi baka. »

Nadoon kamiir batëŋan

21 Fimonŋ Piyeer aŋog Yetu wal mënŋ aşe hepara aji : « Ajugun, nyaaş hum ŋi ŋi nwoon kamiir atëŋ naan woli ajubanaan? Dwo kamiir te nyaaş paaj na ulon i? »

22 Kë Yetu ateema aji : « A-a, mënjkaku nyaaş paaj na ulon ŋaŋ, nyaaş ŋi iwoon i kamiira ŋawo kaban iŋeen-paaj-na-ulon (70) nyaaş paaj-na-ulon.

23 « Hënk di *Pşih pi Baŋi pawoon: pawo ji uko wi naşih anjalun pten jibi balemparul badolon na itaka yi nul.

24 Ajuŋ pten, kë başe ŋija alon aŋteetuŋ itaka intumuŋ pŋum paŋ.

25 Ŋiint mënŋ aanka uko uluki itaka mënŋ ; kë naşih aşe ji bawaapa ul na aharul, na babukul na iko bti yi akaari, bahilna bakakan uko wi aŋteetuŋ.

26 Nalemparul uŋ kë aşe ŋup ŋi kadun ki naşih aji na a : “Miiraan, dluŋ kaluku ya bti!”

27 Naşih aŋagi'a aşe wutara itaka yi aŋteetuŋ awuta kë ayaa.

28 « Nalemp mënŋ apën aşe yit na atëŋul alon i bawoon ŋi ulemp aŋteetuŋ ktaka kntiinku. Atiika adoo kak i pfiiklëna aşe jaka : “Lukaan uko wi iŋeŋnuŋ!”

29 Atëŋul kë aŋup akooŋa aji na a : “Miiraan, dluŋ kaluku!”

30 Kë undu aşe pok, ado kë bawata ukalabuş ayoonkna aluŋ aluk uko wi aŋteetuŋ.

31 Wi balemp bandukiinŋ bawinuŋ uko unŋepuŋ, bajooŋan maakan aşe ya akakalëş wa bti naşih.

32 « Kë naşih ado kë baŋija nalemp mënŋ aşe ji na a : “Iwi nalemp nawuŋan i! Dwutaru itaka bti yi iŋeŋnuŋ ŋiki ikooŋen aji ndo harŋ ;

33 iwo i lah kak kaŋaga atëŋtu jibi ŋji ŋagi'iinŋ.”

34 Adeebaŋ maakan aşe wula banjaari bahajan bañaari te wi aklun kaluk uko bti wi aŋteetuŋ. »

35 Kë Yetu aşe kak aji : « Hënk di di Paapa anwoon du baŋi aklun kado andoli ŋi an, woli naammir batëŋan na manjoonan ŋi iŋeb yi nan. »

19

Yetu aŋiiniyaan uko wi bniim

(Markuŋ 10.1-12)

1 Wi Yetu aŋupuŋ iko yaŋ aba, aşe pën ŋi utaak wi *Galilay aya umbanŋ wi *Yuda unwoon du plut pi *Yordan.

2 Bañaari batum baŋaşa da kë abot ajeban bamaakal.

⁵ 18:16 Pleşan 19.15. ⁷ 18:17 Bakobraar daaşa: Bayuday bajej baka ji bado buŋaan banwoon baanwo biki pntaali pi Naşibaŋi.

3 *Bafaritay balon banjal p̄taawana, ašë ñoga ahepara aji : « Bgah bi nun badinan ñaañ abubara adook aharul ti bniim i? »

4 Kë Yetu ateem baka aji : « Naanleyiir uko wi Ulibra wi Našibaṭi ujakun i kē du ujuni Našibaṭi apaš bañaan kē bawo ñiint na ñaaṭ* »

5 ašë ji : « “*Wañ ukaañ kē ñiint aklun kaduk ašin na anin kawo na aharul, bakak ñaañ aloolan.*” »

6 Hēnk, baankak awo bañaan batēb, bawo ñaañ aloolan. Ñaañ awutan keeri kagar uko wi Našibaṭi anaakrēnuñ. »

7 Bafaritay bahepara aji : « Keeri we ukaañ kē *Moyit aji ñaañ awo i kapiit ñaaṭ kakaarta kankyuujun kē bniim babaa, kabaa kadooka? »

8 Kē ateem aji : « Mndēnēm mi ñhaaş ñi nan manṭuun kē Moyit adinanano uko mēnt. Kē ušë wo uunwo hañ du ujuni. »

9 Dṭupan, woli ñaañ adook aharul anwoon aampiint na ñaañ alon nampaṭi, ašë niim alon, ajuban pjuban pi piint. »

10 Baṭaşarul bajaka aji : « Woli hēnk di uwoon kawo pa ñiint na aharul, uhokan pwut bniim. »

11 Kē Yetu ateem baka aji : « Mēnt bañaan bti bahilanun kadinan pjukan pi mēnt, biki Našibaṭi aṭenuñ kē bahilani ṭañ bahilanun. »

12 Iko itum ihinan kaneenan biint baniim : balon baanhilan bniim ṭiki babuka buka hañ, balon ṭiki bakaš baka, balon kak pših pi Baṭi paji paṭu baanji baniim. Ñaañ anhinanun pte uko wi, ateen wa! »

Yetu ayeenk bapoṭ bnuura
(Markuṭ 10.13-16; Luk 18.15-17)

13 Bañaan baṭij Yetu bapoṭ pa apaf baka iñen, abot añehandēr baka, kē baṭaşarul bašë ñoman na baka.

14 Kē Yetu ašë ji : « Nawutan bapoṭ babi ṭi ñi, nakneenan baka, ṭiki *Pših pi Baṭi pawo pi banwoon ji baka. »

15 Wi wi ašaañ apaf baka iñen ašë ya na bgahul.

Yetu na ñiint nayok
(Markuṭ 10.17-31; Luk 18.18-30)

16 Ñiint alon abi aṅog Yetu ašë hepara aji : « Najukan, we wi nwoon kado unuura kakaana ubida wi mnṭo? »

17 Kē ateema aji : « we ukaañ kē ikheparaano uko unuura wi ñaañ awoon i kado? Aloolan ṭañ annuuriin, Našibaṭi a. Woli iñal kayeenk ubida wi mnṭo kdo kado uko wi Bgah bajakun. »

18 Kē akak ahepara aji : « Iko ihon? »

Kē ateema aji : « Iinkfiñ ñaañ, iinkpiint na ahar ñaañ kēme ayin ñaañ, iinkkiij, wutan katapar ñaañ uko wi awoon aando, »

19 mēbaan šaaš na naan bnuura, ñalan atēntu jibi iñalun uleefu. »

20 Kē naṭaša un ateema aji : « Iko mēnt bti ddo ya. We wi nkaañ aduka pdo? »

21 Kē Yetu aji na a : « Woli iñal kawo ñaañ anjaañ ado uko bti unliñ Našibaṭi, kya, kawaap iko yi ikaañ bti kašë jej itaka mēnt kaṭen bajuuk, kka pyok du baṭi. Wal mēnt kšë bi kaṭaşēn. »

22 Wi naṭaša un atiinkun uko mēnt, ašë ya na pjoṭan, ṭiki ayok maakan.

23 Wi wi Yetu ašaañ aji na baṭaşarul : « Dṭupan na manjoonan pneej du *Pših pi Baṭi patam nayok maakan. »

24 Aa, dṭupan kak uko wi : Uyoj apel pa untaam wi pnkunkaali uneej ṭi bhēr bi kaguja kē di nayok aneej du Pših pi Baṭi. »

25 Wi baṭaṣarul batiinkuṅ uko waṅ bañoṅar fuṭ aṣe ji : « Kë in ahilanuṅ keeri kabuur? »

26 Kë Yetu aṣe jaban baka kēs aṣe ji : « Bañaan bajen baanhilan pbuuran ṅleef ṅi baka, kë Naṣibaṭi aṣe wo aambiiṣna biiṣna nin uko uloṅ. »

27 Piyeer aji na a wal mēnt: « Tenan, ṅduk iko bti aṭaṣu. We wi ṅklunṅ kayeenk ba? »

28 Kë Yetu aji na baka : « Dṭupan na manjoonan : woli umundu uhalu ubii, kë *Abuk Ņiint aneejan pṣih na mndēm, an baṭaṣaraan iṅeen na batēb nanṭaṣnuṅ nakak aṭo na ṅi kaṣih, kawayēs kntaali iṅeen na ktēb ki Iṭrayel.

29 Kë biki katim naan kaṭuuṅ kë baduk itoh yi baka, këme babuk baṣin baka, baṣin baka, banin baka, babuk baka, ṅṭeeh ṅi baka, baluṅ kayeenk uko wi badukuṅ nyaas iṅeen-week kaṣe kayeenk ubida wi mnṭo.

30 Kë baṭum banwoon hēnkuṅ bateek baluṅ kawo babaañsaani, baṭum banwoonṅ babaañsaani baluṅ kawo bateek. »

20

Uhoñ wi bajaar biki baduṅ ulemp

1 Yetu akak aji ṭi uko waṅ: «*Pṣih pi Naṣibaṭi pawo wo ji uko wi ajug ṭeeh ampēnuṅ na nfa kub ala balemp pa ṭeeh wi nul.

2 Aṭiinkar na balemp aji aluk baka itaka inliṅuṅ na baluk bi unuur aṣe do baka kë baya ṭeeh.

3 Aṭo ado uko ji ṅwoori ṅwajantṅ apēn awin balemp baloṅ kë bawo du bayiti baanka uko udo,

4 kë aṣe ji na baka : “An kak, nayaan ṭeeh ; dlukan bnuura.”

5 Kë bayaa.

« Ajug ṭeeh apēn na mnde ilant, akak apēn na pnak awin baloṅ, akak ado jibi adoluṅ na bukundi.

6 Wi unuur ṭeehiinṅ, akak apēn awin balemp baloṅ kë banaṭ da aṣe hepar baka aji : “we ukaanṅ kë nawo ṭi, unuur bti bē naankdo uko uloṅ?”

7 Kë bateem aji nin aloṅ aanjeṅ jeṅ baka ulemp.

« Kë aji na baka : “An kak, nayaan ṭeeh.”

8 « Wi utaakal ubanuṅ, ajug ṭeeh kë aṣe ji na namali i nul : “Duun balemp iwul andoli baluk bi nul, ijunna bambaañsaanuṅ pbi iṣe ido kaya te du bateek.”

9 « Biki bajejuṅ ṭi ṭeeha unuur kë babii, ayeenk andoli baluk bi unuur upēb.

10 Bateek babi kak aṣe ṣal aji bayeenk baluk bampeluṅ bi bambaañsaanuṅ pbi, kë baṣe wula baka andoli baluk bi unuur.

11 Wi bakyeeṅkuṅ itaka aṣe ṅoman ṭi uko wi ajug ṭeeh adoluṅ

12 aji : “Bambaañsaanuṅ pbi balempa uwoori uloolan, kë iṣe luk baka aliṅan na un, ṅlempuṅ unuur bti ṭi bnuur.”

13 « Kë Ajug ṭeeh aṣe ṭeem aloṅ ṭi baka aji : “Nanoh, mēndolu nin buṭaan bloṅ: Mēnt itaka yi, yi ṅṭiinkaruṅ i?”

14 Jejan uko wi ṅṭiinkaruṅ, iya na bgahu. Ulilēn lil kë nwul ambaañsaanuṅ pbi uko unliṅuṅ na wi nwuliinṅ.

15 Mēnka na pdo uko unliinṅ na bka bi naan i? Kēme iwo i kadeebaṭ ṭiki djoob bkow?” »

16 Yetu akak aji : « Kë hēnk di di banwoonṅ babaañsaani bakluṅ kawo bateek, bateek baṣe bawo bambaañsaani. »

*Uyaaṣ uwajantēn wi Yetu aṭṭupuṅ pkeṭul na pnaṭa pi nul ṭi pkeṭ
(Markut 10.32-34; Luk 18.31-34)*

17 Yetu aya Yerutalem aşë du bařaşarul iñeen na batëb kë bagaagi, aşë țiini na baka wi bawoon ți bgah aji :

18 « Natenan, nya Yerutalem, kë bařë luŋ kawul *Abuk Niiŋt *bařejan baweek na *bajukan Bgah. Baluŋ kaji aduknaanaa, pduknaana pi pkeř.

19 Bawula banwoon baanwo bayuday bahilna babeja, bakoba na itintël, bapaŋa ți krut. Unuur uwajantën aşë nařa ți pkeř. »

20 Wal mënř kë anin bubuk Febede aşë bi aňoga, ul na bubukul, anjup ți kadunul pa phepara uko ulonj.

21 Kë Yetu aşë ji na a : « we wi iŋaluŋ ba? »

Kë aji na a : « Dolan bubuk naan batëb biki baluŋ bařo alonj ți kadeenu ki nu, alonj ți kamayu, woli iluŋ ařo ařih. »

22 Yetu ateema aji : « Naamme uko wi nakñehanaanuŋ. Nahinan kadaan ți pnkalame pi nji kayaaŋ kadaan, kahaj ji nji i?

Kë bateema aji : « Nhinani. »

23 Kë Yetu aşë ji na baka : « Aa, naluŋ kadaan ți pnkalame pi naan ; kë uko unwoon wi přo ți kañen naan kadeenu na kamayu, mënř nji dwoon kadat banwoon biki přo da, biki Paapa ajakuŋ aji bawo biki kařo da, bukal bakluŋ kařo da. »

24 Wi bařaşarul iñeen bandukiin batiikuŋ uko waŋ, aşë deebařer batëb bukundi.

25 Wi wi Yetu ařaaŋ ařiini na baka bukal bti aji : « Nawin jibi bařih biki nřaak bajaŋ bayuuj mndëm mi baka, baweek biki nřaak kařoonkna baňaaŋ.

26 Uunwo kawo haŋ pa an. Anjaluŋ pwo naweek ți an awo i kawo nalempar batëntul.

27 Kë woli ñaaŋ anjal pwo nateek ți an, awalaan bkowul ado kalempar batëntul.

28 Kë hënk, *Abuk Niiŋt aambi bi pa bado kalempara, abi pdo kalempar baňaaŋ kabot kawul ubida wi nul, uwo baluk bankbuuranuŋ baňaaŋ bařum maakan.

*Bakuul batëb biki Yetu ajebanuŋ
(Markut 10.46-52; Luk 18.35-43)*

29 Yetu na bařaşarul bapën ți ubeeka wi Yeriko, kë baňaaŋ bařum bařë řařa.

30 Bakuul batëb bařo wal mënř ți kabaŋ ki bgah, kë wi batiikuŋ kë Yetu akřëpuŋ aşë huuran aji : « Naweek, *Abuk Dayiř, ñagi'un! »

31 Kë baňaaŋ bařum banwoon da bawo ți pñoman na baka aji bayomp, kë bařë huuranaara huuran maakan aji : « Naweek, Abuk Dayiř, ñagi'un! »

32 Yetu anař adu baka aşë ji : « We wi naňaluŋ ndolan ba? »

33 Kë bateema aji : « Naweek, dolan nřdo kawin! »

34 Aňaga baka aşë ban baka këř kë bakak awin ți dko mënř, aşë řařa na bgah.

21

Uneej Yetu ři Yerutalem

(Markut 11.1-11; Luk 19.28-40; natenan ři Yowan 12.12-19)

1 Yetu na bařaşarul baňog Yerutalem aten ubeeka wi Betfage du umbaŋ wi Pnkuŋ pi Mnoliwera*. Kë aşë yil bařaşarul batëb,

2 aji na baka : « Nayaan du ufëř unwoon ți kadunan ; uneejaran neej nawin batan ubuuru na ubuk wa ; nafëŋřan nřa nařijën.

* 21:1 Pnkuŋ pi Mnoliwera : "Mont des Oliviers, Monti de Oliveira, Mount of Olives."

³ Woli baheparan uko unkayi, nateem kaji Ajugun anuma ŋa. Ɖi dko mēnt̄ bawutan naya na ŋa.

⁴ Uko mēnt̄ uwoo, uko wi Naṭupar Naṣibaṭi abiin aṭup uhilna udolana :

⁵ “*Najakan na ubeeka wi *Fiyon*

Naṣih i nu abi ti iwi ;

awalan bkowul, adapa ubuuru,

na ubuuru umpoṭi, ubuk untaam ulempni”✠

⁶ Baṭaṣar Yetu baya, ado jibi ajakuṅ na baka,

⁷ aṭij ubuuru na ubuk wa. Wi wi baṣaan ajej imiṣa yi baka agur Ɖi ŋa kē Yetu aṣe paya.

⁸ Bañaan baṭum maakan bawo Ɖi bgah wal mēnt̄, ajej iyeti yi baka aṣeef Ɖi bgah ; kē baloṅ batib inah yi mnko aṣeef.

⁹ Bañaan baṭum bankpoṣuṅ Ɖi kadunul na bankṭaṣulun bahuuran aji :

« *Hotana,† iwi *Abuk Dayiṭ*

Bnuura nuura Ɖi ankmbiṅ Ɖi katim ki Ajugun

Hotana! Naṣibaṭi adēm du baṭi duu! »✠

¹⁰ Wi Yetu aneejuṅ Ɖi Yeruṭalem, bañaan biki ubeeka bti bañoṅar fuṭ aṣe hepar aji : « I abaa wo wo ahon ba? »

¹¹ Kē bañaan baṣe teem aji : « Yetu Naṭupar Naṣibaṭi a, awo i Nataret du Galilay. »

Yetu na bawaap du Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi

(Markut 11.15-19; Luk 19.45-48; natanan Ɖi Yowan 2.13-22)

¹² Yetu aya neej du *Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi aṣe jun pdook bawaap na banknuguṅ bti banwoon da. Awat ŋmeeṣa ŋi baṭelēs itaka, na iṭij yi bawaap ŋbalab.

¹³ Wi wi aṣaan aji na baka : « Naṣibaṭi aṭup Ɖi Ulibra wi nul aji : “*Katoh naan kaluṅ kadu’ana *katoh kañehanaani*”✠ kē an, naṣe kakan ka *dko dmennaani di bakij!* »✠

¹⁴ Bakuul baloṅ na banknjiinkuṅ babi aṅoga da, kē ajeban baka.

¹⁵ *Baṭeṅan baweek na *bajukan Bgah bawin iko iñoṅarēnaan yi adoluṅ abot aṭiink bapoṭ kē bakhuuran du Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi aji : « Hotana, iwi *Abuk Dayiṭ » aṣe deebaṭ.

¹⁶ Bajaka wal mēnt̄ : « Itiink uko wi bapoṭ biki bakjakuṅ i? »

Kē Yetu aji na baka : « Dtiink bnuura di ; naambaan kaleyiira Ɖi Ulibra wi Naṣibaṭi dko danjakuṅ :

“Ido kē bapoṭ bampoṭi

na bambaan abuka buka

kē bakdēmanu.” »✠

¹⁷ Yetu aduk baka ṭuṅ, apēn Ɖi ubeeka, aya Betani di ayaan afērna.

Bko bi Yetu afēpuṅ

(Markut 11.12-14,20-24)

¹⁸ Na nfa, wi Yetu akkakuṅ ubeeka wi Yeruṭalem, kē ubon uṣe de a.

¹⁹ Awin bko blon bi bajaan bado bfig Ɖi kaban ki bgah, abi aṅog ba, aṣe ṭenka itoh toh. Aji wal mēnt̄ na bko buṅ : « Nin iinkak abuk! » Ɖi dko mēnt̄, kē bko babi kay kay.

²⁰ Baṭaṣarul bawin uko mēnt̄ aṣe ñoṅar maakan. Bahepar Yetu aji : « hum di di bko bi bahilul akay hēnk Ɖi dko mēnt̄? »

✠ 21:5 Takariya 9.9. † 21:9 Hotana Ɖi uhebērē dawo « Buuran » aṣe bi kak uṭup unjaan udēmanaan Naṣibaṭi. ✠ 21:9 Kañaam 118.26. ✠ 21:13 Itayi 56.7. ✠ 21:13 Yeremiya 7.11. ✠ 21:16 Kañaam 8.2.

21 Kê Yetu ateem baka aji : « Dɔɔpan, manjooan ma, woli nahaɔ Naɕibaɔi abot awo naanka nɕal nɔɔb, mɛnjakan nahil pdo bfig bi bakay, nadoo hilan kaji na pnkuɔ pi : “Pɛnan ɔi, iya ijot du bɔɔk,” uko mɛnɔ udolana.

22 Woli nahaɔi, uko bti wi naɔhehanuɔ Naɕibaɔi, adolan wa. »

In aɔunuɔ Yetu pdo iko yi akdolun

(Markut 11.27-33; Luk 20.1-8)

23 Yetu aneeɔ du *Katoh Kaweeɔ ki Naɕibaɔi aɕɛ jun pjukan. Wal mɛnɔ kɛ *baɔɔnan baweeɔ na *bantohi bayuday baɕɛ bi aɔnoga ahepara aji : « Mnhina mnhoɔ mi mi ikdolnuɔ iko yi ba? In ajakiin kɛ ihilan kado ya? »

24 Kê Yetu aɕɛ teem baka aji : « Nji kak, dɔɔal kaheparan uko uloolan ɔaɔn ; woli nateemɛn, kaɕɛ ɔpan wal mɛnɔ mnhina mi nji kadolni iko yi.

25 In ayilunɔ *Yowan pbattaar ba? Naɕibaɔi a, kɛma baɔaɔn baka? »

Kê baɕɛ wo ɔi plaɔar ɔi ptoof pi baka aji : « Woli nteem aji Naɕibaɔi ayilulunɔ, aheparun uko unkaɔn kɛ nɔnɔfiyaara? »

26 Kê woli nteema aji baɔaɔn bayilulunɔ, nɔwo i kaɔi baɔaɔn bti babi baɔaɔara'un, ɔiki bafiyaar kɛ Yowan awo Naɔupar Naɕibaɔi. »

27 Bateem Yetu wal mɛnɔ aji baamme anyilulunɔ. Kê aɕɛ ji na baka : « Nji kak mɛnɔɔpan mnhina mi nji kadolnuɔ iko yi. »

Uhoɔn wi aɔunɔ katoh na babukul batɛb

28 Yetu akak aji na baka : « Kê we wi naɕalunɔ ɔi uko wi? Nɔiintɔ alonɔ abi ka bapoɔ batɛb. Aɔiini na nateek aji na a : “Abuk naan, yaan ilempnɔa du uɔteeh.”

29 Kê abukul unɔ ateema aji : “A-a, mɛnkya;” aɔo aban ɔunɔ aɕal, anaɔa aya uɔteeh.

30 Aɕin baka akak aɔiini na natɛbantɛn. Kê ateem aji : “Aa, Paap dya” aɕɛ bi wo aanya.

31 Ahoɔn ɔi batɛb bukuɔ adolonɔ uko wi aɕin baka aɔalunɔ? »

Kê bateem aji : « Nateek. »

Kê Yetu aɕɛ ji na baka wal mɛnɔ : « Dɔɔpan, manjooan ma, bakobraar daaɕa na baatɔ baɔuunk babanan uteek du *Pɕih pi Naɕibaɔi.

32 Hɛnk di uwoonɔ, *Yowan Nabattaar abi ɔi adiimanan bgah btool kɛ naanfiyaara ; kɛ bakobraar daaɕa na baatɔ baɔuunk kɛ baɕɛ fiyaara. Kê wi nadoonɔ awin uko mɛnɔ naanɔɔɔɔɔa ɔɔɔɔɔ nɔhaaɕ nɔi nan afiyaara. »

Uhoɔn wi balemp biki uwoorta

(Markut 12.1-12; Luk 20.9-19)

33 Yetu akak ahoɔn aji : « Nakaan natiink uhoɔn wi : Nɔiintɔ alonɔ abi tepi uwoorta wi mnko manjaan mandolna ubiɔu, aɕɛ biig wa afooyan. Ajip bhɛr ado dko dpooɔni, abot akiin bliit bi mnlaak bkuunɔaɔan pa bayenɔ, aɕɛ dukar wa baɔaɔn balonɔ pa badoki bapooɔnle bawula kafah ki nul, aɕɛ ya bayaɕ.

34 Wal wi upooɔ ubanuɔ, kɛ aɕɛ yil balemparul du baɔaɔn banwoonɔ du uwoorta pa pyeenk kafah ki nul.

35 Baɔaɔn mɛnɔ bamob balemparul, akob alonɔ, aɔin natɛbantɛn, akak atap nawajantɛn mnlaak aɔina.

36 Ajug uwoorta akak ayil balemparul balonɔ, bantumuɔ apel bateek, kɛ baɔaɔn banwoonɔ du uwoorta badola baka ji bateek.

37 Kê abaaɔnaan ayil abukul, aɕal aji : “Baya kakali abuk naan.”

38 Kê wi biki adukaruɔ uwoorta bawinuɔ abukul, aɕɛ laɔar aji : “I, akdukiin na iko yi aɕin. Najoh nɔina, nɔɔɔ nɔduka na ya!”

39 Bamoba, apɛnan ɔi uwoorta aɔin. »

40 Kê Yetu aɕɛ hepar baka aji : « Kê we wi aɔunɔ uwoorta akeeri bi kado baɔaɔn mɛnɔ wi akbiin? »

41 Kë bateema aji : « Pfiñ pi akfiñuñ bañaan bawuṭaan biki uwoorta mēnt pawuṭ. Ajej uwoorta kawul baloñ, bankwululuñ kafah ki nul upooñ ubanle. »

42 Yetu aji na baka wal mēnt: « Naambaan kaleyiira uko umpiitun ṭi Ulibra wi Naṣibaṭi i?

*“Pnduba pi baniw bapokun
pakakun amēban katoñ*

uko mēnt uwo udo wi Ajugun

unuura abot awo uñonjarēnaan ṭi kēṣ ki nun.” ✧

43 Yetu akak aji na baka : « Ukaan kē nji kaṭupan : Naṣibaṭi aluñ kajej *Pṣih pi nul kawul pa bañaan baloñ bankdoluñ uko unnuuriin ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi.

44 Ñaan ankjotun ṭi pnduba mēnt, akita, kē ñaan i pakjotun, panantēla. »

45 *Baṭeñan baweek na bafaritay bayikrēn kē bukal bakaan kē Yetu akhoñ han.

46 Bado na pmoba wal mēnt aṣē ṭi bañaan bañsaluñ aji Yetu awo *Naṭupar Naṣibaṭi.

22

Uhoñ wi bampokun pbi pyoban

(Luk 14.15-24)

1 Yetu akak ahoñ na baka aji : «

2 *Pṣih pi Baṭi panaam ji uko wi naṣih anduun bañaan pyoban ṭi bniim bi abukul.

3 Ayil balemparul pa baya badu biki aduun pyoban kē baṣē wo baañal pbi.

4 Kē akak ayil baloñ aji na baka : “Najakan na biki nduun pyoban kē djuñ pde, afiñ ngit ṛkaṣ ṛi naan na ṛntaam ṛnannuurnaaniin ṭi ṛi naan, iko bti ibēkani, babi ṭi dko di bniim.”

5 « Kē biki baduun baṣē wo baando ṭo ṭo aten uko mēnt, andoli atool kaya pdo kanuma ki nul : baloñ baya ṛṭeeh, baloñ pjula.

6 Kē bandukiin bamob balempar naṣih, ahajan baka afiñ.

7 Naṣih adeebaṭi, aṣē do bangoli biki nul kē bafiñ balat mēnt abot atēr ubeeka wi baka.

8 Wi wi aṣaan aji na balemparul : “Pde pabaa kē biki mbiin adu pyoban baṣē wo baantaan na pde pa.

9 Nayaan du ṛpaṭ bgah nadu bañaan bti biki nakwinun.”

10 Kē balemparul baya ṭi igah, adu biki bawinun bti, bawuṭaan na banuura, kē dko di bniim datumi.

11 « Naṣih aneej wal mēnt pten bambiin pyoban aṣē win da ñiinṭ alon anwoon aanwoh imiṣa yi ufettu.

12 Kē aṣē ji na a : “Nanoh, hum di di idoluñ adoo neej ṭi, bē iinwoh imiṣa yi ufettu ba”? Kē uñ mēnt ayompi.

13 Naṣih kē aṣē ji na balemparul : “Natanana ihoṭ na iñen nafēla bdig du bdēm, dul di akyaan kawooni kabot kadeebaṭ kadohrēn.” »

14 Kē Yetu aṣē akak aji : « Bañaan batum badu'anaa kē bantiinku bak-dataniin. »

Pluk Fetar daaṣa

(Markuṭ 12.13-17; Luk 20.20-26)

15 Wi uko mēnt uṭēpuñ, *bafaritay baya ayitiir wal mēnt katen jibi bakdoli pa pṭaawan Yetu ṭi bṭup.

16 Wi wi bayilun baṭaṣar baka balon na balon biki *Herod kē baji na a : « Najukan, nme kē iwo ṅaaj i manjoonan, abot aji kjukan bgah bi Naṣibaṭi na manjoonan. Iinji kṭi nin ṅaaj ṭiki iinji kten uko wi ṅaaj awoon.

17 Ṭupun keeri, we wi iṣaluṅ? Ṇwo i kaluk *Fetar naṣih daaṣa kēme ṅenwo i kaluka da? »

18 Kē Yetu ammeen ṅṣal ṅwuṭaan ṅi baka aṣē teem baka aji : « An balagare! We ukaaj kē nakdo na pṭaawanaan ba?

19 Nadiimanaan pataka pi najaaj nalukna daaṣa. »

Kē badiimana pa,

20 kē aṣē ji na baka : « Kaara di in dawoon ṭi pa? Kē katim ki in kawoon ṭi pa? »

Kē bateem

21 aji : « Fetar a. »

Wi wi aṣaaj aji na baka : « Nakeerin nakakan Fetar uko unwoon wi Fetar, naṣē nakakan Naṣibaṭi uko unwoon wi Naṣibaṭi. »

22 Wi ajakun han kē baṣē ṅonjar fuṭ aduka, aya.

Pnaṭa ṭi pkeṭ

(Markuṭ 12.18-27; Luk 20.27-40)

23 Unuur mēnt, *baṭaduk balon babi aṅog Yetu – bukal bajaaj baji pnaṭa ṭi pkeṭ paanwo –

24 aṣē ji na a : « Najukan, *Moyit apiit pa un aji : “Woli ṅaaj akeṭ bē aanka napoṭ, abuk aṣin awo kayeenk aharul, kahilna kabukara bapoṭ.”

25 Kē uṣē bi ka ṭi un biint paaj na alon banṭaarun. Nateek aniim ṅaaṭ aṣē waaṅa bē aambuki, adukar abuk aṣin aharul.

26 Kē natēbanṭen akak akeṭ aduk ṅaaṭ bē aambuki, kē uwoha han pa nawajanṭen kak, awoha han pa bukal paaj na alon bti.

27 Wi bukal bti bakeṭun, kē ṅaaṭ akak akeṭ.

28 Kē hēnkun woli baṅaaj balun anaṭa ṭi pkeṭ, in akwoon ayin ṅaaṭ mēnt, wi bukal paaj na alon bti baniimulun? »

29 Kē Yetu aṣē teem baka aji : « Naneemi, naamme Ulibra wi Naṣibaṭi abot awo naamme mnhina mi nul.

30 Hēnk di uwoon, woli baṅaaj balun anaṭa ṭi pkeṭ, biint baankniim, kē baat baankniima, balun kawo ji ṅwanjut du baṭi.

31 Kē ṭi uko wi pnaṭa ṭi pkeṭ, naambaaj kaleyiira uko wi Naṣibaṭi ajakun i? Aji :

32 “Dwo Naṣibaṭi i Abraham, i Itaak, na i Yakob.” »*

Yetu akak aji na baka : « Naṣibaṭi awo i baṅaaj bajeb, aanwo i banketun. »

33 Baṅaaj banktiinkulun bti baṅonjar ṭi pjukan pi nul.

Uko undēmun ṭi iko yi bgah bajakun

(Markuṭ 12.28-34; Luk 10.25-28)

34 *Bafaritay batiink kē Yetu aṭeem *baṭaduk kē bawaaj uṭup aṣē yitiir.

35 Kē alon ṭi baka, anwoon *najukan Bgah aṣē ṅal pṭaawan Yetu aṣē hepara aji :

36 « Najukan, ṭi iko yi bgah bajakun, uhoṅ udēmun dēm ba? »

37 Kē aṣē teema aji : « Nalan Ajugun Naṣibaṭi i nu na kaṭēbu bti, na uhaaṣu bti, na uṣalu bti.

38 Uko wan udēmun ṭi iko yi bgah bajakun.

39 Kē uko unyeenkun ṭi wa abot adēm kak wii wi : Nalan atēntu jibi injalun uleefu.

40 Iko itēb yun ṭikonkrēn *Bgah bi Moyit bti na pjukan pi *baṭupar Naṣibaṭi. »

*Krittu na Dayiṭ**(Markut 12.35-37; Luk 20.41-44)*

⁴¹ Jibi *bafaritay bayitiirun, kē Yetu ašē hepar baka aji : «

⁴² we wi našaluṅ ṭi *Krittu ba? Awo abuk in ba? »

⁴³ Kē bateema aji : « Awo *abuk Dayiṭ. »

⁴³ Kē Yetu ašē ji na baka : « Kē hum di di *Uhaaš wi Našibaṭi uṭuuṅ Dayiṭ kē aji du'a Ajugun ba? Ul, anṭiiniṅ aji :

⁴⁴ “Našibaṭi Ajugun aji na Ajugun :

Ṭoon ṭi kañen naan kadeenu

te ndoo ndo bašooradu

*ido kapafna baka ihoṭ.”*⁴⁵ »

⁴⁵ Yetu akak aji : « Keeri, woli Dayiṭ aji du Krittu Ajugun, hum di di ahilanun kawo kak Abuk Dayiṭ? »

⁴⁶ Nin alon ṭi baka aanhinan ateema. Kapēna unuur mēnṭ nin alon aankak aṅoom phepara uko ulon.

23*Pṭaafara bajukan Bgah na bafaritay**(Markut 12.37-40; Luk 11.39-52; 20.45-47)*

¹ Kē Yetu ašē ṭiini na pntuk pi bañaan na baṭašarul aji na baka :

² «*Bajukan Bgah na *bafaritay baṭo ṭi pṭij pi *Moyit.

³ Nadoon kado nabot nado kaṭaš iko bti yi baktupanan, našē nawut pdo kado uko wi bajaan bado : ṭiki baji baṭup kašē wo baanji bado uko wi baṭupun.

⁴ Baji batan idaaṅ idit kaṭu bañaan pkuṅa ya, bukal ṭi ṅleef ṅi baka bašē pok pdeej pkoñ ploolan ṭaṅ pṭenk baka.

⁵ Ṭi iko bti yi bakdolun baji bala pwinana ṭi bañaan ukaan kē kako ki bajaan baṭu Uṭup wi Našibaṭi katan ṭi bkw na iñen yi baka kaji kadēm. Iñen yi imiṣa yi baka ikak aji ihaan maakan*.

⁶ Baji baṅal pṭo ṭi iṭij innuurnaaniṅ woli bawo du dko di ufettu kabot kaṅal pṭo kadun du *itoh iñehanaani.

⁷ Baji baṅal bañaan banohntēn baka ṭi dko di bañaan kabot kaṅal bañaan bado kadu baka “Najukan”.

⁸ « Kē an, nawutan kado bañaan bado kadu'an “Najukan”; an bti naṭaari abot akaha najukan aloolan ṭaṅ.

⁹ Nawutan kado kado ñaan alon kaji Aṣinan ṭi mboš; nakaha Aṣinan aloolan, anwoon du baṭi.

¹⁰ Nawutan kado badoo badu'an “Nayafan”; nakaha nayafan aloolan, anwoon *Krittu.

¹¹ Anwoonun naweek ṭi an aklun kawo nalempar batēntul.

¹² Ñaan ankdēmanun bkowul balun kawalana, kē ñaan ankwalanun bkowul balun kadēmana. »

Pwuṭan pi bafaritay

¹³ Yetu akak aji : « Nawuṭani an *bajukan Bgah na an *bafaritay an nanwoon balagare, nanjaan naneenan bañaan pneej du *Pṣih pi Baṭi. Naanji naneej da an ṭi ṅleefan kē naanji nawut banṅaluṅ pneej baneej!

⁴⁵ 22:44 Kañaam 110.1. * 23:5 Bayuday baji bado iko ilon yi bapitun Uṭup wi Našibaṭi kalešna wa. Ital iniilu inwoon ṭi iñen yi imiṣa yi baka ikak aji ilešan baka Uṭup wi Našibaṭi.

14 [Nawuṭani an bajukan Bgah na an bafaritay balagare, naji nade bka bti bi baat bayoṭ kabot kajon ṭi pñehan Naṣibaṭi pa pwinana. Ukaaṅ kē Naṣibaṭi aklunṅ kakoban kakob kandēmnunṅ maakan.]

15 « Nawuṭani an bajukan Bgah na an bafaritay, an nanwoonṅ balagare, an biki pkakan ṅaaṅ aloolan ṭi udolade wi nan pajaanṅ paṭu namuur idēk na ṅṭaak. Woli naka'a, naji nadola ataṅ na pneej infernu ṅyaaṣ ṅṭēb kapelan.

16 « Nawuṭani, an bayuuj bgah banwoonṅ bakuul, nanjaanṅ naji : “Woli ṅaaṅ ajeṅ *Katoḥ Kaweek ki Naṣibaṭi amehnaana, uunwo ukoolan ; bē woli ṅaaṅ amehna ṭi uwuuru wi katoḥ ki Naṣibaṭi, awo i kado uko wi ajaṅ.”

17 « An bawaanṅ ṅṣal, an bakuul! we udēmnunṅ: uwuuru wa kēme katoḥ ki Naṣibaṭi kandelunṅ kē uwuuru mēṅ uyimani?

18 Nakak aji naji : “Woli ṅaaṅ amehna ṭi *bliit bi mngur, uunwo ukoolan, bē woli ṅaaṅ amehna ṭi iko inṅejanunṅ ṭi ba, awo i kado uko wi ajaṅ.”

19 An bakuul, we udēmnunṅ: iko inṅejanunṅ ṭi bliit bi mngur kēme bliit bi mngur bankakanunṅ iko mēṅ kē iyimani?

20 Pmehna ṭi bliit bi mngur pawo pmehna ṭi ba na ṭi iko bti inwoonṅ ṭi ba.

21 Kē pjej Katoḥ Kaweek ki Naṣibaṭi kamehnaana pawo pmehna ṭi ka na ṭi anṅeṭunṅ ka.

22 Pmehna ṭi baṭi pawo pmehna ṭi pṭij pṣihni pi Naṣibaṭi na ṭi anṅoonṅ ṭi pa.

23 « Nawuṭani an bajukan Bgah na an bafaritay, an nanwoonṅ balagare, nanjaanṅ nawul kafah ki Naṣibaṭi ṭi iko bti yi nakjaaranṅ kadoo wul impoṭēṭaanunṅ maakan aṣē wo naanji nado uko unkaanunṅ udooni ṭi iko yi bgah bajakuṅ: pwo natool, pñaga, na pfiyaar Naṣibaṭi. Yanṅ yi yi nawoonṅ i kado lah kaṣē kawut kaṭilma indukiinṅ

24 An bayuuj bgah banwoonṅ bakuul, nanjaanṅ natēntan poot pi nan pa ppēnan uwu kaṣē yoor unṭaan wi pnkunkaali.

25 « Nawuṭani an bajukan Bgah na bafaritay an nanwoonṅ balagare, naji nawent ikooṗa yi nan na irataa yi nan bnuura ṭi bdiḡ, meeṭ daṣē ṭum na iko yi kakiiḡ na kafer.

26 Iwi nafaritay nakuul, duniin iwent kakoopa na praata meeṭ, bdiḡ bahilna bajinṭ.

27 « Nawuṭani an bajukan Bgah na an bafaritay an nanwoonṅ balagare nanjaanṅ nawo ji ihēr yi babomanunṅ: iji inuura ṭi bdiḡ, meeṭ kaṣē ṭum na imoh na iko impuṭunṅ.

28 Kē hēnk di di nawoonṅ, naji nawo wo ji bañaanṅ baṭool ṭi kadun ki bañaanṅ, aṣē ṭum na kalagare na buṭaan ṭi ṅhaaṣan meeṭ.

29 « Nawuṭani an bajukan Bgah na an bafaritay an nanwoonṅ balagare, nanjaanṅ naniw ihēr yi *baṭupar Naṣibaṭi kabot kaboman ihēr yi baṭool,

30 kaṣē kaji ṭi uṣal : “Woli ṅwo laalan da ṭi wal wi baṣinun, ṅēnknaakiir na baka katul pñaaḡ pi baṭupar Naṣibaṭi.”

31 Hēnk naji nadinan kē nawo babak bambiinṅ afinṅ baṭupar Naṣibaṭi.

32 Nabaañēṣ uko wi baṣinan babinṅ ajun.

33 « An ṅpula, pntuni pi ṅṅfunan! Hum di di nakhinanunṅ kabuur kakob, kawo naankneej infernu?

34 Wanṅ ukaaṅ kē nji kayil baṭupar Naṣibaṭi, bañaanṅ banwoonṅ na uṣal unṭunṅa, na bajukan : nalunṅ kafinṅ baloṅ, kapaṅ ṭi kruṭ, nalunṅ kafud baloṅ itintēl du *itoh inēhanaani yi nan, kabot kadookar na baka na ṅbeeka.

35 Hēnk, pñaaḡ bti pi bañaanṅ baṭool pi natulunṅ ṭi mboṣ pahilna pakak ṭi an, du pkeṭ pi Abel natool te du pi Fakariya, abuk Baraki, i bafinṅunṅ ṭi dko danwoonṅ ṭi ptoof pi umeeṣa wi bṅejan na *dko dyimanaan di Katoḥ Kaweek ki Naṣibaṭi.

³⁶ Dɔpan na manjoonan, kawuun ki kayeenk kakob ki iko mēnt̄ bti ikt̄ijun.
»

Yetu aṭ̄gara Yerutalem

(Luk 13.34-35)

³⁷ Yetu akak aji : « Yerutalem, Yerutalem, iwi injaan kfinj *baɔpar Naṣibaṭi kabot katap biki ayilun ṭi iwi mnlaak, n̄yaaṣ n̄tum ddo na p̄tonkrēn babuku jibi uguk ujaan uboof n̄buk wa, kē ipoki.

³⁸ Hēnkun, Naṣibaṭi aṣaan adukaran katohan.

³⁹ Dɔpan, naankak awinēn te unuur wi naklun kaji : “N̄aan ankmbiin ṭi katim ki Ajugun anuurandēni !” »

24

Utoka Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi

(Markut 13.1-4; Luk 21.5-7)

¹ Yetu apēn ṭi *Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi, kē baṭaṣarul baṣē n̄oga pa pdiimana jibi kadēmi akut̄ anuura.

² Kē aṣē teem baka aji : « Jēm nawin iko yi bti i? Na manjoonan dɔpan, nin plaak paankduka kapaf ṭi ptēnt̄ pa ṭi bē paankfoma kajot ṭi mboṣ. »

Nnuur n̄i mn̄haj

(Markut 13.5-13; Luk 21.8-19)

³ Yetu aṭo du pnkun pi mnoliwera, kē baṭaṣarul baṣē bi agaag na a, ahepara aji : « Ṭupun, lum di di uko waṅ ukwoon, na uko unkyuujun un ubi'u na uba umundu? »

⁴ Kē ateem aji : « Naṭaafaraan baguuran,

⁵ ṭiki baṅaan baṭum balun kabi na katim ki naan, kaji bukai bawoon *Krittu, kaguur baṅaan baṭum.

⁶ Woli naluṅ atiink n̄gut, abot atiink kē bakt̄iiniyaan n̄gut, nawutan kalēnk : iko mēnt̄ iwo i kawo. Kē naṣē wo i kame kē uundobi wo uba umundu.

⁷ Utaak unaṭa ugut na utaak ulon, p̄sih pagut na plon. Ubon ulun kawo ṭi n̄ṭaak n̄lon, mboṣ mando kaṣinṭar.

⁸ Iko mēnt̄ bti ikwoon ujuni wi mn̄haj mn̄week, ji mn̄haj mi n̄aaṭ ankyaan kabuk.

⁹ « Wal mēnt̄ balun kamoban kawul bahajanan bafin ; katim ki naan kalun kaṭu n̄ṭaak bti n̄ṣooran.

¹⁰ Baṅaan baṭum baankak aṭiiaarēn, bado kawaapar kabot kaṣoorad.

¹¹ Baṭum balun kaṭalin kaji bawo *baɔpar Naṣibaṭi kaguur baṅaan baṭum.

¹² Buṭaan dadēm maakan baṅaan badoo bakak baankak aṅalad.

¹³ Kē n̄aan anṣaan amēban ṭi n̄ji aliint̄ n̄nuur bti, un mēnt̄an alun kabuur.

¹⁴ Balun kaṭup *Uṭup Ulil Unuura wi *P̄sih pi Baṭi wi ṭi umundu bti, baṅaan bti bahilna baṭiink wa. Wal mēnt̄an wi wi uba umundu ukbiin. »

Unoor uweek

(Markut 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ Yetu akak aji : « Woli nawin uko uwuṭaan maakan unjaan uṭopan, wi *Daniyel *Naṭupar Naṣibaṭi aṭiiniyaanun kē uwo ṭi *d̄ko dyimanaan du Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi – ankleyiirun awo i kayikrēn –

¹⁶ baṅaan bankwoon du utaak wi *Yuda bakeeriin baṭi baya du inkun iweek.

¹⁷ Anṭoon du uṣaala awutan kaneejar uko ulon.

¹⁸ Anwoon du uṭeēh, awutan kakakar bayeti bi nul!

¹⁹ N̄nuur mēnt̄, baat̄ bankwoon na iyin, na bankbootanun bawuṭan.

²⁰ Nañheahan pti mēnt pawut kawo ti wal wi uşubal na mpoj kēme ti *unuur wi pnoorfēn.

²¹ Nnuur mēnt ŋawo ŋnuur ŋi mnhaj mnweek. Mnhaj manwoon maambaan kawohara wi umundu uwoonun; kē mnhaj mntēnt ma maankak alun kawo nin uyaas ulon kak.

²² Kē woli Naşibaŋi aantiinktēn lah ŋnuur mēnt, nin ŋaaŋ aankduka duka kado kahefēnt; kē bañaan biki adatuŋ başē tu kē atiinktēn ŋa.

²³ « Wal mēnt, woli ŋaaŋ ajakan : “*Krittu awi !” kēme : “Awi moŋ !” Nin nakfiyaara.

²⁴ Bañaan balun kanaŋa kaŋilan kaji bawoon Krittu na *baŋupar Naşibaŋi. Bado mlagre na iko iŋoŋarēnaan pa woli bahilani bado ŋaabar du baka biki Naşibaŋi ajokun.

²⁵ Aa, dŋupan nawo bame ji uko mēnt ubi udo kaban.

²⁶ « Woli bajakan keeri : “Krittu awi du *pndiŋ” nawutan kaya da ; kēme woli bajakan : “Awi amena moŋ” nakfiyaar uko mēnt nin.

²⁷ Jibi kaliik liik kajaan kawoona kabaŋ kalon ki baŋi, kajeehan baŋi bti, hēnk di di ubi wi *Abuk ŋiint uklun kawo.

²⁸ Dko di untaam ukeŋnun dul di ŋjugude ŋajaan ŋayit. »

Ubi wi Abuk ŋiint

(Markut 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ Yetu akak aji : « Woli ŋnuur ŋi unoor ŋun ŋaŋpa ŋep,

“Unuur uunkak ado katēr,

pli paankak ado katēr,

ŋjah ŋajot,

mnhina mi baŋi manşinŋar.*

³⁰ Wal mēnt, iko inkyyuunun kē *Abuk ŋiint abi, iwinana du baŋi, kntaali ki umundu bti kalun kayewla ; kawin Abuk ŋiint abi ti infelun yi baŋi na mnhina na mndēm mweek.

³¹ Alun kayil ŋwanjut ŋi nul ŋabi na plul pweek, ŋayitrēn bañaan biki adatuŋ banwoonun ŋtaak bti kapēna du kabaŋ kalon ki umundu te kalon.

Uhoŋ wi mnko

(Markut 13.28-32; Luk 21.29-33)

³² Yetu akak aŋiini na baka aji : « Natenan ti mnko. Wi inah ijunaŋ jun pluuman, kē itoh ipēni, naji name kē pti paŋogi.

³³ Kē hēnk, woli nalun awin iko mēnt bti, nameen kē ubi wi *Abuk ŋiint uŋogi, awun ŋun plēman.

³⁴ Na manjoonan, dŋupan kawuun ki kaanktēp bē iko mēnt bti iinwinanaa.

³⁵ Baŋi na mboş ŋaba, kē ŋtup ŋi naan ŋaşē wo ŋaankba. »

Nawoon bten

³⁶ Yetu akak aji : « Kē ti uko wi unuur mēnt na woori mēnt, nin alon aammee, nin ŋwanjut du baŋi, nin ŋji Abuk Naşibaŋi ; Paapa ŋaŋ ameej.

³⁷ Jibi ubiun awo ti wal wi *Nowe, hēnk di uklun kawo kak ti wal wi *Abuk ŋiint akbiun.

³⁸ Hēnk di uwoon ŋfa ji meel mambi mando kapar awun umundu bti, bañaan bade, adaan, aniim, aniimandēn babuk baka te unuur wi Nowe aneejun ti upuur,

³⁹ kē bañaan baanşal aji uko ulon ubi, te kē meel mando par aba baka bti. Hēnk di ukwoon ti ubi wi Abuk ŋiint.

40 Biinŋ batëb bawo du uŋeeh, alon ajejana, alon aduka.

41 Baaŋ batëb bawo ƚi pŋon, alon ajejana, alon aduka.

42 « Nawoon bten, naamme unuur wi Ajugun akbiinŋ.

43 Nameen bnuura uko wi : woli ajug katoh ame wal wi nakiiŋ akbiinŋ na utejan, awo bten aankdinan baluŋan uniw wi katohul.

44 Ukaan kè an kak, nawo kawo bten, ƚiki Abuk Niiinŋ abi ƚi wal wi nawoon naankyoonka. »

Nalemp natool na nalemp anwoon aanwo natool
(Luk 12.42-46)

45 Yetu akak aji : « In awoon nalemp natool natit i ajug katoh aktuunŋ ƚi kadun ki balemp biki nul, ado kawul baka kafah ki nŋdeey ki baka uwoori ubanle?

46 Nalemp i ajug katoh aktënkuŋ ƚi ulemp wi aŋu'u lunŋ wal wi akkakuŋ, un mënŋ anuurandëni.

47 Dŋupan na manjoonan, ajug katoh ahankana bka bi nul bti.

48 Bè woli nalemp awo nawuŋaan, aji ƚi uŋalul kè ajugul ajon ubi,

49 aŋe naŋa akob balemp batënŋul, ade adaan na bakuj,

50 ajug nalemp mënŋ aluŋ kabi ƚi unuur wi awoon aankyoonka, na wal wi awoon aamnee.

51 Ahajana bnuura kabot kadola jibi bajaanŋ bado balagare : dul di bakluŋ kawooni, kadeebaŋ kadohrën.

25

Uhoŋ wi beegani iŋeen

1 Yetu akak aji na bankntiinkuluŋ : « Kè hënŋ *Pŋih pi Baŋi paluŋ kawo ji uko wi beegani iŋeen banwoon na nŋkaniya pya kakit naniim.

2 Kaŋeen ƚi baka baanklipara, kè kaŋeen bandukiinŋ baklipara.

3 Banwoonŋ baanklipara bukuŋ bajeŋ nŋkaniya nŋi baka aŋe wo baanŋij ungaant ulonŋ kak ;

4 kè banklipariinŋ baŋe ƚij ungaant ƚi nŋmpoban na nŋkaniya.

5 Jibi naniim ajonunŋ ubi, kè baŋe nŋoyënŋ bukal bti.

6 « Na utejan mnjel, kè pdiim pluŋ paŋe liir aji : “Naniim abi! Napënan nakita.”

7 Kè beegani bti baŋe naŋa aboman nŋkaniya nŋi baka.

8 Kè beegani banwoonŋ baanklipara bukuŋ baŋe ji na banklipariinŋ : “Naŋenun ƚi ungaant wi nan, nŋkaniya nŋi nun nŋajëmŋaa.”

9 « Kè baŋe teem baka aji : “Nin, wi uundo kës kës nŋfaaŋër. Nayaan du bajula nanug wi nan.”

10 Baŋool pya pnug ungaant, kè naniim aŋe bi. Bambomandëruŋ aba kè baneej na a du dko di bniim, kè bgah badëti.

11 « Banwoonŋ baanklipara wi badukiinŋ abi, aŋe ji : “Naweek, naweek, haabëŋun bgah!”

12 « Kè aŋe teem baka aji : “Na manjoonan, dŋupan, mëmme an !” »

13 Kè Yetu aŋe ji : « Nawoon bten keeri, naamme unuur kème uwoori wi *Abuk Niiinŋ akbiinŋ. »

Uhoŋ wi balemp biki bawuluŋ itaka
(Luk 19.12-27)

14 Yetu akak ahoŋ na baka aji : «*Pŋih pi Baŋi paluŋ kawo ji uko wi ñiinŋ ankyaanŋ bayaas, aŋe du balemparul adukar baka bka bi nul.

15 Awul baka itaka, andoli inliṅuṅ na ulemp wi ahinanuṅ kado na ya. Awul aloṅ inliṅuṅ na baluk bi ṅsubal kañeen, awul aloṅ inliṅuṅ na baluk bi ṅsubal ṅtëb, awul nawajantën bi uşubal uloolan, ašë tool ṭi dko mënt aya pyaanṭ.

16 « Nalemp i bawuluṅ baluk bi ṅsubal kañeen abi jun jun plem na itaka ṭi dko mënt aka itaka impeluṅ uko wi bawuluṅ nyaaş ṅtëb.

17 Kë i bawuluṅ bi ṅsubal ṅtëb akak ado ji nateek, aka uko wi bawuluṅ nyaaş ṅtëb.

18 Kë i bawuluṅ baluk bi uşubal uloolan ašë jip bhër amen ktaka ki ajugul awuluṅ.

19 « Wi ajug balemp ayaan ajon, ašë ṭiiş, adu balemparul babi baṭupa jibi baduki ado na itaka.

20 Nalemp i bawuluṅ baluk bi ṅsubal kañeen abi aṭij itaka aji na a : “Naweek, iwulën itaka inliṅuṅ na baluk bi ṅsubal kañeen aji nlemp, kë nduk aka uko wi iwulunṅ nyaaş ṅtëb, yii yi.”

21 « Naweek kë aji na a : “Ido bnuura, iwi nanuura natam ulemp. Ilemp bnuura na uko umpoṭi wi nwuliṅ. Dwulu umpeluṅ wa maakan. Biin iwo ṭi mnlilan na nji.”

22 « Kë natëbantën i bawuluṅ itaka inliṅuṅ na baluk bi ṅsubal ṅtëb abi aji na a : “Naweek, iwulën itaka inliṅuṅ na baluk bi ṅsubal ṅtëb, kë nduk aka uko wi iwulunṅ nyaaş ṅtëb, yii yi.”

23 « Kë naweek aji na a : “Ido bnuura, iwi nanuura natam ulemp. Ilemp bnuura na uko umpoṭi wi nwuliṅ, dwulu umpeluṅ wa maakan, biin iwo ṭi mnlilan na nji.”

24 « Kë nawajantën i bawuluṅ itaka inliṅuṅ na baluk bi uşubal uloolan ašë bi, aji : “Naweek, dme kë iwo ṅnaan anjoṭuṅ anjaan akit du dko di awoon aantëpii kabot kakaaw dko di awoon aanjaari.

25 Dṭi'u ṭi, ukaan kë nji amoy ya ; itaka yi nu yii yi.”

26 « Kë ajugul ateema aji : “Iwi nalemp nawuṭaan, nanşabër! Ime kë dwo ṅnaan anjaan akit du dko di awoon aantëpii kabot kakaaw dko di awoon aanjaari ;

27 kë we ukaan keeri kë iinje itaka yi nwuliṅ ahankan du naṭeetan ba? Inşaan kabuk uko uloṅ woli dyaar ya.

28 Najedan itaka mënt nawul ankaan baluk bi ṅsubal iñeen.”

29 Bawul ankaan, ašë tumandën, kë anwoon aanka badoo yeenk yeenk uko wi adukanaaniṅ.

30 Hënkun, nafëlan nalemp nawaan udooni i du bdëm, dul di bakluṅ kawooni, kadeebaṭ kadohrën. »

Unuur wi pwayëş

31 Yetu akak aji : « Woli *Abuk Ñiint aluṅ abi na mndëm mi nul agakandër na ṅwanjut bti, aṭo ṭi pṭij pi pşih na mndëm.

32 Bañaan biki ṅtaak bti ṅi mboş bayit ṭi kadunul, ašë paṭëş baka jibi nayafan ajaan apaṭëş ṅkaneel na ṅpi.

33 Aṭu ṅkaneel ṭi kañen kadeenu, kaşë kaṭu ṅpi ṭi kamayu.

34 Wal mënt wi wi naşih aşaan aji na banwoon ṭi kañenul kadeenu : “Nabiini, an biki Paapa awuluṅ bnuura bi nul, naneejan ṭi Pşih pi Baṭi pi Naşibaṭi abomananaṅ wi umundu upaşnuṅ.

35 Ubon ubi de'ën kë naṭenën kë ndee, kë udaan utjën kë naṭenën kë ndaani, dbi wo nayaanṭ, kë nayeenkën,

36 awo mënwo na imişa, kë nawoharënën, amaak kë nabi pwinën, awo ukalabuş kë nabi pwinën.”

³⁷ « Baṭool banwoon ṭi kadeenu bahepara wal mēnt kaji : “Ajugun, lum di di ṛwiniin kē iwo na ubon kē ṛwulu uko ude, aṅal udaan kē ṛwulu kē idaani,

³⁸ awo nayaant kē nyeenku, awo iinwo na imiṣa, kē ṛwoharēnu,

³⁹ amaak kēme awo ukalabuṣ kē ṛbi pwinu?”

⁴⁰ « Naṣih aṭeem baka wal mēnt kaji : “Na manjoonan, dṭupan, uko wi nadoluṅ pa alon ampoṭēṭaanuṅ ṭi bayiṭ naan biki, nji i i nadoluṅ wa.”

⁴¹ « Wi wi aṣaan aji na banwoon ṭi kamayu : “Nalowaan, an nanfēpaniin naya du bdoo banwoon baankjēmṣa bi babomanuṅ pa Untaayi Uweek na ṛṭaṣar wa.

⁴² Ubon ubi de'ēn, kē napok pṭenēn nde, kē udaan uṭijēn bē naanṭenēn ndaan,

⁴³ dbi wo nayaant kē naanyeenkēn, awo mēnwō na imiṣa kē naanwoharēnēn, amaak abot awo du ukalabuṣ kē naambi pwinēn.”

⁴⁴ « Bukuṅ mēntan bakak ahepara wal mēnt kaji : “Ajugun, lum di di ṛwiniin kē iwo na ubon, aṅal udaan, awo nayaant, awo iinwoṅ imiṣa amaak kēme awo ukalabuṣ kē ṛnēṭēnku?”

⁴⁵ « Aṭeem baka wal mēnt kaji : “Na manjoonan, dṭupan, uko wi nawoon naando pa alon ṭi bampoṭēṭaanuṅ biki, nji i i nawoon naando wa.”

⁴⁶ « Kē hēnk di di bakluṅ kaya, balon du mnhaj mi mndani, banwoon baṭool baka ubida wi mnṭo. »

26

Uko wi batiinkaruṅ aji bado Yetu

(Markut 14.1-2; Luk 22.1-2; natanan ṭi Yowan 11.47-53)

¹ Wi Yetu aṭupuṅ uko waṅ bti aṣē ji na baṭaṣarul :

² « Name kē *Ufettu wi Mbuur uduka ṛnuur ṛṭēb, kē bakluṅ kawul *Abuk Ṇiinṭ bahilna bapaṅa. »

³ *Baṭeṅan baweek na bantohi kē baṣē yit wal mēnt du uko *naṣih i baṭeṅan i katim kawoon Kayif.

⁴ Batiinkar aji bado mntit kamob Yetu kabot kafiṅa,

⁵ aṣē wo baṅal pdo uko mēnt ṭi wal wi ufettu ṭiki baṭi ubeeka ubi uṣinṭar.

Naṭ alon ajees Yetu ukēra ujuṅ ulil pṭēkēñ

⁶ Yetu awo du uko Fimoṅ i bajaṅ badu namaak bdoo du ubeeka wi Betani.

⁷ Wi awoon ṭi pde, kē ṅaaṭ alon aṣē bi aṅoga, awo na pṭukar pmpoṭi pi banuṅnuṅ itaka itum. Pawo na ukēra ujuṅ ulil pṭēkēñ untamuṅ maakan. Ajees ukēra mēnt ṭi bkow bi Yetu.

⁸ Wi baṭaṣarul bawinuṅ uko wi ṅaaṭ adoluṅ badeebaṭ aji : « we uwoon kalat ki?

⁹ Ukēra wi uhilan lah kawaapana itaka itum, kajej ya kaṭen bajuuk. »

¹⁰ Kē Yetu ammeen uko wi bajakuṅ aṣē ji : « we ukaṅ kē naknooran ṅaaṭ i ba? Uko unuura wi wi adoluṅ hēnk pa nji.

¹¹ Na manjoonan, bajuuk bawo na an ṛnuur bti, kē nji, mēnkwo na an ṛnuur bti.

¹² Ajeesēn jeeṣ ukēra ujuṅ ulil pṭēkēñ wi ṭi uleef pa umoy wi naan.

¹³ Na manjoonan dṭupan, dko di baktupnuṅ *Uṭup Ulil Unuura wi, bakak aṭup uko wi ṅaaṭ i adoluṅ, kaleṣna'a.

Yudat anwaaṅuṅ Yetu

¹⁴ Wal mēnt, alon ṭi baṭaṣar Yetu iṅeen na batēb anwoon Yudat Itkariyot, aya du baṭeṅan baweek,

15 aji na baka : « we wi nakwulnuŋ nşë wulan Yetu ba? » Kë bukuŋ bawula ktaka iñeen ɲwajanŋ ki baŋakuŋ na untaam.

16 Wi wi ajunuŋ pla jibi akdoli kadoo kawula baka.

Pde pbaañsaani

17 Baŋaşar Yetu babi aňoga ɲi unuur uteek wi *ufettu wi ipoom indaŋ aşë hepara aji : « ɲuŋ di di inaluŋ ɲya ɲjuŋna pde pi *Ufettu wi Mbuur ba? »

18 Kë ateem baka aji : « Nayaan ubeeka du uko aşë najaka : “Najukan aji : Wal wi naan ubani, du katoɦu di di nji kadolnuŋ ufettu na baŋaşar naan.” »

19 Kë baŋaşarul bado jibi Yetu ajakuŋ na baka, aboman pde pi ufettu.

20 Wi utaakal ubanuŋ, kë Yetu aşë ɲo na baŋaşarul iñeen na batëb pa pde.

21 Bawo ɲi pde, kë aşë ji : « Dɲupan, na manjoonan, alon ɲi an aluŋ kawaapën.

» 22 Bajooŋan maakan andoli kahepara kaji : « Ajugun, woon nji a i? »

23 Kë ateem aji : « Anktuuŋ kañen na nji ɲi praata, un ɲ mënŋan akwulnuŋ!

24 Aa, *Abuk Ñiint awo i kakeŋ jibi upiitaniŋ ɲi a ɲi Ulibra wi Naşibaŋi, kë anşaaŋ awula aşë wuŋan! Uhokan lah awo aankbuka. »

25 Kë Yudaŋ, anwaapulun aşë hepara aji : « Najukan, woon nji a i? »

Kë Yetu ateema aji : « Ijakuŋ haŋ. »

26 Wi bawon ɲi pde, kë Yetu aşë jej kapoom, abeeb Naşibaŋi, akitëş ka awul baŋaşarul aşë ji : « Nayeekan nade, uleef naan wii wi. »

27 Akak ajej pnkalame pi poot, abeeb Naşibaŋi, awul baka aşë ji : « Nadaanan ɲi pa an bti,

28 pñaaŋ naan pii pi, pakntęnanuŋ bhoŋar, pul paktuliŋ Naşibaŋi ahilna amiir kë bañaan batum pjuhan pi baka.

29 Kë nşë ɲupan, mënkaŋ adaan poot pi te unuur wi nji kaluŋ kadaan pa phalu na an, du Pşih pi Paapa. »

30 Bayeeh añaamarën Naşibaŋi, aşë pën atool pya du Pnkuŋ pi Mnoliwera*.

Yetu aɲup kë Piyeer aluŋ kapok kaji aamme'a

(Markuŋ 14.26-31; Luk 22.31-34; natenan ɲi Yowan 13.37-38)

31 Yetu aji na baka : « Uko wi bakluŋ kadolën ɲi utejan wi nŋa wi uŋu an bti nadukën. Kë hënk di di upiituŋ ɲi Ulibra wi Naşibaŋi aji : “*Dkob nayafan kafin, ɲkaneel ɲi batani ɲaşë ɲawayşër.*”[✱]

32 Woli dlun anaŋa ɲi pkeŋ, kajotan kadun du Galilay. »

33 Piyeer aŋiini na a wal mënŋ aji : « Woli uko wi bakdoliŋ uŋu kë bañaan bti baduku, nji mënkduku. »

34 Kë Yetu aşë teema aji : « Na manjoonan dɲupu, ji uguk udo kahaan nŋa di, ipok pme'ën ɲyaaş ɲwajanŋ. »

35 Piyeer kë aşë ji na a : « Udole wo pkeŋ keŋ na iwi, mënkpok kaji mëmme'u. » Kë baŋaşarul bti bakak aji haŋ.

Pñehan pi Yetu du Gettemaniya

(Markuŋ 14.32-42; Luk 22.40-46)

36 Wal mënŋ kë Yetu aşë ban na baŋaşarul du dko dlouŋ di bajaan bado Gettemaniya aşë ji na baka : « Naŋoon ɲi, dya du kadun kañehan Naşibaŋi. »

37 Ajej na a Piyeer, na babuk Tebede batëb, aşë jun ptiink pjootan na mnhaj ɲi uhaaş wi nul.

38 Aji na baka wal mënŋ : « Uhaaş wi naan ujootan, pjootan mënŋ padit maakan kë ndoo kita. Nadukiin ɲi nawo bten. »

* 26:30 Pnkuŋ pi mnoliwera : “Mont des Oliviers, Monti di Oliveira, Mount of Olives.” ✱ 26:31 Takariya 13.7.

39 Kë wi ajohariin aya low btiışu așë jot afët kaara ți mboș aňehan Nașibați aji : « Paap, woli uhinan kawo, lowaan pnkalame pi mnhaj mi ți nji, ușë uwut kawo jibi njalun, uwoon jibi injalun. »

40 Akak așë tēnk bațașarul kē bakņoyēnt, kē așë ji na Piyeer : « Naandoo hilan awo bten na nji uwoori uloolan țañ! »

41 Nawoon bten nado kaňehan nawutna kajot ți kaguuru. Nhaaș nji nan njañal maakan pdo bnuura, kē nleefan njașë biișna. »

42 Akak aya uyaaş utēbantēn alow baka aňehan Nașibați aji : « Paap, woli pnkalame pi mnhaj pi paanhilan pțēp bē mēnkdaan pa, uko wi injalun ukeeriin udolana! »

43 Akak kak, ațēnk bațașarul kē bakņoyēnt, ți ki kēș ki baka kadiț bņoy.

44 Akak aduk baka aya uyaaş uwajantēn pňehan Nașibați, akakalēș uko wi ajakun.

45 Akak wal mēnt du bațașarul așë ji na baka : « Nahuma kanjoyēnt abot anoorfēn? Wal wi *Abuk Ņiint akwulaniin ți iñen yi bado buțaan uňogi.

46 Nanațiin nja! Natenan, ankwulnun awii wi. »

Yetu amobanaa

(Markut 14.43-50; Luk 22.47-53; natenan ți Yowan 18.2-11)

47 Yetu ahum kațiini, kē Yudaț, anwoon alon ți banjañan iñeen na batēb, așë wuj na pntuk pi bañaan banwoon na ikej na induk. *Bațenjan baweek na bantohi bayilun baka.

48 Yudaț anwaapulun aji na baka hēnk di di bakmeenun njañ mēnt: « I nji kamookun, ul a, namobana. »

49 Wi abanaan ban aňog Yetu, așë ji na a : « Dwulu mboș, najukan » așë mooka.

50 Kē Yetu așë ji na a : « Nanoh, doon uko wi ibiin pdo†. » Kē bukundu bașë dēpa ți a amoba.

51 Alon ți bangakandērun na Yetu atoot kakej abi fal fal kabaț ki nalempar *nașih i bațenjan.

52 Kē Yetu așë ji na a : « Kakaan kakej ki nu ; bañaan bti bankjejun ikej balun kakețna kakej.

53 Ișal aji mēnhil kadu Paapa i, awulēn ți dko mēnt uko umpelun nwanjut iñeen-week-iñeen njaaş iñeen-ıjtēb?

54 Woli ddo han, hum di di uko wi bapiitun ți Ulibra wi Nașibați uhilanun kadolana keeri? Wul ujakun aji uko mēnt uwo kadolana. »

55 Wi wi Yetu așaan aji na pntuk pi bañaan pun: « Dwo nado buțaan i, kē nado bi pmobēn na ikej na induk? Nnuur bti dji kațo du *katoh ki Nașibați kajukan, kē naammobēn.

56 Kē iko bti inkdolaniin hēnk iwo iko yi *bațupar Nașibați bajakun ți Ulibra wi nul. » Bațașarul bti bați aduka.

Yetu du uruha wi bayuday

(Markut 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; natenan ți Yowan 18.12-24)

57 Bammobun Yetu baňooța du uko Kayif *nașih i bațenjan di *bajukan Bgah na bantohi bayitun.

58 Kē Piyeer așë wo du kalowan ațașa te da ; aneej ți blay așë țe na balemp aten jibi uko ukbiin kabaañsaan.

59 *Bațenjan baweek na biki *uruha bti bala uko ulon utapar Yetu kadolna akeț.

† 26:50 Doon ulemp wi nu : Npiit njon njaı : we ukaan kē ibii?

60 Bañaan batum badoo bi atapara iko ilonj kē iinkēša kēš. Kē batēb balonj babaanñaanunj pbi,

61 ašē ji : « Niintj i aji ahilan kafom *KatoH Kaweek ki Našibaṭi kabot kaniw ka ṭi nnuur nṭwajanṭ. »

62 Kē naših i baṭeṇan ašē naṭa aji na a : « Iinkteem i? Iintiink uko wi bañaan biki baktupunṭ ṭi iwi i? »

63 Kē Yetu ayompa yomp.

Kē akak aji na a : « Dñehanu, ṭi katim ki Našibaṭi ajug ubida, ṭupun me iwoonj *Krittu Abuk Našibaṭi. »

64 Kē ateema aji : « Iji haṅ. Dṭupan kak, hēnkuṅ, nawin *Abuk Nñiintj aṭo du kañen kadeenu ki Našibaṭi anhiniinj iko bti ; nawina kak abi na infēluṅ yi baṭi. »

65 Wal mēnt, kē naših i baṭeṇan ašē tow imiṣa y i nul[‡] ašē ji : « Akar Našibaṭi! Nṭkak anuma uko ulonj i? Natiinka hēnkuṅ kē akar Našibaṭi.

66 We wi naṣaluṅ ṭi uko waṅ ba? »

Kē bateem aji : « Aduknaanaa, awo i kakeṭ. »

67 Wi wi baṣaanj atēfjēra ṭi kaara, aṣuuka abot akoba iñen ṭi ijeem

68 ašē ji na a : « Iinj iwo Krittu Naṭupar Našibaṭi i? Ṭupan nñaanj ankobiinj keeri. »

Piyeer apok aji aamme Yetu

(Markuṭ 14.66-72; Luk 22.56-62; natenan ṭi Yowan 18.15-18,25-27)

69 Piyeer aṭo wal mēntj ṭi blay du bdig, kē nalemp nñaaṭ alonj aṅoga ašē ji : « Iwi kak ibi wo na Yetu i uṭaak wi *Galilay. »

70 Kē Piyeer ašē pok ṭi kadun ki bañaan bti aji aamme uko wi nñaaṭ aktupun hēnk.

71 Akak apēn aya umbanṭ wi plēman kē nñaaṭ nalemp alonj akak awina ašē ji na bañaan banwoonj da : « Abi wo na Yetu i ubeeka wi Naṭaret. »

72 Kē akak apok, ado mehna. Aji na baka : « Mēndo me me nñiintj i. »

73 Bakak aṭo ntiinku, kē balonj ṭi banwoonj da bašē bi aṅoga ašē ji : « Iwo na baka na manjoonan, idoo ṭup ṭup ji biki Galilay. »

74 Kē ašē mehna aji na Našibaṭi afēpa woli aankṭup manjoonan, awo ṭi pji « Mēmmē nñiintj i. » Ṭi dko mēntj, kē uguk ušē haan.

75 Kē Piyeer ašē leṣ uko wi Yetu abiiṅ ajaka : « Ji uguk udo kahaan, ipok nṭyaaṣ nṭwajanṭ kaji iimme ēn. » Apēn bdig ašē wooni maakan.

27

Pkeṭ pi Yudat

(Markuṭ 15.1-2; Luk 22.66; natenan ṭi Yowan 18.28)

1 Na nfa kub, *baṭeṇan baweek na bantohi bayuday bti bayiti, atiinkar aji bafinṭ Yetu.

2 Wi wi baṣaanj atana, ašē nñoṭa awul *Pilat nantunja i uṭaak mēntj.

3 Yudat anwaapunṭ Yetu awin wal mēntj kē baya kafina, ašē ṭēga akakan *baṭeṇan baweek na bantohi ktaka iñeen nṭwajanṭ ki baṭaknuṅ untaam.

4 Aji na baka : « Djubani, wi nwulananṭ nñaanj anwoonj aando nin ukoolan. »

Kē bašē teema aji : « Nēmmee, utenu. »

5 Afēl wal mēntj itaka ṭi *KatoH Kaweek ki Našibaṭi ašē pēn aya ayuuladiir.

6 Baṭeṇan baweek bajej itaka yunṭ ašē ji : « Bgah bi nun baneenan nṭu itaka yi du dko dhankni itaka di KatoH ki Našibaṭi ṭiki iwo yi pñaaṅ. »

‡ 26:65 P^{tow} imiṣa : Ado do haṅ ayuuṅna kē ṭi ul uko wi Yetu ajakuṅ uwo buṭaan bweek maakan.

⁷ Baṭiini atiinkar aṣe nug na itaka mēnt « uṭeeh wi naniw idunk » ado dko dmoyini bayaant.

⁸ Ukaaŋ kē te hēnkun baji badu uṭeeh mēnt « uṭeeh wi pṛaak. »

⁹ Wal mēnt wi wi uko wi Yeremiya *Naṭupar Naṣibaṭi abiin aṭup udolaniin: « Bañaan biki *Iṭrayel baji ktaka iṭeen ṅwajanṭ ki baṭakunṭ untaam ki ki baknugnu-lun. »

¹⁰ Bajey ya anugna uṭeeh wi naniw idunk jibi Ajugun ajaknun. »*

Yetu du kadun ki Pilat

(Markut 15.2-5; Luk 23.3-5; natenan ṭi Yowan 18.33-38)

¹¹ Yetu anaṭ du kadun ki *Pilat nantuṅa, kē aṣe hepara : « Iwi, iwoon naṣih i *bayuday i? »

Kē ateema aji : « Ijakun haṅ. »

¹² *Baṭejan baweek na bantohi bawo ṭi pṭapara iko itum, kē aanteem baka.

¹³ Kē Pilat aṣe ji na a : « Iintiink iko yi baktapariin bti i? »

¹⁴ Kē aanteema teem, kē Pilat adoo ṅoṅar maakan.

¹⁵ *Ufettu wi mnjeeh undoli, nantuṅa aji wutan nakalabuṣ, i bañaan baṅalun awutan.

¹⁶ Kē uṣe ka wal mēnt nakalabuṣ i katim kapēnaliin i bajaan bado Barabaat.

¹⁷ Wi wi Pilat aṣaan aji na pntuk panyitun da : « Ahon ṭi baka i i naṅalun nwutanan ba, Barabaat kēme Yetu i bajaan bado *Krittu? »

¹⁸ Ame bnuura kē banwulun Yetu bakuja kuj ukaaṅ kē baṭija a.

¹⁹ Kē wal wi aṭoon du *uruha awayeṣ, kē aharul aṣe yil kē baji na a, awut kaneey ṭi bṭup bi ṅiinṭ naṭool un, ṭiki aṭu nṭa kē anoor maakan ṭi ṅṭaafi.

²⁰ Baṭejan baweek na bantohi bawuuk pntuk paji bawutan Barabaat baṣe bado bafin Yetu.

²¹ Kē nantuṅa akak ayeenk bṭup ahepar baka aji : « Ahon ṭi baka i i naṅalun nwutanan? »

Kē bateem aji : « Barabaat. »

²² Akak ahepar baka aji : « Kē we wi mbaan ado keeri na Yetu i bajaan bado Krittu ba? »

Kē baji bukal bti : « Paṅana. »

²³ Kē akak ahepar baka : « Buṭaan bhon bi bi adolonṭ ba? » Kē bakhuu-ranaara huuran maakan aji : « Paṅana! »

²⁴ Wi Pilat awinun kē aankak ahil pdo uko ulon, kē bañaan babot ahuu-ranaara huuran maakan, kē aṣe jej meel aṅow iṭeen ṭi kadun ki bañaan bukun aṣe ji : « Dpēnan bkow naan ṭi pṛaak pi ṅiinṭ i. An nakmeen. »

²⁵ Kē bañaan bti bateem aji : « Pṛaak pi nul pakakan ṭi un, na ṭi babukun. »

²⁶ Wal mēnt, awutan baka Barabaat aṣe do kē bakob Yetu na itintēl abaa wula baya bapaṅa ṭi krut.

Bangoli baben Yetu

(Markut 15.16-20; natenan ṭi Yowan 19.2-3)

²⁷ Bangoli biki *Pilat nantuṅa baṅooṭ wal mēnt Yetu du blay bi katoh ki nantuṅa aṣe du batēnt baka bti kē babi afooya.

²⁸ Bawohēṣa imiṣa aṣe ṭu'a bayeti bjeenkal.

²⁹ Wi wi baṣaan aṣir ukēl wi iyiw afuutaṅana, abot ajej pmul plon aṭu'a ṭi kaṅen kadeenu*. Baṅup wal mēnt ṭi kadunul aṣe beṅa aji na a : « ṅwulu mboṣ, iwi naṣih i *bayuday! »

* 27:10 Fakariya 11.12-13; Yeremiya 32.6-9. * 27:29 ṭi utaaṅ mēnt baṣih baji bafuuta kabot kamēban pmul ṭi kaṅen.

30 Batëfjëra akuŋ ajeŋ pmul puŋ akoba ŋi bkow.

31 Wi babenuluŋ akëŝan, bawohëŝa bayeti akakana imiŝa yi nul aŝë ñooŋa pya kapanŋ du krut.

Yetu du krut

(Markut 15.21-32; Luk 23.26-43; natenan ŋi Yowan 19.16-24)

32 Wi bakpënuŋ, bayit na ñiinŋ alonŋ i ubeeka wi Firen anwoonŋ katim ki Timonŋ, aŝë ŋu'a pkuŋa krut di Yetu.

33 Baban dko di bajaanŋ bado Golgota uwoonŋ « dko di kaheem ki bkow. »

34 Bawul Yetu poot pannaakrënuŋ na bko btaakŋaan, kë aŋem pa aŝë pok pdaan.

35 Bapaŋa ŋi krut abot ado kanuŋ na mnlaak ahilna afaaŝiir imiŝa yi nul.

36 Wi wi baŝaanŋ aŋo ayeŋa.

37 Bapiit ŋi bkowul duuŋ uko unkaanŋ kë baŋu'a pkeŋ aji : « I, awoonŋ Yetu naŝih i *bayuday. »

38 Bakak apaŋ balat batëb, alonŋ ŋi kadeenu ki nul, undu du kamayu.

39 Banktëpuŋ bawo ŋi pkara abot abët bëŋan ikow aji :

40 « Iwi inhinanuŋ katok *Katoŋ Kaweek ki Naŝibaŋi kaŝë kaniw ka ŋi ŋnuur ŋwajanŋ, buuraan uleefu. Woli iwo Abuk Naŝibaŋi heliin ŋi krut! »

41 *Baŋeŋan baweek na *bajukan Bgah na bantohi bakak beŋa aji :

42 « Abuuran balonŋ aŝë wo aanhinan pbuuran uleeful! Aji awoonŋ naŝih i *Itrayel, aheliin keeri ŋi krut, ŋŝë ŋfiyaara!

43 Aanhaŋ Naŝibaŋi i? Akeeri buurana, woli aŋala. Mëntŋ ul ajakuŋ aji awo Abuk Naŝibaŋi i? »

44 Balat biki bapaŋuŋ na a bado kak akara haŋ.

Pkeŋ pi Yetu

(Markut 15.33-39; Luk 23.44-48; natenan ŋi Yowan 19.28-30)

45 ŋi udiinŋ unuur, unuur umara mara awunana, kë bdëm bawala ŋi umundu bti, ado ŋwoori ŋwajanŋ.

46 Wi udoonŋ uko ji ŋwoori ŋwajanŋ, Yetu kë aŝë do pdiim aji : « Eloy, Eloy, lama ŋabaktani† » uwoonŋ : « Naŝibaŋi, Naŝibaŋi, we ukaanŋ kë iwutën? »

47 Balonŋ ŋi banwoonŋ da wi batiinkuluŋ aŝë ji « Awo ŋi pdu *Eli *Naŋupar Naŝibaŋi. »

48 ŋi dko mëntŋ, kë alonŋ ŋi baka aŝë ŋi ajeŋ kalëmënt atoop ŋi poot ptaakŋaan atan ka ŋi pmul awula adaan.

49 Bandukiinŋ kë baŝë ji na a : « Wutan! Nŋten me Eli abi kabuurana! »

50 Wi wi Yetu akaanŋ ado pdiim pweek aŝë jëmŝa.

51 Wal mëntŋ, blaañ bkëm maakan banjaanŋ baneenan baŋaanŋ pneeŋ du *dko dyimanaan maakan di Katoŋ Kaweek ki Naŝibaŋi batowa ŋi ptoof. Kë mboŝ mankuŋ aŝinŋar, mnlaak mnweek mantowaa,

52 kë ihër ihaabŝaa, banfiyaaruŋ Naŝibaŋi batum bankeŋuŋ kë banaŋaa.

53 Bapën ŋi ihër yi baka, kë wi Yetu anaŋiinŋ ŋi pkeŋ kë baŝë neeŋ ŋi Yerutalem ubeeka uyimanaan, di baŋaanŋ batum bawinuŋ baka.

54 Wi naweek i bangoli iŋeen-week baromen na bangoli bankyeŋuŋ Yetu bawinuŋ kë mboŝ mankuŋ aŝinŋar abot awin uko unktëpuŋ, balënk maakan aŝë ji : « Na manjoonan, i awo Abuk Naŝibaŋi. »

55 Baat batum banŋaŝnuŋ Yetu du *Galilay aŋenka banat alow aten.

56 Bi Mariya i utaak wi Magdala, na Mariya anin bi Yakob na Yotef, na anin babuk Tebede bawo ŋi baat mëntŋ.

† 27:46 Eloy, Eloy, lama ŋabaktani Kaŋaam 22.

*Umoy wi Yetu**(Markut 15.42-47; Luk 23.50-56; natenan ti Yowan 19.38-42)*

⁵⁷ Wi utaakal ubanuŋ, kē ŋiint̄ alon̄ nayok i ubeeka wi Arimati ašē bi. Katimul kawo Yotef, awo kak naŋašar Yetu.

⁵⁸ Aya awin *Pilāt, ašē hepara puum pi Yetu. Kē Pilāt ado kē bawula pa.

⁵⁹ Yotef ajej puum, abooŋan̄ ti blaañ bfaatal feh

⁶⁰ ašē tu pa ti bhēr bi nul bi abaan̄ ado do kē bajipa ti kaban̄ ki plaak. Wi wi ašaan̄ ado kē bakēl̄ plaak pweek atuhna ba ašē tool.

⁶¹ Mariya i ubeeka wi Magdala na Mariya natēbant̄en̄ bawo da wal mēnt̄, aŋo ataŋ na bhēr.

Bañaan̄ bankyen̄uŋ bhēr

⁶² Unuur ujinti, unuur mēnt̄ uwoon̄ unŋaan̄uŋ wi pbomand̄er pa *unuur wi pnoorfēn̄, *baŋejan̄ baweeek na *bafaritay bayitiir aya du *Pilāt,

⁶³ aji na a : « Naweek, ŋleš kē naŋilan̄ i aŋup wi ahumuŋ najeb aji ti ŋnuur ŋwajan̄ anaŋa ti pkeŋ kakak najeb!

⁶⁴ Doon bado kayen̄ bhēr bnuura te unuur uwajan̄t̄en̄, kaŋi baŋašarul babi bakiiŋ puum bašē baji na bañaan̄ anaŋa ti pkeŋ. Nŋilan̄ mēnt̄ ŋadēm kapel ŋteek.

»
⁶⁵ Pilāt kē ateem baka aji : « Naka bangoli. Naŋuun baka bayen̄ jibi naŋaluŋ.

»
⁶⁶ Kē baya do kē bakyen̄ bhēr : baniw plaak pantuhnuŋ bhēr ašē do bayen̄ kē banaŋi.

28*Pnaŋa ti pkeŋ pi Yetu**(Markut 16.1-10; Luk 24.1-12; natenan ti Yowan 20.1-10)*

¹ Wi unuur wi pnoorfēn̄ uŋēpuŋ, ti unuur uteek wi kanēm na nfa kub, bi Mariya i ubeeka wi Magdala na Mariya natēbant̄en̄ kē bašē ya pten bhēr.

² Ti dko mēnt̄, kē mboš maŋšē ŋinŋar maakan, kē uwanjuŋ ulon̄ wi Ajugun ušē walnaana baŋi abi akēl̄ plaak ašē to ti pa.

³ Ujeeh ji kaliik liik kē imiŋa yi wa ibot awo ifaatal feh.

⁴ Bayen̄ balēnk maakan akat kat. Bawo ji bankeŋuŋ.

⁵ Kē uwanjuŋ ušē ji na baat̄ bukuŋ : « An, nawutan kalēnk : dme kē nala Yetu i bapan̄uŋ.

⁶ Aanwo ti, anaŋa ti pkeŋ jibi abiin̄ aŋup. Nabiin̄ naten dko di abiin̄ apiin̄na.

⁷ Nataraan naya naŋup baŋašarul kē anaŋa ti pkeŋ, ajotan kadun aya *Galilay ; dul di nakaŋan̄ kawinna. Waŋ wi wi nwoon̄ i kaŋupan. »

⁸ Baŋaran pduk dko di bhēr, balēnk abot awo na mnlilan̄ mweek, aŋi pya kaŋup baŋašar Yetu uko unŋēpuŋ.

⁹ Kē ti dko mēnt̄, kē Yetu ašē pēn awinana ti kadun ki baka aji : « Dwulan mboš. » Kē baat̄ bašē ŋoga ajot ti ihoŋul, adēmana.

¹⁰ Kē ašē ji na baka : « Nawutan kalēnk. Nayaan naji na bayit̄ naan baya Galilay, dul di di bakyaan̄ kawinnēn. »

Nŋilan̄ ŋi baweeek biki bayuday

¹¹ Wi baat̄ bakyaan̄ na bgah, kē balon̄ ti bayen̄ bašē neeŋ ti ubeeka akakalēš *baŋejan̄ baweeek uko bti unŋēpuŋ.

¹² Kē bukuŋ bašē yit na bantohi atiinkar awul bangoli itaka itum,

¹³ ašē ji na baka baji : « Baŋašarul babi na utejan̄ akiij puum wi ŋwoon̄ ti bŋoy. »

¹⁴ Bakak aji na baka woli nantuŋa amee, bukal kaŋiini na a awut kanooran baka.

¹⁵ Bangoli bayeenk itaka yuŋ abot ado uko wi bajakuŋ na baka, kē hēnk di baktiiniyaanuŋ uko mēnt te hēnkuŋ ŋi *bayuday.

Yetu ŋi kadun ki baŋaŋsarul

(Markuŋ 16.14-18; Luk 24.36-49; natenan ŋi Yowan 20.19-23; Ulemp wi Banjaŋan 1.6-8)

¹⁶ Baŋaŋsar Yetu iŋeen na alon baya *Galilay, du pnkuŋ pi Yetu ajakuŋ na baka baya kayit.

¹⁷ Kē wi bawinuluŋ, aŋe ŋup adēmana ; kē balon baŋe woŋa na ŋŋal ŋtēb.

¹⁸ Yetu aŋog, aŋe ji na baka : « Naŋibaŋi awulēn mnhina bti du baŋi na mboŋ.

¹⁹ Nayaan keeri, nado baŋaŋ biki umundu bti bado kaŋaŋŋen, nabattaarēn baka ŋi katim ki Aŋin naan, ki Abukul na ki *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi,

²⁰ najukan baka pdo kaŋaŋ iko bti yi njakanan nado kado. Natenan : dwo na an na ŋnuur bti te uba umundu. »

Uṭup Ulil Unuura wi Markut apiitun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo Uṭup Ulil Unuura wi Markut apiitun. Markut aambi wo naṭaṣar Yetu, aṣe bi gakandër na Pawulu, abi lemp kak na Piyeer. Aka ptiinkna iko yi apiitun ṭi Piyeer anjaan abi kaṭup bañaan iko yi Yetu adolun ṭi mboṣ. Apiit wa pa banwoon baanwo bayuday, kadiimanaan baka kë na manjoonan Yetu awoon Abuk Naṣibaṭi. Markut aṭup ṭi ulibra wi iko yi Yetu adolun na yi ajukanun bañaan, akak aṭiiniyaan pkeṭul na pnaṭa ṭi pkeṭ pi nul. Yetu ajukan bañaan na mnhina, ajeban bamaakal, adook nṭaayi akuṭ ado iko iṭonarënaan. Yetu aambi bi pwin biki bakjuukntënuṭ ṭi ulemp, abi bi pjuukët, kawul kaṭuṭul kalukna, bañaan batum bahilna babuur. Baweeek biki bayuday bapoka adoo do kë bafiṇa. Ñaan andoli ankṭaṣun Yetu awo kabomandër mnhaj, ṭi ubaañsaani alun kawo ṭi mnilan. »

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Yowan Nabattaar aṭup uko unklun kabi (1.1-8)
2. Batitmu bi Yetu na jibi Fatana akdoon na pguura ajuban (1.9-13)
3. Ulemp wi Yetu du Galilay (1.14–9.50)
4. Yetu apënnna Galilay pya Yerutalem (10.1-52)
5. Kanëm kabaañsaani ki Yetu ṭi umundu wi, pwayeṣ pi bawayṣulun na pkeṭul (11.1–15.47)
6. Yetu anaṭa ṭi pkeṭ (16.1-8)
7. Yetu apën awinana ṭi kadun ki baṭaṣarul (16.9-20)

Yowan Nabattaar aṭup uko unklun kabi (Maci 3.1; Luk 3.1-6,15-18)

1 Ujuni wi Uṭup Ulil Unuura unṭiiniyaanun uko wi Yetu Krittu Abuk Naṣibaṭi* wii wi.

2 Jibi Naṣibaṭi aṭupun ṭi ulibra wi Itayi naṭuparul apiitun:
« Tenan, dluṅ kayil nalempar naan ṭi kadunu,
abomanu bgah. »

3 Pdiim ploṅ pahuuran du *pndiiṣ aji :
“Nabomaan bgah bi Ajugun aklun kaṭëpna,
nadolana ilël itool.”* »

4 Hënk di di Yowan nabattaar apënuṅ awinana du pndiiṣ aji : « Nawutan pjuban, naṭëlëṣ nṭida, nado batitmu, Naṣibaṭi aṣe pënanan ipekadu. »

5 Bañaan bti biki ubeeka wi Yerutalem na utaak wi Yuda bti baya du a, aṭup ipekadu yi baka, ado kë babattaar baka ṭi bdëk bi Yordan.

6 Yowan awohara kamiṣa ki babomanun na pfaal pi untaam wi pnkunkaali aṣe tan katël ṭi blank ; aji de nṅuul na mnob.

7 Aji ṭup kaji : « Ñaan ankmbiiṅ ṭi kafet naan adëm apelën maakan, kë mëndoo ñoom ñoom kaṅup pfënëṣa iṣapaat.

8 Nji dbattaaran na meel, kë ul aṣe luṅ kabattaaran na Uhaaṣ wi Naṣibaṭi. »

Batitmu bi Yetu (Maci 3.13-17; Luk 3.21-22)

* 1:1 Abuk Naṣibaṭi : Npiit nṭi njanwo ṭi nlibra nlon. ✪ 1:2 Malaki 3.1. ✪ 1:3 Itayi 40.3.

9 Wal mēntan warj, Yetu apēnna ubeeka wi Nataret du Galilay abi yeenk batitmu ti kañen ki Yowan du bdëk bi Yordan.

10 Wal wi akpēnuj ti meel ašë win bați kē bahaabšaa, kē Uhaaş wi Naşibați uşë wala ti a awo ji ubalab ufaatal.

11 Kē pdiim ploj paşë pēnna bați aji : « Iwi, iwoonj Abuk naan, dnjalu maakan, dmaganu. »

Fatana ala pguur Yetu du pndiiş

(Maci 4.1-11; Luk 4.1-13)

12 Wi uko warj uşëpañ tēp, kē Uhaaş wi Naşibați uşë ya na Yetu du *pndiiş.

13 Awo da ŋnuur iñeen ŋbaakër kē Fatana akdo na pguura ado buŋaan. Yetu awo da ŋañ na ŋko ŋi uŋeeh, kē ŋwanjuŋ ŋaktēnka.

Yetu ajun pjukan

14 Wi uko warj uşëpuñ, bamob Yowan, kē Yetu aşë ya Galilay aŋiiniyaan Uşup Ulil Unuura wi Naşibați.

15 Aŋiini aji : « Unuur ubani, Pşih pi Naşibați pañogi, nawutan pjuban, naŋelëş ŋbida, nakak nafiyaar Uşup Ulil Unuura. »

Yetu adu batuh babaakër

16 Unuur ulonj wi Yetu akpoşuñ ti kabanj ki bdëk bi Galilay, aşë win Fimorj na Andre aŋa'ul kē bakfël bridiya du bdëk : bawo batuh.

17 Kē Yetu aşë ji na baka : « Naŋaşaan, dkakanan batuh bañaan. »

18 Ti dko mēnt, kē babi duk duk iridiya yi baka aŋaş.

19 Wi ayaan alow btiuşu, awin Yakob na Yowan babak ŋiint alonj i katim ki Tebede, kē bawo ti bŋeem aboman iridiya yi baka.

20 Adu baka ti dko mēnt, kē baduk Tebede aşin baka ti bŋeem na balemparul, aŋaş.

Yetu ajukan du Kapernawum abot ajeban ŋiint i untaayi uneejuj

(Luk 4.31-37)

21 Yetu na baŋaşarul baya du ubeeka wi Kapernawum. Ti *unuur wi pnoorfēn wi bayuday kē aşë ya aneej du *katoh kañehanaani ajukan.

22 Bañaan banktiinkuluñ bañojar ti pjukan pi nul, ajukan na pdiim pi naşih, aanko ji *bajukan bgah bi *Moyit.

23 Wal mēnt, ti dko di bawoonj ŋiint alonj i untaayi uneejuj awo da ; ahuuran aji :

24 « Ay, iwi Yetu i Nataret we wi ŋkaaruñ ba? Ibi bi ptokun i? Dme ŋaanj i iwoonj: iwo ŋaanj nayimanaan i Naşibați ayilun. »

25 Kē Yetu aşë lēbar na wa aji : « Yompaan mntum, pēnan ti ŋiint i. »

26 Kē untaayi uşë şēŋ şēŋan maakan ŋiint i uneejuj, aşë wuuk pdiim pweek apēn ti a.

27 Bammaaruñ bti bañojar fuŋ aşë ŋiini na batēnt baka aji : « We wi? Pjukan phalu pii pi, panwoonj ji pi naşih! Aji ŋiini na ŋntaayi ŋatiinka! »

28 Ti dko mēnt, kē katim ki Yetu kaşë pēnala aniink Galilay.

Yetu ajeban anin ahar Fimorj

29 Wi bapēnañ pēn ti *katoh kañehanaani ki bayuday kē Yetu aşë gakandër na Yakob na Yowan aya uko bi Fimorj na Andre.

30 ŋaŋ anin ahar Fimorj apiintj, kē uleef uyik na a maakan. Wi Yetu abananj ban kē başë ŋupa.

31 Yetu abi aňoga, amēbana ti kañen, anaŋana, kē uleef ubi joobēt joobēt na a, kē anaŋa awul baka iko ide.

³² Na utaaikal, wi unuur ujutun, kē başē tji Yetu bamaakal bti na biki nntaayi njaneejun.

³³ Ubeeka bti uyitiir ti plēman pi katoh.

³⁴ Ajeban bamaakal bti, bantumi abot apaṭ mmaak. Adook kak nntaayi nṭum, aşē wo aandinan ṅa nṭup, ṭiki aañjal nṭayuu uko wi awoon.

Yetu amena apēn ti Kapernawum aşē n̄aay na Galilay ajukan

³⁵ Na nfa kub, wi bdēm bahumun nwoo, kē Yetu aşē naṭa apēn. Aya du dko dangaagun añehan Naşibaṭi.

³⁶ Fimonṅ na biki bagakandēruṅ kē başē pēn pla'a.

³⁷ Wi bawinuluṅ aşē ji na a : « Bañaanṅ bti bala'u. »

³⁸ Kē aşē ji na baka : « Nabiin ṅya du nntanka nmpaṭi ṅañṅogun dko di, dwo i kaṭij baka kak Uṭup Ulil Unuura : Pṭup Uṭup Ulil Unuura pakaanṅ kē mbii. »

³⁹ Kē aşē ṭep ti Galilay bti aṭup Uṭup Ulil Unuura ti itoh iñehanaani abot adook nntaayi.

Yetu ajeban namaak bdoo

(Maci 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Unuur ulonṅ, namaak bdoo alonṅ abi ti Yetu akooṭa, aṅup aji na a : « Woli iñali, ihinan kakakanaan njintṅ. »

⁴¹ Yetu kē aşē n̄agi'a, atar kañen abana aşē ji : « Aa, dñali, kakan ijintṅ. »

⁴² Ti dko mēntṅ kē pmaak pi bdoo papēn ti a kē akak ajintṅ.

⁴³ Yetu aji na a aṭiis aşē lēbar na a aji :

⁴⁴ « Wutan kaṭup nin n̄aanṅ uko unṭepunṅ, taraan iya iwinana du naṭerjan Naşibaṭi ibot ido bṭerjan bi Moyit ajakuṅ pa bañow bi nu, kadiimanaan bañaanṅ bti kē ijebi. »

⁴⁵ Kē ul, wi apēnanṅ pēn aşē jun pṭup bañaanṅ bti uko undolulunṅ, aniinkan uko unṭepunṅ dko bti, kē Yetu aando hil ppēn kawinana ti n̄beeka. Aji pēn kaya du dko dangaagunṅ, bañaanṅ başē kapēnna dko bti kabi ti a.

2

Yetu ajeban n̄iintṅ naṭakmaan apēnana ipekadu

(Maci 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Wi n̄nuur ṅlonṅ nṭepunṅ kē Yetu aşē kak du ubeeka wi Kapernawum. Kē bañaanṅ başē tiink kē abli, awo du katoh.

² Pntuk pi bañaanṅ payitiir da aṭum kē dko dnaṭ daando wo ti plēman. Kē Yetu aşē ṭup baka Uṭup wi Naşibaṭi.

³ Baṭija n̄iintṅ naṭakmaan i biintṅ babaakēr bamēbanunṅ.

⁴ Kē başē wo baanhil pṭija te du Yetu ṭiki bañaanṅ baṭumi, aşē paya du uşanṅ aboolēş dko dantaanunṅ na di Yetu awoonṅ, aşē walan kajiinṅ ki n̄iintṅ naṭakmaan apiintunṅ.

⁵ Wi Yetu awinunṅ pfiyaar pi bañaanṅ bukunṅ bafiyaarulunṅ, aşē ji na naṭakmaan : « N̄iintu, ipekadu yi nu ipēni. »

⁶ Kē *bajukan Bgah balonṅ başē ṭo du dko mēntṅ aşē şal aji :

⁷ « Hum di di n̄iintṅ i aṅoomunṅ aṭiini hēnk? Akar Naşibaṭi! In ahilanunṅ kamiir n̄aanṅ ipekadu bē mēntṅ Naşibaṭi a ṭañ? »

⁸ Ti dko mēntṅ, kē Yetu ammeenṅ n̄şal ṅi baka aşē ji na baka : « we ukaanṅ kē nakşal hēnk ba? »

⁹ We uyojnunṅ ba, pji na naṭakmaan "Ipekadu yi nu ipēni" kēma "Naṭiin ijej kajiinṅ ki nu ipoš"?

† 1:40 Ti bgah bi bayuday, namaak bdoo aṭop ti kadun ki Naşibaṭi.

10 Natenan, nabaan ame kë *Abuk Ñiint aka mnhina mi ppënan ipekadu ti mboş. » Wal mënt kë Yetu aşë ji na ñiint antakmuñ:

11 « Dji inaşa, ijej kajiin ki nu, itiiş katohu. »

12 Ti dko mënt kë ñiint anaşa ajej kajiin ki nul aşë pën ti kadun ki bañaan bti. Bañaan bti bañonari aşë dëman Naşibaţi aji : « Nëmbaar kawinara iko itënt yi. »

Yetu adu Lewi

(Maci 9.9-13; Luk 5.27-32)

13 Uyaaş ulon kak Yetu aya du umban wi bdëk. Kë bañaan batum başë ji baya du a, ajukan baka.

14 Wi aktëpun, awin Lewi abuk Alfe kë ašo du dko dlukni daaşä di aklempnun, aşë ji na a : « Taşaan » kë Lewi anaşa aşaş.

15 Yetu awo ti pde du uko Lewi, kë bakobraar daaşä batum na bañaan balon batum biki bajaan bado bado buţaan başë wo da ade na a, ul na başaşarul ; hënk di bajaan batum kaşaş.

16 *Bajukan Bgah banwoon ti pntuk pi bafaritay wi bawinun kë Yetu akde na bakobraar daaşä na biki bajaan bado bawuţaan aşë ji na başaşarul : « we ukaan kë akde na bakobraar daaşä na bado buţaan? »

17 Yetu kë aşë tiink uţup wi baka aşë ji : « Mënt bañaan banwoon bajeb banumiin nakuraar, bamaakal banumi'ulun. Mëmbi bi pdu banşalun aji bawo baţool, dbi pdu bado buţaan. »

Yetu aţiinyaan pyiman

(Maci 9.14-17; Luk 5.33-38)

18 Başaşar Yowan na biki bafaritay bawo ti pyiman, kë bañaan balon başë bi aji na Yetu : « Başaşar Yowan na biki bafaritay baji bayiman, kë we ukaan kë biki nu başë wo baanji bayiman ba? »

19 Kë Yetu aşë teem baka aji : « Banoh naniim baanhil kayiman wi naniim ahumun na baka di? Nnuur bti nj naniim akwoon na baka, baankhil pyiman.

20 Nnuur ŋaluŋ kaban, wi naniim akjejaniin, ŋnuur mënt bayiman.

21 Nin ŋaan aanji bam kamişa kaţaf na kalëmënt kahalu, woli ado han kalëmënt kahalu katow kaţaf, dko dantowiin dabaa haan haan maakan.

22 Kë nin ŋaan aanji tu poot phalu ti ŋbuuli ŋţaf, woli ŋaan ado han poot kafom ŋbuuli, poot na ŋbuuli ŋţatoka. Ŋaan aji wo kaţu poot phalu ti ŋbuuli ŋhalu! »

Yetu awoon Ajug unuur wi pnoorfën

(Maci 12.1-8; Luk 6.1-5)

23 Unuur ulon wi pnoorfën Yetu amuur ŋţeeh nj ŋdeey, kë başaşarul başë wuur ŋa kadoh.

24 Kë bafaritay balon başë ji na a : « Tenan, we ukaan kë baji bado uko wi bgah baneenanun pdo ti unuur wi pnoorfën ba? »

25 Yetu atëem baka aji : « Naambaan kaleyiira uko wi Dayiţ adolon wi ul na batëñul bawoon ti kanuma kë ubon ubot ade baka i? »

26 Jibi aneejun du katoh ki Naşibaţi* ti wal wi Abiyatar awoon naşih i baţenjan, ajej ipoom ade abot awul banwoon na a kë badee. Ipoom mënt yi badolon pa bţenjan bi Naşibaţi, yi baţenjan ţaŋ bakaan na pde. »

27 Kë Yetu aşë kak aji na baka : « Unuur wi pnoorfën udolana pa ŋaan, mënt ŋaan adolaniin pa unuur wi pnoorfën.

* 2:26 Ti wal wi Dayiţ, kaloona kajaan kadiiman kë Naşibaţi awo da. Kul ki ki bajaan bado katoh ki Naşibaţi.

28 Hënk, *Abuk Ñiint awo Ajug unuur wi pnoorfën. »

3

Yetu ajeban ñiint anṭakmuṅ kañen

1 Yetu akak aneej du *katoh kañehanaani, kē ñiint alon anṭakmi kañen ašë wo da.

2 Bañaan baten Yetu bnuura me ajeban ti unuur wi pnoorfën, bašë baka wal mēnt uko utapara.

3 Yetu kē ašë ji na ñiint anṭakmuṅ kañen : « Naṭiin inaṭ ti ptoof. »

4 Ahepar baka aji : « We wi bgah bajakuṅ ñaan ado ti unuur wi pnoorfën ba? Bnuura kēme buṭaan? Pbuuran ñaan kēme pfiṇa? » Kē bašë yomp.

5 Yetu aten baka ayitan ašë deebaṭ abot ajooṭan ṭiki baanji bañaga. Wi wi ašaan aji na ñiint: « Taran kañen » kē atar ka, kañen kē kajeb na a.

6 Wi bafaritay bapēnaṅ pēn ašë yitiir na baṭašar Herod balon alaṭar jibi bakdoli kadoo kafij Yetu.

Yetu adat banjañan iñeen na batëb

7 Yetu apēn aya agaag na baṭašarul du umban wi bdëk. Pntuk pweek paṭaša : Bapēnna uṭaak wi Gallay, na wi Yuda,

8 ubeeka wi Yerutalem, uṭaak wi Idume, ṅṭaak ṅi umban wundu wi bdëk bi Yordan na ṅntanka ṅi ṅmban ṅi ṅbeeka ṅi Tir na Tidon. Babi bti ṭi a ṭiki batiink uko wi adolon.

9-10 Jibi Yetu akjebanuṅ bañaan batum, bamaakal bti kē bašë wuukar ala pbana, kē ašë ji na baṭašarul babomana bṭeem, bañaan bawutna kapēm pēmana.

11 Bañaan biki ṅntaayi ṅaneejuṅ baji wonṭi bawina, bašë jot kaṅup ṭi kadunul kahuuran kaji : « Iwo Abuk Našibaṭil »

12 Kē ašë ji lēbar na ṅa kaneenan ṅa pṭup ṅaan i awoon.

13 Yetu apaya du pnkuṅ ašë du biki adatuṅ, kē babi ṭi a.

14 Ṭi baka adat bañaan iñeen na batëb pa bawo na a, abot aluṅ ayil baka pṭup Uṭup wi Našibaṭi.

15 Akak awul baka phina pi pdook ṅntaayi.

16 Bañaan iñeen na batëb biki Yetu adatuṅ biki biki : Fimonj i aṭuun katim ki Piyeer;

17 Yakob na Yowan babuk Febede biki awulun katim ki Bowarneget uwoon babuk kamparantant ;

18 Andre, Filip, Bartolomi, Maci, Tooma, Yakob abuk Alfe, Fade, Fimonj i bajaan badu nagutar uṭaak,

19 na Yuda Itkariyot ambiin adek Yetu kafet.

Yetu aṭeem banklaṭuluṅ

20 Yetu akak du katoh kē bañaan batum kak babi ayit, ul na baṭašarul baando hilan pde.

21 Wi bayiṭul batiinkuṅ uko mēntan waṅ, ašë biirada, ṭiki baji ayilaa.

22 Kē *bajukan Bgah bampēnnuṅ Yerutalem bakji : « Belṭebul aneej ṭi a, mnhina mi uweek wi ṅntaayi mi mi ajaan adookna ṅntaayi. »

23 Kē Yetu ašë du baka ahoñ na baka aji : « Hum di di Fatana ahilun kadook uleuful?

24 Woli bañaan biki pših baṅom apulad, pših mēnt paanhilan kanaṭ.

25 Woli bañaan biki katoh kaloolan baṅom apulad, katoh mēnt kaankhil kanaṭ.

26 Kê woli Fatana agut lah na bkowul, apulad, aanhil kanaŋ, wi nul ubaa.

27 Kê nin ñaan ašë wo aanhil pneej du katoŋ ki ñiint ammëgaŋ, kajej bka bi nul kê aandun atana. Woli ado haŋ ašë jej bka bi katoŋ.

28 Na manjoonan, dtupan, Našibaŋi ahilan kamiir bañaan ipekadu na nŋup nŋuŋaan ŋi baktupun ŋi a, woli ŋadoo tum.

29 Kê ñaan ašale ŋup buŋaan ŋi Uhaaš wi Našibaŋi nin Našibaŋi aankmiira : ajuban pjuban panwoon paankba. »

30 Aji na baka haŋ ŋiki baji untaayi uwo ŋi a.

Bayiŋ Yetu biki mñaŋan

(Markuf 3.31-33; Maci 12.46-50; Luk 8.19-21)

31 Anin na baŋa Yetu banaŋ du bdiŋ ašë do kê badu'a.

32 Bañaan batum baŋo afooya, kê bašë ji na a : « Tenan, naan na baŋa'u bawo bdiŋ, bala'u. »

33 Kê ašë teem baka aji : « In awoon ni na baŋa naan ba? »

34 Aten bañaan banŋoon ayitan, ašë ji : « An nawoon ni na baŋa naan.

35 Ñaan ankdolon uko wi Našibaŋi anjalun awoon abuk paapa na ni. »

4

Uhoñ wi nagur ndeey

(Maci 13.1-9; Luk 8.4-8)

1 Byaaš blon kak Yetu awo ŋi pjukan du kakab bdëk. Bañaan batum kê bašë yit aŋoga, batum ptum paŋ kê adoo paya aŋo ŋi bŋeem banwoon ŋi bdëk. Bañaan bti bawo du pkay.

2 Kê ašë tēpna ŋi uhoñ aŋup baka iko itum. ŋi pjukan pi nul aji na baka :

3 « Natiinkan. Najaar apen pgur ndeey.

4 Wi akgurun ndeey kê nlon ŋašë jot ŋi bgah ; kê ŋkat ŋabi ade ŋa bti.

5 Kê nlon ŋajot du dko di mlaak di mboš manwoon maantumi. Kê ŋanaŋa ŋi dko mēnt ŋiki mboš maankēs da.

6 Wi bnuur banaŋiŋ atēr ŋa, jibi ŋawoon ŋaanwo na intaāñ, kê ŋalewi.

7 Nlon ŋajot ŋi dko di iyiw, kê iyiw idēm afiiklën ŋa kê ŋaambuki.

8 Nlon kê ŋajot ŋi mboš mnuura, anaŋa adēm, awul ndeey. Blon baji bawul mbuk iñeen ŋwajant, blon kawul mbuk iñeen paaj, blon kak mbuk iñeen week.

»

9 Yetu akak aji : « Ankaan ibaŋ itiinki, atiinkan! »

We ukaan kê Yetu aji hoñ?

10 Wi Yetu apēnuŋ agaag, banfooyulun na banjañan iñeen na batēb bawo ŋi phepara ŋi uhoñ wi ajaan ahoñ.

11 Kê ašë ji na baka : « An, baŋenan kê name uko ummeniŋ wi Pših pi Našibaŋi. Kê pa biki bdiŋ ŋi uhoñ wí wi nji kaŋupun na baka.

12 Hēnk,

woli badoo ten baankwin,

woli badoo tiink, baankte

hēnk baanktēlēš ŋbida,

*Našibaŋi ašë wo aankmiir baka ipekadu. »**

13 Yetu aji na baka : Naamme uko wi uhoñ wi ukaŋ? Kê hum di di nakmeen uhoñ bti wi nji kalun kahoñ ba?

14 Nagur ndeey, Uŋup wi Našibaŋi wi wi aktepiinŋ.

* 4:12 Itayi 6.9-10.

¹⁵ Bañaan balon bawo ji bgah bi Uṭup ujuton, wi bantiinkan tiink Uṭup, kē Tatana ašē ban apēnan uṭup wi batepiin ṭi baka.

¹⁶ Kē balon bawo ji dko di mmlaak di ṛdeey ṛajotun, bayeenk ṭi dko mēnt Uṭup na mmlilan,

¹⁷ ašē wo baanka intaañ, baanji baṭijan kaliintan. Wi Uṭup ukṭu'ar ṭu bajun pnooran baka kēme phajan baka baji babi wutan wutan.

¹⁸ Banwoon dko di iyiw, bajaan batiink Uṭup,

¹⁹ kē manṭaaf, pyok panjaan pafooyan bkow, na pñeebar iko itum ṛašē fiiklēn Uṭup kaneenan wa pbuk.

²⁰ Banwoon mboš mnuura, bajaan batiink uṭup, kadinan wa, kašē buk ṛdeey. Alon aji buk ṛdeey iñeen ṛwajanṭ, alon ṛdeey iñeen paaj, alon iñeen week.

Uhoñ wi unkaniya

(Luk 8.16-18)

²¹ Yetu akak aji na baka : « Baji batehan unkaniya kašē fēt wa na kakana kēme kaṭu wa ṭi kališa uṭeeh i? Mēnt ṭi bko duuṭ di di bajaan baṭu wa i?

²² Uunka nin uko ulon ummeniin unwoon unnkmeetaana, unhankaniin unwoon uunkpēn bdig kameetaana.

²³ Ankaan ibaṭ itiinki atiinkan! »

²⁴ Akak aji na baka « Nadoon kašalṭēn bnuura uko wi naktiinkun, balun kaniiban na kaniibi ki najaan naniibna kadoo kapelan.

²⁵ Bawul ankaan, kē anwoon aankaa, bateh uko wi adoon aka. »

Uhoñ wi ṛdeey ṛanjaan ṛanaṭa bdi di ṛa

²⁶ Yetu akak aji : « Hēnk di Pših pi Našibaṭi pawoon: woli ñaan agur ṛdeey,

²⁷ anoyēntle na utejan kēme anaṭa na nfa, ṛdeey ṛaji ṛakub kadēm bē aanji me jibi ṛadoli do.

²⁸ Mboš ṭi uleef wi ma manji manjun kabuk ujaagal, kabaa wul ibēb, ṛdeey ṛašē pēn ṭi ya.

²⁹ Wi ṛdeey ṛakayan kay bašē jun pkaaw ṛa, ṭiki kakit kabani. »

Uhoñ wi pbuk pmpoṭi

(Maci 13.31-32; Luk 13.18-19)

³⁰ Yetu akak aji na baka : « We wi ṛēknaamntēnun na Pših pi Našibaṭi kēme na uhoñ uhoñ wi ṛkyuujnun pa?

³¹ Panaam ji pbuk pampotētaanon ṭi mbuk mi mboš bti.

³² Woli batepi pa, paji panaṭa, kawo bgof bandēmnun ṭi ugof untepiin ṭi unkintaar, inah yi ba iji idēm, kē ṛkaṭ ṛado ji ṛahil pdo intan yi ṛa ṭi blifi. »

³³ Yetu aji ṭup iko itum itēnt yun ṭi uhoñ, kaṭupna na bañaan bahilna bawat ibaṭ ṭi uko wi akjakun.

³⁴ Aji ṭiini na baka ṭi uhoñ ṭañ ašale gaag na baṭašarul piban baka wa bti.

Yetu aṭaṅan ukēk

(Maci 8.18,23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Utaakal wi unuur mēnt Yetu aji na baṭašarul : « Najoh ṛya bdēk umban wundu. »

³⁶ Baṭašarul baya na a ṭi bṭeem bi awoon aduk pntuk pi bañaan. Iṭeem ilon ikak awo na baka.

³⁷ Kē ukēk uweek ušē naṭa kē ṛmaaron ṛafēl meel du bṭeem, kē bado jun pṭum.

³⁸ Kē Yetu ašē ṛoyēnt wal mēnt ṭi kafet ki bṭeem apaf bkow ṭi pbulja. Kē bašē huma aji : « Ajugun, iindo haajala, ṛkeṭ? »

³⁹ Ké ašë ten, alëbar na uyook akuṭ aji na bdëk : « Yompan, tiiman. » Uyook ké unati, ké dko dayompandëri.

⁴⁰ Yetu ké ašë ji na baka : « we ukaañ ké nalënk hënk ba? We ukaañ ké naanfiyaari ba? »

⁴¹ Ké bašë lënk maakan ašë ṭpar aji : « In awi ba, ké uyook na meel ṅadoo ji ṅatiinka? »

5

Yetu ajeban ñiint i ṅntaayi ṅaneejuṅ

(Maci 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Baban bdëk umbañ wundu, du utaak wi Genateret.

² Wi Yetu awaliyañ wala ṭi bṭeem, ké ñiint alon ampënnuṅ du pnguran i untaayi uneejuṅ ašë bi ṭi kadunul.

³ Pnguran pawoonṅ katoḥul, ké nin alon aanhil ptana udole wo na mnkorentu ma.

⁴ Nyaaš ṅṭum aji wo na ifeeru ṭi ihoṭ babot katana na mnkorentu, ké ašë ji marana maran ma kabot kakit ya, ké nin alon aanhil pkakana adoom.

⁵ Aji bi duka duka du pnguran na inkun, kawuuḥar, kapiharën uleef na mnlak.

⁶ Wi awinuṅ Yetu du kalowan, ašë ṭi, abi aṅup ṭi kadunul

⁷ ašë huuran na pdiim pweek aji : « We wi ṅkaaruṅ ba, Yetu Abuk Našibaṭi *Andëmuṅ Maakan? Dkooṭu kooṭ tenan ṭi Našibaṭi, khajanaan. »

⁸ Aji ḥañ ṭiki Yetu aji na untaayi upën ṭi ñiint.

⁹ Yetu akak ahepara aji : « Katimu kawo hum? » Ké aṭeem aji : « Pntuni pawoonṅ katim naan, ṅṭumi. »

¹⁰ Ké ṅašë kooṭa maakan awut kadook ṅa ṅalow utaak.

¹¹ Ké ušë ka ṭi pnkuṅ batani bweek bi ṅnkuma ṅankšuuṅ.

¹² Ké ṅntaayi ṅašë kooṭ Yetu aji : « Wutun ṅya ṅneeṭ ṭi ṅkuma ṅuṅ. »

¹³ Ké adinan ṅa. Ké ṅapën, aneeṭ ṭi ṅkuma. Batani ké bašë pëna du pnkuṅ ajot du bdëk. ṅkuma ṅawo iñeen-week ṅyaaš iñeen ṅṭëb (2000). ṅayoora bṭi.

¹⁴ Bayeṅ ṅkuma ké bašë ṭi aniinkan uko wi bawinuṅ du ubeeka na ṅntanka. Bañaañ ké baya pten uko unṭëpuṅ.

¹⁵ Babi ṭi Yetu ašë win ñiint i pntuni pi ṅntaayi paneejuṅ ké aṭo awohara, akak ṅaañ, ké bašë lënk.

¹⁶ Banwinuṅ uko unṭëpuṅ bakakalëš uko undoluṅ ñiint mëntṅ na uko wi ṅkuma.

¹⁷ Wal mëntṅ ké bašë kooṭ Yetu apën ṭi utaak wi baka.

¹⁸ Jibi Yetu akpayiin ṭi bṭeem, ambiinṅ aneeja ké ašë kooṭa pa pduka na a.

¹⁹ Yetu aandinana wa ašë ji na a : « Kakan katoḥu, yaan du bayiṭu iṭup baka uko bṭi wi Ajugun adoon pa iwi, jibi aṅagi'iin. »

²⁰ Ké aya niinkan uko wi Yetu adoluṅ pa a ṭi Utaak wi ṅbeeka Iñeen. Ké bañaañ bṭi bašë ṅoṅar.

Yetu anaṭan abuk Jayirut ṭi pkeṭ abot ajeban ṅaaṭ alon

(Maci 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Yetu akak umbañ wundu na bṭeem. Ké bañaañ batum bakak ayit aṅoga ṭi kakab bdëk.

²² Hënk, ké naweek alon ṭi biki *katoḥ kañehanaani ki bayuday i katim kawoonṅ Jayirut ašë bi. Wi awinuṅ Yetu, abi ajot ṭi ihoṭ yi nul,

²³ akooṭa maakan aji : « Abuk naan ṅaaṭ amaak adoo ṅogan pkeṭ, biin ipafa iñen ahilna ajeb awut kakeṭ. »

24 Yetu agakandër na a, pntuk pweek kē pašē ʔaša, apēm pēmana.

25 Kē ʔaaʔ alonj anwoonj na pmaak pi ptula pʔaak ʔʂubal iʔeen na ʔtēb aʂē wo na baka.

26 Ahaj maakan ʔi iʔen yi bakuraar batum, atok bka bi nul bti bē aanwin nin uko ulonj, kē pmaak pabaa dēm dēm pya.

27 Wi atiinkuj kē bakʔiimiyaan uko wi Yetu, kē aʂē bi neej ʔi pntuk, abi ʔi kafet ki Yetu aban kambiint ki kamiʂa ki nul.

28 Aji ʔi uʂalul woli adoo hil aban kamiʂa ki nul, abi jeb jeb.

29 Wi abanuj kamiʂa ki Yetu, kē pʔaak pabi ʔaʔ ʔaʔ, kē atiink ʔi uleeful kē ajebi.

30 Wal mēnt̄ kak kē Yetu aʂē tiink phina plonj kē papēn ʔi a. Awuʂa ʔi pntuk aʂē ji : « In abannuj imiʂa? »

31 Baʔaʂarul baji na a : « Iwin kē pntuk pakpēm pēmanu, kē ibaa hepar ʔaanj ambaniij? »

32 Ul, kē aʂē ten ayitan, ala ʔaanj ambanuluj.

33 Naaʔ alēnk akat kat, ʔiki ame uko unʔepuj. Abi ajot ʔi kadun ki Yetu aʔup manjoonan bti.

34 Kē Yetu aʂē ji na a : « ʔaaʔu, pfiyaar pi nu pajebanu. Yaan bnuura, pmaak paʂē pawutanu. »

35 Ahum kaʔiini kē baʔaanj balonj baʂē pēnna du uko naweek i katoh kaʔehanaani aʂē ji na Jayirut : « Abuku aneemi, wutan kanooran kak najukan. »

36 Yetu kē aʂē pok ptiink bʔup bi baʔaanj bukuj, aji na naweek i katoh kaʔehanaani : « Klēnk, fiyaaran ʔaʔ. »

37 Piyeer, Yakob na Yowan aʔa Yakob ʔaʔ baʔaʂuluj aanwut nin baʔaanj balonj kak kē baʔaʂa.

38 Wi babanuj du uko naweek i katoh kaʔehanaani, Yetu kaʂē win dko kē dayewla maakan, baʔaanj bawooni abot awuuhar.

39 Aneej aʂē ji na baka : « we ukaanj kē nakʔaat awooni ba? Napoʔ aankeʔi, anoyēnt̄ ʔoyēnt̄. »

40 Baʔaanj bawo wal mēnt̄ ʔi pbej Yetu.

Kē aʂē do kē baʔaanj bti bapēni, aja ja aʂin na anin napoʔ na biki agakandēraanuj, aneej du dko di napoʔ awoonj.

41 Ajej kaʔen ki napoʔ aʂē ji na a : « *Talita kum* » uwoonj : « Poon, djaku inaʔa! »

42 ʔi dko mēnt̄ kē anaʔa, apoʂ, kē baʔaanj baʂē ʔonjar maakan. Napoʔ aka wal mēnt̄ ʔʂubal iʔeen na ʔtēb.

43 Yetu kē aʂē ʂook baka aji bawut kado alonj ame, aʂē do kē bawul napoʔ kē adee.

6

Yetu aya Naʔaret

(Maci 13.53-58; Luk 4.16,22,24)

1 Yetu apēnna da, aya ubeeka wi akuʂnaaniij, kē baʔaʂarul bagakandër na a.

2 ʔi unuur wi pnoorfēn, awo ʔi pjukan du *katoh kaʔehanaani. Baʔaanj batum banktiinkuluj baʔonjari, aʂē ji : « ʔun di di i mēnt̄ ameenuj iko yi? In awululuj uʂal unʔa wi, kē adoo ji do mlagre mntēnt̄ mi na iʔen yi nul? »

3 Mēnt̄ naʔukan abuk Mariya a i? Mēnt̄ abuk anin bi Yakob, Yotet, Yuda na Timonj a i? Kē baʔaʔul baʔa, baanwo ʔi na un i? » Kē uko waʔj uneenan baka pfiyaara.

4 Yetu aji na baka : « Naɕupar Naɕibaɕi, ɕi ubeeka wi nul, ɕi ptoof pi bayiɕul na ɕi katohul meetɕ ɕaɕ di di baɕaaɕ bawooɕ baanji bamɛbana bnuura. »

5 Mlagre mi adoluɕ ɕaɕ manwoha pjeban bamaakal baloɕ wi apafuɕ baka iɕen.

6 Aɕoɕar ɕi uko wi bawooɕ baanfiyaari.

*Yetu ayil banjaɕan iɕeen na batɛb
(Maci 9.35; 10.1,5-14; Luk 9.1-6)*

Yetu aya du ɕntanka ɕaɕɕoɕuɕ da aɕup Uɕup Ulil Unuura wi Pɕih pi Naɕibaɕi.

7 Ado kɛ banjaɕan iɕeen na batɛb babii. Kɛ aɕɛ yilna baka batɛb batɛb, awul baka mnhina mi pdook ɕntaayi.

8 Aji na baka baji ɕaaɕ kaɕij pjuuɕi ɕaɕ, baɕɛ bawut kaɕij uko ude, umaɕ, itaka.

9 Aji na baka bawoha na iɕapaat na imiɕa yi baɕuuɕ.

10 Yetu aji na baka : « Woli naban ɕi dko, naɕoon ɕi katoh ki bakyeenkanan te unuur wi nakpɛnuɕ ɕi dko mɛntɕ.

11 Woli naban ɕi dko dloɕ kɛ baanyeenkan abot awo baantiinkan, woli napɛn, nadan danaan pdɛpalɛn ɕi ihoɕ yi nan : hɛnk nayuuɕ baka kɛ bado buɕaan. »

12 Wi banjaɕan bayaɕ, baɕup baɕaaɕ kɛ bawo i kawut pjuban kabot kaɕɛlɛɕ ɕɕbida.

13 Badook ɕntaayi ɕtum abot akɛr bamaakal batum ukɛra ɕi bkow ajeban baka.

*Herod na Yetu
(Maci 14.1-2; Luk 9.7-9)*

14 Herod naɕih atiink kɛ baɕaaɕ bakɕiɕiɕiyaan uko wi Yetu ɕiki katimul kapɛnalaa. Baji : « Yowan Nabattaar anaɕiin ɕi pkeɕ ukaɕ kɛ awo na mnhina mi pdo mlagre. »

15 Baloɕ kɛ bakɕi *Eli a, baloɕ kak baji Naɕupar Naɕibaɕi a, annaamuɕ na baɕupar Naɕibaɕi bajon.

16 Wi Herod atiinkuɕ ɕɕup ɕuɕ aɕɛ ji : « Yowan i ndoon kɛ bafaali anaɕiin ɕi pkeɕ! »

*Pkeɕ pi Yowan Nabattaar
(Maci 14.3-12; Luk 3.19-20)*

17-18 Herod naɕih abi jej Herodiyana, ahar Filip abuk aɕin aniim, kɛ Yowan Nabattaar aɕɛ ji na a : « Bgah bi ɕja baneenan ɕaaɕ ajɛ ahar abuk aɕin aniim. » Uko waɕ uɕuuɕ kɛ Herod ado kɛ bamoba awat ukalabuɕ abot atana na mnkorentu.

19 Herodiyana aɕoor Yowan abot aɕal pdo bafinɕa, aɕɛ wo aanhilani,

20 ɕiki Herod aɕi Yowan wi ameeɕ kɛ awo ɕaaɕ naɕool abot ayiman, aji yeɕana. Herod aɕi ɕal pdo katiinka, aɕɛ ji woli atiinka aanji me uko uɕal.

21 Unuur uloɕ kɛ Herodiyana aɕɛ ka uko udooni bafinɕ Yowan. Unuur mɛntɕ Herod ado ufettu unkleɕanuɕ unuur wi abukiɕ, adu baweek biki dko, baweek biki bangoli, na baɕaaɕ bantiinkaniiɕ ɕi Galilay.

22 Poonu abuk Herodiyana mɛntɕ aneeɕ uki, Herod na biki aduuɕ ɕi ufettu bɕi kɛ baɕɛ lilandɛra. Kɛ Herod naɕih aɕɛ ji na poonu uɕ : « Hɛparaan uko wi iɕaluɕ, dwulu wa. »

23 Abot amehna aji : « Uko bɕi wi ikheparaanuɕ dwulu wa, woli idoo ɕal kakib utaak wi naan ɕi ptoof kawulu umban uloɕ. »

24 Napoɕ kɛ aɕɛ pɛn ahepar anin aji : « we wi mbaan ahepara ba? » Kɛ ateema aji : « Bkow bi Yowan Nabattaar. »

25 Poonu ataran akak du naših ašë ji na a : « Dŋal iwulën hënkuŋ ti praata, bkow bi Yowan Nabattaar. »

26 Naših ajoŋani, kē pmehna pi nul na bañaan biki aduun ufettu bašë tu kē aanhil ppok.

27 Aji na nayan ti dko mēnt aya aŋij bkow bi Yowan. Nayan kē aya faala du ukalabuš,

28 aŋij bkow ti praata awul napoŋ ñaaŋ, kē aya awul anin.

29 Wi baŋašar Yowan batiinkuŋ uko unŋepuŋ, babi ajej puum pi nul aya moy.

Yetu ade de'an pntuk pi bañaan

(Maci 14.13-21; Luk 9.10-17; natenan ti Yowan 6.5-13)

30 Banjañan bakak ašë bi ayit ti Yetu, aŋupa uko bti wi badoluŋ na wi bajukanuŋ.

31 Kē ašë ji na baka : « Nabiin na nji du dko dangaaŋuŋ nanoorfën ntiinku. » Aŋiini haŋ ŋiki bañaan batum baya abi, kē baando hilan ade.

32 Kē bašë ya na bŋeem du dko dangaaŋuŋ.

33 Wi bañaan bawinuŋ baka kē bakya, batum bame uko wi bakdoluŋ. Wal mēnt wi wi bapēnnuŋ ŋbeeka bti aŋi aya du dko mēnt aban baka da uteek.

34 Wi Yetu akwalliŋ ti bŋeem awin pntuk pweek pi bañaan, ašë ñaga baka, bawo wo ji ŋkaneel ŋanwoon ŋaanka nayafan. Wi wi ašaari awo ti pjukan baka iko itum.

35 Jibi unuur ukyaan pjot, kē baŋašarul bašë bi aŋoga, aji na a : « Dko di dagaagi kē unuur ubot alow ;

36 dolan baka baya du ŋfēt na ŋntanka ŋaŋñoguŋ dko di, bahilna baka uko ude. »

37 Kē Yetu ašë teem baka aji : « An, Nawulan baka bade bdi di'an. » Kē baji na a : « Njejna ŋuŋ itaka * iliina yaŋ kahilna kanug uko ude pa bañaan biki bti? »

38 Yetu aji na baka : « Nawo na ipoom hum ba? Nayaan naten. »

Kē baya aten, abi aji na a : « Nkaha ipoom kañeen na ŋtëb ŋtëb. »

39 Wi wi ašaari aji na baka bado bañaan baŋo ti ujaagal bado kntuk.

40 Baŋoona kntuk ki bañaan iñeen-week, na ki iñeen kañeen.

41 Yetu ajej wal mēnt ipoom kañeen yuŋ na ŋtëb ŋtëb, akat kēš du baŋi ašë beeb Našibaŋi ti iko ide yuŋ, akitëš ipoom awul baŋašarul bawul bañaan. Akak ado kē bafaš baka bti ŋtëb ŋuŋ.

42 Bañaan bti bade ayok,

43 kē baŋij kkaar iñeen na ktëb ki ipoom na ŋtëb ŋandukiinŋ.

44 Ti bandeen bukuŋ, biinŋ bawo iñeen-week ŋyaas iñeen kañeen (5000).

Yetu apoš ti bdëk duuŋ

(Maci 14.22-32; natenan ti Yowan 6.15-21)

45 Wi bañaan baba'an ba pde, Yetu ado kē baŋašarul bapaya ti bŋeem ajota kadun, baya umbar wi Bettayida du bdëk umbar wuŋ, ul kē ašë duka aŋišan bañaan.

46 Wi adoluŋ bañaan bti kē baŋiŋi, ašë paya du pnkuŋ añehan Našibaŋi.

47 Wi unuur uyobuŋ, bŋeem bawo ti ptoof pi bdëk, ul kē ašë wo aloolan du pkay.

* 6:37 Itaka : Itaka mēnt iwo baluk bi ŋnuur iñeen-week ŋyaas ŋtëb.

48 Awin baka kē banoor na ppaat wi uyook uwoon uunkyoook ataaj na umban wi bakyaan. Kaya utejan mnjel, kē ašē poş ƚi bdēk duuƚ abi adoo la pƚēp baka.†

49 Wi baƚaşarul bawinuluƚ kē akpoş ƚi bdēk duuƚ, banuƚ aji ujurte wa, ašē fuut idiim,

50 bawina bukal bti ašē lēnk. Ul, kē ašē ƚiini na baka ƚi dko mēnt aji : « Nawutan kahaajala, nji a, nawutan kalēnk. »

51 Wi wi ašaan apaya du baka ƚi bƚeem, uyook kē ušē ƚaan. Bañojar maakan,

52 na manjoonan, baamme jibi Yetu adoon mlagre mi ipoom, kē iƚēb yi baka ikak awo ƚi bdēm.

Yetu ajeban bamaakal du utaak wi Genateret

(Maci 14.34-36; natenan ƚi Yowan 6.22-25)

53 Wi bamuuruƚ, aban du pkay du utaak wi bagenateren, bakaban bƚeem ƚi kaban,

54 Wi baheli'an helā kē bañaan başē yikrēn Yetu.

55 Baya ƚi utaak bti aƚij bamaakal ƚi ijiin du dko di batiinkuƚ aji awoo.

56 Dko bti di aneejuƚ, du ntanka, nbeeka, nƚēƚ, baji baƚij bamaakal du bayiti, kakooƚa awut babana woli udoo wo kambiiint ki ulankon ƚi nul ; kē bambanuƚ ka bti bajebi.

7

Udolade wi bajon

(Maci 15.1-20)

1 *Bafaritay na *bajukan Bgah balon bampennuƚ Yerutalem babi ayit aƚog Yetu.

2 Bawin kē baƚaşar Yetu balon kē bakde bē baañnow iƚen jibi udolade ujakuƚ.

3 Hēnk di uwoon, bafaritay ji bayuday bti baanji bade kē baañnow iƚen yi baka bnuura. Baji bado han pa pmēban udolade wi bajon.

4 Babot awo baanji bade woli bapenna bayiti bē baantul tulan nleef nji baka na meel. Bakak amēban idolade itum yi bajon, ji pñow ikoopa, idunk, na irāata.

5 Ukaan kē bafaritay na bajukan bgah bahepar Yetu aji : « we ukaan kē baƚaşaru baanji baƚaş udolade wi bajon, babaa ji bade de bē baañnow iƚen? »

6 Ateem baka aji : « Itayi afan wi aƚiiniyaanuƚ uko wi nan, an balagare, Naşibaƚi aji ƚi ulibra wi Itayi :

*“Pntaali pi paji padēmanaan na mntum ƚaƚ,
kē uhaaş wi pa ušē lowēn.*

7 Pñehan na bƚenan bi baka iinjākēn nin uko ulon
iko yi bakjukanuƚ iwo udolade wi bañaan bajēn ƚaƚ.”✧

8 Naji naduk uko wi Naşibaƚi ajakuƚ kaşē mēban udolade wi bañaan bajēn.

9 Akak aji na baka : « Naji napok bnuura uko wi Naşibaƚi ajakuƚ kaşē kaƚaş udolade wi nan.

10 Moyit aji : “Mēbaan şaaş na naan bnuura” akak aji : “Ankkaruƚ aşin kēme anin, pkeƚ pakwoon baluk bi nul.”✧

† 6:48 Adoo la pƚēp baka kēme aya du baka. ✧ 7:7 Itayi 29.13. ✧ 7:10 Ppēn 20.12. ✧ 7:10 Ppēn 21.17.

11 An, naşë ji : Woli ñaaj aji na aşin këme anin : “uko wi nhilanuñ lah kaţënkn uwo ‘korban’ (uwoon; uwo wi Naşibaţi.)”

12 Naji nadinana keeri awut kado nin uko uloñ kak pa aşin këme anin.

13 Hënk di nagaruñ uţup wi Naşibaţi na udolade wi nakjukanuñ. Nabot aji nado iko itum itëñ yuñ kak. »

14 Wi wi Yetu akaañ adu pntuk pi bañaaj aji na baka : « Natiinkan an bti nabot name.

15 Nin uko uloñ unwoonuñ bdig uunhilan kaţopan ñaaj ti kës ki Naşibaţi, wal wi ukneejuñ ti a. Uko unjaaj upëna ti a ujaaj uţopana ti kës ki Naşibaţi. [

16 Ankaañ ibaţi itiinki atiinkan !] »

17 Wi Yetu aneejuñ du katoh alow pntuk, baţaşarul bahepara uko wi uhoñ ukjukanuñ.

18 Kë aji na baka : « An kak hënk di di nawaanuñ nşal i? Naamme me kë nin uko uloñ wi bdig unkneejuñ ti ñaaj uunhilan kaţopana ti kës ki Naşibaţi i?

19 Uunji uneej ti uhaaş wi nul, ti kayiñul di di ujaaj uneej, aya kapënan wa du bntëeh. » Hënk ti nşup nşuñ, Yetu adiiiman kë iko ide bti inuura.

20 Aji kak : « Uko unjaaj upën ti ñaaj ujaaj ukakana aţop ti kadun ki Naşibaţi.

21 Hënk di uwoon, du nhaaş meet ni bañaaj di di nşal nşuţaan njaaj nşapëna, nşal nşanjaaj nşajj pjuban pi piinţ, kakiiş, pfiñ,

22 ppiinţ na ahar ñaaj këme ayin ñaaj, pñeebar iko, mnñot, kaguuru, pţuunk, pñal uko wi atëñtu, bkuutar, bbeehar, bpën.

23 Iko iwuţaan yuñ bti iji ipëna ti ñaaj meet yul ijaaj iţu ñaaj kaţop ti kës ki Naşibaţi. »

Pfiyaar pi ñaaj anwoon aanwo nayuday

(Maci 15.21-28)

24 Yetu apën da, aşë ya umbaaj wi ubeeka wi Tir. Aneeş du katoh kalon aşë wo aanñal bame, kë bañaaj başë mehaara me.

25 Uunjoni, kë ñaaj aloñ i untaayi uneejuñ ti abukul ñaaj aşë tiink kë baţiiniyaan uko wi nul aşë bi ajot ti ihoţ yi nul.

26 Ñaaj mëñţ aanwo nayuday, awo nafiniten i utaak wi Firi. Akooţ Yetu aji na a adook untaayi, upën ti abukul.

27 Yetu kë aji na a : « Wutan duna bapoţ bade bayok, uunnuura bajej pde pi bapoţ bawul nşuş nşmpoţi* . »

28 Ñaaj ateema aji : « Ajugun, ifañi, kë nşuş nşmpoţi nşaşë ji nşade ituk yi bapoţ bawatuñ ti umeeşa uţëeh. »

29 Wi wi Yetu aşaañ aji na a : « Uţup wi, uţu kë untaayi upën ti abuku, yaani.

»

30 Ñaaj mëñţ akak katohul aţënk kë napoţ apiinţ ti kalişa, kë untaayi upën ti a.

Yetu ajeban nadëñëmaan

(Maci 15.29-31)

31 Yetu apën du umbaaj wi ubeeka wi Tir aţëpna wi Fidoñ amuur utaak wi Nşbeeka Iñëen aşë ya umbaaj wi bdëk bi Galilay.

32 Baţiija nadëñëmaan ankaañ aji noor na bşup, aşë kooţa apafa iñen.

33 Yetu ajeja kë balow bañaaj, aya agaag. Aţu'a ikoñ ti ibaţ, atëfëj, abana pndemënt,

* 7:27 Nşuş nşmpoţi : Wal mëñţ bayuday baji baji banwoon baanwo bayuday bawo nşuş.

34 aşë kat kës du bați, awuuk uhefënt aşë ji na ñiint: « Efata » uwoon « haabşiin. »

35 Ți dko mënt, ibaȚ ihaabşaa, kē pndemēt pabot afēnēša, kē aktiini bnuura.

36 Kē Yetu aşë ji na bañaan bawut kaȚup nin ñaan uko unȚepuȚ. Jibi akneenanuȚ baka, kē babaa Țiiniyaan Țiiniyaan maakan uko wi adoluȚ.

37 BañoȚar pñoȚar pweek maakan aşë ji : « Ado iko bti bnuura, adoo do kē bandēnemuȚ baktiink, kē babiiş bȚup baktiini. »

8

Yetu ade de'an bañaan iñeen-week ņbaakēr ņyaaş iñeen

(Maci 15.32-39; Markut 6.30-44)

1 Ți ņnuur mēnt bañaan baȚuma tum aşë wo baanka uko ude, ukaan kē Yetu adu baȚaşarul aji na baka :

2 « DñaȚa bañaan biki, ņnuur ņwajanȚ ņii ņi, ņi bawoonȚ na ņji abot awo baanka uko ude.

3 Woli dji na baka baȚiiş, kē baya na ubon, baya jot du bgah te baloȚ Ți baka bapēnna dko dlow. »

4 BaȚaşarul bahepara aji : « ȚuȚ di di ņkkaanuȚ ipoom iwul baka bade badoo bayok? Dko di ņwoonȚ di dagaagi. »

5 Ahepar baka aji : « Nawo na ipoom hum ba? » Kē bateema aji : « Paaj na kaloȚ. »

6 Ado bañaan kē baȚo Ți mboş, aşë jej ipoom paaj na kaloȚ yuȚ, abeeb NaşibaȚi, akitēs aşë wul baȚaşarul bawul bañaan. Kē bawul ya baka.

7 Bakak awo na ņȚēb ņloȚ ņmpoȚi. Yetu akak abeeb NaşibaȚi Ți ņȚēb ņuȚ, aşë wul ņa baȚaşarul kē bawul bañaan.

8 Bañaan bade ayok, kē indukiin iȚum kkaar paaj na plonȚ.

9 Bañaan banwoonȚ da bawo uko ji iñeen-week ņbaakēr ņyaaş iñeen (4000), kē Yetu aşë do baka kē baȚiişi.

10 Ți dko mēnt kē aşë paya Ți bȚeem na baȚaşarul aya utaak wi DalmanuȚa.

Bafaritay bahepar Yetu uko unknđiimanuȚ kē awo i NaşibaȚi

(Maci 6.14; 12.38-39; Luk 11.16,29)

11 Bafaritay babi, awo Ți pȚiini na Yetu, bala pȚaawana, aşë hepara uko uloȚ unknđiimanuȚ kē awo ñaan i NaşibaȚi.

12 Yetu awuuk uhefënt aşë ji : « we ukaan kē kawuunȚ ki kakhepar uko unknđiimanuȚ kē dwo ñaan i NaşibaȚi ba? DȚupan, na manjoonan, nin mēnkđiiman kawuunȚ ki uko uloȚ. »

13 Aduk baka aya apaya kak du bȚeem aşë ya umbanȚ wundu.

14 BaȚaşar Yetu baȚilma pȚij ipoom aşë wohaara na kaloolan ȚaȚ.

15 Yetu aji na baka : « NaȚafaraan, nalipariin uko utaajanaani pşon wi bafaritay na wi Herod. »

16 Bawo Ți pȚiiniyaan uko wi bawaanuȚ ipoom.

17 Yetu ammeenȚ uko wi baktiiniyaanuȚ aji na baka : « we ukaan kē naktiiniyaan uko wi nawaanuȚ ipoom ba? Naanji nawin kabot kayikrēn i?

18 IȚēb yi nan idēnēti i? Nawo na kēs aşë wo naanji nawin, nawo na ibaȚ aşë wo naanji nate. Naanleş

19 wi nkitşuȚ ipoom kañeen pa biint iñeen-week kañeen ņyaaş iñeen (5000) i? Kē kkaar hum kantumuȚ na ipoom ki ki nayaanaanuȚ ba? » Bateem aji : « Iñeen na ktēb. »

²⁰ « Kë wi nkitşuŋ ipoom paaj na kalon pa bañaan iñeen-week ŋbaakër ŋyaas iñeen (4000), kkaar hum kantumuŋ na ipoom ki ki nayaanaanuŋ? » Kë baji : « Paaj na plon. »

²¹ Kë aşë ji na baka : « Naandobi yikrënaara ha? »

Yetu ajeban nakuul

²² Yetu na başaşarul baban ufëţ wi Bettayida, kë başë ţija nakuul alon, akooţa abana.

²³ Amëbana ţi kañen, apën na a ţi ufëţ. Aţu'a işuuţ ţi kës, apafa iñen aşë hepara aji : « Iwin uko ulon i? »

²⁴ Wi akompëşuŋ aşë ji : « Dwin bañaan, bawo ji mnko mankpoşuŋ. »

²⁵ Yetu kë akak aţu'a iñen ţi kës, kë wi atenuŋ, aşë jeb ahil ayikrën iko bti apaţëş ya.

²⁶ Yetu kë aşë ji na a aţiş aşë wut kaneeţ ţi ufëţ.

Piyeer aji Yetu awoon Krittü

(Maci 16.13-16; Luk 9.18-22)

²⁷ Yetu aya na başaşarul du ŋntanka ŋaññoŋuŋ du ubeeka wi Fetare-Filip. Wi bawoon ţi bgah kë aşë hepar baka aji : « Bañaan başal aji dwo in ba? »

²⁸ Bateema aji : « Balon baji iwo Yowan Nabattaar, kë balon baji iwo Eli, kë balon kak baji iwo alon ţi başupar Naşibaţi. »

²⁹ Yetu kë aşë hepar baka aji : « Kë ţi an, nji dwo in ba? » Kë Piyeer aşë teema aji : « Iwo Krittü. »

³⁰ Kë aşë şook baka aji na baka bawut kaşup nin ñaan uko wi nul.

³¹ Yetu ajun pţup baka kë *Abuk Ńiinţ awo i kahaj maakan, kabot kapokana ţi bantohi, ţi baţenjan baweek na ţi *bajukan Bgah. Baluŋ kado bafiņa, unuur uwajantën aşë naţa ţi pkeţ.

³² Wi akţupuŋ uko waŋ aankoñ, aţiini ajintan. Kë Piyeer aşë pula kë bagaagi aşë jun pŋoman na a ţi uko wi ajakuŋ.

³³ Yetu awuğsa aten başaşarul aşë ŋoman na Piyeer aji : « Lowaan, iwi Fatana, ţiki iinji kla uko wi Naşibaţi analuŋ, iji kla wi bañaan banaluŋ. »

Hum di di ñaan awoon kataş Yetu?

(Maci 16.24-28; Luk 9.23-27)

³⁴ Yetu ado pntuk pi bañaan na başaşarul kë babii, aşë ji na baka : « Woli ñaan anjal kataşën, awo kaţilma uleeful, kakuŋa krut ki nul kadinan phaj ji nji kabot kataşën, udole wo ţi pkeţ.

³⁵ Hënk di uwoon, anjalun pbuuran ubida wi nul alun kawaan wa. Kë ñaan i nji Yetu na Uţup Ulil Unuura ŋkţuuŋ awaan ubida wi nul alun kabuuran wa.

³⁶ We uwoon ñaan aka pyok pi umundu bti woli aneemandën ubida unkmbiin.

³⁷ We wi ñaan ahilanuŋ pwul unklinuŋ na uhaaş wi nul.

³⁸ Woli ñaan akowara nji na nţup ŋi naan ţi kadun ki bañaan biki umundu wi, bandekuŋ Naşibaţi kafëţ abot awo bajuban, nji *Abuk Ńiinţ kaluŋ kakowara baka woli dbi na ŋwanjuţ ŋyimanaan na mndëm mi Paapa. »

9

¹ Yetu akak aji na baka : « Dţupan na manjoonan, balon ţi bañaan banwoon nţa ţi baankkeţ bë baanwin Pşih pi Naşibaţi pabi na mnhina. »

Eli na Moyit bapën aţiini na Yetu

(Maci 17.1-9; Luk 9.28-36)

² Wi ηnuur paaj njaṭepun, Yetu ajej Piyeer, Yakob na Yowan kē baya agaag du pnkun pweek. Kē uleeful ušē ṭēlša ṭi kadun ki baka, kē awo ji ṇaan nampaṭi.

³ Imiṣa yi nul ikak ji unuur abot afaat pfaat pi imeeṇ nin nanaj alon ṭi umundu aanhil pwul imiṣa pfaat ptēnt pun.

⁴ Eli na Moyit kē bašē winana ṭi kadun ki baka, awo ṭi pṭiini na Yetu.

⁵ Piyeer aji na Yetu : « Najukan, uwo bnuura, jibi nja ηwoon ṭi : ṇtan iloona iwajant, kalon kawo ki nu, kalon kawo ki *Moyit, kandukiin ki *Eli. »

⁶ Baṭaṣar Yetu balēnk palēnk paṇ kē Piyeer aando me uko wi akṭupun.

⁷ Kanfēluṇ kabi awun baka, kē pdiim plon pašē pēnna ṭi ka aji : « I, awoon Abuk naan, dṛjala maakan, natiinkana. »

⁸ Ṭi dko mēnt, baṭaṣarul baten dko di bawoon afooyan ašē wo baanwin nin alon, Yetu ṭaṇ awoon na baka.

⁹ Wi bapēnuṇ ṭi pnkun ahela, Yetu kē ašē ji na baka bawut kaṭup nin ṇaan uko wi bawinuṇ te wi *Abuk Ṇiint aknaṭiṇ ṭi pkeṭ.

¹⁰ Bamēban uko wi ajakuṇ na baka, ašē ṭiini jibi bawoon, ala pme uko wi aṇaluṇ pji wi ajakuṇ : « Pnaṭa ṭi pkeṭ. »

¹¹ Baṭaṣarul bahepara aji : « we ukaṇ kē *bajukan Bgah baji Eli awo i kaduna kabi ji Krittu ado kabi? »

¹² Yetu ateem baka aji : « Na manjoonan, Eli awo i kadun kabi kakakan iko bti ṭi bgah. Naṣal aji babubara apiit aji Abuk Ṇiint awo i kahaj maakan, kapokana i? »

¹³ Kē nšē ṭupan, Eli adobi bi kē badola uko bti wi baṇaluṇ, jibi bapiitun ṭi a. »

Yetu ajeban napoṭ anneejiin

(Maci 17.14-18; Luk 9.37-43)

¹⁴ Wi Yetu, Piyeer Yakob na Yowan babanuṇ du baṭaṣar Yetu bandukiin, ašē win pntuk pweek pi baṇaan na *bajukan Bgah kē bakṭiini na baka.

¹⁵ Wi baṇaan bawinaṇ win Yetu, ašē lēnkara bti, aṭiira pwula mboṣ.

¹⁶ Ahepar baka uko wi bakṭiiniyaanuṇ.

¹⁷ Ṇiint alon kē ašē teemna du pntuk aji : « Naweeek, dṭiju abuk naan, awo na unṭaayi umbiṣanuluṇ bṭup.

¹⁸ Dko di uyaan amobna, uji uwata ṭi mboṣ, napoṭ kayiṇ, katibrēn iṇiṇ, uleeful uji ukak kataaṭ. Dkooṭ baṭaṣaru badook wa kē baanhilani. »

¹⁹ Yetu aji na baka : « Nawo baṇaan bawuṭaan, banwoon baanfiyaari! Dwo kaṭo na an te lum ba? Dwo kado kamiiran te lum ba? Naṭijaan napoṭ. »

²⁰ Kē baṭija'a. Wi unṭaayi uwinaaruṇ win Yetu, ašē jun pšēṇ šēṇan napoṭ kē ajot ṭi mboṣ, akēlēnk, ayiṇ.

²¹ Yetu ahepar aṣin napoṭ aji : « Lum di di unjun pwata hēnk ba? » Kē ateem aji : « Wi awoon napoṭ nampoṭi te hēnkunṇ. »

²² Nyaaṣ ṇṭum uji uwata du bdoo na du meel kado na pfiṇa. Kē iṣale hil pdo uko ulon, kṭēnkun, ṇagi'un. »

²³ Yetu ateem aji : « Iji nšale hil... Ṇaan anfiyaaruṇ, Naṣibaṭi ahil pdo iko bti pa a. »

²⁴ Ṭi dko mēnt ajug napoṭ kē ašē ṇajar aji : « Dfiyaari, biin iṭēnkēn, nhilna nkak nfiyaar maakan. »

²⁵ Wi Yetu awinuṇ kē baṇaan batum bakṭi abi ayit kē ašē lēbar na unṭaayi aji : « Iwi unṭaayi, injaan kdēnēman kabot kabiiṣan bṭup, dji ipēn ṭi napoṭ i, iṣē iwut kalun kakak ṭi a. »

26 Wi untaayi ukpënuŋ, kë napoŋ ašë ŋajar alëtar maakan. Napoŋ awo ji ñaari ankeŋuŋ, kë bañaari bti bado ji akeŋi.

27 Yetu kë ašë mëbana ŋi kañen anaŋana kë anaŋi.

28 Wi Yetu aŋiŋuŋ katoŋ, agaag na baŋaŋarul, kë bašë hepara aji : « we ukaan kë un, ŋñhil lah adook untaayi ba? »

29 Kë ašë teem baka aji : « Untaayi utënt wuŋ, pñehan Naŋibaŋi ŋaŋ pahilanuŋ pdook wa. »

Uyaaŋ utëbanŋën wi Yetu akŋupuŋ pkeŋ na pnaŋa ŋi pkeŋ pi nul
(Luk 9.44-45)

30 Wi bapënuŋ ŋi dko duŋ, ašë muur uŋaak wi Galilay. Kë Yetu ašë ŋal bañaari bawut kame.

31 Awo ŋi pjukan baŋaŋarul aji : «*Abuk Ñiint awulana du bañaari, bafiŋa, unuŋ uwajaŋtën ašë naŋa ŋi pkeŋ. »

32 Kë baŋaŋarul bašë wo baamme uko wi akŋupuŋ abot aŋi phepar apiban baka wa.

Ahoŋ awoonuŋ naweek?

(Maci 18.1-5; Luk 9.46-48)

33 Yetu na baŋaŋarul baŋool aya Kapernawum. Wi babanuŋ du katoŋ kë Yetu ašë hepar baka aji : « We wi naŋiiniyaanuŋ lah du bgah ba? »

34 Kë bašë yomp, ŋiki du bgah bawo ŋi plaŋar ala andëmnuŋ ŋi baka.

35 Yetu aŋo ašë du baŋaŋarul iñeen na btëb, aji na baka : « Woli aloŋ aŋal pwo nateek, akakan awo kafet ki batëntul, awo nalempar baka. »

36 Ajeŋ napoŋ aloŋ aŋu'a ŋi ptoof pi baka, amooka, ašë ji :

37 « Ñaari anyeenkuŋ napoŋ atënt i ŋi katim ki naan, ŋji ŋi uleef naan i i ñaari mënt ayeenkuŋ, kë anyeenkuŋ, mënt ŋji i ayeenkuŋ, anyilnuŋ a. »

Anwoŋ aampokun, awo na un

(Luk 9.49-50)

38 Yowan aji na Yetu : « Naweek, ŋwin aloŋ kë akdook ŋntaayi ŋi katimu, kë ŋneenana, ŋiki aanŋi ŋaŋuŋ. »

39 Yetu ateema aji : « Nawutan kaneenana : Nin ñaari aanhilan kado mlagre ŋi katim ki naan kabot kaŋup uko uwuŋaan ŋi ŋji ŋi dko mënt. »

40 Anwoŋ aampok nja, awo na nja.

41 Kë ankwulanaŋ kakoopa ki meel nadaan ŋiki nawo i Krittü, aluŋ kayeenk baluk bi awoŋ i kayeenk. »

Nalipariin

(Maci 18.6-11; Luk 17.1-2)

42 Yetu akak aji : « Ankduŋ aloŋ ŋi bapoŋ biki* ajot ŋi pjuban, uhokan batana ŋi kaŋuŋ plaak pweek bašë bafëla du bdëk.

43 Woli kañen ki nu kaŋu kë ikjuban, falan ka, uhokan iya baŋi na kañen kammukŋiŋ kë di pya du infernu na iñeen itëb du bdoo banwoŋ baankjëmŋa

44 [di ubob uwoŋ uunŋi ukeŋ, kë bdoo baanŋi bajëmŋa].

45 Woli kahoŋ ki nu kaŋu'u kë ikjuban, falan ka, uhokan iya baŋi na kahoŋ kammukŋiŋ, kë di pya na ihoŋ itëb du infernu

46 [di ubob uwoŋ uunŋi ukeŋ, kë bdoo baanŋi bajëmŋa].

47 Woli pkëŋ pi nu paŋu'u kë ikjuban, lookŋan pa. Uhokan ineeŋ du Pŋih pi Naŋibaŋi na pkëŋ ploolan kë di bafëlu du infernu na këŋ ktëb,

48 di ubob uwoŋ uunŋi ukeŋ, kë bdoo baanŋi bajëmŋa.

* 9:42 Bapoŋ biki Yetu aŋiiniyaan ŋi banfiyaaruŋ, bukal bakakuŋ ji bapoŋ.

49 Balun kaŕu bañaan bti bdoo jibi bajaan baŕu pnam ŕi mnde.

50 Pnam pawo uko unuura. Paŕale yaŕ, nakakanaan we kataabare ki pa? Nawoon na pnam ŕi uleef wi nan nabot natiinkar na batēŕtan.

10

Yetu aŕiiniyaan uko wi bniim

(Maci 19.1-9; Luk 16.18)

1 Wal mēnt kē Yetu aŕē naŕa ŕi dko dun, aya umban wi Yuda, amuur bdēk bi Yordan. Bañaan baŕum bakak ayit aŕoga, kē awo ŕi pjukan baka jibi ajonun kado.

2 Bafaritay babi aŕoga, banal pŕaawana aŕē hepara me bgah bi Moyit badinan ŕiaan adook aharul ŕi bniim.

3 Kē aŕē teem baka aji :

4 « We wi Moyit ajakun ŕi uko mēnt? » Kē baji : « Moyit adinan ŕiint apiit ŕiaat kakaarta kankyuunun kē bniim babaa, kabaa dooka. »

5 Yetu kē aŕē ji na baka : « Mndēnēm mi ŕhaaŕ ŕi nan manŕuun kē Moyit aŕup uko mēnt.

6 ŕi ujuni, wi Naŕibaŕi aŕakun umundu, ado baka kē bawo ŕiint na ŕiaat.

7 Ukaan kē ŕiint aklun kaduk aŕin na anin,

8 kaya kawo na aharul, bukal batēb bti baŕē bakak ŕiaan aloolan. Hēnk, baankwo bañaan batēb, bawo aloolan.

9 ŕiaan awutan keeri kagar uko wi Naŕibaŕi anaakrēnun. »

10 Wi bakakun katoh, kē baŕaŕarul baŕē kak ahepara ŕi uko wi ajakun.

11 Kē Yetu aji na baka : « Woli ŕiaan adook aharul aŕē niim alon, ajuban pjuban pi piint.

12 Kē ŕiaat akale duk ayinul aŕē niimar na ŕiint alon, ajuban pjuban pi piint.

Yetu na bapoŕ

(Maci 19.13-15; Luk 18.15-17)

13 Bañaan baŕij Yetu bapoŕ pa aban baka, kē baŕaŕarul baŕē ŕoman na baka.

14 Wi Yetu awinun uko mēnt aŕē deebaŕ, aji na baka : « Nawutan bapoŕ babi ŕi nji, nakneenan baka ŕiki Pŕih pi Naŕibaŕi pawo pi banwoon ji baka.

15 Na manjoonan, dŕupan, anjalun pneej ŕi Pŕih pi Naŕibaŕi awo kanaam na napoŕ. »

16 Yetu ajeje baka, amook abot apaf baka iŕen, aŕehandēr baka Naŕibaŕi.

Yetu na ŕiint nayok

(Maci 19.16-30; Luk 18.18-30)

17 Wi akpēnun pya, kē ŕiint alon aŕē ŕi, abi ajot ŕi ihoŕ yi nul aŕē hepara aji : « Najukan nanuura, we wi nwoon kado kayeenkna ubida wi mnŕo ba? »

18 Yetu kē aŕē teema aji : « Imeha kē Naŕibaŕi ŕaŕ anuuriin, ukaan kē ikdu'ēn nanuura i?*

19 Ime uko wi bgah bi Moyit bajakun: iinkfiŕ ŕiaan, iinkpiint na ayin ŕiaan kēme ahar ŕiaan, iinkkiij, wutan katapar ŕiaan uko wi awoon aando, kjej nin uko wi ŕiaan ŕi kaguuru, mēbaan ŕaaŕ na naan bnuura. »

20 ŕiint kē aŕē teema aji : « Najukan, iko mēnt djun pŕaŕ ya wi nhumuŕ hum te hēnkun. »

21 Yetu atena aŕē magana, aji na a : « Uko uloolan uduki'iin: Yaan iwaap iko yi ikaan bti, iwul itaka bawaan, wal mēnt ika pyok du baŕi, iŕē ibi iŕaŕēn. »

* **10:18** Kēme : *We ukaan kē ikdu'ēn nanuura ba? Naŕibaŕi ŕaŕ anuuriin nin alon kak annuura nuura.*

22 Kë ul, wi atiinkunꝯ uko wan, ašë ya na pjootan tiki ayok maakan.

23 Yetu aten bañaan ayitan ašë ji na baťašarul : « Uluꝯ katam maakan pa bayok baneej du Pših pi Našibaŋi. »

24 Baťašarul bañoŋar maakan ŋi nŋup ŋi nul. Kë Yetu akak aji na baka : « An bayiŋ naan, utam maakan ŋaan aneej du Pših pi Našibaŋi!

25 Uyoj apel pa untaam wi pnkunkaali uneej ŋi bhër bi kaguja kë di nayok aneej du Pših pi Našibaŋi. »

26 Baťašarul babaa ŋoŋar ŋoŋar maakan ašë ji : « Kë in ahilanunꝯ keeri kabuur? »

27 Kë Yetu ašë jaban baka kës ašë ji : « Bañaan bajën baanhilan pbuuran ŋleef ŋi baka, kë Našibaŋi ašë hil pbuuran baka, tiki aambiišna biišna nin uko uloꝯ. »

28 Piyeer kë ašë ji na a wal mënŋ : « Un, ŋduk iko bti aťašu. »

29 Yetu ateema aji : « Na manjoonan, dŋupan, nin ŋaan aankduk katohul, babak ašin, anin, ašin, bapoŋ, këme nŋeehul pa nji na Uŋup Ulil Unuura,

30 bë aankyeenk ŋi ŋwal ŋi ŋwoon ŋi ŋyaaš iŋeen-week itoh, babak ašin, banin, bapoŋ na nŋeeh. Iko mënŋ bti igakandër na mnhaj. Kë du umundu unkmbiinꝯ, aka ubida wi mnŋo.

31 Baŋum ŋi banwoon bateek hënkuꝯ baluꝯ kawo babaaŋšaani kë banwoon babaaŋšaani baluꝯ kawo bateek.

Uyaaš uwajantën wi Yetu aŋkupunꝯ pkeŋ na pnaŋa ŋi pkeŋ pi nul

(Maci 20.17-18; Luk 18.35-43)

32 Yetu na baťašarul bawo ŋi bgah aya ubeeka wi Yerutalem, kë Yetu ajotunꝯ kadun. Baťašarul bahaajala maakan, kë bankŋašunꝯ baka babot awo na palënꝯ. Yetu kë ašë jej kak na a baťašarul iŋeen na batëb, awo ŋi pŋup baka uko unkmbiinꝯ kadola.

33 Aji : « Natenan, un biki biki aya Yerutalem kë bašë luꝯ kawul *Abuk Niinŋ baŋenan baweek na *bajukan Bgah, baluꝯ kaji aduknaanaa, pduknaana pi pkeŋ kašë kawula banwoon baanwo bayuday.

34 Baberŋa, katëfjëra, kakoba na itintël, kafinꝯ. Unuur uwajantën ašë naŋa ŋi pkeŋ. »

Nawoon balempar batënŋan

(Maci 20.20-28)

35 Jakob na Yowan babak Febede baya ŋog Yetu ašë ji na a : « Najukan, ŋŋal idolun uko wi ŋkhepariinꝯ. »

36 Kë Yetu ahepar baka uko wi banaluꝯ ado pa baka.

37 Kë bašë ji : « ŋenun ŋluꝯ ŋŋo aloꝯ ŋi kadeenu ki nu, undu ŋi kamayu ki nu wal wi ikyeenkunꝯ pših. »

38 Yetu aji na baka : « Naamme uko wi nakñehanunꝯ. Nahilan kahaj* ji nji i, këme kayeenk batitmu bi nji kayeenkunꝯ i? »

39 Bateem aji : « Nhili. »

Yetu kë ašë ji na baka : « Pnkalame pi nji kadaannunꝯ, nadaanna pa, batitmu bi nji kayeenkunꝯ, nayeenk ba.

40 Kë uko wi pŋo ŋi kadeenu këme ŋi kamayu ki naan mënŋ nji dwoon kadat bañaan banwoon pŋo da, bankaanaŋ na pŋo da baluꝯ kaŋo da.

41 Wi banjaŋan iŋeen bandukiinꝯ batiinkunꝯ uko wi Jakob na Yowan bajakuꝯ, ašë deebaŋër baka.

42 Yetu adu baka ašë ji na baka : « Nawini, banjakuꝯ aji bawo baših biki ŋŋaak baji baših na mnŋot, baweek biki ŋŋaak kaŋoonkna bañaan.

† 10:38 Nahilan kadaan ŋi pnkalame pi nji kadaannunꝯ.

43 Uunwo kawo hanj pa an. Anjalunj pwo naweek ti an awo katjep tjep kawo nalempar batentul.

44 Ke woli naan anjal pwo nateek ti an, awalaan bkowul ado kalempar batentul.

45 *Abuk Niintj ti uleeful aambi bi pa bado kalempara, abi pdo kalempar baanaanj kabot kawul ubida wi nul, uwo baluk bankbuuranunj baanaanj batum maakan.

*Yetu ajeban nakuul du ubeeka wi Yeriko
(Maci 20.29; Luk 18.35-43)*

46 Yetu na batasarul baban ubeeka wi Yeriko, ke wi bakpenunj da na pntuk pweek pi baanaanj, Bartime nakuul abuk Time ato ti kabanj bgah awo ti bnehan.

47 Wi atiinkunj ke Yetu i Nataret aktjepunj ase jun phuuran aji : « Yetu abuk Dayit, nagi'aan »

48 Ke wi baanaanj batum bawoonj ti prjoman na a ayomp, ke abaa huuran huuran maakan aji : « Abuk Dayit nagi'aan »

49 Yetu ke ase naj aji : « Nadu'ana. » Badu nakuul aji na a : « Wutan kalenk, natijn, adu'u. »

50 Ke ase fel umanta, alut anaata aya du umbanj wi Yetu.

51 Yetu aji na a : « we wi inalunj ndolu ba? » Nakuul ke aji : « Najukan i naan, dolaan nkak ndo kawin. »

52 Yetu ke ase ji na a : « Yaani, pfiyaar pi nu pabuuranu. » Ti dko mentj ke ase kak awin ; ase tjas Yetu na bgah.

11

*Yetu aneej ti Yerutalem ji nasih
(Maci 21.1-9; Luk 19.29-34)*

1 Yetu na batasarul bañog Yerutalem kakab nbeeka ni Betfage na Betani du umbanj wi Pnkunj pi Mnoliwera* ke Yetu ase yil batjeb ti batasarul.

2 Aji na baka : « Nayaan du untanka unwoonj ti kadunan : uneejan, nawin batan ubuuru umpotj wi nin naanj awoonj aambaanj kadapi'aara. Nafenjesan wa natijj.

3 Woli baheparan uko unkayi ke nakfenjesh ubuuru, nateem kaji Ajugun anuma wa, woli abaa, ado wa ukak. »

4 Batasar Yetu baya atjengk ke batan ubuuru umpotj ti pljeman plonj kakab bgah, ase fenjesh wa.

5 Balonj ti banwoonj da bahepar batasar Yetu uko unkaanj ke bafenjesh wa.

6 Ke bateem baka jibi Yetu ajakunj na baka. Ke bawut baka ke bayaa.

7 Batijj ubuuru du Yetu, apenan iyeti yi baka, agur ti wa, ke Yetu ase paya ti wa.

8 Baanaanj batum bašeef iyeti ti bgah, balonj ke bašeef ikj en yi mnjaak yi batibnunj du utjeeh.

9 Bankpoşunj ti kadun ki nul na banktjasulunj bahuuran aji :

« Hotana,†bnuura nuura ti Ankmbiinj ti katim ki Naşibaţi Ajugun!✧

10 Bnuura nuura ti pşih pankmbiinj hjenk, pşih pi Dayit ateemun!
Hotana, Naşibaţi adem du baţi duuţ. »

* 11:1 Pnkunj pi mnoliwera : Dawoonj katim ki pnkunj pi bajaanj bado na umbaabu "Mont des Oliviers, Monti di Olivera, Mount of Olives." † 11:9 Hotana : Ti uhebere dawoonj « Buuran » ase bi kak utup unjaanj udemanaan Naşibaţi. ✧ 11:9 Kañaam 118.25,26.

11 Yetu aneej du Yerutalem aya du *Katoh Kaweek ki Naşibaţi meet. Wi atenuj dko bti ayitën, aşë pën pya Betani, ul na baťaşarul iñeen na batëb ţiki utaakal ubani.

Yetu afëp bko bi bajaanj badu bfig

(Maci 21.18-19)

12 Unuur utëbanţën, wi bakpënnunţ Betani kē ubon uşë de Yetu.

13 Awin bko bi bajaanj bado bfig du kalowan, aşë ya pten me aţënk da mnko mnlonj kade. Wi aşaanj aňog aşë ţenka itoh ţań, ţiki wal wi kabuk ki ba uundobi ban.

14 Wi wi aşaanj aţiini na bko aji : « Nin ñaanj aankak ade mnko mi nu. » Baťaşarul kē batiinka.

Yetu adook bawaap du katoh ki Naşibaţi

(Maci 21.12-17; Luk 19.45-47; natenan ţi Yowan 2.13-22)

15 Yetu na baťaşarul baban Yerutalem, kē wi baneejunţ Katoh Kaweek ki Naşibaţi, kē Yetu aşë jun pdook bankwaapunj na banknugunj da. Awat ņmeeşaj ņj batorkaar itaka[‡], na iţij yi bawaap ņbalab.

16 Abot aneejan bañaanj bankunjiin bado kaţëpna ţi Katoh ki Naşibaţi meet.

17 Ajukan baka aji : « Mëntj uko wi upiitaniinţ ņi Ulibra wi Naşibaţi i : *katoh ki naan kadu'ana *katoh kañehanaani pa ņtaak bti*[✧]? An kē naşë do ka dko dmennaani di bakiij. »

18 Baţenjan baweek na *bajukan Bgah batiink uko wi Yetu adolonj, aşë la jibi bakdolonj kadoo kafņja ; baţi'a, ţiki pntuk bti pamaţ pjukan pi nul maakan.

19 Utaakal ubanle, Yetu na baťaşarul baji bapën ţi ubeeka kaţiış.

Bko bi bajaanj bado bfig bankayi

(Maci 21.20-22)

20 Wi Yetu na baťaşarul baktëpunj na nfa, bawin bko bi bajaanj bado bfig kē bakay te du intaan.

21 Piyeer aleş uko unţëpunj, aşë ji na Yetu : « Najukan, tenan, bko bi ifëpunj bakay şaţ. »

22 Kē Yetu aşë teem aji : « Nafiyaaran Naşibaţi.

23 Na manjoonan, dţupan, woli ñaanj aji na pnkunj pi pënan ţi iya ijot du bdëk, woli aanwo na ņşal ņţëb, aşë fiyaar kē uko wi ajakunj udolana, Naşibaţi kado uko mëntj pa a.

24 Ukaanj kē ņji kajakan, uko bti wi nakheparunj woli nañehan Naşibaţi, nafiyaaran kē nadobi yeenk yeenk wa. Hënk Naşibaţi ado uko mëntj pa an.

25 Woli nañehan, aşë kaar uko ulonj na ñaanj, namiirana, Aşinan anwoonj baţi ahilna amiiran kak ipekadu yi nan.

26 [Kē woli naankmiir, Aşinan anwoonj baţi aankmiiran kak ipekadu yi nan.] »

Bahepar Yetu ñaanj anţu'ulunj pdo iko yi akdolonj

(Maci 21.23-27; Luk 20.1-8)

27 Yetu na baťaşarul bakak Yerutalem, kē wi Yetu awoonj du Katoh Kaweek ki Naşibaţi apoş, baţenjan baweek, *bajukan Bgah na bantohi kē başë bi aňoga.

28 Bahepara aji : « Mhina mhonj mi mi ikdolnunj iko yi ba? In ajakiinj kē ihilan kado ya? »

29 Yetu kē aşë teem baka aji : « Nji, dheparan uko uloolan ţań, nateemaan, nşë nţupan mnhina mi ņji kadolonj iko yi.

[‡] 11:15 Batorkaar itaka baji batorkaar bayuday banwoonunţ ņtaak ņlonj itaka yi baka bahilna banug iko idolni bţenjan babot baluk Katoh Kaweek ki Naşibaţi daaşaj. ✧ 11:17 Itayi 56.7.

³⁰ In ayilun Yowan pbattaar ba? Naşibaṭi a kēme bañaan baka? Nateemaan. »

³¹ Kē başē wo ṭi plaṭar jibi bawoon, aji : « Woli nteem aji Naşibaṭi ayilulun, aheparun kaji, we ukaan kē nŕenfiyaara.

³² Kē woli nji bañaan bayilulun... hee! » Baṭi bañaan ṭiki bañaan bti bafiyaar kē Yowan awo na manjoonan Naṭupar Naşibaṭi.

³³ Kē başē teem Yetu aji baamme anyilulun. » Kē Yetu aşē ji na baka : « Nji kak, mēnkṭupan mnhina mi nji kadolnun iko yi. »

12

Uhoñ wi balemp biki uwoorta (Maci 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Yetu abot awo ṭi phoñ na bañaan banwoon ṭi Katoh Kaweek ki Naşibaṭi aji : « Niiñt alon abi tepi uwoorta wi mnko manjaan mandolna ubiñu, aşē biig wa afooyan. Ajip bhēr ado dko dpooñni, abot akiin bliit bi mnlak bkuunṭaan pa bayen, aşē dukar wa bañaan balon pa badoki bapooñle bawula kafah ki nul, aşē ya bayaaş.

² Wi wal wi upooñ ubanun, kē aşē yil nalemparul alon du bañaan banwoon du uwoorta pa pyeenk kafah ki nul.

³ Bañaan bukuñ mēñṭ bamob nayili akob, adooka kē akak iñeen ijinj.

⁴ Kē ñiinj ajug uwoorta kē akak ayil du baka nalemparul alon kak. Bakoba ṭi bkow, abot akowandēna.

⁵ Ayil nawajantēn kē bafiña. Ayil kak balemparul batum balon kē bakob balon, afiñ balon.

⁶ Kē abukul i amaganun ṭañ aduki'aarun, ul i ayilun yuaaş ubaañsaani du baka aşē ji : « Baya kakali abuk naan. »

⁷ Kē wi bañaan biki adukarun uwoorta bawinun abuk ajug uwoorta aşē laṭar aji : « I, akdukiin na iko yi aşin, najoh nfiña, nşē nduka na ya. »

⁸ Bamoba, afiña, ajej puum apēnan ṭi uwoorta afēl.

⁹ Kē we wi ajug uwoorta akdoon ba? Abi, kafin balemp biki aṭuun ṭi uwoorta, kajej wa, kawul balon.

¹⁰ Naanleyiir uko umpiitun ṭi Ulibra wi Naşibaṭi i?

*“Pnduba pi baniw bapokun
pakakun amēban katoh ;*

¹¹ *Uko mēñṭ uwo udo wi Ajugun*

unuura abot awo uñonjarēnaan ṭi kēş ki nun.”✧

¹² Baṭenjan baweek, *bajukan Bgah na bantohi bayikrēn kē bukal bakaan kē Yetu akhoñ hañ. Bado na pmoba wal mēñṭ aşē ṭi pntuk. Baduka, aya.

Uko wi pluk Fetar daaşa (Maci 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Wi uko mēñṭ uṭepun, bayil du Yetu balon ṭi bafaritay na baṭaş Herod balon pa pṭup ṭupana katenna me bahil kaṭaawana.

¹⁴ Babi aji na a : « Najukan, nme kē iwo ñaan i manjoonan anwoon aanji ṭi nin ñaan abot awo iinji kten uko wi ñaan awoon. Iji kjukan Bgah bi Naşibaṭi jibi bawoon na manjoonan. Ṭupun, bgah bi nun badinan nluuk Fetar naşih najeenkal daaşa i? Nwo kaluka da kēme nŕenwo i kaluka da? »

¹⁵ Yetu, ame nşal ni kalagare ni baka, aşē ji na baka : « we ukaan kē nakdo na pṭaawanaan ba? Naṭijaan pataka nten pa. »

✧ 12:11 Kañaam 118.22-23.

16 Kë baŋij pataka ploŋ. Kë ašë ji na baka : « Kaara di in, na katim ki in iwoon da? » Kë bateem aji : « Fetar. »

17 Kë ašë ji na baka : « Nakeerin nakakan Fetar uko unwoon wi Fetar, našë nakakan Našibaŋi uko unwoon wi Našibaŋi. » Kë bašë ņonjar bti ŋi uko wi Yetu ajakuŋ.

Pnaŋa ŋi pkeŋ

(Maci 22.23-33; Luk 20.22-39)

18 Unuur mēnt, *Bataduk baloŋ babi ŋi Yetu, bukal bajaan baji pnaŋa ŋi pkeŋ paanwoo. Baji na a :

19 « Najukan, Moyit apiit pa un aji : Woli ņaan aka abuk ašin kë akeŋi, ašë duk ņaaf anwoon aambuki, ayeenkan ahar abuk ašin mēnt ahilna abukara bapoŋ.

20 Kë ušë bi ka biinŋ paaj na aloŋ banŋaarun. Nateek aniim ņaaf ašë keŋ bē aambuki.

21 Natēbantēn kë aniim ņaaf mēnt akak akeŋ kë aambuki. Kë uwo haŋ pa nawajanŋen.

22 Kë nin aloŋ ŋi biinŋ paaj na aloŋ banŋaarun bukuŋ aanduk napoŋ. Wi bakeŋun bti, ņaaf kë akak akeŋ.

23 Kë hēnkuŋ, woli baŋaan baluŋ anaŋa ŋi pkeŋ, awo ahar in ŋi baka, wi bukal paaj na aloŋ bti baniimuluŋ? »

24 Yetu ateem baka aji : « Mēnt ppaam nŋup ŋi Ulibra wi Našibaŋi na mnhina mi nul pakaan kë nakneem i? »

25 Hēnk di uwoon, woli baŋaan baluŋ anaŋa ŋi pkeŋ, biinŋ baankdo kajej baaf, kë baaf baankniima : bawo wal mēnt ŋi nwanjuŋ ŋi baŋi.

26 Kë ŋi uko wi pnaŋa ŋi pkeŋ, naanleyiir Ulibra wi Moyit ŋi dko dankŋiinyaanuŋ uko wi bgof bankyikuŋ, jibi Našibaŋi ajakuŋ na Moyit aji : “Dwo Našibaŋi i Abraham, i Itaak, na i Yakob”? »[✧]

27 Yetu akak aji : « Našibaŋi aanwo keeri i bankeŋun, awo i bajeb. Naneem bnura. »

Uko undēmnuŋ ŋi iko yi bgah bajakuŋ

(Maci 22.24-40; natanan ŋi Luk 10.25-28)

28 Aloŋ ŋi *bajukan Bgah antiinkuŋ baka awin kë Yetu ateem bnura, abi aŋog ahepara aji : « ŋi iko yi bgah bajakuŋ, uhoŋ udēmnuŋ dēm ba? »

29 Yetu ateem aji : « Undēmnuŋ dēm wii wi “Fiinkan, iwi Itrayel : Ajugun Našibaŋi i nun awoha aloolan ŋaŋ. »

30 Iwo kaŋal Ajugun, Našibaŋi i nu, na kaŋēbu bti, na uhaašu bti, na ušalu bti, na uforta wi nu bti.[✧]

31 Uko unyeenkuŋ ŋi wa wii wi : “Iwo kaŋal atenŋu jibi inaluŋ uleefu.”[✧] Nin uko uloŋ ŋi bgah uumpel pel iko yi. »

32 Najukan Bgah aji na a : « Uwo bnura Najukan, iŋup manjoonan : Našibaŋi awoha aloolan ŋaŋ, ununkak aka aloŋ kak.

33 Kë pŋala na kaŋēb bti na ušalu bti, na uforta wi nu bti, na pŋal atenŋu jibi inaluŋ uleefu upel iŋeŋan bti yi baŋeŋanuŋ na yi bafiŋaruŋ Našibaŋi.

34 Yetu awin kë aŋiini na mntit ašë ji na a : « Inlow Pših pi Našibaŋi. » Nin aloŋ aanak aŋoom phepara uko uloŋ.

Hum di di Krittu ahinanuŋ kawo abuk Dayiŋ

(Maci 22.41–23.7; Luk 20.41-47)

³⁵ Yetu ajej bʔup awo ʔi pjukan du Katoh Kaweek ki Naʂibaʔi aji : « Hum di di *bajukan Bgah bahilanun ʔaji Krittun awo abuk Dayiʔ ba?

³⁶ Dayiʔ ul, Uhaaʂ wi Naʂibaʔi udola kē aʔup ʔi uko wi Krittun aji :

Naʂibaʔi Ajugun aji na Ajugun :

*ʔoon ʔi kaʂen naan kadeenu
te ndoo ndo baʂooradu
ido kapafna baka ihoʔ.*

³⁷ Dayiʔ ul, ʔi uleeful, aji du Krittun ʔaji Ajugun, hum di di ahinanun keeri kawo Abuk Dayiʔ? » Pntuk pweek pawo ʔi ʔtiinka aʂē lilan maakan.

Nadoon kalipara bajukan Bgah

(Maci 23.1-36; Luk 20.45-47)

³⁸ Yetu aji na baka ʔi pjukan pi nul aji : « Nalipariin *bajukan Bgah, bukal banjaan banjal pʂaay na imiʂa iyul, kaʂal banohntēn baka ʔi dko di baʂaan batum,

³⁹ kaʂal ʔto ʔi kadun ʔi itoh iʂehanaani na ʔi itij inuura ʔi ʂfettu.

⁴⁰ Baji bade bka bti bi baat bayoʔ, kabot kadaar kajon ʔi pʂehan Naʂibaʔi pa pwinana. Naʂibaʔi alun kakob baka kakob kandēmnun maakan. »

Uʂen wi ʂaaʔ nayoʔ najuuk

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Yetu aʔo ataʂ na dko di bajaʂ bawatna itaka pa Katoh Kaweek ki Naʂibaʔi. Aten jibi baʂaan bakwatanun itaka da. Bayok batum bawat itaka itum.

⁴² ʂaaʔ alon nayoʔ najuuk kē aʂē bi awata ktak-ktēb ʔaʂ.

⁴³ Kē Yetu aʂē du baʂaʂarul aji na baka : « Dʔupan na manjoonan, ʂaaʔ nayoʔ najuuk i awul apelan baʂaan bti banwulun itaka.

⁴⁴ Banwulun bukun bti bawul itaka yi bawoon baanumaa, kē ul ʔi bwaan bi nul aʂē wul itaka bti yi anumiin pa pde. »

13

Yetu aʔup pjot pi katoh ki Naʂibaʔi

(Maci 24.1-3; Luk 21.5-7)

¹ Wi Yetu akpēnun ʔi Katoh Kaweek ki Naʂibaʔi, kē alon ʔi baʂaʂarul aʂē ji na a : « Najukan, tenan knduba kweek na ʂniw ʂnuura ʂi babomanaanun Katoh Kaweek ki Naʂibaʔi. »

² Yetu ateema aji : « Iwin ʂniw ʂweek ʂi? Nin plaak paankduka kapaf ʔi ʔtēnt pa, mangarandēr bti. »

³ Yetu na baʂaʂarul baban du *pnkun pi mnoliwera, kē Yetu aʂē ʔo ataʂ na Katoh Kaweek ki Naʂibaʔi. Wi bi Piyeer, Jakob, Yowan na Andre bargaagun na a, aʂē hepara aji :

⁴ « ʔupun, lum di di uko waʂ ukwoon, kē we ukyuunun kē iko mēnt bti iʂogan ʔi pban. »

Wal wi mnhaj mnweek mankjunun

(Maci 24.4-14; Luk 21.8-19)

⁵ Yetu awo ʔi pji na baʂaʂarul : « Naʂafaraan alon aguuran.

⁶ Batum balun kabi na katim ki naan ʔaji bawoon Krittun, kaguur baʂaan batum.

⁷ Woli nalun atiink ʂgut, abot atiink kē baktiiniyaan uko wi ngut na pgarandēr, nawutan kalēnk : iko mēnt iwo i kawo. Nameen kē uundobi wo uba umundu.

⁸ Utaak unaŋa ugut na utaak ulon, pŋih pagut na plon. Du nmban nŋtum, mboŋ manluŋ kaŋiŋar, ubon uweek ubot uwo. Iko mēntŋ bti ikwoon ujuni wi mnhaj mnweek, ji mnhaj mi ŋaaŋ ankyaan kabuk.

⁹ Naŋafaraan an ŋi nŋlefan ; baŋooŋan du nruha, kakoban na itintēl du itoh iŋehanaani, kaŋooŋan du kadun ki bantunja na ki baŋih, ŋiki nafiyaarēn. Wal mēntŋ naŋup baka uko wi nameen ŋi nji.

¹⁰ Uŋup Ulil Unuura uwo i duna kaŋupana ŋi nŋtaak bti.

¹¹ Woli bamoban aŋooŋ du uruha, nakdo kaŋaaf uko wi nakyaan kaŋup, uko unkyaan kabi ŋi bkowan wal mēntŋ naŋupan wa, ŋiki mēntŋ an nakdoon kaŋiini, Uhaaŋ wi Naŋibaŋi wa.

¹² Naan aluŋ kakeeŋaar abuk aŋin kado bafiŋa. Aŋin napoŋ aluŋ kakeeŋaar abukul kado bafiŋa, bapoŋ banaŋara bajug baka kado bafiŋ baka.

¹³ Katim ki naan kaŋu baŋaan bti baŋooran. Kē aŋsaan amēban kaliint te kaban, abuur. »

Mnhaj mnweek

(Maci 24.15-22; Luk 21.20-24)

¹⁴ Yetu akak aji : « Woli nawin uko uwuŋaan maakan unjaan uŋopan * kē uwo ŋi dko di uwoon uunwo kawo – Iwi inkleyiirun yikrēnēn. Baŋaan bankwoon du utaak wi Yuda bakeeriin baŋi baya du inkun iweek.

¹⁵ Anŋoon du uŋaala awutan kaneejar uko ulon.

¹⁶ Anwoon du nŋteeh awutan kakakar bayeti bi nul du katoh.

¹⁷ Nnuur mēntŋ, baaŋ bankwoon na iyin, na bankbootanun bawuŋan.

¹⁸ Naŋehaan uko mēntŋ uwut kaban ŋi wal wi uŋubal na mpoj.

¹⁹ Nnuur mēntŋ njawo nnuur ŋi mnhaj. Mnhaj manwoon maambaan kawohara wi Naŋibaŋi aŋakun umundu ; kē mnhaj mntēntŋ mun maankak aluŋ kawo nin uyaas ulon kak.

²⁰ Kē woli Ajugun aantinkŋtēn lah nnuur mēntŋ, nin ŋaan aankduka duka kado kahefēntŋ ; kē baŋaan biki adatuŋ baŋe ŋu kē atiinkŋtēn nja.

²¹ Woli alon ajakan : “Natenan, Krittu awo du dko dan” kēme : “Awo du dko dimon” nakfiyaara.

²² Baŋaan balun kanaŋa kaŋilan kaji bawoon Krittu na baŋupar Naŋibaŋi. Bado mlagre na iko iŋonjarēnaan pa woli bahilani baguur biki Naŋibaŋi adatuŋ.

²³ Naŋafaraan keeri, ddoobi ŋupan iko bti inklun kabi. »

Ubi wi Abuk ŋiintŋ

(Maci 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ « ŋi nnuur mēntŋ, wi mnhaj manŋtēpuŋ, unnuur ujēmŋa, pli paankak anuur,

²⁵ njah njaotna baŋi. Iko bti yi baŋi iŋiŋar.

²⁶ Wal mēntŋ, baŋe bawin *Abuk ŋiintŋ ado kabi ŋi infelun, awo na mnhina mnweek maakan na mndēm.

²⁷ Ayil wal mēntŋ nwanjut nja ya dko bti ŋi umundu, nja du kaban ki baŋi na ki umundu njaŋonkrēn biki adatuŋ.

Pjukan pi mnko

(Maci 24.32-35; Luk 21.29-33)

²⁸ « Natenan ŋi mnko : Wi inah ijunan jun pluuman kē itoh ikpēn naji nayikrēn kē pti paŋogani.

²⁹ Hēnk di ukwohan pa an kak : woli nalun awin iko yan kē ibani, nameen kē Abuk ŋiintŋ aŋogi, awo ŋi plēman.

* **13:14** Baŋiinyaan ŋi uko wi kadun ki untun wi bagrek wi baŋuun du Katoh Kaweek ki Naŋibaŋi ; natenan ŋi Daniyel 9.27; 11.31; 12.11.

30 Na manjoonan, dɕupan, kawuun† ki kaanktɕp bɛ iko yi bti iinwinanaa.

31 Baɕi na mboŝ ɱaba, kɛ ɱɕup ɱi naan ɱaŝɛ wo ɱaankba.

32 Kɛ unuur wi iko mɛntɕ bti ikbiinɱ, kɛme woori mɛntɕ, nin ɱaaɱ alon aamme me wa, mɛntɕ ɱwanjut ɱi baɕi, mɛntɕ ɱji Abukul a, Naŝibaɕi Paapa ɱaɱ ameen wa.

Nawoon bten

(Maci 24.36-51; Luk 21.34-36)

33 « Naɱafaraan, nawoon bten, naamme wal wi uko mɛntɕ ukbanuɱ.

34 Uwo ɱi ɱiint ankyaan bayaas aŝɛ dukar balemp katoh, andoli na ulemp wi nul, aɱi na nayeɱ bgah awo bten.

35 Nawoon keeri bten, naamme woori wi ajug katoh akbiinɱ, naamme me abi na utaakal kɛme na utejan mɱjel, kɛme uhaan ɱguk kɛme na nfa.

36 Nalipariin akur kur aban aŝɛ ɱɛnkan nawo ɱi ɱɱoy.

37 Uko wi ɱji kaɕupanaɱ, dɕup wa baɱaaɱ bti, nawoon bten. »

14

Bala pɱɱi Yetu

(Maci 26.2-5; Luk 22.1-2)

1 Ufettu wi ipoom indaɕ na *Ufettu wi Mbuur ɱaduka ɱnuur ɱtɛb, kɛ baɕɛɱan bawek na *bajukan Bgah baŝɛ la jibi bakdoli mntit kadoo kamob Yetu kafiɱa.

2 Baji : « ɱwut kado nin uko ulon ɱi ufettu, ɱi baɱaaɱ babi baŝintar. »

ɱaaɱ alon ajees Yetu ukɛra ujuɱ ulil ɱtɛkɛɱ ɱi bkow

(Maci 26.6-13)

3 Yetu awo du ubeeka wi Betani du katoh ki Fimonɱ i bajaan badu namaak bdo. Wi bawoon ɱi pde, ɱaaɱ alon kɛ aŝɛ bi na ukɛra ujuɱ ulil ɱtɛkɛɱ ɱi ɱɕukar pmpoɱi pi banugnuɱ itaka itum. Ukɛra mɛntɕ ubomanaan bko bi bajaan bado nardu abot atam maakan. Afom pa aŝɛ jeeŝ ukɛra ɱi bkow bi Yetu.

4 Kɛ baɱaaɱ balon baŝɛ wo baanlilani, baɱur ɱuran aɱi : « We ubaan awo ɱtok ukɛra pi ba?

5 Woli bawaap lah wa baka uko umpeluɱ baluk bi uŝubal*, kaje itaka mɛntɕ kawul bajuuk. » Badeebaɕɛr ɱaaɱ.

6 Kɛ Yetu aŝɛ ɱi na baka : « Nawutana, we ukaaɱ kɛ naknoorana ba? Ado uko unuura pa ɱji.

7 Bajuuk, nawo na baka ɱnuur bti, nahilan kado baka bnuura, wal wi naknumiinɱ, kɛ nŝɛ wo mɛnkwo na an ɱnuur bti.

8 Ado uko wi ahilanuɱ pdo, adobi ɱu ɱu ukɛra ujuɱ ulil ɱtɛkɛɱ ɱi uleef naan pa umoy.

9 Na manjoonan, dɕupan, dko bti di baktupun Uɕup Ulil Unuura, baɕup kak uko wi ɱaaɱ i adolonɱ, kaleŝna'a.

Yuda Itkariyot aɕu na pwaap Yetu

(Maci 26.14-16; Luk 22.3-6)

10 Yuda Itkariyot, alon ɱi banjaɱan iɱeen na batɛb aya du baɕɛɱan bawek pwul baka Yetu.

11 Wi batiinkuluɱ, balilani aŝɛ honɱa itaka. Kɛ aŝɛ wo ɱi pla jibi akdolonɱ kadoo kawul baka Yetu.

Baɱaŝar Yetu babomandɛr ufettu wi mɱjeeh

(Maci 26.17-25; Luk 22.7-13; Yowan 13.21-30)

† 13:30 Kɛme Umundu wi ɱwoonɱ wi. * 14:5 Uko umpeluɱ baluk bi ɱnuur iɱeen-week ɱyaaŝ ɱwanɱɱ.

12 Ƨi unuur uteek wi ufettu wi ipoom indaƧ, wi bañaan bajaan bafin njkaneel ptejananaan ufettu wi mnjeeh, baƧasar Yetu baji na a : « Ƨun di inalanj nya njbomander ideena kañah ki ufettu. »

13 Ayil wal menƧ baƧasarul batëb, aji na baka : « Nayaan du ubeeka, naya kayit na ñiinƧ alonj ankuñiin pdunk pi meel : naƧasana. »

14 Katoh ki akneejun, najakan na ajug katoh menƧ: “Najukan aji : Ƨun di meet di akdeenunj pde pi ufettu na baƧasarul dawoonj?”

15 Ayuujan meet dhaan du bko duuƧ danwoonj na iko yi naknumiin bti, dul di nakyaan kabomanderun njhilna nde pde pi ufettu. »

16 BaƧasarul baya, aban du ubeeka, aƧenk kë iko iwo bti jibi ajakuñ na baka kë baboman pde pi ufettu.

Yetu aƧup kë alonj Ƨi baƧasarul alunj kawaapa

(Maci 26.20-25; Luk 22.14; natenan Ƨi Yowan 13.21-30)

17 Wi utaakal ubanunj, Yetu aban na baƧasarul iñeen na batëb.

18 Wi baƧoon awo Ƨi pde, Yetu aji : « DƧupan, na manjoonan, alonj Ƨi an, ankndeenj na nji alunj kawaapën. »

19 BajooƧani, kë andoli ašë wo Ƨi phepara aji : « Woon nji a i? »

20 Kë ašë ji na baka : « Alonj Ƨi an baƧasar naan iñeen na batëb, anƧtuunj kañen na nji Ƨi praata. »

21 Aa, *Abuk ÑiinƧ awo kakeƧ jibi upiitaniiñ Ƨi a Ƨi Ulibra wi NašibaƧi, kë anšanj awula ašë wuƧan. Uhokan lah awo aankbuka. »

Yetu aƧup aji Piyeer alunj kapok pme'a

(Maci 26.26-29; Luk 22.17-20,31-34)

22 Wi bakdeenj, Yetu ajej kapoom, abeeb NašibaƧi, akitëš ka, awul baka ašë ji : « Najejan, uleef naan wii wi. »

23 Abot ajej pnkalame pi poot, wi abeebunj NašibaƧi aba, ašë wul baka badaan, kë badaan bukal bti.

24 Aji na baka : « Pñaak pi naan pii pi, pankntulunj pa pntuk pweek maakan, pi NašibaƧi aƧejanaanunj bhonjar. »

25 DƧupan, na manjoonan, nin menƧkak adaan poot te unuur wi iko bti ikkakuñ ihalu du Pših pi NašibaƧi. »

26 Bayeeh añaamarën aba, ašë pën pya du *Pnkuñ pi Mnoliwera.

27 Yetu aji na baka : « An bti nadukën, jibi upiitunj Ƨi Ulibra wi NašibaƧi :

“Dkob nayafan kafin,

*njkaneel nj ašë njawayšër”**

28 Kë wi nji kanaƧiinj Ƨi pkeƧ, djot kadun kayoonkan du Galilay. »

29 Piyeer aji na a : « Woli bañaan bti baya aduku, nji menƧkduku! »

30 Yetu ateema aji : « Na manjoonan dƧupu, na utejan wi, ji uguk udo kahaan uyaas utëbantën, iwi, ipok njyaas njwajanƧ kaji iimme'ën. »

31 Kë Piyeer ašë taman maakan aji : « Woli ddoow wo i pkeƧ na iwi, nin, menƧpok kaji mëmme'u. » Kë bukal bti bakak aji hanj.

Du Gettemaniya

(Maci 26.36-46; Luk 22.40-46)

32 Baban du dko di bajaan bado Gettemaniya kë Yetu ašë ji na baƧasarul : « NaƧoon Ƨi, dya pñehan NašibaƧi. »

33 Ajej na a Piyeer, Yakob, na Yowan ašë jun phaajala na ptiink mnhaj Ƨi uhaaš wi nul.

☆ 14:27 Takariya 13.7.

³⁴ Aji na baka : « Uhaaş wi naan ujooṭani, pjoṭan pdiṭ maakan kē ndo kita ; nadukiin ṭi nawo bten. »

³⁵ Kē wi ajohariin aya low ntiṣu, aṣē jot ṭi mboṣ aṇehan Naṣibaṭi, aji woli uhilan lah kawo, mnhaj mankmibiin mi manlowa.

³⁶ Aji : « Abba†, Paap, iwi inhiniin iko bti, lowaan mnhaj mi ṭi nji ; uṣē uwut kawo uko wi nṅaluṅ, wi inṅaluṅ ukdolaniin. »

³⁷ Yetu akak aṣē ṭenk baṭaṣarul kē bakṅoyēnt, kē aṣē ji na Piyeer : « Timoṅ, inṅoyēnt? Iinhilan awo bten uwoori uloolan ṭaṇ. »

³⁸ Nawoon bten nado kaṇehan nawutna kajot ṭi kaguuru. Uhaaş wi nan uṅal pdo bnuura kē ṅleefan ṅaṣē waṅ uforta. »

³⁹ Akak aya alow baka aṇehan Naṣibaṭi awo ṭi pkakalēs uṭup wi aṭupun ṭi kateeku.

⁴⁰ Awuṣga akak, aṭenk baṭaṣarul kē bakṅoyēnt, kēs ki baka kadiṭ bṅoy, baamme uko wi bakteemulun.

⁴¹ Yetu akak uyaaş uwajantēn du baṭaṣarul aṭenk kē bakṅoyēnt aṣē ji na baka : « Nanṅoyēntēn, nanoorfēnan. Uko mēnt ubaa. Wal wi *Abuk Ṇiint awoon ṭi kawulana ṭi iṇen yi bado buṭaan ubani. »

⁴² Nanaṭiin ṅya! Natenan, ankwaapnuṅ aṅogi, awii wi. »

Bamob Yetu

(Maci 26.47-56; Luk 22.47-53)

⁴³ Ṭi dko mēnt, wi Yetu ahumuṅ kaṭiini, kē Yudat, anwoon alon ṭi banjaṇan iṇen na batēb, aṣē wuj na pntuk pi baṇaṇan banwoon na ikej na induk. Baṭeṅan baweek na *bajukan Bgah na bantohi bayilun baka.

⁴⁴ Yuda, anwaapulun aji na baka, hēnk di di nakmeenuṅ ṇaṇ mēnt, aji : « I nji kamookun, ula namobana, nawutan kado abuur. »

⁴⁵ Wi abanaṅ ban aṅog Yetu aṣē ji na a : « Najukan » aṣē mooka.

⁴⁶ Bukundu kē baṣē dēpa ṭi a amoba.

⁴⁷ Alon ṭi banwoon da apēnan kej atib nalempar naṣih i baṭeṅan, abi fala fal kabaṭ.

⁴⁸ Yetu kē aṣē ṭiini na baka aji : « Dwo nado buṭaan i, kē nado bi pmobēn na ikej na induk? »

⁴⁹ Ṇnuur bti dji kawo na an du Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi kajukan, kē naammobēn. Kē uko wi Ulibra wi Naṣibaṭi ujakuṅ uwoon kadolana. »

⁵⁰ Kē wal mēnt, baṭaṣarul bti baṣē ṭi aduka.

⁵¹ Naṭaṣa alon anguradiin blaṇ ṭaṇ akṭaṣulun. Bamoba,

⁵² kē aṣē wutan blaṇ aṭi byiṣu.

Baṅooṭ Yetu du uruha wi bayuday

(Maci 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; natenan ṭi Yowan 18.13-15)

⁵³ Baṅooṭ Yetu du uko naṣih i baṭeṅan. Baṭeṅan baweek, bantohi na *bajukan Bgah bayit da bti.

⁵⁴ Piyeer kē aṣē low du kafet aṭaṣa te du blay meetṭi bi katoh kaweek ki naṣih i baṭeṅan. Aṭo na balemp atēma.

⁵⁵ Baṭeṅan baweek na bawayēs bṭup bti bandukiin bala uko utapar Yetu kahilna kado bafiṅa aṣē wo baanwini.

⁵⁶ Baṭum baji batapara kē ṅṭup ṅi baka ṅaṣē wo ṅaanji ṅayeenkiir.

⁵⁷ Balon baji banaṭa katapara kaji :

† 14:36 Abba : Ṭi uṭup uaramayik dawoon Paap.

58 « Ntiinka kē aji afom Katoh Kaweek ki Naşibaţi, ki iŋen yi baŋaaj ibomanuŋ, kaşē kaniw ŋi ŋnuur ŋwajantŋ, kalonŋ ki iŋen yi baŋaaj iwoonŋ iinkboman. »

59 Baando tiinkar tiinkar ŋi uŋuŋ wuŋ.

60 Naşih i baŋejan anaŋa wal mēnt anaŋ ŋi ptoof pi baka aşē hepar Yetu aji : « Iinkhepna ŋi uko wi baŋaaj biki baktupunŋ ŋi iwi i? »

61 Kē ul aşē yompa yomp, aanji nin uko ulonŋ. Naşih i baŋejan akak ahepara aji : « Naşibaţi i njaanŋ ŋdēman, iwi iwoonŋ Krittu Abukul i? »

62 Yetu ateema aji : « Nji a. Kē naşē luŋ kawinēn nji *Abuk Ōiintŋ nŋo ŋi kadeenu ki *Andēmuŋ Maakan. Naluŋ kawina kak ado kabi na infēluŋ yi baţi. »

63 Kē naşih i baŋejan aşē tow imişa yi nul‡ aji : « Ndoona we kak bamaar ba?

64 Natiink bti kē akar Naşibaţi. We wi naşaluŋ ŋi uko wi ba? » Kē bukal bti başē ji aduknaanaa, awo i pkeŋ.

65 Balonŋ bawo ŋi ptēfēra, awuna kaara akoba aşē ji na a : « Iwi, Naŋupar Naşibaţi, ŋupan ŋaaj ankobiinŋ. » Kē balemp başē wo ŋi pkoba.

Piyeer apok aji aamme Yetu

(Maci 26.69-75; Luk 22.56-62; natenan ŋi Yowan 18.15-18,25-27)

66 Wi Piyeer awoonŋ ŋi uŋeeh, du blay, kē ŋaaj alonŋ ŋi balemp biki naşih i baŋejan aşē ban.

67 Wi awinuŋ Piyeer kē aktēma, aşalana aşē ji na a : « Iwi kak ibi wo na Yetu i Nataret. »

68 Kē aşē pok aji : « Iji we? Mēndo me me uko wi iŋaluŋ pŋup. » Atool ppēn du blay bi bdig [kē uguk uşē haan].

69 Ōaaj nalemp awina aşē wo kak ŋi pji na banwoonŋ da : « Awo ŋi baka. »

70 Kē Piyeer akak apok. Uunjonŋi kē banwoonŋ da başē wo ŋi pji na a : « Iwi, na manjoonan, iwo alonŋ ŋi baka, idoo wo i utaak wi Galilay. »

71 Kē aşē mehna aji na Naşibaţi afēpa woli aankŋup manjoonan, awo ŋi pji : « Mēmmē ŋiintŋ i najakuŋ hēnk. »

72 ŋi dko mēnt kē uguk uşē haan uyaaş utēbantēn. Kē Piyeer aşē leş uŋuŋ wi Yetu abiinŋ aji na a : « Ji uguk udo kahaan uyaaş utēbantēn ipok ŋyaaş ŋwajantŋ kaji iimme'ēn. » Aŋi wal mēnt, apēn bdig awooni.

15

Baŋooŋ Yetu du kadun ki Pilat

(Luk 23.1-5,13-25; Maci 27.1-2,11-14; natenan ŋi Yowan 18.28-38)

1 Wi nfa mambanaŋ ban kē baŋejan baweek başē ŋo ayit na bantohi, na *bajukan Bgah na baŋaaj bti biki uruha wi bayuday. Bado kē batan Yetu aşē ŋooŋa aya wul Pilat.

2 Kē Pilat aşē hepar Yetu aji : « Iwi, iwoonŋ naşih i bayuday i? » Kē ateem aji : « Iwi, ijakuŋ haŋ. »

3 Baŋejan baweek batapara iko itum.

4 Pilat kē akak hepara : « Iinka uko ulonŋ uŋuŋ i? Iinwin iko yi baktapariinŋ bti? »

5 Kē Yetu aanteema teem nin uko ulonŋ, kē Pilat adoo ŋonjar.

6 Ufettu undoli Pilat aji wutan pa baŋaaj biki aşihunŋ nakalabuş i baheparunŋ.

7 Kē ŋiintŋ alonŋ i bajaaj bado Barabaat aşē wo ukalabuş, ul na baŋaaj balonŋ banfinunŋ ŋaaj wi bakyewlanunŋ ubeeka.

‡ 14:63 Atow imişa yi nul pyuujana kē adeebaţi.

8 Pntuk pabi aşë wo ti phepar Pilat uko wi ajonun kado baka.

9 Pilat aji na baka : « Nañal nwutanan nañih i bayuday i? »

10 Ame kē bañen baweek bakuj Yetu, ukañ kē bañija'a.

11 Kē bañen baweek başë wuuk pntuk pañep ñep paji awutan baka Barabaat.

12 Pilat akak ajeñ bñup aşë ji : « We wi nji kadoñ keeri na i najañ nado nañih i bayuday? »

13 Kē bakak ahuuran aji : « Pañana! »

14 Pilat aji na baka : « Buñan bhon bi bi adoñ ba? » Kē babaa huurana huuran maakan aji : « Pañana! »

15 Jibi Pilat añañun pdo uko unliñun pntuk, awutan baka Barabaat, aşë do kē bakob Yetu na itintel, aşë wul baka a bapañ.

Bangoli baben Yetu

(Maci 27.27-31; natenan ti Yowan 19.2-3)

16 Bangoli bañoñ Yetu du blay bi katoh ki Pilat nantuña, aşë du batent baka bti.

17 Bawoharēna bayeti bjeenkal jud, abot aşiir iyiw ado ukel aña'a ti bkow*.

18 Bawo ti pnohñēna aji : « Nwulu mboş, iwi nañih i bayuday. »

19 Bakoba ti bkow na pmul, atēñjēra abot añup ti kadunul, kawo ji badēmana.

20 Wi babenñun aba, bapēnan bayeti bjeenkal akakana imiña yi nul, aşë pēn na a pya kapan ti krut.

Bapañ Yetu

(Maci 27.32-44; Luk 23.26-43; Yowan 19.17-27)

21 Bañu ñiññ alon i katim ki Fimon, i ubeeka wi Kiren ampēnnun uñeñ pkuña krut ki Yetu, awo aşiñ bi Alektandēr na Rufut.

22 Bañoñ Yetu du dko di bajañ bado Golgota uwoñ « Kaheem ki Bkow. »

23 Bawula poot pi banaakrēnnun na bko bi bajañ bado miir kē apok pdaan.

24 Bapaña afaaşiir imiña yi nul, wi badolon kanun na mnlaak, katenna uko wi andoli akyitanaanun.

25 Wi nwoori kañeen kalon nabanun wi wi bapañun.

26 Bapiit ti bkowul duñ ti krut uko unñun kē bapaña, uwo « Nañih i bayuday. »

27 Bapaña na balat batēb, alon ti kadeenu ki nul, alon ti kamayu. [

28 Kē hēnk di di uko upiñun ti Ulibra wi Naşibañi udolaniñ, uji : « Banaakrēna na bado buñan. »]

29 Bankñepun bakar karana aşë bēñ bēñan ikow aji : « Mbeeh, mēñ iwi ijakun aji iwat Katoh Kaweek ki Naşibañi kaşë kaniw ka ti nñuur nwanjant i?

30 Heliin ti krut, ibuuran uleefu. »

31 Bañen baweek kak na *bajukan Bgah banaakiir abeña aji : « Abuuran balon aşë wo aanhil pbuuran uleeful!

32 Aanwo Krittun nañih i Itrayel i? Aheliin keeri hēñkun ti krut nwin, nşë nfiyaar. » Biki bapañun na a bado kara kak.

Pkeñ pi Yetu

(Maci 27.45-56; Luk 23.44-49; natenan ti Yowan 19.28-30)

33 Ti udiñ unuor, unuor umara mara awunana, kē bdēm başë wala ti umundu bti, ado nwoori nwanjant.

* 15:17 Bado hēnk anaaman na uko wi Tetar nañih najeenkal ajañ aña'a ti bkow.

³⁴ Ƨi nwoori nƧawant nƧi pnak, Yetu k  a e do pdiim aji : « Eloy, Eloy, lama tabaktani » uwoonj: « *Na iba i i naan, Na iba i i naan, we ukaanj k  iwut n?*[ ] »

³⁵ Balonj banwoonj da, wi batiinkulonj, baji : « Natiinkan, adu *Eli. »

³⁶ Alonj a i, atoop kal m nt kantanunj  i pmul  i poot ptaaktaan, awula adaan, a e ji : « Nayoonkan, nten me Eli abi kawalana. »

³⁷ K  Yetu a e do pdiim pweek a e j m a.

³⁸ Blaa n bk m maakan banjaan baneean ba aanj pneej du dko dyimanaan maakan di Katoh Kaweek ki Na iba i batowa  i ptoof.

³⁹ Naweek i bangoli i een-week alonj ana  wal m nt  taan na Yetu. Wi awinunj jibi aj m in, a e huuran aji : « Nii t i awo na manjoonan Abuk Na iba i. »

⁴⁰ Uka kak ba  balonj bannaunj alow a e ten, bi Mariya i utaak wi Magdala, Falome, Mariya anin Yakob nampo i na Yotet, bawo  i bakanj m ntan.

⁴¹ Ba  m ntan bajaanj babi ka a  Yetu kabot ka  nka wi awoonj du Galilay. Ba  batum kak bampayin na a du ubeeka wi Yerutalem bawo da.

Umoy wi Yetu

(Maci 27.57-61; Luk 23.50-56; natenan  i Yowan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Utaakal uke  udo bi ban, k  n i nt alonj i katim kawoonj Yotef, anwoonj i ubeeka wi Arimati a e bi. Awo  aan antiinkaniin  i uruha wi bayuday, awo  i pyoonk ubi wi P ih pi Na iba i. Aya na mnt nj ahepar Pilat puum pi Yetu wal m nt  iki unuur m nt uwo wi pbomand r pa unuur wi pnoorf n.

⁴⁴ Pilat a onjar k  Yetu adobi ke , wi wi a aanj adu naweek i bangoli i een-week, ahepara me ujoni, wi ake nunj.

⁴⁵ Wi ateemulonj, k  a e dinan Yotef ajej puum.

⁴⁶ Yotef anug blaa n bi ifaal, awalan puum pi Yetu  i kru  a e bootan pa na ba, aya b kan pa  i bh r bi bajipunj  i kabanj ki plaak. Ado k  bak l plaak pweek  i pl man pi bh r.

⁴⁷ Mariya i utaak wi Magdala na Mariya anin Yotet baten dko di bab kanulonj bnuura.

16

Ba  ba  nk bh r k  bawo bjint

(Maci 28.1-10; Luk 24.1-10; natenan  i Yowan 20.1-10)

¹ Wi *unuur wi pnoorf n wi bayuday u  punj, Mariya i utaak wi Magdala, Falome na Mariya anin Yakob banug uk ra ujunj ulil p k  n katul tulan  i puum pi Yetu.

² Ƨi unuur unta unj unuur wi pnoorf n, na nfa kub wi unuur up nunj, k  ba e ya du bh r bi Yetu.

³ Bala ar aji : « In abaanj aya kak lun plaak panwoonj  i pl man pi bh r ba? »

⁴ K  wi ba aanj akat k   a e win plaak pand munj maakan k  pak lanaa.

⁵ Baneej du bh r a e win  i kadeenu ki baka na a a alonj anwohariinj kami a kafaatal k  a oo, k  ba e l nk maakan.

⁶ Aji na baka : « Nakl nk, nala Yetu i Nataret, i bapanunj: ana a  i pke , aanwo  i. Natenan dko di bapiintanulonj.

⁷ Nayaan naji na Piyeer na ba a arul bandukiinj: “ajotan kadun du Galilay, dul di nakwinnulonj jibi abiiin a upan.” »

⁸ Bap n du bh r a e  i, nleef naki na baka, k  babot a onjar maakan, pal nk pi bal kunj pa u k  baan up nin  aanj uko ulonj te ado ban katoh.

Yetu apën awinana wi anañiij ƚi pkeƚ

[
⁹ Yetu anaƚa ƚi pkeƚ na nfa mi unuur unƚaanuƚ unuur wi pnoorfën. Apën awinana duna ƚi Mariya i uƚaak wi Magdala, i abiiƚ apënan nƚntaayi paaj na ulon.]

¹⁰ Aya aƚup uko mënƚ bambiiƚ awo na Yetu banwoonƚ wal mënƚ ƚi puum awooni.

¹¹ Wi batiinkuƚ kē anaƚa ƚi pkeƚ, kē ul abot awina, baanfiyaara.

¹² Wi uko waƚ uƚëpuƚ, Yetu apën awinana awo ƚi ñaaƚ nampaƚi ƚi baƚaƚarul batëb bankyaanƚuƚ aya du ufëƚ unwoonƚ du uƚeeh.

¹³ Bukuƚ mënƚan bakak aƚup bandukiƚiƚ uko wi bawinuƚ, kē baanfiyaar baka kak.

¹⁴ Yetu abaañƚaan apën awinana ƚi banjañan iñeen na aloolan wi baƚoonƚ ƚi umeeƚa pa pde, anoman na baka ƚi uko wi bawoonƚ baanfiyaari na ƚi pdënëm pi nƚhaaƚ nƚi baka ƚiki wi anañiij ƚi pkeƚ aƚë pën awinana, baanfiyaar banwinuluƚ.

¹⁵ Akak aƚi na baka : « Nayaan ƚi umundu bti naƚup Uƚup Ulil Unuura bañaaƚ bti biki umundu.

¹⁶ Ankfiyaaruƚ kabot kayeenk batitmu abuur, kē anwoonƚ aankdi pfiyaarën aduknaana.

¹⁷ Iko yi ikyuujƚ kē bafiyaari : Baluƚ kado kadooƚ nƚntaayi ƚi katim ki naan. Baluƚ kaƚiini nƚƚup nƚyaanƚ.

¹⁸ Bajeƚ nƚpula ƚi iñen yi baka. Woli badoo daan bnunk bankfiƚaruƚ, nin uko ulon uunkdo baka. Bapaf bamaakal iñen kajeƚan baka. »

¹⁹ Wi Yetu Aƚugun aƚiiniƚiƚ aba, aƚë deenƚana baƚi, aƚo ƚi kañen kadeenu ki Naƚibaƚi.

²⁰ Kē baƚaƚarul baƚë ya du dko bti aƚup Uƚup Ulil Unuura. Aƚugun aleep na baka abot ayuuj kē uko wi baktupuƚ uwo manjoonan na iko iñonarënaan yi bakdolun.]

Uṭup Ulil Unuura wi Luk apiitun

Uṭup ujuni

Luk apiit ḡibra ḡtëb. Uṭup Ulil Unuura wi Luk apiitun na Ulemp wi Banjañan. Luk ate ugrek bnuura. Awo nakuraar. Wi Pawulu ayaan pṭup bañaan banwoon baamme Naṣibaṭi Uṭup Ulil Unuura, bukal bagakanderun. Wal mënṭ Luk aandobi me Naṣibaṭi. Abaa bi kak kak naritton. Apiit ulibra wi bē aanwin Yetu. Aya ala bañaan bammeen Yetu ahepar baka bnuura jibi iko itëpari. Ajej Uṭup Ulil Unuura wi Markut apiitun aṣë piit, jibi Maci adolon. Maci kak ajej ulibra wi Markut. Ṭi ulibra wi nul, Luk ajuk iko yi bayuday akut ajuk iko yi banwoon baanfiyaar Naṣibaṭi bawoon baammee. Apiit pa bañaan banteen ugrek banwoon baanfët ṭi Palettina. Aṭiiniyaan pntaali pi Yetu ajunna du Adam kadiimanaan kē Yetu awoon nabuuran bañaan bti. Woli ñaan aleyiir ulibra wi Luk aji win unal wi Naṣibaṭi adiimanun bañaan biki umundu upokun; bajuuk, bamaakal. Luk aṭiiniyaan kak Uhaaṣ wi Naṣibaṭi na pñehan Naṣibaṭi.

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Uko unkeyi kē Luk apiit ulibra wi (1.1-4)
2. Hum di di Yowan Nabattaar na Yetu babukiin (1.5-2.52)
3. Yowan Nabattaar aṭup uko unklun kabi (3.1-20)
4. Batitmu bi Yetu na jibi Fatana akdoon na pguura ajuban (3.21-4.13)
5. Yetu aya aṭo du Galilay (4.14-9.50)
6. Yetu apenna Galilay afool pya Yerutalem (9.51-19.27)
7. Kanēm kabaañsaani ki Yetu ṭi mboṣ: pwayëṣ pi bawayṣulun na pkeṭul (19.28-23.56)
8. Yetu anaṭa ṭi pkeṭ (24.1-12)
9. Yetu apën awinana ṭi kadun ki baṭaṣarul aṣë deenana du baṭi duuṭ (24.13-53).

Ujuni

¹ Bañaan batum, badoonaan na ppiit, kaṭup iko bti inṭepun ṭi ptoofun.

² Bakakalëṣun ya, jibi bammaarun abot awin na kēṣ ki baka du ujuni, baṭupun baka ya. Bukal biki baṭuun pṭup *Uṭup Ulil Unuura.

³ Ukaan kē nṣë ṣal aji, wi nheparun bnuura, aten iko bti jibi iyeenkiiri du ujuni, uyuk maakan nji kak npiitu, nṭupu bnuura jibi iko itëpari, iwi Teofil i mmaganun maakan,

⁴ ihilna ime kē iko yi bajukaniin iwo manjoonan.

Uwanjut uṭup Fakariya kē Yowan Nabattaar alun kabuka

⁵ Wal wi *Herod awoon naṣih i uṭaak wi Yuda, naṭenjan i Naṣibaṭi alon awo da i bajaan bado Fakariya. Awo i pntuk pi baṭenjan biki pṣini pi Abiya. Aharul awo i pṣini pi *Aaron naṭenjan, katimul kawo Elitabet.

⁶ Bawo bukal batëb bti bañaan batool ṭi kadun ki Naṣibaṭi, banjayi bataṣ uṭup na bgah bi Ajugun bti bnuura.

⁷ Kē baṣë wo baambuki, ṭiki Elitabet aanhilaran pbuk, kē bakak awo bukal batëb bti bañaan bandoon abi ṭaf ṭaf.

⁸ Unuur ulon, Fakariya awo ṭi pdo bṭenjan ṭi kadun ki Naṣibaṭi, ṭiki pntukul pakaan na pdo ba.

⁹ Baŕejan baji bado kambiiun katen ñaan i Naŕibaŕi adatuŕ, k  ul, Fakariya adataniin   baŕejan bti, pneej du *dko dyimanaan di Katoh Kaweek ki Naŕibaŕi, kat r mnkulan* .

¹⁰ Pntuk pi baŕaan batum k  paŕ  wo   ti pŕehan Naŕibaŕi du bdig, wal wi akt ruŕ mnkulan.

¹¹  i dko m nt  k  aŕ  win *uwanjut uloŕ wi Ajugun, k  unat   ti umban udeenu wi ume a ut ri mnkulan.

¹² Fakariya al nk adiwŕa, wi awinuŕ wa,

¹³ k  uwanjut uŕ  jaka : « Fakariya, wutan kal nk! Uko wi iŕehanuŕ, utiinkana du Naŕibaŕi : Elitabet aharu, aluŕ kabukaru napoŕ  iint , luŕi iŕu'a katim ki *Yowan.

¹⁴ Aluŕ kaŕjju mnlilan na mntaŕ ; baŕaan batum baluŕ kaliland r kabuka ki nul.

¹⁵ Aluŕ kawo ñaan naweek   kadun ki Ajugun. Aanwo kaluŕ kadaan nin poot. *Uhaaŕ wi Naŕibaŕi ujunna pwo  i a du kayiŕ ki anin.

¹⁶ Aluŕ kakakan babuk *Itrayel du Ajugun, Naŕibaŕi i baka.

¹⁷ Aluŕ kado kapoŕ   kadun ki Naŕibaŕi, na uhaaŕ na mnhina mi *Eli *Natupar Naŕibaŕi, bapoŕ bakakna batiinkar na baŕin baka, banwoon baanktaŕ Naŕibaŕi, bakak bawo na nŕal  nuura ji baŕaan banwoon batool. Aluŕ kado pntuk pi baŕaan, pabomand r bnuura pa Ajugun. »

¹⁸ K  Fakariya aŕ  ji na Uwanjut: « Hum di di nji kadoluŕ, kadoo kame k  uko waŕ uwo manjoonan? D afi, k  ahar naan akak awo naweek. »

¹⁹ Uwanjut uteema aji : « Nji dwoon *Gabriyel! Dji kanaŕ   kadun ki Naŕibaŕi, kalempara. Ul ayilnuŕ, mbi n ini na iwi, n upu u up ulil wi.

²⁰ Iinfiyaar uko wi n upiin, k  uŕ  luŕ kadolana   wal wi Naŕibaŕi adatuŕ, ikak keeri namum, kabiŕŕ b up, te unuur wi iko m nt  yuŕ iklunjiŕ kadolana. »

²¹ Wal m nt , k  baŕaan baŕ  naŕ ayoonk Fakariya aŕ  la uko unkaan k  ajon maakan h nk du *dko dyimanaan.

²² K  wi ap nuŕ, aankak ahil p ini na baka. H nk di baŕaan bameen k  aya ka mnwin du dko dyimanaan meet . Fakariya a iniyaan na baka na iŕen  aŕi, k  pdiim paankp n.

²³ Wi abaan ulemp wi awoon i pdo du *Katoh Kaweek ki Naŕibaŕi, aŕ  kak katohul.

²⁴ Uunjoni, k  Elitabet aharul aŕ  mobana kayiŕ. Amen kayiŕ m nt  te kli kaŕeen, aŕ  ji  i uŕal :

²⁵ « K  h nk di di Ajugun alempuŕ na nji,  i wal wi adatuŕ, abuuranaan mnkow  i k ŕ ki baŕaan! »

Uwanjut u up Mariya kabuka ki Yetu

²⁶ Wi kayiŕ ki Elitabet kadoluŕ kli paaj, k  Naŕibaŕi aŕ  yil *Gabriyel *Uwanjut du ubeeka wi *Nataret du utaak wi *Galilay

²⁷ du neegani anwoon aamme  iint , i  iint  aloŕ anwoon Yotef, i pŕini pi *Dayiŕ naŕiŕ, ajokuŕ. Katim ki neegani aŕ kawo *Mariya.

²⁸ Uwanjut uneej du katohul aŕ  ji na a : « Dwulu mboŕ, iwi i Naŕibaŕi awuluŕ bnuura bi nul atuman. Ajugun awo na iwi. »

²⁹ Wi Mariya atiinkuŕ u up waŕ aŕ   oŕar maakan, awo  i pŕal, aji : « Pwul mboŕ pi pawo phoŕ ba? »

* **1:9 Mnkulan** : Manjaan mant r du dko dyimanaan kad manaan Naŕibaŕi. Mnkulan, manwo p aak pi bbeekar pankayun.

³⁰ Uwanjut kë uşë ji na a : « Mariya, wutan kalënk ; Naşibaţi awulu bnuura bi nul.

³¹ Hënk, iluŋ kawo na kayiŋ, kabuk napoţ ñiint ; luŋi iţu'a katim ki Yetu.

³² Aluŋ kawo naweek. Baluŋ kado kadu'a Abuk Naşibaţi *Andëmun Maakan. Naşibaţi Ajugun, aluŋ kaţoorana ţi pşih pi *Dayiţ ateam.

³³ Ul akluŋ kaţijjan pşini pi *Yakob bti, te mndani. Pşih pi nul paankluŋ kaba.

»

³⁴ Kë Mariya aşë ji na uwanjut: « Hum di di uko mënt wuŋ ukhılanuŋ kaluŋ kadolana, wi nwoon mëndobi me biint? »

³⁵ Uwanjut uteema aji : « *Uhaaş wi Naşibaţi uluŋ kahela ţi iwi, Naşibaţi Andëmun Maakan aşë guru na mnhina mnweek mi nul ji blifi. Ukaan kë napoţ nayimanaan ankluŋ kabuka akdu'ana Abuk Naşibaţi!

³⁶ Tenan, Elitabet, i nayiţuŋ, andoon awo naţaf awo kak na kayiŋ ki napoţ ñiint. Ul i bajakuŋ aanhil pbuk† awo ţi kli paaj,

³⁷ ţiki Naşibaţi aambişna bişna nin ukoolan. »

³⁸ Ţi dko mënt, kë Mariya aşë teem aji : « Nji, dwo nalempar Ajugun, uko mënt uwoon jibi ijakuŋ! » Wi wi uwanjut wuŋ uyaan, aduka.

Mariya aya pwin Elitabet ayiţul

³⁹ Ţi nnuur mënt njuŋ, kë *Mariya aşë bomandër ataran pya du ubeeka ulon unwoon du inkun du Yuda.

⁴⁰ Aya aban, aneej du uko Fakariya, aşë wul Elitabet mboş.

⁴¹ Ţi dko mënt, wi Elitabet atiinkuŋ pwul mboş pi Mariya, kë napoţ aşë şinţar du kayiŋul meet, kë *Uhaaş wi Naşibaţi uşë tum ţi Elitabet,

⁴² wi wi aşaan ado pdiim pweek, aji : « Naşibaţi awulu bnuura apelan baat bti, abot awul napoţ i woonaanuŋ ţi kayiŋ bnuura bweek!

⁴³ Nji dbaa wo wo in ba, kë anin Ajugun adoo poş aban du nji?

⁴⁴ Wi ntiinkaan tiink pwul mboş pi nu, kë napoţ aşë lilan, aşinţar ţi kayiŋ naan meet.

⁴⁵ Ńaan anfiyaaruŋ aji uko wi Ajugun aţupuŋ uluŋ kadolana anuurandëni!

»

Mariya ayeeh mnlilan mi nul

⁴⁶ Kë *Mariya aşë teema aji :

« Uhaaş wi naan udëman Ajugun,

⁴⁷ kë uşal wi naan uwo ţi mnlilan wi Naşibaţi abuuranaanuŋ,

⁴⁸ ţiki aţo aten nji

nalemparul nandayanaan.

Hënkun iwuun yi nwal bti ido kadu'ën ñaaţ nanuurandënaan,

⁴⁹ ţiki Naşibaţi anhiniŋ iko bti, ado pa nji iko inuura iweek maakan : katim ki nul kayimani!

⁵⁰ Mñaga mi nul manwo ţi bañaan biki iwuun bti bankdëmanuluŋ.

⁵¹ Atar kañen adiiman mnhina mi nul

agar bandëmanuŋ ikow yi baka.

⁵² Awalan başih ţi pşih pi baka,

aşë deen banwalanuŋ ikow yi baka.

⁵³ Awul banwoon ţi kanuma iko inuura, atuman

aşë dook bayok, kë bakak iñen ijint.

⁵⁴⁻⁵⁵ Aţënk bañaan biki *Itrayel balemparul,

ji kahon ki abiŋ ado başinun,

ales ţi mñaga mi nul,

*Abraham na pntaali pi nul, te mn̄to. »

56 Mariya aṭo na Elitabet uko ji kli kwajant̄, abaa wugša, aṭiış katohul.

Kabuka ki Yowan nabattaaar

57 Wi unuur wi Elitabet awoon̄ i kabuk ubanuṅ, aṭij napoṭ ṅiint̄.

58 Bakiṅṭul na bayiṅṭul, batiink̄ kē Naşıbaṭi ayuuja mn̄ṅaga, aṣē wo ṭi mnlilan na a.

59 Unuur uṭēnk̄ bakreṅ, babi pwalan napoṭ *katēmp, kaṣē kaṭu'a katim ki aṣin : Takariya.

60 Kē anin aṣē pok, aji : « Naṭu'ana katim ki *Yowan »

61 Kē baṣē teema aji : « Nin alon̄ ṭi bayiṅṭu aanwo wo katim ki Yowan. »

62 Kē baṣē du aṣin, ahepara na iṅen katim ki aṅaluṅ baṭu abukul.

63 Takariya ado kē batemana iko ipiiti, aṣē piit̄ aji : « Awo katim ki Yowan. »

Baṅaṅ kē baṣē ṅoṅar bti.

64 Ṭi dko mēnt̄ mntum manhaabša na a, pndēmēnt̄ kē pafēṅšaa, kē aṣē jun pṭiini, abeeb Naşıbaṭi.

65 Bakiṅṭul bti baḷēnk̄, abot aṅoṅar. Kē iko int̄epuṅ yuṅ imeeṭana, aniink̄ utaak unwoon̄ du inkun̄ du *Yuda bti.

66 Baṅaṅ bti bahank̄ iko yi batiinkun̄ du ṅhaaṣ, aṣē ji : « we wi napoṭ i akluṅ kawo? » Mn̄hina mi Ajuṅun manwo na a na manjoonan.

Takariya ayeeh mnlilan mi nul

67 Kē *Uhaaṣ wi Naşıbaṭi uṣē bi, aneej aṭum ṭi Takariya aṣin napoṭ, kē awo ṭi pṭup ji *baṭupar Naşıbaṭi aji :

68 « Najoh ṅdēman Ajuṅun, Naşıbaṭi i *Iṭrayel ṭiki abi ṭi nja, pbuuran baṅaṅ biki nul.

69 Anaṭan pa un, ṭi biki pṣini pi *Dayiṭ nalemparul Nabuuran i phina pweek,

70 Jibi abiiṅ aṭup ṭi mntum mi baṭuparul bayimanaan bajon.

71 Aji ankmbiiṅ, aluṅ kabuuranun ṭi baṣooradun, aluṅ kapēnanun ṭi iṅen yi bampokun̄ un bti.

72 Hēnk̄, Naşıbaṭi adiiman mn̄ṅaga mi nul ṭi bateemun aṣē leṣ kahon̄ kayimanaan ki adoluṅ.

73 Abi hon̄ *Abraham aṣinun amehna,

74 aji, atehun, kapēnan ṭi iṅen yi baṣooradun, abot ado kē ṅhil adēmana na mntēṅ,

75 ṅhilna ṅwo bajin̄ na baṭool ṭi kēṣ ki Naşıbaṭi, ṅnuur bti ṅi ubida wi nun.

76 Kē, iwi, napoṭ i naan, iluṅ kadu'ana naṭupar *Andēm̄uṅ Maakan, Naşıbaṭi iluṅ kado kapoṣ ṭi kadun ki Ajuṅun, kabomana bgah,

77 kaṭupna pntaali pi nul, kē aluṅ kabuuran baka, wi akbiin̄ kapēnan baka ṭi ipekadu yi baka.

78 Naşıbaṭi aṭum na mn̄ṅaga, ukaṅ kē akluṅ kado kafiiṭun na bjeehi banwoonuṅ baṭi, bannaamuṅ na bi unuur unkmayun̄,

79 kajeehanaan banwoon̄ ṭi bdēm na ṭi ulimēnt̄ wi pkeṭ,

kaṭijun ṭi bgah bi mn̄jeeh. »

80 Kē napoṭ, ul, aṣē dēma dēm na uleef na uhaaṣ. Awo du dko di *pndiış te unuur wi aluṅiṅ anaṭa, abi awinana ṭi baṅaṅ biki Iṭrayel.

2

Kabuka ki Yetu

¹ Naših najeenkal anwoon *Fetar Aguttu ado wal mënŋan aji bapiitan bañaan bti.

² Ppiitan itim paŋ, panwoon pteek, padolana ti wal wi Kiriniyut awoon nantuŋa i utaak wi Firi.

³ Bañaan bti baya ppiitan, andoli du ubeeka wi bateem.

⁴ Kë *Yotef ul kak anaŋnaana ubeeka wi *Nataret ti utaak wi *Galilay pya utaak wi Yuda, du Betleyem, ubeeka wi *Dayiŋ, ŋiki awo i pšini pi nul.

⁵ Aya pa ppiitan da, ul na *Mariya, poonu i ajokuŋ, anwoyi na kayiŋ.

⁶ Wi bawoon ti Betleyem, kë wal wi Mariya awoon i kabuk, kë ušë ban.

⁷ Kë abuk napoŋ ñiint, bajeenul. Abootana na ilaañ, apiiŋana ti kambëjan, ŋiki baanŋënkber aka dko dpiint du meet di bayaanŋ.

*Uwanjut upën awinana ti kadun ki bayafan**(Maci 2.1-15)*

⁸ Ti utaak mënŋ wuŋ, bayafan baloŋ baji bafër du nŋeeh kayeŋ itani yi baka.

⁹ *Uwanjut uloŋ wi Ajugun upën awinana ti kadun ki baka, kë mndëm mi Našibaŋi manšë jeehan baka, kë balënk maakan.

¹⁰ Kë uwanjut ušë ji na baka : « Nawutan kalënk, dbi pŋupan uŋup unkluŋ kaŋij mnlilan mweek ti bañaan bti :

¹¹ *Nabuuran Bañaan abuka ti utejan wi nŋa wi pa an, du ubeeka wi *Dayiŋ naših : ul awoon *Krittu Ajugun.

¹² Kë hënk di di nakyaan kayikrënaan napoŋ mënŋ; naŋënk babootana na ilaañ, bapiiŋana ti kambëjan. »

¹³ Ti dko mënŋ, kë pntuk pweek pi nwanjut nji baŋi pašë wuŋ, anaakiir na uteek, ašë beeb Našibaŋi aji :

¹⁴ « Našibaŋi adëm du baŋi duuŋ,
mŋjeeh mi nul manwala ti mboš
pa bañaan biki aŋaluŋ! »

Bayafan baya Betleyem

¹⁵ Wi nwanjut ŋakakuŋ baŋi, aduk baka, kë bayafan bašë ŧëlšër aji : « Nawulën nya te Betleyem, nya nwin uko unwoon, wi Ajugun adoluŋ kë nmeë. »

¹⁶ Hënk di di bataranuŋ aya, baŋënk Mariya, na Yotef, na napoŋ aambaan abuka buka, kë apiiŋ ti kambëjan.

¹⁷ Wi bawinuluŋ, ašë kakalëš uko wi *uwanjut uŋupuŋ baka ti napoŋ mënŋ.

¹⁸ Bañaan bti bantiinkuŋ bayafan, bañoŋar ti uko wi baŋupuŋ.

¹⁹ Kë Mariya, anin Yetu, ahank bnuura iko inŋëpuŋ bti ti kaŋëbul, ašë šalŋtën ya.

²⁰ Bayafan bawuŋša wal mënŋ akak, ašë dëman Našibaŋi, abot abeeba ti iko bti yi batiinkuŋ akuŋ awin. Iko mënŋ yuŋ iŋëp jibi uwanjut ujakuŋ na baka.

Bawalan Yetu katëmp

²¹ Ti unuur uŋënk bakreŋ, wal wi pwala *katëmp pi napoŋ ubani. Kë baŋu'a katim ki Yetu, jibi *uwanjut uŋupuŋ Mariya, wi awoon aandobi wo na kayiŋ.

Baŋi Yetu aya adiiman du Katoh Kaweek ki Našibaŋi

²² Nnuur ŋabani nji *Yotef na *Mariya bawoon biki kabaañëš bañoŋ jibi *Bgah bi Moyit bajakuŋ. Baŋi Yetu du ubeeka wi Yerutalem, kaya kadiimana Ajugun.

23 Bado han̄ ŋiki upiit ŋi ulibra wi Bgah bi Ajugun, aji : « *Bajeen ñiint̄ awo kafah ki Ajugun.* »[☆]

24 Bawo i kado kak bafinar Ajugun ñrikaŋe nt̄eb, ukaŋ na waaŋ k̄eme ñbalab nt̄eb ñanhojuŋ, jibi Bgah bi Ajugun bajakuŋ[☆].

Fimeyoŋ abeeb Naŋibaŋi wi awinuj Yetu

25 K̄e ñiint̄ alon̄ aŋe wo wal m̄ent̄ du Yerutalem, anwoon̄ katim ki Fimeyoŋ. Awo ñaan̄ anwoon̄ natool ŋi k̄eŋ ki Naŋibaŋi abot ad̄emana bnuura. « Awo wo ŋi pyoonk wal wi Naŋibaŋi akwentuŋ mnkuul mi *Itrayel. » K̄e *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi uŋe wo ŋi a.

26 Uhaaŋ wi Naŋibaŋi ubi ŋupa k̄e aankeŋ, b̄e aanwin Krittu, i Ajugun ayiluŋ.

27 Uhaaŋ wi Naŋibaŋi utija te du *Katoh Kaweek ki Naŋibaŋi. K̄e wi bajug Yetu batijuluŋ da, pya kado uko wi *Bgah bi Moyit bajakuŋ,

28 Fimeyoŋ ayeenka ŋi iñen, abeeb Naŋibaŋi, aŋe ji :

29 « Ajugun, kahoŋ ki nu kadolanaa,
h̄enkun̄ ihilan kawutan nalemparu,
aya na mnjeeh,

30 ŋiki dwin na k̄eŋ ki naan mbuur manwoonuŋ du iwi,

31 mi ibomanuŋ ŋi k̄eŋ ki umundu bti.

32 Dwin bjeehi bankdoliin̄ imeeŋana
ŋi banwoon̄ baanwo *bayuday
kabot kawo pd̄em pi Itrayel pntaali pi nu. »

Fimeyoŋ aŋup uko unkluj kabi

33 Aŋin Yetu na anin bañon̄ari jibi batiinkun̄ Fimeyoŋ k̄e akt̄iiniyaan uko wi nul.

34 K̄e Fimeyoŋ aŋe ñehan Naŋibaŋi bnuura pa baka, abaa ji na *Mariya anin Yetu : « Tenan, Naŋibaŋi adatuŋ napoŋ i, ul akt̄ijuŋ p̄jot na pnaŋa pi bañaan̄ batum ŋi *Itrayel. Aluŋ kado kadiiman mnhina mi Naŋibaŋi, bañaan̄ baluŋ kado kalaŋa.

35 H̄enk, ñŋal ñammeniin̄ ŋi ñhaaŋ ñi bañaan̄ batum, ñaluŋ kameeŋana. K̄e iwi Mariya, p̄jooŋan̄ paluŋ kaluŋanu kaŋeb̄ ji kakej. »

Aana aŋup uko unkm̄biin̄

36 Uka ñaaŋ alon̄ *Naŋupar Naŋibaŋi i katim ki Aana, awo abuk Fanuwel, i pŋini pi Ater. Adobi wo wo ñaaŋ naweek, aniima ñsubal paaj na ulon̄

37 aŋe duka nayoŋ. Aana m̄ent̄ aka ñsubal iñeen bakren̄ na ñbaak̄er. Aanji low *Katoh Kaweek ki Naŋibaŋi, kaŋe bi duka duka ŋi plempara, ŋi pyiman na pñehan.

38 Aban da wal m̄ent̄ aŋe wo ŋi pbeeb Naŋibaŋi abot aŋiiniyaan uko wi napoŋ, bañaan̄ bti bankyoonkun̄ mbuur mi Yerutalem.

Pkak Nataret du utaak wi Galilay

39 Wi *Yotef na *Mariya babaan̄ pdo iko bti jibi Bgah bi Ajugun bajakuŋ, bawuŋŋa akak utaak wi *Galilay, du Nataret, ubeeka wi baka.

40 Napoŋ ad̄em na uforta, na uŋal untuŋa, k̄e bnuura bi Naŋibaŋi babot awo na a.

Yetu aŋo na bajukan Bgah du Katoh Kaweek ki Naŋibaŋi

41 Na ñsubal, bajug Yetu baji baya *Ufettu wi Mnjeeh du Yerutalem.

42 K̄e wal wi Yetu adoluŋ ñsubal iñeen na nt̄eb, k̄e baŋe tija, ji udolade wi baka.

⁴³ Wi ufettu uṭepuṅ, bawugša akak, kē Yetu napoṭ ašē duka Yeruṭalem, kē bajugul baamme.

⁴⁴ Banjuur aji Yetu awo ṭi pntuk pi bañaar bankyaanṭuṅ na baka, bapoš ado unuur upēb abaa naṭa pla'a, ahepar na bayiṭ baka, na biki bameeruṅ.

⁴⁵ Wi bawoon baanwina, ašē wugša pla'a te Yeruṭalem.

⁴⁶ Ṭi unuur uwajantēn, baṭēnka du *Katoḥ Kaweek ki Našibaṭi, kē aṭo ṭi ptoof pi *bajukan Bgah bi Moyit, atiink baka, abot ahepar baka iko ilonṅ.

⁴⁷ Bañaar bti banktiinkuluṅ bañoṅar ṭi mntit mi nul, na jibi akteemuṅ bajukan baweek.

⁴⁸ Wi bajugul bawinuluṅ, bakak añoṅar maakan. Kē anin ašē ji na a : « Abuk naan, ibaa dolun do we hēnk ba? Tenan! Nji na šaaš ṅhaajala maakan awo ṭi pla'u. »

⁴⁹ Kē Yetu ašē teem aji : « We ukaaṅ kē nakla'ēn ba? Naamme kē dwo i kawo ṭi katoḥ ki Paapa i? »

⁵⁰ Kē bajugul bašē paam uṭup mēnt.

Yetu atiink bajugul

⁵¹ Wi wi Yetu ašaar awugša akak *Nataret na bajugul, aji tiink baka. Kē anin ahank ṭi kaṭēb ki nul iko bti yi atiinkuṅ abot awin.

⁵² Yetu kē ašē dēm, na ušal, na uleef. Kē Našibaṭi na bañaar bti babot alilandēra.

3

Našibaṭi ayil Yowan Nabattaar

(Maci 3.1-6; Markut 1.2-6; natenan ṭi Yowan 1.19-23)

¹ Uwo ṭi wal wi Tiber *Fetar awoonṅ ṭi ušubal uṭēnk ṅšubal iñeen na kañeen wi awoonṅ naših najeenkal*, kē Pont-*Pilat awo nantuṅa i utaak wi Yuda, kē *Herod awo nantuṅa i utaak wi *Galilay, Filip naweek Herod kē awo nantuṅa i ṅtaak ṅi Iture na Trakonitid, kē Liṭaniyaṭ awo nantuṅa i utaak wi Abilen,

² ṭi wal wi Anaṭ na Kayif bawoonṅ *baṭeṅan baweek biki Našibaṭi. Ṭi ušubal mēnt *Yowan abuk Fakariya awo du *pndiṅš, kē Našibaṭi ašē ṭiini na a, awula uṭup wi nul.

³ Wi wi ašaar ajun pñaay ṭi utaak bti unñoṅuṅ bdēk bi Yordan, aji na bañaar: « Nawutan pjuban, naṭēlēš ṅbida, nado *batitmu, Našibaṭi ašē pēnanan ipekadu. »

⁴ Kē hēnk di uko wi *Itayi *Naṭupar Našibaṭi apiituṅ ṭi Ulibra wi Našibaṭi udolaniinṅ, apiit aji :

« Pdiim ploṅ pahuuran du pndiṅš aji :

“Nabomaan bgah bi Ajugun akluṅ kaṭēpna,
nadolana ilēl itool!

⁵ Injiir iluṅ kafukana,

inkuṅ iweek na impoṭi ifom kalinṅran na igah.

Igah inṅotuṅ ikak itool.

Igah inšēkrētiinṅ ikak idaanṅ.

⁶ Hēnk, bañaar bti baluṅ kawin jibi Našibaṭi abuuranuṅ un.” »[☆]

Uko wi pdo, kawutna pjuban

(Maci 3.7-10)

* **3:1** Naših najeenkal awo naših i Rom na i ṅtaak ṅi baromeṅ batehuṅ. Aji ṭu nantuṅa ṭi utaak undoli wi batehuṅ. ☆ **3:6** Itayi 40.3-5.

7 *Yowan aji ji na pntuk pweek pi bañaan panjaan pabi ti a pyeenk *batitmu : « An, nawo pntuni pi nfunan! In ahoopañanaj aji nañi udeeb wi Naşibañi unkmbiin ba? »

8 Nadolan keeri iko inkyuujun kè nawut pjuban abot aţelès n̄bida ; nawutan kaşal kaji : “Nwo biki pşini pi Abraham!” Dţupan : Naşibañi ahilan kakakan m̄nlaak mi babak *Abraham.

9 Ptibi padobi bēkan bēkan ti mnko uţeeh, bko banwoon baankbuk mnko mnura bafal kafel du bdoo. »

10 Pntuk pi bañaan pahepara aji : « Kè n̄baa do do hum ba? »

11 Kè ateem baka aji : « Ankaan imişa iteb, apēnan kalon kaţen anwaanun. Ankaan uko ude, afaaşir na anwaanun ! »

12 *Bakobraar daaşa balon babi kak pdolan batitmu, aşē hepara aji : « Najukan, we wi nwoon kado? »

13 Kè aji na baka : « Nakhepar kapelan wi baţu'anañ pyeenk. »

14 Bangoli bahepara kak, aji : « Kè un, we wi nwoon kado? » Kè ateem baka aji : « Nawutan kateh nin n̄aan alon itaka na uyoh, kēme ti n̄ţilan, nalinan ti baluk bi nan. »

Yowan aţiiniyaan n̄aan ankluñ kabi

(Maci 3.11-12; Maci 1.7-8; natenan ti Yowan 1.24-28)

15 Jibi bañaan bti bakyoonkun uko unwoon wi pbi aşē şal aji : « Wom *Yowan awoon *Krittu? »

16 Kè Yowan aşē ţiini na baka bti aji : « Nji, dji kabattaaran na meel. Kè, anşaan alun kabi aşē dēm apelēn maakan, mēndoo n̄oom n̄oom kanup pfēnēşa işapaat. Ul aklun kabattaaran na *Uhaaş wi Naşibañi na bdoo.

17 Awo na kajet ti iñen, aweey kapaţēs ptiiñ na plēfar. Aya katoor ptiiñ ti pnkuti, kaşē kafel plēfar du bdoo banwoon baankjēmşa. »

18 Yowan akak ajukan pntuk pi bañaan iko itum, ameeţanaan baka *Uţup Ulil Unura.

Bawat Yowan Nabattaar ukalabuş

19 *Herod nantunja ajej Herodiyana n̄aañ i naweekul akak ado iko iwuţaan itum ilon kak, ukaan kè *Yowan anoman na a.

20 Kè Herod, abaa beeh beeh ado kak buţaan blon: Awat Yowan ukalabuş!

Batitmu bi Yetu

(Maci 3.13-17; Markut 1.9-11)

21 Wi bañaan bti bakdolanun *batitmu, Yetu kak ado batitmu. Wi awoon ti pñehan Naşibañi, kè bañi başē haabēşa.

22 Wi wi *Uhaaş wi Naşibañi uşaan awala ti a, awo wo ji ubalab ufaatal. Kè pdiim plon paşē pēnna bañi, aji : « Iwi, iwoon Abuk naan, dñalu maakan, dmaganu. »

Pşini pi Yetu

(Maci 1.1-17)

23 Yetu aka uko ji nşubal iñeen n̄wajanñ wi ajunun pjukan bañaan. Ţi uşal wi bañaan bti, Yetu awo abuk Yotef, i Heli,

24 i Mattat, i Lewi, i Melki, i Yanayi, i Yotef,

25 i Matatiya, i Amot, i Nahum, i Hetli, i Nagayi,

26 i Maat, i Matatiya, i Femeyin, i Yotek, i Yoda,

27 i Yowan, i Reta, i Ferubabel, i Falatiyel, i Neri,

28 i Melki, i Adi, i Kotam, i Elmadam, i Er,

29 i Yetu, i Eliyeter, i Yorim, i Mattat, i Lewi,

- 30 i Fimeyon, i Yuda, i Yotef, i Yonam, i Eliyakim,
 31 i Meleya, i Mena, i Matata, i Natan, i Dayiṭ,
 32 i Yete, i Yobed, i Boot, i Fala, i Naaton,
 33 i Aminadab, i Admin, i Arni, i Hetrom, i Peret, i Yuda,
 34 i Yakob, i Itaak, i Abraham, i Terah, i Nahor,
 35 i Ferug, i Ragawu, i Falek, i Eber, i Fala,
 36 i Kayinam, i Arfaktad, i Fem, i Nowe, i Lamek,
 37 i Metutela, i Henok, i Yaret, i Malalalel, i Kayinam,
 38 i Enot, i Fet, i Adam, i Naşibaṭi.

4

Untaayi Uweek udo na pguur Yetu du pndiiş

(Maci 4.1-11; Markut 1.12-13)

1 Wi Yetu antumuṅ na *Uhaaş wi Naşibaṭi awoonuṅ bdëk bi Yordan, kē Uhaaş wi Naşibaṭi uşë ñooṭa du *pndiiş.

2 Ți ṅnuur iñeen ṅbaakër ṅi adoluṅ da, Untaayi Uweek udo na pguura ado buṭaan. ṅnuur mēṅṅ bti aandee, ukaaṅ kē ubon ukde'a wi ṅaṭëpuṅ.

3 Kē Untaayi Uweek uşë ji na a : « Woli iwo Abuk Naşibaṭi, kji na plaak pi pakak kapoom. »

4 Kē Yetu aşë teem wa aji : « Upiitana aji : “Mēṅṅ uko ude ṭaṅ umëbanuṅ ubida wi ṅaaṅ.”* »

5 Untaayi kē ukak apayana bko duuṭ aşë diimana byaaş bloolan ṅtaak bti ṅi umundu.

6 aşë jaka : « Dwulu pşih na pyok pi ṅtaak ṅi bti, ṭiki bawulën waṅ mēṅṅan, kē ṅhinan kaṭen ya ṅaaṅ i ṅjaluṅ.

7 Woli iṅuṭ ṭi kadun naan, adëmanaan, kka iko mēṅṅ yi bti. »

8 Kē Yetu akak ateema aji : « Upiitana aji : “Ajugun, Naşibaṭi i nu ṭaṅ i i iwoon kadëman, kē ul ṭaṅ i i iwoon kado kalempar.”* »

9 Kē Untaayi Uweek ukak aṅooṭa Yeruṭalem, apayana ṭi bṭuk bi *Katoḥ Kaweek ki Naşibaṭi duuṭ, aşë ji na a : « Woli iwo Abuk Naşibaṭi, klut kajot.

10 Kē hēnk di di upiituṅ ṭi Ulibra wi Naşibaṭi aji : “Aluṅ kado ṅwanjuṭ ṅi nul ṅado kayeṅu.”

11 Ukak apiitana aji : “Naluṅ kajeju jej, kaṭi ihubta ṭi plaak plon.”* »

12 Kē Yetu aşë teem wa aji : « Upiitana aji : “Tinwo kado katen me Ajugun, Naşibaṭi i nu ahinan pdo uko wi ajakuṅ.”* »

13 Wi Untaayi Uweek udoluṅ iko bti pa pguur Yetu ado buṭaan, ulowa, adun awuta.

Yetu akak du utaaḥ wi Galilay

(Maci 4.12-17; Markut 1.14-15; natenan ṭi Yowan 4.1-3,43-46)

14 Mnḥina mi *Uhaaş wi Naşibaṭi manṭoṅ Yetu, akakana *Galilay. Katim ki nul kameeṭana ṭi utaaḥ bti.

15 Aji jukan ṭi *itoh iñehanaani yi baka, kē baṅaaṅ bti bamagana.

16 Yetu aya *Nataret di akuşnaaniin, aya aneej du *katoḥ kañehanaani ki bayuday ṭi *unuur wi pnoorfën, jibi ajonuṅ kado. Anaṭa aya pleyiir Ulibra wi Uṭup wi Naşibaṭi,

17 kē başë leyiir kafah ki *Itayi *Naṭupar Naşibaṭi apiituṅ. Wi ahaabşuṅ wa, aşë win dko di bapiituṅ aji :

18 « Uhaaş wi Ajugun uwo ƚi nji
 adatën aji nƚup bajuuk *Uƚup Ulil Unuura.
 Ayilën nji na bakalabuş baluƚ kawutan baka
 nji na bakuul baluƚ kawin,
 mbuuran bambiinkniij biki baknooranuƚ.

19 Ayilën kak nƚup uşubal wi Ajugun akdiimanuƚ bnuura bi nul.* »

20 Yetu adët ulibra wal mënƚ, awal wa nalemp i katoh kañehanaani, aşë ƚo.
 Bañaan bti ƚi katoh kañehanaani kē başë jabana kēş.

21 Kē aşë ƚiini na baka aji : « Nƚa di, uƚup wi ukak manjoonan ƚi an
 nanktiinknuƚ. »

22 Banktiinkuluƚ bti bamaƚa, abot añaƚar ƚi nƚup njuura ni aktupuƚ baka. Wi
 wi başaan aji : « I mënƚan, aanwo abuk *Yotef i? »

23 Kē Yetu aşë teem aji : « Dme bnuura kē naleşanaan uhoñ unjakuƚ aji :
 “Iwi nakuraa, duni ijeban uleefu” kakuƚ kajakën : “Baƚupun uko wi idoluƚ
 du ubeeka wi Kapernawum. Kaki ido haƚ ƚi ubeeka wi nu !” »

24 Yetu abot aji na baka : « Dƚupan na manjoonan : Nin alon ƚi baƚupar
 Naşibaƚi aambaan katiinkana bnuura du mboş mi kabuka ki ƚul.

25 Manjoonan mii mi, dƚupan wa : Baaƚ bayoƚ batum babi wo du *Itrayel ƚi
 wal wi *Eli, wi uşubal udooƚ nşubal nƚawantƚ na kli paaj wi uwooƚ uunşubi, kē
 ubon uweek ukak awo ƚi utaak bti.

26 Kē Naşibaƚi aşë wo aanyil Eli du ñaaƚ alon ƚi baka, abaa ƚëp ƚëp ayila du
 ñaaƚ nayoƚ alon anfëtuƚ du ubeeka wi Farepta du utaak wi Fidoƚ.*

27 Bamaak bdoo bakak atum ƚi Itrayel ƚi wal wi Elite Naƚupar Naşibaƚi. Kē aşë
 wo aanjeban nin alon ƚi baka. Naaman i utaak wi Firi i i aƚëpuƚ ƚëp ajeban.* »

28 Wi bañaan banwoon ƚi katoh kañehanaani ki bayuday batiinkuƚ uko wi
 aƚupuƚ aşë deebaƚ bti.

29 Banaƚa apul pulan Yetu, apënan bdig bi ubeeka, añaooƚa te du pnkuƚ duuƚ,
 pi baniwuƚ ubeeka wi baka, kahilna kawuuka du uƚeeh.

30 Kē aşë ƚëp ƚi ptoof pi baka, aya na bgahul.

*Yetu ajeban ñiint i untaayi uneejuƚ
 (Markut 1.21-28)*

31 Yetu aya wal mënƚ Kapernawum, ubeeka ulon wi utaak wi *Galilay, ƚi
 *unuur wi pnoorfën wi bayuday, awo ƚi pjukan bañaan.

32 Banktiinkuluƚ bañaƚar maakan ƚi pjukan pi nul, ƚiki nƚup ni nul nƚawo na
 mnhina.

33 Kē ñiint alon i untaayi uneejuƚ, aşë wo ƚi *katoh kañehanaani ki bayuday.
 Awo ƚi phuuran aji :

34 « Ay, iwi Yetu i *Nataret we wi nƚkaarun ba? Ibi bi ptokun i? Dme ñaan i
 iwoon: Iwo ñaan nayimanaan i Naşibaƚi ayiluƚ. »

35 Kē Yetu aşë lëbar na wa, aji : « Yompaan mntum, pënan ƚi ñaan! » Kē
 untaayi uşë wat ñiint ƚi kadun ki bañaan bti, aşë pën ƚi a, uundola nin buƚaan
 blon.

36 Wal mënƚ bañaan kē başë ñoƚar fuƚ, aƚupar aji : « Uƚup wi uwo uhon? Aji
 ƚiini na nhtaayi kado pdiim na mnhina ji naşih, kē nƚaji nƚapën! »

37 Kē uko wi Yetu uşë meetana meetana pya ƚi nƚëƚ njanfoguƚ da bti.

*Yetu ajeban bamaakal batum
 (Maci 8.14-17; Markut 1.29-34)*

38 Wi Yetu apënuŋ du *katoh kañehanaani ki bayuday, aya aneej du uko Fimoŋ. Anin ahar Fimoŋ amaak wal mënŋ, kē uleef uyik na a maakan, kē başē ñehan Yetu ado uko uloŋ pa a.

39 Kē aşē juŋ ŋi ñaaŋ uŋ, alēbar na pmaak, kē papën ŋi a. ŋi dko mënŋ kē ayootan Fimoŋ abi naŋa naŋa ajun pwul baka iko ide.

40 Wi utaakal ubanuŋ, bañaanŋ bti bankaŋŋ bamaakal banwoonŋ na mmaak mntum kē batij baka du Yetu. Aji paf kañen ŋi andoli, abi jeb jeb.

41 Nñtaayi kē ñakak apën ŋi bañaanŋ batum, aşē huuran aji : « Iwo Abuk Naşibaŋi! » Kē Yetu aşē bēg ŋa, aandinan ŋa ŋaŋup, ŋiki ŋame kē ul awoon *Krittu.

Yetu aya pŋup Uŋup Ulil Unuura du utaak wi Yuda

(Maci 4.23; Markut 1.35-39)

42 Wi unuur ujintaŋ jintaŋ, kē Yetu aşē pën, aya du dko dangaaŋuŋ. Bañaanŋ batum kē başē wo ŋi praba. Wi bawinuluŋ, banjal pmēbana, awut kaya kaduk baka.

43 Kē aşē ji na baka : « Dkak awo i katup *Uŋup Ulil Unuura ŋi uko wi *Pşih pi Naşibaŋi du ŋbeeka ŋundu, warŋ ukaanŋ kē Naşibaŋi ayilēn. »

44 Hēnk di aşaanŋ aji ŋup Uŋup Ulil Unuura ŋi *itoh iñehanaani ŋi utaak wi Yuda.

5

Başaş Yetu bateek

(Maci 4.18-22; Markut 1.16-20; natenan ŋi Yowan 1.35-51; 21.1-11)

1 Unuur uloŋ wi Yetu anaŋuŋ ŋi kabanŋ ki *bdēk bi Genetaret, kē bañaanŋ başē fooya atum, ptiinkna Uŋup wi Naşibaŋi.

2 Wi wi aşaanŋ awin iŋeem itēb ŋi kabanŋ ki bdēk. Batuh bawala ŋi ya, awo ŋi pwent iridiya yi baka.

3 Bloŋ ŋi iŋeem mēntŋ bawo bi ñiintŋ aloŋ i bajaanŋ bado Fimoŋ. Yetu apaya ŋi ba, aşē ji na a aŋu kalow pkay, aşē ŋo ŋi bŋeem ajun pjukan pntuk pi bañaanŋ.

4 Wi aŋiiniin aba, aşē ji na Fimoŋ: « Johariin du dko di bdēk badiilnuŋ, naşē nafēl iridiya natuh. »

5 Kē Fimoŋ aşē teema aji : « Naweeek, ŋtuh utejan bti, ŋēmmbob mob nin utēb, kē wi işaanŋ ajakēn ndo wa, dfēl iridiya. »

6 Bafēl iridiya, amob ŋtēb ŋantumuŋ pŋtum panŋ, kē iridiya idoo kak i kamar.

7 Wi wi baduunŋ batuh batēntŋ baka banwoonŋ ŋi bŋeem btēbantēn na iñen, babi pŋēnk baka. Bukunŋ babi aŋēnk baka, kē batuman iŋeem itēb kē ido kak yi kajiir.

8 Wi Fimoŋ andu'aniinŋ Piyeer awinuŋ uko mēntŋ, ajot ŋi ihoŋ yi Yetu aji na a : « Ajugun, lowaan ŋiki dwo ñaanŋ nado buŋaan. »

9 Aŋiini hanŋ ŋiki alēnk adiwşa ul na batēntŋul, ŋi btuh bi batuhunŋ bi.

10 *Yakob na *Yowan babak Febede banjaanŋ balemp na Fimoŋ bakak alēnk maakan kak. Kē Yetu aşē ji na Fimoŋ: « Wutan kalēnk, hēnkunŋ bañaanŋ biki ikkakuŋ katuh. »

11 Wi bakakanaaruŋ kakan iŋeem du pkay, aşē bi duk duk iko mēntŋ bti, aŋaş Yetu.

Yetu ajeban namaak bdoo

(Maci 8.1-4; Markut 1.40-45)

12 Unuur uloŋ wi Yetu awoonŋ ŋi ubeeka uloŋ, kē ñiintŋ aloŋ ammaakuŋ bdoo aşē wo da. Wi awinuŋ Yetu, aşē jot ŋi ihoŋul afēŋ kaara ŋi mboş añehana aji : « Ajugun, woli injali, ihinan kakakanaan njiintŋ* . »

* 5:12 ŋi bgah bi bayuday, namaak bdoo aŋop ŋi kadun ki Naşibaŋi.

13 Yetu atar kañen abana, ašë ji : « Aa, dñali, kakan ijint. »

Ƨi dko mënŋ, kē pmaak pi bdoo pabi pēn pēn Ƨi a.

14 Kē ašë ji na a awut kaƧup nin alon uko unŋepun. Ašë jaka aji : « Duni iya iwinana du naŋenan NašibaƧi ibot ifinjar Ajugun uko wi *Moyit aƧuun pdo pa bañow bi nu kadiimanaan bañaan bti kē ijebi. »

15 Kē katim ki Yetu kašë meetana meetana pya. Bañaan batum kē bakbi ptiinka kakuƧ kajeb Ƨi mmaak mi baka.

16 Kē ul, ašë ji ya du dko dgaag kañehan NašibaƧi.

Yetu ajeban ñiinŋ anŋakmunj

(Maci 9.1-8; MarkuƧ 2.1-12)

17 Yetu awo unuur ulon Ƨi pjukan, kē *bafaritay balon na *bajukan Bgah bašë wo Ƨi bankntiinkulunj. Bawoona nŋfēt bti nŋi *Galilay na Yuda, na Yerutalem. Kē mnhina mi Ajugun manšë winana Ƨi pjeban pi akjebanunj bañaanj.

18 Wi wi biinŋ balon banƧiji ñiinŋ alon anŋakmunj Ƨi kajiiñ bawujun. Bado na pneejana kabēkan Ƨi kadun ki Yetu,

19 ašë wo baanhilani Ƨiki bañaan batumi. Wi wi bašaan apaya du bƧuk bi katoħ ado bhēr Ƨi ušar ahilna awalan ñiinŋ anŋakmunj na kajiiñ Ƨi ptoof pi bañaan, Ƨi kadun ki Yetu.

20 Wi Yetu awinunj pfiyaar pi biinŋ bukunj bafiyaaruli, ašë ji : « Ñiinŋu, ipekadu yi nu ipēni. »

21 Kē Bajukan Bgah balon na bafaritay bašë šal aji : « Ñiinŋ ankarunj NašibaƧi i awo ahonj ba? In ahilanunj kapēnan ñaanj ipekadu bē mēnt NašibaƧi a Ƨañ? »

22 Kē Yetu ammeenj nšal nŋi baka, ašë ji na baka : « we ukaanj kē nšal njan njawo Ƨi an ba? »

23 We uyojnunj ba : pji na ñaanj : “Ipekadu yi nu ipēni” kēme “Naŋiin ipoš?”

24 Natenan, nabaanj ame kē *Abuk Ñiinŋ aka mnhina mi ppēnan ipekadu Ƨi mboš. »

Wi wi ašaanj aji na ñiinŋ naŋakmaan : « Djaku : Naŋiin, ijej kajiiñ ki nu, iŋiŋ katoħu! »

25 Ƨi dko mēnt, kē ñiinŋ anaƧa Ƨi kadun ki bañaan, aje kajiiñ ki apiinŋnunj aŋiŋ katoħul ašë beeb NašibaƧi.

26 Bammaarunj iko mēnt bañonjar fuƧ. Bawo Ƨi pbeeb NašibaƧi akuƧ awo na palēnk ašë ji : « Nwin nŋa iko iñonjarēnaan. »

Yetu adu Lewi pa awo naŋašarul

(Maci 9.9-13; MarkuƧ 2.13-17)

27 Wi uko wanj uŋepun, kē Yetu apēn, ašë win ñiinŋ alon *nakobraar daaša. Katim ki ñiinŋ mēnt kawo Lewi. AƧo du dko di aklempnunj, kē Yetu ašë ji na a : « Ƨašaan! »

28 kē ñiinŋ anaƧa aduk iko bti, aƧaš Yetu.

29 Wi wi ašaanj adu Yetu pyoban du katoħul ašë do ufettu uweek pa a. Bañaan batum bawo Ƨi pde na baka : bakobraar daaša, na bañaan balon kaj.

30 *Bafaritay na *bajukan Bgah biki baka kē bašë noman uko mēntan, aji na baŋašar Yetu : « Naji nade kabot kadaan na bakobraar daaša na bado buŋaan. We ukaanj ba? »

31 Kē Yetu ašë teem baka aji : « Mēnt bañaanj banwoonj bajeb banumiinj nakuraar, bamaakal banumi'ulunj.

32 Mēmbi bi pdu bañaanj banšalunj aji bawo batool, dbi bi pdu bandinanunj aji bawo bado buŋaan, bahilna bawut pjuban, baŋelēs nŋbida. »

Yetu aʔiiniyaan pyiman

(Maci 9.14-17; Maci 2.18-22)

³³ *Bafaritay kē bašē ji na Yetu : « Baʔašar *Yowan Nabattaar baji bayiman kabot kañehan Našibaʔi, kē biki nun baji bado haŋ. Biki nu kē bašē ji bawo ʔi kande, na udaan! »

³⁴ Kē Yetu ašē teem baka aji : « ʔi unuur wi bniim, ñaaŋ ahilan kado bayaant bambiiŋ bniim bayiman wal wi naniim ahumuŋ da i? »

³⁵ Kē wal ušē bi, wi naniim akjejaniin. Baluŋ kayiman ʔi ŋnuur mēnt. »

³⁶ Yetu akak ahoŋ na baka aji : « Ñaaŋ aanji kib kamiša kahalū kabamna kamiša kaʔaf, woli ñaaŋ ado haŋ kamiša kahalū kaji katoka, kē dko dambanuŋ daanji daya na kaʔaf! »

³⁷ Nin ñaaŋ aloŋ aanji ʔu poot phalu ʔi ŋbuuli ŋʔaf. Poot phalu puŋ pafom ŋbuuli, poot patula ʔi mboš, ŋbuuli ŋʔatoka.

³⁸ Kē ñaaŋ ašē wo kaʔu poot phalu ʔi ŋbuuli ŋhalu.

³⁹ Nin ñaaŋ aloŋ andaanuŋ poot pʔaf aanji ŋal phalu. Baji baji : “Pʔaf paliluŋ apel.”† »

6

Yetu na unuur wi pnoorfēn

(Maci 12.1-8; Markut 2.23-28)

¹ ʔi unuur uloŋ wi pnoorfēn wi bayuday, Yetu awo ʔi pmuur ŋʔeeh ŋi ŋdeey, kē baʔašarul bašē wuur ŋa afoñēl ʔi iñen, adoh.

² *Bafaritay baloŋ kē bašē ji na baka : « we ukaaŋ kē nakdo uko wi Bgah baneenanuŋ pdo ʔi *unuur wi pnoorfēn ba? »

³ Kē Yetu ašē teem baka aji : « Naanleyiir uko wi *Dayiʔ abiiŋ ado i, wi ubon ukde'uluŋ ul na batēntul? »

⁴ Aya aneej du katoh ki Našibaʔi* aje ipoom yi badoluŋ pa bʔeŋan bi Našibaʔi ade akuʔ awul batēntul kē badee. Ipoom yi baʔeŋan ʔaŋ bakaaŋ na pde. »

⁵ Wi wi Yetu ašaŋ aji na baka : « *Abuk Ñiint awooŋ Ajug unuur wi pnoorfēn. »

(Maci 12.9-14; Markut 3.1-6)

⁶ ʔi unuur uloŋ kak wi pnoorfēn wi bayuday, kē Yetu ašē ya du *katoh kañehanaani ajukan. Kē ñiint aloŋ ašē wo da aŋʔakmi ʔi kañen kadeenu.

⁷ *Bajukan Bgah na *bafaritay baloŋ kē bašē la uko utapar Yetu, ašē tena bnuura, kame me ajeban ʔi *unuur wi pnoorfēn.

⁸ Kē Yetu ašē me ŋʔal ŋi baka. Aji na ñiint aŋʔakmuŋ : « Naʔiin ibi ʔi kadun ki bañaan. » Kē ñiint anaʔa abi anaʔ da.

⁹ Kē Yetu ašē ji na baka : « Dheparan, we wi Bgah badinanuŋ ñaaŋ ado ʔi unuur wi pnoorfēn ba? Bnuura kēme buʔaan? Pbuuran ñaaŋ kēme pʔoka? »

¹⁰ Wi wi ašaŋ aten baka bti afooyan ašē ji na ñiint : « Taran kañen. » Kē ado haŋ, kē kañen kabi jeb jeb.

¹¹ Kē bašē deebaʔ maakan alaʔar katen uko wi bahiini kado Yetu.

Yetu adat banjañan iñeen na batēb

(Maci 5.1; 10.1-4; Markut 2.23-28)

¹² Yetu aya ʔi ŋnuur mēntan pñehan Našibaʔi du pnkuŋ, aʔer ʔi pñehan.

¹³ Wi unuur ujinʔuŋ, kē ašē du baʔašarul. Adat ʔi baka bañaan iñeen na batēb, aʔu katim ki *banjañan.

† 5:39 Poot pi baktiiniyaanuŋ ʔi paji woli paʔafi paba lil lil maakan. * 6:4 ʔi wal wi Dayiʔ, kaloona kajaan kadiiman kē Našibaʔi awo da. Kul ki ki bajaan bado katoh ki Našibaʔi.

14 Bawoon: Fimon i aʽuun katim ki Piyeer, Andre aʽa Fimon, *Yakob, *Yowan, Filip, Bartelemi,

15 Maci, Tooma, Yakob abuk Alfe, Fimon andu'aniin Nagutar utaak,

16 *Yudat i Yakob, na Yudat Itkariyot ambiin adek Yetu kafet.

Pntuk pi bañaan pabi ti Yetu

(Maci 4.24-25; Markut 3.7-11)

17 Wi wi Yetu aʽaan awala na baka, aʽe naʽ ti dko dbad. Baʽaʽarul batum, aʽu na pntuk pi bañaan banwoonuj nʽfet bti nʽi *Yuda, na Yerutalem, na nʽbeeka nʽi Tir na Fidon nʽanwoon ti kaban ki bdék.

18 Babi ptiinka kabot kajeb mmaak mi baka. Biki nʽntaayi nʽakyewlenuj kak bajebi.

19 Ké bañaan bti baʽe do na pban Yetu, ʽiki mnhina mlonj mampenna ti a, ajeban bañaan bti.

Bannuurandenuj na banwuʽanuj

(Maci 5.1-12)

20 Ké Yetu aʽe kat kéʽ aten baʽaʽarul aʽe ji :

« Nanuurandeni an nanwaanuj,
ʽiki *Pʽih pi Naʽibaʽi pawo pi nan.

21 Nanuurandeni an nanwoonj na ubon hénkuj,
naluj kade kayok.

Nanuurandeni, an nanwoonj ti nʽwooni hénkuj,
naluj kado kaji.

22 Nanuurandeni, woli bañaan baʽooran,
adookan, akaran,
atok katim ki nan aji nafepaa ʽiki nafiyaar *Abuk Niiñ.

23 Nalilaan unuur mēnt, nawo ti mnta, baluk bi nan baluj kadēm du baʽi. Ké hénk di di bateem baka babinj ado na *baʽupar Naʽibaʽi.

24 Ké an bayok naʽe wuʽan,
nadobi yeenk baluk bi nan!

25 Nawuʽani, an nanyokuj hénkuj,
naluj kawo na ubon.

Nawuʽani, an nankjiin hénkuj,
naluj kawo na puum kabot kawooni.

26 Nawuʽani, woli bañaan bti baʽup bnuura ti an!
Ké hénk di di bateem baka babinj ado na baʽaaki banjakuj aji bawo baʽupar Naʽibaʽi. »

Pʽjal baʽooradul

(Maci 5.39-47)

27 « Ké nʽe ʽupan, an nankntinknuj: Naʽalan baʽooradan, nado kado bam-pokananj bnuura.

28 Nañehandēran bankfēpanaj Naʽibaʽi awul baka bnuura, nañehaan Naʽibaʽi pa bankʽupuj buʽaan ti an.

29 Woli ñaan akobu ti kajeem kalonj, kdek kak kundu. Woli ñaan aʽehu bayeti, wutana aje kak kamiʽa.

30 Woli ñaan añehanu, ʽenana, woli aje uko wi nu, wutan kahepara wa.

31 Uko wi naʽaluj bañaan badolan, nadoon wa kak pa baka.

32 « Woli naʽal banʽalananj ʽañ, ubeeb uhoj wi wi nakaanj ba? Bado buʽaan badoo ji banʽal banʽaluj baka.

33 Woli nado bnuura bankdolananj bnuura ʽañ, ubeeb uhoj wi wi nakaanj ba? Bado buʽaan badoo ji bado hanj.

³⁴ Woli naṭeeṭan banhilaṇuṅ kalukan, ubeeb uhoṅ wi wi nakyoonkuṅ ba? Bado buṭaan badoo ji baṭeeṭan kak batēṅṅ baka, kayoonk baluk banliṅuṅ na wi baṭeeṭanuṅ.

³⁵ Kē naṣē wo i kaṭēp ṭēp kaṅal baṣooradan, nadoon kado bnuura, kaṭeeṭan, kawut kaḥaṭ balukan. Naluṅ kayeenk baluk bweek, kaṣē kawo babuk Naṣibaṭi *Andēmuruṅ Maakan. Ul, annuuriṅ na banwoonṅ baanji babeeba, na banṅotuṅ. »

Nadoon kaṭen batēṅṅan
(Maci 7.1-5)

³⁶ « Nadoon kaṅaga maakan, jibi Aṣinan ajaan ṅagi'an maakan.

³⁷ Nawutan katen buṭaan bi batēṅṅan, baṣē baluṅ bawut pten bi nan. Nawutan kaji atēṅṅan aduknaanaa, baṣē bawo baankluṅ kaji naduknaanaa. Namiiran batēṅṅan, baṣē baluṅ bamiiran.

³⁸ Naṭenan, baṣē baluṅ baṭenan. Baluṅ kawulan untumuṅ adoo apel umbootu wi nan, ṅdeey ṅaluṅ kaṭum kadoo katula, baluṅ kaniiban na kaniibi ki najaṅ naniibna! »

³⁹ Yetu akak ahoṅ na baka aji : « Hum di di nakuul ahinanuṅ kaṭoṅ nakuul atēṅṅul ba? A-a, baya kajot bukai batēb bti ṭi bhēr.

⁴⁰ Nin najuk aloṅ aanhinan kapel najukan i nul, kē najuk anjukuṅ ame, aṣē luṅ kawo ji najukan i nul.

⁴¹ « Iba ya we ppēnan katēmal kanwoonṅ ṭi pkēṣ pi atēṅṅu, aṣē duk pmul panwoonṅ ṭi pi nu? We ukaṅ ba?

⁴² Hum di di ihinanuṅ kaji na atēṅṅu, “ayiṭ naan, biin mpēnanu katēmal ṭi pkēṣ,” aṣē wo iinwin pmul panwoonṅ ṭi pi nu? Iwi nataaki, duni ipēnan pmul panwoonṅ ṭi pkēṣ pi nu! Woli ipēnan pa kbaa hil kawin bnuura, kapēnan katēmal kanwoonṅ ṭi pkēṣ pi atēṅṅu! »

Bko na mbuk mi ba
(Maci 7.16-20)

⁴³ « Bko bjeb baanhil kabuk mnko mnwuṭaan, kē bko bmaakal baanhil pbuk mnko mnuura.

⁴⁴ Baji bayikrēnaan bko ṭi mnko mi ba. ṅaaṅ aanhinan kamar pjaak ṭi byuw, kē ṅaaṅ aanhil kak kamar mbut ṭi bṭēmpēl. »

⁴⁵ ṅaaṅ anwoonṅ nanuura, aji jejna bnuura mēṅṅ du kaṭēbul, kaṅtumi na iko inuura, anwuṭuṅ aji jejna buṭaan bi nul du kaṭēbul, kaṅtumi na iko iwuṭaan. Aa, uko untumuṅ ṭi kaṭēb ki ṅaaṅ, ujaṅ upēna ṭuṅ mntumul.

Itoh itēb
(Maci 7.24-27)

⁴⁶ « Naji nadu'ēn kaji “Ajugun, Ajugun,” kaṣē wo naanji nado uko wi njakuṅ. We ukaṅ ba?

⁴⁷ Woli ṅaaṅ abi ṭi nji, atiink uṭup wi naan, aṭaṣ wa, ddiimanan jibi anaamuṅ;

⁴⁸ Anaam ji ṅaaṅ anniwuṅ katoh. Ajip adiilēn, aṣē paf katoh ṭi mnlaak. Woli uṣubal uweek ubil, kē meel mampaari, maanji mahilan ka pṣiṅṅ, ṭiki, katoh kaniw bnuura aliinṅ.

⁴⁹ Kē anṣaaṅ atiink uṭup wi naan aṣē wo aandi pdo uko wi njakuṅ, anaam na ṅaaṅ anniwuṅ katoh ṭi mboṣ aṣē wo aanjip adiilan. Woli meel mampaari, katoh kajot ṭi dko mēṅṅ, katoka bti. »

7

Pfiyaar pi naweek i bangoli iṅeen week
(Maci 8.5-13; natenan ṭi Yowan 4.46-54)

¹ Wi Yetu aṭiiniin na bañaan banktiinkuluṅ aba, aṣe neeṅ ṭi ubeeka wi Kapernawum.

² Naweek alon i bangoli iñeen-week awo da, aka nalemparul alon, i anjalun maakan ke amaak adoo ñogan pkeṭ.

³ Wi atiinkunṅ ke baktiiniyaan uko wi Yetu, ke aṣe yil bantohi *bayuday balon du a, bakooṭa abi ajeban nalemparul.

⁴ Wi babinṅ ṭi Yetu, aṣe kooṭa bnuura aji na a : « Ñiintṅ i awo i iṭenka,

⁵ ṭiki anjal pntaali pi nun. Ul aniwunṅ un *katoh kañehanaani. »

⁶ Ke Yetu agakandër na baka, wi bakyaan pñog katoh ke naweek i bangoli aṣe yil banohul balon baya baji na a : « Ajugun, kṭo kanooran uleefu, dpoṭ ibi ineeṅ ṭi katoh naan.

⁷ Uko waṅ ukaan ke meññoom abi te du iwi ; iṣale ṭup uṭup uloolan ṭaṅ nalempar naan abi jeb jeb.

⁸ Nji kak dka anṣihnuṅ abot awo na bangoli biki nṣihun, woli dji na alon ṭi baka : “Yaani,” aya, undu “Biini,” abi, nalempar naan “Dolan uko wi,” Ado wa. »

⁹ Wi Yetu atiinkunṅ uṭup waṅ aṣe maṭ naweek i bangoli maakan, awugṣa wal menṭ aten bañaan baṭum bankṭaṣulun aṣe ji na baka : « Dṭupan, ṭi *Itrayel bti, meṃbaan kawina pfiyaar panliṅ na pi. »

¹⁰ Wi bayili bakakunṅ katoh, baṭenk nalempar nangoli naweek ke ajebi.

Yetu anaṭan nduba alon ṭi pkeṭ du ubeeka wi Nayin

¹¹ Wi uko waṅ uṭepun, ke Yetu aṣe tool pya ubeeka alon wi bajaan bado Nayin, baṭaṣarul na bañaan baṭum ke bakyaanṅ na a.

¹² Wi Yetu akneejanunṅ ubeeka, ayit na umoy wi nduba alon i ñaaṭ nayot alon akahaṅ ṭaṅ. Pntuk pweek pi bañaan pañoṭana.

¹³ Wi Yetu Ajugun awinunṅ ñaaṭ un aṣe ñagi'a aji na a : « Yompan. »

¹⁴ Aya aban kajiiṅ ki bapafunṅ puum, bamëbanunṅ ka ke banaṭi ; ke aṣe ji : « Ndub, iwi i nji kaṭiiniyaanunṅ, naṭiin! »

¹⁵ Nduba ankeṭunṅ ke ahet aṭo aṣe jun pṭup na bañaan. Ke Yetu akakana anin.

¹⁶ Bañaan bti balenk adiwaṣa, abot adëman Naṣibaṭi aji : « *Naṭupar Naṣibaṭi naweek apën ṭi ptoofun ke Naṣibaṭi abot awuli pntaali pi nul. »

¹⁷ Uko wi Yetu waṅ umeetana ṭi *Yuda bti na nṭaak njanfooyun wa.

Yetu aṭeem bayili biki Yowan Nabattaar (Maci 11.2-19)

¹⁸ Baṭaṣar *Yowan Nabattaar baya akakalëṣa iko menṭ bti, ke aṣe du baṭaṣarul batëb

¹⁹ ayil baka du Ajugun baya bahepara : « Iwoon anwoon i pbi, këme nṭwo biki kayoonk alon kak? »

²⁰ Wi biintṅ menṭan babanunṅ ṭi Yetu aṣe ji na a : « Yowan Nabattaar ayilun ṭi iwi, nṭheparu me iwoon anwoon i pbi, këme nṭwo biki kayoonk alon kak? »

²¹ Wal menṭ Yetu ajeban bañaan baṭum bammaakunṅ, apënan bañaan baṭum nṭaayi abot ado bakuul ke bakwin.

²² Ke Yetu aṣe teem bayili aji : « Nayaan nakakalëṣ Yowan uko wi nakwinunṅ akuṭ atiink henk : bakuul bakak awin, banṭakmunṅ bapoṣ, bammaakunṅ bdoṭ bajebi ke bandënemunṅ baktiink, bankeṭunṅ banaṭa ṭi pkeṭ, *Uṭup Ulil Unuura utiinkana ṭi bawaanṅ.

²³ Anwoon aampok pfiyaarën anuurandëni. »

²⁴ Wi bañaan biki Yowan ayilunṅ bayaan, ke Yetu aṣe wo ṭi pṭiiniyaan uko wi Yowan na bañaan baṭum bukunṅ aji : « we wi wi nayaan pten du *pndiis ba? Bmaaj bi uyook ukṣinṅunṅ ba i? A-a.

25 Kë we wi wi naşaaŋ aya pten ba? Ñiint̃ anñëgiiñ a i? Bankaañ iko inuura abot ade umundu bawo du itoh yi başih.

26 Kë we wi nayaar̃ pten ba? *Naţupar Naşibaţi a i? Nafaŋi, kë nşë ţupan, nawin ampeluŋ Naţupar Naşibaţi.

27 Ul i i upiituñ aji :

“Naşibaţi aji : *Tenan, dyil nalempar naan ţi kadunu, abomanu bgah.*” »*[☆]

28 « Dţupan : Ţi bañaar̃ bambukiiñ Ţi kayiñ ki baaţ, nin aloŋ aampel pel Yowan ; kë űaar̃ anwoonuñ nampoţi du *Pşih pi Naşibaţi aşë pela. »

29 Bañaar̃ bti adoo ţu na *bakobraar̃ daaşa banktiinkuluŋ badinañ kë Naşibaţi awo natool wi badoluŋ *batitmu bi Yowan.

30 *Bafaritay na *bajukan Bgah kë başë pok uko wi Naşibaţi aŋaluŋ pa baka, bapok Yowan *abattaar̃ baka.

31 Yetu akak aji na baka : « We wi wi mbaar̃ anaamnt̃eñ na bañaar̃ biki kawuuñ ki nşa ki? Banaam na we? »

32 Bawo ji bapoţ banţooñ du ufeeru, aşë ţëlsër aji :

“Nţeeni,

kë naankii!

Nyeeh iyeeh yi pjooţan

kë naanwoonii!”

33 « Aa, Yowan Nabattaar̃ abi, aankde pde, aankdaan poot, kë naji : “Awo na untaayi!”

34 *Abuk Ñiint̃ kë abii, ade abot adaan poot, kë naji : “Awo nafeer, nakuj, awo nanoh bakobraar̃ daaşa na bado buţaan!”

35 Kë banktaşuŋ uţup unţuŋa wi Naşibaţi başë yikrën kë uwo uţool. »

Yetu apënan ipekadu yi űaaţ nado buţaan

(Maci 26.6-13; Markuţ 14.3-9; natenan ţi Yowan 12.1-8)

36 Unuur uloŋ, *nafaritay aloŋ adu Yetu pyoban ; kë aya aneej du katoh ki nul aţo Ţi umeeşa.

37 űaaţ aloŋ kë aşë wo Ţi ubeeka mënţ, anwooñ nado buţaan. Wi ameej kë Yetu abi pyoban du uko nafaritay aşë Ţij ukëra ujuŋ ulil pţëkëŋ Ţi pţukar pmpoţi pi babomanuŋ na ufuuş ufaatal.

38 Abi aţo Ţi kafet̃ ki Yetu, Ţi ihoţul*, awooni, aűowana ihoţ na mnkuul abot awent ya na uwel wi nul, aboot ihoţ yi Yetu aşë kër ukëra ujuŋ ulil pţëkëŋ Ţi ya.

39 Wi nafaritay anduuñ Yetu pyoban awinuŋ uko waŋ aşë ji Ţi uşal : « Woli űiint̃ i awo lah *Naţupar Naşibaţi na manjoonan, ame in awooñ űaaţ ankbanuluŋ hënk, na uko wi awooñ: naţuunk! »

40 Kë Yetu aşë Ţiini wal mënţ na nafaritay aji na a : « Ţimoŋ, dka uko uloŋ wi nűaluŋ kaţupu » kë ateema aji na a : « Naweeek ţupan. »

41 Kë Yetu aşë ji : « Biint̃ batëb baloŋ babi Ţeeţ itaka du najula, aloŋ kë aţeeţ baluk bi nűnuur iűeen week nűyaaş kaűeen, undu kë ayeenk bi nűnuur iűeen-kaűeen

42 Jibi bawooñ baanhilan pluk, kë najula awutar baka bukal batëb bti itaka yi baţeeţuŋ. In akűalnuluŋ maakan Ţi batëb bukuŋ ba? »

43 Kë Ţimoŋ ateam aji : « Dşal aji i awutaruŋ itaka itum a. » Kë Yetu ajaka : « Ifaŋi. »

☆ 7:27 Malaki 3.1. * 7:38 Bayuday baji bapiint̃ woli bade.

44 Wi wi ašaan awugša ataan na ñaaŋ ašë ji na Fimon: « Iwin ñaaŋ i? Dneej ti katohu, kè iinñowën ihoŋ ; ul kè ašë ñowën ihoŋ na mnkuul mi nul abot awent ya na uwel wi nul.

45 Iimmookën wi mbiin, kè ul ašë bi kabootën boot ihoŋ wi mbiinuj.

46 Iinŋ'ën ukëra ti bkow ; ul, kè ašë kërën ihoŋ na ukëra ujuŋ ulil pŋékëñ.

47 Ukaaŋ kè njaku, ipekadu yi nul intumuj ipën ti a, ŋiki adiiman uŋal uweek. Kè ñaaŋ i bamiiruj uko umpoŋi aji ka uŋal umpoŋi pa ammiiruluj. »

48 Wi wi Yetu ašaan aji na ñaaŋ: « Ipekadu yi nu ipëni. »

49 Kè banwoon na a ti umeeša bašë šal aji : « Ñiint i awo ahon ba, adoo aji pënan ipekadu? »

50 Kè Yetu ašë ji na ñaaŋ uŋ: « Pfiyaar pi nu pabuuranu ; yaan bnuura. »

8

Baaŋ bangakandëruŋ na Yetu

1 Wi uko wan uŋepuj, kè Yetu ašë wo ti pñaaŋ na nbeeka na nntanka, ajukan abot aŋup *Uŋup Ulil Unuura wi *Pših pi Našibaŋi. Baŋašarul iñeen na batëb kè bawo na a,

2 aŋu na baaŋ balon biki bapënanuj nntaayi na mmaak : *Mariya i bajaan badu Mariya i ubeeka wi Magdala, i bapënanuj nntaayi paaj na ulon,

3 Yowana ahar Huŋa namali i *Herod, Fuŋana, na balon batum kak. Baaŋ mënŋ bajaan baŋënk Yetu na baŋašarul na bka bi baka.

Uhoñ wi nagur ndeey

(Maci 13.1-9; Markut 4.1-9)

4 Jibi pntuk pi bañaan payituj, kè bañaan bakwoona nbeeka bti abi ti Yetu, kè ašë hoñ na baka aji :

5 « Najaar apën pjur ndeey. Wi akgurun, ndeey nlon kè naya ajot du bgah ; apošana, kè nkat nde nja bti.

6 Nlon kè njot ti mnlaak, wi nanaŋiŋ, awaan meel akay.

7 Nlon kè njot ti ptoof pi iyiw, kè wi nanaŋiŋ na iyiw, kè ifiiklën nja.

8 Nlon kè naya ajot ti mboš mnuura, anaŋa, awul ndeey nŋtum maakan. » Wi ajakuj haŋ ašë huuran aji : « Ankaan ibaŋ itiiŋki, atiiŋkan! »

Uko unkayi kè Yetu aji hoñ

(Maci 13.10-17; Markut 4.10-12)

9 Baŋašar Yetu bahepara uko wi uhoñ wan ujaki.

10 Kè aŋeem baka aji : « An, baŋenan kè name iko injoonanuj yi *Pših pi Našibaŋi, inwoon iimmeešanaa, kè bandukiŋ, ti uhoñ wi wi nji kaŋupuj na baka, hënk :

“woli badoo ten baankwin

woli badoo tiŋk baankte.” »*

11 « Uko wi uhoñ ujakuj wii wi : Ndeey nwoon Uŋup wi Našibaŋi.

12 Bañaan balon bawo ji bgah, bi Uŋup ujotuj, wi bantiŋkuj wa, kè Untaayi Uweek ušë bi, apënan wa ti nhaaš nji baka aŋi bafiyaar bakuŋ babuur.

13 Balon bawo ji dko di mnlaak di Uŋup ujotuj, baji bayeenk wa na mnlilan woli batiŋk wa ; kè bašë wo baanka intaañ, baji bafiyaar btiŋšu, woli ujeenki baji bawutan.

14 Kè balon bawo ji dko di iyiw, bawoon bantiŋkuj Uŋup ašë ya, kè manŋaaf, pyok panjaan pafooyan bkow na kalilare ki umundu kè ifiiklën baka kè baandëmi.

* 8:10 Itayi 6.9.

15 Ké banwoon mboş mnuura bajaan batiink Uṭup wi Naşibaṭi na uhaaş unuura utool kamēban wa kabot kabuk ṅdeey ṭi kamiir ki baka.

*Uhoñ wi unkaniya
(Markut 4.21-25)*

16 « Nin alon aanji tehan unkaniya kaşē fēt wa na kakana, kēme kaṭu wa du kalişa uṭeeh, aji ṭu wa du bko duuṭ, bankmbiin bahilna bawin bjeehi bi wa.

17 Uko ummeniin ṅa uluṅ kameeṭana, kē uko unhankaniin uluṅ kapēn ṭi bdiḡ.

18 Naṭaafaraan keeri ṭi utiink wi nan, ankaan baluṅ kawula kak kapelan ; kē anwaanuṅ, badoo yeenk yeenk uko wi aşaluṅ aji akaa. »

*Bayiṭ Yetu biki mnfaṭan
(Maci 12.46-50; Markut 3.31-35)*

19 Anin Yetu na baṭa'ul babi du dko di awoon aşē wo baanhinan aṅoga ṭiki bañaan batumi.

20 Kē başē do kē baṭupa aji : « Naan na baṭa'u buk bukuṅ du bdiḡ, baṅal pwinu. »

21 Kē Yetu aşē teem aji : « Banktiinkuṅ Uṭup wi Naşibaṭi akuṭ ado uko wi uheparuṅ bawoon ni na baṭa naan. »

*Yetu aṭaṅan ukēk
(Maci 8.23-27; Markut 4.35-41)*

22 Yetu apaya unuur ulon ṭi bteem na baṭaşarul aşē ji na baka : « Nawulēn ṅya bdēk umban wundu. » Kē baya alow.

23 Wi bakmuuruṅ, kē Yetu aşē ṅoyēṅ. Kē ukēk uşē mara mara anaṭa ṭi bdēk. Meel manneeṭ ṭi bteem kē badoo kak i pjiir.

24 Wi wi baṭaşar Yetu başaan aṅoga, ahuma, ahuuran aji : « Naweeek, Naweeek, ṅkeṭi, wi nun ubaa. » Yetu aten wal mēṅ aşē ṅoman na uyook na meel manşintaruṅ. Kē iṭaṅani, dko kē dayompandēri.

25 Wi wi aşaan aji na baka : « Pfiyaar pi nan pawo ṭuṅ ba? » Balēnk akuṭ aṅoṅar aşē ṭupar aji : « Ṇaan i, awo ahon andoon aşook uyook na meel kē ṅado ji ṅatiinka? »

*Yetu ajeban ṅiinṅ i untaayi uneejuṅ
(Maci 8.28-34; Markut 5.1-20)*

26 Baya aṅog utaak wi Bagenatereṅ untaanuṅ na wi *Galilay.

27 Wi Yetu atapan tap kahoṭ ṭi mboş, kē ṅiinṅ alon i ubeeka mēṅ i ṅntaayi ṅaneejuṅ aşē bi ayit na a. Ujon wi awoon aankak awoh imişa, kē aankak afēr ṭi itoh, aji bi wo wo du pnguran.

28 Wi awinuṅ Yetu aşē fut idiim ajot ṭi ihoṭ yi nul ahuuran maakan aji : « Inumiyaan we ba Yetu, Abuk Naşibaṭi *Andemuṅ Maakan? Dkooṭu kooṭ, khajanaan! »

29 Yetu alēbar wal mēṅ na untaayi upēn ṭi ṅiinṅ un. Nyaaş ṅṭum, untaayi uji uneeṭ ṭi a, baji batana tan na mnkorentu kēme bakiina kiin, kē aşē ji marana maran iko yi batannuluṅ, untaayi uşē ya na a du *pndiiş.

30 Kē Yetu aşē hepara aji : « Katimu kawo hum? » Kē aji : « Pntuni » ṭiki ṅntaayi ṅṭum ṅaneeṭ ṭi a.

31 Kē ṅaşē kooṭa awut kawat ṅa du infernu.

32 Kē batani bweek bi ṅnkuma başē wo ṭi pşuṅ du pnkuṅ duuṭ. Wi wi ṅntaayi ṅakooṭuṅ Yetu adinan ṅa ṅaneeṭ ṭi ṅnkuma. Kē adinani.

33 Kē ṅntaayi ṅapēn ṭi ṅiinṅ, aneeṭ ṭi ṅnkuma, batani buṅ kē bawura wura ajot du bdēk ayoora.

34 Wi bayafan bajug batani bawinun uko unṭepun aṣe jin na pti, wi bayaan aṣe kakalēs uko mēnt̄ ṭi ubeeka na nṭeṭ.

35 Wi wi bañaan baṣaan abi pten uko unṭepun, abi aṭog ṭi Yetu aṣe win űiint̄ i nṭaayi nṭapēnun ṭi uleef kē aṭo ṭi ihoṭ yi Yetu. Awohara hēnkun akak ñaan, kē bañaan baṣe lēnk.

36 Banwinun uko unṭepun bti bakakalēs bandukiin jibi űiint̄ aneejiin nṭaayi ajebi.

37 Bañaan bti du utaak wi Bagenateren balēnk adiwṣa wal mēnt̄, ukaan kē baji na Yetu « Yaani, lowun! » kē Yetu aṣe paya ṭi bṭeem kaya na bgahul.

38 Wi wi űiint̄ i nṭaayi nṭadukun aṣaan aji na a : « Dkooṭu kooṭ wutaan mbi na iwi. » Kē Yetu aṣe dooka aji na a :

39 « Kakan katohu! Iya ikakalēs uko wi Naṣibat̄i adolon bti pa iwi. » Kē űiint̄ ayaa, aṣe ṭup ṭi ubeeka bti uko wi Yetu adolon pa a.

*Yetu ajeban ñaaṭ alon akuṭ anaṭan poonu abuk Jayirut ṭi pkeṭ
(Maci 9.18-26; Markut 5.21-43)*

40 Pntuk pi bañaan pawo ṭi pyoonk Yetu du bdēk umban wun. Wi abanun, kē baṣe bi bti pkita.

41 Kē űiint̄ alon anwoon katim ki Jayirut aṣe bi da. Awo naweek i *katoh kañehanaani ki bayuday. Abi ajot ṭi ihoṭ yi Yetu aṣe kooṭa aji abi du katohul.

42 Abukul ñaaṭ aloolan ṭaṇ i akaan i nṣubal iñeen na nṭēb amaak aṭogan pkeṭ.

Wi Yetu akyaan ṭi bgah, bañaan batum adoo wuuk wuukana.

43 Kē ñaaṭ alon aṣe wo da, awo na pmaak pi ptula pñaak nṣubal iñeen na nṭēb hēnkun [atok bka bi nul bti ṭi pñaay na bapiinṭan] kē nin ñaan aanhinan ajebana.

44 Ñaaṭ mēnt̄ abi aṭog ṭi kafet̄ ki Yetu aṣe ban kambiint̄ ki kamiṣa ki nul, ṭi dko mēnt̄ kē pñaak pabi ṭaṇan ṭaṇan ptula.

45 Kē Yetu aṣe ji : « Ñaan alon abanēn, in ula? » Wi bañaan bti bapokun kē Timon Piyeer aṣe ji na a : « Naweek, bañaan bafooyu, awuuk wuukanu di. »

46 Kē Yetu aṣe ji na a : « Ñaan alon abanēn, dṭiink mnhina mlon kē mampēn ṭi nji. »

47 Wi ñaaṭ awinun kē amobanaa aṣe bi ajot ṭi ihoṭ yi Yetu, alēnk akat kat. Akakalēs Yetu ṭi kadun ki bañaan bti uko unkaȳi kē abana, abot aṭup jibi ajebi ṭi dko mēnt̄.

48 Kē Yetu aṣe jaka : « Ñaaṭu, pfiyaar pi nu pajebanu. Yaan na bnuura. »

49 Ahum kaṭiini, kē alon aṣe woona uko naweek i katoh kañehanaani aji na a : « Kṭo kanooran Najukan, abuku aneem hēnkun. »

50 Kē Yetu atiinka, aṣe teem aji : « Klēnk nin, fiyaarēn ṭaṇ, anaṭa. »

51 Wi babanun du uko naweek i katoh kañehanaani, aandinan nin alon aneej na a bē mēnt̄ Timon Piyeer, *Yowan na *Yakob, aṭu na aṣin na anin poonu.

52 Bañaan bti bawooni abot aṭēga. Kē Yetu aṣe ji : « Nayompan, aankeṭi aṭoyēnt̄ nṭoyēnt̄. »

53 Kē bañaan baṣe nṭubana, ṭiki bame kē akeṭi.

54 Kē Yetu aṣe mēban poonu ṭi kañen aji na a : « Poon, naṭiin »

55 kē uhaaṣ uṣe kak ṭi napoṭ, kē anaṭa ṭi dko mēnt̄. Wi wi Yetu aṣaan aji na baka bawula pde ade.

56 Bajug poonu bañoṇar bnuura, kē aṣe ji na baka bawut kaṭup nin alon uko unṭepun.

9

Yetu ayil banjañan iñeen na batëb

(Maci 10.1-9,11-14; Markut 6.7-13)

1 Yetu adu *banjañan iñeen na batëb ašë wul baka uforta na mnhina mi bahilni kadook ntaayi bti, kabot kajeban mmaak.

2 Wi wi ašaan ayil baka baya bašup uko wi *Pših pi Našibați na pjeban bamaakal.

3 Aji na baka : « Naktij nin ukoolan pa bayaaş, nin panduk, nin umañ, nin uko ude, nin untaam, nabot nawut kaya na imișa itëb.

4 Katoh kaji kayeenkanle, naneej da, kačo, te wi nakluņ kapën da kaya.

5 Dko di bayaan awo baanyeenkan, nadan danaan pdëpalën ti ihoť yi nan woli napën ti ubeeka mënt, nayuujna baka kë bado buťaan. »

6 Wi wi banjañan bašaan aya na nřët ašup *Uťup Ulil Unuura abot ajeban bamaakal na dko bti.

Herod Antipa aňal kame ñaan anwoonj Yetu

(Maci 14.1-2; Markut 6.14-16)

7 Wi *Herod nantuňa i *Galilay atiinkuņ uko unktëpuņ ašë tu kapaam ; balon baji baji « *Yowan anatiinť pkeť »

8 balon kaji « *Eli akaan abi » balon kak kaji « Alonť pkeť » *bašupar Našibați bajon anaťiinť pkeť. »

9 Kë Herod ašë ji wal mënt; « Yowan, njiť uleef naan ddo kë bafala bkow. Kë in ašaan awo ñiint i ntiinkuņ kë baji ado iko yanť? » Kë wi wi Herod ašaan aduka wal mënt ala pwin Yetu.

Yetu awul pntuk pi baňaan pde

(Maci 14.13-21; Markut 8.27-31)

10 *Banjañan bawoona bayaaş wal mënt ašë kakalëš Yetu iko yi badoluņ bti. Yetu kë ašë duk pntuk pi baňaan aya agaag na baka du umbanť wi ubeeka wi bajaan bado Bettayida.

11 Kë wi baňaan bamehanť me hanť ašë taša. Yetu ayeenk baka bnuura, aťiini na baka uko wi *Pših pi Našibați abot ajeban bannumiinť pjeb.

12 Unuur ujun pyob kë banjañan iñeen na batëb bašë ñoga ajaka : « Jakan na baňaanť baya du nřntanka na nřët nřanňogunť ti bahilna baka uko ude, na dko dpiintť, dko di nřwoonť di daanfëťi. »

13 Kë Yetu ašë ji na baka : « nawulan baka bade bdidi'an! »

Kë bašë teema aji : « Nkaha ipoom kañeen na nřëb nřëb. Këme nřwo i kaya kanugar baňaanť biki bti uko ude. »

14 Biintť banwoonť da bawo uko ji iñeen week nřyaaş iñeen kañeen (5000).

Yetu kë ašë ji na baťašarul : « Nadolan baka bado kačoona uko ji baňaanť iñeen kañeen (50). »

15 Kë bado hanť, baňaanť bti kë baťo bnuura.

16 Wi wi Yetu ašaanť aje ipoom kañeen yunť na nřëb nřëb nřunť, akat kës aten baťi, abeeb Našibaťiť iko ide yunť, akitëš ya ašë wul baťašarulť aji bafah pntuk pi baňaanť.

17 Baňaanť bti kë bade ayok, kë baťonkrën iko ide indukiinť kë itum kkaar iñeen na ktëb.

Fimonť Piyeer ašup aji Yetu awoonť Krittu

18 Yetu agaag unuur ulonť na baťašarulť awoť pñehan Našibaťiť ašë hepar baka aji : « Baňaanť bašalť aji dwo in baťa. »

19 Kê başe teema aji : « Balon baji iwo *Yowan Nabattaar, kê balon baji iwo *Eli, kê balon kak baji iwo alon ʔi *baʔupar Naʔibaʔi bajon annaʔiin ʔi pkeʔ. »

20 Kê Yetu aʔe hepar baka aji : « Kê ʔi an, nʔi dwo in ba? »

Fimon ʔiyeer ayeenk wal mēnt bʔup aʔe ji na a : « Iwo *Krittu i Naʔibaʔi ayiluj. »

21 Wi wi Yetu aʔaan aʔook baka aji bawut kaʔup wa nin ʔaan.

22 Akak aji na baka : « *Abuk ʔiint awo kahaj maakan, kapokana ʔi bantohi, ʔi *baʔejan baweek na ʔi *bajukan Bgah. Baluj kado bafina, unuur uwajanʔen aʔe naʔa ʔi pkeʔ. »

Hum di di ʔaan awoon kaʔas Yetu

(Maci 16.24-28; Marku 8.34-9.1)

23 Yetu aʔiini wal mēnt na baʔaan bti, aji na baka : « Woli ʔaan anjal kaʔaʔen, awo i kaʔilma uleeful kakuja krut ki nul, kadinan phaj ji nʔi unuur unjinti, kabot kaʔaʔen udole wo ʔi pkeʔ.

24 ʔaan anʔsaluj pbuuran ubida wi nul aluj kawaan wa ; kê ankluj kawaan ubida wi nul pa nʔi aluj kabuuran wa.

25 ʔaan ahilanle aka umundu bti, adolna wa we ba woli aneemanden ubida wi tul?

26 Woli ʔaan alon akowari'aan, nʔi na nʔup nʔi naan, nʔi *Abuk ʔiint, dluj kakowari'a woli dbi na mndem mweek mi Paapa na mi nwanjut nyimanaan.

27 Dʔupan na manjoonan, balon ʔi banwoon nʔa ʔi baankluj kakeʔ bē baanwin *Pʔih pi Naʔibaʔi. »

Ubi wi Pʔih pi Naʔibaʔi

(Maci 17.1-8; Marku 9.2-8)

28 Nnuur bakren ʔaya pʔep wi Yetu aʔupnur uko wan, kê aʔe jej bi Fimon ʔiyeer na *Yowan na *Yakob aya na baka du pnkuj pweek pa baya baʔehan Naʔibaʔi.

29 Wi Yetu awoon ʔi pʔehan Naʔibaʔi, kê başe win kaara di nul kê daʔelʔaa, imiʔa yi nul kê ikak afaat feh.

30 Biint batēb kê banaʔ aʔiini na a : *Moyit na *Eli

31 banknuuruj maakan. Bawo ʔi pʔiiniyaan jibi Yetu akbaaʔeʔi ulempul, wi akluj kakeʔ du Yerutalem.

32 Fimon ʔiyeer na batēntul batēb bukuj banjoʔent aront, kê wal wi batenuj, aʔe win mndem mi Yetu abot awin baʔaan batēb banwoon na a.

33 Kê wi biint bakan mēntan bakyaan pduk Yetu, Fimon ʔiyeer kê aʔe ji na a : « Najukan, unuura nʔwo ʔi dko di! Ntan iloona iwajanʔ, kalon kawo ki nu, kalon ki Moyit, kandukiin kawo ki *Eli. » Aankak ame uko wi akʔupuj.

34 Ahum kaʔiini, kê kanfēluj kalon kaʔe mara mara abi, awun baka, baʔaʔar Yetu kê balenk maakan wi kanfēluj kawunun baka.

35 Kê pdiim plon paʔe pēna ʔi ka aji : « I, awoon Abuk naan, i nʔi ndatuj. Nadoon katiinka. »

36 Wi pdiim pan patiinkaniin kê başe wina Yetu ʔaʔn. ʔuj nnuur mēntan baʔaʔar Yetu bayompi, baanʔup nin ʔaan uko wi bawinuj.

Yetu ajeban napoʔ i untaayi ukyewlēnuj

(Maci 17.14-18; Marku 9.14-27)

37 Wi unuur ujintuj kê Yetu na baʔaʔarul bakwala pnkuj, kê pntuk pweek pi baʔaan paʔe bi pyit na Yetu.

38 Kê ʔiint alon aʔe huuranaan du pntuk meet aji : « Naweek, dkooʔu kooʔ ; tenan abuk naan! Ul aloolan ʔaʔn i i nʔi nkaan.

³⁹ Untaayi uji uneej ti a, kadola amara mara kaŋajar, kalëtar, kabot kayiih. Ukak aji ujon uwutana, kaduka anoor maakan wal wi ubi'i wutana.

⁴⁰ Dkooŋ baŋaŋaru badook wa, kē baanhinani. »

⁴¹ Wi wi Yetu aŋaŋ ateema aji : « Nawo bañaŋ bawuŋaan, banwoon baanfiyaari! Dwo kaŋo na an te lum ba? Dwo kado kamiiran te lum ba? » Wi aŋiiniŋ haŋ aba aŋe ji na ŋiint: « Ʋijan abuku! »

⁴² Wi napoŋ akŋoŋuŋ Yetu kē untaayi uŋe wata Ʋi mboŋ adola kē aklëtar. Kē Yetu aŋe bëg wa, ajebana, akakana aŋin.

⁴³ Bañaŋ bti kē baŋe ñoŋar Ʋi mndëm mi Naŋibaŋi.

Yetu aŋup pkeŋ pi nul uyaas utëbanŋën
(Maci 17.22-23; Markuŋ 9.30-32)

Bañaŋ bti bahum ñoŋar iko bti yi Yetu akdolun, kē aŋe ji na baŋaŋarul :

⁴⁴ « Namëbaan uko wi nji kaŋupanaŋ hënkuŋ bnuura : *Abuk Ñiint abi kawulana du bañaŋ. »

⁴⁵ Kē baŋaŋar Yetu baŋe wo baante uŋup mënt. Uhoñ mënt upel kame ki baka, bahilna bawo baankte wa. Kē bakak aŋi phepar Yetu apiban baka wa.

In adëmnun Ʋi an?
(Maci 18.1-5; Markuŋ 9.33-37)

⁴⁶ Wi wi blaŋar baŋaŋ apën Ʋi baŋaŋar Yetu, kē banjal kame andëmnun Ʋi baka.

⁴⁷ Kē Yetu ammeen ŋŋal ŋi baka, aŋe Ʋij napoŋ alon, adola kē aŋo aŋoŋa

⁴⁸ aŋe ji na baka : « Ñaŋ anyeenkuŋ napoŋ i Ʋi katim ki naan, ayeenkën nji Ʋi uleef naan, kē ñaŋ anyeenknun, akak ayeenk anyilnun. Anwoonun nampoŋi Ʋi an, un mëntan adëmnun. »

Anwoon aampokan, awo na an
(Markuŋ 9.38-40)

⁴⁹ *Yowan aje bŋup wal mënt aji : « Naweeŋ, ŋwin ñaŋ alon anjaŋ adook ŋntaayi Ʋi katim ki nu, kē ŋneenana, Ʋiki aanji gakandër na un kaŋaŋu. »

⁵⁰ Yetu kē aŋe teem aji : « Nakneenana : anwoon aampokan, awo na an. »

Yetu atool pya Yerutalem

⁵¹ Wi wal wi Yetu awoon i pdeenana baŋi uŋoŋuŋ, kē aŋe bi Ʋu Ʋu Ʋi pya Yerutalem.

⁵² Adun ayil bañaŋ balon kē bajota kadun. Wi bakyaŋ na bgah, aŋe neeŋ du ufëŋ ulon du *Tamariya kabomana dko dfer.

⁵³ Bañaŋ biki ufëŋ mënt kē baŋe pok pyeenk Yetu Ʋiki atool tool pya Yerutalem.

⁵⁴ Wi *Yowan na *Yakob bawinun uko waŋ aŋe ji : « Ajugun, injal ŋdo bdoow bawoona baŋi babi batër bañaŋ biki, bakakan baka ufob i? »

⁵⁵ Kē Yetu aŋe kok aŋoman na baka [aji : « Naamme uhaas unwoon kaŋon ubida wi nan. *Abuk Ñiint aambi bi pŋok ŋbida ŋi bañaŋ, abi bi pbuuran baka. »]

⁵⁶ Kē baŋe tool wal mënt aya untanka umpaŋi.

Naŋaŋar Yetu awo kawul uleeful bti
(Maci 8.19-22)

⁵⁷ Wi bakyaŋ na bgah kē ñaŋ alon aŋe ji na Yetu : « Dko di ikyaŋ, dŋaŋu da. »

⁵⁸ Kē Yetu aŋe ji na a : « Ñnfëŋ ŋaka ihër, kē ŋkat ŋi baŋi ŋaka intan, *Abuk Ñiint ul, aanka dko dpafni bkow. »

59 Akak aji na alonj: « Ƨaŋaan. » Kë anj mënŋan ateema aji : « Naweeek, duni tenën te umoyën Paapa. »

60 Kë Yetu aji na a : « Wutan baktej baya bamoy bankeŋunj biki baka ; iwi yaan ido kaŋiiniyaan *Pŋih pi Naŋibaŋi. »

61 Alonj akak aji na a : « Ajugun, dluj kaŋaŋu, ma duni iyoonkën dya kaŋup bayiŋ naan. »

62 Kë Yetu aŋe teema aji : « Ñaanj anjununj kajaar aŋe kok kafet aanhil plemp du Pŋih pi Naŋibaŋi. »

10

Yetu ayil baŋaŋarul iñeen-paaj-na-alonj na batëb (72)

(Maci 9.37-38)

1 Wi uko wanj utëpun, kë Yetu Ajugun aŋe dat bañaanj iñeen paaj na alonj na batëb* (72) kak Ƨi baŋaŋarul, ayil baka kë bakyaana batëb batëb, ajota kadun Ƨi nbeeka bti na dko bti di akluŋ kaŋëpna.

2 Aji na baka : « Kakit kadëmi, kë balemp baŋe tiinkët ; nakooŋan Ajug kakit ado balemp babi kakit ki nul.

3 Nayaani, dyilan ji nkaneeel nmpoŋi du ptoof pi nñiinj.

4 Naktij nin umbootu, nin umañ, nin kaŋapaat, naknaŋ pwul nin ñaanj alonj mboŋ Ƨi bgah.

5 « Woli naneej Ƨi katoh kalonj, naduniin naji : “Bnuura bawo Ƨi katoh ki.”

6 Woli ñaanj i bnuura awoonj Ƨi katoh mënŋ, bnuura bi nañehanunj buŋ baduka Ƨi a ; bë woli aanwo ñaanj i bnuura, aankyeenk bnuura bi nañehanunj.

7 Ƨi katoh ki bakyeenkanan, naŋoon da, nadaan nabot nade uko wi bakwulananj, Ƨiki nalemp aka na ptuumara. Nakdo kañaaŋ na itoh.

8 « Woli naneej Ƨi ubeeka ulonj kë bayeenkan, nadeen uko wi bakwulananj.

9 Najebaan bamaakal biki ubeeka mënŋ nabot naji na banfëŋunj da : “*Pŋih pi Naŋibaŋi pañogan.”

10 Bë woli naneej Ƨi ubeeka ulonj kë baanyeenkan, napën du igah kaji :

11 “Ndoe dan danan pdëpalën pi ubeeka wi nan pankabunj Ƨi ihoŋ yi nun kadukaran pa. Kë naŋe wo kame kakŋa uko wi : Pŋih pi Naŋibaŋi pañogan.”

12 Dŋupan, Ƨi unuur wi pwayëŋ, uko wi Naŋibaŋi akluŋ kado ubeeka mënŋ utam kapel wi badolunj Fodom*.

13 « Nawuŋani, an biki ubeeka wi Koratim, nawuŋani an biki ubeeka wi Bettayida, woli mlagre mandolaniin du an mandolaniin lah du nbeeka nji Tir na Fidonj, banfëŋunj da badobi wohara undiimaan nŋaaku kabot kaŋo Ƨi ufob kadiimanaan kë bañal pŋëlëŋ nŋida nji baka.

14 Ukaanj kë Ƨi unuur wi pwayëŋ uko wi Naŋibaŋi akdolananj ulunj katam kapel wi biki Tir na Fidonj.

15 Kë an biki Kapernawum, nanunj aji nalunj kadeenana te du baŋi i? Nabaa Ƨëp Ƨëp kawalana te du infernu. »

16 Yetu akak aji na baŋaŋarul : « Ñaanj antiinkananj, atiinkën ; ampokananj apokën, kë ampoknunj apok anyilnunj. »

Baŋaŋar Yetu bakak na mnlilan du a

(Maci 13.16-17)

17 Baŋaŋar Yetu iñeen paaj na alonj na batëb bakak na mnlilan aŋe ji na a : « Ajugun, nŋntaayi njadoo ji njado uko wi njakunj Ƨi katim ki nu. »

* 10:1 Npiit nlon nji unjon nŋaji : *bañaanj iñeen paaj na alonj.* * 10:12 Ujuni 19.24-28.

18 Kë Yetu aşë teem baka aji : « Dwin *Fatana kë awoona bați ajot ji kaliik liik.

19 Natenan! Dwulan mnhina mi ppos npula na ntifar na pi ppos phina bti pi naşooradun, bë nin uko ulonj uunkdolana do.

20 Kë naşë wo kalilan ti uko wi itiman ipiitaniin du bați kapel uko wi nttaayi njaktiinkanaŋ. »

Naşibați ayuuj bampoți Uțup Ulil Unuura

(Maci 11.25-27)

21 Wal mēnt, *Uhaaş wi Naşibați uțu mnlilan mnweek ti Yetu kë aşë ji : « Dbeebu Paap, Ajug bați na mboş, wi imenuj iko yi bantohi na bammeen, aşë diiman ya bapoț bampoți. Yoow Paap, țiki waŋ uwoonj uko wi inaluŋ.

22 « Paapa awulnuj iko bti. Nin űaaŋ aamme nji Abukul uko wi nwoonj bë mēnt Paapa a, kë nin űaaŋ aamme uko wi Paapa awoonj bë mēnt nji Abukul a, na biki ndatuŋ adiiman baka a. »

23 Wi wi Yetu așaaŋ awuğsa ti bațaşarul aşë ji na baka : « Kēs kankwinuŋ uko wi nakwinuŋ kanuurandēni.

24 Dțupan, *bațapar Naşibați batum, na bașih batum babi űal pwin uko wi nakwinuŋ bë baanwin wa, abot aűal katiink wi naktiinkuŋ bë baantiink wa. »

Uhoŋ wi űiinț najoob bkow i utaak wi Tamariya

(Maci 22.34-40; Markuț 12.28-31)

25 Kë *najukan Bgah alonj anűali ptaawan Yetu aşë nața aji na a : « Najukan, we wi nhinanuŋ kado, kayeenkna ubida wi mnțo? »

26 Yetu kë aşë teema aji : « We wi bapiițuŋ ti ulibra wi Bgah ba? We wi iwinuŋ ba? »

27 Kë najukan Bgah ateem aji : « *“űalan Ajugun Naşibați i nu na kațēbu bti, na uhaaşu bti na uforta wi nu bti, na uşalu bti, ibot inal atēntu jibi inaluŋ uleefu.”* »*

28 Wi wi Yetu așaaŋ aji na a : « Iteem bnuura. Dolan haű iluŋ kayeenk ubida. »

29 Kë najukan Bgah aşë űalaara pdiiman kë awo ti kafan aşë ji na a : « Kē in abaanj awo atēnt naan ba? »

30 Yetu kë aşë ji na a : « űiinț alonj abi walnaana Yerutalem atool pya ubeeka wi Yeriko aşë yit na bakit bgah kë bawohēsa bti abot akoba bnuura, aşë duka tuŋ kë aűogan pkeț, kë baťool aya na bgah bi baka.

31 Națeűan alonj amara mara ațēpna bgah mēnt, awina, aűawşa'a.

32 Kë űiinț alonj anklempnuŋ du *Katoh Kaweek ki Naşibați† akak ațēpna bgah mēnt, awina, akak aűawşa'a.

33 Kë űiinț alonj i utaak wi *Tamariya ankyaan bayaaş aşë bi aűog, awina, aşë űagi'a.

34 Aűoga, akuraara ijēn, na ukēra na poot, aşë tan ya. Wi wi așaaŋ apayana ti ubuuru wi nul ațija du katoh ki bayaanț, atena.

35 Wi unuur ujintuŋ, űiinț i utaak wi Tamariya apēnan itaka‡ awul ajug katoh ki bayaanț, abot aji na a : « Doon katena bnuura, woli iduk apēnan itaka ilonj, kë nwoona bayaaş, kakakanu ya. »

36 Yetu ahepar najukan Bgah aji : « Ti uşalu, ti baűaaŋ bawajanț bukunj in awoonuŋ atēnt űiinț anjotuŋ ti ptoof pi bakit bgah? »

37 Kë ateem aji : « Aűiűagi'uluŋ a. »

Kë Yetu aşë ji na a : « Yaan ido kado haű. »

* 10:27 Pleşan 6.5; Bgah 19.18. † 10:32 űiinț alonj anklempnuŋ du Katoh Kaweek ki Naşibați : awo i pşini pi Lewi. ‡ 10:35 Itaka yi awuluŋ iwo baluk bi űnuur ntēb bi nalemp.

Maarta na Mariya

³⁸ Wi Yetu na bařaşarul bakyaan na bgah, k  ař  neej ři uf t ulon, k  řnaat alon anwoon katim ki Maarta adu'a pyoban du kato hul.

³⁹ Maarta m nt aka ařa'ul alon anwoon katim ki Mariya, ambiin ařo ři ihoř yi Ajugun atiink uřup wi nul.

⁴⁰ K  Maarta ul ař  lanta na ulemp wi kato h. Wi wi ařaan abi ři Yetu ař  ji : « Ajugun, uundolu ukoolan i, wi ařa naan awutnuř nři aloolan na ulemp? Jakana abi ař nk n. »

⁴¹ Ajugun k  ař  teema aji na a : « Maarta, Maarta, iba yewla we anooran bkowu, ala iko itum ba?

⁴² Uko uwo umpooř, udoo wo wo uloolan, *Mariya adatuř kafah kannuur-naaniin, baankluř kateha ka. »

11

Yetu ajukan bařaşarul p nehan Nařibaři

(Maci 6.9-13)

¹ Yetu awo unuur ulon ři p nehan Nařibaři du dko dlon, wi abaan k  alon ři bařaşarul ař  ji na a : « Ajugun, jukanun p nehan Nařibaři řibi *Yowan ajukanuř bařaşarul. »

² K  Yetu ař  ji na baka : « Woli nařnehan Nařibaři najaan naji : Paap, katimu kayiman, přihu pabi.

³ řenun unuur unwoon uko ude wi řnumiin,

⁴ miirun ipekadu yi nun,
řibi un řkmiirun bařaan bti banjubanun un,
iř  iwut kawutun řjot ři kaguuru. »

⁵ Yetu akak aji na baka : « Woli alon ři an aka nanoh, aya du a na utejan mřjel, ajaka : “Nanoh, řeřanaan ipoom iwajant řun.

⁶ Nanoh naan alon abaan aban ban awoona bayaas, b  m nka uko uwula ade.”

⁷ Nařal aji undu ateemna du meeř kaji : “Kdo kanooran, dd t bgah abot ariinř na bapoř, m nhinan pnařa kawulu ipoom.”

⁸ Dřupan, woli aando nařa awula ipoom řiki awo nanohul, abi naři'aara nařa kawula uko wi anumiin řiki ayewl na*.

⁹ « Djakan : Nařnehan, naluř kayeenk, nalaan, naluř kawin, nakob kobaan, baluř kahaab řan.

¹⁰ H nk du uwoon, řnaař ařnehanun aka, anklaař awin ; k  ankob kobanuř, bahaab řa.

¹¹ « Ahoř ři an i i abukul aknehanun uř b ař  wula upula ba?

¹² K me kak ařnehana pneem, ař  wula utifar?

¹³ Woli an nandoon awo bado buřaan name pwul babukan iko inuura, nařalanun řyaas hum ři ři Ařinan i baři ahilanun kařen banknehanuluř Uhaas wi nul? »

Yetu na Beltebul

¹⁴ Unuur ulon, Yetu adook untaayi unneejuř ři řiint alon ambiiřun břup. Wi untaayi up nuř k  řiint m nt ař  kak ařiini, pntuk pi bařaan k  pař  řnořar maakan.

¹⁵ Balon ři baka k  bař  ji : «*Beltebul†, uweek wi řntaayi, uwululuř mnhina mi pdook řntaayi. »

* **11:8** K me řiki aluř kakowa woli aanwula. † **11:15** Beltebul dawo Katim kalon ki Fatana, uweek wi řntaayi.

16 Balonj k e banjal pten Yetu, aji na a ado mlagre adiimanaan k e awoona du Naŝibaŝi.

17 K e Yetu, ammeen  sal  ji baka aŝ e ji na baka : « Woli ba naaŋ biki utaak uloolan bagut, batok utaak di, itoh ido kajotna kaloolan kaloolan.

18 Woli *Fatana agut na uleeful hum di di p ihul paknaŝuŋ ba? Naji dji kadookna  ntaayi  ti katim ki nul.

19 Woli dji kadook  ntaayi  ti katim ki Beltebul, bank aŝanaŋ badook na  ja  ti katim ki in? Ukaaŋ k e bukal  ti  leef  ji baka bakluŋ kadiiman k e naanfaji.

20 B e woli pko  pi Naŝibaŝi, pi pi nji kadooknuŋ  ntaayi, *P ih pi Naŝibaŝi paban  ti an keeri.

21 « Woli  naaŋ ankaaŋ ufor ta abot awo na  janaan anaŝ ayeŋ katohul, bka bi nul baankbanana.

22 Aŝ e wo woli alonj ampelanuluŋ ufor ta abii, awata, ayeenk  janaan bti yi ahaŝuŋ, ajeŋ bka bti bi ayeenkun  ti a kafaas ba naaŋ.

23 « Anwoonj aanwo na nji a oor en. Anwoonj aant enk en pyitr en batani agar ba. »

Untaayi ukak du katoh ki wa

(Maci 12.43-45)

24 Yetu akak aji : « Untaayi up enle  ti  naaŋ i ubiinj awo. Uji u naay du *pndiiŝ, kala dko df eŝ, kaya kabi. Wi uyaan awo uunwini, uji uji : “Dkak du katoh ki naan, ki mp ennuŋ.”

25 Wi ukakun, uji ut enk ka kawetana ajinŝ, aboman bnuura.

26 Wal m enŝ, uji uyaar  ntaayi paaj na ulonj  janwuŝuŋ apel wa,  jabi kaf eŝ da.  naaŋ m enŝ kaŝ e kak wal m enŝ kawuŝ en kapel kateeku. »

27 Wi a iinjin hanj, k e  naaŝ alonj aŝ e huuranaan du pntuk meetj aji : «  naaŝ ambukiinj, abootan, anuurand eni. »

28 K e Yetu aŝ e teema aji : « Iwo kaji, banktiinkun  ŝup wi Naŝibaŝi abot a aŝ wa banuurand eni! »

Baji na Yetu adiiman k e awoona du Naŝibaŝi

(Maci 12.38-42)

29 Ba naaŋ batuma tum abi, k e Yetu aŝ e ji na baka : « kawuun ki kawo kawuŝaan, kawo  ti phepar mlagre mankdiiimanun k e dwoona du Naŝibaŝi. Baankwin nin uko ulonj umpaŝi na wi Yonat *Naŝupar Naŝibaŝi adiimanun.

30 Jibi Yonat  adiimanun biki ubeeka wi Niniwe k e awoona du Naŝibaŝi, h enk di *Abuk  niinŝ akluŋ kadiiman biki kawuun ki k e awoona du Naŝibaŝi.

31  i unuur wi pway eŝ Naŝih  naaŝ i utaak wi Faba alonj kanaŝa na ba naaŋ biki kawuun ki, kayuuj k e baduknaanaa,  iki awoona du kabaŋ ki umundu pbi katiink uŝup unŝuŋa wi *Falomonj naŝih , k e alonj aŝ e wo  ti ampeluŋ Falomonj naŝih.

32  i unuur wi pway eŝ, ba naaŋ biki Niniwe baluŋ kanaŝa na biki kawuun ki kayuuj k e baduknaana,  iki bukal biki Niniwe, babi wut pjuban wi batiinki uŝup wi Yonat, alonj k e aŝ e wo  ti, ampeli Yonat. »

Uhoŋ wi unkaniya

33 Nin  naaŋ aanji tehan unkaniya kaŝ e  tu wa du b not, k eme kaf eŝ wa na kakana, baji baŝu wa du bko duuŝ bankmbiin bahilna bawin bjeehi.

34 K eŝ kawoonj unkaniya wi uleef wi nu. Woli k eŝ ki nu kawo kjeb, uleefu bti kak uwo  ti bjeehi ; b e woli kamaaki, uleefu bti kak uwo  ti bd em.

35  aafaraan bjeehi banwoonj  ti iwi bawo bd em!

36 Woli uleefu bti uwo ʈi bjeehi, bē nin bdēm baanwo ʈi wa, ujeeh wul bti ji woli unkania ujeehan űnaan.

*Yetu aʂook bafaritay na bajukan Bgah
(Maci 23.4-36)*

37 Wi Yetu akʈiiniin han, kē *nafaritay alon aʂē du'a pyoban du katohul, kē aya aneej aʈo pde.

38 Wi nafaritay awinun kē Yetu aaññow duna iñen aba jun pde ji udolade wi *bayuday, aʂē ñonar.

39 Kē Ajugun aʂē ji na a : « An buk bukun an bafaritay, naji nawent ikoopa na irataa yi nan bnuura ʈi bdig, kaʂē wut uleefan meet ʈuṁ na uʂal wi kakiiṁ na mṁot.

40 An bawaan ṁʂal biki! Mēnt andolon bdig adolan meet i?

41 Naʈēpan ʈēp naʈen bajuuk uko unwoon du irataa yi nan meet, wal mēnt iko bti iʂē iwo ijinṁ ʈi an.

42 « Nawuṁani, an bafaritay, nanjaan nawul kafah ki Naʂibaṁiṁ ʈi iko bti yi nakjaarun, kado wul bduugēʂ na bnkaafu, na iko impoṁi yi natepiin, kaʂē ʈilma pwo baṁool na pṁal Naʂibaṁi. Uko waṁ wi wi nawoon i lah kado, kaʂē kawut kaʈilma undukiin.

43 « An bafaritay Nawuṁani, an nanṁalun pṁo kadun du *itoh iñehanaani Naʂibaṁi, abot aji nanal banohntēnan ʈi dko di bañaan.

44 Nawuṁani, an nanwoon ji ihēr yi pṁguran inwoon iinka umarkaani, yi űnaan ajaan apoʂ bē aanji meʂ. »

45 Wal mēnt kē *najukan Bgah alon aʂē jaka : « Najukan, wali ikʈiiniin han, ikarun kak dī! »

46 Kē Yetu aʂē teema aji : « An bajukan Bgah kak, Nawuṁani, an nanjaan naṁu bañaan pkuṁa bdaaj bdiṁ kaʂē wo naando ji nadeen pkoñ ploolan pban ba!

47 Nawuṁani, naji naniw ihēr yi *baṁupar Naʂibaṁi te baʂinan bafinun baka.

48 Hēnk nadiiman kē nawo ʈi udolade uloolan na baʂinan. Bukal bafinun kē naʂē niw ihēr!

49 Ukaan kē uʂal unṁuṁa wi Naʂibaṁi uṁup aji : “Dluṁ kayil baṁupar naan na *banjaan du baka ; balun kafin balon ʈi baka, kahajan balon.”

50 Kawuun ki keeri kaṁop na pñaaṁ pi baṁupar Naʂibaṁi bti pi batulun du wi umundu uwoonun.

51 Balun kahepna ʈi pkeṁ pi Abel te kaban du pkeṁ pi Fakariya i bafinun ʈi dko danwoon ʈi ptoof pi umeeʂa wi bṁenan na *dko dyimanaani di Katoh Kaweek ki Naʂibaṁi. * Aa, dṁupan, kawuun ki kalun kahepna ʈi uko waṁ.

52 « Nawuṁani an bajukan Bgah namēbanun kaniigsaani ki ume, awo naaneej an ʈi ṁleefan, abot anenan banṁalun pneej baneej. »

53 Wi Yetu apēnun da, kē bajukan Bgah na bafaritay baʂē deebaṁēra maakan awo ʈi phepara iko iṁum,

54 ado na pṁaawana kahilna katapara bṁup.

12

Yetu aʂook bañaan ʈi kalagare

1 Wal mēntan, bañaan batum maakan adoo poʂar. Kē Yetu aʂē ji na baṁaʂarul duna : « Nalipariin uko utaañanaan pṁson wi *bafaritay : kalagare.

† 11:42 Kakit kaji kado ifah iñeen, kalon kaji kawo ki Naʂibaṁi. § 11:44 ʈi bayuday, woli űnaan apoʂ bhēr bi pṁguran iṁopi, iinji khil pneej katoh kañehanaani Naʂibaṁi bē iindo bañow ajinṁ. * 11:51 Ujuni 4.8; 2 ṁnuur nuur 24.20-22.

² Nin uko ulonj unhankunj uunklunj kawo uunkpën kawinana, kë nin uko ulonj ummenijj uunklunj kawo uunkmeetana.

³ « Ukaanj kë uko wi naŋupunj du bdëm ulunj katiinkana na pnak, uko wi nahoopaŋunj du meet dandëŋunj ulunj kahuurana du itoh duuŋ. »

In i i ñaaj awoonj kado kaŋi?

(Maci 10.28-31)

⁴ Yetu akak aji : « Dŋupan, an banoh naan : nakdo kaŋi banhılanunj pfiŋ uleef aŋë wo baanhılan pdo uko umpelunj waŋ.

⁵ Ddiimanan i nawoonj biki kado kaŋi : nadoon kaŋi Naŋibaŋi ankaanj mnhina mi pñelan du infernu, wi nakeŋunj. Aa, dŋupan, ul i i nawoonj kado kaŋi.

⁶ « Baanji bawaapar nŋiiru kañeen nnduŋ nŋëb i? Kë Naŋibaŋi aŋë wo aanji ŋilma nin uloolan ŋi ŋa.

⁷ Uwel wi bkow bi nan bti udoo fënana. Naklënk keeri nin ukoolan, ŋiki nadëm apel pntuni pi nŋiiru. »

Pdinan këme ppok Krittü

(Maci 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Yetu akak aŋiini na baka aji : « Dŋupan na manjooan, ñaaj ankdanunj ŋi kadun ki bañaanj kë awo naŋaŋaraan, *Abuk Ñiint alunj kadinan ŋi kadun ki nŋwanjut ŋi Naŋibaŋi kaji awo naŋaŋarul

⁹ Kë ñaaj anpkoknunj ŋi kadun ki bañaanj, dlunj kapoka ŋi kadun ki nŋwanjut ŋi Naŋibaŋi.

¹⁰ Ñaaj anŋŋupunj buŋaan ŋi Abuk Ñiint bahilan kalunj kamiira wa, kë woli ñaaj akar *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi baanklunj kamiira wa.

¹¹ Woli bañoŋan pya kawayëŋ du itoh iñehanaani, këme ŋi kadun ki baŋiŋ këme bantunja, nawutan kahaajala pme jibi nakyaaŋ kayenjan njelefan këme uko wi nakyaaŋ kaŋunj,

¹² ŋiki Uhaaŋ wi Naŋibaŋi ujukanan wal mënt uko wi naktupunj. »

Uhoñ wi ñiint nayok nawaanj uŋal

¹³ Kë ñiint alonj anwoonj ŋi pntuk aŋë ji na Yetu : « Najukan, jakan na abuk paapa abi nŋfaaŋiir iko yi aŋinun adukarunj un. »

¹⁴ Kë Yetu aŋë teema aji : « Ñiintu, in abaanj aŋu'ën pwo nawayëŋ këme nafaas bka bi nan ba? »

¹⁵ Wi wi Yetu aŋaan aji na bañaanj bti banwoonj da : « Naŋaafaraan kaŋal bka, ubida wi ñaaj uunwoona ŋi bka, ahille adoo yok maakan. »

¹⁶ Wal mënt, kë aŋë hoñ na baka aji : « Ñiint alonj nayok abi ka nŋteeh, kë nŋawul nŋdeey nŋtum,

¹⁷ kë aŋë wo ŋi phepar ŋi uŋalul aji : “Dbaa do do hum ba? Mënka dko dhankni nŋdeey ŋi naan bti.”

¹⁸ « Wi wi aŋaan aji : “Hënk di di nŋi kadolunj: dfom inkuti yi naan, kaŋiir indëmunj apel yi, kahank da nŋdeey ŋi naan bti na bka bi naan.

¹⁹ Wal mënt kaŋë ji na bkow naan : ‘Aŋë wo, ihank iko itum pa nŋsubal nŋtum ; noorfënan, ide, idaan, ido kanoha.’ ”

²⁰ « Kë Naŋibaŋi aŋë ji na a : “Iwi nanaaf, iŋaŋan phefënt na utejan wi nŋa wi. Hënkunj, in akjejunj uko wi ihankarunj bkowu ba?”

²¹ « Hënk di uwoonj ŋi ñaaj anjaanj ahanka hank iko pa bkowul, anwoonj aanji la pyok pi Naŋibaŋi. »

Nahaŋan Naŋibaŋi

(Maci 6.25-34)

22 Wi wi Yetu aŝaan aji na baŝaŝarul : « Uko waŋ ukaan kē njakan, nawut kaŝaaf uko ude wi nanumiin pa ubida, kēme iko iwohara yi nanumiin pa uleef wi nan.

23 Ubida upel pde, kē uleef upel imiŝa.

24 Natenan nntomaali ; njaanji natepi, njaanji njakit, njaanka nin inkuti ihankni njdeey, kē Naŝibaŝi aŝe ji wul nja uko ude. An napel nkat di!

25 Ahon ŝi an ahilanun ŝi manŝaaf kahoŝalēŝ unuur uloolan ŝaŋ ŝi ubida wi nul?

26 Woli naandoo hilan pdo uko wi, unwoonun umpoŝi, we uwoon pŝaaf iko indukiin?

27 « Natenan iŝeeŋ inuura yi ugoŝ wi uŝeeh jibi ijaan idēm, iinji ilemp, iinji iŝiir. Kē nŝe jakan, *Falomon naŝih ŝi pdēm pi nul bti, aambaan kaŋēgi¹ aara ji kalon ŝi ya.

28 Ujaagal uwo nŝa du uŝeeh, faan balun bafēl wa du bdo, kē Naŝibaŝi aŝe ji woharana woharan wa iko inuura. An nanwoon naanfiyaar akēŝan, nameen na manjoonan kē Naŝibaŝi alun kawoharēnan kak.

29 « An kak, nakdo kala uko ude kēme uko udaan, nawutan kahaajala.

30 Iko waŋ yi yi banwoon baanfiyaar Naŝibaŝi bajaan babi wo wo ŝi pla, kē an, Aŝinan ame kē nanuma iko mēnt.

31 Nawo i kaŝep ŝep kala Pŝih pi nul, naŝe nayeenk kak iko mēnt. »

Nalaan pyok pi baŝi

(Maci 6.19-21)

32 Yetu akak aji na baka : « An nanwoon batani bmpoŝi, naklēnk, ulil Aŝinan kē awulan Pŝihul.

33 Nawaapan bka bi nan nabot naŝen itaka bajuuk. Nawoon na nmbooŝu njanwoon njaanji nŝatowa. Naŝuun bka bi nan du Naŝibaŝi. Baankya katoka da. Bakiiŋ baanhilan kaban ba, kēme njob nŝatok ba.

34 Na manjoonan, dko di bka bi nan bawoon dul di kaŝeb ki nan kakwoon. »

Balemp banwoon bten ayoonk ubi Abuk Niiint

35 « Nabomandēran, nawohara iko yi ulemp, nawutan nkania nji nan nŝado kayik.

36 Nawoon ji balemp bankyoonkun ajug baka awoona bniim, bahaabēŝa plēman wal wi akbihaŋ bi kakob ŝi pa.

37 Balemp biki aktēnkun bawo bten wal wi akbanun banuurandēni! Dŝupan na manjoonan, ajug baka awohara iko yi ulemp, kado baka baŝo kaŝe kayiŝ baka.

38 Woli ajug baka abi na mnjel, kēme aŝep mnjel, woli aŝenk balemparul kē bawo bten, banuurandēn keeri!

39 « Nameen bnuura uko wi : woli ajug katoh ame lah wal wi nakiiŋ awoon i kabi, aankwuta aneej du katohul.

40 An kak nabomandēran, ŝiki *Abuk Niiint alun kabi ŝi wal wi nawoon naanhaŝi. »

Baŝaŝar Yetu bawo kado bnuura ulemp wi aŝuun baka pdo

(Maci 24.45-51)

41 Kē Fimon Piyeer aŝe ji na Yetu : « Ajugun, un baŝaŝaru nkaan kē ikhoŋ haŋ, kēme baŝaan bti baka? »

42 Kē Ajugun aŝe teem aji : « In awoon nalemp natoool natit i ajug katoh akŝuun ŝi kadun ki baŝaan biki nul, ado kawul baka kafah ki njdeey ki baka uwoori ubanle.

⁴³ Nalemp i ajug katoh aktênkuŋ ti ulemp wi aŋu'u luŋ wal wi akkakuŋ, uŋ mênŋ anuurandëni.

⁴⁴ Dŋupan na manjoonan, ajug katoh ahankana bka bi nul bti.

⁴⁵ Bë woli nalemp aji ti uŋsaluŋ kē ajugul ajon ubi, aŋë naŋa akob balemp biint na baat, ade adaan akuŋ,

⁴⁶ ajug nalemp mênŋ aluŋ kabi, ti unuur wi awoonj aankyoonka, na wal wi awoonj aamnee, kaŋë kahajana bnuura kabot kadola jibi bajaan bado na baŋaan banwoonj baanfiyaar Naŋibaŋi.

⁴⁷ « Nalemp ammeen uko wi ajug katoh analuŋ, aŋë wo aamboman nin ukoolan kēme ado wi analuŋ ul ti uleeful, aluŋ kakoba maakan.

⁴⁸ Kē anŋaan ado uko unkeŋŋuŋ bakoba bē aamme, akoba btiŋŋu. Ŋaan i bawuluŋ uko utum, baluŋ kahepara uko utum, kē i bahankanuŋ iko utum, baluŋ kahepara kak iko intumuŋ apel. »

Yetu aambi bi pŋij mnjeeh, bpaŋŋer bi bi aŋijun

⁴⁹ Yetu akak aji : « Dbi ti umundu pŋij bdo, aŋë ŋal bado bi bateh teh!

⁵⁰ Dwo i kaneej ti mnhaŋ* jibi ŋaan ajaan aneej ti meel woli ayeenk *batitmu, kē uŋal wi naan uŋë ŋëla ŋëla maakan ji mbi ndo kaneej ti ma.

(Maci 10.34-36)

⁵¹ « Naŋal aji dbi bi pŋijan btiinkar i? A-a, dŋupan, dbi bi pŋij bwayŋer.

⁵² Kajunna nŋa, woli baŋaan bawo kaŋeen ti katoh, baanktiinkar, bawajant banaŋara batëb, batëb banaŋara bawajant.

⁵³ Ajug katoh aluŋ kanaŋara abukul ŋiint, abuk katoh ŋiint akuŋ anaŋara aŋin. Ŋaŋ anaŋara abukul ŋaŋ, abuk katoh ŋaŋ, anaŋara anin, ŋaŋ nayotan anaŋara ahar abukul, ababul akuŋ anaŋara anin ayinul. »

Pten kame iko inkŋepuŋ

(Maci 16.2-3)

⁵⁴ Kē Yetu aŋë ji na pntuk : « Woli nawin infëluŋ kē ijën du kayoba, ti dko mênŋ naji naji uŋsubal ubi, kē uji ubiha.

⁵⁵ Kē woli uyook ufuuŋna btammaŋu, naji naji dko dayik nŋa, kē daji dayika.

⁵⁶ An balagare, nahil pme uko wi iko yi baŋi na yi mboŋ ijakuŋ, aŋë wo naanhil pyikrën uko wi Naŋibaŋi akdolun nŋa di. »

(Maci 5.25-26)

⁵⁷ « Kē we ukaan kē naanji nayikrën an ti ŋleefan uko unwoonj unuura ti kēŋ ki Naŋibaŋi?

⁵⁸ Woli iya na ŋaan alon i nakaan bŋup du *uruha, doon kala pba pŋjom na a ti bgah, kaŋi aŋooŋu du kadun ki nawayëŋ, uŋ mênŋan awulu nalemparul awatu ukalabuŋ.

⁵⁹ Dŋupu, iinkpën du ukalabuŋ bē iinluka te pataka pbaaŋŋaani. »

13

Nawutan pjuban naŋëlëŋ ŋbida

¹ Ti ŋwal mênŋ, kē baŋaan balon baŋë bi, akakalëŋ Yetu uko wi bagalilay, biki *Pilata adoonj kē bafinji kē pŋaak pi baka panaakiir na pi ŋntaam ŋi baŋijun aŋinar Naŋibaŋi.

² Kē aŋë teem baka aji : « Naŋal aji bagalilay mênŋ bawo bajuban apel bagalilay bandukiin bti ukaan kē bahaj haŋ i?

³ Dŋupan mênŋ hënk da, nawutan pjuban, naŋëlëŋ ŋbida kēme nakeŋ an bti ji baka.

* 12:50 Bapiit ti ugrek aji : Dwo i kayeenk batitmu.

4 « Kë bañaan iñeen na bakreŋ biki pmboš pweek pi uniw wi Filowe pajotnuŋ afin, nanuur kë bajuban apel bañaan biki Yerutalem bandukiin bti i?

5 Dɔupan, mēnt hēnk da, woli naanwut pjuban, aṭelēs ŋbida nakeŋ an bti ji baka. »

Uhoñ wi bko banwoon baanji babuk

6 Kë Yetu ašē kakalēs bañaan uhoñ wi : « Ñiint alon abi tēpi blemani* du uṭeeh wi nul. Abi pmar mnlemani ašē wo aantēnk nin ploolan ṭi ba.

7 Wi wi ašaŋ aji na nalemparul : “Ddo ŋsubal ŋwajanṭ ŋi njaki kabi pmar mnlemani bē mēnji kaṭēnk ba babuk. Tiban ba. Babaa wo i kado kanooran mboš we ba?”

8 Kë undu ašē teema aji : “Ajugun, wutan ba kak piikal, nwuñēs mboš ṭi pṭeeŋ pi ba, mmēñan ba.

9 Ulome baluŋ babuk. Woli baambuki, kbaa tib ba. »

Yetu ajeban ṭi unuur wi pnoorfēn wi bayuday ñaaṭ anṭakmuŋ

10 Yetu awo ṭi pjukan du *katoh kañehanaani ki bayuday kalon ṭi *unuur wi pnoorfēn.

11 Kë ñaaṭ alon ašē wo da i unṭaayi udoluŋ kë aṭakēm ado ŋsubal iñeen na bakreŋ ; arjuuk aankak ahil nin phetan uleef.

12 Wi Yetu awinuluŋ ašē du'a aji na a : « Ñaaṭu, pmaak papēn ṭi iwi. »

13 Wi wi ašaŋ apafa iñen, ṭi dko mēnt kë aheti, ašē jun pbeeb Našibaṭi.

14 Kë naweek i katoh kañehanaani ašē deebaṭ uko wi Yetu ajebanuŋ ṭi unuur wi pnoorfēn. Aṭiini wal mēnt na pntuk pi bañaan aji na baka : « Naka ŋnuur paaj ŋi ñaan ajaan awo kalemp. Nawo i kabi ṭuŋ ŋnuur mēnt pdo bajebanan, mēnt ṭi unuur wi pnoorfēn wa. »

15 Ajugun kë ašē teema aji : « An balagare! Ṭi unuur wi pnoorfēn, jēm andoli ṭi an aji fēñēs uwit wi nul kēme ubuuru wi nul du kampen kañooṭ wa uya udaan i?

16 Kë ñaaṭ i, anwoon i pntaali pi *Abraham, i *Tatana atanuŋ ŋsubal iñeen na bakreŋ, aanwo i kafēñēša ṭi unuur wi pnoorfēn i? »

17 Wi ajakuŋ haŋ, kë banklaṭuluŋ bti bašē kowa fuṭ, bañaan kë bašē lilan ṭi iko inuura iweek bti yi akdoluŋ.

Uhoñ wi pbuk pmpoṭi panjaan pabuk bko

(Maci 13.31-32; Markut 4.30-32)

18 Wal mēntan kë ašē ji : « Na we wi *Pših pi Našibaṭi panaamuŋ ba? Kë na we wi nhilanuŋ pnaamntēn pa ba?

19 Pawo ji pbuk pmpoṭi pi ñaan ajejuŋ atepi du uṭeehul. Kë panaṭaa, akak bgof, kë ŋkat ṇadoo bi ado intan ṭi inah yi ba. »

Uhoñ wi uko utaajanaan pson

(Maci 13.33)

20 Yetu akak aji : « Na we wi nhilanuŋ kanaamntēn *Pših pi Našibaṭi ba?

21 Panaam ji bko btiisu bi ñaaṭ ajaan aṭu ṭi pson pṭum te pado taaj bti. »

Plēman pammīnuŋ

22 Wi Yetu akyaanṭuŋ pban Yerutalem, aṭēpna ṭi ŋbeeka na ŋfēt ajukan ašē ya.

23 Kë alon ašē ji na a : « Ajugun, bañaan bantiinku bakluŋ kabuur i? » Kë ašē ji na baka :

* 13:6 Bapiit aji bko mēnt bawo Figuier ṭi umbaabu.

24 « Natamaan naneejna plëman pamminuḡ, ṭiki dṭupan, batum baluḡ kado na pneej bē baankhilar.

25 Woli ajuḡ katoh anaṭa adoo tuh plëman, kē naṣē hoj du bdiḡ, nakob plëman kabot kakooṭ bahaabēṣan kaji “Ajugun, haabēṣun plëman.” Aṣē teeman kaji : “Mëmme di nawoonuḡ.”

26 An naṣē ji na a : “Nde akuṭ adaan na iwi, kē ikuṭ ajukan ṭi igah yi nun.”

27 Ul kaṣē teem kaji : “Mëmme di nawoonuḡ, an bti bado buṭaan, nalowaan.”

28 « Naluḡ kawooni, kadeebaṭ, katibrën iñiiḡ wal wi nakluḡ kawin *Abraham na *Itaak na *Yakob na *baṭupar Naṣibaṭi bti du Pṣih pi Naṣibaṭi, an ṭi nleefan baṣē bafëlan bdiḡ.

29 Wal mēnt, bañaan baṣē bapënna umayar unuur, kayoba, btamṣanka na btammaḡu kabi pmaar ufettu uweek du Pṣih pi Naṣibaṭi.

30 Kē hēnk di di baloḡ ṭi bambaañṣaanuḡ bakluḡ kawo bateek, kē baloḡ ṭi bateek baluḡ kawo babaañṣaani. »

Yetu aṭëgara Yerutalem

(Maci 23.37-39)

31 Ṭi wal mēntan kē *bafaritay baloḡ baṣē bi ṭi Yetu aji na a : « Pënan ṭi dko di iya dmpaṭi, *Herod aḡal kafinu. »

32 Kē aṣē teem aji na baka : « Nayaan naji na unfēṣ wan : “dpënan ḡntaayi ṭi bañaan kabot kajeban bañaan ḡṭa na faan, unuur uwajantën, nṣē mba ulemp wi naan.”

33 Kē nṣē wo i kaya na bgah naan ḡṭa na faan na kankoṭan. Hēnk di uwoon, na manjoonan nin *Naṭupar Naṣibaṭi aloḡ aanhil kakeṭna du dko dloḡ dampaṭi na Yerutalem.

34 « Yerutalem, Yerutalem, iwi injaan kfiḡ baṭupar Naṣibaṭi, katap biki ayiliḡ mñlaak, nyaas ḡṭum ddo na pṭonkrën babuku jibi uguk ujaan uboof ḡbuk wa, kē ipoki.

35 Ènhën, Naṣibaṭi aluḡ kadukaran katohan. Kē nṣē ṭupan, naankak awinën te wal wi nakluḡ kado kaji : “Bnuura bi Naṣibaṭi ṭi ankmbiiḡ ṭi katim ki Ajugun !” »

14

Yetu ajeban ñiiḡ anwoon na ḡntëḡ

1 Ṭi *unuur wi pnoorfën uloḡ Yetu aya pyoban du uko naweek aloḡ i *bafaritay, kē bañaan baṣē wo ṭi ptena bnuura.

2 Kē ñiiḡ aloḡ anwoon na ḡntëḡ aṣē wo ṭi kadunul.

3 Wi wi Yetu aṣaan ahepar *bajukan Bgah na bafaritay aji : « Bgah bi nun badinan ñaan ajeban namaakal ṭi *unuur wi pnoorfën këme baandinani? »

4 Kē baṣē yomp. Yetu kē aṣē ban namaakal ajebana aṣē dola kē ayaa.

5 Wi wi aṣaan aji na baka : « Ahoḡ ṭi an awoon aankpënan ṭi dko mēnt abukul këme uwitul unjoti ṭi pliiḡ ṭi unuur wi pnoorfën ba? »

6 Kē baanhinan ateema.

Pdat dko dṭo

7 Yetu awin kē bambiiḡ pyoban baji badat dko dṭo di kadun, ukaan kē ahoñ na baka, aji :

8 « Woli badu'u ufettu wi bniim, wutan kaya kaṭo du kadun. Iwo kaṭi nayoban ampeliḡ abi aban,

9 andu'anaḡ pyoban iwi na a aṣē bi, aji na iwi iṭen ñiiḡ mēnt aṭo. Wal mēnt inaṭa kawo na mnkow kaya kaṭo du kafeṭ.

10 Kë woli badu'u ufettu, yaan iṭo du kafet, andu'iin pyoban abile, aṣe ji na iwi : "Nanoh ñogan moṅ kadun." Wal mēnt, idēm ṭi kadun ki bañaanṅ bti banṭooṅ na iwi ṭi umeeṣa.

11 Hēnk di uwoon, ñaṅ ankdēmanuṅ bkowul, baluṅ kawalana, kē ankwalanuṅ bkowul, baluṅ kadēmana. »

Naduun bajuuk pyoban

12 Yetu akak aji na andu'uluṅ pyoban : « Woli idu bañaanṅ pyoban kēme pde kañah, wutan kadu banohu, babuk ṣaaṣ, bayiṭu kēme bakiṅṭu bayok, ṭiki bukal baluṅ kadu'u kak pyoban kēme pde kañah, uwo baluk bi nu.

13 Kē woli ido ufettu, ṭepan ṭep idu bajuuk, banṭakmuṅ, bankjiinkuṅ, na bakuul,

14 iṣe inuurandēn, ṭiki baankhilan pluku. Na manjoonan, iluṅ kaluka ṭi wal wi bañaanṅ batool baknaṭiṅṅ ṭi pkeṭ. »

Bampokuṅ pbi pyoban

(Maci 22.1-10)

15 Wi alonṅ ṭi biki baduunṅ pyoban atiinkuṅ uko waṅ aṣe ji na Yetu : « Ankuṅ kaṭo kade du *Pṣih pi Naṣibaṭi anuurandēn! »

16 Kē Yetu aṣe ji na a : « Ñiintṅ alonṅ abi wo i pdo ufettu uweek aṣe du bañaanṅ batum.

17 Wi wal wi pde kañah ubanuṅ kē aṣe yil nalemparul aya aji na biki aduunṅ : "Nabiini, kañah kabaa."

18 « Kē baṣe junna aloolan aloolan bukal bti pji amiir baka. Nateek aji na a : "Dbu nug nug uṭeeh, dwo i kaya pten wa, dkooṭu kooṭ miiraan."

19 Kē alonṅ aji na a : "Dbu nug nug ṅngit iñeen njaari dya hēnk pten jibi ṅaklempi, dkooṭu kooṭ miiraan."

20 Alonṅ kē aji na a : "Dbu niim niim hēnkuṅ, ukaṅ kē mēnhilan pbi."

21 « Kē nalemparul aya akakalēṣ ajugul uko wi bateemuluṅ. Ajug katoḥ adeebaṭ wal mēnt aṣe ji na nalemparul : "Faraan iya du iyiti na igah yi ubeeka iṭiṅṅ ṭi, bajuuk, banṭakmuṅ, bakuul na bankjiinkuṅ."

22 Kē nalemparul aya akak aji na a : "Naweeek, ddo uko wi ijakuṅ kē dko daantuma tum."

23 Kē ajug katoḥ aṣe ji na a wal mēnt : "Yaan na igah yi ṅṭeeh ido kaṭaṣ ibiig, idabēr bañaanṅ, katoḥ naan kahilna kaṭum."

24 Dṭupan, nin alonṅ ṭi bateek biki nduunṅ aankñēm kañah naan. »

Pduk iko bti kaṭaṣ Yetu

(Maci 10.37-38)

25 Bañaanṅ batum bawo ṭi ppoṣ na Yetu ; kē aṣe kok aji na baka :

26 « Woli ñaṅ abi ṭi nji bē aanṅalēn maakan apelan aṣin, anin, aharul, babukul, baṭa'ul na baweeekul na uleeful kak, aanhil pwo naṭaṣaraan.

27 Anwoonṅ aankuṅa krut ki nul kadinan phaj ji nji udole wo ṭi pkeṭ, kapoṣ ṭi kafetṅ ki naan, aanhil pwo naṭaṣaraan. »

28 « Ahoṅ ṭi an ajaanṅ aṅal pniw katoḥ kaweeek bē aanji dun kaṭo kaṣal bnuura katen itaka yi anumiiṅ, kame me ahilan pniw ka kaba?

29 Woli aando haṅ, ajun pniw bē aambi hilan pbaañēṣ, bankwinuṅ ka babaṅa

30 kaji : "Ñaṅ i ajunuṅ pniw bē aanhilan pbaañēṣ!"

31 « Kē naṣih ahoṅ ajaanṅ wonṭi aya pḡut na naṣih alonṅ aanji dun kaṣal katen me ahilan na bangoli iñeen-week ṅyaaṣ iñeen week (10.000) pḡut na anwoonṅ na bangoli iñeen-week ṅyaaṣ iñeen-week ṅṭēb ba (20.000)?

32 Woli aanhilani, ayil du naṣih undu wi ahumuṅ nlowi, kakooṭa batiinkar.

³³ Kë hënk di uwoon, woli alonj ti an aanduk bka bi nul bti aanhil pwo naŋaŋaraan. »

Pnam panyaŋuŋ
(Maci 5.13; Markut 9.50)

³⁴ Yetu akak aji na baka : « Pnam pawo uko unuura, paŋale kak ayaŋ, bakakanaan kataabare ki pa na we ba?

³⁵ Nin paankak anuura pa mboŋ, këme pa umëñan ; paji pafël.
« Ankaanj ibaŋ itiinkni, aŋiinkan. »

15

Uhoñ wi unkaneel umpoŋi unneemuŋ akuŋ awinana
(Maci 18.12-14)

¹ *Bakobraar daaŋa na bado buŋaan bti baji bañog Yetu, katiinka.

² *Bafaritay na *bajukan Bgah baŋe kahoopaŋer kaji : « Ñiintj i aji naakiir na bado buŋaan, kabot kade na baka. »

³ Kë Yetu aŋe hoñ na baka aji :

⁴ « Ahoŋ ti an ajaanj aka nte ñkaneel iñeen-week aŋe neemandën uloolan, aanji duk ñundu du pŋaar, kaya pla unneemuŋ, te wi awinanj wa?

⁵ Wal wi awinuŋ wa, aji lilan maakan, kalap wa,

⁶ kaya katoh, kadu banohul na bakinŋul, kaji na baka : “Nalilaan na nji, dwin unkaneel wi naan unneemuŋ.”

⁷ Kë hënk di uwohanj, mnlilan mnweek manwo du baŋi pa nado buŋaan aloolan anŋëlŋuŋ ubida kapel bañaanj baŋum* banwoonj batool, banwoonj baannuma pŋëlëŋ ñbida. »

Uhoñ wi baluk banneemuŋ akuŋ awinana

⁸ « Kë ñaaŋ ahoŋ ajaanj wonŋi aka baluk bi ñnuur iñeen, aŋe neemandën baluk bi unuur uloolan, aanji tehan unkaniya, kawet dko bnuura, te wi awinuŋ baluk mënŋ i?

⁹ Wal wi awinuŋ ba, aji du banohul na bakinŋul kaji na baka : “Nalilaan na nji, dwin baluk bi mbiinj aneemandën.”

¹⁰ Hënk di mnlilan manjaan manwo ti ñwanjut ñi Naŋibaŋi pa nado buŋaan aloolan anŋëlŋuŋ ubida. »

Uhoñ wi napoŋ anneemuŋ akuŋ awinana

¹¹ Yetu akak aji na baka : « Ñiintj alonj abi ka bapoŋ batëb.

¹² Anwoonj nabaŋa kë aŋe ji na aŋin : “Paap, wulaan kafah ki naan ti bka bi nu.” Kë aŋin afaaŋ baka bka bi nul.

¹³ Wi nabaŋa adolonj ñnuur ñntiŋu aŋe ŋonkrën bka bi nul bti, atool aya du uŋaak ulonj unlowuŋ atok ŋokan bka bi nul ti unoh.

¹⁴ « Wi atokuŋ bka bi nul bti, kë ubon wi katër ilëmënt uŋe mara mara ajot ti uŋaak mënŋ, kë ajun pwo ti kanuma.

¹⁵ Wi wi ayaanj aneej ulemp du ñiintj alonj i uŋaak mënŋ, kë uŋ mënŋ aŋu'a pyen ñnkuma.

¹⁶ Ado ji ñal pde ilëfa yi ñnkuma kaŋumanaan kayinj bë nin alonj aanji ŋena ya.

¹⁷ Wal mënŋ kë aŋe ŋalŋen aji : “Balemp hum bawoonj du uko paapa, aji bade kayok kado dukŋen, kë ñji nŋe wo ti akeŋ ubon!

¹⁸ Dkak du paapa kaji na a : ‘Paap djuban ti kadun ki Baŋi abot ajuban ti kadunu ;

* 15:7 Bapiŋ ti ulibra aji bañaanj iñeen kañeen kalonj na kañeen kalonj (99).

19 mēnkak ataaj na pdu'ana abuku, jejaan ji alon ʒi balemp biki nu.”

20 Kē hēnk di atooluŋ pkak du ašin.

« Ahum nlowi, kē ašin ašē wina, abot añaŋi'a ; ažiira, ajotna, amooka bnuura.

21 Kē abukul ašē ji na a : “Paap, djuban ʒi kadun ki Baʒi abot ajuban ʒi kadun ki nu, mēnkak ataaj na pdu'ana abuku.”

22 Kē ašin ašē ji na balemp biki nul : “Nataraan, naʒijan kamiša kannuur-naaniin, nawoharēna, naʒu'ana paneel ʒi pkoñ, nabot naʒu'a iʒapaat ʒi ihoʒ.

23 Nayaaran uwit ummagnuŋ ʒi batani nafin, ŋde, ŋnoha,

24 abuk naan annaʒuŋ i abi keʒ ašē kak ʒi umundu, abi neem, ašē winana!” Kē bašē wo ʒi unoh.

25 « Bajeen ŋiintʒi awo wal mēntan du uʒeeh. Wi akbiin, aňog katoh ašē tiink kē bakkob abot aki.

26 Adu wal mēntʒi nalemp i ašin alon ahepara uko umba'i duk awo wo.

27 Kē uŋ ateema aji : “Aʒa'u abiin, kē ʒaaʒ afin uwit ummagnuŋ ʒiki akak najoob.”

28 Kē bajeen ašē deebaʒ, apok pneej katoh. Kē ašin ašē pēn akooʒa.

29 Kē ašē teema aji : “Ddo ŋʒubal ŋtum, alemparu, mēmbaan kapoka nin pdo uko wi ijakuŋ, kē iimbaan kaʒenarēn upi umpoʒi nnohnaana na batēntʒi naan ;

30 kē abuku i ašaaj akak, ul anyaan ade bka bi nu na baaʒ bawuʒaan aba, kē iʒē do kē bafin uwit ummagnuŋ!”

31 « Kē ašin ašē ji na a : “Abuk naan, iwi, iji kwo na nji na ŋnuur nuur, uko wi nkaaj bti uwo wi tu.

32 Kē ŋʒē wo i kanoha kabot kawo ʒi mnlilan, ʒiki aʒa'u i abi keʒ, ašē kak ʒi umundu ; abi neem ašē winana !” »

16

Namali natit

1 Yetu abot aji na baʒaʒarul : « ŋiintʒi alon nayok abi ka namali, kē bašē keeʒaara du a aji atoka bka.

2 Kē ado kē badu namali ašē ji na a : “We wi mbaan atiink kē baktup ʒi iwi ba? Yuujaan jibi idoluŋ na bka bi naan, hēnkuŋ mēnkak aňal iwo namali i naan.”

3 Kē namali ašē ʒal aji : “Dbaa do we, wi ajug katoh apēnanaanuŋ ʒi ulemp? Pya kajaar? Mēnhinan ka. Bñehan? Dkowa ba.

4 Yoow! Dme uko wi nji kadoluŋ wi bakpēnanaanuŋ ʒi ulemp, pa bañaan bahilna bayeenkēn du itoh yi baka.”

5 « Kē hēnk di di adooŋ kē badu banʒeeʒuŋ ajug katoh kē bakbiina aloolan aloolan, aji na nateek : “Hum di di iʒeeʒuŋ ajug katoh ba?”

6 Kē ŋiintʒi ajaka : “Iniibi* iñeen-week yi ukēra” kē aji na a : “Nje kakaarta ki nu, ʒoon itaran ipiit iniibi iñeen-kañeen.”

7 Akak aji na alon : “Kē iwi, hum di di iʒeeʒuŋ ajug katoh ba?” Kē ateema aji : “Iniibi iweek iñeen-week yi maaj” kē aji na a : “Nje kakaarta ki nu, ipiit iniibi iweek iñeen bakreŋ.”

8 Kē ajug katoh ašē maʒ namali naguuru uŋ jibi adoluŋ mntit hēnk. Hēnk di uwoon, bañaan banʒaluŋ umundu wi batit ʒi mnwo mi baka na batēntʒi baka apel biki bjeehi bi Naʒibaʒi. »

Pʒijan itaka bnuura

* 16:6 Kaniibi kandoli kawo ŋlitru iñeen ŋwajaŋt na paaj na ulon.

⁹ Yetu akak aji : « Dɔɔpan : nalaan banoh na itaka yi umundu wi buɔaan wi, nahilna unuur wi iko yi umundu wi ikbaan, bayeenkan du itoh yi baɔi inwoon yi mntɔ.

¹⁰ Awoon natool ɔi uko umpoɔi wi bawululun aji wo natool ɔi utum, kɛ awoon aanwo natool ɔi umpoɔi aanji wo natool ɔi utum.

¹¹ Woli naanwo batool ɔi pyok pi umundu wi buɔaan wi, in aklun kawulan pyok pi manjoonan?

¹² Kɛ woli naanwo batool na bka bi ņaan nampaɔi, naɔal aji Naɔibaɔi alun kawulan banwoon bi nan i?

¹³ « Nin ņaan aanhil kalempar baɔih batɛb : apok alon kaɔal undu, kɛme amɛban alon, kaɔɛ beeh undu. Naanhilan kalempar Naɔibaɔi kabot kalempar itaka. »

Nɔɔpan nlon kak ni Yetu

(Maci 11.12-13; 5.31-32; Markut 10.11-12)

¹⁴ *Bafaritay banjaan banal itaka batiink iko mɛnt bti aɔɛ ben Yetu.

¹⁵ Kɛ aɔɛ ji na baka : « An nawo baņaan banjaan badaar kawo batool ɔi kadun ki baņaan kɛ Naɔibaɔi aɔɛ me nɔal ni nan. Uko wi baņaan badɛmanun uji uwo unwuɔun maakan ɔi kadun ki Naɔibaɔi.

¹⁶ « Ji *Yowan Nabattaar abi ado kabi, *Bgah bi Moyit na *baɔupar Naɔibaɔi bawoon ; du wal wi abiinun kɛ baɔɛ ɔpan *Uɔup Ulil Unuura wi Pɔih pi Naɔibaɔi, kɛ baņaan bti bataman ado na pneej ɔi pa.

¹⁷ Baɔi na mboɔ manyojnun pɔok apel uko uloolan umpoɔɛtanun ɔi *Bgah bi Moyit.

¹⁸ « ņaan andookun aharul akuɔ aniiim alon ajuban pɔuban pi piint, kɛ anniimun ņaat i ayinul adookun ajuban pɔuban pi piint. »

ņiint nayok na Lataar najuuk

¹⁹ Yetu akak aji : « Ubi ka ņiint alon nayok, anjaki ņɛga kabot kade bnuura, kawo ɔi unoh na nnuur.

²⁰ Kɛ baɔɛ fɛl ɔi plɛman pi katohul ņiint alon najuuk i bajaan bado Lataar† i uleef unniinkun njad.

²¹ Ado ji nɔal nɔal pjejɛnt ituk injotnun ɔi umeeɔa wi nayok. Nbuɔ njadon aji njalaj njad ni nul.

²² Kɛ najuuk un abi keɔ, kɛ njwanjut njaya na a kɛ aɔo akab du *Abraham. Kɛ nayok abi keɔ kak, kɛ bamoya.

²³ « Wi nayok awoon du mnkeɔ, ahaj maakan, aɔɛ kat keɔ awin Abraham du kalowan, kɛ Lataar aɔo aņoga.

²⁴ Wi wi ahuuranun adu'a aji : “Abraham Paapa, ņagi'aan, iyil Lataar atoop pkoņ ɔi meel abi ņowanaan pndemɛnt, dhaj maakan ɔi bdoɔ bi.”

²⁵ Kɛ Abraham aɔɛ teema aji : “Abuk naan, leɔan kɛ iwin bnuura wal wi iwoon du mboɔ, kɛ Lataar ul, aɔɛ wo ɔi mnhaj. Hɛnkuɔ awo ɔi atuumara, iwi kɛ iɔɛ haj.

²⁶ Tenan kak : bwal bweek bakak apaɔɛsun na an, banjalun pɔɛp bahilna bawo baankɔɛp, ņaan aanhil pmuur bwal bi kabi du un.”

²⁷ « Kɛ nayok aɔɛ ji na a wal mɛnt: “Keeri Paap, dkoɔtu kooɔ, yilan Lataar du katoh ki paapa,

²⁸ dka babuk paapa kaņeen ; aya aɔup baka uko wi awinun, bawutna kabi kak ɔi dko di mnhaj di.”

²⁹ Kɛ Abraham aɔɛ ji na a : “Bawo na njibra ni *Moyit na ni *baɔupar Naɔibaɔi, batiinkan uko wi baɔupun ɔi nj.”

† 16:20 Lataar dawoon Naɔibaɔi aji tɛnk.

³⁰ Ké ñiint nayok uñ aji na a : “Uunkkëša kës baka, bë woli ñaan anwoonuj du mnkeṭ aya ſup baka, bawut pjuban, kaṭëlëš ɳbida.”

³¹ Ké Abraham ašë ji na a : “Wi bawoonj baanji batiink *Moyit na baṭupar Našibaṭi, woli ñaan adoo naṭa ṭi pkeṭ abi aṭup baka, baankteha te.” »

17

Pjuban na pmiirad

¹ Ké Yetu ašë ji na baṭašarul : « iko inhinanuj kado bañaan bado buṭaan inhinan kawaanana, ké ñaan anšaaj ṭij ya ašë wuṭan!

² Uhokan pa a batana plaak pweek bawata du bdëk, ké di pwuta ado alon ṭi bapoṭ biki* Našibaṭi ajot ṭi pjuban.

³ Naṭafaraan!

« Woli atëntu ajubanu, ṭiiniin na a, woli awut pjuban, kmiira.

⁴ Ké woli ajubanu nyaas paaj na ulon ṭi unuur, akuṭ abi nyaas paaj na ulon aji na iwi : “Miiraan” kmiira. »

Pfiyaar pi nalempar Našibaṭi

(Maci 17.19-20)

⁵ *Banjañan baji na Ajugun : « Hoṭalëšan pfiyaar panwoonj ṭi un. »

⁶ Ké aji na baka : « Woli naka laḥ pfiyaar panliñuj na pbuk pi maaj, najile na pnṭeen pi : “Dëtadiiran iya ijab du bdëk,” patiinkan! »

Plempar Našibaṭi na byompan

⁷ « Ahoñ ṭi an ajaaj aji na nalemparul najaar këme nayafan woli awoona uṭeeh : “Faraan, biin iṭo ide”?

⁸ Aambaa ṭëp ṭëp kaji na a : “Juñaan kañah, ibot iṭëlëš iko ibi iyišën, te ndo nde mbot ndaan, ibale kbaa de kabot kadaan.”

⁹ Aanka na pwula nin uko ulon, ṭiki ado uko wi ajakuluj.

¹⁰ Ké hënk di uwoonj pa an : wal wi nadoli uko bti wi Našibaṭi ajakanaj nado, najakan : “Nwo balemp ṭañ, ɳdo uko wi ɳwoonj biki kado.” »

Biint iñeen bamaak bdo

¹¹ Wi Yetu atooluj pya Yerutalem, ašë ṭëpna ɳmbanj ɳi ɳṭaak ɳi *Famariya na *Galilay.

¹² Wi akneejuj ṭi untanka ulon, ké biint iñeen bammaakuj bdo bašë bi pyit na a, ašë naṭ alow,

¹³ ahuuran aji : « Yetu, najukan, ñagi'un. »

¹⁴ Wi Yetu awinuj baka ašë ji : « Nyaan nawinana du baṭenjan biki Našibaṭi. » Wi bakyaaj na bgah, ašë mara mara ajeb.

¹⁵ Ké alon ṭi baka, wi awinuj ké ajebi, ašë wugša, awo ṭi phuuran, adëman Našibaṭi.

¹⁶ Abi, ajot ṭi ihoṭ yi Yetu ašë beeba. Ñiint mënt, awo i uṭaak wi Famariya.

¹⁷ Ké Yetu ašë hepar aji : « Biint iñeen bti baanjebi i? Ké biki kañeen kalon bandukiinj bawo ṭuj ba?

¹⁸ Alon ṭi baka aankak ado bi kabi kadëman Našibaṭi, ñiint i anwoonj aanwo *nayuday akakuj ṭañ abi adëmana! »

¹⁹ Wi wi Yetu ašaaj aji na a : « Naṭiin iya, pfiyaar pi nu pabuuranu. »

Ubi wi Pših pi Našibaṭi

(Maci 24.23-28,36-41)

* 17:2 Bapoṭ biki : Yetu aṭiiniyaan ṭi banfiyaaruj, bukal bakakuj ji bapoṭ.

20 *Bafaritay bahepar unuur ulon Yetu lum di *Pših pi Našibaṭi pakbiin, kē atees baka aji : « Ubi wi Pših pi Našibaṭi uunkwinana,

21 kē ṅaaṅ aankdo kaji : “Tenan : pawo ṭi! Kēme : pawo moṅ.” Pših pi Našibaṭi pawo ṭi ptoofan. »

22 Yetu akak aji na baṭašarul : « ṅnuur ṅlon ṅabi, ṅi nakluṅ kaṅal pwin *Abuk ṅiint unuur uloolan ṭaṅ, bē naankwina.

23 Baluṅ kajakan : “Awi moṅ!” “Awi wi!” Nakya da, nakṭiir da.

24 Jibi kaliik liik kajaṅ kawoona kabaṅ kalon ki baṭi, kajeehan baṭi bti, hēnk di di Abuk ṅiint akluṅ kawo ṭi unuur wi nul.

25 Kē ašē wo i kahaj maakan duna, kawuun ki kabot kapoka.

26 « Uko umbiin awo ṭi wal wi Nowe ukaṅ awo ṭi ṅwal ṅi Abuk ṅiint.

27 Baṅaaṅ bawo wal mēnt ṭi kande na udaan, aniim, awul babak baka iniim, te unuur wi Nowe aneejuṅ ṭi upuur wi meel uweek, kē ušubal uweek ušē jot, atuman idēk, kē bayoora bukal bti.*

28 « Kē hēnk di uwohaṅ ṭi wal wi Lot : baṅaaṅ bawo ṭi kande na udaan, anug, awaap, atepi, aniw ;

29 Kē unuur wi Lot apēnuṅ ṭi Todom, Našibaṭi kē ašē do ušubal wi bdoo, na pdēpalēn pankṭeraduṅ kē papēna baṭi, aṅiṅ baka bukal bti.*

30 Kē hēnk di di ukluṅ kawo, ṭi unuur wi Abuk ṅiint akluṅ kawinana.

31 « Ṭi unuur mēnt, ṅaaṅ anwoon ṭi ušaala, awutan kaneer iko yi nul. Kē hēnk di ukwohaṅ pa ṅaaṅ anyaaṅ uṭeeh, awutan kawuṅša pṭiiš.

32 Nalešan uko undoluṅ ahar Lot*!

33 Ankdoon na pbuuran ubida wi nul aluṅ kawaaṅ wa, kē anwaaṅuṅ ubida wi nul aluṅ kabuuran wa.

34 Dṭupan : na utejan mēnt, baṅaaṅ batēb bapiint ṭi kališa kaloolan : alon ajejana, alon aduka.

35 Baaṭ batēb bawo ṭi pson : alon ajejana, alon aduka. [

36 Biint batēb bawo du uṭeeh : alon ajejana, alon aduka.] »

37 Kē baṭaš Yetu bašē hepara aji : « Ajugun, ṭuṅ di di iko mēnt ikluṅ kaṭēpna? » Kē atees baka aji : « Dko di unṭaam ukeṭnuṅ, dul di di ṅjugude ṅakluṅ kayitiir. »

18

Uhoṅ wi nawayēs na ṅaaṭ nayoṭ

1 Yetu akak ahoṅ na baṭašarul adiimanaan baka kē bawo biki kado kaṅehan Našibaṭi ṅwal bti, kawut kawutandēr.

2 Aji na baka : « Ubi ka ṭi ubeeka ulon, nawayēs bṭup aṅṅoomuṅ Našibaṭi abot awo aanji tiink nin ṅaaṅ.

3 Ṭi ubeeka mēnt kak, ṅaaṭ nayoṭ alon awo da anṭaali pbi du a bawayēša. Aji ji na a : “Wayēšaana na našoorad naan.”

4 « Nawayēs ajon kapok ašē bi ban ṭuṅ aji : “Na manjoonan, mēnji kaṭi Našibaṭi abot awo mēnji kaṭiink nin ṅaaṅ ;

5 kē jibi ṅaaṭ i aknooranaanuṅ, dwayēša. Woli abi'a bi ṭi, abi baaṅšaana pdo kayewlēnēn.” »

6 Ajugun kē ašē kak aji na baka : « Naṭiinkan uko wi nawayēs nawuṭaan i ajakuṅ!

7 Kē Našibaṭi, aankbi kaṭēnk biki nul, kawayēs baka i, wi bakhuuranuluṅ aṅehan ṅwal bti? Ajon uṭēnk baka i?

⁸ Dɔpɔn na manjooan, awayeş baka kataran taran. Kê *Abuk Ńiinɔ, alonje bi, aŕenkaara ɔi umundu baŕaan banfiyaarun i? »

Uhoŕ wi Nafaritay na nakobraar daaşa

⁹ Yetu akak ahoŕ pa baŕaan banşalun aji bawo baŕool aşe beeh bandukiin, aji :

¹⁰ « Biinɔ batëb babi ya pŕehan Naşibaɔi du Katohul Kaweek ; alon awo *nafaritay kê alon awo *nakobraar daaşa.

¹¹ Nafaritay anaŕ aşe ŕehan Naşibaɔi ɔi uşalul aji : “Iwi Naşibaɔi, dbeebu ɔi uko wi mpaŕun na baŕaan bandukiin, bakiij, bado buŕaan, bajuban pjoban pi piinɔ ; dbeebu kak wi nwoon mënnaam na nakobraar daaşa i.

¹² Dji kayiman ŕnuur ŕtëb ɔi kanëm kabot kafaş uko wi nyeenkun bti kado ifah iŕeen, kajej kalon kawulu.”

¹³ Nakobraar daaşa ul kê aşe naŕ alow, aandoo ŕoom pkat kêş katen baɔi, aşe kunja iŕeen *, aji : “Iwi Naşibaɔi, ŕagi'aan, nji nwoon nado buŕaan.” »

¹⁴ Yetu aji na baka : « Dɔpɔn : Uŕ mënŕan wi aŕiisun, Naşibaɔi adinan kê awo naŕool ɔi kadun ki nul, kê uşe wo uunwo hanj pa nafaritay. Hënŕ di uwoon, ankdëmanun bkowul, balun kawalana, kê anwalanun bkowul, balun kadeŕa. »

Yetu awul bapoŕ bampoŕi bnuura bi Naşibaɔi

(Maci 19.13-15; Markuŕ 10.13-16)

¹⁵ Baŕaan balon baɔij Yetu bapoŕ bampoŕi pa aban baka, kê baŕaşarul bawin uko mënŕ aşe ŕoman na baka.

¹⁶ Kê Yetu aşe do kê baŕogan bapoŕ aşe ji : « Nawutan bapoŕ babi ɔi nji! Nakneenan baka, ɔiki *Pşih pi Naşibaɔi pawo pi banwoon ji baka.

¹⁷ Dɔpɔn na manjooan : anjalun pneej ɔi Pşih pi Naşibaɔi awo kanaam na napoŕ. »

Ńiinɔ nayok

(Maci 19.16-30; Markuŕ 10.17-31)

¹⁸ Kê ŕiinɔ alon antiinkaniin aşe hepar Yetu aji : « Najukan nanuura, we wi nwoon kado kayeenkna ubida wi mnŕo ba? »

¹⁹ Yetu kê aşe ji na a : « Imeha kê Naşibaɔi ŕaŕ anuuriin, ukaan kê ikdu'ën nanuura i?

²⁰ Ime uko wi *Bgah bi Moyit bajakun : “Iinkpiinɔ na ahar ŕaan kême ayin ŕaan, iinkŕin ŕaan, iinkkiij, wutan katapar ŕaan uko wi awoon aandoo, mēbaan şaaş na naan bnuura.” »

²¹ Kê ŕiinɔ ateema aji : « ddo iko mënŕ bti wi nwoon napoŕ te hënkun. »

²² Wi Yetu atiinkun uko wan aşe ji na a : « Iduka uko ulon kak : waapan iko yi ikaan bti, ijej itaka iŕen bajuuk, woli ido hanj kşë ka pyok du baɔi. Wal mënŕ, kşë bi, kaŕaşen. »

²³ Wi ŕiinɔ atiinkun uko wan, aşe jooŕan, ɔiki ayok maakan.

²⁴ Yetu awin kê ajooŕanii aşe ji : « Utam maakan pa nayok aneej du *Pşih pi Naşibaɔi!

²⁵ Aa, uyoj apel pa untaam uweek wi pnkunkaali uneej ɔi bhër bi kaguja kê di nayok aneej du Pşih pi Naşibaɔi. »

²⁶ Banktiinkulun kê başe ji : « Kê in ahilanun keeri kabuur? »

²⁷ Yetu kê aŕeem baka aji : « Baŕaan bajën baanhilan pbuuran ŕleef ŕi baka, kê Naşibaɔi aşe hil pbuuran baka. »

* **18:13** ɔi ugrek bapiit aji : Akob iŕen ɔi bjënŕ, hënŕ di bayuday bajaan bado woli bawo ɔi puwaŕan.

²⁸ Timonj Piyeer kē ašē ji na a wal mēnt; « Tenan, ŋduk iko yi ŋkaan bti pa ptašu. »

²⁹ Yetu kē ašē ji na baka : « Dɕupan, manjooan ma : ŋaan ankdunun katozul, aharul, babak ašin, na bajugul na babakul pa Pših pi Našibaṭi,

³⁰ ayeenk kapelan maakan ṭi umundu wi uko wi abiiŋ aka, kabot kayeenk ṭi umundu unkm̄biin ubida wi mn̄to. »

*Yetu akak aṭup kē aluŋ kakeṭ kabot kanaṭa ṭi pa
(Maci 20.17-19; Markuṭ 10.32-34)*

³¹ Yetu adu *banjañan iñeen na batēb mpaṭ ašē ji na baka : « Hēnkun, ŋtool ppaya du Yerutaalem. Iko bti yi *baṭupar Našibaṭi bapiiṭun ṭi *Abuk ŋiint idolana.

³² Abuk ŋiint aluŋ kawulana du banwoon baanwo *bayuday, baluŋ kabeṇa, kakara, katēṭjēra ;

³³ kakoba na itintēl kašē kafina, unuur uwajantēn ašē naṭa ṭi pkeṭ. »

³⁴ Kē banjañan iñeen na batēb bašē tiink ašē wo baante uko wi ajakuŋ. Uṭup mēnṭan uṭēp baka kē baamme uko wi Yetu aṅaluŋ pji na baka.

*Yetu ajeban nakuul alon du ŋmbar ŋi Yeriko
(Maci 20.29-34; Markuṭ 10.46-52)*

³⁵ Kē wi Yetu akñogun ubeeka wi Yeriko, nakuul alon aṭo bñehan ṭi kaban ki bgah.

³⁶ Wi atiinkun bañaan baṭum kē baktēp, kē ašē hepar uko unwoon,

³⁷ kē baṭupa aji : « Yetu i *Nataret aktēpun. »

³⁸ Wi wi ašaan ahuuran aji : « Yetu *Abuk Dayiṭ, ŋagi'aan! »

³⁹ Banwoon ṭi kadun baṅoman na a ayomp, kē abaa huuranaara huuran maakan aji : « Abuk Dayiṭ, ŋagi'aan! »

⁴⁰ Kē Yetu ašē naṭ ado kē baṭija a. Wi nakuul aṅogun kē ašē hepara :

⁴¹ « we wi iṅaluŋ ndolu ba? » Kē aṭeem aji : « Ajugun, dolaan ndo kawin kak! »

⁴² Yetu kē aji na a : « Doon kawin, pfiyaar pi nu pajebanu. »

⁴³ ṭi dko mēnt kē akak awin abot aṭaš Yetu, ašē dēman Našibaṭi. Kē bañaan bti bakak ayeek mndēm mi Našibaṭi wi bawinuŋ uko unṭepun.

19

Fake

¹ Yetu aneej ṭi Yeriko awo ṭi pmuur ubeeka,

² kē ŋiint alon anwoon katim ki Fake ašē wo da, awo naweek i *bakobraar daaša abot ayok maakan.

³ Ado na pwin ŋaan anwoon Yetu ašē wo aanhinani ṭiki bañaan batumi, kē abot awo ŋaan naṭamñaan.

⁴ Aṭi wal mēnt ajot kadun ašē paya ṭi bko blon kahilna kawin Yetu, anktēpun da.

⁵ Wi Yetu abanuŋ du dko di apayiŋ ašē kat keš aji na a : « Fake, taraan iwala, dwo i kawala du katohu nṭa. »

⁶ Kē aṭaran awala ayeenka na mnlilan.

⁷ Wi bañaan bti bawinuŋ uko waŋ, ašē ŋur ŋuran aji : « Aya awala du uko ŋiint nado buñaan! »

⁸ Kē Fake ašē naṭa anaṭ, aji na Ajugun : « Ajugun, tenan, dfaaš bka bi naan ṭi ptoof kaṭen bajuuk, akak awo woli dguur ŋaan bka bi nul kakakana ŋyaas ŋbaakēr uko wi nyeenkuluŋ. »

⁹ Yetu kē ašē ji na a : « Našibaṭi abuuran nṭa bañaanṭ biki katoh ki, iwi kak iwo abuk *Abraham.

¹⁰ Hēnk di uwoon, *Abuk N̄iintṭ abi bi pla kabot kabuuran banneemuṅ. »

Uhoñ wi itaka

(Maci 25.14-30)

¹¹ Wi bañaanṭ bawoonṭ ṭi ptiink Yetu, kē ašē hoñ na baka ṭiki aṅog Yerutalem, kē bašē šal aji *Pših pi Našibaṭi pawinana wal mēntṭ.

¹² Aji na baka : « N̄iintṭ alonṭ i kabuka kaweeek abi ya du utaak unlowuṅ pya kayeenk pših pi utaak wi nul, kašē kawuḡša.

¹³ Adu balemparul iñeen, awul baka andoli baluk bi kli kwajanṭ ašē ji na baka : “Nalempan na itaka yi te ubi’ēn.”

¹⁴ « Bañaanṭ biki utaakul kē bašē šoora, ayil bañaanṭ balonṭ kē baya du naših najeenka aji na a : “Nēnṭal ñaanṭ i ašihun.”

¹⁵ « Wi bayaanṭ aṭoorana du pših, kē ašē wuḡša. Wi abanuṅ, ašē do kē badu balemparul biki abiiṅ awul itaka, katen jibi andoli ṭi baka aduki alemp.

¹⁶ Nateek abi ajaka : “Naših, itaka yi iwulnuṅ yii yi, dduk aka uko wi iwulnuṅ nṭyaas iñeen.”

¹⁷ Kē aji na a : “Ido bnuura, iwo nalemp nanuura ; jibi iwoonṭ nanuura ṭi uko umpoṭi wi nwuliṅ, iwo nantṭa i nṭeeka iñeen.”

¹⁸ « Natēbantēn kē abii, aji na a : “Naših, itaka yi iwulnuṅ yii yi, dduk aka uko wi iwulnuṅ nṭyaas kañeen.”

¹⁹ Kē akak aji na uṅ mēntan : “Iwo nantṭa i nṭeeka kañeen.”

²⁰ « Undu kak kē abii aji : “Naših, itaka yi nu yii yi, dtan ya ṭi blaañ ahank.

²¹ Dṭi’u, iwi inwoonṭ ñiintṭ najooṭ, anjaanṭ ayeenk uko wi awoonṭ aanhankani, kabot kakit uko wi awoonṭ aantepi.”

²² Kē naših uṅ ašē ji na a : “Iwi nalemp nawuṭaan, dwayēšu na nṭup ṭi iṭupunṭ iwi ṭi uleefu. Ime aji dwo ñaanṭ najooṭ anjaanṭ ayeenk uko wi awoonṭ aanhankani, kabot kakit wi awoonṭ aantepi.”

²³ Kē we ukaanṭ keeri kē iinṭe itaka yi nwuliṅ ahankan du naṭeetan ba? Išaṅ kabuk uko ulonṭ, woli dyaarad ya.”

²⁴ « Wi wi ašaṅ aji na bañaanṭ banṭoonṭ da : “Nayeenkana itaka yi nul, nabot nawul ya andukiṅ aka nṭyaas iñeen uko wi nwululuṅ.”

²⁵ Kē bateema aji : “Adobi ka ka itaka iṭum!”

²⁶ Kē akak aji na baka : “Dṭupan, ñaanṭ ankaanṭ, baluṅ kaṭena kak, bē anwoonṭ aanka, bado yeenka wi akaanṭ.

²⁷ Kē bašoorad naan, banwoonṭ baambi ṅal nših baka, naṭijan baka ṭi, nafaal ṭi kadun naan.” »

Yetu aneej ṭi Yerutalem ji naših

(Maci 21.1-9; Markut 11.1-10; natanan ṭi Yowan 12.12-16)

²⁸ Wi Yetu aṭiiniṅ haṅ aba, ašē tool pya Yerutalem, apoṅ ṭi kadun ki pntuk.

²⁹ Wi aṅogunṭ nṭēṭ ṅi Betfage na Betani, kaṅog pnkuṅ pi bajaanṭ bado « Pnkuṅ pi Mnoliwera * » ašē yil baṭašarul batēb aji na baka :

³⁰ « Nayaan du ufēṭ unwoonṭ ṭi kadunan wuṅ, woli naneej da, naṭēnk ubu-uru umpoṭi untanuṅ, wi nin ñaanṭ awoonṭ aambaanṭ kadapi’aara ; nafēnēšan wa naṭij.

³¹ Woli alonṭ ahepar uko unkaanṭ kē nakfēnēš wa, najaka Ajugun anumiṅ wa. »

* **19:29** Pnkuṅ pi Mnoliwera : Dawoonṭ katim ki pnkuṅ pi bajaanṭ bado na umbaabu “Mont des Oliviers, Monti di Olivera, Mount of Olives.”

³² Wi bayili bayaan, baya tɛnk kɛ uko uwo jibi Yetu ajakuŋ na baka.

³³ Wi bawoon ɕi pɛnɛŋ ubuuru umpoɕi wuŋ, bajug wa kɛ baŋɛ ji : « we ukaan kɛ nakfɛnɛŋ ubuuru ba? »

³⁴ Kɛ baŋɛ teem aji : « Ajugun anuma wa. »

³⁵ Wi wi bajejuŋ wa aɕij Yetu, aŋɛ pɛnan iyeti yi baka agur wa, aŋɛ dola kɛ apayaa.

³⁶ Wi akyaan, kɛ baŋaan baŋɛ pɛnan iyeti yi baka aŋɛef ɕi bgah.

³⁷ Wi Yetu abanuŋ du bgah bankwalnaaniij Pnkun pi Mnoliwera atool pya Yerutalem, kɛ pntuk pi baɕaŋarul bti paŋɛ lilan maakan, ahuuran maakan awo ɕi pɛman Naŋibaɕi pa mlagre mi bawinuŋ bti.

³⁸ Baji : « *Bnuura nuura ɕi naŋih ankmbiiŋ ɕi katimull*! ✱ Mnjeeh du baɕi na mndɛm du baɕi duuɕ! »

³⁹ *Bafaritay baloŋ banwoon ɕi pntuk kɛ baŋɛ aji na Yetu : « Najukan, ŋjomaan na baɕaŋaru baɕaŋan. »

⁴⁰ Kɛ aŋɛ teem baka aji : « Dɕupan, woli bayompi, mnlak mi manhuuran. »

Yetu akak aɕɛgara Yerutalem

⁴¹ Wi Yetu aŋogun, awin ubeeka wi Yerutalem, aŋɛ ɕɛgara wa,

⁴² aji : « Dɕal lah iwi kak iyikrɛn iko inkɕijiij ŋɕa di mnjeeh, kɛ iko mɛntɕi ŋɛ mena, kɛŋ ki nu kaanhilan pwin ya.

⁴³ ŋnuur ŋloŋ ŋbi ŋi baŋooradu bakdolun uniw wi mboŋ kakoolntɛnu, kagut na iwi.

⁴⁴ Baluŋ katoku, iwi na babuku. Baankwut nin katoh kalon kanaɕ, ɕiki iinyikrɛn wal wi Naŋibaɕi abiiŋ pbuuranu. »

Yetu adook bawaap du Katoh Kaweek ki Naŋibaɕi

(Maci 21.12-17; Marku 11.15-19; natenan ɕi Yowan 2.13-22)

⁴⁵ Yetu aneej wal mɛntɕi du *Katoh Kaweek ki Naŋibaɕi aŋɛ jun pdook bawaap,

⁴⁶ aji na baka : « Naŋibaɕi aɕup ɕi Ulibra wi Uɕup wi nul aji : “*Katoh naan kawo kaŋehanaani*.” ✱ Kɛ an naŋɛ kakan *ka dko dmennaani di bakii*! »

Yetu ajukan du Katoh Kaweek ki Naŋibaɕi

⁴⁷ Unuur unjinti, Yetu aji jukan du *Katoh Kaweek ki Naŋibaɕi. Kɛ *baɕɛŋan baweek na *bajukan Bgah na baweek biki *bayuday baŋɛ la pɛŋa,

⁴⁸ aŋɛ wo baamme jibi bakdoli, ɕiki baŋaan bti bawat ibaɕ aɕiinka bnuura.

20

Bayiday bahepar Yetu ŋaan anɕu uluŋ pdo iko yi akdolun

(Maci 21.23-27; Marku 11.27-33)

¹ Yetu awo unuur uloŋ ɕi pjukan du *Katoh Kaweek ki Naŋibaɕi abot aɕup *Uɕup Ulil Unuura, kɛ *baɕɛŋan baweek na *bajukan Bgah baŋɛ wuj na bantohi

² ahepara aji : « ɕupun, mnhina mnhoŋ mi mi ikdolnuŋ iko yi ba? In ajakiij kɛ ihilan kado ya? »

³ Kɛ aŋɛ teem baka aji : « Nji kak dɕal kaheparan uko uloŋ. Naɕupaan,

⁴ in ayiluŋ *Yowan pbattaar ba? Naŋibaɕi a kɛme baŋaan baka? »

⁵ Kɛ baŋɛ wo ɕi plaɕar ɕi ptoof pi baka aji : « Woli ŋteem aji Naŋibaɕi ayiluluŋ, aheparun kaji, we ukaan kɛ ŋɛnfiyaara? »

⁶ Kɛ woli ŋji baŋaan bayiluluŋ, baŋaan bti batapun mnlak, ɕiki bafiyaar aji awo *Naɕupar Naŋibaɕi. »

⁷ Bateem aji baamme anyiluluj.

⁸ Yetu kë aşë ji na baka : « Nji kak, mënktupan na mnhina mnhoj mi nji kadolnuj iko yi. »

*Uhoñ wi balemp biki Uwoorta
(Maci 21.33-46; Marku 12.1-12)*

⁹ Wi wi Yetu aşaañ ahoñ na bañaan aji : « Ñiinñ alonj abi tepi uwoorta wi mnko manjaan mandolna ubiñu, aşë wul wa bañaan balonj pa badoki bapooñle bawula kafah ki nul, aşë ya bayaaş bi awo i kaya kajon.

¹⁰ Wal wi umar ubanuñ, kë aşë yil nalemparul alonj du baka pa bawula kafah ki nul ; kë başë koba, adook kë akak iñen ijinñ.

¹¹ Kë ñiinñ ajug uteeh akak ayil nalemparul alonj ; kë bakak akob uñ mënñan, akowandëna, aşë dooka kë akak iñen ijinñ.

¹² Kë akak ayil nawajantën ; kë bakoba añaakan afëla bdig.

¹³ « Kë ajug uteeh aşë ji wal mënñ : “Dbaa do do hum ba? Dylid da abuk naan i nñaluj maakan, ulome ul, baya kakali’a.”

¹⁴ Wi bañaan biki awuluj uwoorta bawinuj abuk ñiinñ uñ aşë şal aji : “I akdukiin na iko yi aşin ; nawulan ñiña, nyeenkna phiiñ.”

¹⁵ Kë hënk di bamobuluj apul pulan apënan du uwoorta aşë fiña. We wi ajug uteeh akeeri bi kado bañaan mënñ?

¹⁶ Aluj kabi kafin baka kawul uwoorta bañaan balonj. »

Wi bañaan batiinkuj uko wañ aşë ji : « Naşibañi aankdinan nin uko wañ uwo! »

¹⁷ Wi wi Yetu aşaañ ajaban baka këş aşë ji na baka : « Natenan uko wi bapiituj ñi Ulibra wi Naşibañi :

*“Pnduba pi baniw bapokuj,
pakakuj amëban katoh.”**

We wi uko umpiituj wi ukdiimanuj:

¹⁸ ñaañ ankjotuj ñi pnduba mënñ akita, kë ñaañ i pakjotnuj, panantëla. »

¹⁹ *Bajukan Bgah na *bañeñan baweek bayikrën wal mënñ, na manjoonan kë bukal bakaanj kë ahoñ hañ. Bala wal mënñ pmoba, aşë ñi bañaan.

Pluk Fëtar daaş
(Maci 22.15-22; Marku 12.13-17)

²⁰ *Bajukan Bgah na *bañeñan baweek bamena wal mënñ aşë yil bañaan balonj bandaaruj aji bawo bañool bado katen me Yetu ajub ñi uñup ulonj, kahilna kamoba, kañooñ du pşih pi nantuja naromenj.

²¹ Wi wi başaañ aji na a : « Najukan, ñme kë iji kñup kabot kajukan bnuura, abot awo iinji kpaşşër, na manjoonan, bgah bi Naşibañi bi bi ijaan kjukan.

²² Nwo i kaluk Fëtar* naşih najeenkal daaş, këme ñenwo kaluka da? »

²³ Kë Yetu ammeenj ñşal ñi kalagare ñi baka aşë ji :

²⁴ « Nadiimanaan pataka. Kaara di in na katim ki in iwoonj ñi pa? » Kë bateem aji : «*Fëtar a. »

²⁵ Kë aşë ji na baka wal mënñ : « Nakeerin nakakan Fëtar uko unwoonj wi Fëtar, naşë nakakan Naşibañi uko unwoonj wi Naşibañi. »

²⁶ Kë baanhinan amob Yetu ñi ñşup ñi añupuj ñi kadun ki bañaan, bañonjar jibi ateemuj, aşë yomp.

Pnaña ñi pkeş
(Maci 22.23-33; Marku 12.18-27)

☆ 20:17 Kañaam 118.22. * 20:22 Fëtar awoonj naşih najeenkal.

27 *Bataduk balon babi aňog ƚi Yetu, bukal bajaan baji pnaƚa ƚi pkeƚ paanwoo, bahepara aji :

28 « Najukan, *Moyit apiit pa un aji : “Woli ñaan aka abuk aŝin anniimun aŝe keƚ bē aanduk napoƚ, ayeenkan ahar abuk aŝin mēnt ahilna abukara bapoƚ.”

29 Ubi ka biint paaj na alon banƚaarun. Nateek aniim ñaaƚ aŝe waanja bē aambuki.

30 Natēbantēn kē ayeenk ñaaƚ akeƚ kak bē aambuki,

31 nawajantēn kak kē ayeenk ñaaƚ akak akeƚ bē aambuki. Kē biint paaj na alon bukuƚ bti bado han, akeƚ bē baanduk napoƚ.

32 Kē ñaaƚ akak abaañŝaan aneem.

33 Kē hēnkun woli bañaan balun anaƚa ƚi pkeƚ, in akwoon ayin ñaaƚ mēnt, wi bukal paaj na alon bti baniimulun? »

34 Kē Yetu aŝe ji na baka : « Biint na baaƚ biki umundu wi baji baniimar ;

35 kē biki Naŝibaƚi aklun kaji kē bataan na pnaƚa ƚi pkeƚ kabot kawo ƚi ubida unkmbiin, baankak alun kado kaniimar wal mēnt.

36 Hēnk di di bawoon kak baankak akeƚ, banaam na nwanjut abot awo babuk Naŝibaƚi, wi banaƚiin ƚi pkeƚ.

37 Kē Moyit aƚup bnuura aji bañaan balun kanaƚa ƚi pkeƚ. ƚi dko di Ulibra wi Naŝibaƚi dankƚiiniyaanun uko wi bgof bankyikun, adu Ajugun aji, “Naŝibaƚi i *Abraham, i *Itaak, na i Yakob.” »

38 Yetu akak aji « Naŝibaƚi awo i bañaan bajeb, aanwo i bankeƚun, ƚiki biint bawajant bukuƚ bti bawo bajeb pa ul. »

39 *Bajukan Bgah balon bajeb bƚup wal mēnt aŝe ji na a : « Najukan, iƚiini bnuura. »

40 Kē baankak aňoom phepara uko ulon.

Krittu awo Abuk Dayiƚ abot awo Ajug Dayiƚ

(Maci 22.41-46; Markut 12.35-37)

41 Yetu aji kak na baka : « Hum di di ñaan ahilanun kaji *Krittu awo *Abuk Dayiƚ?

42 Dayiƚ ƚi uleeful aƚup ƚi uko wi Krittu ƚi Ulibra wi pñaaamarēn aji :

“Naŝibaƚi Ajugun aji na Ajugun :

ƚoon ƚi kañen naan kadeenu

43 *te ndoo ndo baŝooradu,*

ido kapafna baka ihot.”✧

44 Dayiƚ aji du'a kaji “Ajugun” hum di di Krittu ahinanun keeri kawo abuk Dayiƚ? »

Nalipariin bajukan Bgah

(Maci 23.1,5-7,14; Markut 12.37-40)

45 Ji bi bañaan bawoon ƚi ptiinka, kē Yetu aŝe ji na baƚaŝarul :

46 « Nalipariin *bajukan Bgah banjaan banjal pñaaay na imiŝa iyul, kanjal banohntēn baka ƚi dko di bañaan, kanjal pƚo kadun ƚi itoh iñehanaani, na ƚi iƚij inuura ƚi nƚettu.

47 Baji bade bka bti bi baaƚ bayoƚ, kadaar kajon ƚi pñehan Naŝibaƚi pa pwinana. Naŝibaƚi alun kakob baka kakob kandēmnun maakan! »

21

Uƚen wi ñaaƚ nayoƚ najuuk
(Markut 12.41-44)

1 Yetu akat kēs aşē win bayok kē bakwat itaka du dko di bajaanj bawatna itaka ti *Katoh Kaweek ki Naşibaţi.

2 Abot awin űaaf nayoţ alonj najuuk kē aţu da ktaka ktēb taűi.

3 Kē aşē ji : « Na manjoonan, dţupan, űaaf nayoţ najuuk i awul apelan baűaan bti.

4 Banwulun bukunj bti bawul itaka yi bawoonj baannuma, kē ul ti bwaanj bi nul aşē wul itaka bti yi anumiin pa pde. »

Iko inkyuujunj kē uba umundu uűogi

(Maci 24.1-2; Markut 13.1-2)

5 Jibi baűaanj balonj bawoonj ti pmaţ *Katoh Kaweek ki Naşibaţi aji kanuura, kul na induba inuura inniwnunj ka, na iko inuura yi bajaanj baţen pa pűēgna ka, kē aşē ji :

6 « Iko yi naktenuű yun, űnuur űalunj kabi, kē nin plaak paankduka kapaf ti ptēnt pa : iko mēnt bti ijot. »

7 Kē başē hepara aji : « Najukan, lum di di uko waű ukwoonj, kē we ukyuujunj un kē uko waű uban ti pbi? »

8 Yetu kē ateam baka aji : « Nawutan kadinan baguuran, baűaanj batum balunj kabi na katim ki naan, kaji bawoonj *Krittu kabot kaji unuur wi nul uűogi! Nawutan kaţaş baka.

9 Woli nalunj aţiink űgut na pgarandēr, nawutan kalēnk. Iko mēnt iwo yi kawo jı umundu ubi udo kaba. Kē umundu uşē wo uunwo kaba wal mēnt. »

10 Aji na baka wal mēnt: « Utaak unaţa ugut na utaak ulonj, pşih pagut na plonj.

11 Mboş maűşinţar maakan, mmaak mwuţaan na ubon űawo ti űmbanj űlonj, iko iyibanaan iwo, iko inkwoonunj baţi iwinana.

12 « Kē ji iko yanj bti ibi ido kadolana, bamoban kahajanan, kaűooţan *uruha du itoh iűehanaani, kawatan ukalabuş, kaűooţan uruha du kadun ki başih na banţuűa ţiki nafiyaarēn.

13 Iko yanj bti ikdolunj naţup baka uko wi nameűi űi nji.

14 Nameen kē naannuma pla uko wi nakyaanj kaţup kayerjanaan űleefan :

15 dlunj kawulan uţup unţuűa wi başooradan bakwoonj baankhil ppok kēme kalaţ.

16 Başinan na baninan, bubuk başinan, bayiţan na banohan, badoo lunj kakeeşaraan, bafinj batum ti an.

17 Baűaanj bti başooran ţiki nafiyaarēn.

18 Kē bkow nin baanklunj kade'u.

19 Natamaan maakan, hēnk di naklunj kakaana ubida wi manjoonan.

Uţoka Yerutalem

(Maci 24.15-22; Markut 13.14-20)

20 « Woli nalunj awin kē bangoli bafuoy Yerutalem, nameen kē daban ti ptokana.

21 Banwoonj ti utaak wi *Yuda wal mēnt baţiin bamena du inkunj iweek, banwoonj ti Yerutalem meeţ baţiin bapēn, banwoonj du űţeeh wal mēnt bawutan kaneej ubeeka,

22 ţiki űnuur mēnt űawo űi Naşibaţi akkobunj baűaanj biki nul banjubanulunj, űnuur űi iko impiitaniin bti ikdolaniin.

23 űnuur mēnt, baat bankwoonj na iyinj, na bankbootanunj bawuţan! Pjuuk pweek pawo ti utaak wi, udeeb wi Naşibaţi ubot uwala ti baűaanj.

²⁴ Bafin baka na ikej, kamob baka kaya katuh du n̄taak bti, banwoon baamme Naşibaŋi baluŋ kapoş Yerutalem katok tokan da te wi n̄wal n̄i baka n̄akbaan̄.

*Yetu aŋup jibi Abuk N̄iinŋ aklun̄ kabi ŋi umundu
(Maci 24.29-31; Markut 13.24-27)*

²⁵ « Iko inkyuujun̄ kē *Abuk N̄iinŋ abi iwinana ŋi unuur; ŋi pli, na ŋi n̄jah. Kē ŋi mboş, bañaan̄ baluŋ kahaajala, kayewla phomp pi bdēk na pi n̄maaron̄.

²⁶ Bañaan̄ baluŋ kakeŋ palēnk, wi bakşaluŋ iko inklun̄ kajotna umundu wi bañaan̄ bafēŋun̄, iko yi baŋi ilun̄ kaşin̄tar.

²⁷ Wal mēnŋ wi wi bakwinun̄ Abuk N̄iinŋ awuj na mn̄hina na mndēm mn̄week ŋi kanfēluŋ.

²⁸ Woli iko mēnŋ ijun̄ pwinana, nahet kakat kēş, ŋiki mbuur mi nan maññogi.

»

*Uhoñ wi bjaak
(Maci 24.32-35; Markut 13.28-32)*

²⁹ Yetu akak ahoñ na baka aji : « Natenan bjaak na mn̄ko bti.

³⁰ Woli manjuna jun̄ pteēñ, naji wonŋi naten ma nabi me me kē pti paññogi.

³¹ Kē hēnk woli nalun̄ awin iko yan̄ kē ibani, nameen kē *Pşih pi Naşibaŋi paban ŋi pbi.

³² Na manjoonan, dŋupan, kawuun̄ ki kaankŋēp bē iko mēnŋ bti iinwinanaa.

³³ Baŋi na mboş n̄aba, kē n̄ŋup n̄i naan n̄aşē wo n̄aankba. »

*Nawoon bten
(Maci 24.36-51; Markut 13.33-37)*

³⁴ Yetu akak aji : « Nalipariin̄, nakwut n̄haaş n̄i nan n̄aduka ŋi unoh uweek, na ukuj, na manŋaaf mi umundu, nado kaŋi unuur mēnŋ ukur kur ugotni'an

³⁵ ji bridiya, ŋiki unuur mēnŋ uban ŋi bañaan̄ bti biki umundu.

³⁶ Nawoon bten keeri, nado kañehan Naşibaŋi wal undoli, nahilna nabuur ŋi iko inwoon̄ yi pbi bti, nabot nahilna nanaŋ ŋi kadun ki *Abuk N̄iinŋ. »

N̄nuur n̄baañşaani n̄i Yetu

³⁷ Na pnak, Yetu aji wo du *Katoh Kaweek ki Naşibaŋi kajukan, na utejan aşē ya kafēr du pnkuŋ pi bajaan̄ bado « Pnkuŋ pi Mnoliwera. »

³⁸ Wal wi nfa mambanan̄ ban, bañaan̄ bti kaşē bi du Katoh Kaweek ki Naşibaŋi pa ptiinka.

22

*Baŋen̄an baweek na bajukan Bgah batiinkar pa pfin̄ Yetu
(Maci 26.1-5,14-16; Markut 14.1-2,10-11)*

¹ Ufettu wi ipoom indaŋ wi bajaan̄ bado *Ufettu wi Mbuur uñog wal mēnŋ.

² *Baŋen̄an baweek na *bajukan Bgah ban̄al pfin̄ Yetu, aşē ŋi uko wi bañaan̄ bakbiin̄ kado, ukaan̄ kē bakla jibi bakdoli kadoo kafin̄ja.

³ Kē uşal wi *Fatana uşē neeŋ ŋi Yudaŋ, i bajaan̄ bado İtkariyot, anwoon̄ alon̄ ŋi *banjañan̄ iñeen na batēb.

⁴ Aya du baŋen̄an baweek na baweek biki bangoli bayeŋ *Katoh Kaweek ki Naşibaŋi, atiinkar na baka jibi akwuli baka Yetu.

⁵ Balilan̄ fuŋ aşē dinan̄ pwula itaka.

⁶ Kē ul, aşē la wal wi akwuluŋ baka'a, bē pntuk pi bañaan̄ paankmaar.

*Yetu abomandēr na banjañan̄ pa ufettu wi Mn̄jeeh
(Maci 26.17-25; Markut 14.12-21; natenan̄ ŋi Yowan 13.21-30)*

7 Ƨi wal wi *ufettu wi ipoom indaƧ, unuur wi bajaan bafin nƧkaneel ptejananaan *ufettu wi mnjeeh ubani.

8 K  Yetu a e yil Timon Piyeer na *Yowan aji na baka : « Nayaan najun un ka ah ki ufettu. »

9 K  ba e hepar a aji : « Ƨun di di inalan njunnu ka? »

10 K  a e teem baka aji : « Natenan, woli naneej Ƨi ubeeka, nayit na  iint alon anku iinj pdunk pi meel. Na a ana, du katoh ki akyaan kaneej,

11 naji na ajug katoh : “Najukan aji : Ƨun di meet di akdeenun pde pi ufettu na ba a arul dawoon?”

12 Ayuujan du bko duu , meet dhaan danwoon na iko yi naknumiin bti. Dul di di nakaan kabomanun n hilna nde pde pi ufettu. »

13 K  bayaa, aya awin iko bti jibi Yetu ajakun na baka, a e jun pde.

Ka ah kaba a saani

(Maci 26.20,26-29; Marku 14.17,22-25; 1 Korint 11.23-26)

14 Wi wal wi pde ubanun, k  Yetu a e  o Ƨi umeesa na *banja anul.

15 Wi wi a aan aji na baka : « Dnal maakan kade pde pi ufettu* wi na an ji ndo kaneej Ƨi mnhaj.

16 D upan, m nkak ade pa te wal wi uko wi pde pi paktejanun ukdolaniinj du *P ih pi Na iba i. »

17 Aje pnkalame plon, abeeb Na iba i a e ji : « Nayeenan pa, nafa a ir ;

18 d upan, m nkak adaan poot te wal wi *P ih pi Na iba i pakbiinj. »

19 Wi abaan, a e jej kapoom, abeeb Na iba i, akit  ka awul baka a e ji : « Uleef naan wii wi, unwulaniinj pa an. Naluninj nado kado h nk, uwo mnle an mi naan. »

20 Wi babaan pde, akak ado han na pnkalame aji : « Poot pi pawoon p aak pi naan pantulun pa an, pi Na iba i a enanun bhonar bhalu. »

Yetu a up aji alon Ƨi banja anul akwaapulun

(Maci 26.21-25; Marku 14.18-21)

21 « Natenan,  aan anwoon i kawaap n a o na nji Ƨi umeesa wi.

22 Na manjoonan, *Abuk  iint awo kake  jibi Na iba i ajakun, k   aan an aan awaapa a e wu an! »

23 Wal m n , k  *banja an ba e wo Ƨi pla  aan ahon Ƨi baka akdolon uko wan.

In awoonun naweek?

(Maci 20.24-28; 19.28; Marku 10.41-45)

24 Bla ar bap n Ƨi *banja an k  banal kame i bahilanun kaji awoonun naweek Ƨi baka.

25 K  Yetu a e ji na baka : « Ba ih biki n aak baji banotna biki ba ihun, k  ban ihun bado k  baji badu baka “bado bnuura”

26 K  u e pač pa an, anwoonun naweek Ƨi an awo ka ep  ep kawo ji anwoonun nampo i, k  ankwulun uworda awo ka ep  ep kawo ji ankdolon uko wi uworda ujakun.

27 In ad m n ba? An oon Ƨi umeesa k me ankyi ulun pde? M n  an oon Ƨi umeesa a i? Nji k  n e wo Ƨi ptoofan, ji anklemparanu baaan! »

Uko wi Yetu ahonun banja an

(Maci 19.28)

28 « An nawo na nji wal wi nwoon Ƨi mnhaj bti,

* 22:15 Pde m n  pa i pale an wal wi Na iba i abuuranut bayuday pjuuk du Ejiptu.

29 kě jibi Paapa awulunŋ pŋŋih, hěnk di di nkaanŋ awulan pa.

30 Nalunŋ kade kabot kadaan na nji du pŋŋih pi naan, kabot kaŋo ŋi iŋij yi pŋŋih, kawayěŋ kntaali iŋeen na ktěb ki *Itravel. »

Yetu aŋup aji Fimonŋ Piyeer alunŋ kapok pme'a

(Maci 26.31-35; Markuŋ 14.27-31; natenan ŋi Yowan 13.36-38)

31 Kě Yetu akak aji : « Fimonŋ, Fimonŋ, *Fatana aŋehan pa phil kaŋiŋŋ ŋiŋtanan ji nŋdeey ŋi kajet.

32 Kě nji, nŋŋe ŋehan Naŋibaŋi pa iwi, ihilna inaŋ iliint ŋi pfiyaar. Woli ilunŋ akak ŋi nji, ktěŋŋtėn batėnŋtu. »

33 Kě Fimonŋ Piyeer aŋe ji na a : « Ajugun, woli uwo pya ukalabuŋ kėme woli udoo wo pkeŋ na iwi, nji wi. »

34 Kě Yetu aji na a : « Fimonŋ Piyeer, dŋupu, ji uguk udo kahaan nŋa di, ipok pme'ėn nŋyaaŋ nŋwajanŋ. »

Umbooŋtu, umañ na kej

35 Kě Yetu aŋe hepar *banjañan aji : « Wi mbiinŋ ayilan bė naantij nin umbooŋtu, nin umañ, nin iŋapaat, nawaanŋ uko ulonŋ i? » Kě bateem aji : « Nin ukoolan. »

36 Wi wi aŋaanŋ aji na baka : « Kě hėnkuŋ, ankaanŋ umbooŋtu awo kajej wa, na ankaanŋ umañ, kě anwoonŋ aanka kej, awo kawaap umanta wi nul, kanug ka.

37 Dŋupan, uko wi Ulibra wi Naŋibaŋi uŋupunŋ uwo kadolana ŋi nji : “Baŋu'a na bado buŋaan.” »

38 Baŋaŋarul bajaka wal mėntŋ : « Ajugun, ikej itėb yii yi. » Kě ateem baka aji : « Ukėŋi. »

Yetu aŋehan Naŋibaŋi du pnkuŋ pi mnoliwera

(Maci 26.36-46; Markuŋ 14.32-42)

39 Yetu apėn aya du Pnkuŋ pi Mnoliwera jibi ajonunŋ kado. Baŋaŋarul kě baya na a.

40 Wi abanunŋ du dko mėntŋ aŋe ji na baka : « Nadoon kañehan Naŋibaŋi nawutna kajot ŋi kaguuru. »

41 Wi wi aŋaanŋ aduk baka btiiŋu aŋe nŋup aŋehan Naŋibaŋi

42 aji : « Paap, woli iñali, klowanana mnhaj mi. Kě mėntŋ unjal wi naan uŋaanŋ awo kadolana, wi nu wa. »

43 [Wal mėntŋ, kě *uwanjuŋ wi Naŋibaŋi ulonŋ uŋe pėn ŋi kadunul pa pŋtėŋtėna.

44 Yetu ahaajala maakan, aŋe ŋehan Naŋibaŋi maakan. Uyikaj wi nul udoo kak ji pñaaŋ ajat.]

45 Wi Yetu aŋehanunŋ Naŋibaŋi aba, aŋe naŋa, akak du baŋaŋarul, aŋėnk baka kě bakŋoyėntŋ, banoor maakan ŋiki bajooŋani.

46 Kě aŋe ji na baka : « we ukaanŋ kě nakŋoyėntŋ ba? Nanaŋiin nañehan Naŋibaŋi, nawutna kajot ŋi kaguuru. »

Bamob Yetu

(Maci 26.47-56; Markuŋ 14.43-49; natenan ŋi Yowan 18.3-11)

47 Yetu ahum kaŋiini, kě pntuk pi bañaanŋ paŋe wuj. Yudat, alonŋ ŋi *banjañan iŋeen na batėb kě awo ŋi kadun ki baka. Abi aňog Yetu pa pmooka.

48 Kě Yetu aŋe ji na a : « Yudat, imook mook *Abuk ŋiintŋ kawulna'a! »

49 Wi banwoonŋ na Yetu bawinunŋ uko unkbomandėrunŋ aŋe ji na a : « Ajugun, nŋtib baka na ikej? »

50 Kě alonŋ ŋi baka apėnanŋ kej atib afal kabaŋ kadeenu ki nalempar *naŋiŋ i baŋejan.

⁵¹ Ké Yetu ašë tiini na baka aji : « Naṭañaan. » Wi wi ašaan aban kabaṭ ki ñiint uṅ ajeban ka.

⁵² Yetu aṭiini wal mēnt na *baṭejan baweek, na baweek biki bayeṅ *Katoḥ Kaweek ki Našibaṭi na bantohi bambiin pmoba aji : « Dwo nado buṭaan i, ké nado bi pmobēn na ikeṅ na induk?

⁵³ Dji kawo na an ṅnuur bti du Katoḥ ki Našibaṭi, ké naando na pmobēn. Ké wal wi ušë wo wi nan, wi bañaan biki utejan bajaan banaṭa. »

Fimoṅ Piyeer apok aji aamme Yetu

(Maci 26.57-58,69-75; Markut 14.53-54,66-72; natenan ṭi Yowan 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Bamob Yetu wal mēnt ašë ṅooṭa aneejan du katoḥ ki *naših i baṭejan. Fimoṅ Piyeer ké ašë low du kafet aṭaša.

⁵⁵ Batehan bdoo ṭi ptoof pi blay ké bañaan baṭo afooy ba atēma, ké Fimoṅ Piyeer akak aṭo da.

⁵⁶ Naaṭ nalemp alon awina ké aṭo aṅog bdoo ; ké ašë tena bnuura ašë ji : « Ñiint i kak awo na a! »

⁵⁷ Ké Fimoṅ Piyeer ašë laṭa aji : « Naaṭu, mēmm'e'a »

⁵⁸ Baṭo btiišu, ké ñiint alon akak awina, aji : « Iwi kak iwo alon ṭi baka! »

Ké Fimoṅ Piyeer ateema aji : « A-a, mēwo na baka. »

⁵⁹ Baṭo uko ji uwoori, ké alon akak aṭup aji : « Natenan, manjoonan ma, ñiint i awo na a, adoo wo i *Galilay. »

⁶⁰ Ké Fimoṅ Piyeer ateem aji : « Iwi, mēmm'e uko wi ikjakuy. » Ṭi dko mēnt, wi aktiiniin, ké uguk ušë haan.

⁶¹ Ké Ajugun ašë kok aten Fimoṅ Piyeer. Wi wi ašaan aleš uṭup wi Ajugun abiiṅ aṭupa : « Fimoṅ Piyeer, dṭupu, ji uguk udo kahaan ṅṭa dí, ipok pmē'en ṅyaaš ṅwajanṭ. »

⁶² Wi wi Fimoṅ Piyeer ašaan apēn bdiḡ, awooni maakan.

Bakob Yetu abot akara

(Maci 26.67-68; Markut 14.65)

⁶³ Bankyeṅuṅ Yetu bawo ṭi pbeṅa, abot akoba.

⁶⁴ Baji bawuna keš kašë hepara kaji : « In akobiin? Iwi *Naṭupar Našibaṭi, ṭupan ṅaan ankobiin! »

⁶⁵ Bakak akara, ikar itum ilon kak.

Bañooṭ Yetu uruha wi bayuday

⁶⁶ Wi unuur uṅintuṅ, bantohi *bayuday, *baṭejan baweek na *bajukan Bgah ké bašë yitiir. Bado ké baṭij Yetu ṭi kadun ki baka,

⁶⁷ ašë ji na a : « Woli iwo Kriṭtu, kṭupun. »

Ké ateem baka aji : « Woli dṭupan, naankfiyaar,

⁶⁸ ké woli dheparan uko ulon, naankteemēn.

⁶⁹ Ké hēnkuy *Abuk Ñiint ašë ṭo du kañen kadeenu ki Našibaṭi anhiniin iko bti! »

⁷⁰ Wal mēnt, ké bukal bti bašë ji : « Iwoon Abuk Našibaṭi keeri? »

Ké ateem baka aji : « Naṭupi, dwo a. »

⁷¹ Ké bašë ji : « Nkak anuma alon aṭupun i? Un ṭi ibaṭun ṅtiinkna wa ṭi mntumul! »

23

Bañooṭ Yetu du Pilat

(Maci 27.1-2,11-14; Markut 15.1-5; natenan ṭi Yowan 18.28-38)

1 Wi wi bañaan bti bantoon *uruha wi *bayuday başaan anaşa, añaooş Yetu du kadun ki *Pilat.

2 Bajun ptapara aji : « Ntşenk ñiint i kē awo ti pyewlën bañaan biki utaak ; aji ji na baka bawut pluk *Fetar naşih najeenkal daaşa, abot aji ul ti uleful awoon *Krittü, naşih. »

3 Kē Pilat aşē hepar Yetu aji : « Iwi, iwoon naşih i bayuday i? » Kē Yetu ateema aji : « Iwi, Ijakun han. »

4 Kē Pilat aşē ji na *başenjan baweek, na pntuk pi bañaan: « Mēnwin uko ulon unkaan nji ñiint i aduknaanaa. »

5 Kē başē taman maakan aji na a : Awuuk bañaan bapataşa na pjukan pi nul, ajunna du *Galilay, aţēpna Yuda, aşē bi hēnkuş te ti.

6 Wi Pilat atiinkuş uko wan aşē hepar aji : « Ñiint i awo i Galilay i? »

7 Kē wi ameen kē awo i utaak wi *Herod aşihun, kē aşē do kē bañaooşa Herod anwoon ti Yerutaalem şun űnuur mēntan űnu.

Bañoş Yetu du kadun ki Herod

8 Wi *Herod awinun Yetu aşē lilan maakan, anjal undiimaan pwın Yetu, űiki atiink kē baktiiniyaan iko yi adoluş, abot anjal kawina ado mlagre mlon.

9 Herod awo ti phepar Yetu iko itum, kē apok pteema.

10 Wal mēnt kē *başenjan baweek na *bajukan Bgah başē huuran iko yi baktaparuluş.

11 Wi wi Herod na bangoli biki nul bajunun pben Yetu akowandēna, aşē woharēna kamişa ki naşih. Bakakana du Pilat.

12 Herod na *Pilat bambiın aşoorad, kē bakak unuur mēnt banoh.

Bañaan baji na Pilat awutan Barabaat

13 *Pilat ado kē badu *başenjan baweek, baweek biki *bayuday na bañaan bti.

14 aşē ji na baka : « Naţijēn ñiint i, aji awo ti pyewlën utaak, kē nhepara ti kadunan, awo mēnwin nin uko ulon ti iko yi nataparuluş.

15 *Herod kak aanwin nin uko ulon wi adoon, wi akakanun nja a. Nawini, ñiint i aando do nin uko ulon unkēşun akeş.

16 Ddo bakoba başē bawutana. »

17 [Ufettu undoli *Pilat aji wo i pwutan pa baka nakalabuş alon.]

18 Kē başē huuran bukal bti aji afin Yetu aşē wutan Barabaat!

19 Barabaat awo wal mēnt ukalabuş űiki ayewlën ubeeka abot afin űaan.

20 Kē Pilat anjalun pwutan Yetu akak aţiini na baka.

21 Kē bakhuuranaara huuran aji : « Paşana! Paşana! »

22 Kē akak aţiini na baka uyaaş uwajantēn aji : « we wi ñiint i adoluş uwuşaan ba? Mēnwin nin uko ulon unkēşun bafiņa, ddo bakoba kaşē kawutana. »

23 Kē bukal başē huuranaara huuran maakan ahepar bapaņa, kē pņaat paktēma dēm

24 te kē Pilat adoo dinan baka uko wi baheparun.

25 Awutan ñiint i bakheparuluş, i bawatun ukalabuş űiki ayewlën utaak abot afin űaan. Wi wi aşaan awutar baka Yetu badola uko wi banjalun.

Yetu awo ti bgah bi mnhaj

26 Wi bakyaan na Yetu, bamob ñiint alon i katim ki Fimon, i ubeeka wi Kuren anwooni uşēeh, aţu'a pkuņa krut ti kafēş ki Yetu.

27 Pntuk pweek paşaşa, na baat balon bankunjin iñen abot aţēga.

28 Kê Yetu aşê kok aji na baka : « An baat biki Yerutalem, nawutan kawooni pa nji! Nadoon kawooni pa nleefan na babukan!

29 Nnuur nabi ni bakluŋ kado kaji : “Banuurandëni, baat banwoonŋ baanhil pbuk, na iyin inwoonŋ iimbuki, na mnwil manwoonŋ maambootani!”

30 Wal mēntŋ baŋaŋ bado kaji na inkunŋ iweek ijotna baka, kaji na inkunŋ impoŋi imoy baka!^{*}

31 Woli bado bmul bñow hēnk, hum di di bakluŋ kado na bkay*? »

32 Baŋiŋ kak bado buŋaan batēb pa pya kafinŋ na Yetu.

Yetu apaŋanaa

33 Wi babanuŋ du dko di bajaanŋ bado « Kaheem ki bkow » aşê paŋ Yetu da, ul na bado buŋaan batēb bukuŋ, alonŋ ŋi kañenul kadeenu, alonŋ ŋi kamayu.

34 [Kê Yetu aşê ji : « Paap, miirēn baka : baamme uko wi bakdolunŋ. » Bangoli bafaashiir imiŋa yi nul wi badolunŋ kanunŋ na mmlaak katenna uko wi andoli akuyitanaanunŋ.]

Babenŋ Yetu abot akara wi awoonŋ ŋi krut

35 Baŋaŋŋ babi anaŋ bten. Kê baweek biki baka, başê beŋa aji : « Abuuran balonŋ, abuuraan uleeful, woli awo *Krittu i Naşibaŋi adatuŋ! »

36 Bangoli kak babeŋa : baji baŋoga kawula poot ptaakŋaan,

37 kaşê ji na a : « Woli iwo naşih i *bayuday, buuraan uleefu! »

38 Bapiit ŋi bkowul duuŋ ŋi krut aji : « I, AWOONŋ NAŞIH I BAYUDAY. »

39 Alonŋ ŋi bado buŋaan i bapaŋunŋ ŋi krut awo ŋi pkar Yetu aji na a : « Iinwo Krittu i? Buuraan uleefu ikuŋ ibuuranun. »

40 Kê natēbantēn aşê noman na atēnŋul unŋ aji na a : « Iindo ji kŋi Naşibaŋi, te bawo ŋi pdolu uko unnaamunŋ na wi bakdolulunŋ!

41 Ulinŋ linŋ pa un, nwo ŋi pluk buŋaan bi nŋdolunŋ ; kê ul aşê wo aando nin buŋaan blonŋ. »

42 Wi wi aŋaŋ aji : « Yetu, luŋi ileşēn, woli ilunŋ abi na pşih pi nu. »

43 Kê Yetu aşê teema aji : « Na manjoonan, dŋupu, nŋa di, iwo na nji du baŋi. »

Pkeŋ pi Yetu

(Maci 27.45-56; Markuŋ 15.33-41; natenan ŋi Yowan 19.28-30)

44-45 ŋi udiinŋ unuur, unuur umara mara awunana, kê bdēm bawala ŋi umundu bti, ado nwoori nŋwajanŋ. Wi wi blaañ bkēm maakan banjaanŋ baneenan baŋaŋŋ pneeŋ du *dko dyimanaan maakan di Katoh Kaweek ki Naşibaŋi batowiinŋ ŋi ptoof.

46 Kê Yetu aşê do pdiinŋ pweek aji : « Paap, dkakan uhaaş wi naan ŋi iñen yi nu. » Wi ajakuŋ hanŋ, aşê jēmşa.

47 Naşih i bangoli iñeen-week baromeŋ awin uko unŋepunŋ aşê dēman Naşibaŋi aji : « Na manjoonan, nñinŋ i awo natool! »

48 Wi Baŋaŋŋ batum bambiinŋ pten bawinunŋ uko unŋepunŋ, baŋiis, aşê kuŋa iñen.

49 Banoh Yetu bti na baatŋ bangakandēranunŋ na a du *Galilay banaŋ alow aten.

Umoy wi Yetu

(Maci 27.57-61; Markuŋ 15.42-47; natenan ŋi Yowan 19.38-42)

50-51 Niinŋ alonŋ i katim kawoonŋ *Yotef, anwoonŋ i ubeeka wi *bayuday wi bajaanŋ bado Arimati, awo da wal mēntŋ, awo nŋaan najoob bkow, natool.

* 23:30 Hoteŋ 10.8.

* 23:31 Başal aji Yetu awoonŋ bmul bñow, kê banwoonŋ ŋi pjuwan bawoonŋ bmul bkay.

Awo ti pyoonk ubi wi Pşih pi Naşibaţi. Awo ti bañaan banjaan baço kawayeş du *uruha wi bayuday aşe wo aandinan ti uko wi bawayeş bandukiin badinanuŋ abot ado.

⁵² Yotef aya du Pilat, ahepara puum pi Yetu.

⁵³ Awalan puum ti krut, abootan pa na blaai bi ifaal aşe neejan pa ti bhër bloŋ bi bajipuŋ ti kabaŋ ki plaak, bhër bi bawoonŋ baambaan kamoya nin ŋaan.

⁵⁴ Unuur wi pbomandër wa, ŋiki *unuur wi pnoorfën wi bayuday uŋogi.

⁵⁵ Kë baat banwoonunŋ *Galilay na Yetu başe ŋaş Yotef, baya, aten bhër, awin jibi babëkani puum.

⁵⁶ Wi wi bakakuŋ ubeeka pboman ukëra na ukëra ujuŋ ulil ptekkën wi bayuday bajaan bakër ti puum. Ti *unuur wi pnoorfën wi bayuday, kë banoorfëni, ŋiki hënk di bgah bajakuŋ.

24

Yetu anaŋa ti pkeŋ

(Maci 28.1-10; Markut 16.1-8; natenan ti Yowan 20.1-10)

¹ Na nfa kub, ti unuur untaşunŋ *unuur wi pnoorfën, baat baya du bhër, aŋij ukëra wi babomanuŋ na ukëra ujuŋ ulil ptekkën.

² Baţënk kë plaak pweek maakan pandëtnuŋ plëman pi bhër kë pakëlanaa, awo ti kabaŋ.

³ Baneej, aşe wo baantënk puum pi Yetu Ajugun da.

⁴ Bañoŋar, baamme uko wi bakdoluŋ, kë biinŋ batëb banwohariinŋ imişa inknuuruŋ başe pën awinana ti kadun ki baka.

⁵ Balënk maakan, aşe juŋ, kë biinŋ bukuŋ başe ji na baka : « Naba la we ŋaan najeb ti bankeŋuŋ ba? »

⁶ [Aanwo ti, Naşibaţi anaŋana ti pkeŋ.] Naleşan uko wi abiinŋ ajakan wi ahumuŋ du *Galilay.

⁷ Aŋiini na an aji *Abuk ŋiinŋ awo i kawulana du bado buŋaan, kapaŋana ti krut, kaşe kanaŋa ti pkeŋ unuur uwajaŋtën. »

⁸ Kë başe leş ŋtuŋ ŋi Yetu.

Banjaan bapok pfiyaar uko wi baat baŋupuŋ baka

⁹ Wi baat bawoonuŋ bhër, bakakalëş iko mënŋ bti *banjaan iŋeen na alon na bandukiinŋ bti.

¹⁰ Baat mënŋ bawoonŋ *Mariya i ubeeka wi Magdala, Yowana, na Mariya anin Yakob. Baat bangakanderuŋ na baka bakak aŋup wa banjaan ;

¹¹ kë bukal başe nuŋ kë babura ŋupa ŋup, baanfiyaar baka.

¹² [Kë Fimonŋ Piyeer aşe naŋa wal mënŋ aŋi te du bhër. Aŋin aten, aşe winaara ilaaŋ ŋaŋ, wi wi akakuŋ katohul aŋoŋar ti uko untepuŋ.]

Baŋaşar Yetu batëb bankyaan untanka wi Emayut

(Markut 16.12-13)

¹³ Ti unuur mënŋan, baŋaşar Yetu batëb baŋool pya untanka wi Emayut unlowiiruŋ na Yerutaalem uko ji ŋwoori ŋtëb ŋi poş.

¹⁴ Bawo ti ptiiniyaan iko inŋëpuŋ.

¹⁵ Wi baktiiniinŋ, alaŋar, kë Yetu ti uleeful aşe ŋog baka agakandër na baka,

¹⁶ kë uko ulonŋ uşe neenan baka pyikrëna.

¹⁷ Yetu kë aşe ji na baka : « we wi nabaan aŋiiniyaan hënk wi nakpoşuŋ ba? »

Kë banaŋ, ajoŋan.

18 Alon ɥi baka anwoon katim ki Kleyofat k  a   ɥiini na a aji : « Unaam iwoha aloolan, anwoon ɥi Yerutalem anwoon aamme uko unɥ puɥ ɥi nnuur nji! »

19 K  ateem baka aji : « We ula ba? » K  baji na a : « Uko wi Yetu i ubeeka wi *Nataret! Abi wo *Naɥupar Na ibaɥi anhiniin, ɥi udo na uɥup ɥi kadun ki Na ibaɥi na ki ba aaɥ bti.

20 *Baɥenjan baweek biki nun, na baweek biki nun bawula k  baɥu'a pkeɥ, apaɥa ɥi krut.

21 Nbi haɥ aji ul awoon i kabuuran *Itrayel, k  iko yan bti i   do h nkuɥ nnuur nwanjanɥ nji iɥ pi.

22 Baat balon banwoon na un, k  ba   n onjar nun maakan na manjoonan. Baya na nfa kub du bh r,

23 k  wi bawoon baanwin puum pi nul, a   wug sa. Bajakun aji nwanjanɥ njado p n awinana ɥi kadun ki baka aji awo najeb.

24 Balon ɥi un baya du bh r, aɥ nk k  bawo jibi baat baɥupun baka ; k  ul, ba   wo baanwina! »

25 Wal m nɥ k  Yetu a   ji na baka : « An bawaaɥ n sal, naji nanoom ɥi pfiyaar iko bti yi baɥupar Na ibaɥi bajakun!

26 *Krittu aanwo i lah kahaj h nk i, ji abi ado kaneej du mnd m? »

27 Wi wi a aaɥ ajunna ɥi uko wi *Moyit apiitun, aɥiiniyaan uko wi Baɥupar Na ibaɥi bti, aɥ pna ɥi Ulibra wi Na ibaɥi apiban baka uko wi baɥupun ɥi a.

28 Wi ba ogun uf ɥ wi bawoon i pya, k  Yetu a   awo ji  aaɥ ankyaan na bgahul.

29 K  ba   dab ra aji na a : « ɥoon na un, unuur uyobi, utejan udobi ban ban. » K  aneej aɥo na baka.

30 Wi wi a aaɥ aɥo ɥi umee a na baka, ajej kapoom, abeeb Na ibaɥi, a   kit   ka awul baka.

31 Wal m nɥ k  k   ka   haab sa na baka k  bayikr na, wi wi a aaɥ ayon ɥi kadun ki baka.

32 K  ba   ɥiini bukal bukal aji : « N ntiink lah mnlilan ɥi iɥ bun i, wi aktiiniin na un du bgah abot apibanun Ulibra wi Na ibaɥi? »

33 Banaɥa ɥi dko m nɥ akak Yerutalem. Baya ɥ nk da *banja an i een na alon banwoyi da na bat nɥ baka,

34 k  baktiini aji : « Ajugun anaɥa ɥi pkeɥ na manjoonan, ap n awinana ɥi kadun ki Timonj! »

35 K  bukal ba   kakal   uko unɥ puɥ ɥi bgah na jibi bayikr nun Yetu wal wi akit  sun kapoom.

Yetu ap n awinana ɥi kadun ki banja an

(Maci 28.16-20; Marku  16.14-18; natenan ɥi Yowan 20.19-23; Ulemp wi Banja an 1.6-8)

36 Bahum kaɥiini, k  Yetu ɥi uleeful a   p n ɥi ptoof pi baka aji : « Bnuura bawo na an. »

37 Bal nk maakan, ɥiki ba al aji bawin ujurte.

38 K  Yetu a   ji na baka : « we ukaan k  nayewlaa ba? We ukaan k  nawo na n sal nɥ b ɥi iɥ b yi nan ba? »

39 Natenan i en na ihoɥ yi naan : Nji a na manjoonan! Nabanaan, naten, ujurte uunji uka uleef ut nɥ wi, upaɥ na nji, jibi nahilanun kawin. »

40 [Aɥiini han a   diiman baka i en na ihoɥ yi nul.]

41 K  jibi bawoon ɥi mnlilan abot a onjar, ukaan k  baanhilan afiyaar, k  a   hepar baka aji : « Nawo na uko ude ɥi i? »

⁴² Kë bawula uṭëb wi baṭoowuṅ.

⁴³ Ajej wa, ade ɥi kadun ki baka.

⁴⁴ Wi wi aṣaaṅ aji na baka : « Wi nhumuṅ na an, nṣup ŋi, ŋi ŋi nṣupanaṅ : Uko wi Ulibra wi Naṣibaṭi ujakuṅ ɥi ŋji ɥi dko di *Moyit apiituṅ, na di *baṭupar Naṣibaṭi bapiituṅ, na ɥi Iyeeh yi pñaamarën Naṣibaṭi, iko mënṭ bti iwo yi kadolana. »

⁴⁵ Wal mënṭ kë aṣë haabëṣ baka nṣal bahilna bayikrën uṣup wi Ulibra wi Naṣibaṭi.

⁴⁶ Aji na baka : « Uko wi bapiituṅ wii wi : *Krittu awo i kahaj, kabot kanaṭa ɥi pkeṭ unuur uwajantën.

⁴⁷ Bañaan bawo kaṭup ɥi katim ki nul ɥi bañaan biki nṭaak bti, kajunna ɥi Yerutaalem, kaji na baka bawut pjuban, baṭëlëṣ ŋbida, Naṣibaṭi ahilna amiir baka ipekadu.

⁴⁸ Nawo bamaar biki iko mënṭ bti.

⁴⁹ Kë ŋji ɥi uleef naan, nṣë luṅ kawulan uko wi Paapa ahonṅ. An, nadukiin ɥi ubeeka te wal wi naktumuṅ na phina panwoonuṅ baṭi. »

Yetu apaya baṭi

(Markuṭ 16.19-20; natenan ɥi Ulemp wi Banjañan 1.9-11)

⁵⁰ Wi wi Yetu aṣaaṅ aya na baṭaṣarul te ufëṭ wi Betani, aṣë tar iñen, añehan Naṣibaṭi awul baka bnuura bi nul.

⁵¹ Wi akdoluṅ haṅ, aṣë duk baka, adeeṅana du baṭi.

⁵² Bukal, kë baṣë dëmana, aṣë kak Yerutaalem, atum na mnlilan.

⁵³ Baji babi duka duka kadëman Naṣibaṭi du katoh kaweeek ki nul.

Uṭup Ulil Unuura wi Yowan apiitun

Uṭup ujuni

Ulilbra wi uwo Uṭup Ulil Unuura wi Yowan apiitun. Aṭup ṭi ulibra wi uko wi Yetu adolonṭ ṭi mboṣ na uko wi ajukanunṭ bañaan, na pkeṭul na pnaṭa ṭi pkeṭ pi nul. Yetu aṭup bañaan na mnhina, ajeban bamaakal, adook ṛntaayi akuṭ ado iko itum maakan iñonjarënaan ṭi kadun ki bañaan. Ulilbra wi Yowan apiitun uunaam maakan na ṛi bi Maci, Markut na Luk. Yowan aṣal kē bañaan biki apiitun ulibra wi bame ṛlibra mēnt na iko yi Yetu aṭupunṭ da na iko yi adolonṭ. Uko mēnt ukaan kē aampiit iko yi bi Maci, Markut na Luk bapiitun.

Yowan aṭup ṭi ujuni wi ulibra wi nul ṛnaan i Yetu awoon. Aṭup aji Uṭup wi Naṣibaṭi ubiin ṭi umundu wi akak ṛnaan najen. Yetu ado iko iñonjarënaan itum bañaan bahilna bayikrën kē ul awoon Naṣih i Naṣibaṭi atarunṭ adat aji ul akbuuranunṭ bañaan. Uko unkaan kē Uṭup Ulil Unuura wi Yowan upaṭ na ṛi bandukiinṭ wii wi : « Yowan akakalēs iko ilon yi Yetu aṭupunṭ inkiimanunṭ kē awo i Naṣibaṭi : Yetu aṭup aji ul awoon bjeehi bi umundu, pde panjaan pawul ubida, meel manjaan manwul ubida, plēman pi ṛkaneel ṛmpoṭi ṛkṭēpnunṭ, nayafan nanuura, bko bdolni ubiñu. Aji kak ul awoon bgah, manjoonan na ubida, kē aji naṭan bañaan ṭi pkeṭ kawul baka ubida.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pdēman Uṭup (1.1-18)

2. Yowan Nabattaar aṭup uko unklunṭ kabi (1.19-34)

3. Yetu adat baṭaṣarul bateek (1.35-51)

4. Yetu ado ṛyaas paaj na ulonṭ iko iñonjarënunṭ bañaan (2.1-12.50)

5. Kanēm kabaanṛaani ki Yetu ṭi mboṣ: pwayēs pi bawayēsulunṭ na pkeṭul (12.1-19.42)

6. Yetu anaṭa ṭi pkeṭ (20.1-10)

7. Yetu apēn awinana ṭi kadun ki baṭaṣarul (20.11-21.25)

1 Du ujuni anwoon Uṭup ado bi wo'a wo, awo du Naṣibaṭi abot awo Naṣibaṭi.

2 Anwoon Uṭup awo na Naṣibaṭi du ujuni.

3 Naṣibaṭi aṭēpna ṭi a aṭak iko bti ; ṭi iko bti inṭakaniinṭ nin kalonṭ kaanṭakana bē kaanṭēpna ṭi a.

4 Ṭi ul di di ubida upēnnunṭ, kē ubida mēnt uwo bjeehi pa bañaan.

5 Bjeehi bajeehan du bdēm, kē bdēm baanwun* ba.

6 Ubi ka ṛiintṭ alonṭ i Naṣibaṭi ayilunṭ ; katimul kawo Yowan†.

7 Abi kaṭup uko wi ameenṭ bti ṭi bjeehi, bañaanṭ bti baṭēpna ṭi a bafiyaar.

8 Mēntṭ Yowan ṭi uleeful awoonṭ bjeehi ; abi bi ṭaṅ kaṭup uko wi ameenṭ ṭi bjeehi.

9 Bjeehi mēntṭ bawoonṭ na manjoonanṭ bjeehi bambiinṭ ṭi mboṣ kajeehan bañaanṭ bti.

10 Anwoon Uṭup adobi wo'a wo ṭi mboṣ, kē Naṣibaṭi abot aṭēpna ṭi a aṭak ma, kē bañaanṭ biki mboṣ baṣē wo'a wo baamme'a.

11 Abi ṭi katoh ki nul, kē bañaanṭ biki nul baṣē wo baandi'a.

12 Kē bañaanṭ bti banṣaanṭ adi'a, aṭiyaara, aṭen baka kē bahinanṭ pwo babuk Naṣibaṭi.

* 1:5 Kē bdēm baanwun ba : Balonṭ baṣal aji kē dko di daji : kē bdēm baandi ba, kēme kē bdēm baanyikrën ba. † 1:6 Yowan : Baṭiiniyaan ṭi Yowan Nabattaar.

13 Měnt̄ ɥi p̄naak kēme ɥi ñiint̄ na ñaaɥ kēme ɥi uko wi ñiint̄ anjalun wi wi bawoonun̄ babak Naşibaɥi. Naşibaɥi ul ɥi uleeful adolon̄ kē bawo babakul.

14 Anwoon̄ Uɥup akak ñaaŋ najēn abi afēɥ na nja, kē nşē win mndēm mi nul, atum na bnuura abot atum manjoonan. Aşin awululun̄ mndēm mēnt̄ ul anwohan̄ aloolan̄ i abukun̄ ɥaŋ.

15 Yowan aɥiiniyaan uko wi nul aji : « Ul i i nji njakun̄ aji : “Ankm̄biin̄ ɥi kafet̄ naan, ajotēn̄ kadun̄ ɥiki, ji mbi ndo kawo, ado bi wo'a wo.” »

16 Na manjoonan nja bti nji nyeenka yeenk ɥi bnuura btum banwoon̄ ɥi a.

17 Nyeenkna bgah ɥi *Moyit̄, kē bnuura na manjoonan manşē biina ɥi Yetu Krittu.

18 Nin ñaaŋ aambaan̄ kawina Naşibaɥi. Abukul i akaan̄ anwoon̄ Naşibaɥi, ankabun̄ ɥi Aşin, ameeɥanulun̄.

Uko wi Yowan nabattaar aɥupun̄ ɥi bkowul

(Maci 3.1-12; Markut 1.1-8; Luk 3.1-18)

19 Uko wi Yowan ajakun̄ wii wi, wi baweeek biki bayuday banwoon̄ Yerutalem bayilun̄ baɥen̄an Naşibaɥi na bañaan̄ balon̄ banjaan̄ balemp du *Katoh Kaweeek ki Naşibaɥi kē baya hepara ñaaŋ i awo i.

20 Aampok p̄teem baka, abi ɥup ɥup baka ajint̄an aji : « Mēnt̄ nji dwoon̄ Krittu. »

21 Kē bateema aji : « Iwo in keeri? Iwo *Eli i? »

Kē aji na baka : « Mēnwo Eli. »

Kē bakak ajaka : « Iwoon̄ *Naɥupar Naşibaɥi i? »

Kē aji : « A-a. »

22 Kē başē ji na a : « ɥupun̄ keeri ñaaŋ i iwoon̄ ŋhilna nja nɥup banyilun̄ un. We wi wi iktupun̄ ɥi iwi? »

23 Kē ateem na nɥup nji *Itayi Naɥupar Naşibaɥi aji : « Nji, dwoon̄: *pdiim pankhuuranun̄ du *pndiiş aji :*

“Nadolan bgah bi Ajugun bawo btool.” »✧

24 Bayili bukun̄ bawo *bafaritay.

25 Bakak ahepar Yowan kak aji : « Kē we ukaan̄ kē ikbattaar wi iwoon̄ iinwo Krittu, iinwo Eli, iinkak awo Naɥupar Naşibaɥi? »

26 Kē ateem baka aji : « Nji dbattaar na meel, kē alon̄ aşē wo ɥi p̄toofan i nawoon̄ naammee,

27 ankmbiin̄ ɥi kafet̄ naan, i nji ndoon̄ awo mēññoom kan̄up pfēnşa işapaat. »

28 Uko mēnt̄ utēpn̄a du Betani du plut pi bdēk bi Yordan, dul di Yowan akbattaaraanun̄.

Uko wi Yowan Nabattaar aɥupun̄ ɥi Yetu

(Maci 3.13-17; Markut 1.9-11; Luk 3.21-22)

29 Wi unuur ujint̄un̄, Yowan awin Yetu kē akbi, kē aşē ji : « Anwoon̄ unkaneel wi bɥen̄an wi Naşibaɥi unkm̄pēnanun̄ pekadu di umundu awi.

30 Uko wi nul wi wi nji kaɥiiniyaanun̄ wi njakun̄: “Ñiint̄ ankmbiin̄ ɥi kafet̄ naan ajotēn̄ kadun̄, ɥiki, ji mbi ndo kawo, adobi wo ha wo.”

31 Nji ɥi uleef naan, mēmbi me'a, kē pdola ameeɥana ɥi bañaan̄ biki Itrayel, pakaan̄ kē mbi abattar na meel. »

32 Yowan aɥup ji ñaaŋ namaar aji : « Dwin *Uhaaş wi Naşibaɥi kē uwala ɥi a awo ji ubalab ufaatal abi aɥo ɥi a.

✧ 1:23 Itayi 40.3.

33 Mëmbi me'a, kë anşaañ ayilën aji mbattaar na meel aşë jakën aji : “Ñaañ i ikwinuñ Uhaaş wi naan uwala ƚi a ubot ufo ƚi a, uñ mëntan akbattaaruñ na Uhaaş wi naan.”

34 Kë nji nşë win abot aƚup kë i mënt awo Abuk Naşibaƚi. »

Başaşar Yetu bateek

35 Wi unuur ujintuñ, Yowan akak awo da na batëb ƚi başaşarul.

36 Awin kë Yetu aktëp kë aşë ji : « Anwoon unkaneel wi bteñan wi Naşibaƚi i i. »

37 Başaşarul batëb bukuñ batiink uko wi ajakuñ aşë ƚaş Yetu.

38 Yetu akok awin kë baktäsa aşë ji na baka : « We wi naklaañ ba? »

Kë bateem aji : « Rabi, ƚuñ di di iwoon ba? » Rabi dawoon najukan.

39 Kë aji na baka : « Nabiin naşë nawin. » Kë baya ame dko di awoon, aƚo na a unuur mënt. Njwoori njbaakër nji utaakal njakyaañ pban wal mënt.

40 Andre aƚa Fimoñ Piyeer awo aloñ ƚi batëb bantiinkuñ uko wi Yowan ajakuñ aşë ƚaş Yetu.

41 Adun awin Fimoñ naweekul aji na a : « Njin Meşuwa. » Meşuwa dawoon Krittu.

42 Añooƚa du Yetu. Yetu ajabana kës aşë ji : « Iwoon Fimoñ abuk Yowan, hënkun ido kadu'ana Kefat. » Kefat dawoon Piyeer[†].

43 Wi unuur ujintuñ, Yetu aƚu na pya utaak wi *Galilay. Aya awin da Filip aji na a : « ƚaşaan! »

44 Filip awo i Bettayida, ubeeka wi bi Andre na Piyeer.

45 Kë Filip aya awin Natanayel aji na a : « Njin ñaañ i Moyit ajiiniyaanuñ ƚi Ulibra wi Bgah, i baƚupar Naşibaƚi bandukiin bakañ ajiiniyaan! Yetu i Nataret a, abuk Yotef. »

46 Kë Natanayel aşë hepara aji : « Uko uloñ unuura uhil kapëna du Nataret i? »

Kë Filip ateema aji : « Biini, iwin. »

47 Yetu awin kë Natanayel akbi ƚi a, aşë ji : « Abuk Itrayel na manjoonan akbiin hënk, aamme kalagare. »

48 Natanayel kë aşë hepara aji : « ƚuñ di imeenuñ ba? »

Kë Yetu ateema aji : « Ji Filip abi ado kadu'u, wi iwoon du bfig uƚeeh, dwinu. »

49 Kë Natanayel aşë ji na a : « Rabi, iwo Abuk Naşibaƚi, iwo naşih i *Itrayel. »

50 Kë Yetu ateema aji : « Ifiyaar ƚiki djaku dwinu wi iwoon du bko uƚeeh. Iluñ kawin iko indëmuñ apel yi iwinuñ nƚa. »

51 Wi wi aşaañ aji : « Na manjoonan, dƚupan, nalun kawin baƚi bahaabësa, njwanjuƚ njabot njado kapaya, kawala ƚi *Abuk Ñiint. »

2

Bniim du Kana

1 Unuur uwajantën bniim bloñ bawo du ubeeka wi Kana du *Galilay, kë anin Yetu awo da.

2 Yetu kak awo ƚi biki baduun babi bniim, ul na başaşarul.

3 Poot pabaa, kë anin Yetu aşë bi aji na a : « Baankak aka poot. »

4 Kë aşë ji na a : « Abuk ñaaƚ, we ukaañ kë iktupën uko wan? Unuur wi naan uundobi ban. »

5 Kë anin aşë ji na balemp : « Uko wi akjakaranañ, nadolan wa. »

[†] 1:42 Kefat, Piyeer : ƚi utup wi baramayen Kefat dawoon plaak ; ƚi utup wi bagrek Piyeer dawoon kak plaak.

⁶ Kdunk paaj ki mlaak kawo da ki bayuday bajaan baɕuuna meel mi bajaan badolna bañow. Pdunk paji pado uko ji ɲlitru iñeen-week.

⁷ Ké Yetu aji na balemp : « Natumaan idunk yi na meel. » Ké batuman ya.

⁸ Wi babaan ké ašé ji na baka : « Naliikan hénkuɲ nañooɲ najañan iko. » Ké baliik añooɲ.

⁹ Ankjañanun añemi, ké ušé wo ubiñu. Aamme dko di uwoonun, ké balemp bašé me, bukal banliikuɲ meel. Adu naniim,

¹⁰ aji na a : « Ñaan aji dun kawul poot panliilnuɲ, wal wi bañaan bakujuɲ, ké baa pēnan panwoon paanlil maakan. Iwi, ké išé hank plil te hénkuɲ! »

¹¹ Uko wan uwoon ujuni wi iko iñonarēnaan yi Yetu ajaan ado bañaan bahilna bame uko wi awoon. Ado wa du Kana di Galilay, adiiman mndēm mi nul ké baɕasarul bafiyaara.

¹² Wi abaan, ašé ya ubeeka wi Kapernawum, ul, na anin na babak ašin na baɕasarul, ado da ɲnuur ɲntiinku.

*Yetu na bawaap du Katoh Kaweek ki Našibaɕi
(Maci 21.12-13; Marku 11.15-17; Luk 19.45-46)*

¹³ *Ufettu wi Mbuur wi bayuday uñogi, ké Yetu ašé ya Yerutalem.

¹⁴ Aɕēnk du *Katoh Kaweek ki Našibaɕi bawaap ɲgit na ɲkaneel na ɲbalab ; batorkaar itaka bakak aɕoo da.

¹⁵ Ajeɲ wal mēnt ital aboman btintēl ašé dook baka bti ɕi Katoh ki Našibaɕi bukal na ɲkaneel na ɲgit ; afēl itaka yi batorkaar abot awat ɲmeeša ɲi baka.

¹⁶ Aji na bawaap ɲbalab : « Napēnaan ɲko ɲi ɕi. Nawutan kakakan katoh ki Paapa dko dwaapi. »

¹⁷ Baɕasarul baleš wal mēnt uko umpiitaniiɲ ɕi Ulibra wi Našibaɕi : *Uñal uweek wi nkaan pa Katohu ukfiɲnuɲ.*✧

¹⁸ Wal mēnt, ké baweek biki bayuday bašé ji na a : « Dolan uko ulon unkyuujun ké ihilan kado kado uko wi ikdolun hēnk. »

¹⁹ Ké Yetu ateeem baka aji : « Nafomle Katoh ki Našibaɕi ki, kanañan ka ɕi ɲnuur ɲwajanɕ. »

²⁰ Ké bašé ji na a : « Bado ɲšubal iñeen ɲbaakēr na ɲšubal paaj pa pniw katoh ki mēnt, ké iwi išé ji iniw ka ɕi ɲnuur ɲwajanɕ? »

²¹ Ké Yetu wal mēnt ašé ɕiiniyaan ɕiiniyaan uleeful.

²² Ké hēnk, wi abiiɲ anaɕa ɕi pkeɕ, baɕasarul baleš ké abi ji han, ašé fiyaar uko umpiitun ɕi Ulibra wi Našibaɕi na uɕup wi Yetu abiiɲ aɕup.

²³ Jibi Yetu awoon du Yerutalem ɕi wal wi Ufettu wi Mbuur, bañaan batum bafiyaara wi bawinun iko iñonarēnaan yi akdolun.

²⁴ Ké ul ašé wo aanfiyaar baka, ɕiki ame bañaan bti,

²⁵ abot awo aannuma ñaan aɕupa jibi ñaan awoori ɕiki ul ɕi bkowul ame uko unwoon ɕi uhaaš wi ñaan.

3

Yetu na Nikodem

¹ Uka ɕfa ɕi *bafaritay ñiint alon i katim kawoon Nikodem. Awo ɕi baweek biki bayuday.

² Aya du Yetu na utejan aji na a : « Najukan, ɲme ké iwo najukan i Našibaɕi ayilun, ɕiki nin ñaan alon aanhil pdo iko iñonarēnaan yi ikdolun woli Našibaɕi aanwo na a. »

✧ 2:17 Kañam 69.10.

³ Kë Yetu ašë teema aji : « Na manjoonan dɕupu, nin ñaaŋ aanhilan kawin *Pših pi Našibaŋi bē aankak abuka buka* . »

⁴ Kë ašë ji na a : « Hum di di ñaaŋ ahiniin kabuka kak wi adoon abi ɕaf? Ahinan kakak du kayin ki anin kabuka kak i? »

⁵ Kë ateema aji : « Na manjoonan dɕupu, ñaaŋ anwoon aankak abuka ɕi meel na Uhaaş wi Našibaŋi aanhil kaneej du Pših pi Našibaŋi.

⁶ Uleef uji ubuk uleef, kē uhaaş uji ubuk uhaaş.

⁷ Wutan kañonjar woli djaku, nawo kabuka kak.

⁸ Uyook uji ufuuf dko di uŋali. Iji ktiink wa ufuuf bē iinji kēme dko di uwoonun kēme dko di ukyaan. Kē hēnk di uwoon kak pa bañaan bambukiin ɕi Uhaaş wi Našibaŋi. »

⁹ Kē Nikodem ašë ji na a : « Hum di di uko mēnt uhilun kadolana? »

¹⁰ Kē ateema aji : « Hum di ihilun kawo najukan ɕi Itrayel ašë wo iimme iko yan? »

¹¹ Dɕupu na manjoonan, nji nɕiiniyaan uko wi nmeen kabot kaɕup wi nwinun, kē an našë wo naanji nadinan pfiyaar uko wi njakuŋ.

¹² Woli naanfiyaar wi nji kaɕiiniyaanun iko yi mboş, hum di di naklun kafiyaar woli dlun aɕiiniyaan iko yi baŋi ba?

¹³ Nin ñaaŋ alon aampaya baŋi *Abuk Ñiint ɕaŋ [anwoon du baŋi] awaliin.

¹⁴ Kē jibi *Moyit adeenun upula unɕak du *pndiiş[☆], hēnk di Abuk Ñiint akdeenaniin,

¹⁵ ñaaŋ anfiyaarulun ahilna aka ubida wi mnɕo.

¹⁶ « Našibaŋi aŋal bañaan maakan adoo wul Abukul aloolan ɕaŋ i akaan, ñaaŋ anfiyaarulun awutna kakeɕ, ašë ka ubida wi mnɕo.

¹⁷ Našibaŋi aanyil yil Abukul abi aji na bañaan kē baduknaana awo i pkeɕ, ayila yil bañaan baɕepna ɕi a babuur.

¹⁸ Ñaaŋ anfiyaarulun aankduknaana, anwoon aanfiyaara ado bi duknaana duknaana, ɕiki aanfiyaar ɕi Abuk Našibaŋi aloolan ɕaŋ i akaan.

¹⁹ Kē uko wi, ukɕuun baji baduknaanaa : bjeehi babi ɕi umundu kē bañaan bašë magan bdēm apel bjeehi ɕiki iko yi bañaan bakdolun iwuf maakan.

²⁰ Ñaaŋ ankdolun buɕaan apok bjeehi ; un mēntan aankya du bjeehi, kaŋi iko iwufaan yi adolun iwinana.

²¹ Kē ñaaŋ anjaan aɕaş manjoonan aji ya du bjeehi, kahilna kadiiman kē iko yi akdolun iwoona du Našibaŋi. »

Yetu na Yowan Nabattaar

²² Wi iko yan iɕepun, Yetu aya na baɕaşarul du uɕak wi Yuda, aɕo da na baka abattaar.

²³ Yowan kak awo ɕi pbattaar du Aenon kañog Falim ɕiki meel mantum da, kē bañaan babot abi'abi ɕi a pyeenk batitmu.

²⁴ Baandobi wata wal mēnt ukalabuş.

²⁵ Unuur ulon kē bɕup bašë pēn ɕi baɕaşar Yowan na nayuday alon ɕi uko wi bañow.

²⁶ Babi ɕi Yowan aji na a : « Najukan, ñaaŋ ambiin awo na iwi du plut pi Yordan, i ibiin aɕiiniyaan uko wi nul awun du abattaar kē bañaan bti bakya du a. »

²⁷ Kē Yowan ateem baka aji : « Nin ñaaŋ aanhil kayeenk uko ulon bē uunwoona du baŋi.

* 3:3 Bē aankak abuka buka : Baɕiiniyaan ɕi kak pbuknaana baŋi. ☆ 3:14 Natenan ɕi Mnfen 21.19.

28 An ƚi uleefan namaar k  nƚiini aji : “M nwo Kritt  k  baʂ  yil n ƚi kadunul.”

29 Naniim akaaƚ naniima, k  nanoh naniim anwoon da aji lilan woli atiink pdiim pi naniim. Mnlilan mi, manwoon mi ƚaan mand m maakan keeri.

30 Ul awo kado kad m, nji nʂ  ndo kawala.

31 « Anwoonun baƚi apel baƚaan bti ; anwoon i mboʂ, awo i mboʂ abot aji ƚup iko yi mboʂ. Anwoonun baƚi [apel baƚaan bti]

32 aji ƚup uko wi awinun akuƚ atiink k  nin alon aʂ  wo aanji di ptiink uƚup wi nul.

33 Anfiyaarun uƚup wi nul adiiman k  adinan k  uko wi Naʂibaƚi ajakun uwo manjoonan ;

34 Naʂibaƚi aji wul ƚaan i ayilun Uhaaʂul kak ʂan aʂ  kaƚup uƚup wi Naʂibaƚi.

35 Naʂibaƚi Aʂin anjal Abukul, akuƚ awula iko bti.

36 Anfiyaarun Abukul aka ubida wi mnƚo ; anwoon aandi ptiinka aanka ubida m nƚ ; udeeb wi Naʂibaƚi uji uwo ƚi a. »

4

Yetu na ƚaaƚ i utaak wi Famariya

1 Bafaritay batiink k  baji baƚaʂar Yetu batum adoo pel biki Yowan k  abot aji battaar baƚaan bampelun biki Yowan akbattaarun.

2 Yetu ul ƚi uleeful aanji battaar, baƚaʂarul bajaan babattaar.

3 Wi atiinkun uko m nƚ, ap n du Yuda akak Galilay.

4 Awo i kamuur utaak wi *Famariya.

5 K  h nk di ayaan aban du ubeeka ulon wi Famariya wi bajaan badu Tikar kaƚog uƚeeh wi *Yakob abiin aƚen *Yotef abukul.

6 ƚi dko m nƚ di di pliiƚ pi Yakob pawoon. Yetu apoʂ anoor aʂ  ya aƚo du kaƚog pliiƚ m nƚ. Unuur udiin wal m nƚ.

7 K  ƚaaƚ alon i Famariya aʂ  bi pliiƚ. K  Yetu aʂ  ji na a : « ƚenaan meel ddaan. »

8 Baƚaʂarul baya wal m nƚ ubeeka pla uko ude.

9 K  ƚaaƚ aji na a : « Hum di iwi, inwoon nayuday ihilun kaƚehanaan meel, nji nwoon i Famariya? » (Bayuday baanji banaakiir na baƚaan biki Famariya.)

10 K  ateema aji : « Woli ime lah uko wi Naʂibaƚi ajaan aƚen abot ame ƚaan anjakiin ƚena adaan, iwi ƚi uleefu ikƚehanulun aʂ  ƚenu meel manjaan manwul baƚaan ubida. »

11 K  aʂ  ji na a : « Naweeƚ, iinwo na nin ukoolan uliikni k  pliiƚ pabaa diil maakan. ƚun di di ibaan aliikna meel manjaan manwul baƚaan ubida ba?

12 Id m apel Yakob ateem nja anwulun nja pliiƚ pi i? Ul andaanun ƚi pa abot awul babukul na nƚtaam nji nul k  nadaani? »

13 K  Yetu aʂ  teema aji : « ƚaan andaanun meel mi, udaan ukak aƚija ;

14 k  ƚaan anʂaan adaan meel mi nji kalun kawula nin udaan unƚak aƚija, meel mi nji kawululun manƚak ukump ʂ unkwulun ubida wi mnƚo. »

15 K  ƚaaƚ aʂ  ji na a : « Naweeƚ, ƚenaan meel m nƚ, udaan uwutna kakak kaƚij n ndoo nwo i pbi pliiƚ ƚi. »

16 K  aji na a : « Yaan idu ayinu iʂ  ikak na a ƚi. »

17 K  ateema aji : « M niimaa. »

K  Yetu aʂ  ji na a : « ƚup manjoonan wi ijakun iinniimaa,

18 ƚiki ibi niima nƚaaʂ kaƚeen, k  i iwoonaanun h nƚun aanwo ayinu. Ifan ƚi wan. »

19 Kë ñaaŋ kë ašë ji na a : « Naweeŋ, dwiin kë iwo *Naŋupar Našibaŋi na manjoonan.

20 Bateemun badëman Našibaŋi ŋi pnkuŋ pi, kë an bayuday našë ji du Yerutalem di di bañaan bawoon i kado kadëmana. »

21 Kë ašë ji na a : « Abuk ñaaŋ, fiyaarën, wal ulonj ubi wi mënŋ ŋi pnkuŋ pi këme du Yerutalem ŋaŋ di bakdoon kadëmanaan Našibaŋi Ašin nja.

22 An, naji nadëman uko wi nawoon naammee. Un nji ñdëman uko wi ñmeenŋ ŋiki ŋi bayuday di di Našibaŋi aŋepnuŋ abuuran bañaan.

23 Kë wal ušë bi, wii wi, udo bi ban ban, wi banjaan badëman Našibaŋi Ašin nja bakme'ulun na manjoonan kado kadëmana na uhaaş ; bukal bawoon banjaan badëman Našibaŋi Ašin nja, bukal biki aklaan.

24 Našibaŋi awo uhaaş kë banjaan badëmana bawo i kame'a na manjoonan kadëmana na uhaaş. »

25 Kë ñaaŋ ašë ji na a : « Dme kë Ñaan i Našibaŋi adatuŋ, i bajaan bado *Krittu abi. Woli alonj abi, aŋup nja iko bti jibi iwoori. »

26 Kë Yetu aji na a : « Nji nkaŋiiniin na iwi, dwoon aŋ mënŋ. »

27 Wal wi aŋiiniin haŋ kë baŋašarul bašë wuj, ašë ñonar wi bawinulun kë akŋiini na ñaaŋ. Kë nin alonj ŋi baka ašë wo aanhepara uko wi aklaan këme uko wi akŋiiniin na ñaaŋ.

28 Wal mënŋ ñaaŋ aduk pdunk pi nul, aya du ubeeka aji na bañaan:

29 « Nabiin nawin ñiint alonj aŋupnuŋ iko yi ndolonj bti. Woon Krittu a i? »

30 Bapën ŋi ubeeka aya du a.

31 Wal mënŋ baŋašarul bawo ŋi pkooŋa aji na a : « Najukan, deeni. »

32 Kë ašë teem baka aji : « Dka pde pi nawoon naammee. »

33 Baŋašarul bawo ŋi pšal aji me alonj aŋja ŋij uko ude.

34 Kë Yetu ašë ji na baka : « Pde pi naan pawoon pdo uko wi anyilnuŋ ajaknuŋ ndo na pbaañëš ulempul.

35 Jëm naji naji : “uduka kli kbaakër kakit kašë kabi” i? Dŋupan, nakatan kës naten ñteeh, ñado bi kay kay pa kakit.

36 Kë nakit ado bi jun jun pyeenk baluk bi nul abot akit ñdeey pa ubida wi mnto, najaar na nakit bahilna balilan bukal batëb bti.

37 ŋi uko mënŋ, uko wi bajakuŋ uwo manjoonan : Alonj aji jaar, alonj kakit.

38 Nji dyilan naya nakit uko wi nawoon naanjaari. Balonj bado ulemp untamnuŋ, kë an našë yeenk ulemp wi ujënk wi baka. »

39 ŋi ubeeka wi mënŋ bañaan biki Famariya batum bafiyaar Yetu wi batiinkuŋ uko wi ñaaŋ aŋupun ŋi a aji : « Aŋupën iko yi ndolonj bti. »

40 Hënk, wi bañaan babiin du a, bakooŋa aji aŋo na baka ; kë aŋo da ñnuur ñtëb.

41 Nŋup nji nul ñado kë bañaan batum maakan kak bafiyaara ;

42 baji na ñaaŋ : « Mënŋ uko wi iŋupun ŋaŋ ukaan kë ñfiyaara ; un ŋi ñleefun ñŋiinka abot ame kë ul na manjoonan awoon Nabuuran bañaan bti. »

43 Wi Yetu aŋoon ñnuur ñtëb du Famariya, ašë pën da aya *Galilay.

44 Abi ŋup aji kë *Naŋupar Našibaŋi aanji tiinkana du utauk wi nul.

45 Kë wi ašaan aban du Galilay, bañaan bamëbana bnuura ŋiki wi bayaan *Ufettu wi Mbuur du Yerutalem bawin iko bti yi adolonj da.

Pjeban pi abuk nalempar naših

46 Yetu akak ubeeka wi Kana du *Galilay di abiin akakanaan meel ubiñu. Kë wal mënŋ alonj ŋi balempar naših baweeŋ alonj i abukul amaakuŋ ašë wo du Kapernawum.

47 Wi atiinkunŋ kē Yetu awoona Yuda aban ƚi Galilay, aya du a, akooƚa aya ajeban abukul ƚiki amaak aŋogan pkeƚ.

48 Kē Yetu ašē ji na a : « Woli naanwin mlagre na iko iŋoŋarēnaan naanji nafiyaarēn. »

49 Kē nalempar naših ašē ji na a : « Naweeek, biin ji abuk naan abi akeƚ. »

50 Kē aji na a : « Yaani, abuku awo najeb. »

Kē ŋiintŋ aŋiyaar uko wi Yetu ajakulunŋ, atool pya katohul.

51 Ahum nwo ƚi bgah, kē balemparul bašē bi ayit na a aji na a abukul ajebi.

52 Ahepar baka wal wi amatrēnuŋ. Kē baji na a : « Takal da, uko ji uwoori uloolan wi pnak wi wi uleef ukakuŋ ajoobēƚ na a. »

53 Aših napoƚ aleš kē wal mēntŋ wi wi Yetu ajakulunŋ : « Abuku awo najeb. » Wi wi ašaŋ aŋiyaar Yetu ul na biki katohul bti.

54 Uko waŋ uwoonŋ uko uŋoŋarēnaan utēbantēn wi Yetu adolonŋ ƚi Galilay. Ado wa wi apēnnuŋ Yuda.

5

Pjeb pi naƚakmaan du Bettata

1 Wi iko yaŋ iƚēpuŋ, ufettu ulonŋ wi bayuday uwoo, kē Yetu ašē ya Yerutalem.

2 Kē du Yerutalem ƚi kaŋog « plēman pi ŋkaneel » ušē ka, dko dlonŋ dŋiownaani danwoon na irakan kaŋeen di bajaanŋ bado ƚi uƚup uhebērē Bettata*.

3 ƚuŋ irakan mēntŋ, bamaakal batum maakan : bakuul, bankŋjiinkunŋ, na bambiinkniinŋ, baji bapiintŋ da kayoonk meel maŋŋintar ;

4 uwanjuƚ ulonŋ wi Ajugun uji ubanle ƚuŋ ubi kawala da, meel maŋŋē kaŋŋintar ; anneejuŋ uteek wi meel maŋŋintaruŋ pmaak pi akahaŋ paji pabi jeb jeb.

5 Uka da wal mēntŋ ŋiintŋ alonŋ andoli ŋŋubal iŋeen-ŋwajantŋ na bakreŋ ŋi aƚakmi.

6 Yetu awina kē apiintŋ da abot ame kē ujon wi aƚakmi aanhinan poš ašē ji na a : « Injal kajeb i? »

7 Kē ŋiintŋ naƚakmaan ateema aji : « Naweeek, mēnka nin alonŋ anhilunŋ kaƚēnkēn nwala du dko dŋiownaani woli meel maŋŋintar, kē ji mbi ndo kaban, alonŋ aji do bi banēn da uteek. »

8 Kē ašē ji na a : « Naƚiin, jejan iko yi ipiintŋnuŋ ipoš. »

9 ƚi dko mēntŋ, kē ŋiintŋ abi jeb jeb aje iko yi apiintŋnuŋ apoš.

Kē unuur mēntŋ ušē wo *unuur wi pnoorfēn wi bayuday.

10 Baweeek biki bayuday baji na ŋiintŋ i bajaanŋ ajeban jeban : « Unuur wi pnoorfēn uwo nƚa, bgah bi nja baneenan ikuŋa. »

11 Kē ateem baka aji : « Anjebanaanuŋ ajakēn : “Jegan iko yi ipiintŋnuŋ ipoš.” »

12 Kē bašē hepar aji : « ŋNaŋ ahonŋ ajakiinŋ jejan iko yi ipiintŋnuŋ ipoš ba? »

13 Kē i bajebanuŋ ašē wo aamme ŋaŋ mēntŋan, kē Yetu abot aneem ƚi pntuk.

14 Wi uko waŋ uƚēpuŋ, Yetu ayit na ŋiintŋ i ajebanuŋ du *Katoh Kaweeek ki Našibaƚi ašē ji na a : « Hēnkuŋ ijebi, ƚaŋaananuŋ pjuban ji uko natanuŋ apel umbiinŋ adolu umobu. »

15 ŋiintŋ aya wal mēntŋ aƚup baweeek biki bayuday aji Yetu ajebanulunŋ.

16 Kē baweeek biki bayuday bašē jun phajan Yetu, ƚiki aji do iko mēntŋ ƚi unuur wi pnoorfēn.

17 Kē ašē ji na baka : « Paapa aji lempa lemp ŋnuur bti, kē nji kak mbot alemp. »

* 5:2 Bettata : Balonŋ bapiit Betetda.

18 Uko waŋ ukaan kē baweeek biki bayuday batamanaara taman ala pfiŋa ; baji baji mēnt uko wi bgah baneenanuŋ ti unuur wi pnoorfēn tañ wi wi ajaan ado, abot aji ji Našibaŋi awoon ašin kaliŋan uleeful na Našibaŋi.

Mnhina mi Abuk Našibaŋi

19 Yetu akak ayeenk btup aji na baka : « Na manjoonan dtupan, Abuk Našibaŋi aanhil pdo nin uko ulon bdidi'ul bē aanwin ašin kē ado wa. Uko wi ašin adolon, Abukul akak aji do wa.

20 Našibaŋi aŋal Abukul abot aji diimana iko yi ajaan ado ; aluŋ kadiimana iko indēmuŋ apel yi, inktuuŋ naŋoŋar.

21 Kē jibi Našibaŋi ajaan anaŋan baŋaŋ ti pkeŋ kabot kawul baka ubida, hēnk kak di di Abukul ajaan awul ŋaŋ i adatuŋ ubida.

22 Hēnk kak, Našibaŋi aankwayēš nin ŋaŋ alon, awutar uko mēnt bti Abukul,

23 baŋaŋ bti bahilna badēman Abukul jibi bajaŋ badēmana. ŋaŋ anwoon aanji dēman Abukul, aanji dēman Našibaŋi anyiluluŋ.

24 Na manjoonan dtupan, ŋaŋ anktiinkuŋ ntuŋ ni naan abot afiyaar Našibaŋi anyilnuŋ, aka ubida wi mnto. ŋaŋ mēnt aankduknaana, apēna du pkeŋ abi ti ubida.

25 « Na manjoonan dtupan, wal ubi, hēnkun da, wi banwoon du pkeŋ baktiinkuŋ pdiim pi Abuk Našibaŋi, bankntiinkuŋ pa abi du a, baka ubida.

26 Jibi Našibaŋi awoon anjaan awul ubida, hēnk kak di di aŋenuŋ Abukul ado kawul ubida.

27 Akak awula mnhina mi pwayēš ŋiki awo *Abuk ŋiint.

28 Nawutan kaŋoŋar ti uko mēnt ŋiki wal ubi wi banwoon du ihēr meet baktiinkuŋ pdiimul.

29 Bandolon bnuura bapēn kayeenk ubida, bandolon buŋaan bašē bapēn pa Našibaŋi aji baduknaana awo i pkeŋ.

30 Nji ti uleef naan, mēnhil pdo nin uko ulon, pwayēš pi naan paji pawo ptool, ŋiki ti uleef naan, mēnji kado uko wi nji nŋaluŋ, dji kawayēš jibi anyilnuŋ ajaknuŋ. »

Uko wi baŋupun ti Yetu

31 Yetu akak aji : « Woli nji tañ kaŋuparuŋ bkow naan uhinan kawo uunkwo manjoonan ti an.

32 Kē alon ašē aŋup ti uko wi naan, dme kē uko wi aktupun ti nji uwo manjoonan.

33 Nayil baŋaŋ du *Yowan, kē aŋupan uko unwoon manjoonan ti uko wi naan.

34 Kē nšē wo mēnuma ŋaŋ aŋuparaan, dtup tuŋ haŋ nahilna nabuur.

35 « Yowan abi wo unkaniya unktēruŋ ajeehan dko, kē nadat nwal nlon pwo ti bjeehi na mnlilan wi naktiinkuŋ uko wi aŋupanaŋ.

36 Nji, dka uko unkyuuŋ uko wi nwoon apel wi Yowan aŋupanaŋ: iko yi Paapa aŋu'ēnuŋ pdo, yi nji kadolon, idiiman kē Paapa ayilnuŋ.

37 Kē Paapa anyilnuŋ ul ti uleeful aŋup ti uko wi naan. Naambaŋ katiinka pdiimul, kēme kame jibi anaami.

38 Kē jibi nawoon naanfiyaar i ayiluŋ, nadiiman kē naambaŋ kamēbanaara utup wi nul.

39 Naji najuk Ulibra wi Našibaŋi bnuura, ŋiki naŋal kē ti wa di di nakkaanuŋ ubida wi mnto. Kē Ulibra wi Našibaŋi mēnt utupun uko wi taan.

40 Kē an našē wo naanŋal pbi ti nji kakaana ubida.

41 « Mēnkyeenkna mndēm ti baŋaŋ.

⁴² Dme an, naanŋal Naşibaŋi na manjoonan.

⁴³ Dbi ŋi katim ki Paapa, k  naanyeenk n ; alonj abile bdidi'ul, nayeenka.

⁴⁴ Hum di di nahilunj kafiiyaar n, an nanjaan nad man n leefan kaş  wo naanji nala mnd m mi Naşibaŋi anwoonj aloolan?

⁴⁵ Nawutan kaşal kaji dlunj kakeeşaarana du Paapa. Moyit i nahaŋun akkeşaaranaŋ.

⁴⁶ Woli nafiiyaar lah *Moyit, nakak kafiiyaar n, ŋiki apiit piit uko wi naan.

⁴⁷ B  woli naanfiyaar uko wi apiitunj, hum di di nakfiyaarunj uko wi nji kaŋupunj? »

6

Pntuk pweek pi Yetu ade de'anun

(Maci 14.13-21; Markut 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Wi iko yanj iŋ punj, Yetu amuur *bd k bi Galilay (bul bi bajaan bado kak bd k bi Tiberiyad).

² Baŋaanj batum bawo ŋi p şa wi bawinunj iko iŋonjar naan yi akdolunj ŋi bamaakal.

³ Aya apaya du pnkunj a o da na ba aşarul.

⁴ Ufettu wi bayuday wi bajaan bado *Ufettu wi Mbuur uŋog wal m nt .

⁵ Yetu akat k ş, awin baŋaanj batum k  bakbi du a, aş  ji na Filip : «  unj di di nkyaan kanugna ipoom kawul baŋaanj biki bti bade? »

⁶ A up hanj katenna Filip, ŋiki ul ŋi uleeful ame uko wi akdolunj.

⁷ Filip ateema aji : « Baluk bi kli bakreŋ baandoo k ş pa ŋaan andoli ayeenk bndunj. »

⁸ Andre, na aşarul alonj anwoonj abuk aşin Timonj Piyeer aji na a :

⁹ « Napo  alonj awo ŋi na ipoom * kaŋeen na n  b n  b ; iko m nt  ik ş uko ulonj pa baŋaanj biki bti i? »

¹⁰ K  Yetu aş  ji na baka : « Nadolan baŋaanj ba o bnuura. » Pjaagal paŋum ŋi dko m nt , k  baŋaanj ba oo. Biin  bawo uko ji iŋeen-week nyyaaş iŋeen-kaŋeen (5000).

¹¹ Yetu ajej ipoom, abeeb Naşibaŋi aş  faaş ya baŋaanj abot ado hanj kak na n  b.  naan andoli aji yeenk uko wi akdeenj.

¹² Wi badeenj bti ayok, k  aş  ji na ba aşarul : « Naŋonkaan iko indukiin, nin uko ulonj uwut katoka. »

¹³ Baŋonkan iko bti indukiin, k  itum kkaar iŋeen na kt b. Iko m nt  bti ip nna ŋi ipoom kaŋeen yun.

¹⁴ Wi baŋaanj bawinunj uko uŋonjar naan wi adolonj, aş  ji : « Na manjoonan i awoonj *Na upar Naşibaŋi anwoonj i pbi ŋi mbos. »

¹⁵ Wal m nt  k  Yetu aş  yikr n k  banjal kamoba kadola awo naşih, aş  ŋi aya agaag du pnkunj.

Yetu apoş ŋi bd k

(Maci 14.13; Markut 6.45-52)

¹⁶ Wi utaakal ubanunj, ba aşar Yetu baya bd k,

¹⁷ bapaya ŋi b eem, atool pya du plut du Kapernawum. Unuur udo bi yob yob, k  Yetu akak awo aando bi du baka.

¹⁸ Baya aban  unj k  uk k uş  una a, k  bd k ba uunki.

¹⁹ Wi bapaatunj uko ji nkilomet r kaŋeen k me paaj, aş  win Yetu k  akpoş ŋi meel duu  abi du b eem bi bawoonj, bal nk wal m nt .

* 6:9 Ipoom m nt  bado ya na uko unnaamunj na maaj ; yul iyojnunj preeş ŋi ipoom bti.

20 Kê ašë ji na baka : « Nji a, nawutan kalënk. »

21 Baŋal pdo apaya ti bteem, ašë kur aban du pkay.

Yetu, pde panjaan pawul ubida

(Natenan ti Maci 14.34-36; Marku 6.53-56)

22 Na nfa, pntuk pi baŋaan panwoon du bdëk umban wundu pašë kè bteem bloolan bawohan da takal abot ame kè Yetu aampaya ti bteem na baŋaşarul, bukal tañ bayaan.

23 Kê wal mënt kak, iŋeem ilon kè iŋë bi du dko di baŋaan babinŋ adeena ipoom wi Yetu Ajugun abeebuŋ Naŋibaŋi.

24 Wi baŋaan bawinuŋ kè Yetu aanwo da, baŋaşarul kak kè baanwo da, bapaya ti iŋeem aya praba du Kapernawum.

25 Wi bayaan awina du plut ašë ji na a : « Najukan, lum di di ibanun ti ba? »

26 Kê Yetu ateem baka aji : « Na manjoonan dtupan, mënt pdo na pyikrën iko iŋonarënaan yi nawinuŋ pakaan kè nakla'ën, nala'ën la ŋiki nade ipoom ayok.

27 Nawutan kado kalemp pa pde pankmbaan, nadoon kalemp pa pde panjaan pawul ubida wi mnŋo, pi *Abuk Ñiinŋ akluŋ kawulan. Naŋibaŋi Aŋin adiimanan bnuura kè ul awoona du a. »

28 Wal mënt kè bašë hepara aji : « we wi ŋwoon kado kado, kahilna kawo ti uko wi Naŋibaŋi aŋaluŋ? »

29 Kê Yetu ateem baka aji : « Pdo uko wi Naŋibaŋi aŋaluŋ pawo pfiyaar ñaan i ayiluŋ. »

30 Wi wi baŋaan aji na a : « Dolan uko unkyuujun kè ŋwo i kafiyaaru. We wi ibaan ado? »

31 Bateem nja bade uko wi bajaan bado “Mana” du *pndiiŋ, jibi upiitaniinŋ ti Ulibra wi Naŋibaŋi aji : “Awul baka kè bade pde panwoonuŋ baŋi.”[☆] »

32 Kê Yetu ašë teem baka aji : « Na manjoonan dtupan, *Moyit aanwulan pde panwoonuŋ baŋi, Paapa akwulanaŋ pde panwoonuŋ baŋi na manjoonan.

33 Pde pi Naŋibaŋi pawo anwalnaaniinŋ baŋi abot awul umundu ubida. »

34 Kê bašë ji na a : « Naweek, wulun pde mënt unuur unwoon. »

35 Kê aji na baka : « Nji, dwoon pde panjaan pawul ubida. Ñaan ankmbiinŋ ti nji, nin ubon uunkak ade'a, kè ñaan anfiyaarnun, nin udaan uunkak aŋija.

36 Kê nšë ŋupan, nawinën ašë wo naanfiyaarën.

37 Kê baŋaan bti biki Paapa akwulunŋ baluŋ kabi ti nji, kè ñaan ankmbiinŋ ti nji, nin mënkdooka.

38 Mënwalnaana du baŋi pa pdo uko unlilnuŋ, dbi bi pdo uko wi anyilnuŋ aŋaluŋ ndo.

39 Kê uko wi anyilnuŋ aŋaluŋ, uwo nwut kaneemandën nin alonŋ ti biki awulunŋ, nšë naŋan baka ti pkeŋ ti unuur ubaaŋšaani.

40 Uko wi Paapa aŋaluŋ wii wi : ñaan andekuŋ kës ti nji Abukul abot afiyaaraan aka ubida wi mnŋo, nšë naŋana ti unuur ubaaŋšaani. »

41 Wi ajakuŋ haŋ, kè bayuday balon banwoon da bašë ŋur ŋuran ŋiki aji ul awoon pde panwoonuŋ baŋi.

42 Bawo ti ptiini aji : « I mënt, aanwo Yetu abuk Yoteŋ i? Nme aŋin na anin bnuura. Hum di ahiniinŋ hënkunŋ kaji awoona baŋi ba? »

43 Kê Yetu ašë teem baka aji : « Naŋaŋaan pdo kaŋur ŋuran.

44 Nin alonŋ aanhilan pbi ti nji bë mënt Paapa anyilnuŋ aŋijuluŋ, kè nji nšë luŋ kanaŋana ti unuur ubaaŋšaani.

45 *Naŋupar Naŋibaŋi apiit aji : “Naŋibaŋi aluŋ kajukan baka bukal bti.”[☆] Ñaan

anktiinkun Paapa abot amëban pjukan pi nul, abi du nji.

⁴⁶ Nin ñaaj aambaaj kawin Naşibaţi Paapa bë mënţ anwoonun du a ; ul ƙaŋ awinun Aşin.

⁴⁷ Dƙupan na manjoonan, ñaaj anfiyaarnun aka ubida wi mnŋo.

⁴⁸ Nji dwoon pde panjaan pawul ubida.

⁴⁹ Başinan bade pde pi bajaaj bado Mana du pndiiş abaa keƙa keƙ.

⁵⁰ Kë pde panwoonun baţi, pi ñaaj akdeen kaşë kawo aankkeţ paşë wo pii pi.

⁵¹ Nji dwoon pde panwoon na ubida, panwalnaaniin baţi. Woli ñaaj ade pde mënţ, aka ubida wi mnŋo. Pde mënţ pawoon uleef naan wi nji kalun kawul, umundu ukaana ubida. »

⁵² Bayuday balon bawo wal mënţ ƙi plaƙar aji : « Hum di di ahilun kawulun uleeful ƚde? »

⁵³ Kë Yetu aşë ji na baka : « Na manjoonan dƙupan, woli naande uleef wi *Abuk Ńiinţ akuţ awo naandaan pñaakul, naankwo na ubida.

⁵⁴ Ńaaj ankdeen uleef naan kakuţ kadaan pñaak pi naan aka ubida wi mnŋo, nşë naƙana ƙi pkeţ ƙi unuur ubaañşaaani.

⁵⁵ Uleef naan uwo pde na manjoonan, kë pñaak pi naan pawo poot na manjoonan.

⁵⁶ Ńaaj ankdeen uleef naan kakuţ kadaan pñaak pi naan amëbandër na nji mbot nwo na a.

⁵⁷ Paapa anwoon ukumpëş wi ubida ayilnun kë mbot akaana ubida ƙi a. Hënk di di ñaaj ankde'ënuƙ aktëpnun ƙi nji kaka ubida.

⁵⁸ Pde panwoonun baţi pii pi ; paanwo ji pi başinan babiin ade abaa keƙa keƙ. Ńaaj ankdeen pde pi alun kaka ubida wi mnŋo. »

⁵⁹ Yetu aƙup uko waƙ wi akjukanun du *katoh kañehanaani du Kaper-nawum.

⁶⁰ Baƙaşar Yetu batum, wi batiinkun uƙup waƙ, aşë ji : « Uƙup wi udiţi! Ńaaj aanhilan ptiink wa? »

⁶¹ Yetu, ame ƙi uleeful kë baƙaşarul bawo ƙi pƚur ƚuran ƙi uko wi aƙupun aşë ji na baka : « Uko waƙ udolan naƙaŋan pfiyaar i?

⁶² Kë woli nalun awin *Abuk Ńiinţ kë akpaya pkak du baţi bi awoonun, nabaa do hum?

⁶³ Uhaaş wi Naşibaţi ujaan uwul ubida, ñaaj najën aanwo nin ukoolan. Ńƙup ƚi nji nƙupanan ƚado Uhaaş wi Naşibaţi na ubida ƚabi ƙi an.

⁶⁴ Kë usë ka ƙi an bañaaj balon banwoon baanfiyaarën. » Yetu ado bi meha me du ujuni banwoon baankfiyaara abot ame anklun kawaapa.

⁶⁵ Aji na baka kak : « Uko waƙ ukaan kë njakan nin ñaaj aanhil kabi du nji bë mënţ Paapa aƙenulun uko mënţ. »

⁶⁶ Ƙi wal mënţ kë baƙaşar Yetu batum başë deka kafë, baankak aƙaşa.

⁶⁷ Kë aşë ji na baƙaşarul iñeen na batëb : « An kak naya kadukën i? »

⁶⁸ Fimon Piyeeer aƙeema aji na a : « Ajugun kabaa kaya du in ba? Iwoon na ƚƙup ƚanjaan ƚawul ubida wi mnŋo.

⁶⁹ Ńfiyaaru abot ame kë iwi iwoon ñaaj nayimanaan i Naşibaţi ayilun. »

⁷⁰ Kë Yetu aşë ji na baka : « Mënţ nji ddatanan an baƙaşar naan iñeen na batëb i? Kë alon ƙi an aşë wo untaayi. »

⁷¹ Aƙiiniyaan wal mënţ Yuda abuk Fimon İtkariyot, anwoon alon ƙi baƙaşarul iñeen na batëb, aşë lun kawaapa.

7

Yetu du Ufettu wi iloona

1 Wi iko yan iṭepun, Yetu awo ṭi pñaaṭ na utaak wi Galilay, aanṅal pdo kañaaṭ na utaak wi Yuda ṭiki bala pfiṅa.

2 Ufettu wi *bayuday wi bajaanṅ bado *ufettu wi iloona uñog wal mēnt.

3 Kē baṭa'ul baṣē ji na a : « Wutan kaduka ṭi, yaan Yuda baṭaṣaru bahilna kak bawin iko yi ijaanṅ kdo.

4 Ñaanṅ aanji mena woli anjal iko yi akdolunṅ iwinana. Jibi ikdolunṅ iko yanṅ, pēnan iwinana ṭi bañaanṅ. »

5 Baṭiini hanṅ ṭiki baanfiyaara.

6 Kē Yetu aṣē ji na baka : « Wal wi naan uundo bi ban, kē ṅwal bti ṅaṣē nuura pa an, nado uko wi nanjalunṅ.

7 Bañaanṅ biki umundu baanhilanṅ ppokan, kē nji baṣē pokēn ṭiki dji kaṭup kaji iko yi bakdolunṅ iwuṭi.

8 An, nayaan ufettu, nji mēnkya, ṭiki wal wi naan uundo bi ban. »

9 Wi ajakunṅ hanṅ aṣē duka du Galilay.

10 Kē wi baṭa'ul bayaanṅ du ufettu, kē aṣē naṭa aya da bē nin ñaanṅ aammee.

11 Baweek biki bayuday bawo ṭi pla'a ṭi wal wi ufettu aṣē ji : « Awo ṭunṅ ba? »

12 Ṭi pntuk pi bañaanṅ pambiiṅ ufettu bhoopṭēr batum maakan ṭi uko wi nul. Balonṅ baji baji awo ñaanṅ nado bnuura, balonṅ kaji aji fēl bañaanṅ.

13 Kē nin alonṅ kaka aṣē wo aanṭiiniyaan uko wi nul kē bañaanṅ batee, ṭiki baṭi baweek biki baka.

14 Bañaanṅ baya ado ban ṭi ptoof pi kanēm ki ufettu, kē Yetu aṣē ya du *Katoḥ Kaweek ki Naṣibaṭi awo ṭi pjukan.

15 Bayuday bañonṅar aṣē hepar aji : « Hum di di ameeṅ iko yi bē aanjuki? »

16 Kē Yetu aṣē teem baka aji : « Pjukan pi naan paampēnna ṭi nji, pawoona du anyilnuṅ.

17 Woli ñaanṅ anjal pdo uko wi Naṣibaṭi anjalunṅ, ayikrēn me pjukan pi naan pawoona du a, kēme uko wi nji kaṭupunṅ uwoona ṭi nji ṭañ.

18 Woli uwoona ṭi nji nawin kē dla la mndēm mi uleef naan, kē woli dla mndēm mi anyilnuṅ, kawo ñaanṅ i manjoonan, anwoonṅ natool.

19 *Moyit aanwulanṅ *Bgah i? Kē nin alonṅ ṭi an aṣē wo aanji do uko bti wi bajakunṅ. We ukaṅṅ kē nakdo na pfiṅen ba? »

20 Kē bañaanṅ baṣē teema aji : « Iwo na untaayi. In aklaanṅ pfiṅu ba? »

21 Kē Yetu ateem baka aji : « Ddola mlagre mlolan, kē naṣē ñonṅar.

22 Moyit aṭu'an pwala katēmp kē paṣē wo paanwoona du a, pawoona du bateem nja, kē naṣē ji nawalan ñaanṅ katēmp ṭi unuur wi pnoorfēn.

23 Hēnkuṅ, naji nawalan ñaanṅ katēmp ṭi unuur wi pnoorfēn kē uunwo uko wi Bgah bi Moyit baneenanunṅ. Kē hum di di nahilanunṅ kadeebaṭēraanṅ ṭiki djeban ñaanṅ bti ṭi unuur wi pnoorfēn?

24 Nawutan kado kawayēṣ jibi nawinarunṅ uko, nadoon kawayēṣ na manjoonan. »

Yetu awoha Krittu i?

25 Wal mēntṅ bañaanṅ balonṅ biki Yerutalem bawo ṭi phepar aji : « Mēntṅ i i baklaanṅ pfiṅ i? »

26 Kē aṣē wo awi, aṭup ṭi kadun ki bañaanṅ, baanjaka nin uko ulonṅ. Om baweek biki nja baṣal aji awo *Krittu na manjoonan?

27 Kë un nşë me dko di ñaañ i awoonuj ; woli Krittu abi, nin alon aankme dko di awoonuj. »

28 Kë Yetu, anhumuj du *Katoñ Kaweek ki Naşibaţi aşë huuran aji : « Naji name'en abot ame dko di nwoonuj. Nji mëmbi bi bdidi naan, anwoon manjoonan ayilnuj. Naamme'a,

29 kë nji nşë me'a ćiki dwoona du a, kë ul ayilnuj. »

30 Bado na pmoba wal mënt, kë nin alon aşë wo aambana ban ćiki wal wi nul uundobi ban.

31 Kë ći bañaan banwoon da, batum bafiyaar Yetu aşë ćiini aji : « Woli *Krittu aluj abi, adola iko iññoñarënuj impeli yi i akdoluj i? »

32 Bafaritay batiink kë bañaan bakñur nñuran uko mënt ći Yetu, kë bañenjan baweek na bafaritay başë yil bayen bamoba.

33 Kë Yetu aşë ji : « Dwo na an nwal nntiinku kak, kaşë kakak du anyilnuj.

34 Naluj kado kala'en bë naankwinën ; kë dko di nji kawoon, naankhil pbi da. »

35 Bayuday bahepar ći ptoof pi baka aji : « Tuñ di di akyaan kë nñenkwin? Aya du bayiñ nja banwayşërun du banwoon baanwo bayuday kaşë kajukan banwoon baanwo bayuday i? »

36 We wi analuj pñup hënk wi ajakuj: “Naluj kado kala'en bë naankwinën ; kë dko di nji kawoon naankhil pbi da.” »

Meel manjaan manwul ubida

37 Ɔi unuor ubaañşaaani unwoon unuor uweek wi ufettu, Yetu anaş aşë huuran aji : « Woli udaan uñj ñaañ, abiin ći nji, ñaañ anfiyaarnuj,

38 adaanan. *Ulibra wi Naşibaţi uji : “Meel mntum manjaan manwul ubida manuj kado kapëna ći a ji ukumpëş.” »

39 Yetu aşiiniyaan ćiiniyaan wal mënt Uhaaş wi Naşibaţi wi banfiyaaruluj bawoon biki kabi kayeenk. Naşibaţi aandobi wul Uhaaşul wal mënt ćiki aando bi dëman Yetu.

Blañar ći uko wi Yetu

40 Bañaan balon ći pntuk, wi batiinkuj uko wi Yetu ajakuj aşë ji : « Na manjoonan ñaañ i awoon *Naşupar Naşibaţi! »

41 Balon baji : « Awo *Krittu! » Kë balon bakji : « Krittu awo i kapëna *Galilay i? »

42 Baampiit ći *Ulibra wi Naşibaţi aji Krittu awo i pntaali pi *Dayiñ kapëna Betleyem ubeeka wi Dayiñ i? »

43 Wal mënt kë bañaan başë wo ći plañar ći uko wi Yetu.

44 Balon ći baka bañal pmoba, kë nin alon aşë wo aampafa paf kañen.

45 Bayen bakak du bañenjan baweek na bafaritay, kë bukuj başë hepar baka uko unkayi kë baantij Yetu.

46 Kë bateem baka aji : « Nin ñaañ aambaan kaşiiniyaara ji a. »

47 Kë bafaritay başë ji na baka : « Nañal kaji aguuran an kak? »

48 Alon ći baweek biki nja këme ći bafaritay afiyaara i? »

49 Kë pntuk pi bañaan panktaşuluj paşë wo paamme *Bgah bi Moyit, pafëpanaa. »

50 Wal mënt kë alon ći bafaritay i katim kawoon Nikodem ambiin aya du Yetu aşë ji na baka :

51 « Bgah bi nja badinan baji ñaañ aduknaana bë baandun atiinka kame uko wi adoluj i? »

52 Kë bateema aji : « Iwi kak iwo i Galilay i? Tenan bnuura, iwin kë mënt du Galilay di di *Naşupar Naşibaţi akpënnuj. » [

53 Kë başë tiış andoli du kato hul.]

8

Yetu na ñaaŋ anjubanuŋ pjuban pi piinŋ

[1 Kë Yetu ašë ya du Pnkuŋ pi Mnoliwera*.

2 Na nfa kub kë ašë kak du *Katoh Kaweek ki Naşıbaŋi, kë bañaanŋ bti bakbi'a bi du a. Aŋo, ašë jun pjukan baka.

3 Kë *bajukan Bgah na *bafaritay başë tija ñaaŋ alonŋ i bamobuŋŋ kë akpiinŋ na ñiinŋ anwoonŋ aanwo ayinul. Babi anaŋana ŋi ptoof pi bañaanŋ,

4 ašë ji na Yetu : « Najukan, bamob ñaaŋ i kë akpiinŋ na ñiinŋ anwoonŋ aanwo ayinul.

5 Kë *Moyit ašë ji na nja ŋi *Bgah aji baat mëntŋ bawo katap baka mnlaak badoo bakeŋ. Kë iwi, we wi iŋsaluŋ ŋi uko mëntŋ? »

6 Baŋiini ŋiini haŋ kaŋaawanaana, kahilna kaka uko wi baktaparuli bŋup.

Kë Yetu ašë juŋ apiit ŋi mboŋ na pkoñ.

7 Jibi bakheparaaruŋ hepar, kë Yetu ašë het aji na baka : « Anwoonŋ aambaanŋ kajubanaara ŋi an, atapana plaak uteek. »

8 Wi ajakuŋ haŋ ašë kak ajuŋ apiit ŋi mboŋ.

9 Wi bañaanŋ bukuŋ batiinkuŋ uŋup waŋ bajun abuyëšaana aloolan aloolan, ajunna bantohi. Yetu kë aduka aloolan na ñaaŋ ŋaŋ, kë anaŋ ŋi kadunul.

10 Yetu ahet wal mëntŋ ašë ji na a : « Baŋŋiiniŋ ŋi bawo ŋuŋ ba? Nin alonŋ aanji iwo i kakeŋ? »

11 Kë atem aji : « Nin alonŋ Naweek. »

Kë Yetu akak aji na a : « Nji kak, mënkji kë iwo i kakeŋ. Yaan na bgahu, iŋë iŋaŋan pjuban. »]

Yetu bjeehi bi umundu

12 Yetu akak aŋiini na bañaanŋ aji na baka : « Nji, dwoonŋ bjeehi bi umundu, ñaanŋ ankŋaŋnuŋ, aankdo kapoŋ ŋi bdëm, aka bjeehi banjaanŋ bawul ubida. »

13 Kë bafaritay başë ji na a : « Iwi, iji kŋupar uleefu, ŋënhinan kadinan kë uko wi iktuŋuŋ uwo manjoonan. »

14 Kë Yetu ašë teem baka aji : « Woli ddoo ŋupar uleef naan, uko wi nji kaŋuŋuŋ ujoonani, nji dme dko di nwoonunŋ abot ame di nji kayaanŋ, kë an našë wo naamme dko di nwoonunŋ na di nji kayaanŋ.

15 An, naji nawayëŋ ji bañaanŋ bajën, nji, mënji kawayëŋ nin ñaanŋ.

16 Kë woli dbi wo i kawayëŋ, pwayëŋ pi naan paji pajoonan, ŋiki mëntŋ nji ŋaŋ nji kawayëŋuŋ, Paapa anyilnuŋ awo na nji.

17 « Bapiit ŋi *Ulibra wi Bgah bi nan aji banuma bañaanŋ batëb kadiimanaan kë uko unŋuŋuŋ ujoonani.

18 Nji dŋupar uleef naan, kë Paapa anyilnuŋ abot aji ŋuparaan. »

19 Bahepara wal mëntŋ aji : « Šaaŋ awo ŋuŋ ba? »

Kë atem baka aji : « Naamme'ën abot awo naamme Paapa! Woli name'ën lah, name kak Paapa. »

20 Yetu aŋiini haŋ wi akjukanuŋ bañaanŋ du dko di *Katoh Kaweek ki Naşıbaŋi di bajaanŋ bawatna itaka. Kë nin alonŋ aammoba, ŋiki wal wi nul uundobi ban.

21 Yetu akak aji na baka : « Dya, kë našë luŋ kado kala'ën, nalunŋ kakeŋ na ipekadu yi nan. Naanhil pya dko di nji kayaanŋ. »

22 Kë başë ji wal mëntŋ : « Wom aŋal ŋal kafinŋ uleeful wi ajakuŋ dko di akyaanŋ ŋënhil kaya da. »

* 8:1 Pnkuŋ pi Mnoliwera : "Mont des Oliviers, Monti de Oliveira, Mount of Olives."

²³ Kë Yetu ašë ji na baka : « An nawo biki mboš, kë nji nšë wo i bați. Nawo biki umundu wi, nji kë nšë wo mënwo i wa.

²⁴ Uko waŋ ukaaŋ kë nji na an, nakeŋ na ipekadu yi nan. Dɕupan, woli naanfiyaar kë nji dwoon, Anwoon^{*}, nakeŋ na ipekadu yi nan. »

²⁵ Kë bašë hepara aji : « Iwo in ba? »

Kë ateam baka aji : « Dwo ñaaŋ i nji kajakaanəŋ undiimaan aji dwoo[†].

²⁶ Dka iko itum yi pɕup ɕi an inkɕuunŋ nji naduknaanaa. Uko wi njaanŋ kaɕup bañaanŋ dɕiinkna wa du anyilnuŋ, ul anwoonŋ ñaaŋ i manjoonan. »

²⁷ Baanyikrën wal mënɕ kë aɕiiniyaan ɕiiniyaan Ašin.

²⁸ Akak aji na baka : « Woli nalun adeeŋ *Abuk Ñiintŋ, našë me kë nji dwoon anwoonŋ abot awo mënji kado nin uko ulonŋ bɕidi naan, dji kaɕup uko wi Paapa ajukanaanun. »

²⁹ Kë anyilnuŋ abot awo na nji, aanwutën kë nwo aloolan. Dji kado uko wi aŋaluŋ unuur unjintŋ. »

³⁰ Wi Yetu akɕupunŋ haŋ kë bañaanŋ batum bašë fiyaara.

Banwoonŋ babak Abraham na manjoonan

³¹ Yetu aji na *bayuday banjakuŋ bafiyaara : « Woli namëban uko wi nɕupanaŋ bnuura, nawo baɕašar naan na manjoonan.

³² Nalunŋ kame manjoonan, manjoonan mënɕ mankuŋ kabuuranan. »

³³ Kë bateema aji : « Nwo biki pntaali pi *Abraham, kë nin ñaaŋ aambaanŋ kajuukntënun. Hum di di ihiluŋ kaji ŋluŋ kabuur? »

³⁴ Kë ašë teem baka aji : « Dɕupan na manjoonan, ñaaŋ anjaanŋ ado buɕaan, pekadu daji dakakana awo nalempar da kabot kajuukntëna.

³⁵ Nalemp aanji wo ɕi katoh te mnɕo, abuk ka ajaanŋ awo da te mnɕo.

³⁶ Woli Abuk Našibați abuuranan, nabuur na manjoonan.

³⁷ Dme kë nawo biki pntaali pi *Abraham, kë našë la pfiñën, ɕiki nɕup ŋi naan ŋaanhil pban du itëban.

³⁸ Dji kaɕup uko wi nwinunŋ du Paapa, kë an nakdo uko wi natiinknuŋ du ašinan. »

³⁹ Kë bašë teema aji : « Abraham awoonŋ ašinin. »

Kë aji na baka : « Woli nawo lah babak Abraham, nado kado iko yi ajaanŋ ado.

⁴⁰ Hënkuŋ kë našë ŋal pfiñën nji nwoonŋ ñaaŋ anɕupanaŋ manjoonan mi ntiinknuŋ du Našibați, Abraham aando haŋ.

⁴¹ Kë an, našë ji nado iko yi ašinan akdolunŋ. »

Kë baji na a : « Un, aninun aanwo naɕuunk, ašinin awoha aloolan : Našibați a. »

⁴² Kë ateam aji : « Woli Našibați awoonŋ lah ašinan, narjalën ɕiki dwoona du a abi, mëmbi bi bɕidi naan, ul ayilnuŋ.

⁴³ We ukaanŋ kë naanji nate nɕup ŋi naan ba? Naanhil hil ptiink uko wi nɕupanaŋ.

⁴⁴ Nawo babak *Untaayi Uweek kë iko yi ašinan aŋaluŋ yi yi najaanŋ narjal kado kado. Du ujuni adobi woha wo nafinŋ bañaanŋ, nin aanji ɕup manjoonan, ɕiki manjoonan maanwo ɕi a. Woli aɕilan aji do uko wi awoonŋ, ɕiki awo naɕilan abot awo ašin baɕilan.

⁴⁵ Nji dji kaɕupan manjoonan ukaanŋ naanfiyaarën.

⁴⁶ Ahoŋ ɕi an ahilanunŋ hilan kadiiman kë dɕubani? Kë woli dɕup manjoonan, we ukaanŋ kë naanfiyarën ba?

^{*} 8:24 Natenan ɕi Ppën 3.14-15. [†] 8:25 Balonŋ bapiit aji : « We ukaanŋ kë nwo i kado kaɕiini na an. »

47 Ñaan anwoon i Naşibaŋi aji tiink ɲɲup ɲi nul ; naanji natiink ɲa, ɲiki naanwo biki Naşibaŋi. »

48 Ké *bayuday başé teem Yetu aji : « Nĕnfanun i, wi ɲjakun aji iwo i utaak wi *Tamariya akuŋ aji iwo na untaayi i? »

49 Ké atees baka aji : « Mĕnwo na untaayi, dji kadĕman Paapa, ké an naşé la pkowandĕnĕn. »

50 Mĕnkla mndĕm pa uleef naan, alon aklaan ma pa nji, ul aklun kayuuj uko wi ñaan andoli awoon na manjoonan. »

51 Dɲupan na manjoonan, woli ñaan amĕban uɲup wi naan nin aankkeŋ. »

52 Ké *bayuday başé ji na a : « Nyikrĕn hĕnkuŋ na manjoonan ké iwo na untaayi. *Abraham aketĭ, ké *baɲupar Naşibaŋi bakak aketĭ, ké işé ji : “Woli ñaan amĕban uɲup wi naan, aankkeŋ nin.” »

53 Idĕm apel Abraham aşin nja ankeɲun i na baɲupar Naşibaŋi bankaan aketĭ? Işal aji iwo in ba? »

54 Ké Yetu aşé teem baka aji : « Woli ddĕman dĕman lah bkow naan nji ɲi uleef naan, mndĕm mi naan maankwo nin ukoolan. Paapa akdĕmanaanun, ul i najaan naɲiniyaan kaji awo Naşibaŋi inan, »

55 aşé wo naamme'a. Nji, ké nşé me'a. Woli dji lah mĕmme'a kawo naşilan ji an. Ké nşé me'a abot amĕban uɲup wi nul. »

56 Abraham aşinan alilan maakan wi aşaluŋ ké alun kawin unuur wi naan. Awın wa aşé wo ɲi mnlilan. »

57 Ké bayuday başé ji na a wal mĕnɲ : « Iindo ka ka ɲşubal iñĕen kañĕen aşé ji iwi iwinun Abraham! »

58 Ké aji na baka : « Dɲupan na manjoonan, ji Abraham abi ado kawo, nji dwoo. »

59 Bajej wal mĕnɲ mnlak katapa, ké aşé mena apĕn ɲi *Katoh Kaweek ki Naşibaŋi. »

9

Pjeb pi nakuul i kabuka

1 Yetu awo ɲi bgah aşé win ñiint alon ambukiin awo nakuul. »

2 Ké baɲaşarul başé hepara aji : « Najukan, we ukaan ké ñiint i abuka awo nakuul bá? In ajubanun ba? Ul a kéme bajugul? »

3 Ké Yetu atees aji : « Mĕnɲ pjuban pi nul pa kéme pi bajugul, uko mĕnɲ uwo wo, iko inuura yi Naşibaŋi ajaan ado ihilna iwinana ɲi a. »

4 Wi unuur uhumuŋ, ɲwo i kado ulemp wi anyilnun, utejan ubi wi nin ñaan awoon aankhil ulemp. »

5 Jibi nhumuŋ ɲi umundu, dwo bjeehi bi wa. »

6 Wi Yetu ajakuŋ han, aşé tĕfĕr mboş anag akĕr ɲi kĕş ki nakuul, »

7 aşé ji na a : « Yaan iñowa du dko di meel di badolon du Filowe. » (Filowe dawoon nayili.) Ké nakuul ayaa, aya añowa, aşé wuğsa, abi kawin win bnuura. »

8 Bakintul na bañaan banjonun kawina ké aji ñehan baji wal mĕnɲ : « Mĕnɲ i ajaan aɲo bñehan du i? »

9 Balon baji : « Ul a. »

Ké balon baji : « Mĕnɲ ul a, anaama naam. »

Ul ké aşé ji : « Nji a. »

10 Ké başé hepara aji : « Ido do hum adoo kak awın ba? »

11 Ké atees aji : « Ñiint i bajaan bado Yetu añowanun mboş na işuuj akĕrĕn ɲi kĕş aşé ji na nji nya nñowa du Filowe, ké nya añowa, aşé bi kawin win. »

12 Kë başë ji na a : « Ñiint mënt awo ɬuŋ? »

Kë atëem aji : « Mëmme. »

13 Bajëj wal mënt ñiint aŋooɬ du *bafaritay.

14 Kë unuur wi Yetu aŋaŋ aŋowan mboş na işuuɟ ajebanaan nakuul kë uşë wo *unuur wi pnoorfën wi bayuday.

15 Uko waŋ ukaŋ kë bafaritay bahepar ñiint uko wi adoluŋ adoo win hënkun. Kë atëem aji : « Akërën mboş ɬi kës, kë nya aŋowa abi kawin win. »

16 Bafaritay baloŋ kë başë ji : « Ñaaŋ andoluŋ uko wi aanwo i Naşibaɬi ɬiki aanji ɬaş uko wi bgah bajakuŋ ɬi uko wi unuur wi pnoorfën. »

Kë baloŋ baji : « Hum di di ñaaŋ nado buɬaan ahilanuŋ kado iko iŋoŋarënaan mënt. » Baankak atiinkar wal mënt.

17 Wi wi başaaŋ aji kak na nakuul i bajebanuŋ : « Kë iwi, we wi işaluŋ aji awo, wi adoluŋ kë ikak awin? »

Kë aji na baka : « Awo *Naɬupar Naşibaɬi. »

18 Baanfiyaar kë abi wo nakuul aşë win hënkun. Uko waŋ ukaŋ kë badu bajugul.

19 Bahepar baka aji : « I awo abukan i? Ujoonan kë abuka buka awo nakuul i? Hum di di ahilanuŋ keeri awin? »

20 Kë bajugul bateem aji : « Ñme kë awo abukun, akuɬ ame kë abuka buka awo nakuul. »

21 Kë jibi adoli ado win hënkun, na anjebanuluŋ, ŋëmme. Naheparëna, awo nawëek, aɬupan bdiidi'ul. »

22 Bajugul baɬiini han ɬiki baɬi bawëek biki baka, bantiinkaruŋ aji badook ñaaŋ anjkakuŋ kaji Yetu awooŋ *Krittu, ɬi *katoh kañehanaani.

23 Uko waŋ ukaŋ kë bajugul baji : « Awo nawëek, naheparëna. »

24 Bafaritay bakak adu ñiint ambiin awo nakuul aji na a : « Dëmaan Naşibaɬi, iɬup manjoonan! Un, ŋme kë ñiint mënt awo nado buɬaan. »

25 Kë aşë teem baka aji : « Mëmme me awo nado buɬaan, dmeha uko uloolan : dbi wo nakuul, aşë win hënkun. »

26 Kë başë hepara aji : « we wi adoliin? Hum di di adoluŋ kë ido kak awin? »

27 Kë atëem baka aji : « Ddo bi ɬupan kë naandi ptiinkën. We ukaŋ kë nakak aŋal katiink? Wom nakak aŋal kakak baɬaşarul? »

28 Kë başë jun pkara aji : « Iwi iwooŋ naɬaşar ñiint mënt ; un, ŋwo baɬaşar *Moyit. »

29 Un ŋme kë Naşibaɬi aɬiini na Moyit ; kë i, ŋëmme dko di awoonuŋ. »

30 Kë atëem baka aji : « Uko waŋ uŋoŋarëni : naamme dko di awoonuŋ, kë aşë dolën kë nkak awin! »

31 Ñme kë Naşibaɬi aanji tiink bado buɬaan, kë woli ñaaŋ aji dëmana abot ado uko wi aŋaluŋ aji tiink uŋ mëntan.

32 Nin ñaaŋ aambaan katiinka kë baji ñaaŋ aloŋ ajeban nakuul i kabuka.

33 Woli ñiint mënt aanwo lah i Naşibaɬi, aankhil pdo nin uko uloŋ. »

34 Kë bafaritay başë ji na a : « Ibuka abi wo wo bti ɬi buɬaan aşë ji ijukanun. » Wi wi başaaŋ adooka kë apën ɬi katoh kañehanaani.

35 Yetu atiink kë badooka. Aya awina aşë hepara aji : « Ifiyaar *Abuk Ñiint i? »

36 Kë atëema aji : « Nawëek, in awooŋ Abuk Ñiint nhilna nfiyaara? »

37 Kë aji na a : « Iwina, ul aktiiniin na iwi hënk. »

38 Wal mënt kë ñiint aşë ji : « Ajugun, dfiyaari » aşë ŋup adëmana.

³⁹ Yetu akak aji : « Nji dbi bi ti mboş pa pwayeş, banwoon baankwin bahilna bado kawin, bankwinuŋ bakak bakuul. »

⁴⁰ Bafaritay balon banwoon na a batiink uko wi aţupun aşe hepara aji : « Un kak, ŋwo bakuul i? »

⁴¹ Kë ateeem baka aji : « Woli nawo lah bakuul, baankji naduknaana ; kë jibi najakuŋ aji nawin, nakeer nhum nduknaana. »

10

Uhoñ wi Nayafan na batani bi nul

¹ Yetu akak aţiini aji : « Na manjoonan dţupan, ŋaan anwoon aaneejna plëman pi kampen aşe lutna umban ulon awo nakiiŋ, natal. »

² Anneejnuŋ plëman kë aşe wo nayafan i ŋkaneel.

³ Nayerŋ aji haabëşa plëman, ŋkaneel ŋabot katiinka, aji du undoli ti katim ki wa kapënan bdiŋ.

⁴ Woli apënan ŋkaneel bti ŋanwoon ŋi nul, aji jot ŋa kadun, ŋaşe kaţaşa ŋiki ŋayikrën pdiim pi nul.

⁵ ŋkaneel mënţ ŋaanktaş nin ŋaan nampaţi, ŋaji ŋaţep ţep kaţi'a ŋiki ŋaanyikrën pdiimul. »

⁶ Yetu ahoñ na baka haŋ kë başe wo baamme uko wi analuŋ pţup baka.

⁷ Wi wi akaan aţiini na baka aji : « Na manjoonan, dţupan nji dwoon plëman pi ŋkaneel ŋaktëpnuŋ. »

⁸ Banjotnuŋ kadun bti bawo bakiiŋ, na balat, kë ŋkaneel ŋaanktiink baka.

⁹ Nji dwo plëman. Woli ŋaan aţëpna ti nji aluŋ kabuur, aluŋ kado kaneej kakak kapën kaşe kaka uko ude.

¹⁰ Nakiiŋ abi bi tañ pa pkiiŋ, kafaal, kabot katok tokan. Nji dbi pa bañaan baka ubida, bakak batum na wa.

¹¹ « Nji dwo nayafan nanuura, anjaan awul ubida wi nul pa ŋkaneel ŋi tul. »

¹² ŋaan i balukuŋ luk kë abi byafan, anwoon aanwo ajuŋ ŋkaneel, awinle uñiiŋ aji ti kaduk ŋa, uñiiŋ kamob ŋlon kawayeş batani.

¹³ Aji do haŋ ŋiki awo ŋaan i balukuŋ luk pa abi alemp, aanji taaf ŋkaneel.

¹⁴ Nji dwo nayafan nanuura, ame ŋkaneel ŋi naan, kë ŋabot ame'ën

¹⁵ jibi Paapa ame'ënuŋ kë mbot ame'a. Dwul ubida wi naan pa ŋkaneel ŋi naan.

¹⁶ Dka ŋkaneel ŋlon ŋanwoon ŋaanwo ti kampen ki. ŋaŋ mënţ kak dwo i kaţij ŋa, ŋaluŋ katiink pdiim pi naan. Batani başe bawo bloolan, nayafan abot awo aloolan.

¹⁷ Paapa analën ŋiki dwul ubida wi naan ; aşe luŋ kayeenk wa.

¹⁸ Nin ŋaan aanji yeenkën ubida, nji ti uleef naan djaan kawul wa. Dka mnhina mi pwul wa, kakuţ kayeenk wa. Uko waŋ wi wi Paapa aţu'ënuŋ pdo. »

¹⁹ Nţup ŋi Yetu aţupun ŋaţu kë bayuday baankak atiinkar.

²⁰ Batum baji : « Awo na untaayi, ayilaa. We ukaan kë naktiinka ba? »

²¹ Kë balon baji : « Nţup ŋi ŋaanwo ŋi ŋaan anwoon na untaayi. Kë untaayi, uhil kahaabëş bakuul kës i? »

ŋaan i Yetu awoon na manjoonan

²² Ufettu unjaan uleşan unuur wi *Katoh Kaweek ki Naşibaţi kakaan akak ayiman uwo wal mënţ du Yerutalem. Uwo ti wal wi ujonţ.

²³ Yetu añaay na Katoh Kaweek ki Naşibaţi du dko di bajaan bado Uşaala wi *Talomoŋ.

²⁴ Bayuday babi afooya ašë ji na a : « Ibaa do kanooranun te lum ba? Woli iwo *Krittü, kṭupun bañaan bti kame. »

²⁵ Kë Yetu aṭeem baka aji : « Dṭupan kë naanfyaarën. Iko yi nji kadolon pa Paapa iyuuj kë dwo a ;

²⁶ kë an našë wo naanfyaarën ṭiki naanwo ṛkaneel ṛi naan.

²⁷ Ṛkaneel ṛi naan ṛaji ṛatiink pḍiim pi naan ; dme ṛa kë ṛabot aji ṛašašen.

²⁸ Dwul ṛa ubida wi mnṭo, ṛaankkeṭ nin kë nin alon aankteḥën ṛa.

²⁹ Paapa anṭennun iko mēnt adēm apel iko bti. Nin alon aanhil kateh uko ulon ṭi iñen yi nul.

³⁰ Nji na Paapa ṛwo ṛnaañ aloolan. »

³¹ Wal mēnt kë bayuday bašë kak aṭij mnlaak ptapa.

³² Kë ašë ji na baka : « Ddo iko inuura itum kë nawini, iko mēnt iwoona du Paapa, kaḥon ṭi ya kakaan kë nañal ptapën mnlaak ba? »

³³ Kë bašë teema aji : « Mēnt uko unuura ukaan kë ṛkṭapu mnlaak, ikar kar Našibaṭi ukaan, iwo ṛnaañ nañen ṭañ ašë jej bkowu aṭu Našibaṭi. »

³⁴ Kë Yetu ašë teem baka aji : « Jēm Našibaṭi aji ṭi ulibra wi nul : “Dji : Nawo bašibaṭi?”^{*}

³⁵ Ṛme kë ṛnaañ aanhil plaṭ uko umpiitaniin ṭi Ulibra wi Našibaṭi. Kë wi aduun biki uṭup wi nul ukṭiiniyaanun aji bašibaṭi,

³⁶ we ukaan kë naji dkar Našibaṭi Paapa wi njakuñ aji dwo Abukul, nji i adatuñ ayil ṭi umundu.

³⁷ Woli mēnkdo iko yi Paapa ajaan ado, nawutan kafiyaarën.

³⁸ Kë woli ddo ya, woli naando fyaarën, nafiyaaran iko yi njaan kado, nahilna nayikrën uloolan kë Paapa awo ṭi nji, kë nji mbot awo ṭi Paapa. »

³⁹ Bakak ado na pmob Yetu, kë ašë buur baka.

⁴⁰ Akak aya du plut pi bdëk bi Yordan, du dko di *Yowan abiin abattaaraan, aṭo da.

⁴¹ Bañaan baṭum babi du a aji : « Yowan aandiiman nin uko ulon uñonarënaan, kë uko bti wi aṭupun ṭi ñiint i ušë joonan. »

⁴² Bañaan baṭum bafiyaara ṭi dko di awoon mēnt.

11

Pkeṭ pi Lataar

¹ Ubi ka ñiint alon ammaakuñ i katim kawoon Lataar. Abi wo du ufëṭ wi Betani ul na Mariya na Marta baweekul baat.

² Mariya abiin ajeëš ukëra ulil pṭëkëñ ṭi ihoṭ yi Ajugun abot awent ya na uwel wi nul. Lataar aṭa Mariya mēnt amaakuñ ḥënk.

³ Baat batëb banṭaarun bukuñ bayil alon du Yetu, kë aya ji na a : « Nawee, nanohu i imaganun amaaki. »

⁴ Wi Yetu atinkun uko mēnt ašë ji : « Pmaak pi Lataar paankfiña, amaak maak bañaan bahilna bawin mndëm mi Našibaṭi, na mi Abukul. »

⁵ Yetu amagan bi Marta, Mariya, na Lataar aṭa baka.

⁶ Kë wi ašaan atiink pmaak pi Lataar, aṭo dko di awoon ṛnuur ṛtëb kak,

⁷ abaa ji na baṭašarul : « Najoh ṛkak uṭaak wi Yuda. »

⁸ Kë bašë teema aji : « Najukan, du ṛnuur ṛnanṭepun, bayuday banal katapu mnlaak kafin, kë išë ṛal pkak da. »

⁹ Kë ašë ji na baka : « Kapëna nfa te utaakal ṛwoori ṛnaanwo iñeen na ṛtëb i? Ankpošun na pnak aanji hubta ṭi uko ulon ṭiki aji win bjeehi bi umundu wi.

¹⁰ Kë anšaan aji poš na utejan, aji hubta ṭiki bjeehi baanwo ṭi a. »

^{*} 10:34 Kañaam 82.6.

11 Wi Yetu aţupunŋ baka uko wunŋ aşê kak aji : « Lataar nanohun aņoyêntŋ, kê nşê ya kahuma. »

12 Baţaşarul kê bateema aji : « Ajugun, jibi akņoyêntunŋ ŋoyêntŋ tañ, akeer ajeb. »

13 Yetu aţiiniyaan uko wi pkeţ pi Lataar kê başê nunŋ kê aji Lataar aņoyêntŋ ŋoyêntŋ.

14 Kê aşê jinţêlêş baka bţup aji na baka « Lataar akeţi.

15 Dlilan pa an, wi nwoonŋ mêmmaar pkeţ pi nul, nahilna nafiyaarên. Nabiin ŋya du a. »

16 Kê Toma, i bajaanŋ badu kbet, aşê ji na baţaşar Yetu bandukiinŋ : « Nabiin kak ŋya, ŋhilna ŋkeţ na najukan i nja. »

Yetu awoonŋ pnaţa ţi pkeţ

17 Wi Yetu abanunŋ, aţênk kê udo bi do ŋnuur ŋbaakêr wi bamoyunŋ Lataar.

18 Ufêţ wi Betani uunlowiir na Yerutalem, uya pban ŋkilometêr ŋwajanţ ;

19 kê bayuday batum başê bi pwin bi Marta na Mariya na puum pi aţa baka kabot katêrţên baka.

20 Wi Marta atiinkunŋ kê Yetu aņogi, aşê naţa kaya kayit na a, kê Mariya aşê duka aţo du katoh.

21 Marta aji na Yetu : « Ajugun, woli iwo lah ţi, aţa naan aankkeţ!

22 Kê nşê me kê ţi dko di ŋwoonŋ di hênkunŋ, uko bti wi ikñehanunŋ Naşibaţi, awulu wa. »

23 Kê aji na a : « Aţa'u anaţa ţi pkeţ. »

24 Kê akak aji na a : « Dme kê ţi uba umundu, wal wi bañaanŋ bti baknaţiinŋ ţi pkeţ, ul kak anaţa ţi pa. »

25 Kê akak aji na a : « Nji dwoonŋ pnaţa ţi pkeţ, nji kak dwoonŋ ubida. Anfiyaarnunŋ, woli adoo keţ, alunŋ kaka ubida.

26 Kê ñaanŋ ankaanŋ ubida abot afiyaarên nin aankkeţ. Ifiyaar uko wanŋ i? »

27 Kê ateema aji : « Aa Ajugun, dfiyaar kê iwoonŋ *Krittü Abuk Naşibaţi, anwoonŋ i pbi ţi umundu wi. »

Nywooni ŋi Yetu

28 Wi Marta aţiiniinŋ hanŋ, aşê ya du Mariya i baţaarunŋ ahoopaţa aji : « Najukan abii, adu'u. »

29 Wi Mariya atiinkunŋ uko wanŋ aşê naţa ataran apên aya du Yetu.

30 Kê Yetu aşê wo aandobi neej du ufêţ ahum du dko di ayitiiraanunŋ na Marta.

31 Wi bambiinŋ awo ţi katoh na Mariya atêrţêna bawinulunŋ kê ataran apên, baţaşa anunŋ kê aya ŋwooni du bhêr.

32 Wi Mariya abanunŋ du dko di Yetu awoonŋ, awina, aşê jot ţi ihoţul aji na a : « Ajugun, woli iwo lah ţi, aţa naan aankkeţ. »

33 Yetu awina kê akwooni ul na bañaanŋ bangakandêrunŋ na a kê uko mênţ uşê de'a maakan.

34 Ahepar baka dko di bamoyunŋ Lataar, kê baji na a : « Ajugun ţaşun, ŋya kayuuju da. »

35 Kê Yetu aşê wooni.

36 Bañaanŋ balonŋ kê başê ji : « Natenan jibi aņaluli. »

37 Balonŋ ţi baka kê başê ji : « Ul anjebanunŋ nakuul, aanhil lah kaneenan Lataar akeţi? »

Pnaţa ţi pkeţ pi Lataar

³⁸ Uko mēnt ukak ade Yetu maakan kē ašē ya du bhēr, bajël jël bhēr mēnt ði pnkun, kē plaak padētunū ba.

³⁹ Yetu aji : « Napēnaan plaak. »

Marta naweek Lataar kē ašē ji na a : « Ajugun, ajun ptēkēñ, udobi do ŋnuur ŋbaakēr ŋi amoynaani. »

⁴⁰ Kē ateema aji : « Mēnjaku aji woli ifiyaari kwin mndēm mi Našibați i? »

⁴¹ Bapēnan plaak, kē Yetu ašē kat kēš du bați aji : « Paap, dbeebu wi itiinknun. »

⁴² Dme kē ŋnuur bti iji ktiinkēn, kē nšē ðiini han pa bañaan banfooynun bahil bafiyaar kē iwi iyilnun. »

⁴³ Wi ațiiniin han ašē huuran maakan aji : « Lataar, pēnan! »

⁴⁴ Kē ankețun apēn kē ihoț na iñen itaayana na ilēmēt, kē bkow babooțan na blaañ. Yetu aji na baka : « Nataayēšana, našē nawuta aya. »

⁴⁵ Bayuday batum bambiin du uko Mariya abot awin uko wi Yetu adolon, bafiyaara.

⁴⁶ Balon kē bašē ya du *bafaritay pțup baka uko wi adolon.

⁴⁷ Kē Bațenjan baweek na bafaritay bašē duur du uruha wi baka ašē ji : « we wi ŋbaan ado ba? Ñiint i aji do iko iñonarēnaan itum. »

⁴⁸ Woli ŋwuta kē akdo iko yi akdolon yi, bañaan bti kafiyaara, baromeŋ babi tok dko dyimanaan di nun na utaak wi nja. »

⁴⁹ Alon ði baka i katim kawoon Kayif anwoon ușubal mēnt nașih i bațenjan aji na baka : « Naamme nin uko ulon! »

⁵⁰ Naanwin kē uko mēnt uwo unuura pa an i? Ñaan aloolan akețar bañaan bti. Hēnk bašē bawut ptok utak bti. »

⁵¹ Uko wi Kayif akțupun uumpēna ði a ; kē jibi awoon ușubal mēnt nașih i bațenjan, ațup ji Națupar Nașibați kē Yetu akețar bayuday bti.

⁵² Mēnt pa bukal tañ baka, ma pyitrēn bubuk Nașibați bti banwayșerun bawo baloolan.

⁵³ Unuur mēnt wi wi baweek biki bayuday bajunun pla pfiŋ Yetu.

⁵⁴ Ukaan kē ațaian pdo kaya kabi ði ptoof pi bayuday. Aya du utak ulon uññoğun *pndiış du ubeeka wi Efrayim, ațo da na bațașarul.

⁵⁵ *Ufettu wi Mbuur wi bayuday uñogi kē bañaan batum bašē woona ŋfēt ŋi baka abi ði Yerutalem kado bañow ji ufettu ubi uban.

⁵⁶ Bala Yetu, kē wi bawoon du *Katoh Kaweek ki Nașibați andoli aji hepar atēntul me așal kē abi ði ufettu.

⁵⁷ Kē *bațenjan baweek na *bafaritay bašē ji ñaan awinle Yetu awo i kațup baka bahilna bamoba.

12

Du Betani

(Maci 26.6-13; Markut 14.3-9)

¹ Wi *Ufettu wi Mbuur udukiin ŋnuur paaj, Yetu aban Betani, di Lataar i abiin anațan ði pkeț afēțun.

² Badu da Yetu pyoban, Marta awo ði ulemp, kē Lataar ði uleeful ațo na Yetu.

³ Mariya ajeŋ ptoof pi ulitru wi ukēra ulon ulil ptēkēñ untamun maakan*, akēr ihoț yi Yetu abot awent ya na uwel wi nul. Kē ptēkēñ plil pun paniink katoh.

⁴ Kē Yuda Itkariyot, anwoon alon ði bațașar Yetu, ankiin kawaapa, așē ji :

⁵ « we ukaan kē baanjej ukēra utam maakan wi awaap, unwoon itaka itum†,

* **12:3** *Ukēra ulon*: Baji badu ukēra mēnt nardu, uwo ukēra ulil maakan wi bapēnanaanun ði bko blon.

† **12:5** *Itaka itum* : Ilin na baluk bi ușubal.

awul ya bajuuk ba? »

⁶ Aanktiini tiini hanj tiiki anjal bajuuk, aŋiini tiini tiiki awo nakii. Ké jibi awoon nahank itaka yi bi Yetu na baŋaŋarul, aŋaal pdo kajej itaka yi baŋu'u lunj phank kalempaŋaana.

⁷ Yetu ké aŋé ji na a : « Wutana : ado do hanj pa unuur wi bakluŋ kaŋu'én du bhër.

⁸ Bajuuk bawo na an nnuur bti, ké nji ké nŋé wo mênkwo na an nnuur bti. »

⁹ Wal mênŋ baŋaŋ batum babi, wi batiinkuŋ ké Yetu awo da. Baambi ŋaŋ pa pwin Yetu, bakak anjal kawin Lataar i anaŋanuŋ ti pkeŋ.

¹⁰ Ké *baŋeŋan baweek baŋé tiinkar aji bafij Lataar kak,

¹¹ ul akaŋ ké bayuday batum bakak afiyaar Yetu aduk baŋeŋan baweek.

Uneej wi Yetu du Yerutalem ji naŋih

(Maci 21.1-9; Markut 11.7-10; Luk 19.35-38)

¹² Wi unuur ujintuŋ, baŋaŋ batum maakan bambiin *Ufettu wi Mbuur du Yerutalem batiink ké baji Yetu abi ufettu.

¹³ Bajej ikén yi mnjaak aŋé pên abi pkita, ahuuran aji :

« *Hotana!*

Bnuura nuura ti ankmbiin ti katim ki Ajugun,
naŋih i Iŋrayel.* »

¹⁴ Yetu awin ubuuru umpoŋi aŋé dapa wa, jibi upiitaniŋ aji :

¹⁵ « *Nawutan kalênk, an babuk *Fiyor:*

Tenan, naŋih i nan abi awi,
adapa ubuuru umpoŋi. »*

¹⁶ Uko mênŋ baŋaŋarul baanyikrén wa wal mênŋ. Ké wal wi mndém mi Yetu mambiin awinana ké baŋé leŋ ké iko mênŋ bti ipiitana ti a ti Ulibra wi Naŋibaŋi ké babot adola ya.

¹⁷ Baŋaŋ bambiin awo na Yetu wi abiin adu Lataar du bhër anaŋana ti pkeŋ bawo ti pkakaléŋ uko wi bawinuŋ.

¹⁸ Baŋaŋ batum batiink uko uŋoŋarénnaan wi adoluŋ, ukaŋ ké babi pwina.

¹⁹ *Bafaritay bawo ti phoopatër wal mênŋ aji : « Nawin ké nŋenhilan da nin uko ulonj: baŋaŋ bti bawo ti pŋaŋa. »

Bagrek banŋaluŋ pwin Yetu

²⁰ Banwoon baanwo bayuday* balonj bawo wal mênŋ ti bambiin pdëman Naŋibaŋi ti wal wi *ufettu wi mnjeeh.

²¹ Baya du Filip anwoonj i ubeeka wi Bettayida du utaak wi Galilay aŋé ji na a : « Nawee, nŋal kawin Yetu. »

²² Filip aya aŋup Andre, ké bukal batéb baya aŋup Yetu.

²³ Ké Yetu aŋé ji : « Wal ubani, wi bakluŋ kawin mndém mi *Abuk ŋiint.

²⁴ Na manjoonan, dŋupan, woli pbuk pi maaj panjotun ti mboŋ paankeŋi, paŋo ploolan ; bē woli pakeŋi paji pawul mbuk mntum.

²⁵ ŋaŋ anŋaluŋ ubida wi nul awaŋ wa, ké anwoonj aankdëman ubida wi nul ti mboŋ aluŋ kaka ubida unwoonj uunkba.

²⁶ Woli ŋaŋ anjal plemparaan, awo i kaŋaŋen ; hênk, dko di nji kawoonj, ul kak aluŋ kawo da. Woli ŋaŋ alemparaan, Paapa kadëmana.

²⁷ « Hênkuŋ uhaaŋ wi naan uŋëla ŋëlaa, ké we wi nji kakuŋ? Dwo i kaji na Paapa abuuranaan ti wal wi i? A-a, uko waŋ ukaŋ ké mbii.

²⁸ Paap, dolan baŋaŋ bawin ké katimu kadëmi! »

* 12:13 Kaŋaam 118.25-26. * 12:15 Fakariya 9.9. † 12:20 Banwoonj baanwo bayuday : Baŋaŋ biki baktiiniyaanuŋ ti bawo bagrek.

Kë pdiim paşë pënna baŕi aji : « Ddo bi dëman ka akak aluŕ kadëman ka. »

²⁹ Ŧi baŕaaŕ baŕum banwoon da aŕiink pdiim, baloŕ baŕi batiink kamparan-tant, kë baloŕ baŕi uwanjuŕ uŕiiniinŕ na Yetu.

³⁰ Kë Yetu aşë kak aŕiini na baka aji : « Mëntŕ nŕi dkaaŕ kë pdiim paŕ paŕiinkanaa, an baka.

³¹ Hënkunŕ wal wi Naşibaŕi akyuujuŕ umundu wi kë uduknaanaa ubani, hënkunŕ bawalan *Ŧatana, naşih i umundu wi afëla bdiŕ.

³² Kë nŕi, wal wi nŕi kadeeŕaniinŕ §, dpul baŕaaŕ bŕi baba Ŧi nŕi. »

³³ Yetu aŕup ŕup wal mëntŕ jibi akbiinŕ kakeŕ.

³⁴ Baŕaaŕ bateema aji : « Njuk Ŧi Ulibra wi Naşibaŕi kë *Krittu aŕo te mnŕo. Hum di di ihilanuŕ kaŕi *Abuk Ŧiintŕ awo i kadeeŕana? In awoonŕ Abuk Ŧiintŕ ba? »

³⁵ Kë Yetu aji na baka : « Bjeehi bahum nwo na an ŕwal ŕntiinku. Nadoon kapoş wi nahumuŕ nwo na bjeehi, kaŕi bdëm baba bawunan : Ankpoşuŕ Ŧi bdëm aanŕi me dko di akyaan.

³⁶ Wi nahumuŕ nwo na bjeehi, nafiyaarën ba nahilna nawo baŕaaŕ biki bjeehi. » Hënk di di Yetu aŕiiniinŕ aşë ya na bgahul, aya amena baka.

Ppok pfiyaar Yetu

³⁷ Yetu ado iko itum iŕoŕarënaan Ŧi kadun ki baŕaaŕ, kë bawoha wo baan-fiyaara.

³⁸ Kë hënk di uko wi *Itayi *Naŕupar Naşibaŕi ajakuŕ udolaniinŕ, aŕiini aji :

« *Ajugun, in afiyaaruŕ uŕup wi nun?*

*In i Ajugun adiimanuŕ mnhina mi nul? »**

³⁹ Itayi akak aŕup uko unkayi kë baŕaaŕ mëntŕ baanhil pfiyaar. Aji :

⁴⁰ « *Naşibaŕi adët baka kës*

adënëŕtan baka ŕhaaş

kës ki baka kahilna kawo kaankwin,

ŕhaaş ŕi baka ŕawut kayikrën.

*Hënk baankkak Ŧi nŕi njeban baka. »**

⁴¹ Itayi aŕup haŕ Ŧiki awin mndëm mi Yetu abot aŕiiniyaan uko wi nul.

⁴² Kë Ŧi wal mëntŕ kak batum Ŧi baweek biki bayuday bafiyaar Yetu, kë bafariŕay başaaŕ aka kë baanyuuj wa, bawutna kadook baka du *katoh kaŕnehanaani.

⁴³ Bahokan pwinana bnuura Ŧi baŕaaŕ apel pwinana bnuura du Naşibaŕi.

⁴⁴ Yetu ahuuran aji : « Ŧaaŕ anfiyaarnuŕ, mëntŕ nŕi Ŧi uleef naan ŕaŕ i i afiyaaruŕ, afiyaar kak anyilnuŕ.

⁴⁵ Kë ŕaaŕ anwinnuŕ awin anyilnuŕ.

⁴⁶ Dbi Ŧi umundu ŕi bjeehi, ŕaaŕ anfiyaarnuŕ awutna kaduka du bdëm.

⁴⁷ « Woli ŕaaŕ aŕiink ŕŕup ŕi naan aşë wo aammëban ŕa, mëntŕ nŕi kajakuŕ aduknaanaa. Mëmbi bi pwayëş umundu kaŕi uduknaanaa, dbi bi pbuuran wa.

⁴⁸ Kë ŕaaŕ ampoknuŕ awo aandi pŕiink ŕŕup ŕi naan aşë duknaana : ŕŕup ŕi nŕi ŕŕupuŕ ŕaluŕ kadiiman kë aduknaanaa Ŧi unuur ubaaŕŕaani.

⁴⁹ Mëntŕ nŕi Ŧi uleef naan dŕupuŕ, Paapa anyilnuŕ aŕupuŕnuŕ uko wi nwoon kaŕup na jibi nwoonŕ kaŕup wa.

⁵⁰ Dme kë uko wi aŕuunŕ pdo uŕi uŕooŕ ŕaaŕ du ubida wi mnŕo. Hënk, uko wi nŕi kaŕiiniyaanuŕ, dŕi kaŕup wa jibi Paapa ajaknuŕ ŕŕiiniyaan wa. »

§ **12:32** *Wal wi nŕi kadeeŕaniinŕ uwoon*: Wal wi nŕi kadeeŕaniinŕ Ŧi Krut. Natenan kak Ŧi Yowan 3.14-15.

* **12:38** Itayi 53.1. * **12:40** Itayi 6.9-10.

13

Yetu aňow ihoť yi baťaşarul

1 *Ufettu wi Mbuur uňogi, kē Yetu ame kē wal wi pduk umundu wi kakak du Naşibaťi Aşin ubani. Kē jibi aňaluň baťaşarul banwoon ťi umundu, hēnk di aňalaň baka te wal ubaaňşaani.

2 Yetu na baťaşarul bawo ťi pde kaňah, kē Untaayi Uweek usē do bi neej ťi *Yuda, abuk Fimoň Itkariyot, kē akten jibi akdoluň kadoo kawaap Yetu.

3 Yetu ame kē Aşin aťu iko bťi ťi iňen yi nul, abot ame kē awoona du Naşibaťi akuť akak du a.

4 Wi wi aşaaň anaťa, awohēs kamişa, atan blaaň ťi blank,

5 ajeť meel aťu ťi ubaaldu aşē jun pňow ihoť yi baťaşarul awent ya na blaaň bi atanuň ťi blank.

6 Abi aban ťi Fimoň Piyeer, kē un aşē jaka aji : « Ajugun, iwi, kaňowēn ihoť?

»

7 Kē ateema aji : « Uko wi nji kadoluň hēnk, iimme wa, iluň kame wa. »

8 Kē ateema aji : « Nin iinkňowēn ihoť! »

Kē aji na a : « Woli mēňňowu ihoť, iinkwo ťi banwoon biki naan. »

9 Kē aşē ji na a : « Ajugun, kwut kaňowēn ihoť ťaň, űowaan kak iňen na bkow!

»

10 Kē ateema aji : « Aňňowiiň aankak anuma kaňowa ; awo najinť bťi. Ihoť ťaň yi yi awoon kaňow. An kak nawo bajinť, aşē wo mēň an bťi baka. »

11 Na manjoonan Yetu ame ankmbiin kawaapa, ukaaň kē aji mēňť bukal bťi bajinťuň.

12 Wi abaaň pňow baka ihoť, akak awohara kamişa aťo aşē ji na baka : « Name uko wi ndolanaň hēnk i?

13 Naji nadu'ēn kaji Najukan kaji Ajugun ; nafaňi, dwo a.

14 Woli nji Ajugan na Najukan dňowan ihoť, an kak nawo i kado kaňowar ihoť.

15 Ddo do haň adiimanaanan, an kak nado kado jibi ndolanaň.

16 Na manjoonan, dťupan, nalemp aambaan kapel i aklemparuň, kē nayili aampel anyiluluň.

17 Name hēnkun iko yaň, woli nado ya, nawo ťi mnilan.

18 Mēňť an bťi biki nji kaťiiniyaanuň. Dme biki nji ndatuň bnuura, kē uko umpiitaniin ťi Ulibra yi Naşibaťi usē wo i kadolana :

*űaaň anťoon na nji ade akak aşoorēn. **

19 « Dťupan hēnkun ji uko mēňť ubi udolana, nahilna woli uko mēňť uluň adolana name kē nji *dwoon anwoon. »

20 Na manjoonan, dťupan, anyeenkun űaaň i nji nyiluň, ayeenkēn ; kē anyeenkun, ayeenk anyilnuň. »

Pneej pi Fatana ťi Yudat

(Macy 26.20-25; Markuť 14.17-21; Luk 22.21-23)

21 Wi Yetu aťiiniin haň aba, uşalul uťēla ťēla maakan kē aşē ji : « Dťupan, na manjoonan, alon ťi an aluň kawaapēn. »

22 Baťaşarul bawo ťi ptenar ťiki baamme ahon ťi baka i i ajakuň.

23 Alon ťi baťaşarul, i amaganuň aťo akab ťi a.

24 Fimoň Piyeer ado na kaňen aji na a ahepara űaaň mēňť.

25 Kē un ajuť ťi Yetu aşē hepara aji : « Ajugun, in ul a ba? »

26 Kê ateem aji : « I nji kawulun kapoom ki nji katoopun ti pot a. » Aje wal mēnt kapoom atoop ti pot awul *Yudat, abuk Timon Itkariyot.

27 Wi ayeenkun ka, kē *Fatana ašē neej ti a. Wi wi Yetu ašan aji na a : « Uko wi iwoon i pdo, taraan ido wa. »

28 Kē nin alon ti banwoon da ašē wo aamme uko unkayi kē ajaka hanj.

29 Jibi Yudat awoon anjaan ahank itaka, batum bašal aji aji ji na a aya anug iko yi banumiin pa ufettu, kēme awul bajuuk uko ulonj.

30 Wi ayeenkun kapoom kun ašē pēn ; utejan uban wal mēntj.

Uko uhalu wi pdo

31 Wi Yudat apēnun kē Yetu ašē ji : « Hēnkun mndēm mi *Abuk Niint manwinana, kē mndēm mi Našibați mankak awinana ti a.

32 [Kē woli mndēm mi Našibați manwinana ti a.] Našibați akak adiiman ul ti uleeful mndēm mi Abukul, ado uko mēnt hēnkun. »

33 An babak naan, dwo na an nwal nntiinku tañ. Nalun kado kala'en, kē nšē tupan uko wi nšupun bayuday bandukiin; naanhil pya dko di nji kayaanj.

34 Džupan uko uhalu wi nawoon i kado kado : Nañaladan, aa, jibi nji nñalanañ, nañaladan hanj.

35 Woli nañaladi, bañaan bti bayikrēn wal mēnt kē nawo bašašaraan. »

36 Timon Piyeer aji na a wal mēntj : « Ajugun, iya tuñ ba? »

Kē ateema aji : « Dko di nji kayaanj, iinhil kašašen da hēnkun, ilun kabi da. »

37 Kē ašē ji na a : « Ajugun, we ukaanj kē mēnhil ptašu da hēnkun ba? Woli udoo wo nkeť pa uko wi nu, nji wi! »

38 Kē ateema aji : « Kē iji ilun kakeť pa uko wi naan? Džupu na manjoonan : Ji uguk udo kahaan nša, ipok njaaş nřwajant kaji iimme'en. »

14

Yetu : Bgah banjaanj baťij du Ašin

1 Yetu akak aji na bašašarul : « Nawutan kahaajala. Nafiyaarēn Našibați nakuť nafiyaarēn.

2 Du katoh ki Paapa, dko dawo da adēm. Dya kabomanan dko da. Woli uunjoonan lah, mēnkžupan wa.

3 Kē woli dbi ya abomanan da dko, kašē kakaran kaťijan nañogēn nahilna, dko di nwoonj, nawo da kak.

4 Kē dko di nji kayaanj, name bgah byaani da. »

5 Kē Tooma ašē ji na a : « Naweeek, wi nwoonj nēmme dko di ikyaanj, hum di di njkmeenj bgah byaani da ba? »

6 Kē Yetu ateema aji : « Nji, dwoonj bgah, manjoonan na ubida. Nin řaan aanky du Našibați Paapa bē aantēpna ti nji.

7 Woli name'en, nalun kame Našibați Paapa kak ; nado me'a hēnkun akuť awina. »

8 Kē Filip ašē ji na a : « Ajugun, diimanun Našibați Ašin nja, uko mēntj ukēšun. »

9 Kē aji na a : « Filip, djon na an ti maakan, kē išē wo iimme'en te hēnkun. Nřaan anwinnun, awin Našibați Paapa. Hum di di ihilun kaji : "Diimanun Našibați Ašin nja?"

10 Iinfiyaar kē dwo ti Paapa, kē abot awo ti nji i? Nžup nji nji kaťupun nřaanwoona ti nji, Paapa anwoonj ti nji akdolun ulemp wi nul.

11 Nafiyaaraan woli džupan aji : "Dwo ti Paapa kē Paapa akuť awo ti nji." Kēme nafiyaaraan řiki nawin iko yi nji kadolonj.

12 Na manjoonan dtupan, ñaaj anfiyaarnuñ, aluñ kado kak iko yi nji kadoluñ. Adoo luñ kado indemuñ apel ya ðiki dya du Paapa.

13 Kë uko wi nakluñ kañehan ði katim ki naan, ddo wa. Hënk ði iko yi Abukul akdoluñ mndëm mi Naşibaði Paapa manhilna manwinana.

14 Woli nañehan uko uloñ ði katim ki naan, kaluñ kado wa. »

Kahoñ ki ubi wi Uhaaş wi Naşibaði

15 Yetu akak aji : « Woli nañalën, naluñ kamëban iko yi njakanan nado kado.

16 Nji nşë luñ ñehan Paapa awulan Nañenkar aloñ ahilna awo na an te mnño :

17 añ mënñan awoon Uhaaş wi Manjoonan wi umundu uwoon uunhil pyeenk ðiki uunwin wa abot awo uunyikrën wa. An, name wa ðiki uñogan akuñ aluñ kawo ði an.

18 « Mënkdukan bajinñ, dluñ kabi du an.

19 Uduka ntiinku, umundu uşë uwo uunkak awinën. Kë an naşë luñ kawinën. Dka ubida, ukaañ kë an kak nakluñ kaka wa.

20 Unuur mënñ, nayikrën kë dwo ði Paapa, kë an nawo ði nji, kë nkuñ awo ði an.

21 Ñaaj ammëbanuñ iko yi njakuñ abot ado ya, uñ mënñan añaaluñ. Kë anşaañ añaalën, Paapa aluñ kañala ; nji kak mbot nñala, nşë ndo amë'en. »

22 Yudañ kë aşë ji na a (mënñ Yudañ Itkariyot akñiiniñ ði) : « Naweeek, we ukaañ kë ikdo un ðañ nme'u, kë umundu uşë wo uunkme'u? »

23 Kë Yetu ateema aji : « Woli ñaaj añaalën, amëban nşup nji naan, Paapa akak kañala, nşë bi du a, kakuñ kaño du a.

24 Ñaaj anwoon añaalën, aankmëban nşup nji naan ; kë uşup wi naan uşë wo uunwoona du nji, uwoona du Paapa anyilnuñ.

25 Dtupan uko wi, wi nhumuñ na an.

26 Kë Nañenkar, *Uhaaş wi Naşibaði wi akluñ kayil ði katim ki naan, uluñ kajukanan iko bti kabot kaleşanan iko yi nşupanañ bti.

27 Ddukanan bnuura, bnuura bi naan bi bi nji kawulanañ. Bnuura bi njaañ kawul baanknaam na bi umundu ujaañ uwul. Uhaaş wi nan uwutan kahaajala keme kalën.

28 « Natiink uko wi njakanan: dya, dluñ kakak ði an. Woli nañalën, naluñ kalilan ði pya pi naan du Paapa, ðiki Paapa adëm apelën.

29 Dtupan uko mënñ hënkun ji ubi udo kaban, nahilna woli ubii nafiyaar.

30 Mënkak añiini iko itum na an, ðiki *naşih i umundu wi abi. Aanhilanaan nin uko uloñ,

31 kë umundu uşë wo i kame kë dñal Paapa abot aji kado jibi Paapa ajaknuñ ndo kado. Nanañiin, nawulan nja na bgah bi nja. »

15

Bko banjaañ badolna ubiñu

1 Yetu akak aji : « Nji dwoon bko bi mbuk manjaañ mandolna ubiñu na manjoonan, kë Paapa ajaañ alemp ði uwoorta.

2 Kanah kanwoon ði nji aşë wo kaambuki, aji fal ka, kë kambukuñ, aji heent ka bnuura kahilna kabuk kak maakan.

3 Uşup wi nji nşupanañ udo bi jinñanan jinñan ji kanah ki baheentuñ.

4 Namëbanaan jibi mmëbananañ. Jibi kanah kajañ kawo kaanji kahil pbuk woli kaanwo ði bko, hënk di di nawoon kak naanhilan kawul mbuk woli naammëbanaan.

5 « Nji dwoonj bko banjaan badolna ubiñu ; an kë naşë wo inah. Ñaanj ammëbanaanuj, kë mbot amëbana, añ mënñan aji wul mbuk mntum. Nalowënle naankhinan pdo nin uko ulonj.

6 Woli ñaanj aanwo na nji, aji fëlana ji kanah, kaji kakay. Inah itënt kuñ mënt baji bajey ya kafël du bdoo, iyik.

7 « Woli namëbanaan abot amëban nğup nji naan nahil kahepar uko wi nanjaluj kaka wa.

8 Woli nawul mbuk mntum, nawo başaşaraan na manjoonan, uko mënt uyuuj mndëm mi Paapa.

9 « Jibi Paapa añalnuj, hënk di di nkaan añalan. Nadukiin nnuur bti ti uñal wi naan.

10 Woli nado iko yi njakanan nado, nawo ti uñal wi naan, jibi nji ndolonj iko yi Paapa ajaknuj awo ti uñal wi nul.

11 Dğupan uko wi, mnlilan mi naan manhilna manwo ti an, hënk mnlilan mi nan manwo mnweek maakan.

12 Uko wi nji kajakanan nado wii wi : Nanjaladan jibi nji nñalananj.

13 Uñal undëmnunj uwo pwul ubida wi ñaanj pa banohul.

14 Nawo banoh naan woli nado uko wi njakanan nado.

15 « Mënkak ado kadolan balempar naan, nalemp aanji me uko wi ajugul ajaanj ado. Kë nşë du'an banoh naan ukaanj kë nji kağupan uko bti wi ntiinknuj du Paapa.

16 Mënt an nadatnuj ; nji ddatananj abot açu'an ulemp wi pya pğup Uğup Ulil Unuura kabot kawul mbuk mntum, mbuk mënt mambot manço. Wal mënt, uko wi nakluj kahepar Paapa ti katim naan, awulan wa.

17 Uko wi nji kaçu'ananj pdo uwo nanjalad. »

Pşoor pi umundu uşooruj Yetu na başaşarul

18 Yetu akak aji na başaşarul : « Woli umundu uşooran, nameen kë uşoorën ji ubi udo kaşooran.

19 Woli nawo lah biki umundu, uñalan ðiki nawo biki wa ; kë naşë wo naanwo biki umundu ðiki ddatananj apënan ti wa, ukaanj kë umundu uşooran.

20 Naleşan uko wi mbiin ağupan : “Nalemp aambaanj kapela i aklemparunj.” Woli bahajanaan, an kak baluj kahajanan ; woli batiink uğup wi naan, bakak katiink uğup wi nan.

21 « Iko mënt bti nji kaçuunj badolan ya, ðiki baamme anyilnuj.

22 Woli mëmbi lah, awo mënñiini na baka, baankduknaana, kë başë wo hënkunj baanka uko uğup ti pekadu di baka.

23 Ñaanj anşoornunj akak aşoor Paapa.

24 Woli mëndo lah ti ptoof pi baka iko yi nin ñaanj awoonj aambaanj kado, baankduknaana ; kë hënkunj başë win akuğ aşoorun nji na Paapa.

25 Kë hënk di uko umpiitaniin ti Ulibra wi Naşibaği udolaniin: “*Babubara aşoorën.*”[☆]

26 « Dluğ kayil Nağënkari alonj, anwoonj Uhaaş wi manjoonan unwoonunj du Naşibaği Paapa. Woli ubii, ulunj kağup uko wi umeenj ti nji.

27 An kak, nalunj kağup uko wi nameenj ti nji ðiki du ujuni di di nawoonj na nji. »

16

1 Yetu akak aji : « Dğupan iko yanj bti nawutna kağañan pfiyaar.

☆ 15:25 Kañaaam 35.19; 69.4.

² Baluŋ kadookan du itoh iñehanaani ; wal uluŋ kaban wi bafiŋan bakdoon kaji baŋal kaji bado do uko wi Naŋibaŋi aŋaluŋ.

³ Baluŋ kado iko yaŋ ŋiki baamme Paapa abot awo baamme'en.

⁴ Kē nŋē ŋupan uko waŋ nahilna woli wal ubani naleŋ kē dŋupan wa. Mēntŋupan wa du kateeku ŋiki dhum nwo na an.

Uko wi Uhaaŋ wi Naŋibaŋi ukluŋ kado

⁵ Yetu akak aŋiini na baka aji : « Kē nŋē kak hēnkunŋ du anyilnuŋ, kē nin alon ŋi an aanheparaan dko di nŋi kayaanŋ.

⁶ Dwin bnuura kē uko wi nŋupanaŋ ukaanŋ kē najooŋan maakan hēnk.

⁷ Kē nŋē ŋupan manjoonan, uwo bnuura pa an nŋi nya. Woli mēnyaa, Anwoon i Kaŋenkan aankbi ŋi an, nŋale ya kayila ŋi an.

⁸ Wi akluŋ kabi, ayuuŋ kē baŋaanŋ biki umundu baneem ŋi uko wi pekadu, ŋi uko wi pwo naŋool na ŋi uko wi pwayēŋ.

⁹ Umundu uneem ŋi uko wi pekadu ŋiki na manjoonan pekadu dawoonŋ ppok pfiyaarēn ;

¹⁰ uneem ŋi uko wi ptool ŋiki bawin kē dya du Paapa kē naankak awinēn ;

¹¹ aneem ŋi uko wi pwayēŋ ŋiki bawayēŋ *Fatana naŋih i umundu wi kaji aduknaanaa.

¹² « Dka iko itum kak yi nwoonŋ i pŋupan, kē iŋē wo iinhil kajinŋ ŋi ikowan hēnkunŋ.

¹³ Woli uluŋ abi, ul anwoonŋ Uhaaŋ wi Manjoonan, aŋoŋan kado name manjoonan bti. Aankluŋ kaŋiiniyaan uleeful, uko wi atiinkunŋ ŋaŋ wi wi akdoonŋ kaŋup kabot kapibanan iko inkluŋ kabi.

¹⁴ Ul aluŋ kadēmanaan, aluŋ kayeenk ŋi nŋi uko unwoonŋ wi naan kadolan name wa.

¹⁵ Uko bti wi Paapa akaanŋ uwo wi naan, ukaanŋ kē nŋi ayeenk ŋi uko unwoonŋ wi naan kadolan name wa.

¹⁶ « Uduka ntiinku naankak awinēn, naŋole ntiinku nakak kawinēn. »

¹⁷ Baŋaŋarul bahoopaŋer aji : « We wi akjakuŋ hēnk ba wi ajakuŋ uduka ntiinku nŋēnkak awina nŋkale ŋo ntiinku nŋkak kawina? We ukaanŋ kē abot aji aya du Aŋin? »

¹⁸ Bawo ŋi pŋiini aji : « we wi aŋaluŋ pŋup wi ajakuŋ “ntiinku”? Nŋenyikrēn uŋup wi aktupunŋ. »

¹⁹ Yetu ame kē baŋal kahepara uko wi aktiiniyaanunŋ aŋē ji na baka : « Nawo ŋi phepar uko wi njakuŋ : “Uduka ntiinku naankak awinēn, nakale ŋo ntiinku nakak kawinēn.”

²⁰ « Na manjoonan dŋupan, naluŋ kawooni, kabot kaŋēga, baŋaanŋ biki umundu baŋē balilan. Naluŋ kajooŋan, kē pjooŋan mēntŋ paŋē luŋ kakak mnlilan.

²¹ Woli nŋaŋ aya kabuk, uleef uŋi ude'a ŋiki wal wi mnhaj mi nul ubani ; aŋale buk aankak aji leŋ mnhaj, aji lilan uko wi aŋiunŋ napoŋ ŋi umundu.

²² Kē hēnk di uwoonŋ pa an : najooŋan hēnkunŋ, kē nŋē luŋ kawinan kak naŋē nawo na mnlilan ŋi nŋhaaŋ, mnlilan mēntŋ nin nŋaanŋ alon aankhil ppēnanan ma.

²³ Unuur mēntŋ, naankheparaan nin uko ulonŋ.

« Na manjoonan dŋupan uko wi nakluŋ kaŋehan Paapa ŋi katim ki naan aluŋ kawulan wa.

²⁴ Te hēnkunŋ naanŋehan nin uko ulonŋ ŋi katim ki naan. Naŋehaan, naluŋ kayeenk, mnlilan mi nan manŋē mandēm maakan.

²⁵ « Dhoñ hoñ aŋupnan iko mēntŋ bti. Kē wal uŋē bi wi nwoonŋ mēnkak ado kahoñ, dŋupan uko wi Paapa na nŋup nŋinŋ piŋ.

²⁶ Unuur mēnt̄ naluj kañehan Paapa ti katim ki naan, kē nšē wo mēnkto kañehandēran a,

²⁷ Našibaṭi Paapa ti uleeful aṅalan, ṭiki naṅalēn akut̄ aṭiyaar kē dwoona du a.

²⁸ Dwoona du Paapa abi ti umundu wi, hēnkuj dduk umundu wi kaya du Paapa. »

²⁹ Kē baṭaṣarul bašē ji na a : « Iwini, iinkak ahoñ, iṭup hēnkuj na ṅṭup ṅjiñṭ piš!

³⁰ Nme hēnkuj kē ime iko bti abot aji kēme iko yi ṅaṅ aṅaluj pheparu. Uko mēnt̄ ukaṅ kē ṅfiyaar kē iwoona du Našibaṭi. »

³¹ Kē Yetu ateem baka aji : « Nafiyaar hēnkuj?

³² Kē wal ušē ubi, udo bi ban ban wi nakwaysēruṅ an bti, kaji andoli aya na bgahul, nadukēn aloolan. Kē nšē wo mēnwo aloolan, Paapa awo na ṅji.

³³ Dṭupan iko yi, ṅhaaš ṅi nan ṅahilna ṅaṭoora wi nawooṅ baloolan na ṅji. Umundu uluj kanooran an, natamaan, dwat wa. »

17

Yetu añehandēr baṭaṣarul

¹ Wi Yetu aṭiiniṅ haṅ ašē kat kēš du baṭi aji : « Paap, wal ubani. Diimaan mndēm mi Abuku, ahilna adiiman mndēm mi nu.

² Iwula mnhina mi aših bañaṅ bti ahilna awul biki iwululuj bti ubida wi mnṭo.

³ Pka ubida wi mnṭo, pawo pme'u iwi inwooṅ Našibaṭi na manjoonan, abot awo aloolan ṭañ, na pme'ēn ṅji Yetu Krittu i iyiluj.

⁴ Ddiiman mndēm mi nu ti mboš wi ndoluj ulemp bti wi iṭuunuj.

⁵ Kē hēnkuj Paap, du dko di iwooṅ, dēmanaan ti kadunu, wulaan mndēm mi mbiṅ aka wi nwooṅ na iwi ji umundu ubi udo kapašana.

⁶ « Ddo bañaṅ biki idatuj ti umundu awulēn, kē bame'u. Babi wo biki nu kē išē wulēn baka ; bamēban uṭup wi nu.

⁷ Hēnkuj bayikrēn kē iko bti yi iwulnuj ipēna du iwi.

⁸ Dwul baka ṅṭup ṅi iwulnuj, kē bayeenk ṅa, ayikrēn kē dpēna du iwi na manjoonan, aṭiyaar kē iwi iyilnuj.

⁹ Bukal biki ṅji kañehandēruṅ. Mēnt̄ umundu wi ṅji kañehandēruṅ, biki iwulnuj baka ṭiki bawo biki nu.

¹⁰ Uko bti unwooṅ wi naan uwo wi nu, jibi uko bti unwooṅ wi nu uwooṅ wi naan. Mndēm mi naan manwinana ti baka.

¹¹ Hēnkuj dbi du iwi, mēnkak awo ti umundu, kē bukal bašē woha wo ti umundu. Paap iwi inyimanuj, mēbaan baka na mnhina mi katimu ki iwulnuj bahilna bakak ṅaṅ aloolan jibi ṅji na iwi ṅwooṅ.

¹² Wi nwooṅ na baka dmēban baka ti katim ki iwulnuj abot ayeṅ baka kē nin aloṅ ti baka aanneemi, woli mēnt̄ anwooṅ i kaneem a. Hēnk di uko umpiṭaniṅ ti Ulibra wi Našibaṭi ukdolaniṅ.

¹³ Hēnkuj dbi du iwi, ašē ṭup ṅṭup ṅi ti umundu bahilna bawo na mnlilan mnweek maakan mi nwoonaanuj.

¹⁴ Dwul baka uṭup wi nu kē umundu ušē šoor baka, ṭiki baanwo biki umundu jibi nwooṅ mēnwo i umundu.

¹⁵ Mēnkñehanu ipēnan baka ti umundu, dñehanu ñehan ido kayeṅ baka, *Ajug Buṭaan awut kaban baka.

¹⁶ Baanwo biki umundu jibi nwooṅ mēnwo i umundu.

¹⁷ Uṭup wi nu uwo manjoonan, keer iṭēpna ti manjoonan ido baka bawulu ikow yi baka.

18 Jibi iyilnuḡ ṭi umundu, dyil baka kak ṭi umundu.

19 Dwulu bkow naan bti pa baka, bukal bahilna baṭeḡna ṭi manjoonan bawulu ikow yi baka.

20 « Mēntḡ bukal biki nji kañehandēruḡ ṭaṇ, dñehandēr kak biki ḡṭup ḡi baka ḡakdolunḡ baḡiyaarēn.

21 Hēnk bukal bti bahil kawo ji ḡaṇḡ aloolan. Jibi iwi Paapa iwoonḡ ṭi nji kē mbot awo ṭi iwi, bukal kak bamēbandēran na nja, umundu uhilna ufiyaar kē iyilnuḡ.

22 Dwul baka mndēm mi iwulnuḡ, bahilna bawo ji ḡaṇḡ aloolan jibi ḡwoon ḡaṇḡ aloolan.

23 Nji dmēbandēr na baka, kē iwi imēbandēr na nji. Hēnk bahil kawo ji ḡaṇḡ aloolan na manjoonan, umundu ubot ume kē iyilnuḡ abot aḡal baka jibi iḡalnuḡ.

24 Paap, dḡal dko bti di nwohaḡ, biki iwulnuḡ bawo da na nji. Hēnk bawin mndēm mi naan. Mndēm mēntḡ iwulēn ma ṭiki iḡalēn ji umundu ubi udo kapaṣana.

25 Paap, iwi inwoonḡ natool, umundu uumme'u, kē nji nṣē me'u kē biki babot ayikrēn kē iyilnuḡ.

26 Ddo baka kē bame'u abot alunḡ kado bame'u kak, bahilna bado kaḡal jibi iḡalnuḡ, nji ṭi uleef naan mbot nwo ṭi baka. »

18

Yetu amobanaa

1 Wi Yetu abaanḡ pñehan, aya na baṭaṣarul, kē bamuur katant ki Fedroḡ. Uwoorta ulonḡ uwo du plut, kē du wa di di ayaḡ aneej na baṭaṣarul.

2 Kē Yuda, ankwaapulunḡ aṣē me dko mēntḡ, ṭiki Yetu aḡon kayit da na baṭaṣarul.

3 Aya du uwoorta mēntḡ aḡij pntuk pi bangoli na bayeḡ biki *baṭeḡan baweek na *bafaritay bawululunḡ ; bawo na ḡkaniya na ifiitḡ akuṭ awo na ikeḡ.

4 Yetu, ammeeḡ uko unwoonḡ i pdola bti, apēn aṣē hepar baka aji : « In i naklaaḡ ba? »

5 Kē bateem aji : « Yetu i Naṭaret. »

Kē aji na baka : « Nji a » Kē Yuda ankwaapulunḡ aṣē naṭ na baka.

6 Wi Yetu ajaḡunḡ na baka : « Nji a. » Kē baṣē kak ufeṭ, aḡot ṭi mboṣ.

7 Kē akak ahepar baka aji : « Naji in i naklaaḡ ba? »

Kē bateem aji : « Yetu i Naṭaret. »

8 Kē aji na baka : « Djakan aji nji a. Woli nji i naklaaḡ, nawutan biki baya.

»
9 Hēnk di di uko wi abiinḡ aji na Naṣibaṭi wi akñehanulunḡ udolaniinḡ : « Mēnneemandēn nin alonḡ ṭi biki iwulnuḡ. »

10 Wal mēntḡ, kē Fimoḡ Piyeer anwoonḡ na kakeḡ aṣē toot ka, atuh nalempar *naṣih i baṭeḡan afala kabaṭ kadeenu. Katim ki nalemp mēntḡ kawo Malkut.

11 Kē Yetu aṣē ji na Piyeer : « Kakaan kakeḡ ki nu ṭi kabeel! Iṣal aji mēnkdaan pnkalame pi Paapa awulnuḡ, panwoonḡ pi mnhaḡ? »

Bañoṭ Yetu du kadun ki Anat naṣih i baṭeḡan

(Maci 26.57-58; Markuṭ 14.53-54; Luk 22.54)

12 Wal mēntḡ kē bangoli na naweek i baka na bayeḡ biki baweek biki bayuday kē baṣē mob Yetu atan.

13 Bañooṭa duna du Anat*, ašin ahar Kayif. Kayif awoonj naših i baṭejan ti uşubal mēnt.

14 Ul abiinj awul bayuday uşal aji : « Uhokan ñaanj aloolan aketj pa bañaanj bti. »

Ppok pi Piyeer

(Maci 26.69-70; Markut 14.66-68; Luk 22.55-57)

15 Timonj Piyeer na naṭaşar Yetu alonj bawo ti ptaş Yetu. Naših i baṭejan ame naṭaşarul anwoonj na Piyeer. Kē naṭaşarul mēntj ašē neej na Yetu du blay bi *naših i baṭejan.

16 Kē Piyeer ašē naṭ du bdig aňog plēman. Naṭaşar Yetu i naših i baṭejan ameej, apēn aṭiini na ñaaṭ ankyejuj plēman, ado Piyeer kē aneeji.

17 Ñaaṭ nayej plēman aji na Piyeer wal mēntj : « Iwi iinwo kak alonj ti baṭaşar ñiintj i i? »

Kē aji na a : « Mēnwo a. »

18 Balemp na bayej batehan bdoow afooy ba atēma ṭiki ujonṭ uwoo. Piyeer awo da kak na baka atēma.

Naših i baṭejan na Yetu

(Maci 26.59-66; Markut 14.55-64; Luk 22.66-71)

19 Naših i baṭejan ahepar Yetu ti uko wi baṭaşarul na ti iko yi akjukanu.

20 Kē Yetu ateema aji : « Na pnak di di nṭiiniin na bañaanj bti. Djon kajukan du *itoh iñehanaani na du *Katoh Kaweek ki Našibaṭi, di bayuday bti bajaanj bayitna. Mēmbaanj kamena uko ulonj. »

21 We ukaanj kē ikheparaan ba? Heperan bantiinku uko wi njukanu baka ; bukal bame uko wi nji nṭupuj. »

22 Wi ateejuj hañ, kē alonj ti bayej annaṭuj da ašē koba kañen ti kajeem aji na a : « Hēnk di di ikteemu j Naših i baṭejan? »

23 Kē Yetu ašē ji na a : « Woli dṭup buṭaan, kdiiman jibi nṭupi buṭaan ; bē woli dṭup bnuura, wē ukaanj kē ikobēn? »

24 Kē Anat ašē do kē bañooṭa du Kayif Naših i baṭejan. Iñenul itanana wal mēnt.

25 Kē Piyeer ašē wo du blay atēma, baji na a : « Iwi kak, jēm iwo alonj ti baṭaşar ñiintj i i? »

Kē apok aji : « A-a, mēnwo a. »

26 Wal mēnt, nalempar Naših i baṭejan alonj, ayiṭ i Piyeer abiinj afal kabatj aji na a : « Mēnwinu lah du uwoorta na a i? »

27 Kē Piyeer akak apok. Ṭi dko mēntj kē uguk uşē haan.

Yetu du kadun ki Pilat

(Maci 27.1-2,11-14; Markut 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Bapēna wal mēntj du uko Kayif, ajej Yetu ayaanaan du katoh kaweek ki *Pilat nantuja anwoonj i Rom. Nfa mamban wal mēnt. Kē bayuday başē wo baanneej du katoh, barjal kawo bajinj kahilna kade pde pi *Ufettu wi Mbuur.

29 Wañ ukaanj kē Pilat apēn du bdig abi du baka ašē hepar baka aji : « we wi ñiintj i adolonj ba? »

30 Kē bateema aji : « Woli aanwo lah nado buṭaan, nēnktju a. »

31 Kē Pilat aji na baka : « Najejana nawayēş bdidi'an jibi bgah bi nan bajaku. »

Kē bateema aji : « An baromej naandinan nji nṭiñ ñaanj. »

32 Hēnk di di uṭup wi Yetu abiinj aṭup jibi akkeṭari udolaniinj.

* **18:13** Anat abiinj awo naših i baṭejan, kē wi baromej bayeekuj utaak ašē do kē Kayif ayeenkşa ; kē bayuday batum başē ṭu'a ṭu kē Anat awoonj naših i baṭejan.

³³ Pilat aneej wal mēnt du katoh ašē du Yetu aji na a : « Iwi, iwo naših i bayuday i? »

³⁴ Kē ateema aji : « Iwi ti uleefu ijakuŋ uko waŋ kēme baloŋ baŋupuŋ haŋ ti nji? »

³⁵ Kē aji na a : « Nji, dwo nayuday i? Biki utaaku, *baših biki baŋeŋan baŋijiin ti nji. We wi idolon ba? »

³⁶ Kē ateema aji : « Pših pi naan paanwo pi umundu wi. Woli pawo lah pi umundu wi, balempar naan bagutan kaneenan bayuday pmobēn. Kē pših pi naan pašē wo paanwo pi mboš. »

³⁷ Kē Pilat ašē ji na a : « Ikeer awo naših? »

Kē ateema aji : « Ijakuŋ haŋ: dwo naših. Dbuka abot abi ti umundu pa pdiiman uko unwoon manjoonan. Ņaaŋ anwoon i manjoonan aji tiink pdiim pi naan. »

³⁸ Pilat aji na a : « we uwoon manjoonan? »

Wi ajakuŋ haŋ, ašē kak apēn aya du bayuday aji na baka : « Mēnwin ti a nin uko ulon unkaaŋ nji aduknaanaa. »

³⁹ Kē jibi njaan kawutanan nakalabuš aloŋ ti wal wi Ufettu wi Mbuur, naŋal nwutanan “Naših i Bayuday” i? »

⁴⁰ Kē bašē huuran aji : « A-a, mēnt ul a. Barabaat i i ŋjalun iwutan. » Kē Barabaat mēnt ašē wo natal naweek.

19

¹ *Pilat ajej wal mēnt Yetu ado kē bakoba na itintēl.

² Bangoli bašiiir iyiw ado ukēl afuutaana, akak ajej kamiša kajeenkal awohara.

³ Baji babi kaŋoga kašē ji na a : « Ņwulu mboš, iwi naših i bayuday! » Wi bajakuŋ haŋ, bašē koba ti kaara.

⁴ Pilat akak apēn aji na bayuday : « Natenan, dŋija ti an ti, kaŋupan kē mēnwin nin uko ulon unkaaŋ nji aduknaanaa. »

⁵ Wi Yetu apēnuŋ awo na iyiw ti bkow na kamiša kajeenkal, kē ašē ji na baka : « Ņaaŋ mēnt awi. »

⁶ Wi baŋeŋan baweek na bayeŋ biki baka bawinaarulun win ašē huuran aji : « Paŋana ti krut! Paŋana! »

Kē Pilat aji na baka : « An najejana naya napaŋ. Nji mēnwin nin uko ulon unkaaŋ nji aduknaanaa. »

⁷ Kē bašē teema aji : « Ņka bgah, kē ti bgah mēnt awo i pkeŋ ŋiki aji awo Abuk Našibaŋi. »

⁸ Wi Pilat atiinkun uko mēnt ašē lēnk kak maakan.

⁹ Aya aneej du katoh ašē hepar Yetu aji : « Iwoona tuŋ ba? » Kē Yetu aanteema.

¹⁰ Pilat aji na a wal mēnt: « Iinŋal pteemēn? Iimme kē dka mnhina mi pwutanu na mi ppaŋu i? »

¹¹ Kē ateema aji : « Woli iinyeenkna lah mnhina mēnt du baŋi iinkhinanaan nin uko ulon ; ukaaŋ kē anŋjnuŋ ti iwi aka pekadu dandemuŋ apel di nu. »

¹² Kē dul di Pilat ajunnuŋ pla jibi akdoli kadoo kawutan Yetu. Kē bayuday bašē huuran aji : « Woli iwutana, iinwo nanoh *Fetar. Ņaaŋ anjakuŋ aji awo naših aanwo našoorad Fetar naših najeenkal i? »

¹³ Wi Pilat atiinkun uko waŋ ašē pēnan Yetu bdiŋ ašē ʒo du pŋij pi ajaan awayēšaan du dko di bajaan bado « Gabata » ti uŋup uhebērē, uwoon blay bi babomanun na mnlaak.

14 Unuur wi bakbomandëruŋ pa *Ufettu wi Mbuur wa, ʒi mndiin unuur, kē Pilat ašë ʒi na bayuday : « Naših i nan awi. »

15 Kē bukal bašë huuran aji : « Fiʒana! Fiʒana! Paʒana ʒi krut. »

Kē Pilat aji na baka : « Kē nwo i kapan ʒaših i nan? »

Kē baʒeŋan baweek bateema aji : « Nkaha ʒaših aloolan, Fetaŋ a. »

16 Wal mēnt kē Pilat ašë awutar baka Yetu baya bapaŋ. Kē bangoli bajeja ayaanaan.

Pkeʒ pi Yetu ʒi krut

(Maci 27.32-44; Markut 15.21-32; Luk 23.26-43)

17 Bado Yetu kē apēn akuŋa kruʒ ul ʒi uleeful aya du dko di bapaŋ bado Golgota na uʒup uhebërë uwoon kaheem ki bkow.

18 Bapaŋa da na biint batëb baloŋ, aloŋ ʒi kaŋen kamayu, aloŋ ʒi kadeenu.

19 *Pilat ado kē baboman kampiŋu kaloŋ apaŋ ʒi krut duuʒ. Bapiit ʒi ka aji : « Yetu i Nataret ʒaših i bayuday. »

20 Uko mēnt bayuday baʒum baleyiir wa ʒiki dko di bapaŋnuluŋ daŋog ubeeka kē uko mēnt ubot apiitana ʒi uʒup uhebërë, uromen na ugrek.

21 Kē *baʒeŋan baweek bašë ya aji na *Pilat : « Kpiit kaji ʒaših i bayuday, piitan iji ŋiint i aji awoon ʒaših i bayuday. »

22 Kē Pilat atem baka aji : « Uko wi mpiitun, dpiit wa. »

23 Wi bangoli bapaŋuŋ Yetu du krut, bajej imiŋa yi awohariin ado ifah ibaakër, bangoli baji andoli ayeenk kaloŋ. Kē kamiŋa kameeʒ kašë wo kaanwo na ulëtna, kaʒijna kaʒuʒ te uʒeeh, ukaaŋ kē

24 balaʒar aji : « Nwut katow ka. Nabiin ŋdo kanuŋ na mnlak ŋten ankyeenkuŋ ka. » Hēnk, kē uko umpiitun ʒi Ulibra wi Našibaʒi udolanaa, upiitana aji :

« *Bafaasiiir imiŋa yi naan*

akuʒ ado kanuŋ na mnlak

*katen ankjejuŋ kamiŋa naan. »**

Uko waŋ wi wi bangoli badoluŋ.

25 Anin Yetu na aʒa anin, na Mariya ahar Klopat na Mariya i utaak wi Magdala banaʒ aŋog krut.

26 Yetu awin anin, akak awin naʒaŋarul i amaganuŋ kē anaʒ aŋog ʒi a ašë ʒi na anin : « Abuk ŋaaʒ, abuku awuŋ. »

27 Akak aji na naʒaŋarul : « Naan awuŋ. » Kapēnna unuur mēnt kē naʒaŋarul uŋ ašë jej Mariya du katohul.

28 Wi uko waŋ uʒëpuŋ, Yetu ame kē uko uba bti hēnkuŋ ašë ʒi : « Udaan uʒijën. » Hēnk di uko umpiitaniiŋ ʒi Ulibra wi Našibaʒi udolaniin.

29 Pdunk ploŋ pawo da wal mēnt pantumi poot ptaaktaan, hēnk kē bajej kalēmēt kaloŋ atan ʒi pmul atoop ʒi pa ašë ŋoor ʒi mntum mi Yetu.

30 Wi aŋemuŋ poot ptaaktaan puŋ ašë ʒi : « Uko mēnt ubaa. » Wi wi aŋaŋ ayoont bkow ašë jēmŋa.

31 Uwo ʒi unuur wi bakbomandëruŋ pa *unuur wi pnoorfën wi bayuday ; unuur wi pnoorfën mēnt uwo unuur unyimani maakan, kē baweek biki bayuday bašë wo baŋaŋ muum manwo ʒi ikruʒ unuur mēnt. Baŋehan Pilat aji : « Dolan bakit baka ihoʒ* batarna bakeʒ bašë bawalan muum! »

32 Bangoli babi aŋog biint biki bapaŋuŋ na Yetu, akit ihoʒ yi nateek, akak akit yi natëbantën.

* 19:24 Kaŋaam 22.18. * 19:31 Baji bakit biki bapaŋuŋ ihoʒ batarna bakeʒ ʒiki baji banaʒna ʒi ya kahilna kahefēt.

³³ Wi babanuŋ ƚi Yetu ašë ƚenk kē ado bi keƚ, kē hēnk di di bawooŋ baankita ihoƚ.

³⁴ Kē Nangoli aloŋ ašë ajeƚ bjan alofa ƚi kantaagan. ƚi dko mēnt, kē pŋaak na meel išë pēn.

³⁵ Ŋaaŋ anktupanuŋ uko wi awo namaar, kē uko wi akƚupuŋ ubot awo manjoonan. Ame kē uko wi akƚupuŋ ujoonani, aƚup iko yaŋ an kak nahilna nafiyaar.

³⁶ Hēnk di uko wi Ulibra wi Našibaƚi ujakuŋ udolaniin, upiit aji : « *Nin kamoh kaloŋ ki nul kaankluŋ kakita.*✧ »

³⁷ Ukak apiitana ƚi Ulibra wi Našibaƚi aji : « *Baluŋ kado katen ŋaaŋ i baluŋanuŋ kantaagan.*✧ »

Umoy wi Yetu

(Maci 27.57-61; Markut 15.42-47; Luk 23.50-56)

³⁸ Yotef i uƚaak wi Arimati awo naƚašar Yetu ašë wo aandiiman wa ƚiki aƚi baweek biki bayuday. Wi Yetu akeƚuŋ, aya ahepar *Pilat me ahil kayeenk puum kaya kamoy. Kē Pilat adinani. Yotef abi ajeƚ puum ayaanaan.

³⁹ Nikodem kak awo na a. Ul abiin aya du Yetu na utejan. Aƚiŋ bko blil pƚēkēn bi bajaan bamoyna. Bko mēnt baŋog ŋkil iŋeen ŋwajanƚ.

⁴⁰ Bajej puum ataay na ilaaŋ na bko buŋ jibi bayuday bajaan bado.

⁴¹ Du dko di bapaŋuŋ Yetu uwoorta uloŋ uwo da, kē bhēr bloŋ bhalu banwoyi baambi moynaara ŋaaŋ kē bawo da.

⁴² Uwo ƚi unuur wi bayuday bakhbomandēruŋ pa unuur wi pnoorfēn kē bhēr babot awo baanlowi, ukaŋ kē bamoy Yetu da.

20

Bhēr bawo bjint

(Maci 28.1-8; Markut 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ ƚi unuur unƚašun *unuur wi pnoorfēn*, bdēm bahumi kē Mariya i ubeeka wi Magdala ašë ya du dko di bhēr. Aƚēnk kē plaak pweek maakan pandētnuŋ plēman pi bhēr kē papēni.

² Aƚi wal mēnt aya du bi Fimoŋ Piyeer na naƚašar Yetu undu, i Yetu amaganuŋ, ašë ji na baka : « Bapēnan Ajuŋun du bhēr, kē ŋēmme dko di baƚu'u li. »

³ Kē Piyeer apēn na naƚašar Yetu undu, kē bakya du dko di bhēr.

⁴ Baƚi bti batēb ; kē naƚašarul undu ašë tar apel Piyeer, ajota kadun, abana uteek du bhēr.

⁵ Ajuunknaa awin ilaaŋ yi babinuŋ ataayna puum, ašë wo aanneji.

⁶ Wal mēnt, kē Fimoŋ Piyeer ašë ban ; aneej du bhēr, aten ilaaŋ.

⁷ Akak aten blaaŋ bambooƚanaanuŋ bkow kē babēkan bnuura awo mpaƚ.

⁸ Wi wi naƚašarul undu ambanuŋ uteek abaan aneej. Awin akuƚ afiyaar.

⁹ Na manjoonan te wal mēnt baando bi me kē jibi bapiituŋ ƚi Ulibra wi Našibaƚi, Yetu awo i kanaƚa ƚi pkeƚ.

¹⁰ Baƚašarul bakak wal mēnt du katoh ki baka.

Pwinana pi Yetu ƚi kadun ki Mariya i Magdala

¹¹ Mariya anaƚ du kaŋog bhēr du bdig, awooni. Wi akwooniin, ašë juƚ aten du bhēr meet.

✧ 19:36 Ppēn 12.46; Mnfēn 9.12; Kaŋaam 34.20.

✧ 19:37 Fakariya 12.10.

* 20:1 Unuur unƚašun

unuur wi pnoorfēn : "dimanche, Sunday, domingo."

12 Awin nwanjut ntëb njanwohi imiſa ifaatal kë njaſo ti dko di puum pi Yetu pabiin abëkan, ulon du bkow, ulon du ihoſ.

13 Nwanjut nun njaſi na a : « Abuk ñaaſ, we wi ikwooniin ba? »

Kë aji na nja : « Dwooni tiki bapënan Ajug naan, kë mëmme dko di baſu'u li. »

14 Wi ajakuſ haſ aſë kok, awin Yetu kë anaſi, kë aſë wo aamme kë ul a.

15 Kë Yetu aſë ji na a : « Abuk ñaaſ, we wi ikwooniin ba? In i iklaan ba? »

Mariya aji me nalemp i uwoorta a, aſë ji na a : « Naweeek, woli iwi iyaan na a, ktupën dko di iſu'uli, dya kajeja. »

16 Kë aji na a : « Mariya! »

Kë aſë kok aji na a ti uſup uhebërë: « Rabuni! » uwoon najukan.

17 Kë aji na a : « Kmëbanaan, mëndo bi paya du Paapa. Yaan iwin bayiſ naan ji na baka dpaya du Paapa, anwoon kak Aſin baka, du Naſibaſi, anwoon kak Naſibaſi i baka. »

18 Kë Mariya i ubeeka wi Magdala aſë ya aji na baſaſar Yetu : « Dwin Ajugun. » Kë hënk di di akakalëſuſ baka uko wi ajakulun.

Yetu apën awinana ti kadun ki baſaſarul

19 Ti utaakal wi unuur untaſuſ unuur wi pnoorfën baſaſar Yetu bayit du katoſ kalon anigan ilëman bëti tiki baſi baweeek biki bayuday, kë Yetu aſë bi anaſ ti ptoof pi baka aji : « Bnuura bawo na an! »

20 Wi ajakuſ haſ, aſë diiman baka iñen na kantaagan. Baſaſarul balilan maakan wi bawinuſ Ajugun.

21 Akak aji na baka : « Bnuura bawo na an. Jibi Paapa ayilnuſ, hënk di di nkaan ayilan. »

22 Wi ajakuſ haſ, aſë fuuſ ti baka aji : « Nayeekan Uhaaſ wi Naſibaſi.

23 Bañaan biki nakmiiruſ ipekadu, Naſibaſi amiir baka ya ; kë biki nawoon naankmiir ya, Naſibaſi aankmiir baka ya. »

24 Kë Tooma, alon ti baſaſar Yetu iñeen na batëb i bajaan bado kbet aſë wo aanwo da wi Yetu abiin du baka.

25 Kë baſaſar Yetu bandukiin baſë bi aji na a : « Nwin Ajugun! »

Kë aſë ji na baka : « Woli mënwin ti iñen yi nul dko di bapanuſ ireegu, kë woli mëntu pkoſ pi naan ti da, woli mëntu kañen ti kantaagan ki nul, nin mënkfiyaar. »

26 Wi kanëm kaſëpuſ, baſaſar Yetu bakak ayitiir du meet, kë Tooma awo na baka. Ilëman iniigani kë Yetu aſë pën, abi anaſ ti ptoof pi baka aſë ji : « Bnuura bawo na an. »

27 Wi wi aſaan aji na Tooma : « Iñen yi naan yii yi, tuun pkoſ ti ; tuun kañen ti kantaagan ki naan. Wutan katam bkow, fiyaarën. »

28 Kë aſë ji : « Ajugun, Naſibaſi i naan! »

29 Kë aji na a : « Iwinën ukaan kë ifiyaari. Banwoon baanwin aſë fiyaar banuurandëni. »

30 Yetu akak ado ti kadun ki baſaſarul iko iñojarënaan itum inwoon iimpiitana ti ulibra wi.

31 Iko impiitaniin ti, iipiitana piitana, nahilna nafiyaar kë Yetu awoon *Krittu, Abuk Naſibaſi, nakuſ nahilna naka ubida ti a woli nafiyaari.

21

Pwinana pi Yetu du bdëk bi Tiberiyad

1 Wi uko waſ utëpuſ, Yetu akak apën awinana ti kadun ki baſaſarul du kaban ki bdëk bi Tiberiyad. Hënk di di apënuſ awinana ti kadun ki baka.

² Fimoŋ Piyeer, na Tooma i bajaan bado kbet na Natanayel anwoon i ubeeka wi Kana du Galilay na babuk Tebede na baṭaşar Yetu baloŋ batëb bawoon da.

³ Kë Fimoŋ Piyeer ašë ji na baka : « Dya btuh. »

Kë baji na a : « Nbi na iwi. » Bapën, apaya ti bteem, kë utejan mënṭ baammob nin utëb.

⁴ Wi nfa mambanuŋ, Yetu anaṭ du kaban ki bdëk ; kë baṭaşarul baamme kë ul a.

⁵ Kë ašë ji na baka : « Babuk naan, namob nṭëb i? »

Kë bateema aji : « A-a. »

⁶ Kë ašë ji na baka : « Nafëlan bridiya ti kañenan kadeenu, namob. » Bafël bridiya ašë wo baankak ahinan ba ppul ŋiki batum nṭëb.

⁷ Kë naṭaşar Yetu i amaganuŋ ašë ji na Piyeer : « Ajugun a! » Wi Fimoŋ Piyeer atiinkuŋ uko waŋ ašë woh imiša yi nul ŋiki aanwoharaa, ašë tëfa du meel.

⁸ Baṭaşarul bandukiin ti bteem bapul bridiya apënan, baanlow pkay, bawo uko ji nmetër iñeen-week di pa.

⁹ Wi bawaliin du pkay, bawin bdoo kë batehan da, kë nṭëb nṭapaf ti ba duuṭ. Kapoom kabëkan da.

¹⁰ Kë Yetu ašë ji na baka : « Naṭijan nṭëb ni nabaan amob mob nuŋ. »

¹¹ Wal mënṭ kë Fimoŋ Piyeer ašë paya ti bteem kë bapul bridiya moŋ pkay. Batum nṭëb nweek : nawa iñeen week na iñeen kañeen na nṭawant (153), kë bridiya bašë wo baammara mar.

¹² Kë Yetu ašë ji na baka : « Nabiin nade. » Nin aloŋ ti baṭaşarul aañoom kahepara ñaan i awo'i. Bame kë Ajugun a.

¹³ Wal mënṭ abi, aje kapoom awul baka, aṭu na nṭëb.

¹⁴ Waŋ uwoon uyaas uwajantën wi Yetu apënuŋ awinana ti kadun ki baṭaşarul wi anaṭiin ti pkeṭ.

Yetu na Fimoŋ Piyeer

¹⁵ Wi badeeŋ aba, kë Yetu ašë ji na Fimoŋ Piyeer : « Fimoŋ abuk Yowan, iŋalën apel biki i? »

Kë ateema aji : « Ajugun, aa, ime kë dṅalu. »

Kë aji na a : « Doon kayeŋ batani bi naan. »

¹⁶ Akak ahepara uyaas utëbantën aji na a : « Fimoŋ abuk Yowan, iŋalën i? »

Kë ateem aji : « Ajugun, aa, ime kë dṅalu. »

Kë aji na a : « Doon kayafan batani bi naan. »

¹⁷ Akak ahepara uyaas uwajantën aji na a : « Fimoŋ abuk Yowan, iŋalën i? »

Piyeer ajootan wal mënṭ ti uko wi akheparuŋ uyaas uwajantën me aŋalaara ašë ji na a : « Ajugun, ime iko bti, ime bnura kë dṅalu. »

Kë aji na a : « Doon kayeŋ batani bi naan. »

¹⁸ Na manjoonan dṭupu : wi ihonuŋ, iji ktan katëlu bdidi'u, kaya dko di iŋaluŋ. Kë wi iklun kaṭaf, iluŋ kadeeŋ iñen, aloŋ atanu katël, aŋooṭu dko di iwoon iinṅali. »

¹⁹ Aṭup ṭup haŋ pkeṭ pi Piyeer aklun kakeṭ kadëmanaan Našibaṭi. Wi ajakuŋ haŋ ašë ji na a : « Ṭaşaan. »

²⁰ Piyeer akok ašë win naṭaşar Yetu i amaganuŋ kë aktaş baka ; ul awoon ambiin ajuṭ ti bjënt bi Yetu wi bakdeeŋ ahepara ankwaapulun.

²¹ Piyeer awina ašë ji na Yetu : « Ajugun, kë i? »

²² Kë ateema : « Woli dṅal aṭo te ubi'en, utenu i? Iwi, ṭaşaan. »

²³ Banfiyaaruŋ Yetu banaŋa wal mēnt aŋup aji baji naŋaŋaruŋ mēnt aankkeŋ. Kē Yetu aŋe wo aanji aankkeŋ, aji : « Woli dŋal aŋo te ubi'ēn, utenu i? »

²⁴ Naŋaŋaruŋ mēnt ŋi uleeful amaarun iko mēnt bti akuŋ apiit ya, kē nbot ame kē uko wi aŋupun ujoonani.

²⁵ Uka iko ilon itum kak yi Yetu adoluŋ. Woli ŋaan aŋal ppiit ya bti, dŋal aji umundu bti uunkkēs pŋuuna nlibra nŋankpiitun.

Ulibra wi Ulemp wi Banjañan

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwoonj unkkakalēṣuṅ iko yi banjañan biki Yetu badoluṅ. Uwoonj utēbantēn wi Luk apiitun pa Teofil nanohul. Luk ul ṭi uleeful awo nakuraar. Kē aṣē ji bi kagakandēr na Pawulu na dko pṭup Uṭup Ulil Unuura. Ṭi ulibra wi, Luk aṭup iko yi baṭaṣar Yetu badoluṅ na jibi baniinkani Uṭup Ulil Unuura ṭi umundu bti. Nāaṅ ahinan kawin ṭi ulibra wi, ulemp wi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi udoluṅ. Uwala ṭi banjañan, awul baka mnhina mi pṭup Uṭup Ulil Unuura. Bañaanṅ baṭum bakak aṣiyaar ajunna Yerutalem aya Yuda na Famariya na ṅmbaṅ ṅṭum ṭi umundu. Iko itēp jibi Yetu abiiṅ aṭup aji iluṅ kawo ṭi Ulibra wi 1.8: « kē naṣē luṅ kayeenk phina woli Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uwala ṭi an. Naluṅ kawo bamaar biki naan ṭi Yerutalem na ṭi utaak wi Yuda bti, na ṭi utaak wi Famariya te kaban kabaṅ ki umundu. » Ulibra wi uṭup jibi bhoṅar bi Naṣibaṭi adoluṅ na bañaanṅ babanuṅ du bañaanṅ bti biki mboṣ. Du Iṭrayel, baṭaṣar Yetu badunna aṭup bayuday Uṭup Ulil Unuura abaa ya du ṅṭaak ṅi banwoonj baanwo bayuday, na du bañaanṅ bti. Du dko bti di baṭupun Uṭup Ulil Unuura bañaanṅ baloṅ baṣiyaari kē baloṅ baanṣiyaar wa. Bañaanṅ baṭum babi ṣoor banjañan, kē bukal baṣē tamanaara aṭup baka iko itum bahilna baliint ṭi pṣiyaar.

¹ Teofil, ṭi ulibra wi naan uteek, dṭiiniyaan iko bti yi Yetu adoluṅ abot ajukan du ujuni,

² te unuur wi adeeṅaniṅ du baṭi. Ji abi ado kadeeṅana du baṭi, aṭēpna ṭi *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi aṭup *banjañan biki adatuṅ, uko wi pdo.

³ Wi aketuṅ, ṭi kadun ki baka di di akaaṅ apēn awinana najeb. Ado iko itum ṭi ṅnuur iṅeen na ṅbaakēr, adiiiman baka kē awo najeb na manjoonan, aji pēn kawinana ṭi kadun ki baka kabot kaṭup baka uko wi *Pṣih pi Naṣibaṭi.

⁴ Unuur uloṅ wi akdeej na baka, aṣē ji na baka bawut kapēn ṭi Yerutalem, baṭo da bayoonk kahoṅ ki Aṣin, ki baṭiinknuṅ ṭi mntum mi nul :

⁵ «*Yowan *abattaar an na meel, kē an, ṭi ṅnuur ṅankmbiiṅ ṅi naluṅ kayeenk *batitmu bi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi. »

Yetu apaya baṭi

⁶ Wi wi *banjañan bayitiirun, aṣē hepar Yetu aji : « Ajugun! Woon hēnkun di di ikkakanunṅ *Iṭrayel pṣih i? »

⁷ Kē aṣē teem baka aji : « Naanka na pme unuur kēme wal wi Aṣinun adatuṅ ṭi mnhina mi nul,

⁸ kē naṣē luṅ kayeenk phina woli *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uwala ṭi an. Naluṅ kawo bamaar biki naan ṭi Yerutalem na ṭi utaak wi *Yuda bti, na ṭi utaak wi *Famariya te kaban kabaṅ ki umundu. »

⁹ Wi Yetu ajakuṅ haṅ, aṣē deeṅana du baṭi, kē baktena. Wi wi kanfēluṅ kaṣaanṅ abi awuna, baankak awina.

¹⁰ Jibi bahumuṅ katen baṭi bi apayiiṅ, kē biintṅ batēb, banwohariiṅ imiṣa ifaatal baṣē mara mara awinana.

¹¹ Baiṅ na baka : « An biintṅ biki *Galilay, nabaa naṭ we aten baṭi ba? Yetu i, ampayiiṅ baṭi ṭi kadunan, aluṅ kabiha, jibi nawinuluṅ hēnk, kē apaya baṭi. »

Bahoṅan Matiyat ṭi Banjañan

12 *Banjañan bapëna wal mën̄t du Pnkun̄ pi Mnoliwera * aşë kak Yerutalem danwoon̄ daanlowiir maakan na pnkun̄ mën̄tan, datool pdo ukilometër.

13 Wi bakakun̄, baya aneej ti katoḥ, du meet di bko duuṭ, di bi Timon̄ Piyeer, na Yowan, na *Yakob na Andre na Filip na Tooma, Bartelemi na Maci, Yakob abuk Alfe, Timon̄ nagutar uṭaak, na *Yudat abuk Yakob bajonun̄ kayitiiraan.

14 Batiinkar bukal bti na baat̄ balon̄ na *Mariya anin Yetu, na baṭa Yetu, añehan Naṣibaṭi.

15 Ti n̄nuur mën̄tan banfiyaarun̄ Yetu, baya pban iñeen-week na iñeen n̄tëb, kē Timon̄ Piyeer aşë naṭa ti ptoof aji na baka :

16 « An bayiṭ naan uko wi *Uhaaş wi Naṣibaṭi ubiin̄ aṭëpna ti mntum mi *Dayiṭ, aṭup ti Ülibra wi Naṣibaṭi ti uko wi nawo Yudat, ambiin̄ aṭij hammobun̄ Yetu, uwo wo wi kabi kadolana. »

17 Abi wo alon̄ ti un, ayeenk kafah ki ulemp ji un.

18 Kē ñiint̄ mën̄tan aşë bi nug uṭeeh na ktaka ki buṭaan bi adolon̄ bun̄: Ajot afëṭa amay, kē ipëṣ itatadiiri.

19 Uṭup wañ uniink Yerutalem bti, ukaañ kē bakak ado uṭeeh mën̄tan aji « HAKELDAMA » uwoon̄ ti uṭup wi baka « uṭeeh wi pñaaak. »

20 Timon̄ Piyeer akak aji na baka : « Kē başë piit̄ ti Ulibra wi Pñaaamarën Naṣibaṭi ti uko wi Yudat aji :

*“Katoḥul kaduka kajin̄,
nin alon̄ aankwo da.”*✧

Akak aji :

“Alon̄ ayeenk ulemp wi nul.”✧

21-22 Piyeer aji kak : « Kē bañaan̄ balon̄ başë jon nwo na un, undiimaan, wi Yetu Ajugun awoon̄ na nja aneej apën, du unuur wi *Yowan abattaarulun̄ te unuur wi abiin̄ adeeñana du baṭi ti kadun un. Keeri alon̄ ti baka awo i kabi na un, kayuuj kē bawin Yetu wi anaṭiin̄ ti pkeṭ. »

23 Wi wi başaan̄ aṭij batëb ti baka, *Yotef anṭu'aniin̄ katim ki Bartabaat̄, kē başë duuna ki Yuttut, na alon̄ anwoon̄ katim ki Matiyat.

24 Kē başë ñehan Naṣibaṭi aji : « Iwi Ajugun, inmeen̄ ñaan̄ na uşalul, yuujun i idatun̄ ti batëb biki,

25 awo nanjañanu, ayeenk ulemp wi Yudat adukun̄, aya di awoon̄ i kaya. »

26 Bado kanun̄ na mñlaak, kē Matiyat adatanaa, ahoṭan̄ ti banjañan iñeen na alon̄ bukun̄.

2

Uhaaş wi Naṣibaṭi uwala ti banfiyaarun̄ Yetu

1 Bayitiir bti ti unuur wi *Pentakot.

2 Ti dko mën̄t, kē başë tiink pñaat panwoonun̄ baṭi anaam na ukëk kē pabi aneej ti katoḥ ki bawoon̄ aṭum ka.

3 Kē başë win iko ilon̄ ji indemënt yi bdoo. Iko mën̄t igarandëri, aji kandoli kaya kaṭo ti alon̄.

4 *Uhaaş wi Naṣibaṭi uneej aṭum ti baka bti, kē bakak aṭup n̄ṭup nyaan̄, andoli jibi Uhaaş wi Naṣibaṭi uṭu'uli pṭup.

5 Ti wal mën̄tan kē *bayuday balon̄ banjaan̄ badëman Naṣibaṭi banwoonun̄ n̄ṭaak bti ni umundu, başë wo ti Yerutalem.

6 Wi batiinkun̄ pñaat, pntuk payitiir aşë ñon̄ar maakan ṭiki andoli aji tiink baṭup uṭup wi ṭul.

* 1:12 Pnkun̄ pi Mnoliwera : Dawoon̄ katim ki pnkun̄ pi bajaan̄ bado na umbaabu “Mont des Oliviers, Monti di Olivera, Mount of Olives.” ✧ 1:20 Kañnam 69.26. ✧ 1:20 Kañnam 69.26.

7 Bañoṅar adiwiṣa, aṣe ji : « Bañaan bankṭiiniṅ hēnk baanwo biki *Galilay i?

8 Kē hum di di andoli ṭi un, ajaki tiink baktup ṭi utup wi nul?

9 Njwoona Parṭ, na Med na Elamit, na Metopotamiya, na Yuda, na Kapadoṣiya, na Pont na Atiya.

10 Balonṅ bawoona Frigiya na Pamfli, na Ejiptu na ṅfēt ṅi Libiya ṅanṅogunṅ Kuren, balonṅ kē bawoona Rom.

11 Balonṅ kē bawo bayuday biki kabuka aṭu na bankakuṅ baka, biki Kret, na Barab. Kē andoli ṭi un aṣe ji tiinka baka baṭup ṭi utup wi nul iko inuura yi Naṣibaṭi adoluṅ. »

12 Bañaanṅ bañoṅar fuṭ, baamme uko wi pdo, andoli kaji na atēṅṅul : « We uwoonṅ uko wi? »

13 Kē balonṅ baṣe beṅ baka, aji : « Biki baka pdaan poot. »

Fimoṅ Piyeer aṭiini na bañaanṅ

14 Kē Fimoṅ Piyeer aṣe naṭa na *banjañan iñteen na alonṅ bukuṅ aṣe huuran ateem baka aji : « An *bayuday na an bṭi nanfētunṅ ṭi Yerutaem, an bṭi nawatan ibaṭ natiink nabot nate uko wi nji kaṭupanaṅ.

15 Nin, bañaanṅ biki baankuji, jibi naṣaluṅ. Nhum ṭi nfa mpoṭi.

16 Uko wi *Naṭupar Naṣibaṭi i bajaanṅ bado Yowel abiinṅ aṭup uṭepunṅ ṭep adolana hēnk.

17 Naṣibaṭi aji :

“Ṭi ṅnuur ṅbaañṣaani, dbi kawalan Uhaaṣ wi naan ṭi bañaanṅ bṭi.

Babukan biinṅ na baatṅ baluṅ kawo baṭupar biki naan,

baṭoṭ na bantohi biki nan baluṅ kado kaṭaafi iko inkwoonunṅ du nji,
kawin iko inwoonṅ yi pbi.

18 Ēnhēn, dluṅ kawalan ṭi ṅnuur mēṅṅ Uhaaṣ wi naan ṭi balempar naan biinṅ na baatṅ,

baṣe bawo baṭupar biki naan.

19 Dluṅ kado iko iñoṅarēnaan du baṭi duuṭ

kakak kadiiman iko iweek ṭi mboṣ.

Pñaak, bdo, na udu iluṅ kawo.

20 Unuur uluṅ kakak bdēm,

pli pakak ji pñaak,

ji unuur uweek unuura wi Ajugun ubi udo kaban.

21 Hēnk, ñaanṅ anklunṅinṅ kahaṭ ṭi katim ki Ajugun abuur.”*²⁵ »

22 Fimoṅ Piyeer akak aji na baka : « An bañaanṅ biki *Itrayel natiinkan bnuura uko wi nji kaṭupunṅ: Naṣibaṭi ayil Yetu i *Naṭaret ayuuṅna ṭi a mlagre na iko iñoṅarēnaan itum, indiimanunṅ phina pi nul jibi nameeṅ wa an ṭi ṅleefan.

23 Ñiintṅ aṅ, bawulan a, jibi Naṣibaṭi adoonṅ abi me wa akak aṅal uwo, nafiṅa, wi nadoluṅ kē banwoonṅ baanfiyaari bapaṅa.

24 Kē Naṣibaṭi aṣe naṭana ṭi pkeṭ, abuurana mnhaj mi pkeṭ, pkeṭ paanhilan amēbana.

25 *Dayiṭ aṭiiniyaana aji :

“Wal undoli dji kawin Ajugun ṭi kadun ki naan,

iñoṅēn ukaanṅ kē nnaṭ aliinṅ.

26 Ukaanṅ kē ṅlilan maakan akuṭ ayeeh ṅnlilan mi naan.

Kē uleef ubi wo wo ṭi mnhaṭ

27 ṭiki iinkwutan uhaaṣ wi naan uya ufeṭ du mnkeṭ,

akak awo iinkwutēn, nji ñaanṅ nalemparu naweek mpuṭ.

28 *Iyuujën bgah banktjijur du ubida,
ilur katumanaan na mnlilan tiki iñogën.*✠

29 « An bayit naan, dhilan katupan uko wi na mntëj: Atemun Dayit akeçi, amoya, kè bhër bi nul bawoha ti utaak wi nun.

30 Abi wo Naŋpar Naŋibaçi aŋë me kè Naŋibaçi abi hona uko ulon, amehna ti kadunul,

“aji alur kaçu alon i pŋini pi nul ti pŋih.”✠

31 « Kè wi wi Dayit atarur awin kè *Krittu alur kanaça ti pkeç, aŋë tiiniyaan wa aji : “Naŋibaçi *aanwuta kè aço du mnkeç kè uleeful ukak awo uumpuçi.*”✠

32 Yetu mënčan, Naŋibaçi anaçana ti pkeç, kè nwo bti bamaar.

33 Naŋibaçi adeeça ti kadeenu ki nul, kè ayeenk du Aŋin nja *Uhaaŋ wi Naŋibaçi, wí ahoŋulur tfa, aniinkan wa ti bañaan, jibi nakwinur akuç atiink hënk.

34 Tiki Dayit ul, andoon awo aampaya baçi açiini aji :

“Naŋibaçi Ajugun aji na Ajugun :

Toon ti kañen naan kadeenu

35 *te ndo nŋoran baŋooradu,
ido kapafna baka ihoç.”* »✠

36 Fimon Piyeer abaañëŋ bçup aji : « Bañaan biki *Itrayel bti, nameen bnuura keeri : Yetu i napanur ti kruç, Naŋibaçi adola kè awo Ajugun akuç awo Krittu. »

Bateek banfiyaarur

37 Wi bañaan batiinkur uçu wari aŋë tëla tëla, ahepar Fimon Piyeer na *banjaan bukundi aji : « Bayitun, kè nbaa do do hum ba? »

38 Fimon Piyeer ateeem baka aji « Nawutan pjuban, naçëlëŋ nçida, andoli ti an aji yeenk *batitmu ti katim ki Yetu Krittu, Naŋibaçi ahilna amiiran ipekadu. Naŋibaçi alur kawulan Uhaaŋ wi nul.

39 Kahon ki nul kawo ki nan, na babukan, na banlowur bti, na biki Naŋibaçi Ajugun akur kadu'ara. »

40 Fimon Piyeer akak açiini na baka pa bate abot akooç baka aji : « Nalowan bañaan bawuçaan biki nahilna nabuuran nleef ni nan. »

41 Bandinanur uçu wur, bado batitmu, kè bañaan banogur iñeen-week nyaas iñeen nwananç (3000), bahotana unuur mënčan ti pntuk pi banfiyaarur Yetu.

Pntuk pteek pi banfiyaarur

42 Bañaan bakak amëban bnuura pjukan pi *banjaan, amëban ti uçu na bboofar, ti pfaaŋir kapoom* na pñehan Naŋibaçi.

43 Bañaan bti bawo na palënk ti nleef ni baka, tiki banjaan baji bado mlagre na iko iñonarënaan itum.

44 Banfiyaarur Yetu bti bakak açu iko yi bakaan bti.

45 Baji bawaap itoh na bka bi baka, kafaŋir, andoli ayeenk kaliñan na kanama ki nul.

46 Unuur unjinti baji bayitiir du *Katoh Kaweeck ki Naŋibaçi, kafaŋer ipoom ti itoh yi baka, kade na mnlilan na uhaaŋ ujint.

47 Baji badëman Naŋibaçi, kè bañaan bti babot amagan baka. Ajugun, kè aŋë ji do unuur unjinti, ahoçan ti pntuk pur biki abuuranur.

✠ 2:28 Kañaam 16.8-11. ✠ 2:30 Kañaam 132.11. ✠ 2:31 Kañaam 16.10. ✠ 2:35 Kañaam 110.1.

* 2:42 Banfiyaarur Yetu baji woli bade baji bafaŋir kapoom kaleŋna kañah kabañaŋaani ki badeen na a.

3

Fimorj Piyeer na Yowan bajeban ñiinŋ anŋakmurj

1 Fimorj Piyeer na *Yowan baya unuur ulorj du *Katoh Kaweek ki Naşibaŋi wi nwoori nŋawanŋ nji uatakal nŋakoburj, ŋiki uwoorj unwoori wi pñehan Naşibaŋi.

2 Kë bañaan balorj başë ŋij da ñiinŋ alorj anŋakmi ŋi kabuka. Unuur unwoorj, baji baŋja kaŋooran ŋi plëman pi Katoh ki Naşibaŋi pi bajaan badu Plëman Pnuura. Aji ŋo da pñehan bañaan banjaan babi pneej ŋi Katoh ki Naşibaŋi.

3 Wi awinurj Fimorj Piyeer na Yowan kë bakbi pneej, kë aşë ñehan baka itaka.

4 Kë Fimorj Piyeer na Yowan başë tena bnuura, wi wi Fimorj Piyeer aşaan aji na a : « Tenun »

5 Ñiinŋ ajaban baka kës anurj aji bawula ukoolan.

6 Kë Fimorj Piyeer aşë ji na a : « Mënwo na untaam, mënwo na uwuuru, aşë wulu uko wi nwoonaanurj: ŋi katim ki Yetu *Krittu i *Nataret, poşan! »

7 Fimorj Piyeer aŋjana wal mënŋ ŋi kañen kadeenu aşë dola kë anaŋaa. ŋi dko mënŋ, ñiinŋ atiink ihoŋ kë iliinŋ na a.

8 Kë abi lut lut anaŋ abi kapoş poş. Aneej na baka ŋi Katoh ki Naşibaŋi, apoş, alut, aşë beeb Naşibaŋi.

9 Bañaan bti bawina kë akpoş aşë beeb Naşibaŋi.

10 Bayikrëna aşë ji : « Ñiinŋ i, mënŋ ul ajaan aŋo bñehan du Plëman Pnuura i? » Kë bañaan başë ñorj fuŋ akuŋ alënk ŋi uko unŋepurj.

Fimorj Piyeer aŋiini na bañaan

11 Ñiinŋ unj aankak adi pwutan bi Fimorj Piyeer na Yowan, kë bañaan bti başë ñorj, aŋi aya du baka, du uşala wi bajaan bado Uşala wi *Falomorj* .

12 Wi Fimorj Piyeer awinurj bañaan bukurj, aşë ŋiini na baka aji : « An bañaan biki *Itrayel ; nabaan ñorj we ŋi uko unŋepurj ba? Nabaan tenun hum hënk ba? Naşal aji phina pi nun na pdëman pi njaan nŋdëman Naşibaŋi pakaanj kë ñiinŋ i apoş i? »

13 Yetu i nawulun başih biki nan, i napokurj ŋi kadun ki *Pilat andoorj abi şal pwutana, Naşibaŋi i *Abraham, i *Itaak na i *Yakob na i başinun adiiman pdëm pi Yetu nalemparur mënŋ.

14 Ñiinŋ, anwoorj najinŋ natool, ul i i napokurj aşë ñehan bawutan nafiŋ bañaan.

15 Hënk, kë nafiŋ napaş ubida. Kë Naşibaŋi aşë naŋana ŋi pkeŋ, kë nŋwo bamaar.

16 Pfiyaar ŋi katim ki Yetu pakaanj kë ñiinŋ naŋakmaan, i nakwinurj abot ame'a i ajebi. Ënhën, pfiyaar ŋi Yetu pajebanulurj bnuura hënk jibi nakwinurj an bti.

17 « An bayiŋ naan kë nşë me kë uko wi nadolurj, an na başihan, nado do wa na kapaam.

18 Naşibaŋi ul, adobi ŋupa ŋup undiimaan ŋi mntum mi baŋuparur bti aji *Krittu alurj kañaj kakeŋ, kë wanj wi adolanj.

19 Keeri nawutan pjuban, nakak du Naşibaŋi ipekadu yi nan ihilna ipën.

20 Ajugun alurj kawulun nŋwal nji mnjeeh, kabot kayil Yetu Krittu, i adaturj undiimaan pa an.

21 Yetu mënŋ, awo i kaŋo baŋi te wal wi iko bti ikkakurj ihalu, jibi Naşibaŋi abiiŋ aŋup ŋi mntum mi baŋuparur bayimanaan biki ŋfa.

22 Na manjoonan *Moyit aŋup aji : *Naşibaŋi Ajugun alurj kayil naŋuparur ji nji, pa an, anwoorj i pntaali pi nan. Nawo i katiink iko bti yi aklurj kaŋupan.*

* 3:11 Uşala wi Falomorj: Dko mënŋ dapaŋëşaanurj dko di banwoorj baanwo bayuday bahilurj kanaŋ na dko di bayuday ŋaŋ bahilurj kanaŋ.

23 *Ñaaŋ anwoon aantiinka aluŋ kapën ti pntaali pi Naşibaŋi, kaşë kakeŋ.**

24 Kë *baŋupar Naşibaŋi bti, ajuŋna ti Famiyel na bambiin abi ti kafetul, baŋiiniyaan andoli iko yi ŋkwinuŋ ŋa yi.

25 Uko wi Naşibaŋi aŋupuŋ aŋëpna ti baŋuparul uwo wi nan. Ęnhën, *bhoŋar bi Naşibaŋi adoluŋ na başinan bawo kak pa an, wi ajakuŋ tfa na Abraham aji : *Dbi kaŋëpna ti kabuka ki nu kawulna umundu bti bnuura.**

26 Ukaan kë Naşibaŋi apënan Yetu kë awo nalemparul aşë yila ti an duna, kahilna kawulan bnuura bi nul, wi akpënananaŋ ti buŋaan bi nakdoluŋ. »

4

Baŋij Fimoŋ Piyeer na Yowan uruha uweek

1 Fimoŋ Piyeer awo na *Yowan, ahum kaŋiini na bañaan, kë baŋeŋan baloŋ, na naweek i bayeŋ biki *Katoh Kaweek ki Naşibaŋi, na *baŋaduk baloŋ başë bi, aŋoŋ baka.

2 Badeebaŋ ŋiki *banjaŋan batëb bukuŋ bajukan bañaan aji Yetu anaŋa ti pkeŋ, kë waŋ ukyuuj kë bankeŋuŋ bahilan kanaŋa ti pa.

3 Ęhënk, kë bado kë bamob baka awat ukalabuş ayoonkna mnjintŋ, ŋiki unuur udobi yob yob wal mënŋ.

4 Kë bañaan baŋum ti banktiinkuŋ uŋup wi banjaŋan, bafiyaar ti Yetu. Wal mënŋ banfiyaaruŋ bti baŋogan iŋeen-week ŋyaaş iŋeen kaŋeen (5000).

5 Wi unuur ujintuŋ kë baweek biki *bayuday, bantohi na *bajukan Bgah bi Moyit başë yitiir du Yerutalem.

6 Baŋo na Anaŋ, *naŋeŋan naweek, anwoon na Kayif na *Yowan na Alektandër na biki mnşini mi *baŋeŋan baweek bti, ayitiir.

7 Baŋij Fimoŋ Piyeer na *Yowan ti kadun ki baka aşë jun phepar baka aji : « Ti phina këme ti katim ki in ki ki najebanuŋ ŋiintŋ anŋakmuŋ? »

8 Fimoŋ Piyeer, i *Uhaaş wi Naşibaŋi uneejuŋ akëş, kë aşë teem baka aji : « An baweek biki nun na bantohi,

9 nadu'un ŋa *uruha ŋiki ŋdo ŋaaŋ anŋakmuŋ bnuura, aşë heparun jibi ŋhili hil ado jeban ŋiintŋ i.

10 Nawoon bame, an bti, na bañaan bti biki *Itrayel bandukiin kë ti katim ki Yetu i *Nataret ki ki ŋiintŋ annaŋuŋ uŋ ajebnuŋ. Yetu i napaŋuŋ, kë Naşibaŋi aşë naŋana ti pkeŋ, ul akaan kë ŋiintŋ i akak najeb ahil anaŋ ti kadunan.

11 Kë ul Yetu i i Ulibra wi Naşibaŋi ujakuŋ aji :

*“Awoon pnduba pi an baniw napokuŋ,
pnduba mënŋan puŋ pakakuŋ amëban katoh.”**

12 Ul ŋaŋ ahilanuŋ pbuuran bañaan. Ęnhën, ti umundu bti Naşibaŋi aanwul wul nin ŋaaŋ aloŋ kak anhilanuŋ pbuuranuŋ. »

13 Baŋtoŋ uruha baŋoŋar wi bawinuŋ Fimoŋ Piyeer na *Yowan banwoon baando juk juk, jibi baŋŋupi kë nin baanŋëp ado lënk lënk. Bayikrën wal mënŋ kë biki mënŋ babi wo bagakandër na Yetu.

14 Wi bakaan awin ŋiintŋ anjebuŋ uŋ kë anaŋ akab ti baka kë başë waan uŋup.

15 Ęhënk, kë bado kë bapënan baka ti dko di uruha, aşë jun pŋiini bukal bukal, katen jibi bakdoli.

16 Bahepar aji : « Nbaa do do hum na bañaan biki ba? Babaan ado mlagre mnjintŋ piş mii mi, kë bañaan bti banfëtuŋ ti Yerutalem bamee, ŋënhilanuŋ kapok wa.

17 Kë ŋşë wo kado uko uwut kameeŋana kapel hënk. Njëg baka keeri baŋaŋan pŋiini na nin ŋaaŋ aloŋ hënkunŋ ti katim ki Yetu. »

18 Wi wi banŋoon ŋi uruha baŋaŋ adu baka kē bakak ŋi wa, aŋē bēg baka maakan baŋaŋna pŋiiniyaan na pjukan ŋi katim ki Yetu.

19 Kē Timonŋ Piyeer na Yowan baŋē teem baka aji : « we unuurnaaniinŋ ŋi kadun ki Naŋibaŋi ba? Ptiinka kēme ptiinkan? Uduka ŋi an!

20 Un daan nēnhilanuŋ kayomp na uko wi nwinuŋ akuŋ atiink. »

21 Bakak abēg baka bnuura, aŋē wutan baka kē bayaa. Baanka uko unooranaan baka wi baŋaŋ bti bawoon ŋi pdēman Naŋibaŋi ŋi mlagre mi bawinuŋ.

22 Niinŋ anjebnuŋ na mlagre un, adobi pel pel nŋsubal iŋeen nŋbaakēr.

Banfiyaaruŋ baŋehan Naŋibaŋi, wi bawo i ŋi mnhaj

23 Wi bawutanaaruŋ wutan Timonŋ Piyeer na *Yowan, kē baŋē wuŋŋa, akak du batēnŋ baka aya kakalēs iko bti yi *baŋeŋan baweek na bantohi bajakuŋ na baka.

24 Baŋaŋ batiink baka aŋē ŋehan Naŋibaŋi ŋi pdiim ppoolan aji : « Ajugun, iwi ipaŋuŋ baŋi, mboŋ, na bdēk na iko bti inwoon da!

25 Iwi iŋēpnaŋ ŋi Uhaaŋu aŋuŋ ŋi mntum mi *Dayiŋ atemun nalemparu wi ajakuŋ aji :

*“We ukaŋ kē baŋaŋ biki nŋtaak babubara ŋiŋar
kē baŋaŋ bti babubara aŋaŋ anooran nŋleef?”*

26 *We ukaŋ kē baŋiŋ biki mboŋ bakbomandēr ugut,
kē baweek batiinkar aji bagut na *Yawe Nawat Kabuka na Krittu i akēruŋ?”*

27 Aa wo! Herod na Pont *Pilāt bayitiir ŋi ubeeka wi, na banwoon baanwo bayuday, na *bayuday, anaŋara Yetu nalemparu nayimanaan, i idatuŋ aji awo Krittu.

28 Bado hēnk iko yi bti ŋi mnhina mi nu na jibi ijakuŋ iluŋ kadolana.

29 Ajugun, hēnkuŋ, watan kabat ŋi kabēgare ki baka iŋē iŋenun un balemparu, nŋdo kaŋuŋ Uŋuŋ wi nu na mntēr mnweek.

30 Taran kaŋen ki nu ijeban baŋaŋ, ido mlagre na iko iŋonjarenaan ŋi katim ki Yetu, Nalemparu Nayimanaan. »

31 Wi baŋehanuŋ Naŋibaŋi aba, kē dko di bawoon daŋē ŋiŋar kē *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi uŋē neeŋ ŋi baka bti kē bakŋuŋ Uŋuŋ wi Naŋibaŋi na mntēr.

Banfiyaaruŋ baŋok iko yi bakaŋ bti

32 Banfiyaaruŋ bti bakak hēnkuŋ awo uŋal na uhaaŋ uloolan. Kē nin alon aaniŋ ŋal ŋal, kaji nji aloolan dkaŋ wi, kēme wundu. Baji banaakrēn bka bi baka bti.

33 Phina pweek pawinanaa, wi *banjaŋan baktiiniyaanuŋ pnaŋa ŋi pkeŋ pi Yetu Ajugun, kē bnuura bweek bi Naŋibaŋi batum ŋi bukal bti.

34 Nin alon ŋi baka aanwinana winana bwaan. Bankaan mboŋ kēme itoh baji bawaap ya kaŋiŋ itaka yuŋ

35 kabi wul banjaŋan. Baji bafaŋ itaka andoli ayeenk kafah kanliŋuŋ na kanuma ki nul.

36-37 Kē hēnk di Yoteŋ, niinŋ alon i pŋini pi Lewi, anwoonuŋ unjiw wi Kiprut, i banjaŋan bajaan bado Barnabat (uwoon ŋaŋ anjaŋ atēnŋtēn) kē aŋē ka ŋfa uŋeeh ulon. Awaap wa aŋiŋ itaka abi awul banjaŋan.

5

Ananiyat na Fafira

1 Kē niinŋ alon i bajaan bado Ananiyat na Fafira aharul baŋē waap mboŋ mnlon, atiinkar,

2 amen itaka ilon, aŋē ŋiŋ indukiin, awul *banjaŋan.

³ Ké Fimouj Piyeer ašë hepara aji : « Ananiyat, we ukaaŋ kē *Fatana aneeju uhaaš, kē ido la pguur *Uhaaš wi Našibaŋi, ajeŋ itaka ilonŋ ŋi yi iwaapnuŋ mboš, amen?

⁴ Ihilan lah, kawut pwaap mboš mēnt, kēme kajeŋ itaka yi iwaapnuŋ ma bti, kadolna uko wi inumiinŋ? Hum di di ušal waŋ udoli do, adoo neeŋ ŋi iwi ba? Mēnt baŋaaŋ biki ikdoon na pguur hēnk, Našibaŋi a. »

⁵ Wi Ananiyat atiinkaŋ tiink uko waŋ, ašë jot ŋi dko mēnt, abi keŋ keŋ, kē baŋaaŋ bantiinkuŋ uko waŋ bti balēnk maakan.

⁶ Baŋaša babi, abooŋan puum apēnan aya amoy.

⁷ Uko ŋi ŋwoori ŋwajaŋt uŋēpi, ahar Ananiyat kē ašë bi aneeŋ bē aamme uko unŋēpuŋ.

⁸ Ké Fimouj Piyeer ašë du'a aji na a : « Ťupaan! Preeš pi, pi pi nawaaparunŋ mboš i? » Ké ateema aji : « Aa, preeš paŋ pa. »

⁹ Ké Fimouj Piyeer ašë kak aji na a : « Nabaa šal šal hum adoo ŋi naguur Uhaaš wi Našibaŋi ba? Tenan, banyaŋ amoy ayinu banaŋuŋ ŋi plēman hēnk, bakak aŋooŋu, kaya kamoy. »

¹⁰ Ťi dko mēnt, kē abi jot jot ŋi ihoŋ yi Fimouj Piyeer ašë ba. Wi baŋaša baneejuŋ, baŋēnka kē akeŋi akak aŋooŋa pya kamoy du kaŋog ayinul.

¹¹ Palēnk pweek paneeŋ banfiyaaruŋ bti, aŋu na baŋaaŋ bti bantiinkuŋ uko unŋēpuŋ.

Banjaŋan bajeban baŋaaŋ batum

¹² *Banjaŋan bado wal mēnt mlagre na iko iŋoŋarēnaan itum ŋi ptoof pi baŋaaŋ. Banfiyaaruŋ baji bayitiir bti du ušala wi bajaŋan bado Ušala wi *Falomonŋ.

¹³ Nin alon aŋaŋi ŋoom pnaakiir na baka, ašë maganaara baka.

¹⁴ Kē pntuk pankdēmuŋ dēm pya pi biinŋ na baat pafiyaar Ajugun abot abi ahoŋana ŋi baka.

¹⁵ Bado kak kak aji baŋēnan bamaakal ŋi igah, kaŋu baka ŋi iliša kēme ijiinŋ, Fimouj Piyeer wal wi akŋepuŋ ulimēnt wi nul uban alon ŋi baka.

¹⁶ Pntuk pi baŋaaŋ paŋi paŋiina kak ŋbeeka ŋaŋoŋuŋ Yerutalem, kaŋij bamaakal na biki ŋntaayi ŋakyewlēnuŋ, kē bukal bti bajebi.

Bahaŋan Banjaŋan

¹⁷ Kē *naših i baŋēnan na batēntul – bukal biki bajaŋan bado pntuk pi *bataduk – bašë kuj *banjaŋan maakan, anaŋara baka

¹⁸ Bado kē bamob baka, awat ukalabuš.

¹⁹ Kē na utejan mēntan, *uwanjuŋt wi Ajugun ušë bi, ahaabëš ilēman yi ukalabuš apēnan baka ašë ŋi na baka :

²⁰ « Nayaan *Katoh Kaweek ki Našibaŋi nado kaŋup uŋup wi ubida uhalu. »

²¹ Banjaŋan batiink uwanjuŋt wuŋ, kē wi unuur ujintaŋ jinŋ, kē bašë ya Katoh ki Našibaŋi, aŋo ajukan. Naših i baŋēnan na batēntul bado kē badu *uruha uweek wi biki *Iŋrayel, wi bajaŋan bado Pntuk pi bawayëš bŋup *bayuday ašë yil baya baŋij banjaŋan banwoon ŋi ukalabuš.

²² Wi bayili biki naŋēnan naweek bayaŋan aban, baantēnk banjaŋan du ukalabuš, ašë kak du uruha aya kakalëš aji :

²³ « Wal wi nyaŋ du ukalabuš, ŋtēnk kē udēt bnuura, kē bayeŋ banaŋ ŋi plēman. Kē wi ŋhaabëšunŋ bgah, ašë tēnk dko kē dawo djinŋ. »

²⁴ Wi naweek i bayeŋ biki Katoh Kaweek ki Našibaŋi na baŋēnan baweek batiinkuŋ uko waŋ, baŋoŋar, ašë la na ŋšal uko unŋēpuŋ.

²⁵ Wal mēnt, kē ŋiinŋ alon ašë bi aji na baka : « Natenan! Biinŋ biki nawatuŋ ukalabuš, buk bukundi, ajukan baŋaaŋ du Katoh ki Našibaŋi. »

26 Kë naweek i bayeñ biki Katoh ki Naşibaŋi aşë tool, na bangoli biki nul ayaarad banjañan. Baando btam na baka, ŋiki baŋi pntuk pi bañaan puñ, pabi patap baka mñlaak.

27 Kë baŋij baka, aneejan du uruha. Naşih i baŋejan kë aşë hepar baka aji :

28 « Njënneenanen neenan pjukan katim kañ i? Kë Yerutalem bti daşë bi kak kak ŋi bgah bi nan, nañal kataparun pkeŋ pi ñiint i. »

29 Kë Fimonj Piyeer na banjañan bandukiin başë teem aji : « Nwo i kaŋaş Naşibaŋi, mënŋ bañaan biki njwoonj kaŋaş.

30 Naşibaŋi i başinun apënan ŋi pkeŋ Yetu i nadolun kë bafinji, wi napañulun ŋi krut.

31 Ul i i Naşibaŋi adëmanun ŋi kadeenu ki nul, awoona Naşih akut awo *Nabuuran Bañaan, bayuday bahilna baŋëlëş njbida, ipekadu ibot ipën ŋi baka.

32 Njwoonj banktupun uko unŋëpun, un, na *Uhaaş wi Naşibaŋi, unwoonj uko wi Naşibaŋi awulun bankntaşulun. »

33 Wi banŋoonj *uruha batiinkun uko wañ, badeebaŋ maakan, aşë ji bado bafin banjañan.

34 Kë ñiint alon i bajaan bado Gamaliyel aşë naŋa ŋi uruha. Awo *nafariŋay *najukan Bgah, i bañaan bamaganun bnuura. Aji na baka bapënan banjañan bdiğ btiinku,

35 aşë ŋup na baka aji : « An bañaan biki *Itrayel nalipariin ŋi uko wi nañalun pdo bañaan biki.

36 Du njnuur njundu, njwina win, kë Tewdat awuji, ahomp na dko aji awo ñaan naweek, kë bañaan banñoganun iñeen-week njyaaş njbaakër (400) baŋaşa. Ul ŋi uleeful kë bafinja, kë bankntaşulun bawayşëri, nin ukoolan uunduka.

37 Kë nawo *Yudat i *Galilay akak abi, ŋi wal wi mñfën mi bañaan akuñja pntuk ; ul kak akeŋi, kë baŋaşarun bti bawayşëri.

38 Ukaan kë njakan napënan iñen ŋi bañaan biki, nawut baka baya! Woli ulemp wi baka na nşal nji baka njawo nji bañaan bajën njalun kaba'aara bdidi nja ;

39 nşale wo nji Naşibaŋi, naanklun kahilan pneenan nja. Naŋaafaraan kala pgut na Naşibaŋi de. »

40 Banŋoonj uruha, kë batiink uŋup wi Gamaliyel. Bado kë badu banjañan, ado kë bakob baka itintël, aşë ji na baka baŋaŋna ptiiniyaan katim ki Yetu, abaa wutan baka kë bayaa.

41 Banjañan bapën ŋi uruha, aşë lilan maakan jibi Naşibaŋi awinun aji bataan na phaj ŋi katim ki Yetu.

42 Unuur unjinti, du Katoh Kaweek ki Naşibaŋi këme du itoh yi bañaan, baji bajukanaara jukan, kakuŋ kaŋup *Uŋup Ulil Unuura unyuunun kë Yetu awoonj Krittun.

6

Banfijaarun badat bañaan paaj na alon bado kaŋenk banjañan

1 Wal mënŋan bañaan banfijaarun Yetu batuma tum pya. *Bayuday banjaan baŋiini *ugrek, banaŋa pñom na banjaan baŋiini uŋup uhebërë, ŋiki baji baŋilma unuur undoli baat banketandënuñ bayin baka ŋi wal wi pfah uko ude.

2 Kë *banjañan iñeen na batëb başë du banfijaarun bti aji na baka : « Un njënwo i kaduk ulemp wi pjukan Uŋup wi Naşibaŋi, kabi pfaaş uko ude.

3 An bayiŋun, nadatan ŋi an bañaan paaj na alon banwoonj batool ŋi këş ki an bti, bantumuñ na *Uhaaş wi Naşibaŋi na uşal untuñja, nju baka ŋi ulemp mënŋan.

4 Un nşë njbi njduka duka ŋi pñehan Naşibaŋi, na ulemp wi pjukan Uŋup wi nul.

»

5 Banfiyaarun bti badinan uko wi banjañan bajakun; Kè badat Fefan anfiyaari Ajugun maakan akuṭ atum na Uhaaş wi Naşibaṭi, na Filip, na Prokoor, na Nikanoor, na Timon, na Parmenaṭ, na Nikola (ankakun nayuday, awo i ubekeka wi Antiyoka)

6 Baṭij baka ṭi kadun ki banjañan, kè bañehandër baka Naşibaṭi abot apaf baka iñen ṭi ikow.

7 Uṭup wi Naşibaṭi umeetana meetana pya, banfiyaarun ṭi Yerutalem kè baktuma tum pya, kè batum ṭi baṭenjan badoo kak aṭaş bgah bi Yetu.

Bamob Fefan

8 Fefan antumi na bnuura bi Naşibaṭi na mnhina mi Naşibaṭi aji do iko iñoñarënaan na mlagre mnweek ṭi bañaan.

9 Kè ṭi wal mënṭ bañaan balon biki *katoḥ kañehanaani ki bayuday ki bajaan bado ki « Bajuur ṭi Ulemp biki Bawutanun » baneej blaṭar na Fefan. Ṭi bañaan bakan mënṭan balon bawo biki Kuren, kè balon bawo biki Alektandriya, balon kè bawo biki Filitiya kè balon bawo biki Atiya.

10 Ṭi blaṭar bi baka baanhilan apënan uṭup ujint utool wi Fefan, ṭiki aṭiini na uşal untuṭa wi *Uhaaş wi Naşibaṭi uwululun.

11 Ukaan kè baluk bañaan balon, kè baji : « Nṭiink nṭiint i, kè akṭup uko wuṭaan ṭi *Bgah bi Moyit na ṭi Naşibaṭi. »

12 Baya awuuk bañaan bti, na bantohi na *bajukan Bgah bi Moyit, kè badëpa ṭi Fefan amob ayaanaan du *uruha.

13 Baṭij bañaan balon, kè badaar aji bawoon bamaar, aşë ji : « Nṭiint annaṭun i aji ṭupa ṭup buṭaan ṭi uko wi *dko dyimanaan di, na ṭi Bgah bi Moyit.

14 Nṭiinka kè aji Yetu i *Nataret i alun kafom dko di, kabot kaṭëṭ udolade wi *Moyit awulun un. »

15 Bañaan bti banwoon ṭi uruha bajabana kës, aşë win kaara di nul kè dajeeh ji di *uwanjut.

7

Fefan aṭiini ṭi kadun ki uruha

1 Kè *naşih i baṭenjan aşë hepar Fefan aji : « Uko wi baṭupun ṭi iwi uwoha manjoonan i? »

2 Kè Fefan aşë teem aji : « An batëṭ naan na başin naan, natiinkan. *Abraham atemun awo ṭfa du utaak wi Metopotamiya, ji abi ado kafëṭ du ubeeka wi Haran. Naşibaṭi i mndëm apën awinana da ṭi kadunul,

3 aji na a : “Dukan utaak wi nu, na biki katoḥu, iya utaak wi nji kalun kayuuju.”[✧]

4 Wi wi Abraham apënen du utaak wi bakaldeyen, aya afëṭ du Haran. Kè dul di Naşibaṭi adolnulun, wal wi aşin aneemun, kè apën abi ṭi utaak wi nafëṭun nṭa wi.

5 Aanwula nin ufëṭ, nin dko dpaf kahoṭ du utaak mënṭ, aşë hoña aji alun kawo ajug utaak mënṭ ul na pntaali pi nul. Wal wi Naşibaṭi akdoon kahon mënṭ, Abraham ahum aandobi buk.

6 Kè hënk di di Naşibaṭi aṭiiniin aji : “Pntaali pi nul palun kaya pyaanṭ, balun kajuuknṭën pa ṭi ulemp, kahajan pa nşubal iñeen week nbaakër (400).

7 Kè nji Naşibaṭi nşë lun kawayëş babuk utaak unṭuun baka ṭi pjuuk, ṭi buṭaan bi badoon. Wañ uṭëple, bapën da kabi kadëmanaan ṭi utaak wi nhoñiij wi.”[✧]

⁸ Wal mēntan wi wi adolon *bhoŋar bi na Abraham, aŋeŋanaan ba pwala *katēmp, ukaan kē wi abukun *Itaak, kē awalana katēmp wi akaan ŋnuur bakreŋ. Kē hēnk di di *Itaak adolan wi abiin abuk *Yakob, kē Yakob adola han na babukul banwoon bateemun iŋeen na batēb bammeetaaniin*.

⁹ « Bateemun bammeetaaniin bakuj *Yotef aŋa baka wal mēnt aŋe waapa, kē bannugulon baya na a Ejiptu. Kē Naŋibaŋi aŋe wo na a.

¹⁰ Apēnana ŋi unoor wi nul bti, aŋe ŋena kē awo na uŋal untuŋa, abot adola kē atiinkana du Farawuna naŋih i Ejiptu. Farawuna adola kē awo nantuŋa i Ejiptu bti na i katoh ki nul bti.

¹¹ Wal mēntan, kē ubon uweek uŋe wo ŋi Ejiptu bti na ŋi utaak wi *Kanaan ; baŋaan kē banoor maakan, kē bateemun baankak aka uko ude.

¹² Wi Yakob atiinkun kē baji uko ude uwo du Ejiptu, aŋe yil da uyaas uteek, bateemun.

¹³ Uyaas utēbantēn, wi bakakun, kē *Yotef abi meeŋana ŋi babuk aŋin. Hēnk, kē Farawuna aŋe me kabuka ki Yotef.

¹⁴ Wi wi Yotef aŋaan ado kē bayaarad Yakob aŋin na bayiŋul bti. Bukal bti bawo iŋeen paaj na ulon na kaŋeen (75).

¹⁵ Kē hēnk di Yakob ayaan du Ejiptu, kē dul di di ayaan akeŋna ul na bateemun bammeetaaniin.

¹⁶ Bajej baka wal mēnt aŋoof du ubeeka wi Fikem, aya moy du dko dlou di Abraham abiin anug na itaka ŋi babuk Emor du Fikem.

¹⁷ « Kē wal wi uko wi Naŋibaŋi ahoŋuŋ Abraham ubanuŋ ŋi pdolana, pntaali pi nun paŋumi, aŋe ŋuma tum pya ŋi Ejiptu.

¹⁸ Hēnk di naŋih alon abiin aneejan pŋih, anwoon aantēnkber atiink kē baŋiiniyaan uko wi Yotef.

¹⁹ Naŋih mēnt aŋu mntit mi nul bti ŋi phajan pntaali pi nun, kadoo ŋu baka bafēl bapoŋ bambaan abuka buka bakaŋna.

²⁰ Wal mēntan wi wi *Moyit abukiin, kē Naŋibaŋi aŋe ŋala. Aboot kli kwajanŋ du katoh baka.

²¹ Wi baŋaan aŋoofa afēl, abuk Farawuna ŋaaŋ kē aŋe jeja, akuŋ ji abukul

²² Moyit ajuk bnuura pme pi baŋaan biki Ejiptu, abot awo ŋaan naweek ŋi uko wi ajaan ado na wi ajaan aŋup.

²³ « Wi Moyit akaan ŋŋubal iŋeen ŋbaakēr, kē uŋal wi pya pwin bayiŋul baitrayel kē uŋe bi ŋi a.

²⁴ Wi akyaan, awin ŋiint alon i utaak wi Ejiptu kē akhajan ayiŋul, kē ayeenkara, afiŋ ŋiint i Ejiptu, alukandēra.

²⁵ Aŋal kē bayiŋul bame kē Naŋibaŋi aŋēpna ŋi a, aŋij baka mbuur, kē baŋe wo baammee.

²⁶ Wi unuur ujintuŋ, awin baitrayel batēb kē bakgut aŋe nee pwayeŋ ado na pkakan baka ŋi ppoolan aji na baka : “An biki, nabootuŋ abaa ŋom we ba?”

²⁷ Kē anwoon ŋi phajan atēntul un aŋe wuuk Moyit aji na a : “In aŋu iin pwo naŋih na nawayeŋ ŋi un ba?”

²⁸ Om iŋal kafinŋen jibi ifinŋuŋ ŋiint i Ejiptu takal?”

²⁹ Wal wi Moyit atiinkun uko wan, aŋe ŋi, aya pyaanŋ du utaak wi Madiyan, di abiin akaana bapoŋ biint batēb.

³⁰ « Wi aŋoon da, ado ŋŋubal iŋeen ŋbaakēr, kē *uwanjut, uŋe pēn awinana ŋi bdo loŋ bankyiki ŋi bgof du bnkan baŋoŋuŋ pnkun pi Finayi.

³¹ Moyit aŋoŋar ŋi uko wi awinuŋ aŋe ŋog pten bnuura, kē pdiim pi Ajugun paŋe tiinkana aji :

* 7:8 Bawoon babak Yakob iŋeen na batēb, bampaŋuŋ kŋini ki Itrayel.

32 *“Nji dwoon Naşibaţi i bateemu, Naşibaţi i Abraham, i Itaak na i Yakob.”*
Moyit al nk wal m nt  akat kat aankak a oom pten.

33 K  Ajugun a   jaka : *“Woh  n i apaat, dko di ina un du  dayimani.*

34 *Aa, dwin mnhaj mi pntaali pi naan du Ejiptu, atiink mn eg mi baka, a   wala pbuuran baka. H nku  biini, dnal kayilu du Ejiptu.”* * 

35 « Moyit m nt  i baitrayel babiin apok aji na a : *“In a u’iin pwo na ih na naway    ?* Ul i Na ibaţi akaan ayil awo na ih na nabuuran i baka. Na ibaţi a  pna  i uwanjut wi awinun  i bgo  bankyiku  ayilna a.

36 K  ul akaan ap nan baka du Ejiptu. Ado mlagre mweek na iko i on ar naan du utaa  m nt , na wi bakmuurun *bd k bjeenkall na du bnkan, n subal i een n baak r.

37 Ul Moyit ajaku  na baitrayel aji : *“Na ibaţi alu  kap nan  i bayitan na uparul alon ji nji pa an.”*

38 Wi bateemun bayitu  du bnkan ul kak abananun baka u up wi uwanjut u iinin na a du pnku  pi Finayi. Aa, ul ayeenku  n  up nji ubida, awulun.

39 « K  bateemun ba   bi wo baandi ptiinka, apoka, a   n l pkak du utaa  wi Ejiptu.

40 Baji na *Aaron : *“Takun ba ibaţi bankdoon kapos  i kadunun, Moyit i amp nanun un du Ejiptu,  aan aamme jibi a  pi.”*

41  un n uur m nt , k  ba    ak ubay, ado pa wa pgur, a   liland r ulemp wi i en yi baka maakan.

42 K  Na ibaţi a   dek baka fe  awut baka k  bakd man njah nji baţi, jibi *ba upar Na ibaţi bajaku :

*“An ba aan biki *Itrayel, nji i i nafi arun abot ado b enjan bi pntuni pi n taam n subal i een n baak r du *pndi  i?”*

43 *Kadu  ki Molok na ibaţi i nan ki naku iin ka, na ptu pi Refan na ibaţi i nan annaamun ujah yul yi na aku  abot akak ad man.*

Ukaan k  nji kadolan naya pjuuk dko dlow dant pun utaa  wi Babilon.”

44 « H nku   i uko wi *kaloona kanjaan kadiiman k  Na ibaţi awo da, kul ki bateemun bamme aniin babiin awoonaan du bnkan : Moyit ado k  baboman ka jibi Na ibaţi ajakulu , aji na a ado ka kanaam ji ki awinun.

45 Wi babuk baka bayeenku  ka, a   ya na ka aneejan du n taak nji bayeenku  wal wi Yotuwa awoon  i p ih, wi Na ibaţi adookun ba aan biki n taak m nt   i kadun ki baka. K  kaloona m nt  kawo da te wal wi *Dayi  abiin aneejan p ih.

46 Dayi  anjalana  i kadun ki Na ibaţi, a    ehan aji anjal pdo baniwa katoh pa a, ul Na ibaţi i Yakob.

47 K  *Falomon a aan abi niwa katoh m nt .

48 « *And mun Maakan k  a aan awo aanji f    i itoh yi i en yi ba aan baj n ibomanun. Jibi *Na upar Na ibaţi ajaku :

49 *“Baţi bawoon pbu iin pi naan*

K  mbo  manwo di mnpafni iho  yi naan

Ajugun aji : Katoh kanaam hum ki ki nakniwnun ba,

k   un dakwoon dko dnoorf naani di naan ba?

50 *M nt  ka en ki naan kapa un iko yi bti i? ”* »

* 7:34 Pp n 3.1-10.

51 Fefan akak aji na baka : « An batam ikow, badënët rhaaş, nadënëmi,† akut apok *Uhaaş wi Naşibaţi, nawoha ji bateeman.

52 Ahoŋ ți baţupar Naşibaţi i i bateeman bawooŋ baanhajani ba? Badoo fiŋ bambiin aţup ubi wi Ńaaŋ Naţool. An nawul Ńaaŋ Naţool mënţ kē bafiŋi.

53 An nanyeenkuŋ Bgah bi Naşibaţi banţëpnun ți nwanjuţ, napok ptaş ba. »

Batap Fefan mŋlaak afiŋ

54 Wi baŋaaŋ biki *uruha batiinkuŋ haŋ, aşë deebaţër Fefan bnuura ado dumrën iŋiŋ.

55 Kē Fefan ul, i *Uhaaş wi Naşibaţi uneejuŋ, atum, aşë jaban kēş du baţi, awin pdēm pweek pi Naşibaţi, kē Yetu anaţ ți kaŋen kadeenu ki Naşibaţi.

56 Kē aji : « Natenan dwin baţi, kē bawo bhaab, kē *Abuk Ńiŋŋ aşë naţ ți kadeenu ki Naşibaţi. »

57 Wal mënţ kē başë huuran maakan anët ibaţ yi baka. Wi wi başaaŋ adëpa ți a bukal bti,

58 apul pulan apënan ți ubeeka, ajun ptapa mŋlaak. Bankntapulun mŋlaak mënţan bahankan imişa yi baka naţaşa alon anwooŋ katim ki Fawul.

59 Wi baktapulun mŋlaak hënk, kē Fefan aşë ņehan Naşibaţi aji : « Yetu Ajugun, yeenkan uhaaş wi naan. »

60 Wi wi aşaaŋ anup aşë huuh maakan aji : « Ajugun, kţo kafën baka pjuban pi badolon pi. » Wi akjakun haŋ aşë jëmşa.

8

1 Kē *Fawul adinan ți uko wi bafiŋuŋ Fefan.

Uyaaş uteek wi bahajanuŋ banfiyaaruŋ

Unuur mënţan, bajun phajan maakan banfëţuŋ Yerutalem afiyaar Yetu, kē bukal bti bawayşër ți ntaak ŋi *Yuda na *Famariya kē *banjaŋan ţaŋ badukiŋ.

2 Baŋaaŋ balon banjaan badëman Naşibaţi kē bamoy Fefan, aşë ţëga ți pketul.

3 Kē *Fawul ul, aşë wo ți phajan maakan pntuk pi banfiyaaruŋ bti, aji neeţ ți itoh, kamob biŋŋ na baaţ kawat ukalabuş.

4 Kē banwayşëruŋ bukuŋ başë ņaay na utaak, aţup Uţup Ulil Unuura.

Filip aţup Uţup Ulil Unuura du Famariya

5 Kē Filip, aya du ubeeka ulon, ți utaak wi *Famariya, aşë jun pţup baŋaaŋ uko wi *Krittu.

6 Wi baŋaaŋ bti batiinkuŋ iko iŋoŋarënaan yi Filip adolon abot awin ya, bamëban uko wi akţupun.

7 Kē hënk di di ŋntaayi ŋtum ŋapënuŋ ți baŋaaŋ biki ŋaneejuŋ, awuuh maakan, banţakmuŋ na bankjiinkuŋ batum kē bajebi.

8 Ți ubeeka mënţ baŋaaŋ balilan maakan.

9 Ńiŋŋ alon i bajaan bado Fimoŋ anjonuŋ ți ubeeka mënţ awo da. Ulempul uwo pdo kado dayaamu, aji do baŋaaŋ kaŋoŋar maakan. Ahomp aji awo ņaaŋ naweek,

10 kē baŋaaŋ batum baktiinka, bampoti na baweek. Baji baji : « Ńiŋŋ i awo mnhina mi Naşibaţi, mi bajaan bado mnweek. »

11 Baŋaaŋ batiinka, Țiki ajon kaŋoŋarën baka na dayaamu di ajaan ado.

12 Kē hënkun baŋaaŋ başë fiyaar Filip anjaan aţup *Uţup Ulil Unuura wi *Pşih pi Naşibaţi na wi Yetu Krittu. Banfiyaaruŋ bti, biŋŋ na baaţ, badolan *batitmu.

† 7:51 Bapiit aji baŋaaŋ « baanwalan rhaaş na ibaţ katëm » bawo ji banwooŋ baanfiyaari, baanji batiink Naşibaţi.

13 Kê Fimoŋ ul ti uleeful akak afiyaar, adolan batitmu abot abi duka duka ti ptaş Filip. Wi awinunŋ iko iñoŋarënaan na iko yi mnhina inkdolaniiŋ, añoŋari.

14 Wi *banjañan du Yerutalem batiinkunŋ kē baji bañaan biki Famariya bayeenk Uŋup wi Naşibaŋi, bayil da *Yowan na Fimoŋ Piyeer.

15 Wi babanunŋ, bañehan Naşibaŋi pa banfiyaarunŋ, *Uhaaş wi Naşibaŋi uhilna uwala ŋi baka,

16 ŋiki uundobi wala ŋi nin alonŋ ŋi baka. Badolan ŋaŋ batitmu ŋi katim ki Yetu Ajugun.

17 Wi wi Fimoŋ Piyeer na Yowan başaan apaf baka iñen ŋi ikow, kē Uhaaş wi Naşibaŋi uwala ŋi baŋamari.

18 Wi Fimoŋ aşaan awin kē Naşibaŋi awul Uhaaş wi nul bañaan wi banjañan bapafunŋ baka iñen, aŋij itaka aşë ji na baka :

19 « Naŋënaan nji kak phina mënŋ nkak nhilna ñaan i nji mpafunŋ iñen, ayeenk Uhaaş wi Naşibaŋi. »

20 Kê Fimoŋ Piyeer aşë teema aji : « Tëpan iya ikeŋ du, iwi na itaka yi nu, wi işalunŋ aji ihilan kanug na itaka uko wi Naşibaŋi ajaan aŋen ŋen.

21 Iinka nin kafah ŋi uko unktëpunŋ ŋi, uhaaş wi nu uunjintŋ ŋi kadun ki Naşibaŋi.

22 ŋaŋaan mnŋot mi nu, iñehan Ajugun : Ahinan kalunŋ kamiiru uşal uwuŋaan umbiinŋ ŋi iwi wunŋ.

23 Dwin kē iwo na bkujar na uhaaş wi buŋaan akuŋ ahot ŋi pekadu! »

24 Kê Fimoŋ aşë ji na bi Fimoŋ Piyeer na Yowan : « Nañehandëraan Ajugun an ŋi ñleefan, iko yi najakunŋ yan iwutna kabanën. »

25 Wi Fimoŋ Piyeer na Yowan baŋupunŋ uko wi bameenŋ ŋi Ajugun, wi bakŋupunŋ uŋup wi nul, aşë kak Yerutalem. ŋi bgah, baŋup Uŋup Ulil Unuura ŋi ñfët ñŋum nji Famariya.

Filip na namali i naşih ñaaŋ i Itiyopiya

26 *Uwanjut wi Naşibaŋi uŋiini na Filip, aji na a : « Yaan umbanŋ wi btamanu, du bgah banjaan bawoona Yerutalem kawala Gata, nin alonŋ aanwo ŋi ba »

27 Kê Filip aşë tool. Wi wi ayitunŋ na ñiinŋ alonŋ i Itiyopiya anwoonŋ namali i Kandaki naşih ñaaŋ i utaak mënŋ*. Niinŋ mënŋ awoona Yerutalem di ayaan pyaanŋ pi pdëman Naşibaŋi,

28 aŋiış. Aŋo ŋi ukaaru wi nul wi ñmpëlënt ñakpuluŋ aşë leyiir uko wi Itayi *Naŋupar Naşibaŋi apiitunŋ.

29 *Uhaaş wi Naşibaŋi kē uşë ji na Filip : « Yaan imob ukaaru wundu. »

30 Kê Filip aŋii, aŋog wa, aşë tiink namali kē akleyiir uko wi Itayi Naŋupar Naşibaŋi apiitunŋ, aşë hepara : « Imeha uko wi ikleyiirunŋ hënk i? »

31 Kê aşë teema aji : « Dbaa do do hum kado kame, woli baampibanaan wa. » Wi wi aşaanŋ ado kē Filip apaya ŋi ukaaru aŋo, aŋoga.

32 Dko di Ulibra wi Naşibaŋi di akleyiirunŋ dii di, daji :

« Ji unkaneel wi bakñooŋunŋ pya kafinŋ

Ji unkaneel umpoŋi ŋi kadun ki napuunk wa,†

Hënk di di ajaanŋ ayompan mntum.

33 Baneenana unwoonŋ wi nul, ŋi pwalan bkowul.

Ubida wi nul upën ŋi umundu wi

In akluŋ kakakalëş pntaali pi nul? »

* 8:27 ŋi ugrek awo ñaan i bakaşunŋ, baji bakaş wal mënŋ banjaan balempar naşih ñaaŋ. Ankaşaniin aanhil pkak ŋi bgah bi bayuday. † 8:32 Baji bapuunk ñkaneel, kajej pfaal kaşiriina ilaañ.

34 Kê namali aşê hepar Filip aji : « Dkooṭu kooṭ ṭupaan ṯnaañ i Naṭupar Naṣibaṭi aṭiiniyaanun ḥenk? Ul ṭi uleeful a kême alon? »

35 Kê Filip aşê ṭepna ṭi umpiitun wun, aṭupa *Uṭup Ulil Unuura wi Yetu.

36 Wi bakyaan na bgah, aşê ban ṭi dko di meel, kê namali aşê ji na a : « Meel mi mi, we uneenanun ndolan *batitmu ba? » [

37 Filip aji : « Woli ifiyaar na uhaaş wi nu bti, ihilan kayeenk batitmu. » Kê namali aşê teem aji : « Aa, dfiyaar kê Yetu *Krittu awo abuk Naṣibaṭi. »]

38 Namali ado kê banaṭan ukaar, kê bawala bukal batëb bti ṭi meel, kê Filip adola batitmu.

39 Wi bapënuṭ ṭi meel, kê Uhaaş wi Ajugun uşê jej Filip, kê namali aankak awina. Namali aya na bgahul alilan maakan.

40 Kê ul Filip, aşê winana du ubeeka wi Atot aşê ṭup Uṭup Ulil Unuura ṭi ṇbeeka bti ṇi aṭëpnun te adoo ban wi Kayṭaraya.

9

Fawul afiyaar ḥenkun Yetu Krittu

1 Wal mënṭan, kê *Fawul aşê bi duka duka ṭi pbëg baṭaşar Yetu, abot ala pṯin baka.

2 Aya hepar *naşih i baṭeṭan kê awula uworda umpiitun pa baweek biki *katoh kañehanaani du Damat. Fawul aṇal kaya kaṭenk baṭaş bgah bi Yetu du Damat, biinṭ kême baaṭ, kamob baka kañooṭ Yerutalem.

3 Wi akyaan ṭi bgah ado ten Damat, ṭi dko mënṭ bjeehi bweek banwoonun baṭi kê başë mara mara agura, ajehana.

4 Kê aşê jot ṭi mboş aşê ṭiink pdiim plon kê pakjaka aji : « Fawul, Fawul, we ukaaṇ kê ikhajanaan ba? »

5 Fawul kê aşê hepar aji : « Iwi in ula ba, Ajugun? » Kê aşê teema aji : « Nji Yetu a, ikhajanun.

6 Kê nşê ji inaṭa, ineej ubeeka baya kaṭupu uko wi iwoon kado. »

7 Bangakandërun bayaaş na a banaṭ, baanhilan bṭup ṭiki balenk maakan : baji batiink pdiim, bë baanji bawin nin ṯnaañ alon.

8 Fawul anaṭa ṭi mboş ahaabëş kêş aşê wo aankak awin nin ukoolan, batënṭul baṭijana ṭijan aneejanaan Damat,

9 kê aṭo da ṇnuur ṇwajanṭ aantee, aandaani akuṭ aduka nakuul.

10 Kê uşê ka ṯiinṭ alon naṭaşar Yetu i bajaan bado Ananiyat anwoon du Damat. Aka mnwin, awin Ajugun, kê aji na a : « Ananiyat! » kê ahepn'a aji :

11 « Ajugun, nji wi. » Kê Ajugun aşê ji na a « Yaan du bgah bi katim ki Bgah Btool, ihepar du katoh ki Yudad, ṯnaañ i bajaan bado Fawul, awo i utaak wi Tartuṭ. Awo da aṯehan Naṣibaṭi,

12 aşê ka mnwin awin, ṯnaañ alon i katim ki Ananiyat, ambiyi apafa iñen akakna ado kawin. »

13 Ananiyat ateema aji : « Ajugun, dṯiink kê bañaan batum baktiiniyaan buṭaan bi adolon bañaan banfiyaarun du Yerutalem.

14 Kê ṭi Damat ṭi, *baṭeṭan baweek bawula du Yerutalem uworda umpiitun, wi ahilni kamob bañaan bti bankdëmanun uko wi ṯu. »

15 Kê Ajugun aşê jaka : « Yaani, ddat ṯiinṭ mënṭan un, pa adolën mmeetana ṭi banwoon baanwo bayuday, ṭi başih biki baka, na ṭi *bayuday.

16 Dluṇ kadiimana bdidi naan mnhaj mi awoon i kahaj bti pa nji. »

17 Kê Ananiyat aşê ya wal mënṭ, aneej du katoh, apafa iñen aşê ji : « Fawul ayiṭ naan, Ajugun Yetu, ampënuṭ ṭi kadunu du bgah bi ikṭëpnun, ayilnuṭ, ikakna ido kawin, ikuṭ iṭum na *Uhaaş wi Naṣibaṭi. »

18 Ți dko mēnț iko ji ipepat ikanșa Ți kēș ki nul ajot, kē akak awin bnuura. Wi wi anaȚiin ayeenk *batitmu.

19 Wi adeen, kē uleef ukak na a.

Fawul aȚup UȚup Ulil Unuura du Damat

*Fawul aȚo na baȚașar Yetu biki Damat ŋnuur ŋlon.

20 Aandoo kak ayoonk așē neej Ți *katoh kañehanaani ki bayuday aȚup aji Yetu awoon Abuk NașibaȚi.

21 Bañaan bti banktiinkulon bañojar așē ji : « Mēnț ul Ți uleeful awoon du Yerutalem ado na bañaan bti bankdēmanuȚ Yetu mēnț i? Aambi bi pmob baka kañooȚ du *baȚejan baweek i? »

22 Kē Fawul așē tamanaara taman Ți pdiiman *bayuday biki Damat banwoon baanhilana pnēt, kē Yetu awoon Krittū.

23 Wi ŋnuur ŋlon ŋaȚepun, kē bayuday balon bașē tiinkar pa pfiȚ Fawul.

24 Kē așē me uko unkbomandēruȚ. Badoo kak kak aji bayeȚ ilēman yi ubeeka, pnak na utejan kahilna kafija.

25 Unuur ulon na utejan baȚașar Yetu kē baȚu'a Ți pkaar pweek*, aȚepana Ți bhēr blon banwoon Ți uniw, awalana uniw unfooyun ubeeka. Wi wi așaan atool pya Yerutalem.

Fawul akak Yerutalem

26 Wi *Fawul abanuȚ Yerutalem, ado na pnaakiir na baȚașar Yetu kē bañaan mēnț bașē Ți a, Țiki baanfiyaar aji akak aȚaș Yetu na manjoonan.

27 Kē Barnabat așē yeenka wal mēnț, adiimana *banjaan. Wi wi abaan akakalēș baka jibi Fawul ayiti na Ajugun Ți bgah, kē aȚiini na a, na jibi aȚupuȚ na mntēȚ uȚup wi Yetu du Damat.

28 Wal mēnț kē așē bi duka duka Ți pñaay na baka Ți Yerutalem aȚup na mntēȚ uȚup wi Ajugun.

29 Aji Țiini na *bayuday banjaan baȚup *ugrek, kateȚ na baka, kē bukuȚ bașē do na pba na a.

30 Wi baȚașar Yetu bameeȚ uko waȚ așē ŋooȚa ubeeka wi Kaytaraya, kē dul di di bayaȚ adolna kē aya ubeeka wi Tartut.

31 Pntuk pi banfiyaaruȚ Yetu pawo wal mēnț Ți bnuura Ți utaak wi *Yuda bti, Ți *Galilay na Ți *Famariya. Payaha ya kadun Ți ptiink Ajugun. *Uhaaș wi NașibaȚi utēȚȚen banfiyaaruȚ Yetu, kē baktiink Ajugun, abot atuma tum na ŋnuur nuur.

FimoȚ Piyeer ajeban Ayne du ufēȚ wi Luda

32 Kē wal mēnț, FimoȚ Piyeer, jibi ajaȚ añaay na bañaan, așē wala du banfiyaaruȚ Yetu banfēȚun du Luda.

33 AȚēnk da ŋiintȚ alon i bajaȚ bado Ayne anȚakmi awo Ți kalișa ŋșubal bakreȚ.

34 Kē FimoȚ Piyeer așē jaka : « Ayne, Yetu ajebanu, naȚin iboman kalișa ki nu bdidi'u! » kē anaȚa Ți dko mēnț.

35 Bañaan bti biki Luda na biki ufēȚ wi FaroȚ wi bawinuluȚ, așē fiyaar Ajugun.

FimoȚ Piyeer anaȚan Tabita Ți pkeȚ du ubeeka wi Yope

36 ŊnaȚ alon naȚașar Yetu i bajaȚ bado Tabita (katim kaȚ kawoon Ți uȚup *ugrek Dorkat: dawoon ubata) awo du ubeeka wi Yope. Awo ŋnaȚ anjoobi bkow, aji Țēnka Țēnk bajuuk, kado bnuura.

* 9:25 Pkaar pawo kakah kaweeck.

³⁷ Amaak ti nnuur mēnt aket. Wi bañowuñ puum ašē jej pa apayan du meet di bko duut†.

³⁸ Jibi Luda dañogun na Yope, bañašar Yetu kē batiink kē Timon Piyeer awo da, ašē yil da biinť batēb aji na baka baya baji na a abi hēnkuñ.

³⁹ Anaťa ti dko mēnt aya na baka. Wi abanuñ, badola kē apaya bko duut. Baat bayot bti banať ti kadunul awooni abot ayuuñ imiša yi Tabita abiin alēt wi ahojuñ na baka.

⁴⁰ Timon Piyeer ado kē bapēnan bañaan bti, ašē nup añehan Našibaťi. Wi awuğšiiñ ataañ na puum ašē ji : « Tabita naťiin. » Ahaabēs kēs, kē wi awinuñ Timon Piyeer, ašē naťa aťo.

⁴¹ Timon Piyeer kē ašē wula kañen aťenka pnaťa, ašē du baat bayot, na banfiyaaruñ bandukiin adiiman baka kē awo najeb.

⁴² Bañaan bti ti Yope batiink uko unťepuñ, kē baťum bakak afiyaar Ajugun Yetu.

⁴³ Timon Piyeer afēt du Yope ajon du uko ñiinť aloñ nalemp injan anwoon katim ki Timonj.

10

Korneliyut awin uwanjut du Kaytaraya

¹ Ñiinť aloñ i bajaan bado Korneliyut, awo tfa du ubeeka wi Kaytaraya, awo naweek i bangoli iñeen-week du pntuk pandu'aniin Itali.

² Ñiinť an aji dēman akuť afiyaar Našibaťi ul na biki katohul bti. Aji tēnk bajuuk *bayuday abot aji ñehan Našibaťi unuur undoli.

³ Unuur uloñ na pnak, kaya nwoori nwanjanť, Našibaťi ahaabša kēs kē awin bnuura *uwanjut wi Našibaťi uloñ kē ubi aneej du katohul ašē ji na a : « Korneliyut! »

⁴ Kē Korneliyut ašē jaban uwanjut kēs, alēnk ašē teem wa aji : « Ajugun we wa ba? » Kē uwanjut ušē teema aji : « Našibaťi atiink pñehan pi nu akuť awin bnuura bi ijaan kdo bajuuk, aanťilmi'u.

⁵ Hēnkuñ yilan biinť baloñ du Yope ido ñiinť anwoon Timon andu'aniin Piyeer, abi.

⁶ Awo nayaant i ñiinť aloñ anwoon Timon kak ašē wo nalemp injan, anfētun du kakab bdēk. »

⁷ Wi uwanjut unťiiniin na a uyahañ ya, kē ašē du balemp batēb biki katohul na nangoli aloñ ti biki ašihuñ anfiyaaruñ Našibaťi maakan, abot aji lemp du uko Korneliyut.

⁸ Aťup baka uko unťepuñ bti ašē yil baka kē baya Yope.

⁹ Wi unuur ujintuñ, kē bayili bakya na bgah, adoo ñog Yope. Timon Piyeer apaya wal mēnt ti ušan* añehan Našibaťi, wal mēntan unuur udiinji.

¹⁰ Kē ubon ušē de a kē anjal pde. Wi bawoon ti pjuña, Našibaťi ahaabēša kēs kē ašē mara mara awin

¹¹ baťi kē bawo bhaab, kē uko uloñ ušē wala ti mboš, unnaami kaloona kaweek kantananiin ti imbiint ibaakēr.

¹² Nntaam nji katoh na nji uťeeh bti, nankpuliin na nankyiťuñ, nawa ti ka meet.

¹³ Kē ašē tiink pdiim ploñ kē pakjaka aji : « Timon Piyeer, naťiin, fiñan na, ide. »

¹⁴ Kē ašē teem aji : « Ajugun, nin! Wi mbuknaaniin, mēmbaan kadeha uko wi *Bgah baneenanuñ kēme uko uťop uloñ. »

† 9:37 Wal mēntan, baji baniw itoh, kapaf, imeet iloñ kawo bko duut. * 10:9 Itoh iji iwo na dko dlon du bko duut, dandaanuñ, di ñaan ahiniin kaťo, kēme kapint.

15 Kë pdiim pakak ajaka : « Uko wi Naşibaţi adinanuñ ñaan ade, mënţ iwi iwoon kajı uţopi. »

16 Pdiim paţini na a hañ nyaaş njwajanţ, kë kako kaşë pula, akak baţi.

17 Ahum kaşal uko wi Naşibaţi aňaluñ kaţupa, kë bayili biki Korneliyut bankrabuñ uko Fimoñ nalemp injan başë wuj ţi plëman.

18 Bahuuran kameena me Fimoñ andu'aniin Piyeer awoha nayaanţ i katoh mënţ.

19 Fimoñ Piyeer ahum kaşal uko wi awinuñ, kë *Uhaaş wi Naşibaţi uşë ji na a : « Biinţ bawajanţ buk bukuñ ala'u. »

20 Waliin hënkun igakandër na baka naya, işë iwut kaţaaf nin ukoolan, ţiki nji dylun baka.

21 Kë Fimoñ Piyeer awala ayit na bañaan mënţan. Aji na baka : « Nji wi. Dwoon ñaan i naklaan. We uţjanaan? »

22 Bateema aji : « Naweeke i bangoli, Korneliyut, ñaan natool, anfiyaaruñ Naşibaţi, kë bayuday bti bamagana, ayilun un. Uwanjut wi Naşibaţi ulon ujakuñ na a aji awo kadu'u du katohul kaţiinku iţupa uko wi iwoon kaţupa. »

23 Fimoñ Piyeer aneejan baka ţi katohul, ado baka kë bawo bayaanţ biki nul.

Wi nfa mambanuñ, kë Fimoñ Piyeer aşë gakandër na baka, ul na bañaan baloñ biki Yope banfiyaaruñ Yetu.

24 Aban Kaytaraya na baka ţi unuur utëbantën. Korneliyut adu bayiţul na banohul biki kaţëb, kë baţo pyoonk baka.

25 Wi Fimoñ Piyeer abanuñ ţi katoh, Korneliyut kë aşë naţa ţi dko mënţ aya ayit na a, ajot ţi ihoţul, adëmana.

26 Fimoñ Piyeer ajaka : « Naţiin » aşë ţenka kë anaţaa, abaa ji na a : « Nji dwo ñaan najën ji iwi. »

27 Aţiini na a, aşë neej, awin bañaan batum banţoon aşë ji na baka :

28 « Name kë pnaakiir na banwoon baanwo bayuday, këme pţo na baka paneenan ţi nja bayuday. » Kë Naşibaţi aşë dolën nji ţi uleef wi naan, kë nyikrën kë pnaakiir na ñaan anwoon aanwo nayuday paanwuţi.

29 Ukaan kë wi idu'ënuñ, kë mbi kabi bi, bë mënţaaţ ţaaf nin ukoolan. Dňal hënkun kame uko wi iduurni.

30 Korneliyut kë aşë teema aji : « Udo njnuur njwajanţ, ji woori wi nji kaţupuñ na iwi hënk, kaňog njwoori njwajanţ nj pnak, dţo aňehan Naşibaţi du katoh ki naan. Kë ñaan alon anknuruñ aşë mara mara apën ţi kadun ki naan

31 ajakën : “Korneliyut, Naşibaţi atiinku akuţ aleş jibi ijaan kţënk bajuuk.

32 Yilan keeri du Yope baya bado ñiinţ anwoon Fimoñ andu'aniin Piyeer abi ţi. Awo nayaanţ i katoh ki Fimoñ nalemp injan anfeţuñ du kakab bdëk.”

33 Ţi dko mënţ, kë nyil kë badu'u, kë idinan abi aţënkun ţi. Hënkun nţo ţi kadun ki Naşibaţi un bti, kaţiink iko bti yi Ajugun ajakuñ ibi iţupun. »

Fimoñ Piyeer aţup Korneliyut na bayiţul Uţup Ulil Unuura

34 Kë Fimoñ Piyeer aşë Ţiini na bañaan aji : « Dbaan ayikrën kë Naşibaţi aanji paţşër.

35 Kë ţi utaak undoli woli ñaan afiyaara akuţ aţaş bgahul aji wo na a.

36 Awul uţup wi nul bañaan biki *Itrayel : *Uţup Ulil Unuura wi mnjeeh ţi Yetu *Krittü, ul anwoon Ajug bañaan bti.

37 Name iko inţëpuñ bti ţi *Yuda ; ijunna *Galilay, wi *Yowan aţiiniyaanuñ *batitmu aba.

³⁸ Name Yetu mēnt ampënnun *Nataret, nawin jibi Naşibaţi adatulun awula *Uhaaş wi nul na phina. Name kak kē añaay na dko bti ado bnuura, ajeban bañaan biki *Untaayi Uweek uknooranun, ũiki Naşibaţi awo na a.

³⁹ Kē nja ņwo bamaar biki uko wi adolun bti ũi Yerutalem na utaak wi *bayuday bti. Ul, i bafinun wi bapanulun ũi pmul.

⁴⁰ Ul, Naşibaţi anašana ũi pkeţ ũi unuur uwajantēn aşē diimana bañaan.

⁴¹ Mēnt bañaan bti bawinulun, un ũaŃ biki Naşibaţi ajonun ndati, aji ņwo bamaar, un ņndaanun akuţ ade na a, wi anaũiin ũi pkeţ.

⁴² Kē aşē ji na un ņũup bañaan uko wi ņmaaranun: Ul kak i i Naşibaţi adaturun aji awo nawayēş bũup i bañaan bajeb na bankeţun.

⁴³ Ul kak Yetu i i *baţupar Naşibaţi bti baktiiniyaanun wi bajakun: Ńnaan anfiyaarulun, ũi mnhina mi Yetu mēnt ipekadu yi nul iji ipēn bti. »

Uhaaş wi Naşibaţi uwala ũi banwoon baanwo bayuday

⁴⁴ Fimon Piyeer ahum kakakalēş iko yun, kē *Uhaaş wi Naşibaţi uşē wala ũi bañaan bti banktiinkun uţup wi nul.

⁴⁵ *Bayuday banfiyaaranun baŃŃooţanulun baŃŃar maakan, wi bawinun kē Naşibaţi adoo ũen banwoon baanwo bayuday Uhaaş wi nul, ũiki

⁴⁶ batiink baka, kē baktup ņũup ņmpaţi akuţ adēman Naşibaţi. Fimon Piyeer akak aũiini na baka aji :

⁴⁷ « Ńnaan alon akak ahinan kaneenan bado bañaan biki *batitmu i? Bukal banyeenkun Uhaaş wi Naşibaţi ji nja. »

⁴⁸ Piyeer ado kē bado baka batitmu ũi katim ki Yetu, kē bañaan bakak aŃehana aji aţo da ņnuur ņlon.

11

Fimon Piyeer akakalēş biki Yerutalem uko wi awinun

¹ *BanjaŃan na banfiyaaranun Yetu bti banwoon ũi *Yuda batiink kē banwoon baanwo bayuday badoo kak afiyaar Uţup wi Naşibaţi.

² Wi Fimon Piyeer akakun ubeeka wi Yerutalem, *bayuday banfiyaaranun kē başē ņoman na a aji :

³ « Ibaa do do hum adoo neej ũi itoh yi banwoon baanwo bayuday, ade na baka ba? »

⁴ Kē Fimon Piyeer aşē jun pkakalēş baka bnuura iko jibi iţēparun du ujuni.

⁵ « Dbi wo du ubeeka wi Yope aŃehan Naşibaţi, kē aşē haabşaan kēş kē nwin uko ulon kē uwalnaana baţi, uwo wo ji kaloona kaweeek kantananiin ũi imbiint ibaakēr, kē kabi awala aban ũi nji.

⁶ Djaban ka kēş, aşē win ũi ka meet ņntaam ņi katoh na ņi uţēeh bti, ņanjaan ņpula na ņanjaan ņyaif,

⁷ aşē tiink pdiim plon kē pakji na nji : “Fimon Piyeer, naũiin, firjan ņa, ide!”

⁸ Kē nteem pa aji : “Ajugun, nin! Wi mbuknaaniin, uko wi bgah baneenanun kēme uko uţop ulon uumbaany kaneejarēn mntum.”

⁹ Kē pdiim pakak apēna baţi aji : “Uko wi Naşibaţi adinanun pde, mēnt iwi iwoon kaji uţopi.”

¹⁰ Udo han ņyaaş ņwajanţ, kē iko bti işē kak baţi.

¹¹ ũi dko mēnt, kē biint bawajanţ balon biki bayilnun ubeeka wi Kaytaraya başē ban ũi katoh ki ņwoon.

¹² *Uhaaş wi Naşibaţi kē uşē jakēn wutan kaţaaf nin ukoolan, yaan na baka. Bañaan banfiyaaranun paaj kē bagakandēr na nji kē ņya du uko Korneliyut.

13 Ké ašë kakalëšun jibi awinari *uwanjuť kę ubi aneej du katohul ašë ji na a : “Yilan ñaanj alonj du Yope ido Fimonj andu'aniinj Piyeer abi ři,

14 alunj kaťupu nřup nanklunj kabuuranu iwi na biki katohu.”

15 Djaka jak djun bťup, kę Uhaaš wi Našibaťi ušë wala ři baka jibi ubiin awala ři un du kateeku.

16 Kę nšë leš wal męnt uťup wi Ajugun, wi abiin aťup aji : “Yowan abattaar na meel, kę an, našë lunj kayeenk *batitmu bi Uhaaš wi Našibaťi.”

17 Woli Našibaťi aťen bañaanj biki alinjan na un wi nkakunj řa afiyaar Yetu *Krittu Ajugun, woon nji nandayanaan i, dhilanunj kaneenan Našibaťi ado uko wi ašalanj? »

18 Wi batiinkunj hanj ašë walan nřaas, adęman Našibaťi aji : « Manjooanan ma keeri, banwoonj baanwo bayuday bahil kakak du Našibaťi kakuj kaka ubida wi manjooanan, Našibaťi aťenunj baka wa. »

Kabuka ki pntuk pi banfiyaarunj du Antiyoka

19 Wi Fefan akeťunj kę bašë kak ahajan banfiyaarunj, kę bawayšeri. Balonj baya ado ban utaał wi Feniti, kę balonj baya te unjiw wi Kiprut, kę balonj baya kak te ubeeka wi Antiyoka, ašë jukanaara *bayuday řań *Uťup Ulil Unuura.

20 Kę banfiyaarunj balonj banwoonunj Kiprut na Kuren bašë ya Antiyoka aťup banwoonj baanwo bayuday kak Uťup Ulil Unuura.

21 Mnřina mi Ajugun manřenk baka kę bañaanj baťum bafiyaar akuj akak du Ajugun.

22 Wal wi biki pntuk pi banfiyaarunj pi Yerutalem batiinkunj iko yanj, kę bašë do Barnabat kę aya Antiyoka.

23 Wi abanunj, alilan maakan řiki awin bnuura bi Našibaťi ři bañaanj biki ubeeka męnt ašë ji na baka bataman ři pfiyaar Ajugun ři řřëb yi baka.

24 Barnabat awo ñaanj najoob bkow antumunj na *Uhaaš wi Našibaťi, akuj afiyaar Ajugun, kę bañaanj baťum bafiyaar akuj akak ři Ajugun.

25 Barnabat aya wal męnt řartuť pla řawul.

26 Wal wi awinulunj ašë kak na a ři Antiyoka. Wi wi bašaanj aťo ři pntuk pi banfiyaarunj męntan puń ušubal upëb bukal batëb ajukan bañaanj baťum. Kę ři Antiyoka męnt di di bajunnunj pdu baťašar Yetu aji « barittonj. »

27 ři nřuur męntan nřunj, kę *baťupar Našibaťi balonj bawoona Yerutalem aya Antiyoka.

28 Alonj ři baka i katim ki Agabuť, i Uhaaš wi Našibaťi uneejunj kę ašë naťa, aťup baka aji ubon uweek ulunj kawo ři umundu bti (kę wul ubiin awoha ři wal wi pših pi Klodiyuť).

29 Wal męntan kę baťašar Yetu biki Antiyoka bašë tiinkar aji andolonj awul uko wi ahilanunj kaťenkna banfiyaarunj biki utaał wi Yuda.

30 Kę hęnk di di badolonj, Barnabat na *řawul kę baya wul baweeł biki pntuk pi banfiyaarunj itaka yi bajuntunj.

12

Herod Naših ahajan banfiyaarunj Yetu

1 Wal męnt *Herod naših akak ři phajan banfiyaarunj Yetu balonj.

2 Ado kę bafunj *Jakob naweeł *Yowan na kakej.

3 Wi awinunj kę wanj ulil *bayuday ašë taman, ado kę bamob Fimonj Piyeer (uwo ři wal wi *ufettu wi ipoom indať).

4 Wi amobunj Fimonj Piyeer, ado kę bawata ukalabuš ašë řu bangoli, kę baji baluťšar babaakër babaakër pyeńa. Ańal karuhnaana Fimonj Piyeer ři kadun ki bañaanj bti woli *ufettu wi mnjееh uťëpi.

5 Hënk, kē batuh Fimon Piyeer ayeŋa bnuura. Wal mēnt kē banfiyaaruŋ bašē ñehan maakan Našibaŋi pa a.

6 Ți utejan unțaanuŋ unuur wi Herod ațuun pluŋ kado *uruha wi Fimon Piyeer, kē awo Ți ptoof pi bangoli batēb aŋoyēnt. Batana na mnkorentu, kē bayeŋ baloŋ bakak anaŋ Ți plēman pi ukalabuș.

7 Ți dko mēnt, kē *uwanjuŋ wi Ajugun ușē bi, kē ukalabuș ukak ajeeh maakan. Uwanjuŋ ukob koban Fimon Piyeer Ți kantaagan ahuma așē ji na a : « Faraan inațal » Ți wal mēnt, kē mnkorentu manșē pēnna Ți iñen yi Fimon Piyeer ajot.

8 Uwanjuŋ kē ușē ji na a : « Națin ibomandēr! » kē Fimon Piyeer ado jibi ujakuŋ. Kē uwanjuŋ ukak ajaka : « Jejan bayeti bi nu, ițașen. »

9 Bapēn Ți ukalabuș kē Fimon Piyeer aktaș uwanjuŋ aamme aji uko unktēpuŋ hēnk, uwo manjoonan, așal aji ațaafi țaafi.

10 Hēnk kē bațēp bayeŋ bateek, ațēp batēbantēn, așē ban du plēman pweek pntak panwujun du ubeeka. Plēman pahaabșa bddi pa, Ți kadun ki baka. Bapēn ațēp na bgah bloŋ ; Ți dko mēnt, kē uwanjuŋ ușē neem.

11 Wal mēnt, kē uhaaș ușē kak na Fimon Piyeer kē așē ji : « Dbaan ayikrēn hēnkun, manjoonan ma. Ajugun ayil uwanjuŋ wi nul, aburanaan Ți phina pi Herod, na Ți iko iwuțaan bti yi bayuday bașaluŋ pdolēn. »

12 Wi Fimon Piyeer așalntēnuŋ uko mēnt, așē tool aya du uko *Mariya anin Yowan andu'aniin Marku. Bañaan batum bayit da añehan Nașibaŋi.

13 Akob Ți plēman, kē nalemp ñaaț aloŋ andu'aniin Rode așē ñog, ahepar ñaan ankobun.

14 Ayikrēn pdiim pi Fimon Piyeer așē lilan maakan, aando haabēș plēman, aȚi akak meeț aji na bañaan: « Fimon Piyeer a! Awoon du plēman, du bdig. »

15 Kē bașē teema aji : « Iwi iyilaa » kē ul așē mēbana Ți uțup wi nul, kē bașē kak ajaka : « Om uwanjuŋ wi nul wa? »

16 Wal waŋ bti, Fimon Piyeer awo Ți pkob Ți plēman. Banfiyaaruŋ Yetu bahaabēș, awina așē ñoŋar maakan bukal bti.

17 Anēț baka kañen bayompna, așē kakalēș baka jibi Ajugun adoluŋ te kē adoo pēn du ukalabuș. Așē ji na baka « Nayaan națup uko mēnt Yakob, na banfiyaaruŋ bukundu. » Wi abaan, așē kak aya dko dmpaȚi.

18 Wal wi unuur ujintun, bangoli bañoŋar maakan așē hepar dko di Fimon Piyeer abaan aya ya?

19 Herod ațu bañaan pla'a, kē nin aloŋ aanwina win. Wi aheparun bayeŋ, așē do kē bafin baka. Wi uko waŋ uțēpuŋ, kē Herod așē pēn du utaak wi *Yuda aya ado ŋnuur ŋloŋ du ubeeka wi Kaytaraya.

Pkeț pi Herod Nașih

20 *Herod adeebațēr bnuura wal mēnt bañaan biki ŋbeeka ŋi Tir na Fidoŋ, kē bașē tiinkar aji baya kawina. Bajunna ațini na Blattut, nalempar Herod aloŋ i ahațun, awat Ți ploolan na a. Wi babaan așē ya du Herod, akooța aba na udeeb, bateer. Uko ude wi baka uji uwoona du utaak wi Herod Nașih.

21 Ți unuur wi Herod adatuŋ, ul Ți uleeful, awohara imișa yi pșih ațo Ți pțij pi pșih, așē țini na bañaan, jibi ajonuŋ kado.

22 Bañaan kē bașē maagatēna maakan aji : « Mēnt ñaan najēn akțiiiniŋ hēnk, nașibaŋi nampoți a! »

23 Ți dko mēnt kē *uwanjuŋ wi Ajugun ușē koba, țiki aandēman Nașibaŋi. Ŋkuț ŋajota kayin, kē aketi.

24 Kē bañaan banfiyaaruŋ Uțup wi Nașibaŋi akuț atiink wa bașē țuma tum pya.

25 Wi bi Barnabat na *Fawul, babaan ulemp wi babin pdo ti ubeeka wi Yerutalem, bapen da, asê ya na *Yowan andu'aniin Markut.

13

Barnabat na Fawul baya kayili

1 Du Antiyoka, uka tfa ti pntuk pi banfiyaarun, *batupar Naşibați na *bajukan Bgah : Barnabat, Tımeyon andu'aniin najenal, Lutiyut i Kuren, Manayeen nanoh i kpot i *Herod Naşih i *Galilay, na *Fawul.

2 Unuur ulon wi bawoon ti pdeman Naşibați abot ayiman, *Uhaaş wi Naşibați kê usê ji na baka : « Nadatan Barnabat na Fawul babi bawo wo ti ulemp tañ unkaan kê ndu baka. »

3 Wi bayimanun akut añehan Naşibați, asê paf baka iñen ti ikow, awutan baka kê bayaa.

Barnabat na Fawul batup Uşup Ulil Unuura du unjiw wi Kiprut

4 Jibi *Uhaaş wi Naşibați uyilun baka hênk, Barnabat na *Fawul baya du ubeeka undu'aniin Feluka, dul di di bajejnun ulantu, aya unjiw wi Kiprut.

5 Wi babanun ubeeka wi Falamina asê jun pjukan Uşup wi Naşibați ti *itoh iñehanaani yi bayuday. Bawo na *Yowan Markut, kê aktênk baka.

6 Kê wi bamuurun unjiw bti, adoo ban ubeeka wi Pafot, asê yit da na ñaan nayaamu i bajaan bado Bar-Yetu, awo nayuday asê ji homp kaji ul awo *Natupar Naşibați.

7 Ñiint mênţan un awo du uko Fergiyut Pawulut nantuña i unjiw anwoon ñaan natit. Nantuña un ado kê badu Barnabat na Fawul ũki anjal ptiink Uşup wi Naşibați.

8 Kê Elimaat nayaamu (hênk dawoon katimul ti *ugrek) asê pok uko mênţ wun, aanjal nantuña awugês uşal.

9 Kê Uhaaş wi Naşibați usê neej wal mênţ atum ti Fawul - i bakaan aji bado *Pawulu ; - ajaban Elimaat kês, asê jaka :

10 « Iwi, iwo ñaan antumun kaguuru na mnafrên, abuk *Untaayi Uweek! Anwoon aanjal ptép ti bgah, lum di di ibaan aţañan tañan pdo kapenan bañaan ti bgah btool bi Ajugun ba?

11 Tenan hênkun Ajugun aşaan akobu, ikak nakuul, iinkak awin bnuur te nnuur nlon ndoo ntaşep. » ũi dko mênţ, kês kafel na Elimaat, kê akfooy na dko ala ñaan nañooţa.

12 Nantuña i unjiw afiyaar Yetu wi awinun uko unţepun, akak añonar maakan ti pjukan pi uko wi Ajugun.

Pawulu na Barnabat bajukan Uşup Ulil Unuura du Antiyoka di Pitidi

13 *Pawulu na batênţul bajej ulantu du ubeeka wi Pafot, pya ubeeka wi Perga unwoon du utaak wi Pamfili. *Yowan Markut aduk baka da awugşa akak Yerutalem.

14 Kê bukal başê juţa ti bgah bi baka. Bamuur Perga aya aban ubeeka wi Antiyoka du utaak wi Pitidi. ũi *unuur wi pnoorfên wi bayuday, kê başê neej du *katoh kañehanaani aţo.

15 Wi baleyiirun nlibra ni *Bgah bi Moyit, na nşup ni *batupar Naşibați, kê baweek biki katoh kañehanaani başê do kê bahepar baka aji : « Batênţ naan, nakale uko uşup unhanun katênţên bañaan biki bti, nañog katiinkana. »

16 Pawulu kê asê naţa, anêt baka kañen, asê ji : « An bañaan biki *Itrayel na an bti nandemanun Naşibați, natiinkan.

17 Naşibaţi i pntaali pi nun, pi Itrayel, adat başınun, adëman pntaali pi baka, wi bawoon bayaanţ du utaak wi Ejiptu. Apënan pa du Ejiptu kak  i mnhina mi nul.

18 Awo na başınun du *pndiış nşubal iñeen nbaakër, alem p na baka.

19 Awet nraaşa paaj na ulon  i utaak wi Kanaan, aje mboş awul babukul biki Itrayel,

20 uko waŋ udo nşubal iñeen-week nyaaş nbaakër na iñeen kañeen (450).

« Wi waŋ uţëpun, k  aş  wul baka baweek te wal wi Famiyel Naşupar Naşibaţi abiin abi.

21 Wi wi başaan ahepar Famiyel pka naşih, k  Naşibaţi awul baka *Fawul abuk Kit i pşini pi Benyamin, k  aşih baka nşubal iñeen nbaakër.

22 Wi abiin apënan Fawul, aş   u *Dayiţ  i pşih. Ul Dayiţ m nt , h nk di di Naşibaţi a iiniin uko wi nul, aji :

“Dwin  i Dayiţ abuk Yete, ñaan i uhaaş naan uŋaluŋ, dme k  ahil kaluŋ kado uŋal wi naan bti.”

23  i pşini pi nul pi pi Naşibaţi awulun Itrayel Yetu, *Nabuuran Bañaan, jibi abiin ahon  fa.

24 Yowan, ambiin Yetu uteek, ajukan  i Itrayel bti pwut pjuban na pyeenk *batitmu.

25 Yowan ji abi ado kaba ulemp wi nul, aji na baka : “Naşal aji dwo in ba? Nji m nw  ñaan i naşaluŋ aji dwo, natenan, alon aluŋ kabi  i kaf  ki naan, i mpo uŋ maakan p up kaf n şa işapaat.”

26 « An bat nt naan, an biki pntaali pi *Abraham na an bti, nand manuŋ Naşibaţi : nja biki Naşibaţi awuluŋ u up wi mbuur.

27 Bañaan banf tuŋ du Yerutalem na baweek biki baka, baamme k  Yetu awoon Nabuuran Bañaan. K  baankak ate n  up nji ba upar Naşibaţi nji bajaan bapiban baka  i unuur undoli wi pnoorf n, aş  baañsaan pdo jibi ujakuŋ wi ba uun pbi kafuŋ Yetu.

28 Baanka uko utapara aş  ji na *Pilat ado bafin .

29 Wi ba ëpanuŋ iko bti impiitaniin  i a, bawalana  i kru , ahetana du bh r.

30 K  Naşibaţi aş  naţana  i pke .

31 Yetu ado n nur n tum nji ajaki p n kawinana  i bañaan bangakand ruŋ na a undiimaan, du utaak wi *Galilay te du ubeeka wi Yerutalem ; k  bukuŋ m ntan bawoon h nkuŋ bamaar biki nul  i bañaan biki Itrayel.

32-33 K  un nş  bi bi p ijan *U up Ulil Unuura : uko wi Naşibaţi abiin ahon başınun  fa ado wa h nkuŋ pa nja, n woon babuk baka, wi anaţanuŋ Yetu  i pke . H nk di di bapiituŋ  i ulibra wi p aamar n, a up  i kañaam kat bant n aji :

“Iwi iwoon Abuk naan ;

N ta di, dkak Şaaş.”[ ]

34 Naşibaţi atar a up k  aluŋ kanaţana  i pke , nin aankluŋ kawuta apu . A up aji h nk :

“Dluŋ kawulan na manjoonan iko inuura inyimanuŋ, yi nhoruŋ Dayi .”[ ]

35 Ukaan k  bapiit kak aji :

“Tinkluŋ kawut ñaan nayimanaan i nu apu .”[ ]

36 Dayi  ul  i wal wi nul, wi adoluŋ uŋal wi Naşibaţi aş  piint  ake , k  bamoya na başin k  apu i.

37 B  i Naşibaţi anaţanuŋ  i pke , aampu i.

38 An bayiṭ naan ṛbi bi pṭupan name kē Yetu akaan kē ipekadu ihil kapēn. Ṭi katim ki Yetu ki ki baṭupanaṅ pbuur ṭi ipekadu ;

39 ṭi katim ki nul ki ki ṅaaṅ anhaṭuṅ akbuurnuṅ ṭi ipekadu bti yi *Bgah bi Moyit bawooṅ baanhilan aburanan.

40 Nalipariin, uko wi baṭupar Naṣibaṭi bajakuṅ uluṅ udolan, baji :

41 *“Natenan an babeeh iko,
naṅoṅarēn, naṣoṣa, naba.*

*Ṭiki, ṭi ṅnuur ṅi nawooṅ ṅi, dluṅ kado uko uweek
wi nameeṅ woli baṭup ṭup ṅaaṅ wa, aankfiyaar.”* »*

42 Wi Pawulu na Barnabat bakpēnuṅ ṭi katoh kaṅehanaani, baṅaaṅ bukuṅ bakooṭ baka baluṅ bakak, ṭi unuur wi pnoorfēn unkmibiin baṭiimiyaan kak uko wi baṭupunṅ.

43 Wi baṅaaṅ bawaysēruṅ, baṭum ṭi baka, bayuday na baloṅ bankakuṅ ṭi Bgah bi Moyit, baṭaṣ Pawulu na Barnabat. Kē bukal baṣē ṭini na baka atēṅṭēn pa bajuṭa ṭi bnuura bi Naṣibaṭi.

Pawulu na Barnabat bajukan banwoonṅ baanwo bayuday

44 Wi *unuur wi pnoorfēn ukaaṅ aban, ubeeka bti ubi ayit atīink uṭup wi Ajugun.

45 *Bayuday bakuj baka wi bawinuṅ pntuk pi baṅaaṅ puṅ, aṣē laṭ uko wi *Pawulu akjakuṅ, akak akara.

46 Pawulu na Barnabat kē baṣē taman maakan ajukan na mntēṅ aji : « An biki baṅaaṅ bawooṅ lah kajukan Uṭup wi Naṣibaṭi duna. Kē wi naṣaaṅ apok wa, aṣal aji naantaṅ na pka ubida wi mnto, ṅwutan ṭuṅ kaya du banwoonṅ baanwo bayuday.

47 Uko waṅ wi wi Ajugun ajakuṅ ṅwo i kado :
*“Ddolu kē iwo bjeehi bi banwoonṅ baanwo bayuday,
ihilna iṭij umundu bti du mbuur.”* »*

48 Wi banwoonṅ baanwo bayuday, baṭiinkuṅ uko mēnt, balilani, abot adēman uṭup wi Ajugun. Kē biki Naṣibaṭi adatuṅ bti pa ubida wi mnto, bafiyaari.

49 Uṭup wi Ajugun umeetana ṭi uṭaak wuṅ bti.

50 Bayuday kē baṣē wuuk wal mēntṅ baat bayok baloṅ bandēmanuṅ Naṣibaṭi, na bantohi biki ubeeka, kē baklat Pawulu na Barnabat. Kē bawuuk baṅaaṅ kē bakak ahajan baka, adoo dook baka ṭi uṭaak.

51 Kē Pawulu na Barnabat baṣē dan daran pdēpalēn ṭi ihoṭ yi baka adimanaan udeeb wi baka, aṣē tool aya ubeeka wi Ikoniyoṃ.

52 Banfiyaaruṅ biki Antiyoka kē baṣē tum wal mēntṅ na mnlilan na *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi.

14

Pawulu na Barnabat baṭup baṅaaṅ biki Ikoniyoṃ Uṭup Ulil Unuura

1 Du ubeeka wi Ikoniyoṃ kak bi *Pawulu na Barnabat baya, aneeṅ du *katoh kaṅehanaani ki bayuday aṭiimiyaan uṭup wi Naṣibaṭi bnuura, jibi babiinṅ ado ; kē baṅaaṅ baṭum, *bayuday na banwoonṅ baanwo bayuday, bafiyaari.

2 Bayuday bampokuṅ pfiyaar Yetu kē baṣē kak awuuk banwoonṅ baanwo bayuday kē babot aṣoor banfiyaaruṅ.

3 Uko mēntṅ unneenan bi Pawulu na Barnabat baṭo da ṅnuur ṅtum bado kaṭup uko wi Ajugun na mntēṅ mi awuluṅ baka, kē ul akak adiiṃan kē uṭup

wi baka untaaruṅ na bnuura bi nul ujoonani, wi awuluṅ baka phina pi pdo iko iṅṅarēnaan na mlagre.

⁴ Bañaanṅ biki ubeeka bti bakak apaṅ, baloṅ bawo na bayuday kē baloṅ bawo na *banjañan.

⁵ Kē banwoonṅ baanwo bayuday na bayuday, na baweeek biki baka başē tiinkar aji bahajan banjañan katap baka mṅlaak kafinṅ.

⁶ Wi banjañan bameeṅ uşal wi baka, baṅi aya Littra na Derbe, ṅbeeka ṅi utaak wi bajaanṅ bado Likanoya, na ṅfēṅ ṅanṅoṅuṅ da,

⁷ aya aṅupa ṅup da *Uṅup Ulil Unuura.

Pawulu na Barnabat baṅup Uṅup Ulil Unuura du Littra na Derbe

⁸ Niinṅ aloṅ awo ṅfa du Littra anṅakmi ihoṅ, aji bi wo wo ṅi dko dloolan, aambaanṅ kapoşa, ṅiki abuka buka haṅ ;

⁹ aṅo atiink *Pawulu. Kē Pawulu aşē jabana kēş, awin kē aṅiyaar pṅiyaar panhinanṅ kajebana.

¹⁰ Wi wi adoluṅ pdiim pweek adu'a aji na a : « Naṅiin inaṅ iliinṅ ṅi ihoṅ! » Kē ṅiinṅ alut anaṅ: abi kapoş poş.

¹¹ Wi bañaanṅ bawinṅ uko wi Pawulu adoluṅ, kē başē huuran na uṅup wi baka wi Likanoya aji : « Başibaṅi biki nun bakak bañaanṅ bajēn, awala ṅi un »

¹² Wal mēnṅ, kē başē ṅu Barnabat katim ki Diya, aşē ṅu Pawulu ki Hermet* ṅiki ul ajaanṅ aṅupar Barnabat.

¹³ Natul i Diya, awoonṅ aloṅ ṅi başibaṅi biki baka, i kaduṅ kawoonṅ ṅi uneej ubeeka, aya aṅij ṅgit ṅanṅēṅuṅ na itoh. Ul na pntuk pi bañaanṅ puṅ banjal pdo *banjañan pṅur.

¹⁴ Wi bi Barnabat na Pawulu baṅiinkuṅ uko wi banjalṅ kado, batow imişa yi baka adiiṅmanaan kē baandii, aşē ṅi aneej ṅi ptoof pi bañaanṅ ahuuran aji :

¹⁵ « Babuk biinṅ we ukaanṅ kē nakdo hēnk ba? ṅwo bañaanṅ bajēn ji an! ṅbi bi ṅi, pṅupan *Uṅup Ulil Unuura, napēnna ṅi iko inaaṅ yi nakdoluṅ yuṅ, naşē nakak du Naşibaṅi najeb, anṅakuṅ baṅi, aṅak mboş, na bdēk, na iko bti inwoonṅ da.

¹⁶ Du kateeku, awut bañaanṅ, andoli kē aji ṅaş ṅbah bi anjalṅ.

¹⁷ Kē aşē wo anṅañan pdiiman baka kē awoha da, na iko inuura yi akdoluṅ: awulan uşubal unwoonṅuṅ baṅi na ṅdeey ṅṅum ṅi wal wi kanjalēn, awulan uko ude, aṅu mṅlilan mṅtum ṅi ṅhaaş ṅi nan. »

¹⁸ Baṅup anoor abaa bi hilan aneenan pṅur mēnṅ.

¹⁹ *Bayuday baloṅ banwoonṅuṅ Antiyoka di Pitidi, na Ikoniyom kē başē bi bi, abot ado bañaanṅ kē bakak du baka, atap Pawulu mṅlaak, apula, aṅel du bdiṅ bi ubeeka ṅiki başal aji akeṅi.

²⁰ Kē wi banṅiyaaruṅ başaṅ afooya, kē aşē naṅa akak du ubeeka. Unuur utebanṅṅen ul na Barnabat kē başē ya Derbe.

Pawulu na Barnabat bakak Antiyoka di Firi

²¹ *Pawulu na Barnabat baṅup *Uṅup Ulil Unuura du ubeeka wi Derbe, kē bañaanṅ baṅum baṅaş baka aṅiyaar Ajugun. Kē başē kak wal mēnṅ Littra, aṅēpna Ikoniyom, abaa ya Antiyoka di Pitidi.

²² Batēṅṅen banṅiyaaruṅ, aṅu ṅi ṅşal ṅi baka kē bawo kataman ṅi pṅiyaar, abot aji na baka : « ṅwo kahaj bnuura bnuura kabaa kaneej du *Pşih pi Naşibaṅi. »

²³ ṅi pntuk pi banṅiyaaruṅ pandoli, baji badat bantohi, kañehan Naşibaṅi kayiman kaşē duk baka ṅi iñen yi Ajugun, i bafiyaaruṅ.

²⁴ Bamuur utaak wi Pitidi aşē ban Pamfli.

* **14:12** Diya na Hermet bawoonṅ baloṅ ṅi başibaṅi bampoṅi biki bañaanṅ bukuṅ. Diya awoonṅ naweeek kē Hermet aşē ji ṅupar a.

25 Baṭup Uṭup Ulil Unuura du Perga abaa ban du ubeeka wi Ataliya.

26 Dul di di bajejnun ulantu pkak Antiyoka di Firi, dko di babiin awutanaan baka ṭi iñen yi Naşibaṭi, aji baya pdo ulemp wi badolun nṭa hēnk.

27 Wi babanun Antiyoka aṣe yitrēn banfiyaarun bti. Baṭup baka jibi Naşibaṭi alemnun na baka, akuṭ aṭup baka jibi ayuuji banwoon baanwo bayuday bgah bfiyaaraanuli.

28 Pawulu na Barnabaat baṭo da ajon na banfiyaarun Yetu.

15

Ṗjom padēm du Antiyoka ṭi uko wi pwala katēmp

1 Bañaan balon bawoona utaak wi *Yuda, abi aban Antiyoka, aṣe wo ṭi Ṗjanan banfiyaarun aji : « Naanhilan kabuur, woli naanya *katēmp jibi *Bgh bi Moyit bajakun. »

2 *Pawulu na Barnabat balaṭ baka, kē Ṗjom pweek paṣe wo. Bañaan kē baṣe tiinkar aji na Pawulu na Barnabat, na bañaan balon biki Antiyoka, baya Yerutalem, baṭiiniyaan uko mēnt na *banjañan na bantohi.

3 Kē banfiyaarun baṣe ṭenk baka ṭi uko uyaani bayaaṣ, kē bamuur Feniti na *Famariya, aṭup jibi banwoon baanwo bayuday bakakun du Ajugun, uṭup uhalu wañ, uṭu banfiyaarun bti ṭi mnlilan mweek.

4 Wi babanun Yerutalem, banfiyaarun, na banjañan na bantohi, babi akit baka, kē baṣe kakalēs baka jibi Naşibaṭi aṭepnun ṭi baka, ado iko itum.

5 Kē balon ṭi pntuk pi *bafaritay banfiyaarun Yetu baṣe teem aji : « Bawo biki kawalan katēmp banfiyaarun banwoon baanwo bayuday, kabot kaji na baka baṭaṣ Bgh bi Moyit. »

Fimoñ Piyeer aṭiini na bañaan

6 *Banjañan na bantohi, kē baṣe yitiir ṭiiniyaan uko mēnt.

7 Wi baṭēlşerun ajon, kē Fimoñ Piyeer aṣe naṭa aji na baka : « An bayit naan, name kē Naşibaṭi adatnun undiimaan ṭi an, aji nṭup banwoon baanwo bayuday *Uṭup Ulil Unuura, batiinkna, babot bafiyaar.

8 Kē Naşibaṭi ammeen nşal ni bañaan, aṣe diimanun kē aṇal banwoon baanwo bayuday, wal wi akaan awul baka *Uhaaṣ wi nul jibi awulun un.

9 Aampaṭeşun nin na baka, apēnan baka ipekadu, ṭiki bafiyaari.

10 Kē we uşaan awo hēnkun pla Naşibaṭi bṭup pañ ba? Wal wi nañalun pkunjan bañaan baṭaṣ bgah bdaaṭ bi nja na bateem nja bajon bti, nwoon nṭēmbi hinan akuṇa?

11 Nbaa ṭep ṭep afiyaar aji bnuura bi Ajugun Yetu, babuuranun ji baka. »

12 Kē bañaan bti bayomp atiink Barnabat na Pawulu, kē bakkakalēs iko iñoñarēnaan na mlagre yi Naşibaṭi aṭepnun ṭi baka ado du nṭaak ni banwoon baanwo bayuday.

13 Wi baṭiiniin adoo ba, kē *Yakob aṣe yeenk, aji : « An bayit naan, natiinkaan.

14 Timeyon akakalēs jibi Naşibaṭi aya i ṭfa du banwoon baanwo bayuday, adatna ṭi baka bañaan bankwoon biki nul.

15 Kē nṭup ni *baṭupar Naşibaṭi ṇakak aṭaan na uṭup wañ, bapiit uko wi Naşibaṭi ajakun aji :

16 *“Dluñ kakak woli iko yañ bti iṭēpi,
pnaṭan katoh ki *Dayiṭ kambiiñ ajot;
dluñ kanaṭan ka
kabot kaboman ka.*

17 *Hēnk, bañaan bti bandukiin, baluñ kado kala Ajugun,*

ënhëŋ, ŋtaak bti, ŋi ŋji ndaturŋ aji ŋawo ŋi naan.

Hënk di di Ajugun ajakuŋ.

18 Ul anŋupurŋ undiimaan,

*uko wi aklurŋ kado.” »**

19 Yakob akak ahoŋalëŋ aji :

« Ukaaŋ kē ŋŋal ŋi uleef naan aji ŋënwo kanooran banwoonŋ baanwo bayuday, bankakuŋ aŋiyaar Naŋibaŋi.

20 Kē nawulën ŋpiit baka, ŋji na baka bawut kado kade uyemaŋ unneenanuŋ, ji wi mngur ; bawut pjuban pi piinŋ ; bawut pde uyemaŋ wi ŋntaam ŋankeŋuŋ kē pŋaak paantula.

21 Baŋaŋ bajukan undiimaan *Bgah bi Moyit ŋi ŋbeeka bti akak aleyiir ba ŋi itoh iñehanaani yi bayuday, *ŋnuur ŋi pnoorfën bti. »

Uko umpiitunŋ pa banwoonŋ baanwo bayuday

22 Ukaaŋ kē *banjaŋan, na baweek na banŋiyaaruŋ bti, baŋë wat ŋi ploolan, adat baloŋ ŋi baka, kē bagakandër na *Pawulu na Barnabaŋ, aya kayili du Antiyoka. Badat *Yudat, andu'aniinŋ Bartabaŋ, na Filat, biinŋ bantiinkaniinŋ ŋi banŋiyaaruŋ.

23 Bawul baka uko umpiitunŋ aji :

« Un, banjaŋan, na bantohi, na batënŋan bti banwoonŋ ŋi, ŋwulan mboŋ, an banŋiyaaruŋ nanwoonŋ naanwo bayuday, nanfëtunŋ ŋi ubeeka wi Antiyoka, ŋi ŋtaak ŋi Firi na Filitiya.

24 Ntiink kē baji baŋaŋ baloŋ biki nun babi du an, ayewlënan akuŋ atokan ŋŋal na ŋŋup ŋi baka. Baŋaŋ mënŋ, un ŋjényil baka.

25 Ukaaŋ kē ŋyitiir awat ŋi ploolan, adat baŋaŋ baloŋ babi du an. Baŋooŋan Barnabaŋ na Pawulu banwoonŋ baŋaŋ biki ŋmaganuŋ maakan,

26 biinŋ banŋuunŋ ubida wi baka bti ŋi ulemp wi Yetu *Krittu Ajugun.

27 Ukaaŋ kē ŋdo Yudat na Filat, babi baŋupan bdidi baka uko wi ŋpiitanaŋ wi.

28 Un na *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi, ŋji ŋnëkŋo kanooran na nin bkuŋ bloŋ, woli uunwo uko wi bgah bajakuŋ:

29 Nawutan kade uyemaŋ wi mngur, nawutan kade ŋntaam ŋankeŋuŋ kē pŋaak paantulaa. Nawutan pjuban pi piinŋ. Nadole haŋ nado bnuura. Njbeeban. »

30 Bado Yudat na Filat, kē baya Antiyoka, kē baya yitrën banŋiyaaruŋ, aŋë wul baka uko umpiitunŋ.

31 Wi baŋaŋ bukuŋ baleyiiruŋ wa, balilani, ŋiki uhoŋan baka mntëŋ.

32 Yuda na Filat, bankaŋ awo *baŋupar Naŋibaŋi baŋiini na banŋiyaaruŋ ajon, ahoŋan baka mntëŋ maakan.

33 Wi baŋooŋ da ŋnuur ŋloŋ, kē banŋiyaaruŋ baŋë ñehandër baka bayaŋ bnuura, aŋë wutan baka kē bakak du banyilunŋ baka. [

34 Kē Filat aŋë ji aduka da.]

35 Pawulu na Barnabaŋ kē baŋë duka ŋnuur ŋloŋ du Antiyoka, awo na baŋaŋ baŋum ajukan abot aŋup baka Uŋup wi Ajugun.

Pawulu na Barnabaŋ baŋom agar

36 Wi ŋnuur ŋloŋ ŋaŋëpuŋ, kē *Pawulu aŋë ji na Barnabaŋ: « Wulan ŋkak pwin banŋiyaaruŋ biki ŋbeeka bti ŋi ŋŋëpuŋ aŋup Uŋup wi Ajugun, ŋten jibi baduki ado. »

37 Barnabaŋ aŋal baya na *Yowan andu'aniinŋ Markut,

³⁸ Kê Pawulu aşê pok, aji baanwo kaŋija, ŋiki ado bi duk baka uyaaş ulonj du uŋaak wi Pamfili, kê aanyoonk babaañeş uko wi bakdolun.

³⁹ Kê başê ŋom wal mēnt bnuura, adoo gar. Barnabaŋ aya na Markuŋ, kê bajej ulantu aya unjiw wi Kipruŋ,

⁴⁰ kê Pawulu aşê dat Filat. Wi banfiyaaruŋ bawutanuŋ baka ŋi bnuura bi Ajugun, kê başê ya.

⁴¹ Pawulu añaay na ŋŋaak ŋi Firi na Filitiya, atēŋtēn banfiyaaruŋ.

16

Pawulu na Filat baya na Timote

¹ *Pawulu aban ubeeka wi Derbe akak aya Littra ; di naŋaŋar Yetu alonj i bajaan bado Timote afētuŋ. Anin awo *nayuday ankakuŋ afiyaar Yetu, kê aŋin aŋe wo nagrek.

² Banfiyaaruŋ banwoonj Littra na Ikoniom, baŋiiniyaan uko unuura ŋi katimul.

³ Pawulu, kê aŋe ŋal agakandēr na a, aŋe do kê bawalana *katēmp, ŋiki bayuday banfētuŋ da, bame kê aŋin awo nagrek*.

⁴ Wi bakyaan, baŋup na ŋbeeka abot aji na banfiyaaruŋ bado kado uko wi *banjañan na bantohi du Yerutalem bajakuŋ.

⁵ Ukaanj kê banfiyaaruŋ, bakya'a ya kadun ŋi pfiyaar, abot atuma tum pya na ŋnuur.

Pawulu adu'ana du Matedoniya

⁶ *Uhaaş wi Naŋibaŋi uneenan *Pawulu na biki agakandēraanuŋ pŋup Uŋup wi Naŋibaŋi du uŋaak wi Atiya, ukaanj kê bamuur aya ŋŋaak ŋi Frigiya na Galatiya.

⁷ Wi bañogunj uŋaak wi Mitiya, aŋe do na pneej Bitiniya, kê Uhaaş wi Yetu uŋe wo uundinan baka.

⁸ Wi wi bamuuruŋ Mitiya, aya aban pkēj pi Trowat.

⁹ Na utejan, Naŋibaŋi ahaabēša kēŋ kē awin ŋiint alonj i Matedoniya, kê anaŋi, aŋe ji na a : « Biin Matedoniya, ŋenkun! »

¹⁰ Wi uko waŋ uŋepaŋ ŋep, kê ŋŋe bi bomandēr bomandēr pya, ŋiki ŋŋal aji Naŋibaŋi adu'un du, ŋya ŋŋup biki Matedoniya *Uŋup Ulil Unuura.

Du ubeeka wi Filip, Liidi afiyaar hēnkuŋ Yetu

¹¹ Kê ŋjiinaana ulantu ŋi Trowat, abi ya ya utool du unjiw wi Famotrat. Wi nfa mambanuŋ, kê ŋŋe ya aban ubeeka wi Newopolit.

¹² Dul di di ŋpēnnuŋ aya ubeeka ulonj ŋi uŋaak uteek wi Matedoniya unwoonj katim ki Filip. Ubeeka mēnt uwo ŋi pŋih pi Rom†. Nŋo da ŋnuur ŋlonj.

¹³ ŋi *unuur wi pnoorfēn wi bayuday, kê ŋŋe pēn aya umbaŋ wi kabaŋ ki katant, di ŋŋaluŋ aji, ŋya kawin da dko dñehanaani Naŋibaŋi. Nŋo da aŋiini na baat banyitunj da.

¹⁴ Alonj ŋi baka, katimul kawo Liidi ; awo ŋnaat andēmanuŋ Naŋibaŋi, i ubeeka wi Fiyatira, aji waap ilaañ ijeenkali intamuŋ. Awo ŋi ptiinkun, kê Ajugun aŋe haabēša uhaaş, afiyaaraan uko wi *Pawulu akŋupunj.

¹⁵ ŋnaat an ayeenk *batitmu, ul na biki katohul, wi abaanj, aŋe ŋhehanun aji : « Woli naŋal aji dfiyaar hēnkuŋ Ajugun na manjooan, nabi kawala ŋi katoh ki naan. » Akoŋun, kê ŋdinani.

* 16:3 Bagrek baanji baya katēmp, ŋi bayuday woli iinya katēmp baji baji injinŋi, iinkhil pwo na baka.

† 16:12 Bañaanj banfētuŋ ŋi Filip baliŋ liŋ na baromeŋ.

Bawat bi Pawulu na Filat ukalabuş

16 Unuur ulonj, wi nkyaanj dko dñehanaani Naşibaţi, aşë yit na poonu alonj najuuk anwoonj na untaayi unjaanj udola aţup uko unklunj kabi. Aji  ij bank'a'ulunj itaka itum,  i mn oori mi ajaan ado.

17 Poonu m ent awo  i p aş *Pawulu na un, aşë huuran aji : « Bañaanj biki bawo balempar Naşibaţi ampelunj bañaanj bti, badiimanan bgah bank ooţananj du mbuur. »

18 Wi wi awoonj  i pdo hanj  nuur n tum, k  Pawulu adobi deebaţ, akok aji na untaayi, «  i katim ki Yetu Kritt , dji ip n  i a! »  i dko m ent, k  untaayi ubi p n  i poonu.

19 Wi banknjukn enunj poonu unj bawinunj k  uko udeeni wi baka utokaa, k  baş  mob bi Pawulu na Filat, apul pulan, a ooţ du ufeeru, baya bado baka *uruha.

20 Ba ij baka du baway ş b up baromej, aji na baka : « Bañaanj biki, bawo  i pyewl n ubeeka wi nun, bawo *bayuday,

21 aş  wo  i pjukan bgah bhalu, k  un baromej n ş  wo n nwo kadinan ba k me ka aş ba. »

22 K  p ntuk pi bañaanj pajun pkob bi Pawulu na Filat. Baway ş b up baromej bado k  bawoh ş baka, afud itint l.

23 Wi bakobunj baka bnoura, aş  wat baka ukalabuş, aji na bayej bado katen baka bnoura.

24 Wi bajakanj jak hanj na nayej, k  aş  bi jej jej baka atuh du meet dbaa saani di ukalabuş, akiin.

25 Wi utejan mnjel u ogunj, k  bi Pawulu na Filat baş  wo  i p ehan akut ayeeh, ad man Naşibaţi. Bakalabuş bandukiin, k  baktiink baka.

26  i dko m ent, k  mboş manş  şin ar maakan, k   niw  i ukalabuş  akl k.  i dko m ent kak, k  il man yi ukalabuş bti iş  haabša, mnkorentu k  manf n a  i bakalabuş.

27 Nayej i ukalabuş ana aa, awin k  il man yi ukalabuş iwo bhaab, aş  toot kej, a al p in uleeful,  iki a al k  bakalabuş babuuri.

28 Pawulu k  aş   ajar maakan aji na a : « K in uleefu! Nwo  i un bti. »

29 Nayej ado k  batehan bdoo, al nk akat kat aş   i ajot  i iho  yi bi Pawulu na Filat.

30 Wi abaanj, aş  p enan baka bdig, ahepar baka aji : « Baweek, we wi nhiniin kado, kabuurna? »

31 K  baş  teema aji : « fiyaar n Ajugun Yetu, ilunj kabuur, iwi na biki katohu. »

32 Wi wi başaanj a up baka, ul na biki katohul bti, U up wi Ajugun.

33 Wal m entan wun, na utejan mnjel, k  nayej aya na baka, a ow baka ij n. K   i dko m ent, k  nayej adolan *batitmu ul na biki katohul bti.

34 Aneejan baka katohul, awul baka pde, nayej atanj ul na biki katohul bti,  iki bafiyaar h nkuj Naşibaţi.

35 Wi nfa mambanun, k  baway ş b up baromej baş  yil bangoli baya baji na nayej awutan bi Pawulu na Filat.

36 K  nayej aş  ji na Pawulu : « Baway ş b up baji  wutanan iwi na Filat, nayaan na bnoura. »

37 Pawulu k  aş  ji na bangoli : « We? Bakobun  i kadun ki bañaanj, un  nwoonj bañaanj banlinunj na baromej, b  baandolon *uruha, ajejun awat ukalabuş aş   jal b up baba h nk, na byompan? Nin! Babiin bdidi baka bap enanun »

³⁸ Kë bangoli bakak, aya akakalëş bawayëş b̄tup baromeñ, kë başë haajala, wi bameeñ kë Pawulu na Filat bawo bañaañ banliñuñ na baromeñ.

³⁹ Wi wi bayaan̄ akooť baka bamiir baka, apënan baka ți ukalabuş, aşë ñehan baka bapën ți ubeeka.

⁴⁰ Pawulu na Filat bapën du ukalabuş aşë ya du uko Liidi. Wi bayaan̄ awin banfiyaaruñ, atëñtën baka aşë tool aya.

17

Bahajan bi Pawulu na Filat du Tetalonika

¹ Bi *Pawulu na Filat batëpna ñbeeka ñi Anfiplit, na Apoloniya, aşë ban du ubeeka wi Tetalonika. *Katoh kañehanaani ki bayuday kalon̄ kawo da.

² Pawulu aya aneej da, jibi ajonuñ kado. Ado inëm iwajanť yi ajaki ya du katoh kañehanaani, ți *unuur wi pnoorfën kaťëşşer na baka. Aji țejna ți Ulibra wi Naşibaťi,

³ kajukan baka kakuť kadiiman kë : *Krittu awo i kahaj, kabot kanaťa ți pkeť. Pawulu akak aji na baka : « Kë Krittu, awoon̄ Yetu i ñji kaťupanañ hënk. »

⁴ Bayuday balon̄ badinan uko wi baktupun̄ aşë ťaş bi Pawulu na Filat. Kë bagrek batum banjaañ badëman Naşibaťi, baťaş baka aťu na baat bammeťaniñ batum.

⁵ Kë bayuday balon̄ başë kuj baka maakan. Wi wi bayaan̄, ayitrën bawaan̄ udooni balon̄ banwoon̄ ți igah yi ubeeka, kë banaakiir ado pntuk, ayewlën ubeeka. Baya aneej du uko Yatön, ado na pmob bi Pawulu na Filat kaťij moñ pntuk, du bđig.

⁶ Wi bayaan̄ awo baanwin baka aşë mob Yatön na banfiyaaruñ balon̄, apul pulan, aňooť du bawayëş b̄tup aşë huuran aji : « Bañaañ biki bayewlën umundu bti, aşë ban hënkun̄ ți,

⁷ awo bayaanť biki Yatön. Bawo ți plať bgah bi naşih najeenkal, aji naşih aloñ awoon̄, anwoyi katim ki Yetu. »

⁸ Wi baťupun̄ han̄, kë pntuk na bawayëş b̄tup başë yewla.

⁹ Bawayëş b̄tup baťu Yatön na baka pluk, abaa wutan baka.

Pawulu na Filat baya Bereya

¹⁰ Wi utejan ubanañ ban, kë banfiyaaruñ başë do bi *Pawulu na Filat kë baya ubeeka wi Bereya. Wi babanuñ da, aşë ya du *katoh kañehanaani ki bayuday.

¹¹ Bañaañ biki Bereya bajoob ikow apel biki Tetalonika, ți ki baji batiink Uťup wi Naşibaťi bnuura, kakak kajuk Ulibra wi Naşibaťi unuur undoli, katenna me uko wi Pawulu aťupun̄ ujoonani.

¹² Batum ți baka, na ți bagrek, baat bammeťaniñ na biint, bafiyaar hënkun̄.

¹³ Wi *bayuday biki Tetalonika batiinkun̄ kë baji Pawulu awo ți pjukan Uťup wi Naşibaťi du Bereya, kë bakak aya da, ajun pyewlën abot awuuk pntuk.

¹⁴ Ți dko mënt, banfiyaaruñ bado Pawulu kë aya umbañ wi bđek bweek, bi Filat na Timote kë başë duka Bereya.

¹⁵ Baññooťanuñ Pawulu, baya na a te Atenay, aşë kak na kakuran ki Filat na Timote bataran baya baťënka du Atenay.

Pawulu aťiini na bañaañ biki Atenay

¹⁶ Wi *Pawulu awoon̄ ți pyoonk bi Filat na Timote du Atenay, anoor ți kës, ți ki awin jibi ubeeka utumun̄ iduun̄.

17 Ukaan̄ kē aji teŋ du *katoh kañehanaani na *bayuday biki kabuka, na bankakuŋ bayuday bandēmanuŋ Našibaŋi, akak aji teŋ b̄tup na bañaan̄ bankt̄epnuŋ du ufeeru ŋnuur bti.

18 Kē pntuk pi bame baweek baloŋ biki bajaan̄ bado bapikureyeŋ* na battoyik^f bašē neeŋ blaŋar na a. Baloŋ kē baji : « We wi nahomp i akdolun̄ na p̄tup ba? » Kē baloŋ baji : « Awo wo ji aŋiiniyaan̄ ŋnton̄ ŋyaan̄. » Baŋup haŋ ŋiki batiinka kē akt̄iiniyaan̄ Yetu, na pnaŋa ŋi pkeŋ.

19 Ukaan̄ kē baŋij Pawulu, aŋooŋ du dko di bajaan̄ bado « Ayeropagut[‡] » di bawayeš b̄tup baweek bawoon̄, ašē ji na a : « Ŋhinan̄ kame pjukan̄ phalu pi ikt̄iiniyaan̄uŋ paŋ i? »

20 Iko ilon̄ yi ikjukan̄uŋ iwo iyaan̄ ŋi un, kē ŋŋal kame iko yi ijakuŋ. »

21 Bañaan̄ biki Atenay na bayaan̄ banfētun̄ da, babi wo wo ŋañ ŋi pkakalēs na ptiink uko uhalu unwoon̄.

Pawulu aŋiini na bañaan̄ du uruha uweek

22 *Pawulu anaŋa anaŋ ŋi kadun ki bawayeš b̄tup, ašē ji na baka : « An bañaan̄ biki Atenay! Dyikrēn̄ kē nawo bañaan̄ banfiyaaruŋ bnuura, bašibaŋi baŋum.

23 Wi ŋji kapoŋuŋ na ubeeka, dten bnuura iko yi najaan̄ nadēman, adoo win *umeeša wi mngur[§] wi badolon̄ aji wi našibaŋi anwoon̄ aammeetanaa, i nadēmanuŋ ašē wo naamme'a, ul i i ŋji kaŋupanaŋ.

24 Našibaŋi anŋakuŋ umundu na iko bti inwoon̄ ŋi wa, awoon̄ Ajug baŋi na mboŋ, aanji fēt ŋi iduun̄ yi ŋaan̄ najēn abomanuŋ.

25 Akak awo aanji yeenk nin uko ulon̄ unwoonun̄ ŋi ŋaan̄ najēn, kawo ji anuma numa wa, ŋiki ul ajaan̄ awul bañaan̄ bti ubida, uhfēnt̄, na iko bti.

26 Aŋēpna ŋi ŋaan̄ aloolan, aŋak bañaan̄ biki ŋraaša bti, aji bafēt umundu. Awul andoli ŋnuurul, na dko di akluŋi kafēt.

27 Našibaŋi ado haŋ, bañaan̄ bado kalaana'a, ulome bawina woli bamap mapan, babana bahilan kabi kawina. Kē ašē woha awii wi aanlow low nin aloŋ.

28 “ŋi ul i i ŋyeenknuŋ uhfēnt̄, apoŋ, awo.” Ŋwo biki pntaali pi nul jibi bayeeh biki nan bajakuŋ.

29 Kē wi ŋšaan̄ awo biki pntaali pi Našibaŋi, ŋēnwo kaŋal kē Našibaŋi anaam ji ptu pi uwuuru, kēme untaam, kēme plaak, iko yi ŋaan̄ apaŋuŋ ŋi uŋal wi nul.

30 Našibaŋi aanŋo aten iko yi badolon̄ ŋfa ŋi kapaam, ašē ji hēnkun̄, bañaan̄ bti, dko di bawohan̄, bawut pjuban.

31 ŋiki adat unuur ulon̄, wi akluŋ kado ŋiint̄ i adatuŋ, abi awayeš umundu, pwayeš paŋjint̄uŋ piŋ. Adiimanun̄ kē waŋ uwo manjoonan̄ wi anaŋanulun̄ ŋi pkeŋ. »

32 Wi batiinkun̄ kē aŋiiniyaan̄ uko wi pnaŋa ŋi pkeŋ, baloŋ babeŋa, kē bandukiŋi bahepar pluŋ katiinka byaaš blon̄ aji na a « Ŋŋal kaluŋ katiinku ŋi uŋup waŋ, byaaš blon̄. »

33 Hēnk di Pawulu apēnuŋ ŋi *uruha uweek.

* 17:18 Bapikureyeŋ baanfiyaar bašibaŋi bampoŋi, baŋal aji bnuura bi ŋaan̄ bawoona ŋi pmēban uleef, kawo ŋaan̄ anwoon̄ aantum unoh. Bañaan̄ bakak hēnkun̄ ŋi kapaam, aŋu baŋal unoh na pjuban pi piint̄, katim ki Bapikureyeŋ. † 17:18 Battoyik bukal, baŋal aji mbuur mi ŋaan̄, manwoona ŋi uŋal, unjaan̄ uŋon̄ umundu, ukaan̄ kē bawo bañaan̄ banlowun̄ iko itum intaan̄uŋ na unoh kēme iko inaaŋ. ‡ 17:19 Aeropagut: Dawoon̄ bayiti bweek, bi bawayeš b̄tup baweek bajaan̄ baŋo, kateŋ, kakuŋ kajukan̄ bgah.

§ 17:23 Umeeša wi mngur :Baji bafiŋna untaam wi pgru ŋi umeeša.

³⁴ Bañaan balon baťaša, akak afiyaara. Diyonitiyut, alon ti bawayeş bţup, awo ti bakan menţan, na nnaţ alon kak i bajaan bado Damarit, na bañaan balon kak.

18

Pawulu aţup Uţup Ulil Unuura du ubeeka wi Korint

¹ Wi uko wan uţepun, k  Pawulu a e p n du Atenay, aya ubeeka wi Korint.

² Aya a enk da  niint alon *nayuday i bajaan bado *Akila. Awo abuk utaak wi Pont, a e baa woona woona Itali, ul na Pritiliya aharul,  iki Klodiyut na ih najeenkal aji bayuday bti bap n du Rom. Pawulu aya, awin baka,

³ jibi awoon naboman iloona ji baka, af t na baka k  baji balemp.

⁴ *Unuur wi pnoorf n bti, aji  el er na bañaan du *katoh ka ehanaani ki bayuday, kado na pdo bayuday na bagrek, bafiyaar Yetu.

⁵ Wi Filat na Timote bawoonun Matedoniya, k  Pawulu a e bi duka duka ti pjukan U up wi Na iba i, adiiman bayuday k  Yetu awoon *Krittu na manjoonan.

⁶ Wi bayuday bajunun plača abot akara, k  Pawulu a e wentara, a e ji na baka : « Dba na an, nakdukiin kame, nji dwo najint pi , h nku  dya du banwoon baanwo bayuday. »

⁷ Wal men an, k  Pawulu a e p n da, aya du uko  niint alon anjaan ad man Na iba i, i bajaan bado Titiyut Yuttut. Katohul ka og katoh ka ehanaani ki bayuday.

⁸ Naweeek i katoh men , i katim kawoon Kri put, afiyaar h nku  Ajugun ul na biki katohul. Bañaan biki Korint batum, banktiinkun Pawulu, bafiyaar h nku  abot adolan *batitmu.

⁹ Unuur ulon, na utejan, Ajugun ahaab  Pawulu ke  k  awina k  aji na a : « Wutan kal nk, doon ka iini, kyomp,

¹⁰ nji dwo na iwi, nin alon aankdolu do bu aan, bañaan batum biki ubeeka wi bawo biki naan. »

¹¹ Pawulu a o da u ubal na kli paaj ajukan bañaan U up wi Na iba i.

Bayuday ba ij Pawulu uruha

¹² Wi Galiyon awoon nantunja i utaak wi Akayi, k  *bayuday ba e wat ti plooman, ana ara *Pawulu, a oo  *uruha,

¹³ a e ji : «  niint i, ado na pkakan bañaan ti pd man Na iba i pampa un na bgah bi nun. »

¹⁴ Pawulu aji ahaab kateem, k  Galiyon a e ji na bayuday : « Woli an bayuday, nabi bi lah, akee aar pa bu aan blon k me kalat ki  niint i adolon, kaka na p o katiinkan.

¹⁵ K  wi u aan akak wi bla ar, na n up, na itim, na bgah bi nan, nameen. Nji, kawaye  iko yan, menkdo wa. »

¹⁶ Wi wi u aan ado k  bap nan baka du uruha.

¹⁷ K  ba e kak wal men  bukal bti, ad pa ti Foten, naweeek i *katoh ka ehanaani, akoba ti kadun ki uruha. K  Galiyon a oha  un ayompan mntumul.

18 *Pawulu aṭo du Korint ajon, abaa duk banfiyaaruṅ, agakandër na *Pritiliya na Akila, kẹ bajej ulantu aya utaak wi Firi. Ado kẹ bapuunka bkw du pkẹṅ pi Kenëray, ṭiki abi hoṅ amehna ṭfa*, ji abi ado kajej ulantu.

19 Bawala du ubeeka wi Efet, kẹ dul di Pawulu aduknuṅ Pritiliya na Akaliyat, aya du *katoh kañehanaani ki bayuday, aṭẹlşër na baka.

20 Balon bañehana aṭo da ajon, kẹ aandinani.

21 Kẹ wi aṣaan aya, aṣẹ ji na baka : « Ulille Naşibaṭi, kaluṅ kabi ṭi an ṭi, byaaş blon. » Wi wi aṣaan ajej ulantu du Efet.

22 Aya awala du Kaytaraya, aya Yerutalem, awul pntuk pi banfiyaaruṅ mboş abaa ya Antiyoka.

23 Wi aṭoon da ṅnuur ṅlon, aṣẹ tool, añaay na utaak wi Galatiya, abaa ya wi Frigiya, aṭeṅṅen banfiyaaruṅ bti ṭi ṅtaak mēntan.

Apolot ajukan Uṭup wi Naşibaṭi du Efet na Korint

24 Wal mēntan, kẹ *nayuday alon i bajaan bado Apolot abuk ubeeka wi Alektandriya aṣẹ bi, aban ṭi Efet. Awo ṅiinṅ anjaki ṭiini bnuura, ammeen bnuura Ulibra wi Naşibaṭi.

25 Bajukana pṭaş bgah bi Ajugun bnuura. Aji ṭup na kaṭeb ki nul bti kabot kajukan uko wi Yetu unjinṭuṅ abot atool, aṣẹ meha *batitmu bi *Yowan ṭaṅ.

26 Ajun pṭup na mntēṅ ṭi *katoh kañehanaani ki bayuday, kẹ wi bi *Pritiliya na Akila batiinkuluṅ, aṣẹ du'a du katoh ki baka, ajukana bgah bi Naşibaṭi, ajinṭana ba bnuura.

27 Wi Apolot abiiṅ anjal pya Akayi, banfiyaaruṅ batēṅṅena, aṣẹ piit baṭaş bgah, aji na baka baṭijana bnuura. Wi abanuṅ da, alemp maakan na bankakuṅ ṭi bnuura bi Naşibaṭi, aṣiyaar.

28 Hēnk, aji laṭ bayuday bnuura ṭi kadun ki bañaan, aji ṭepna ṭi Ulibra wi Naşibaṭi kadiiman kẹ Yetu awoon Krittu.

19

Pawulu ajukan Uṭup Ulil Unuura du Efet

1 Wi Apolot awoon ubeeka wi Korint, *Pawulu aṭepna bgah bi inkun duuṭ, aban Efet. Aṭenk da banfiyaaruṅ balon

2 aṣẹ hepar baka aji : « Nayeenkaara *Uhaaş wi Naşibaṭi i wal wi nafiyaaruṅ? » Kẹ başē teema aji : « A-a, ṅendo me me aji Uhaaş wi Naşibaṭi ulon uwo. »

3 Kẹ Pawulu aṣẹ hepar baka aji : « Kẹ *batitmu bhon ṭi bi nayeenuṅ ba? » Kẹ bateema aji : « Batitmu bi *Yowan. »

4 Kẹ Pawulu aṣẹ ji : « Batitmu bi Yowan, bawo bi banjalun pwut pjuban na pṭelēs ubida. Aji na bañaan bafiyaar alon anklun kabi ṭi kafetul, awoon Yetu. »

5 Wi batiinkun uko waṅ, banfiyaaruṅ bayeenk batitmu ṭi katim ki Yetu Ajugun.

6 Wi Pawulu apafun baka iñen ṭi ikow kẹ Uhaaş wi Naşibaṭi uşē wala ṭi baka. Kẹ bukuṅ mēnt bajun pṭiini ṅṭup ṅanwoon ṅaammeetanaa abot aṭup ṅṭup ṅi Naşibaṭi ajakuṅ.

7 Bañaan mēntan baban iñeen na batēb.

Kabuka ki Pntuk pi banfiyaaruṅ pi Efet

* 18:18 Woli ñaan aneej bhonar na Naşibaṭi, iji kmehna, kayiman iko ilon kabot kawo iinkpuunka te ibale ba pyiman. Pawulu abi neej bhonar bi plempar Naşibaṭi, uwoon kẹ aampuunka wal mēnt bti, aṣẹ ba hēnkun ahinan kapuunka.

8 *Pawulu ado kli kwajanŋ ki ajaan aya kaneey du *katoh kañehanaani ki bayuday, kaŋup na mntëŋ uko wi *Pših pi Našibaŋi. Ado na pyuuj banktiinkuluŋ kē manjoonan mi mi aktupun.

9 Kē balonŋ ŋi baka bašë tam ikow, apok pfiyaar abot abeŋ bgah bi Yetu, ŋi kadun ki bañaan. Ukaanŋ kē Pawulu awut baka, ašë du banfiyaaruŋ mpaŋ, aji ŋëlšër na baka ŋnuur bti du Fkoola di ñiinŋ alonŋ i katim ki Tiranut.

10 Ado haŋ, ajukan ŋšubal ŋtëb, ukaanŋ kē bañaanŋ bti biki utaak wi Atiya, *bayuday na bagrek, bahil atiink uŋup wi Ajugun.

Babuk Fëkewa

11 Našibaŋi aŋëpna ŋi *Pawulu ado mlagre mnweek.

12 Udoos kak kak aji woli bajey ilëmënt kēme ilaani yi abanuŋ, aŋooŋ abanan bamaakal, baji baji jeb jeb, ŋntaayi ŋatota ŋi baka.

13 *Bayuday balonŋ baji bañaay na dko, kapënan bamaakal ŋntaayi, ašë do na pdo uko mëntŋ ŋi katim ki Yetu Ajugun. Baji baji : « ŋi katim ki Yetu, i Pawulu aktupun dji napën! Napënan! »

14 Naŋenan naweek alonŋ nayuday, i katim kawoonŋ Fëkewa aka babukul paaj na alonŋ banjayi bado haŋ.

15 [Unuur ulonŋ], kē untaayi ušë teem baka aji : « Dme Yetu abot ame Pawulu, kē an, nawo bahoŋ ba? »

16 Wal mënŋan, kē ñiinŋ anneejiin untaayi ašë rëta ŋi baka, awat. Akob baka, kē bamatkabaari, aŋi apën ŋi katoh byišu.

17 Wi bayuday na bagrek banfëŋun du Efet batiinkunŋ uko waŋ, ašë lënk maakan, abot adëman katim ki Yetu Ajugun.

18 Bañaanŋ batum bafiyaar, abi apeŋ buŋaan bi badolonŋ ŋi kadun ki bañaan.

19 Kē batum bambiinŋ ado dayaamu, baŋij ŋlibra ŋi baka aŋonkrën, atër ŋi kadun ki bañaan. Wi batenuŋ preeš pi ŋlibra mëntŋ, kē pawo itaka itum itum.

20 Kē hënk di di, ŋi mnhina mi Ajugun, Uŋup wi Našibaŋi kē ukmeëŋana meeŋana pya kē banfiyaaruŋ babot atum tum.

Ŋjom pweek panwoonŋ du Efet

21 Wi iko yanŋ iŋëpun, kē *Pawulu ašë šal aŋu na pya Yerutalem, kaŋëpna Matedoniya na Akayi. Ašë šal aji : « Woli dlunŋ aya, aban Yerutalem, kawo kaya ubeeka wi Rom. »

22 Wi wi ašaanŋ ayil du utaak wi Matedoniya, batëb ŋi banjaanŋ baŋënka, Timote na Erattut, kē ul ašë duka kak ŋnuur ŋlonŋ ŋi utaak wi Atiya.

23 Wal mënŋan wi wi bgah bi Yetu baŋiunŋ ŋjom pweek.

24 Kē ñiinŋ alonŋ naŋak i katim ki Demetriyut, ašë wo wal mëntŋ da, aji ŋak iduunŋ impoti yi untaam, innaamuŋ ptu pi našibaŋi ñiaat anwoonŋ Artemit. Ñiinŋ mëntŋ aji wul baŋak batum ulemp kē baji badeena bnuura.

25 Demetriyut adu baka bti, na bañaanŋ balonŋ banklempunŋ ulemp utëntŋ wi nul, ašë ji : « Babuk biinŋ, name kē ulemp wi njaanŋ ŋdo wi, uwoonŋ pyok pi nun. »

26 Kē našë win abot atiink uko unktëpunŋ, Pawulu unŋ aji bašibaŋi baŋaknaaniinŋ inen yi bañaanŋ baanwo bašibaŋi na manjoonan. Ahinan akakan ŋi udolade wi nul pntuk pi bañaanŋ, mëntŋ ŋi Efet ŋi ŋaŋ da, ma ŋi kaya pba utaak wi Atiya bti.

27 Ahinan katokun ulemp, kabot kapoŋan kadunŋ ki našibaŋi ñiaat naweek, katiinkŋen pdëm pi nul. Ul i bañaanŋ bti biki Atiya na biki umundu bti bajaanŋ badëman. »

28 Wi bañaanŋ bukuŋ batiinkunŋ uko waŋ, ašë deebaŋ ajun phuuran aji : « Artemit i nja biki Efet adëmi. »

²⁹ Uundo jon, k  ubeeke bti u   wo p aat  aat. K  bad pa  i bi Gayut na Arittarku , bamatedoniya bankyaan un na Pawulu, a oo  du bayiti bweek bi utaa.

³⁰ Pawulu a al pneej ka iini na baka, k  banfiyaaru  Yetu ba   neenana.

³¹ Banoh Pawulu balo , balempar na ih baweek du Atiya, bado yil yil aji bajaka awut kado na pwinana du bayiti.

³² Wal m n  ba aa  bti du bayiti bayewlaa, k  p aat pa umi. Balo  bahuuran wi, k  balo  bakhuuran ulo . K  batum, baando me me uko untijun baka.

³³ *Bayuday k  ba   wuukar  iint  alo , i katim ki Alektand r, kadun, k  balo  ba upa uko wi akyaan kakakal s. Alektand r ado k  ba aa  bayompi, ahilna a up.

³⁴ Ba aa  bayikr n k  awo nayuday, a   huuran bti aji : « Artemit i nja biki Efet, ad mi. » Bahuuran ha  ado  woori  t b.

³⁵ Nantunja i ubeeke ado ba aa  wal m n  k  bayompi, a   ji na baka : « An ba aa  biki Efet, j m umundu bti ume k  ubeeke wi Efet ujaan uyen kadun ki Artemit naweek na ptu pi nul panwoonun ba i i?

³⁶ K  wi nameen k   aa  aanhinanun pla  uko wa , nawo ka oora, ka al bnuura ji nabi nado kado ukoolan.

³⁷ Na ij biint  biki, b  baambaan kakiijan du kadun, k me akar na iba i  aa  i nun.

³⁸ H nku , woli Demetriyut na ba ak bat ntul baka ka uko wi bakke saari, *uruha wii wi, k  baway s b up biki biki. Bayaan bakee aar baka.

³⁹ Woli nanuma pke aar uko ulo  kak, uruha uweek uwo da, unjaan ujintan b up.

⁴⁰ Name ara k  bahinan n a di kataparun na manjoonan, kaji  pata aa, kabot kafan  i uko unt pun n a di i? N nhinanun ka up uko unkayi k  nja  yit bti h nk. » Wi nantunja a iiniin aba, a   do ba aa  k  baway ri.

20

Pawulu aya Matedoniya na Gret

¹ Wi p aat pa a un, k  *Pawulu a   do k  bayitr n banfiyaaru   i Yetu, at nt n baka. Wi wi a aa  aduk baka, a   tool pya, ajei bgah bi Matedoniya.

² Amuur utaa m n , at nt n banfiyaaru , abot a iini na baka ajon abaa bi ban Gret.

³ Pawulu a o du Gret kli kwajant . Wi atoolun pjei ulantu, kaya utaa wi Firi, k  ba    pa aji *bayuday babomand r pdola bu aan. K  a   guban, akakna Matedoniya.

⁴ Pawulu agakand r na Fopater, abuk Pirut i ubeeke wi Bereya, na Arittarku  na Fekundut biki ubeeke wi Tetalonika, Gayut i ubeeke wi Derbe, na Timote, na Tihik, na Trofim biki utaa wi Atiya.

⁵ Biint  buku  m ntan, bajotun kadun, ayoonkun du Trowat.

⁶ K  un, n   jej ulantu du pk  pi ubeeke wi Filip, wi *ufettu wi ipoom inda  u pun. Wi  nuur ka een  a  pun, k  nya  nk baka du Trowat a o da kan m kap b.

Pawulu ana an  aa  anke un du Trowat

⁷ Unuur uteek wi kan m, k  n   yitiir pa pfaa iir kapoom*. K  *Pawulu a    up na ba aa , te mnjel  iki a u na pya na nfa.

⁸ Nkaniya  tum  atehan wal m n  du meet di bko duu , di  yitiiraanun.

⁹ Kê nduba alon ašë wo da, i bajaan bado Ewutikut, anŋoon ʔi ujaneel ulon atiink Pawulu. Kê Pawulu ašë ʔiini, ajon maakan ʔi bʔup, kê nduba adobi yinŋët. Wi anŋoyëntun, adoo ront, ašë buurna du ušooبرا uwajanŋën ajot. Wi bawaliin atena, ado na pnaŋana, ašë ʔenk kê adobi keŋ.

¹⁰ Kê Pawulu ašë wala, anŋup ʔi napoŋ, amooka ašë ji na baŋaan: « Nawutan kalenk, awo najeb. »

¹¹ Wi wi akakuŋ bko duuŋ, afaašii ipoom na baka, kê badee. Wi aŋiiniin ʔe mnjinŋ, ašë ya.

¹² Kê baŋaan bašë ʔiis na nduba najeb unŋ, alilan bnuura.

Pawulu awoona Trowat aya Milet

¹³ Wi wi nŋaan ajot kadun, ajej ulantu, pya Atot, di nwoon ʔi pya kajijna *Pawulu, ʔiki apoš poš aya da. ¹⁴ Wi nyitun du Atot, ašë jija ʔi ulantu, atool pya ubeeka wi Mitilena.

¹⁵ Wi nbanun da, akak aŋep na ulantu, kê wi unuur ujintun kê nšë ñog unjiw wi Hiyot, aban unjiw wi Famot ʔi unuur utëbanŋën, ʔi uwajanŋën kê nban ubeeka wi Milet.

¹⁶ Pawulu aji aŋep ʔep Efet aankpant ʔiki aanŋal pjon ʔi utaak wi Atiya. Ataran pban Yerutalem woli ahinani ji unuur wi ufettu wi *Pentakot udo kaban.

Pawulu aŋiini uyaani na bantohi biki banfiyaarun biki Efet

¹⁷ *Pawulu awo ʔi Milet, ašë yil, kê badu bantohi biki pntuk pi banfiyaarun pi Efet.

¹⁸ Wi babanun, kê ašë ji na baka : « Nawin jibi nŋo'i na an du unuur uteek wi ntapnun kahot ʔi uŋak wi Atiya.

¹⁹ Dlempar Ajugun, awalan uleef naan awooni, ahaj ʔiki *bayuday balon babomandër pdolën buŋaan.

²⁰ Mëmmenan nin ukoolan, uko wi nawoon ʔi pme bti, dŋup abot ajukanan wa, ʔi kadun ki baŋaan na du itohan.

²¹ Dŋup bayuday na banwoon baanwo bayuday aji bawut pjuban, bakak ʔi Našibaŋi, bafiyaar Yetu Ajugun.

²² Kê *Uhaaş wi Našibaŋi ušë wuukën hënkun pya Yerutalem, bë mëmme, uko wi nji kayaan kaŋenk da.

²³ Dbubara me kê ubeeka wi nji kayahan, Uhaaş wi Našibaŋi uji uleŋanarën, kê ukalabuŋ na mhaj mawo da ayoonkën.

²⁴ Kê nšë ŋal aji mnwo mi naan, mawo mndaayanaan, bubara ndo ulemp bti wi Yetu Ajugun ajakun ndo te uba, unwoon ʔup *Uŋup Ulil Unuura wi bnuura bi Našibaŋi.

²⁵ « Dbi ʔi an ʔi, aŋiiniyaan *Pših pi Našibaŋi, ašë me kê naankak alun kawin kêš ki naan.

²⁶ Ukaan kê nŋupan nŋa hënk : Ddo wi nhilanun bti pa an, woli naanduk ate pjukan pi naan faan, dwent iŋen yi naan.

²⁷ Dŋupan iko bti yi Našibaŋi ajakun mbi nŋupan bë mënduk duk nin ulon.

²⁸ Nalipariin nleefan, na batani bti bi Uhaaş wi Našibaŋi uwulanan, aji nado kayen. Namëbaan banfiyaarun Našibaŋi biki bnuura. Yetu atul pŋaakul, pbuuranaan pntuk pi nul.

²⁹ Dme kê woli dyaa baŋaan banjooŋun ji nwuŋ balun kabi pdo batani buŋaan.

³⁰ Balon ʔi an badoo lun kawo ʔi nŋilan, kado kawuuk banfiyaarun Yetu balon baŋaş baka.

³¹ Nakeerin nawo bten! Nakak naleš uko wi : Ddo nšubal nwananŋ, aji kaleŋanan pnak na utejan, kadoo kawooni.

32 « Hënkun ddukan ti iñen yi Naşibaţi, uţup wi bnuura wi nul ubot uwo na an. Uţup mënţ uhinan kaţijan pntuk pi banfiyaarun. Ţi uţup mënţ kak, Naşibaţi ahinan kawul iko inuura yi ahankun pa banwoon biki nul.

33 Wi nwoon Ţi, mënñebar untaam wi ñaaj alon, këme uwuuru, këme imişa.

34 Name bnuura, dlemp lemp na iñen yi naan, kë nklempaşaana nji na biki ngakandëraanun.

35 Ddiimanan na nnuur bti na dko bti : Hënk di di ñaaj ajaaj alemp, kaţënkna bajuuk. Kë nakak awo i kaleş uko wi Ajugun Yetu ajakun ul Ţi uleeful : « Mnlilan manwoona Ţi pţen, apel Ţi pyeenk. »

36 Wi Pawulu aţiiniin aba, aşë nup na baka, añehan Naşibaţi.

37 Kë bañaaj bti başë wooni, amook Pawulu Ţi pwayşër na a.

38 Uko unkaaj kë bajootan maakan, uwoon wi ajakun na baka : « Naankak alun kawin kęş ki naan. » Wi wi başaañ ańooţana te du ulantu.

21

Pawulu aya Yerutalem

1 Wi ndukun bantohi biki Efet Ţun, aşë ya utool na ulantu, te unjiw wi Kot. Unuur utëbanţen, kë nban pkëj pi Rodet, awoona da, aya ubeeka wi Patara.

2 Wi nbanun da, nţënk ulantu undeki na utaak wi Feniti, kë njej wa aya.

3 Nya adoo ten unjiw wi Kiprut, aşë duk wa Ţi kañen kamayu ki nun aya umbaŢi wi utaak wi Firi. Nwala du pkëj pi Tir, Ţiki dul di di ulantu ukjişaanun iko yi ujijun.

4 Du Tir nya ţënk banfiyaarun Yetu, aţo na baka kanëm kapëb. *Uhaaş wi Naşibaţi uwuuk baka, kë başë ji na *Pawulu : « Kya Yerutalem. »

5 Wi nţëpanun kanëm, aşë tool na bgahun. Bañaaj bti kë bańooţanun, aţu na baat na bapoţ, aţëpan ubeeka. Wi wi nşaañ ańup Ţi kabaŢi ki bđëk bweek añehan Naşibaţi.

6 Wi nbaaj, aşë wayşër na baka, apaya Ţi ulantu, kë banfiyaarun Yetu bukun bakak itoh yi baka.

7 Nbaañşaan pyaanţ pi nun na ulantu wi nwoonun ubeeka wi Tir, aban ubeeka wi Ptolemanyit. Wi nbanun da, nya wul banfiyaarun Yetu mboş, aţo unuur upëb na baka.

8 Wal wi unuur ujintun, kë nşë tool aya, aban ubeeka wi Kaytaraya. Nya wala du uko Filip, naţup *Uţup Ulil Unuura. Filip mënţ awo alon Ţi biki babiin adat du Yerutalem, bado kaţënk *banjañan*.

9 Awo na beegani babaakër, banwoon baaniimaa, banjaki *baţupar Naşibaţi.

10 Wi nwoon da ado nnuur, kë Naţupar Naşibaţi alon andu'aniin Agabut aşë woonna Yuda, aban da.

11 Agabut mënţ abi awinun, aşë jej katël ki Pawulu, atan ihoţul na iñenul na ka, aşë ji : « Uko wi Uhaaş wi Naşibaţi ujakun wii wi : Hënk di di *bayuday du Yerutalem bakun katan ajug katël ki. Balun kawula banwoon baanwo bayuday. »

12 Wi nţiinkun uko waŢi, un na banfiyaarun biki Kaytaraya, nkooţ Pawulu awut kaya Yerutalem.

13 Kë Pawulu aşë teemun aji : « we wi nabaaj awooni ba, atokën uşal? Nji, katim ki Yetu Ajugun kakęş nwut batanën bafin du Yerutalem. »

14 Wi nwoon nñhilan pneenana, aşë wuta, aji : « Uwoon jibi Ajugun ajakun!

»

15 Wal wi n̄tēpanuŋ n̄nuur n̄loŋ, ašē bomandēr, atool pya Yerutalem.

16 Banfiyaaruŋ Yetu baloŋ biki ubeeka wi Kaytaraya kē bañooŋanun. Bañooŋanun du uko ñiint aloŋ an̄joni n̄fiyaar Yetu, i katim ki Mnatoŋ, anwoon i unjiw wi Kiprut. Kē du katohul di di n̄fērnuŋ.

Pawulu ayit na bantohi biki Yerutalem

17 Wi n̄banuŋ Yerutalem, banfiyaaruŋ babi akitun na mnlilan.

18 Unuur utēbantēn, kē *Pawulu ašē bi na un, kē n̄ya uko Yakob. Dul di di bantohi biki pntuk pi banfiyaaruŋ bti bayitun.

19 Pawulu awul baka mboš, ašē ɽup baka bnuura iko bti yi Našibaɽi aɽēpnun ɽi a ado du banwoon baanwo bayuday.

20 Wi bantohi batiinkuŋ uko wan, badēman Našibaɽi ašē ji na Pawulu : « Ayiun iwini, *bayuday batum batum bafiyaar hēnkuŋ Yetu Ajugun, akuɽ aɽaš bti *Bgah bi Moyit bnuura.

21 Kē wi bakɽupuŋ baka ɽi iwi wii wi : baji iwi iji kjukan bayuday bti banwoon du n̄taak n̄mpaɽi aji bawut pɽaš Bgah bi Moyit. Baji iji kji na baka, bawut pwalan bapot *katēmp, bawut pɽaš bgah bi bayuday.

22 Kē n̄baa do do hum ba? Bamehaara me kē iwo ɽi.

23 Dolan uko wi n̄k̄jakiin: N̄wo ɽi na biint̄ babaakēr banhoŋuŋ amehna*.

24 Yaan na baka, iya idolan bañow, ilukar baka, bašē bahilan bapuunk ikow. Hēnk̄ bañaan̄ bti bameena kē iko yi bakɽupuŋ ɽi iwi bti iinwo manjoonan, bašē bawin kē iwi kak iji kɽaš *Bgah bi Moyit.

25 Kē banwoon baanwo bayuday ašē fiyaar hēnkuŋ Yetu, n̄piit baka uko wi n̄dinanuŋ: Nawutan kade uyemaɽ wi mngur, n̄ntaam n̄ankeɽuŋ kē p̄naak paantulaa. Nawutan p̄juban pi piint̄. »

26 Unuur utēbantēn Pawulu kē ašē ya na biint̄ babaakēr bukuŋ, ajun bañow na baka. Ašē ya du *Katoh Kaweek ki Našibaɽi. Aɽup unuur wi bakluŋ kayit kaji andoli kado b̄njan bi nul, woli bañow baɽēpi.

Bañaan̄ biki Rom bamob Pawulu du Katoh Kaweek ki Našibaɽi

27 Wi n̄nuur paaj na uloŋ n̄i bañow n̄añoŋanuŋ pba, kē *bayuday baloŋ biki uɽaak wi Atiya bašē win *Pawulu du *Katoh Kaweek ki Našibaɽi, ašē naakrēna na pntuk pi bañaan̄ bti, kē bamoba.

28 Wi bamobuluŋ ašē huuran aji : « An bañaan̄ biki *Itrayel naɽēnkun! Ñiint̄ anjaan̄ aɽup wi n̄ja uwuɽaan̄ ɽi bañaan̄ na dko, ɽi *Bgah bi Moyit na ɽi Katoh ki Našibaɽi ki, awi. Adoo beeh beeh aɽij baloŋ banwoon baanwo bayuday ɽi katoh ki, aɽopan dko dyimanaan di. »

29 Baɽup han̄ ɽiki bawin Trofim i Efet, kē agakandēr na Pawulu ɽi ubeeka, ašē šal aji Pawulu aneej na a du Katoh ki Našibaɽi.

30 Kē phomp paniink ubeeka bti, bañaan̄ kē babi pntuk, abi añan̄ Pawulu, apul pulan apēnana bdig ašē dēt ilēman.

31 Kē baloŋ banal p̄ña. Wal mēnt̄ kē bašē yil du naših i bangoli[†] biki Rom, aji na a ubeeka wi Yerutalem bti uyewlaa.

32 ɽi dko mēnt̄, kē naših adu bangoli baloŋ baweek na baloŋ ɽuŋ, ašē mintar pntuk mēnt̄. Wi bañaan̄ bawinuluŋ na bangoli, ašē ɽañan̄ pkoba.

33 Kē naših i bangoli ašē bi ɽi Pawulu, amēbana, ašē do kē batana na ktal ktēb ki mnkorentu aliint̄an. Wi wi ašaŋ ahepar aji : « Ñiint̄ i awo ahoŋ ba? Abaa do do we ba? »

* **21:23** Woli ñaan̄ amehna, iji khoŋ Našibaɽi uko uloŋ, hēnk̄ di di bajaan̄ babeeb ɽa Našibaɽi kēme woli ñaan̄ añal p̄ñehan Našibaɽi uko uloŋ, iji kdo han̄ kak. † **21:31** Naših mēnt̄ aših bangoli iñeen week n̄yaš iñeen (1000).

34 Balon ti pntuk baji bahuuran wi, bukundi kahuuran wi mon. Bañaan banaan pnaat pan ke naasih i bangoli aanhilan ame uko untëpuj na manjooan, aše ji bañija du katoth kaweeek kambigun na pmboš pkëm.

35 Bado na ppayan Pawulu aja je jej ahilna abuur pntuk pankšookuluñ.

36 Bañaan bti bataša aše huuran aji : « Nfiña! »

Pawulu ašup bañaan aji aanjubani

37 Wi bangoli bakñooñ *Pawulu du pših, ke aše hepar naasih i baka, aji : « Dhil kašupu uko ulonj i? » Ke ateema aji : « Mbeeh! Ite ušup *ugrek i? »

38 Mënt iwi keeri iwoon ñiinñ i Ejiptu ampatañin ti nnuur nlonj tuñ, ašep du *pndiış na balat iñeen week nyaas iñeen nbaakër (4000). »

39 Ke Pawulu aše teema aji « Nji dwo *nayuday abuk ubeeka wi Tartut, du utak wi Filitiya. Dwo abuk ubeeka ummeetaniñ. Dkooñu kooñ, țanaan nñiini na bañaan. »

40 Wi naasih i bangoli adinanun, ke Pawulu aše nañ du bko duuñ atar baka kañen. Wi bañaan bayompun bti, ke aše țiini na baka na ušup *uheberë aji :

22

1 « An batënt naan na bašin naan, natiinkan uko wi nji kašupun pa pyeñan uleef naan. »

2 Wi batiinkun ke ašini na baka na ušup *uheberë, ke bašep yomp juk, ašinka. Ke *Pawulu aše ji :

3 « Nji, dwo *nayuday, ambuknaaniñ ubeeka wi Tartut, du utak wi Filitiya, aše kušnaana ti ubeeka wi. Gamaliyel ajukanaanun bnuura bgah bi bašinun, ajiñan. Dbi wo ñaan ajalun maakan uko wi Našibați ji an bti nța hënk.

4 Dbi ji kahajan banjaan bašaš bgah bi Yetu, te kadoo fiñ, kamob biinñ na baat kawat ukalabuš

5 Ke *naših i bañan na biki pntuk pi bantohi bawo bamaar. Ddoo yeenkna yeenkna du baka, uworda umpiitun pa bayuday biki Damat, kaya da kamob banfiyaarun Yetu, kañij ti *uruha ti Yerutalem ti, pa bakob baka. »

Pawulu akakalëš jibi akakun ti bgah bi Yetu

6 « Unuur ulonj, kaya mndiin unuur, wi nji kayaan adoo ñog Damat, ti dko mënt, ke bjeehi blonj bweek banwoonun bați bašep bi agurën, ajeehanaan.

7 Ke njoť ti mboš aše tiink pdiim plonj ke pakji na nji : “*Fawul! Fawul! we ukañ ke ikhajaanan ba?”

8 Ke nšep teem aji : “Iwi in ula ba, Ajugun?” Ke pdiim pateem aji : “Dwo Yetu i *Nataret, i ikhajanun.”

9 Bañaan biki nkyaanun bawin bjeehi bnuura, aše wo baantiink pdiim pankñiiniñ na nji.

10 Ke nšep hepara aji : “Ajugun, ke we wi nšaan awo i kado ba?” Ajugun ke aji : “Nañin ineej Damat, baya kašupu da uko wi Našibați ajakun ido.”

11 Batënt naan bamëbanaan mëban ti kañen, aneejanaan Damat, țiki bjeehi bweek batokën keš. »

12 « Niinñ alonj anwoon Ananiyat ke aše wo da. Awo ñaan anjaan ašaš Našibați na bgah bnuura, i *bayuday bti banfëñun da bamaganun.

13 Ananiyat abi pwinën, aše ji : “Fawul ayiñ naan kakan ido kawin.” Ti dko mënt, ke nkak awin, abot awina.

14 Ke Ananiyat aše ji na nji : “Našibați i bašinun, adobi datu dat pa ime kanuma ki nul, iwin Naan Natool, ibot itiink ušup umpënnun ti mntumul.

15 Iwi ikwoon namaar i nul ti kadun ki bañaan bti ti uko wi iwinun abot atiink.

16 Ibaa yoonk we hënkuñ ba? Nañiin iyeenk *batitmu, ipekadu yi nu ipënna woli itimana.”

Naşibaţi ayil Pawulu du banwoon baanwo bayuday

17 « Wi nkakuñ Yerutalem, awo du *Katoñ Kaweek ki Naşibaţi añehana, kē Naşibaţi aşē haabēşaan kēş

18 kē nwin Ajugun, kē akji na nji : “Faraan! Pēnan ti Yerutalem hënkuñ, ti ki baankdi ptiink uko wi imaarun abot awin untaañun na nji.”

19 Kē nşē teema aji : “Ajugun, bañaan biki bame bnuura kē dji kañaay na *itoh iñehanaani, kawat bañaan banfiyaarun Yetu ukalabuş, kabot kado bakob baka.

20 Kē wi pñaak pi Fefan ankeţariin patuliin kē nji mmaar da adinan wa abot ayeñ imişa yi banfiñuluñ.”

21 Wi wi Ajugun aşaañ ajakēn : “Yaani, dyilu dko dlow, du banwoon baanwo bayuday.” »

Pawulu na naşih i bangoli

22 Wi *bayuday bañiinkuñ *Pawulu kē adoo tuup uko wañ, kē başē huuran maakan aji : « Nabiin nñin ñaañ i, aanwo i kawo ti dko. »

23 Wi bakhuurun, afēl iyeti yi baka bko duuţ* abot akuyēş pdēpalēn,

24 kē naşih i bangoli aşē do kē bañoota du katoñ kaweek kambiguñ na pmboş pkēm. Aji bakoba na itintēl, aţupna uko unkayi kē bañaan bakhuura hēnk.

25 Wi bapiinţanun Pawulu kakob, kē aşē ji na naweek i bangoli iñeen-week annaţun da : « Naşal aji pmob ñaañ anliñun na baromeñ kakob na itintēl bē aando bi dolan uruha uwo ti bgah i? »

26 Wi naweek i bangoli aţiinkuñ uko wañ aşē ya du naşih i bangoli, akakalēşa wa. Aşē jaka aji : « Iwin uko wi inaluñ lah pdo? Niinţ i aliñ na baromeñ. »

27 Kē naşih i bangoli aşē ya du Pawulu, ahepara aji : « Tupan, iwi ilin na baromeñ i? » Kē ateema aji : « Hēnk da na manjoonan. » Naşih i bangoli kē aşē jaka :

28 « Nji, dluk luk itaka itum, abaa hil aliñ na baromeñ. » Kē Pawulu ateema aji : « Kē nji, nşē buka buka aliñ na baromeñ. »

29 Banwoon biki pkoba pa aţiini balowa ti dko mēnt, kē naşih i bangoli aşē lēnk wi ameeñ kē Pawulu i atanun hēnk, aliñ na baromeñ.

Baţij Pawulu du uruha uweek

30 Wi nfa mambanun, kē naşih i bangoli aşē do kē bafēnēş *Pawulu aşē du *baţeñan baweek na pntuk pi bawayēş bţup *bayuday, ti ki añañ kame na manjoonan uko wi bañaan baktaparuluñ. Wi wi aşaañ adola kē abi anaţ ti kadun ki baka.

23

1 Wi wi *Pawulu aşaañ ajaban bawayēş bţup *bayuday kēş aşē ji : « An bayit naan, uhaaş uwo uñin na nji ti mnwo mi naan ti kadun ki Naşibaţi te nţa di. »

2 Kē *naşih i baţeñan anwoon katim ki Ananiyat aşē ji na bannaţun ti kadunul bakoba ti mntum.

* **22:23** Ti bayuday pfēl bayeti kēme kamişa bko duuţ pajaan payuñ kē unwoon kēme uko ulon wi ñaañ adolon uţēp uţup.

³ Kê Pawulu aşê ji na a : « Iwi nataaki i*, Naşibaŭi aluŭ kakobu na manjoo-nan. Iŭo ƭuŭ aji iwayeş jibi Bgah bajakuŭ, abaa kak aji na baka bakobên. »

⁴ Biinŭ bannaŭuŭ aŭog Pawulu kê başê jaka : « Ikar kar naşih i baŭeŭan Naşibaŭi! »

⁵ Kê Pawulu aşê ƭeem aji : « Babuk biinŭ mêmme aji awoon naşih i baŭeŭan. Baŭup ƭi Ulibra wi Naşibaŭi aji : “*Naan aanwo kaŭiiniyaan uko wi naşih i utaak wi nul buŭaan.*” »

⁶ Wi Pawulu awinuŭ kê baloŭ ƭi pntuk pi bawayeş baweek bawo *bataduk, kê baloŭ bawo *bafaritay, kê aşê huuh aji : « An bayiŭ naan! Dwo nafaritay, abuk bafaritay. Baŭjiŭen *uruha ƭi, ƭiki dhaŭ aji bankeŭuŭ baluŭ kanaŭa ƭi pkeŭ. »

⁷ Wi ajakan jak haŭ, kê bafaritay na bataduk başê jun pŭjom, abot apaŭşêr.

⁸ (Bataduk başal aji bankeŭuŭ baankluŭ kanaŭa ƭi pkeŭ, kê nwanjuŭ na nŭtoŭ nŭaanwoo, kê bafaritay başal aji iko mênŭ iwoo.)

⁹ Pŭjaat kê pabi dêma dêm, kê *bajukan Bgah bafaritay baloŭ banaŭa aŭoman aji : « Nënka nin uko utapar ŭiinŭ i. Om untoŭ kême *uwanjuŭ udoo ƭiini na a. »

¹⁰ Pŭjom padêm pdêm paŭ, kê naşih i bangoli adoo ƭi babi bakit kitan Pawulu, aşê ji na bangoli bawala baya bapênana ƭi ptoof pi baka, baŭjiŭa katoŭ kaweeek kanyeŭaniinŭ.

¹¹ Utejan mênŭ, kê Ajuŭun aşê naŭ ƭi kadun ki Pawulu aji na a : « Mêmbeaan iliinŭ! Iŭiiniyaan katim ki naan ƭi Yerutalem ƭi aşê wo kak i kado haŭ du Rom. »

Bayuday baŭal pŭiŭ Pawulu

¹² Wi unuur ujuŭuŭ, kê *bayuday baloŭ başê ƭiinkar. Baŭoŭ amehna aji baankde baankdaan bêm baanŭiŭ *Pawulu.

¹³ Bantiinkaruŭ haŭ bapel iŭeen nŭbaakêr.

¹⁴ Wi wi başaaŭ aya du *baŭeŭan baweek na bantohi aji na baka : « Nŭhoŭ amehna aji nŭênkde nin ukoolan te wi nŭkŭiŭaŭ Pawulu.

¹⁵ Hênkuŭ an ƭi katim ki pntuk pi bawayeş bŭup baweek, nayilan du naşih i bangoli naji na a aŭijan Pawulu, nadaar naji naŭal kame bnuura uko wi adoluŭ. Kê un, nŭdobi bomandêr bomandêr pa pŭiŭa ji abi ado kaban ƭi. »

¹⁶ Wi naŭaşa aloŭ ayimi Pawulu atiinkuŭ uko waŭ, aşê ya du katoŭ kaweeek kambiguŭ na pmboş pkêm, aneej da aŭupa.

¹⁷ Wi wi Pawulu aŭaaŭ adu naweeek aloŭ i bangoli iŭeen-week, aji na a : « Nŭoŭan naŭaşa i du naşih i bangoli, aka uko uloŭ wi pŭupa. »

¹⁸ Kê naweeek i bangoli aŭoŭŭ naŭaşa du naşih i baka, aşê ji na a : « Pawulu nakalabuş adu'ên akooŭên aji nŭjiŭu naŭaşa i, aka uko uloŭ wi pŭupu. »

¹⁹ Kê naşih i bangoli aşê mêmbeana ƭi kaŭên apên na a kê bagaagi aşê jaka : « We wi inaluŭ pŭupên? »

²⁰ Kê naŭaşa aşê jaka : « Bayuday batiinkar aji babi pheparu iŭiŭ Pawulu faan du pntuk pi bawayeş bŭup baweek, baji baŭal kadaar kaji baŭal kame uko wi adoluŭ.

²¹ Kdinan baka uko waŭ, ƭiki baŭaaŭ bampeluŭ iŭeen nŭbaakêr bamena dko dloŭ, ayoonka. Baŭoŭ amehna aji baankde nin kadaan bêm baanŭiŭ Pawulu. Babomandêr hênkuŭ aba, ayoonk yoonk idinan. »

²² Kê naşih i bangoli aşê jaka awut kaŭup nin aloŭ kaji aŭupa uko mênŭ, aşê wutan naŭaşa kê ayaa.

* 23:3 Pawulu ahoŭ ajaka « iwi uniw ufaaŭaŭaŭ wuŭ » uwo wo ji aŭal kadiimanaan baŭaaŭaŭ kêm Ananiyat aji daar kala pwo nanuura ƭi bdiŭg aşê wuŭ du kaŭêb meeŭ, awo kataaki.

Bañooŋ Pawulu du ubeeka wi Kaytaraya

23 Wi wi naŋih i bangoli aŋaŋ adu baweek batëb biki bangoli iñeen-week aji na baka : « Nabomandëran na bangoli iñeen-week nyaas ntëb (200), na bajug ñmpëlënt iñeen paaj na ulon (70), na bangoli iñeen-week nyaas ntëb (200) biki ijan, naya Kaytaraya nŋa di woli ñwoori kañeen kalon ñi utaakal ñakobi. »

24 Nabomaan ñmpëlënt nañooŋna *Pawulu, ahilna aban najeb du Felit nantunja.

25 Hënk kë naŋih i bangoli aŋë piit Felit aji :

26 « Iwi Felit nantunja naweek, ñji, Klodiyut Litiyat dpiitun awulu mboŋ.

27 *Bayuday bamob ñiint i anjal pfiŋa, kë nŋë bi na bangoli naan abuurana, ŋiki baŋupën aji alin na baromenj.

28 Wi ñjalun pme uko wi ajubanun aŋë ñooŋa pntuk pi bawayëŋ bŋup baweek pi baka.

29 Wi wi ñŋaŋ ayikrën kë uko wi baktaparulun utaŋ na bgah bi baka, bë baanka ka nin uko ulon utapara unkëŋun bafiŋa këme batuha.

30 Wi mmeen kë balon batiinkar pfiŋa, kë nŋë yil ŋi dko mënŋ aji baŋju a. Dkak ado bantaparulun bŋup babi ŋi iwi baŋup uko wi adolon baka. »

31 Na utejan, bangoli bado uko wi naŋih i baka ajakun, ajej Pawulu, aya na a te ubeeka wi Antipatrit.

32 Wi unuur ujinŋun kë bangoli bukun baŋë kak du katoh kaweek, awut bajug ñmpëlënt kë baya na Pawulu.

33 Wi babanun Kaytaraya aŋë wul Felit nantunja uko wi Klodiyut apiitun, aŋë dukara Pawulu.

34 Wi nantunja aleyiirun uko umpiitun aŋë hepar Pawulu utaak wi awoonun. Wi ameenj kë awo i utaak wi Filitiya†,

35 aŋë ji na a : « Dluŋ katiinku woli bantapariin bŋup babani. » Kë aŋë do kë bahank Pawulu du katoh ki pŋih ki *Herod abiiŋ aniw, ayeŋa.

24

Bayuday bakeeŋaar Pawulu du Felit

1 Wi ñnuur kañeen ñaŋëpun, kë Ananiyat *naŋih i baŋenjan aŋë ya na balon ŋi bantohi na naŋupar bañaan, i katim ki Tertulot du Kaytaraya. Babi ŋi kadun ki Felit nantunja, akeeŋaar *Pawulu.

2-3 Wi badun Pawulu, kë Tertulot aŋë jun ptapara iko aji : « Iwi Felit nantunja naweek, ñjon nŋo ŋi awo bnuura ŋi pŋih pi nu, kë mntit mi nu mankak aŋj iko inuura ihalu ŋi utaak. Kë ñji ñlilandëru maakan, kabot kataanjaru, ñnuur bti na dko bti.

4 Nënŋto kanooranu na bŋup bŋum, aŋë ñjal itiinkun btiisun.

5 Ñiint i awo ñaan anwuŋun maakan, anwoon ŋi pyewlën *bayuday ŋi dko bti, abot awo i pntuk pi banatarenj.

6 Adoo do do na pŋoŋan *Katoh Kaweek ki Naŋibaŋi, ukaan kë ñmoba. [Ñjal pwayëŋa bŋup jibi bgah bi nun bajakun

7 kë Litiyat naŋih i bangoli aŋë bi na kmëni atehun a ŋi iñen,

8 ado bantaparun Pawulu bŋup babi ŋi iwi.] Woli ihepara bnuura, atiinka, këme bdiidi'u iko yi ñktaparulun. »

9 Kë bayuday baŋok na a, ŋi uko wi ataparulun aji ujoonani.

Pawulu aŋup ŋi kadun ki Felit nantunja

† 23:34 Felit awoon j pwayëŋ Pawulu ŋiki Pawulu awoona Filitiya danwoon ŋi pŋih pi nul.

¹⁰ Wi Felit nantunja adekun *Pawulu kañen aji ateem, kë ašë yeenk bɔup aji : « Dme kë ido nšubal nɛtum, aji kwayeš ɛi utaak wi, ukaañ kë nɛlɛn maakan kabi kaɛupu kayejan uleef naan.

¹¹ Ihinan kahepar bnuura baɛupu kë uundo pel nnuur iñeen na nɛtɛb wi nyan Yerutalem pɛdɛman Našibaɛi.

¹² Bambiin akeesaarɛn baantɛnkɛn kë nji kañom na nin ñaañ alon du *Katoh Kaweek ki Našibaɛi këme anañan pntuk pi bañaan ɛi itoh iñehanaani, këme ɛi ubeeka.

¹³ Baankak ahinan kadiiman kë uko wi baktaparaanun hɛnkuñ uwo manjoonan.

¹⁴ Kë nšɛ dinan ɛi kadunu aji dji kadɛman Našibaɛi i bašinun, wi njaan kaɛaš Bgah bi bukal bajakuñ aji bawo bwuɛaan. Dfiyaar iko bti intaanun na Bgah, na yi *baɛupar Našibaɛi bapiitun,

¹⁵ abot ahaɛ pnaɛa ɛi pkeɛ pi baɛool na bado buɛaan ji bañaan biki bantaparaanun bɔup.

¹⁶ Ukaañ kë nji kadoonaan nnuur bti pwo na uhaaš ujintɛ ɛi kadun ki Našibaɛi, na ki bañaan. »

¹⁷ « Kë wal wi ndolon nšubal du bɛig, ašɛ kak ɛi Yerutalem aɛij itaka pɛtɛnkna bañaan bajuuk biki pntaali pi naan, kabot kado iɛñan yi Našibaɛi.

¹⁸ Wi wi bašaan aɛtɛnkɛn du Katoh ki Našibaɛi kë nji kabaañɛš bɛñan bjintan uhaaš. Mɛnwo na nin pntuk ploñ abot awo mɛntɛj nin pñaat.

¹⁹ Kë *bayuday balon biki Atiya bawoon lah kabi kanaɛ ɛi kaɛup uko wi bakaan na nji,

²⁰ këme banwoon ɛi baɛup uko wi bawinun uwuɛaan ɛi nji wi nnaun ɛi kadun ki baka du pntuk pi bawayeš bɔup baweek pi bayuday.

²¹ Këme uwohan kak uko wi nhuuranun ɛi kadun ki baka aji : “Uɛup wi pnaɛa ɛi pkeɛ, ukaañ kë mbi nɛa bawayešaan ɛi kadunan?” »

²² Kë Felit nantunja, ammeen bnuura uko wi bgah bi Ajugun, ašɛ lutan pwayeš te unuur ulon, aji na baka : « Dluñ kawayeš uko wi nan woli Litiyat naših i bangoli abii. »

²³ Wal mɛntɛ kë ašɛ ji na naweek i bangoli iñeen-week alon, ahank Pawulu du ukalabuš, bawut kado kanoorana babot bawut bayiɛul bado kaɛtɛnka.

Pawulu aɛiini na nantunja na aharul

²⁴ Wi nnuur nlon nɛaɛpuñ, kë Felit ašɛ bi na aharul anwoon *nayuday i katim ki Drutiliya. Felit ado kë badu *Pawulu, ašɛ tiinka kë akɛiiniyaan pfiyaar Yetu Krittun.

²⁵ Kë jibi Pawulu akɛpuñ adoo jun pban ɛi iko yi pwo ñaañ naɛool, yi pɛijan uleef, na yi unuur wi Našibaɛi akluñ kawayeš bañaan, kë Felit ašɛ yewla, aji na a : « ɛañaan ba hɛnk nɛa, ihinan kaya, woli dbi jeeh kayil pdu'u. »

²⁶ Ahaɛ wal mɛntɛ aji Pawulu awula itaka, ukaañ kë aji du'ara du, kaɛiini na a.

²⁷ Wi nšubal nɛtɛb nɛaɛpuñ, kë Portiyut Fettut ašɛ yeenkɛš Felit ɛi pntunja, anwutun Pawulu du ukalabuš, pdolna bayuday balilan.

25

Baɛij Pawulu uruha ɛi kadun ki Fettut nantunja

¹ Wi Fettut abanun ɛi utaak ado nnuur nɛwajanɛ, ašɛ pɛnna Kaytaraya, aya Yerutalem.

² *Baɛñan baweek na bantohi baweek *bayuday kë bašɛ bi anaɛ ɛi kadunul, akeesaar *Pawulu.

³ Kê başë ñehan Fettut atënk tënka baka, ado Pawulu aya Yerutalem, ùki babop ayoonka ùi bgah, kahilna kaba na a.

⁴ Kê Fettut ašë teem baka aji : « Pawulu awo ukalabuš du Kaytaraya, kê nji ùi uleef naan, nkak awo i kaya da ùi ñnuur ñi.

⁵ Nadolan bawek biki nan, baluñ babi na nji, woli ñiint añ mënñan ado buñaan bloñ baya keešaaara. »

⁶ Fettut ado du Yerutalem ñnuur bakreñ kaya iñeen ùaň na baka, ašë ya Kaytaraya. Wi unuur ujinñuñ, kê ašë ùo du uruha, ado kê bañij Pawulu ùi kadunul.

⁷ Wal wi Pawulu abiin, kê bayuday banwoonuñ Yerutalem, bašë bi anañ afooya, atapara iko itum iwuñaan maakan, yi bawoon baanhinan adiiman kê ijoonani.

⁸ Kê Pawulu ašë yeñan uleeful aji : « Mëndo do nin ukoolan unwuñuñ ùi bgah bi bayuday, kême ùi *Katoh Kaweek ki Našibañi, kême añup buñaan ùi *Fetar naših najeenka i Rom. »

⁹ Kê Fettut, anšaan aňal bayuday balilandëra, kê ašë hepara aji : « Iinñal kabi Yerutalem, nya nwayëšu ùi uko wi batapariin i? »

¹⁰ Kê Pawulu ašë teema aji : « Dwo ùi uruha wi Fetar ùi, awo i kawayëšaaana ùi. Mëndo bayuday nin ukoolan, kê iwo name iwi ùi uleefu.

¹¹ Bë woli djoban na manjoonan, woli ddo uko ulon uwuñaan unkëšun nkeñ, mënkpok pa. Ašë wo kaka woli iko yi bataparaanuñ iinjoonani, nin aloñ aanka na pwulën du bayuday. Dnuma Fetar awayëšaan! »

¹² Wi Fettut awinaruñ na balemparul baññoguluñ, ašë teema aji : « Inuma pwayëš pi Fetar, ikeer aya du kadun ki Fetar. »

Fettut añiini na Agripa naših

¹³ Wi ñnuur ñlon ñaťëpuñ, kê Agripa naših na Berenit aña'ul ñaať bašë bi ùi Kaytaraya, pwul Fettut mboš.

¹⁴ Jibi bawoon biki pdo da ñnuur ñlon, kê Fettut ašë ùiini na Agripa naših ùi uko wi *Pawulu aji na a : « Ñiint aloñ awo ùi, i Felit awutuñ du ukalabuš.

¹⁵ Wi nwoon du Yerutalem, kê *baťeñan bawek na bantohi biki *bayuday bašë bi atapar ñiint i bñup ašë ñehanaan, aji ñi aduknaanaa.

¹⁶ Kê nšë teem baka aji baromen baantaal pmob ñaan katuh bë aanať ùi kadun ki bantaparuluñ bñup ayeñan uleeful.

¹⁷ Wi wi bašaan abi na nji ùi, kê mëndo ùo ajon, ašë ùo du uruha wi unuur ujinñuñ, ašë do kê bañij ñiint mënñ.

¹⁸ Kê wi bañijuñ bankeëšaaruluñ ùi kadunul, baantañup ùup nin uko ulon ùi iko iwuñaan yi ñi nšaluñ aji ul adoo.

¹⁹ Pñom pi bakaan na a pawoona ùaň ùi bgah banwoon bi baka, na ùi ñaan aloñ ankeñuñ i bajaan bado Yetu, i Pawulu akjakun awo najeb.

²⁰ Kê nšë yewla, mëmme hum di ñi kawayëšun iko yan, ašë hepara me aňal kaya Yerutalem baya bawayëšaaana ùi iko mënñ.

²¹ Kê wi Pawulu ašaan hepar aji aňal pwayëš pi *Fetar naših najeenka, kê ndo kê badëta, te wal wi ñi kaluñ kado bañooña du Fetar. »

²² Kê Agripa ašë teem Fettut aji : « Nji kak dñal katiink ñiint mënñan. » Kê aji na a : « Iluñ katiinka faan. »

Bañij Pawulu ùi kadun ki Agripa na Berenit

²³ Wi nfa mambanuñ, kê Agripa na Berenit, bašë bi na pkëpaťer pweek, aneej du dko di uruha, kê baših bangoli na bantohi bawek biki ubeeka kê bafooy baka. Wi wi Fettut adoluñ wal mënñ kê bañij *Pawulu.

24 Aşë tiini na bañaan aji : « Iwi Agripa naşih na an bti nanwoon ti na un, nawin niint i. Ul akaan kē *bayuday bti babi du nji, du Yerutalem na ti, anoman maakan aşë huur aji, aantaan na pwo najeb.

25 Kē nji kē nşë win nji ti uleef naan, kē aando nin uko ulonj unkeşunj akeş. Wi aşaan aňehan aji aňal pya du naşih najeenkal aya awayeşa, kē nşë ji ddola aya du a.

26 Aşë wo mēnka nin uko ulonj unkeşunj ppiit naşih najeenkal ti niint i. Ukaan kē ntija ti kadun ki nan na ki iwi Agripa naşih ti uleefu. Hēnk, woli nahepara, kaşë ka uko upiit naşih najeenkal.

27 Naan aanhilanunj kabubara kañoş nakalabuş du naşih najeenkal bē iinşup uko wi adolunj. »

26

Pawulu aşiini ti kadun ki Agripa naşih

1 Hēnk, kē Agripa aşë ji na *Pawulu : « Ihinan kaşup, kayejan uleefu. » Pawulu adeen kaňen, aşë yejan uleeful aji :

2 « Iwi Agripa naşih, dlilan nta, wi nnaşunj ti kadunu, kateem ti iko yi bayit naan *bayuday bataparaanunj bti.

3 Dkak alilan maakan, ŋiki ime udolade wi baka bnuura akak ame bnuura iko yi bajaan banomna. Ukaan kē nji kakooşu kooş itiinkēn bnuura.

4 « Bayuday bti bame jibi nşoori ti kpoş. Bame kak bti jibi ti kateeku nşoori du utaak wi naan, na du Yerutalem.

5 Bame'ēn undiimaan, ahilan kaşup woli banjali kē dji kaşaş bgah bi pntuk pi *bafaritay bantamnunj ti bgah bi nun.

6 Kē hēnkunj, uko unkaan kē bakwayşaan ti, uwoonj kē: Dhaş uko wi Naşibaţi abiiñ ahonj başinunj.

7 Kē kşini iñeen na ktēb ki pntaali pi nun, kahoñ mēnčan ki ki kahaşunj pyeenk, wi kadēmanunj Naşibaţi na nhaaş ŋi baka nfa na utaakal. Iwi Agripa naşih, mnhaş mañ mankañ kē bayuday başijēn uruha.

8 We ukaan kē an bayuday naşal aji nēnhinan kafiyaar kē Naşibaţi aji naşan bañaan ti pkeş ba? »

9 « Kē nji ti uleef naan hēnk, kē ndun aşal aji dwo kado uko wi nhinanunj bti katokna katim ki Yetu i *Nataret.

10 Kē hēnk di di ndolanj du Yerutalem, amob banfiyaarunj Yetu batum awat ukalabuş. *Başenjan baweek badinanaan pdo hañ, aji wonţi başu baka pkeş dji kawo ti bandinanunj.

11 Dji kañaay na itoh iñehanaani bti, kahajan banfiyaarunj Yetu, kawuuk baka pkar katim ki nul. Ddeebaşer baka maakan, adoo ji kaya nbeeka nmpaţi prab baka kahajan.

Pawulu akak akakalēs jibi aţepunj adoo fiyaar Yetu

12 « Kē hēnk di nşoolunj unuur ulonj pya ubeeka wi Damat, pdo ulemp mēnt awo na uworda wi *başenjan baweek.

13 Kaya pban mndiiñ unuur, djaku iwi, naşih, kē nşë wo ti bgah, aşë win bjeehi bloñ banwoonunj başi aşë jeehan apel unuur, kē babi agurēn nji na bankyaanşunj na nji.

14 Hēnk, kē nşēn bti ajot ti mboş. Kē nşë tiink pdiim plonj kē paktiini na nji na uşup *uheberē aji : “*Fawul, Fawul, we ukaan kē ikhajanaan ba? İbaa noor we atootar ji upatar wi ajug wa akwuukunj na pfeeru pjul.”

15 Kē nşë hepar aji : “Iwi in ula ba, Ajugun?” Kē Ajugun aşë teem aji : “Nji Yetu a, ikhajananj.

¹⁶ Naŋiin iwo bnaŋ, dpën awinana ƚi kadunu, kakakanaanu nalempar naan. Iwo kaŋup bandukiŋ uko wi iwinuŋ nŋa ƚi nji, na wi nji kaluŋ kadiimanu.

¹⁷ Dluŋ kayeŋu, ƚi *bayuday na banwoonŋ baanwo bayuday biki nji kayiliŋ iya.

¹⁸ Iwoyi kahaabëŋ baka këŋ, kapënan baka ƚi bdëm, kaŋij moŋ bjeehi, kapënan baka ƚi mnhina mi uweek wi nŋtaayi, kaŋij du Naŋibaŋi. Hënk bahilna woli bafiyaarën, bapënan baka ipekadu bahil kawo ƚi biki Naŋibaŋi adatuŋ aji bawo pntaali pi nul.”

Pawulu aŋup jibi alemparuŋ Yetu

¹⁹ « Ukaan, Agripa naŋih, kë nŋaŋ uko wi Naŋibaŋi aŋupunŋ wi ahaabëŋsaanuŋ këŋ.

²⁰ Djunna Damat na Yeruŋalem, abaaŋŋaan nŋfët nji *Yuda bti na nji banwoonŋ baanwo bayuday. Aŋup baka aji bawut pjuban bakak du Naŋibaŋi, bado kado iko inkyuujunŋ kë bawut pjuban.

²¹ Uko waŋ ukaanŋ kë *bayuday bamobën wi nwoonŋ du *Katoh Kaweek ki Naŋibaŋi anjal pŋiŋën.

²² Kë Naŋibaŋi aŋë wo na nji te unuur wi nŋa wi, kë ndoo naŋ ƚi kadun ki baŋaŋ bti, bampoŋi na baweek aŋup uko wi mmaaruŋ. Uko wi nji kaŋupuŋ unwo wo ulonŋ umpaŋi na wi *baŋupar Naŋibaŋi na *Moyit bajakuŋ ƚfa aji ubi kadolana,

²³ *Krittu aluŋ kahaj kaŋë kawo nateek anknaŋiŋ ƚi pkeŋ kaŋup bayuday na banwoonŋ baanwo bayuday, bjeehi bi mbuur. »

Pawulu ado na pkakan Agripa naŋih ƚi bgah bi Yetu

²⁴ Wi *Pawulu akyeŋanuŋ uleeful haŋ, kë Fettuŋ aŋë huuh aji : « Iwi iyilaa! Pjuk pweek pi ijukuŋ pajun pfooyanu bkow! »

²⁵ Kë Pawulu aŋë teema aji : « Iwi Naweek maakan, mënyilaa, uko wi nji kaŋupuŋ ujoonan akuŋ aŋëp ƚi bgah.

²⁶ Agripa naŋih, dŋoom kaŋup na a na mntëŋ ƚiki dme kë aampaam iko mënt bti, iindolana du bŋot, dme kë ame ya bti aba.

²⁷ Iwi Agripa naŋih, ifiyaar uko wi *baŋupar Naŋibaŋi bajakuŋ i? Dme kë ifiyaar wa. »

²⁸ Kë Agripa aŋë teem Pawulu aji : « Injal kakakanaan narittonŋ ubaa kaŋo'un ƚi! »

²⁹ Kë Pawulu akak aŋem aji : « Mëmme me utar këme ujon, uko wi nji kaŋehanuŋ Naŋibaŋi uwoonŋ iwi na banktiinkuŋ bti nŋa di, nakak nawo ji nji, aŋë wo mënjal natana mnkorentu ji nji. »

³⁰ Hënk kë naŋih, na nantuŋa i utaak, na Berenit, na baŋaŋ bti banwoonŋ na baka baŋë naŋa.

³¹ Wi bapënuŋ aŋë ƚiini bukal bukal aji : « Niiŋi i aando do uko ulonŋ unkeŋŋuŋ akëŋ këme aya ukalabuŋ. »

³² Kë Agripa aŋë ji na Fettuŋ : « Nhinan lah kawutana, kë aŋaŋ ahepar pwayëŋaana du naŋih najeŋkal. »

27

Batool pŋooŋ Pawulu du Rom

¹ Wi ukakuŋ wi pjeŋ ulantu kaya Itali, kë baŋë wul *Pawulu na bakalabuŋ baloŋ Yuliyuŋ, anwoonŋ naweek i bangoli iŋeen-week baromeŋ du pntuk pi bangoli pi bajaanŋ bado Pntuk pi Naŋih najeŋkal.

² Kë njeŋ ulantu du pkëŋ pi Adramitium unwoonŋ wi pya Atiya, atool pya. Arittarkuŋ i Tetalonika du Matedoniya kë abi na un.

³ Wi unuur ujintuŋ kē nşē ban Fidoŋ. Yuliyut awo na Pawulu bnuura, awuta kē aji ya kawin banohul, baţena iko yi anumiiŋ.

⁴ Nwoona du Fidoŋ, kē jibi uyook ukkobuŋ adek na un, kē nfooy na umbaŋ wi unjiw wi Kiprut wi uwoon uunkkob.

⁵ Kē wi wi nmuuruŋ bdēk bañŋoguŋ ntaak nji Filitiya, na Pamfili aban Mire du utaak wi Likiya.

⁶ Wi nbanuŋ da, kē naweek i bangoli aşē win ulantu ulon unwoonuŋ Alektandriya, atool pya Itali, aşē dolun kē njeŋ wa.

⁷ Ndo nnuur ntuŋ aya ya btiisu, ŋiki uyook uwoo, nŋaj maakan abaa ban kañog ubeeka wi Kēnidut. Uyook uneenanun pya na btool, kē nduk ubeeka wi Falmome ŋi kañen kadeenu, afooy unjiw wi Kret.

⁸ Ntaş taş ukab, ahaj maakan abaa ban dko di bajaŋ bado Ikēŋ Inuura, dañŋoguŋ ubeeka wi Lataya.

⁹ Nto du Lataya ajon, kē pya kadun pado kak anooran, ŋiki unuur wi pyiman wi *bayuday* udobi tēp, kē pya na bdēk wal mēnt pahil kapēnan unguun. Hēnk, kē Pawulu aşē tuŋ uko wi aşaluŋ aji na baka :

¹⁰ « Babuk biint, dwin kē bgah bi nun bi baya kawuŋ, ulantu utoka dko dweek na iko yi ujijuŋ bti, bañaŋ badoo hilan kakeŋ da. »

¹¹ Kē naweek i bangoli aşē mēban ŋi wi naweek i baţon ulantu na ajug wa bajakuŋ, apok ptiink Pawulu.

¹² Pkēŋ paannuura ptepanaan nnuur nji ujonŋ na ukēk uweek, kē baţum ŋi baka baŋal nneeŋ ŋi bdēk, ndoonaan pban pkēŋ pi Fonika woli nŋinani. Pkēŋ pi Fonika pawo du unjiw wi Kret, pataŋ na kayoba ajeŋ ŋi btammaŋu na btamşanka, kē bahilan kaţēpan da nnuur nji ujonŋ na ukēk.

Ukēk unaŋa du ptoof pi bdēk bweek

¹³ Uyook umpoŋi unaŋaana btammaŋu ajun pyook, kē bañaŋ başal aji bahinan kado uko wi başaluŋ, afēnēş ulantu, atool akab kab na kabaŋ ki unjiw wi Kret.

¹⁴ Undo jon, kē ukēk uweek unwoon katim ki btamşanka umayar unuur uşē naŋnaana unjiw akēk.

¹⁵ Ukēk wuŋ ubi akob ŋi ulantu, kē nēnkak ahilan wa ptiŋan, aşē wut kē uyook ukya na un.

¹⁶ Wi ntepnuŋ btammaŋu bi unjiw umpoŋi unwoon katim ki Kawuda, aşē tu kamenkla uyook btiisu. Ndoonaan te adoo kakan bteem bmpoŋi bbuurni bantanuŋ ŋi kafēŋ ki ulantu.

¹⁷ Hēnk, kē balemp biki ulantu bajej ital atanrēn wa uwutna katoka. Baŋi wal mēnt uyook ufēl baka ŋi pyiw puwaŋ pi bdēk bweek du Libiya. Wi wi başaan aruj iloona, aşē wut uyook kē ukya na baka.

¹⁸ Unuur utēbantēn, kē ukēk ukkēka kēk maakan, kē bajej iko injijuŋ afēl du bdēk.

¹⁹ Unuur uwajantēn, bajej iloona na iko yi ulantu afēl du bdēk na iñen yi baka.

²⁰ Ndo nnuur ntuŋ, nēnwin bnuur kēme nŋah, kē uyook ukkoba kob maakan, kē nbi ji ji wi nun ubaa.

²¹ Ndo nnuur, nēnde de nin ukoolan, kē *Pawulu aşē naŋa, aji na bañaŋ: « Babuk biint, nawo i lah katiink uko wi njakanan, kawut kapēn du Kret, nanşaan kabuur ptoka toka pi.

* 27:9 Ulibra wi Bgah 16.29 upiit aji : ŋi pli ppajantēn na plon, ŋi unuur uñenanantēn, nayiman, naankdo nin ulemp ulon, an babak utaak na bayaŋŋ bti.

22 Kë nşë kooṭan kooṭ hēnkun, namēbaan naliint! Nin alon ṭi an aankkeṭ, ulantu ṭaṅ uktokiin.

23 Takal na utejan, *uwanjut wi Naşibaṭi anka'ēnuṅ, i njaan kadēman ubi ṭi nji,

24 ajakēn : “Pawulu, klēnk! Iwo i kawayēşa ṭi kadun ki naşih najeenkal, kē Naşibaṭi ṭi bnuura bi nul, akdo bañaan bti bankyaanṭun na iwi babuur.”

25 Babuk biinṭ, natēṅtēnēn, ṭiki dhaṭ ṭi Naşibaṭi ame kē uwo jibi ajakaarun.

26 Kē uyook uşē ya kafēlun du unjiw ulon. »

27 Nḍobi wo wo ṭi utejan unṭēnkunṭ iñeen na ṅbaakēr ṭi meel, kē ukēk uhuma kaya na un ṭi bdēk bi katim ki Adiriyatik. Kaban mñjel, kē balemp biki ulantu başē ṅuur aji ṅñog pkay.

28 Wi wi batanun pko plon na pṭal awalan katenna kadiilade, awin kē kawo ṅmeṭēr iñeen ṅwajanṭ na paaj na ulon, akak aban ṭun aten, awin kē kawo ṅmeṭēr iñeen ṅtēb na bakreṅ.

29 Baṭi wal mēnṭ uyook ufēlun du mñlaak, atan klaar kdiṭ kbaakēr du kafēṭ ki ulantu awalan ṭi meel kahilna kamēban wa, aşē bi kataran taran unuur ujint.

30 Balemp biki ulantu bado wal mēnṭ na ppēn ṭi wa kabuur. Bawalan bṭeem bbuurni aşē daar aji baṅal pṭan ilaar idiṭ ilon ṭi kadun ki ulantu.

31 Kē Pawulu aşē ji na naweek i bangoli na bangoli bandukiin aji : « Woli balemp biki ulantu biki baanṭo ṭi wa, naankhilan kabuur. »

32 Ukaan kē bangoli bafal ital inṭijanaanun bṭeem bbuurni, awutan ba, kē bakyaak.

33 Wi bakyoonkun mñjint unuur, kē Pawulu aşē ji na baka bade aji na baka : « Naṭo ṅnuur iñeen na ṅbaakēr kē ṅhaaş ṅawo bnaṭ na an, naande nin ukoolan.

34 Nabiin nade, nanuma pde kahilna kawo bajeb, nin kawel kalon kaankjot ṭi ṅaan. »

35 Wi wi aşaan aje ipoom abeeb Naşibaṭi akitēş ya, aşē jun pde.

36 Kē wi wi bañaan bti bakakanun ṅhaaş, ade ntiinku.

37 Nwo wal mēnṭ bañaan iñeen-week ṅyaaş ṅtēb na iñeen paaj na ulon na paaj (276) ṭi ulantu.

38 Wi bañaan bti badeeṅ ayok, kē başē fēl ṅdeey ṅanwoon ṭi ulantu du bdēk awiışanaan wa.

Ulanṭu ujiiri

39 Wi unuur ujintun, baṭon ulantu baanyikrēn pkay pi bakwinun, aşē win pkay plon panwoon na pyiw, aji baya kakaban ulantu ṭi pa woli bahinani.

40 Kē wi wi bafalun ital intannun ilaar idiṭ inṭijanun ulantu aşē wutan ya kē iya bdēk. Wi wi başaan afēnēş ital yi batannun ṅpaat ṅanjaan ṅaṭoṅna ulantu, atan kaloona ṭi kadun ki wa, uyook uhilna uwuukar wa kadun, aşē tool pya pkay.

41 Kē uşē ya wal mēnṭ abina ṭi pyiw puṭaan pi bdēk, kē kadun ki wa kajjiiri, uunkak ahilan pya, kafēṭ kē kaşē rumpadiir fuṭ ṭiki ṅmaaron ṅjakob bnuura.

42 Bangoli kē başē ṅal wal mēnṭ kafin bakalabuş, bawutna kalam kabuur.

43 Kē naweek i bangoli aşē ṅal *Pawulu abuur pkeṭ, aşē ji na baka bawut kafin bakalabuş. Abaa ṭēp ṭēp aji na baka, banhilun plam bti badunna bajot bdēk balam baban pkay,

44 bandukiin baji ṅaan andolon alanka ṭi kampiñu kayaakna pya kēme iko ilon ṭi inkitiin ṭi ulantu, kaṭaşna bukundu. Kē hēnk di di badolon, aban bti pkay abuur.

28

Pawulu aban unjiw wi Malita

¹ Wi njuuruŋ bti, ašë baa me kē unjiw uwo katim ki Malita.

² Bañaanŋ banfētunŋ da baŋijan un bnuura. Batehan bdoos, adu'un kē nŋo atēma ŋiki ušabal ujun pšub, kē ujonŋ uwoos.

³ *Pawulu ajeŋ wal mēnt imul ikay afēl du bdoos, kē upula ulonŋ ušë pēn ŋi ya, aŋi bdoos bunŋ. Ulut alabari'a ŋi kañen.

⁴ Wi bañaanŋ banfētunŋ ŋi unjiw bawinuŋ upula ŋi kañen ki Pawulu, ašë hoopatēr aji : « Niiñŋ i aka pwo nafiŋ bañaanŋ, ŋiki ajaka jak abuur pkeŋ du bdēk, kē našibaŋi alonŋ andu'aniñŋ « našibaŋi anjaanŋ aluk » ašë wo aandinan awo najeb. »

⁵ Kē Pawulu ul, ašë lēt upula awat du bdoos, nin ukoolan uundola do.

⁶ Kē bañaanŋ banuŋ aji ajun pwur kēme kajot kakeŋ ŋi dko mēnt. Wal wi bayoonkuŋ ajon baanwin ukoolan, ašë wugēs nŋal aji awo alonŋ ŋi bašibaŋi.

⁷ Ufēt wi naweek i unjiw anwoonŋ katim ki Publiyuŋ uñog da. Aŋijanun kē nŋwo bayaantŋ biki nul nnuur nŋwajanŋ, ji banohul.

⁸ Ašin Publiyuŋ amaaŋ wal mēnt awo na ptool kē uleef ubot ayik na a. Pawulu aya awina, ašë ñehan Našibaŋi, apafa iñen ŋi bkow, ajebana.

⁹ Kē wi wi bamaakal biki unjiw bandukiñŋ bti babiñŋ ŋi Pawulu, kē ajeban baka.

¹⁰ Bañaanŋ bamaganun maakan, wi nŋkyaanŋ, kē bašë pēnan iko yi nŋkyaanŋ kanuma bti du bgah byaanŋaani awulun.

Pawulu na batēñful bawoona Malita atool pya Rom

¹¹ Wal wi nŋdolunŋ kli kwajanŋ, ašë jija ŋi ulantu ulonŋ wi ubeeka wi Alektandriya, unŋēpanuŋ wal wi ujonŋ ŋi unjiw unwoonŋ katim ki kbet*.

¹² Nya awala du Firakuta, ado da nnuur nŋwajanŋ.

¹³ Wi nŋwoonuŋ da, ašë ŋaş kabaŋ ki bdēk, adoo ban ubeeka wi Regiyum. Na mnjintŋ, kē uyook unwoonuŋ btammañu ušë jun pkob, kē nŋdo nnuur nŋtēb, ašë ban pkeñ pi Putewoli.

¹⁴ Wal wi nŋbanuŋ ubeeka mēnt, nŋtēk da balonŋ banfiyaaruŋ, kē bamēbanun kē nŋo da kanēm kapēb. Wi wi nŋšaanŋ aban Rom.

¹⁵ Banfiyaaruŋ biki Rom batiink kē baji nŋwo ŋi bgah, ašë bi te Ufeeru wi Apiyuŋ na du dko di bajaanŋ bado Itoŋ yi Bayaanŋ Iwajanŋ pkitun. Wi *Pawulu awinuŋ baka, abeeb Našibaŋi, ašë kak atēñ maakan.

Pawulu aŋup Uŋup Ulil Unuura du Rom

¹⁶ Wi nŋbanuŋ Rom, badinan *Pawulu kē agaag ufēt wi nul ašë do nangoli alonŋ kē akyeña.

¹⁷ Wal wi aŋoonŋ nnuur nŋwajanŋ, ašë du bantohi *bayuday babi bayit na a. Wi babiñŋ ayit, kē ašë ji na baka : « An bayit naan, nji, nwoonŋ mēndo bañaanŋ biki pntaali pi nun ukoolan, kēme ŋi udolade wi bašinun, bamobēn du Yeruŋalem awul baromeñ.

¹⁸ Baheparaan bnuura uko unŋēpuŋ, ašal pwutanaan ŋiki baanwin win nin ukoolan ŋi nji unkešunŋ bafiñen.

¹⁹ Kē wi bayuday bašaanŋ apok uko mēnt, kē nwoyi kahepar pwayēs pi naših najeenkal, ahepar pa. Ašë wo kakša mēnka nin uko ulonŋ utapar pntaali pi naan.

* **28:11** Kēme Kattor na Polut: Bawo ŋi unjon wi bagrek bašibaŋi bampoŋi banwoonŋ kbet, ašë meetana bnuura ŋiki baya bdēk biki ŋfa bafiyaar aji kbet kuñ kaji kayen baŋon nŋlantu.

20 Waŋ ukaaŋ kē ndu'an, kawinan, kaŋiini na an, ŋiki batanēn na mnkorentu mi ŋi katim ki ŋaaŋ i biki *Itrayel bahaŋuŋ. »

21 Wi wi bateemuluŋ aji : « Nēnyeenk nin uko uloŋ umpiitūŋ ŋi iwi unwoonuŋ *Yuda kē bayiŋun banwoonŋ da baambi ŋi aŋup ukoolan uwuŋaan ŋi iwi.

22 Kē nŋšē ŋala katiink uŋalu, ŋiki baŋaaŋ ŋi dko bti balaŋ pntuk pi iwoonŋ. »

23 Hēnk, kē bamēban unuur na Pawulu, kē baŋaaŋ baŋum ŋi baka baluŋ abi du dko di Pawulu awaliinŋ. Aŋiini na baka nfa te utaakal uŋup wi *Pŋih pi Naŋibaŋi. Ado na pdo baka bayikrēn uko wi Yetu, aŋēpna ŋi *Bgah bi Moyit, na uko wi *baŋupar Naŋibaŋi bapiitūŋ.

24 Balonŋ ŋi baka bafiyaar uko wi aŋupuŋ, kē balonŋ baanfiyaari.

25 Wi bawoonŋ biki pwayŋēr bahumaara baantiinkari. Kē Pawulu aŋē ji na baka ŋaŋ : « Ni! *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi unŋiini bnuura, wi uŋēpnūŋ ŋi mntum mi *Itayi, Naŋupar Naŋibaŋi.

26 Aŋiini aji :

“Yaan du baŋaaŋ mēnŋan, iji na baka :

Woli nadoo wat wat ibaŋ atiink oo, naankteha te.

Woli nadoo haabēŋ haabēŋ kēŋ bnuura oo, naankwina win.

27 *ŋiki ŋhaaŋ ŋakak adēnēt na baŋaaŋ biki,*

banēt ibaŋ yi baka,

adēt kēŋ ki baka,

Kahilna kawo baankwin na kēŋ ki baka,

Kabot kawo baanktiink na ibaŋ yi baka,

Nŋŋal ŋi baka ŋawutna kate,

bahilna bawut pkak du ŋji.

Nhilna nwut kajeban baka.”☆ »

28 Kē Pawulu aŋē baaŋēŋ bŋup aji na baka « Nawo i kame keeri, kē Naŋibaŋi, banwoonŋ baanwo bayuday biki awuluŋ Uŋup wi mbuur. Bukal baluŋ katiink wa! » [

29 Wi Pawulu aŋupuŋ haŋ kē bayuday baŋē ya, aŋom.]

30 Pawulu aŋo da nŋsubal nŋtēb du katoh kalonŋ ki aklukuŋ luk bdidi'ul, aji yeenk banjaanŋ babi bti pwina.

31 Aŋo da aŋup uko wi Pŋih pi Naŋibaŋi, abot ajukan uko wi Yetu Ajugun na mntēŋ abot awo najeeh.

Uṭup wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du utaaak wi Rom

Uṭup ujuni

Pawulu ampiitun kakaarta ki awo nayuday. Abuknaana Firi, du untanka wi bajaan badu Tartut. Kē asē kuṣnaana du ubeeka wi Yerutalem, dul di di ajuknuṭ. Pawulu abi me udolade wi bayuday bnuura. Abi wo űnaan anhananun maakan baűnaan bateek banfiyaarun Krittū. Kē Yetu Krittū aṣē bi pēn awinana ṭi kadunul adu'a awo namaar ṭi kadun ki banwoon baanwo bayuday. Aṭup Uṭup Ulil Unuura du dko bti di pṣih pi Rom. Wi Pawulu apiitun uṭup wi awo du ubeeka wi Korint du nṣubal nṭēnk iñeen kañeen na paaj na ulon (57) wi Krittū abukiin kaya nṣubal iñeen kañeen na bakren (58). Abi ṅal pya Yerutalem akak aṅal kaya pṣih pi Rom. Apiit kakaarta ki baűnaan banfētun du Rom kaṭup baka kē aṅal kaya du baka kajukan baka Uṭup wi Naṣibaṭi katēṅṅēnaan baka.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pawulu aṭup Uṭup Ulil Unuura (1.1-17)
2. Baűnaan bajēn bti bajubanuṭ (1.18-3.20)
3. Hum di di Naṣibaṭi ajakun aji baűnaan bajēn bawo batool ṭi kēṣ ki nul (3.21-4.25)
4. Baűnaan biki Naṣibaṭi balun kaka ubida uhalu (5.1-8.39)
5. Naṣibaṭi awutan Itrayel kē uṣē wo uunwo wi mnṭo (9.1-11.36)
6. Ubida uhalu unwoon na unṅal (12.1-15.13)
7. Uko wi Pawulu ajakun aji ado na pwul mboṣ (15.14-16.27)

¹ Nji Pawulu nalempar Yetu *Krittū dpiitun. Naṣibaṭi adu'ēn pwo *nanjañan, adaten aṭu'ēn pṭup *Uṭup Ulil Unuura wi nul

² Uṭup mēnt, Naṣibaṭi aṭēpna undiimaan ṭi *baṭuparul ahon wa ṭi Ulibra wi nul.

³ Uṭup mēnt uṭiiniyaan uko wi Abukul, ampēnnun ṭi kabuka ki *Dayiṭ naṣih.

⁴ Kē *Uhaaṣ Uyimanaan wi Naṣibaṭi uṣē diiman na mnhina mnweek kē awo Abuk Naṣibaṭi, wi anaṭiṅ ṭi pkeṭ. Ul awo Yetu Krittū Ajugun.

⁵ Ṭi ul i i Naṣibaṭi aṭēpnuṅ awulēn bnuura ado kē nwo nanjañan. Hēnk, katim ki nul kameetana, nhlina ndo baűnaan biki nṭaak bti bafiyaara bakuṭ bado katiinka.

⁶ An kak nawo ṭi bakan mēntan, an biki Naṣibaṭi aduun pa nawo biki Yetu Krittū.

⁷ An bti nanwoon du Rom, biki Naṣibaṭi aṅaluṅ abot adu'an nawo baűnaan biki nul, dñehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Ajugun Yetu Krittū bawulan bnuura babot bajoobṭēnan nṅhaaṣ.

Pṅal pya pwin baűnaan biki Rom

⁸ Dṅal duna kaṭēpna ṭi Yetu Krittū kabeeb Naṣibaṭi i njaan kadēman ṭi uko wi nan bti ṭiki baűnaan biki umundu bti batiink kē nafiyaar Krittū.

⁹ Naṣibaṭi i njaan kadēman na uhaaṣ wi naan bti wi njaan kaṭup *Uṭup Ulil Unuura unjaan uṭiiniyaan Abukul amē kē dṭup manjoonan wi njakun aji dji kaṣalan wal undoli

¹⁰ wi njaan kañehan Naṣibaṭi. Dji kañehana woli uwo uko wi aṅaluṅ, adolēn nhlilan mbi du an.

11 Dɗal maakan pwinan, kahilna kafaasɗer na an uko wi Uhaas wi Naşibaŋi uŋennuŋ pa utɛntɛnan.

12 Dɗal kawo ɗi ptoofan, pfiyaar pi nan, na pfiyaar pi naan patɛntɛn nja bti.

13 Bayiŋ naan, dɗal name kɛ djon ŋal pbi du an, kɛ Naşibaŋi aşɛ wo aandinanaan te hɛnkun. Dɗal kalemp ɗi ptoofan kawin ulemp mɛntɛ uwul uko unuura, jibi udoonɗi abi wo du ŋtaak ŋloŋ.

14 Dwo i pya du baŋaŋ biki ŋbeeka na du biki ŋteeh, du banjukun na du banwoon baanjuki.

15 Uko mɛntɛ ukaan kɛ ŋjal pɗupan an kak nanfɛtuŋ du Rom *Uɗup Ulil Unuura.

16 Mɛnɗi kakowa pɗup *Uɗup Ulil Unuura : uwo na manjoonan mnɛhina mi Naşibaŋi pa mbuur mi baŋaŋ bti banfiyaaruŋ, kajunna duna du bayuday te du banwoon baanwo bayuday.

17 Uɗup ulil unuura mɛntɛ uyuuj nja jibi Naşibaŋi ajaan ado nja ŋwo batool ɗi kɛşul. ɗi pfiyaar ɗaŋ di di pwo natool pawoonuŋ. Ulibra wi Naşibaŋi uji : “*ɗi pfiyaar pi pi ŋaaj natool ajaan akaana ubida.*”^{*}

Baŋaŋ bti bajubanun

18 Naşibaŋi aji diimanaan du baŋi udeeb wi nul ɗi baŋaŋ bti ɗiki baanji badɛmana abot aji bado iko inwoonɗi iinwo itool kamenna manjoonan.

19 Kɛ uko wi ŋaaj ahilunɗi pme ɗi Naşibaŋi uşɛ wo ujintɛ piş pa baŋaŋ bti : Naşibaŋi ɗi uleeful adiiman wa baka.

20 Nin ŋaaj aambaan kawina Naşibaŋi, kɛ du wal wi apaşnuŋ umundu te hɛnkun, woli baŋaŋ baten iko yi apaşun, bawin mndɛm mi nul manwoon maankba kabot kame kɛ awoonɗi Naşibaŋi na manjoonan. Baŋaŋ bajɛn baanhilan kafanɗi ɗiki baankdɛman Naşibaŋi abot ado iko inwoonɗi iinwo itool.

21 Bame Naşibaŋi bnuura aşɛ wo baanji badɛmana ji Naşibaŋi abot awo baanji babeeba jibi bawoonɗi i kado kabeeba. Babaa ɗɛp ɗɛp awo na ŋşal ŋpɛn kɛ ŋşal ŋi baka ŋdah ŋaya du bɛm.

22 Başal aji batiti aşɛ wo bayila :

23 bapok mndɛm mi Naşibaŋi anwoonɗi aankkeŋ akak ɗi pdɛman itu yi ŋaaj najɛn ankkeŋuŋ, yi ŋkat, yi ŋntaam na yi ŋko ŋi uŋteeh.

24 Uko mɛntɛ ukaan kɛ Naşibaŋi awut baka kɛ bawo ɗi iko iɗop jibi ŋhaaş ŋi baka ŋaŋaluŋ ya, kɛ baktɔpan ŋleef ŋi baka.

25 Bajɛj manjoonan mi Naşibaŋi aŋɛt na ŋşilan, apok pdɛman napaş iko i bawoonɗi i pdɛman te mnto, awo ɗi pdɛman uko umpaşaniinɗi. Uwo haŋ.

26 Uko mɛntɛ ukaan kɛ Naşibaŋi awut baka ɗi iko injaan ipotaŋ ŋaaj: bahar baka baankak aji bapiinɗi na biinɗi awo ɗi ppiinɗi na baaŋ batɛntɛ baka.

27 Kɛ biinɗi bakak aduk ppiinɗi na baaŋ ayenar biinɗi batɛntɛ baka, baji bado iko ikowandɛnaan na biinɗi batɛntɛ baka, hɛnk bayeenk bukal ɗi ŋleef ŋi baka kakob kantaaruŋ na pneem pi baneemuŋ.

28 Başal aji baanwo i kame Naşibaŋi, ukaan kɛ awut baka ɗi ŋşal ŋi baka ŋdah, kɛ hɛnk, bakdo iko yi bawoonɗi baanwo i kado.

29 Baŋum na iko bti inwoonɗi iinwo itool, buŋaŋ, pŋeebar iko, na mŋot. Baŋum na bkujar, bfiŋar, pŋom, kaguuru, babi duka duka ɗi iko iwuŋaŋ. Baji batapar baŋaŋ bɗup na ŋşilan,

30 abot akuutar, awo başoorad Naşibaŋi, bakarad, bapiitar, bahomp. Baji babi ɗu ɗu ŋhaaş ɗi pla iko iwuŋaŋ ihalu, baanji batiink bajug baka.

31 Baantiti, baanji bado uko wi bajakuŋ aji bado, bajɛn ŋhaaş abot awo baanji baŋaga batɛntɛ baka.

^{*} 1:17 Habakuk 2.4.

³² Bame bnuura pwayēs pi Naşibaţi  i iko m nt; banjaan bado han bataan na pke . K  baş  duki'aara duka  i iko m nt, badoo beeh beeh aji bamagan banjaan bado iko m nt.

2

Pwayēs p ool pi Naşibaţi

¹ Iwi,  aan  i iwohan, iinfan  i woli iji k al k  ba aan balon baduknaanaa. Na manjoonan woli iji baduknaanaa a   do ji baka, iji kdiiman iwi  i uleefu k  iduknaanaa.

² K  n   me k  woli Naşibaţi away s ba aan banjaan bado iko yan, away s na manjoonan.

³ I al aji iwi inkjakun k  balon baduknaanaa a   do iko yi bakdolun ilun kabuur kakob ki Naşibaţi i?

⁴ K me ibeeh bnuura bweek bi Naşibaţi, kamiir ki nul, pjoob bkow pi nul? Iim me k  bnuura m nt bawo kadolu iwut pjuban ibot i  l s mnwo mi nu i?

⁵ K  i   wo iinji knal kate, iindi pwut pjuban ukaan k  iji kla kakob kaweeek wal wi Naşibaţi akdiimanun udeeb uweek wi nul na pway s p ool pi nul.

⁶ Alun kaway s andoli  i uko wi adolun.

⁷ Ba aan bantamanun  i pdo bnuura, banklaan pd m na mnd m na iko inwoon iinktoka yi Naşibaţi ajaan awul, awul baka ubida wi mn o.

⁸ K  ba aan bampokulun ado uko unlilun baka  a , bampokun p aş manjoonan abot a aş iko inwoon iinwo itool, alun kadiiman baka udeeb uweek wi nul.

⁹ K  pu an na phaajala n   kob ba aan bti bankdolun bu aan, bayuday, na banwoon baanwo bayuday kak.

¹⁰ K  Naşibaţi a   lun kawul bankdolun bnuura pd m na mnd m, kajoob n baka n a s, bayuday na banwoon baanwo bayuday kak.

¹¹ Na manjoonan, Naşibaţi aanji pa  er.

¹² Ba aan banjaan bjuban balun kaya bti infernu, badole wo baamme *bgah bi Moyit ; k  ban aan ajuban bti a   me bgah bi Moyit, a  pna  i bgah m nt kaway s baka.

¹³ Na manjoonan, m nt ba aan banjaan balin  i ptiink uko wi bgah bi Moyit bajakun bawoon ba ool  i kadun ki Naşibaţi, banjaan bado uko wi bajakun baklun kawo ba ool  i k s ki nul.

¹⁴ Na manjoonan, woli banwoon baanwo bayuday, banwoon baamme bgah bi Moyit, bado uko wi bgah bajakun bdidi baka, baji badiiman k  bawo na bgah m nt  i n a s ni baka.

¹⁵ Baji badiiman h nk k  uko wi bgah bi Moyit bajakun upiitana  i baka meet, n a s ni baka n ji n  up baka me uko wi badolun uwu i k me uwo unuura. N al ni baka kak n ji n  up baka uko me uwu i k me unuura.

¹⁶ H nk, uko m nt ulun kap n wal wi Naşibaţi ak  pnun  i Yetu Krittu jibi n  pun  i *U up Ulil Unuura, kaway s ba aan bti  i iko yi ameeron baka.

Bayuday na Bgah bi Moyit

¹⁷ K  iwi, injakun aji iwo nayuday, anahna *bgah bi Moyit, ahompna Naşibaţi,

¹⁸ iji ime uko wi analun, apa  s bnuura na bu aan  iki bgah bi Moyit bayuuju wa.

¹⁹ Ifiyaar k  iwoon kado ka on nakuul abot awo unkaniya pa ba aan banwoon  i bd m.

²⁰ Işal aji ime apel bandukiin, iwo kajukan baka, ʈiki işal kē ʈi bgah ime iko bti, ime manjoonan.

²¹ Kē wi işaan ajukan bandukiin, we ukaan kē iinkjukan uleefu ba? Iji kji na bukundi bawut kakiij aşē ji kkiij!

²² Iji kneenan pjuban pi piinʈ aşē ji kjuban pjuban pi piinʈ! Ipok bado kadēman itu aşē ji kya du dko di iwoon kajey da bʈijjar!

²³ Iji knahna bgah aşē ji kwalan Naşibaʈi wal ijaan kwo iinji kʈaş ba!

²⁴ Na manjoonan Ulibra wi Naşibaʈi uji : *“Naji nado banwoon baanwo bayuday bakar katim ki Naşibaʈi.”*[✧]

²⁵ Woli ido uko wi *bgah bi Moyit bajakuŋ, pwala katēmp pi nu paka udooni. Kē woli iinkdo uko wi bgah bajakuŋ, iwo ʈi kēş ki Naşibaʈi ji anwoon aanwala katēmp anwoon aanwo nayuday* .

²⁶ Kē woli banwoon baanwala katēmp baʈaş uko wi bgah bajakuŋ, bawo ji banwaliin katēmp ʈi kēş ki Naşibaʈi.

²⁷ Anwoon aanya katēmp aşē do uko wi bgah bajakuŋ aluŋ kadiiman kē iduknaanaa, iwi inwoon iinji kʈaş bgah mēnt wi badoon apiit ba awulu kē ibot awala katēmp.

²⁸ Mēnt pwala katēmp pakkaan űaan awo nayuday na manjoonan, kē katēmp kaanwo uko unkwiniin ʈi kaara.

²⁹ A-a, nayuday na manjoonan awo űaan i uhaaş wi nul uwoon ʈi Naşibaʈi. Kē pwala katēmp na manjoonan paanwo pfaal kantomntēn jibi bapiitun ʈi bgah pawo pʈelēs uhaaş pi Uhaaş wi Naşibaʈi ujaan udo. űaan anwoon han aji yeenkna kabeeb du Naşibaʈi, mēnt ʈi baűaan biki ajaan ayeenkna ka.

3

Pjuban pi baűaan bti

¹ Kē ʈun keeri di di nayuday apeluŋ bandukiin? Pwala katēmp paka udooni?

² Pwo nayuday panuura maakan ; bukal biki Naşibaʈi ahankanuŋ iko yi aʈupuŋ.

³ Kē hēnkun? Woli balon ʈi baka baanfiyaara, uko mēnt kado Naşibaʈi awo aankdo uko wi ajakuŋ i?

⁴ Nin, baűaan bti bawo i kame kē Naşibaʈi aji do uko unjoonanuŋ, kē űaan najēn andoli awo na nʈilan. Hēnk di di *Dayiʈ aʈiiniin na Naşibaʈi aji : *« Imeeʈana pwo natool ʈi iko yi iktupuŋ kafan na woli blaʈar bawoo. »*[✧]

⁵ Kē woli buʈaan di űdolun dayuuy bnuura kē Naşibaʈi awo natool, we uwoon wi pʈup ba? Woli Naşibaʈi adiiman nja udeebul, aankpēn ʈi pwo natool i? Kē nşaan aʈiini jibi űaan najēn ajaan aşal.

⁶ Name kē mēnt hēnk da! Woli aanwo natool, hum di akhilanuŋ keeri kawayēş umundu?

⁷ Kē wi nʈilan naan űakaan kē manjoonan mi Naşibaʈi manwinanaa abot adiiman mndēm mi nul, we ukaan keeri kē nduknaanaa wi njubanuŋ?

⁸ Keeri we ukaan kē nēnhil kaji : *« Nawulan űdo buʈaan, bnuura başē babi? »* Aa, baűaan balon badiihēn aji nji djukanuŋ uko mēnt. Bakan mēntan balun kakoba kakob ki bataananaanuŋ.

Nin alon aanwo natool

[✧] 2:24 Natenan ʈi Itayi 52.5. * 2:25 Pwala katēmp pajaan padiiman kē űaan awo nayuday. [✧] 3:4 Kaűaam 51.6.

⁹ Kè we wa keeri? Nja bayuday ηpel bandukiin i? Nin! Na manjoonan, ddo bi diiman kè bañaan bti, bayuday na banwoon baanwo bayuday, bawo bti bañaan banjaan bajuban.

¹⁰ Upiitana ti Ulibra wi Naşibaţi aji :

« Nin ñaay natool aanwoo, nin alonj.

¹¹ Nin ñaay alonj aanwo na uşal,
nin ñaay alonj aankla Naşibaţi.

¹² Bañaan bti badek Naşibaţi kafet,
bagakandër aneem.

Nin alonj ti aanji do bnuura
aandoo wo wo aloolan.

¹³ Kaţuţ ki baka kawo ji btuur bi bahaabëşuη,
pndemënt pi baka patum na kaguuru,
bawo na bnunk bi upula ti iduuj.

¹⁴ Mntum mi baka mantum na bkarad na ηţup ηjooţ

¹⁵ batar ti pfij ñaay.

¹⁶ Baji batok kabot kaduk pwuţan dko di baţëpaη.

¹⁷ Baamme jibi bakdoli kawoona ti btiinkar.

¹⁸ Bañoom Naşibaţi bnuura »*[☆]

¹⁹ Kè ηşë me bnuura uko bti wi bgah* bajakuη, baţup na banwoon i kaţaş ba, bañaan bti bahilna bayomp başë bayikrën kè baduknaana bti ti kadun ki Naşibaţi.

²⁰ Ukaay kè nin ñaay aanhil kawo natool ti kadun ki Naşibaţi ti ptaş bgah ţań: na manjoonan, bgah bado ţań ñaay ame kè aji juban.

Pkak natool ti kës ki Naşibaţi

²¹ Kè hënkuη Naşibaţi aşë diiman nja jibi akdolun nja ηwo batool ti kadun ki nul, bë aanktëpna ti *bgah bi Moyit ; ahonj nja uko wan undiimaan ti ηlibra ηi bgah na ηi baţuparul.

²² Naşibaţi aji do bañaan bawo batool ti kadunul wi bafiyaaruη Yetu *Krittu. Aji do haη pa bañaan bti banfiyaaruη Krittu bawo baloolan ti kadunul.

²³ Na manjoonan, bañaan bti bajubani, alow Naşibaţi awaay mndëm mi nul.

²⁴ Naşibaţi awul bañaan bnuura wi akakanuη baka batool ti kadunul bë baanluki. Aţëpna ti Yetu Krittu abuuran baka ti pekadu.

²⁵⁻²⁶ Ayil Yetu kè atul pñaakul ayeenkar nja kakob pa ipekadu yi nja. Hënk, Naşibaţi adiiman bañaan bti kè awo natool wi amiiruη, awo aankob bambiin ajuban tfa. Akak adiiman bañaan bti pwayëş ptool pi nul hënkuη wi awoon natool abot ado kè banfiyaaruη Yetu bti bawo batool.

²⁷ ηwo keeri kado kahomp hënkuη i? Nin! we ukaay? Ţiki mënt ptaş bgah pakaan kè ηbuuri, pfiyaar pi ηfiyaaruη *Krittu pa.

²⁸ Hënk ηwin kè ñaay aji wo natool ti kadun ki Naşibaţi woli afiyaari, mënt ptaş bgah pakaan.

²⁹ Kè nşë hepar, Naşibaţi awo Naşibaţi i bayuday ţań i? Aanwo kak Naşibaţi i banwoon baanwo bayuday i? Aa, awo kak Naşibaţi i banwoon baanwo bayuday.

³⁰ Naşibaţi awoha aloolan, kè uko uloolan ţań uwoon wi pdo kawoona natool ti kadunul. Bañaan baji bawo batool ti kadunul woli bafiyaari, bawole bayuday kème woli baanwo bayuday.

☆ 3:18 Natenan ti Kañaam 36.2.

* 3:19 Bgah : Bgah ti baţiniyaan iko bti inwoon ti kafah kajon ki

Ulibra wi Naşibaţi.

³¹ Ké hénkuŋ, woli ɲdiiman ké pfiyaar pawoonuŋ, ɲwo biki kaɲilma *bgah bi Moyit i? Nin! Woli ɲfiyaar na manjoonan, wi wi ɲjaan ɲɲaʂ bgah na manjoonan.

4

Pfiyaar pi Abraham afiyaaruŋ

¹ Ké hénkuŋ, we wi ɲkjakuŋ keeri ɲi *Abraham i ɲwoonuŋ ɲi kabuka? We wi Naʂibaɲi ayuujuŋuŋ ɲi pwo natool pi nul?

² Woli iko yi Abraham adoluŋ ikaan lah ké awo natool ɲi kéʂ ki Naʂibaɲi, ahinan kahomp. Ké uʂé wo uunwo haŋ.

³ Na manjoonan *Ulibra wi Naʂibaɲi upiit aji : « *Abraham ahaɲ ɲi Naʂibaɲi ukaan ké Naʂibaɲi aji awo natool ɲi kadunuŋ.* »

⁴ Ɓaan alemnple, baluk bi ajaan ayeenk baanwo wo uɲen : alemnple lemp ayeenkna baluk mɛnt.

⁵ Ké ɲaan aʂé wo aanhinan kado Naʂibaɲi aji awo natool ɲiki alemnple uko ulon ɲaɲ. Naʂibaɲi aji dinan ké baɲaan bambiin apoka bawo batool wal wi bafiyaaruŋuŋ ɲaɲ.

⁶ *Dayit kak aɲiniyaanuŋ mɲlilan mi ɲaan i Naʂibaɲi ajakuŋ aji awo natool ɲi kadunuŋ bé aanten iko yi adoluŋ, aji :

⁷ « *Banuurandɛni biki Naʂibaɲi amiiruŋ pɲuban pi baka, apɛnan ipekadu yi baka.* »

⁸ *Anuurandɛni, ɲaan i Naʂibaɲi awoon aanten pekadu di adoluŋ.* »*

⁹ Ké pnuurandɛn mɛnt, pawo pa banwaliin katɛmp kéme pawo kak pa banwoon baanwala ka? Jɛm ɲbaa ji ji ɲi ké *Abraham ahaɲ Naʂibaɲi ukaan ké Naʂibaɲi aji awo natool ɲi kadunuŋ.

¹⁰ Ké lum di di Naʂibaɲi ajakuŋ aji awo natool ɲi kadunuŋ ba? Wi awaliin katɛmp wa, kéme ji abi ado kawala katɛmp? Ji abi ado kawala katɛmp Naʂibaɲi aji awo natool.

¹¹ Ayeenk pwala katɛmp ké pawo uko ulon unkyuujuŋ ké Naʂibaɲi adobi dolaara do ké awo natool ɲi kadunuŋ wi afiyaaruŋuŋ. Ké hɛnk di akakuŋ aʂin baɲaan bti banwoon baanya katɛmp aʂé fiyaar Naʂibaɲi, Naʂibaɲi aji bawo batool ɲi kadunuŋ.

¹² Awo kak aʂin banwaliin katɛmp, banwoon baanlin ɲi pwala katɛmp ɲaɲ bakak aʂaʂ pfiyaar pi Abraham aʂin nja afiyaaruŋ ji abi ado kawala katɛmp.

¹³ Naʂibaɲi ahon ɲfa *Abraham na pntaali pi nul aji baluŋ kayeenk umundu. Mɛnt ɲaʂaʂ *bgah pakaan ké Naʂibaɲi ahonja, pfiyaar pi afiyaaruŋuŋ pakaan ké adinan aji awo natool ɲi kéʂ ki nul.

¹⁴ Woli ɲaʂaʂ bgah ɲaɲ pakɲuun ɲaan ayeenk iko inuura yi Naʂibaɲi ahonjuŋ, pfiyaar pawaan keeri udooni, kahon ki Naʂibaɲi kakuɲ kawaan udooni.

¹⁵ Ké uʂé wo uunwo haŋ, bgah baji bado Naʂibaɲi adeebaɲɛr ɲaan jibi awoon aanɲaʂ ba, ké bgah baɲale wo baanwoo, pɲuban paankak aji pawo.

¹⁶ Hɛnk, ɲi pfiyaar di di ɲaan ajaan ayeenkna kahon ki Naʂibaɲi. Kahon mɛnt kawo uɲen unkuwoon pa bampɛnnuŋ ɲi *Abraham bti, mɛnt pa bankɲaʂuŋ *bgah ɲaɲ, uwo pa banfiyaaruŋ bti jibi Abraham afiyaaruŋ. Abraham awo aʂin nja bti.

¹⁷ Naʂibaɲi aji na Abraham ɲi Ulibra wi nul : « *Ddolu iwo aʂin kntaali ki ɲtaak ɲtum* ». » Awo aʂin nja ɲi kadun ki Naʂibaɲi i afiyaaruŋ, Naʂibaɲi anjaan awul bankeɲuŋ ubida, kado uko unwoon uunwoo, uwo.

¹⁸ Abraham ahaṭ wal wi mnhaṭ manwoon maankak awo, afiyaar aṣë kak aṣin kntaali ktum jibi Naṣibaṭi abiiñ aṭupa aji : « *Jibi njah ṇatumuñ, hënk di babuku bakluñ katum**. »

¹⁹ Aya pka ṇṣubal iñeen-week aṣë fiyaaraara fiyaar Naṣibaṭi bë aanwutan nin wi atenuñ uleeful undoon abi kaya ya pkeṭ akuṭ aten Faara aharul anwoon aankak ahil kabuk ;

²⁰ amëban ṭi uko wi Naṣibaṭi ahoñuluñ, aanwo na ṇṣal ṇṭëb ; abaa ṭëp ṭëp afiyaara maakan, adëmana.

²¹ Afiyaar na manjoonan kë uko wi Naṣibaṭi ahoñuñ bti, aka mnhina mi pdo wa.

²² Uko mëntṭ ukaañ kë *Naṣibaṭi aji awo natool ṭi kadunul*.

²³ Kë woli *Ulibra wi Naṣibaṭi uji Naṣibaṭi aji awo natool, mëntṭ pa ul aloolan a ṭañ ;

²⁴ ṇṭup mëntṭ ṇawo pa nja kak, ṇfiyaaruñ kë Naṣibaṭi anaṭanuñ Yetu ṭi pkeṭ ukaañ kë aji ṇwo batool ṭi kës ki nul.

²⁵ Yetu mëntṭ awulaniin pa ipekadu yi nja, anaṭa ṭi pkeṭ ṇhilna ṇwo batool.

5

Mnjeeh na mnlilan

¹ Kë hënk keeri, wi pfiyaar pi nja padoluñ kë ṇwo batool ṭi kadun ki Naṣibaṭi, ṇṭëpna ṭi Ajugun Yetu *Krittu awo ṭi mnjeeh na Naṣibaṭi.

² Nfiyaar Yetu Krittu ukaañ kë Naṣibaṭi awul nja bnuura bi nul bi ṇmëbanuñ aliint. Nlilan ṭiki ṇme kë ṇyeenk kafah ṭi mndëm mi Naṣibaṭi.

³ Ndoo ji ṇlilan woli ṇwo ṭi unoor ṭiki ṇme kë unoor uji uṭij kamiir,

⁴ kamiir mëntṭ kaji kaṭij pmëban kaliintan ṭi unoor, kë pmëban mëntan paji paṭij mnhaṭ.

⁵ Mnhaṭ maanji manguur ñaan nin. Naṣibaṭi aṭëpna ṭi Uhaaṣ wi nul wi awuluñ nja, aṭuman uñalul ṭi ṇhaaṣ ṇi nja.

⁶ Na manjoonan, wi ṇwoon ṇëndobi hinan pbuuran ṇleef ṇi nja, wi wi *Krittu akeṭaruñ nja ṇmpokun Naṣibaṭi, ṭi wal wi Naṣibaṭi adatuñ.

⁷ Utam maakan pkeṭar ñaan, adole wo natool. Kë ñaan aṣë hinan katën pkeṭar ñaan anwoon nanuura na manjoonan.

⁸ Uko unkyuujun kë Naṣibaṭi aṇal nja maakan uwoon kë wi ṇhumuñ ṭi pekadu, Krittu akeṭ pa nja.

⁹ Krittu atul pñak pi nul pa nja ukaañ kë Naṣibaṭi aji ṇwo batool ṭi kës ki nul, abaa do do hum kado kawo aankluñ kalowan nja udeeb wi Naṣibaṭi?

¹⁰ Woli wi ṇbiin awo baṣoorad Naṣibaṭi, akak ṭi ploolan na nja wi Abukul akeṭun pa nja, hum di di akwoon aankbuuran nja wi anaṭiin ṭi pkeṭ.

¹¹ Kë uṣë wo uunliñ ṭi wan, Naṣibaṭi ado nja kë ṇlilani ṭiki Ajugun Yetu Krittu ado nja kë ṇwo hënkun ṭi ploolan na Naṣibaṭi.

Adam na Yetu Krittu

¹² Name kë pjuban pi ñaan aloolan, *Adam, paṭij pekadu ṭi umundu, kë pekadu mëntṭ daṭij pkeṭ. Hënkun bañaan bti bajubani, awo i kakeṭ bukal bti.

¹³ Pjuban pawo ṭi umundu ji *bgah bi Moyit babi bado kawo. Kë jibi bawoon baando bi wo, Naṣibaṭi aanji mëban pjuban.

¹⁴ Kë du wal wi Adam te wal wi *Moyit, pkeṭ papeli, padoo diiman mnhina mi pa ṭi banwoon baanjuban ji Adam ampokun pdo uko wi Naṣibaṭi ajakuluñ.

*Adam awo wo ji anwoon i pbi, Yetu.

15 Kë pjuban pi Adam paşë wo paanhilan kanaamntën na uţen wi Naşibaţi aţenuŋ. Na manjoonan pjuban pi űaaŋ aloolan paţu kę bańaaŋ batum bakeţi ; kę bnuura bi Naşibaţi başë dëm apel uko męnt. Uţen wi aţępnun űi űaaŋ aloolan, Yetu *Krittu aţen bańaaŋ udëm apel.

16 Pjuban pi Adam papaţ maakan na uţen wi Naşibaţi. Naşibaţi awayęş pekadu dloolan, kę pwayęş męnt paşë űij kakob. Kę uţen wi Naşibaţi uşę do kę amiir ipekadu itum.

17 Pjuban pi űaaŋ aloolan pado kę mnhina mi pkeţ manwinanaa, na manjoonan űaaŋ aloolan męnt uŋ akaaŋ. Kę űi Yetu Krittu aloolan kak nşę yeenk apelan : bańaaŋ bti banyeenkunŋ bnuura bweek maakan bi Naşibaţi ado baka kę bawo baţool. Krittu ado baka kę bawat pkeţ kakaana ubida wi mnţo.

18 Hęnk, pjuban ploolan pi Adam pado kę bańaaŋ bti baduknaanaa ; kę hęnk kak di di udoo uloolan wi Krittu adolon uţijunŋ bańaaŋ ubida, kę bawo baţool.

19 űi ppok ptiink pi űaaŋ aloolan, bańaaŋ batum baneej űi pekadu ; kę űi ptiink Naşibaţi pi űaaŋ aloolan, bańaaŋ batum bakak baţool űi kadun ki Naşibaţi.

20 *Bgah babii, hęnk kę pekadu daşę tuma tum, kę dko di pekadu datumunŋ, bnuura babi aţum apel.

21 Hęnk, jibi pjuban padiimanunŋ mnhina mi pkeţ, hęnk kak di di Naşibaţi aţępnun űi Yetu Krittu Ajugun awul nja bnuura bi nul, űhilna űwo baţool űi kadunul, űwat pekadu űkaana ubida wi mnţo.

6

Ubida na Krittu

1 Kę we wi űkakuŋ keeri? űwo kaduka űi pjuban kayeenkna bnuura btum bi Naşibaţi i?

2 Nin! Nkeţ pa pjuban pi nja, hum di di űhinanunŋ keeri kaduka űi pjuban?

3 Naamme kę nja bti űnyeenkunŋ batitmu űi Yetu *Krittu, űyeenk yeenk batitmu űi pkeţ pi nul i?

4 Wi űnyeenkunŋ batitmu, űkeţ amoya na a kahilna jibi anaţiinŋ űi pkeţ űi mndëm mi Aşin, űwo űi ubida uhalu.

5 Kę wi űkakuŋ baloolan na Yetu űi pkeţ pi nul, űluŋ kakak baloolan na a kak űi pnaţa űi pkeţ pi nul.

6 űme kę űaaŋ i jbiinŋ awo apańana na a, uleef unwoonŋ űi mnhina mi pekadu uhilna utoka, hęnk űwutna kawo űi mnhina męnt.

7 űme kę űaaŋ ankeţunŋ abuur pekadu.

8 Wi űkeţunŋ na *Krittu, űme bnuura kę űluŋ kaka ubida na a.

9 űme kę Krittu annaţiinŋ űi pkeţ, aankak akeţ, pkeţ paankak ahinana.

10 Wi Krittu akeţunŋ, akeţ kapęnanaan pekadu byaaş bloolan ; kę hęnkunŋ wi awoon najeb, aka ubida pa Naşibaţi.

11 Kę an kak hęnk di nawoonŋ kaşal kaji nakeţi, kę pekadu daankak aţoŋan, naţępna űi Yetu Krittu aka ubida pa Naşibaţi.

12 Nakwut keeri pekadu daţoŋ uleefan, uleef unwoonŋ i kalunŋ kakeţ ; nawutan kado kaţaş iko iwuţaan yi uleefan uńaluŋ.

13 Nakwut nin dko dlonŋ űi uleefan dawo űi pekadu, dado kado iko inwoonŋ iinwo itool. Wi nanaţiinŋ űi pkeţ aka ubida, naţępęn űęp nawul Naşibaţi űleefan. Nadolan uleefan bti udoo kado uko unwoonŋ utool űi kadun ki Naşibaţi.

14 Na manjoonan, pekadu daankak ahinan nin uko ulonŋ űi an : naankak awo űi mnhina mi *bgah bi Moyit, nawo űi bnuura bi Naşibaţi.

Pdo uko unwoonj itool

¹⁵ Ké we wi nwoonj kado ba? Wi nwoonj n̄enwo ʈi mn̄hina mi *bgah bi Moyit awo ʈi bnuura bi Naʃibaʈi, n̄wo kaduka ʈi pekadu i? Nin, m̄enʈ h̄enk da.

¹⁶ Naamme ké woli nawutar uleefan n̄aaŋ alonj ké awo naʃih i nan, naji nawo ʈi mn̄hina mi nul i? Woli pekadu di di nawutarunj uleef, daji daʈij pkeʈ, woli Naʃibaʈi a, naji nawo batool.

¹⁷ Nawul̄en n̄beeb Naʃibaʈi : An nambiin awo ʈi mn̄hina mi pekadu, nakak h̄enkunj aʈaʃ na n̄haaʃan b̄ti pjukan pi nayeekunj.

¹⁸ H̄enkunj nabuur ʈi pekadu akak aji nado iko inwoonj itool.

¹⁹ M̄enkhoñ na an ʈiki naando bi hil pyikr̄en. Nawo ʈfa bañaaŋ banʈuunj n̄haaʃ n̄i baka b̄ti ʈi iko iʈop na p̄juban, h̄enk naji nabi pok pok p̄taʃ Naʃibaʈi ; ké h̄enk kak di di nawoonj h̄enkunj kaʈu n̄haaʃan b̄ti ʈi pdo kado iko inwoonj itool kakaana ubida uyimanaan.

²⁰ Wi nabiin awo ʈi mn̄hina mi pekadu, naando ji naʃal kaji nawo kado iko itool.

²¹ We wi nakaanj wi nadolonj iko yi, yi nakkowariinj h̄enkunj ba? Iko m̄enʈ iʈij pkeʈ.

²² H̄enkunj wi nabuurunj pekadu akak alempar Naʃibaʈi na n̄haaʃan b̄ti, uko wi nakkaanj uwo ubida uyimanaan na pka ʈi ubaañʃaani ubida wi m̄nʈo.

²³ Aa, p̄juban paji paʈij pkeʈ, ké uko wi Naʃibaʈi aʃaan aji ʈen uʃe wo ubida wi m̄nʈo ʈi Yetu Kritt̄u Ajugun.

7

Plempar Naʃibaʈi phalu

¹ An bayiʈ naan, dme ké name *bgah bi Moyit bnuura, name keeri ké bgah bawo pa n̄aaŋ ado kaʈaʃ ba wal wi awoonj aando bi keʈ.

² Nawul̄en n̄ten ʈi uko wi bniim : bgah baji n̄aaʈ awo kawo na ayinul te ukeʈul. Wal wi akkeʈunj, awo najeeh,

³ ahilan kaniimar na n̄iinʈ alonj. Aʃale ya na n̄iinʈ alonj nampaʈi wal wi ayinul ahumunj najeb, aanwo ʈi bgah.

⁴ An bayiʈ naan, h̄enk di uwoonj pa an kak. Nawo h̄enkunj biki *Kritt̄u, pkeʈ pi nul pabuuranan ʈi mn̄hina mi *bgah. Nawo bajeeh h̄enkunj ahinan kawo biki Kritt̄u, annaʈiinj ʈi pkeʈ, kahilna kalil Naʃibaʈi.

⁵ Wi n̄biin aʈaʃ iko yi n̄leef n̄i n̄ja n̄jaʃalunj ʈañ, pekadu daji daʈeʈpna ʈi bgah kado n̄ja n̄jaʃal pdo iko iwuʈaan itum injaan iʈij pkeʈ.

⁶ Ké n̄ʃe wo n̄enkak awo h̄enkunj ʈi mn̄hina mi bgah. N̄wo ji bañaaŋ bankeʈunj, ké bgah baankak aka mn̄hina ʈi n̄ja. Uhaaʃ wi Naʃibaʈi udo ké n̄hinan plempara ʈi udolade uhalu ; awo n̄enkak awo ʈi mn̄hina mi *bgah bi Moyit ji ʈfa.

Pgut na pekadu

⁷ Ké we wi nwoonj keeri kaji? *Bgah bi Moyit ʈi uleef wi ba bawo pekadu i? Nin! M̄enʈ h̄enk da. Ké uʃe wo woli m̄enʈ *bgah ba lah, m̄enkme uko unwoonj pekadu. Woli m̄enʈ bgah bajakunj lah wutan kañeebar bka bi n̄aaŋ[☆], m̄enkme uko unwoonj pñeebar uko wi n̄aaŋ.

⁸ Pekadu daʈeʈpna ʈi uko wi bgah baʈuunj pdo adol̄en ké n̄ji kañeebar iko itum impaʈi. Woli bgah baanwo, pekadu dakeʈi.

⁹ Ji mbi ndo kame bgah, dwo najeb ké wi mmehañ me uko wi bgah bajakunj, ké pekadu daʃe buka,

☆ 7:7 Natanen ʈi Pp̄en 20.17; na ʈi Pleʃan 5.21.

10 Ké nşé keŕ. Hënk, bgah banwoon i kawulën ubida babaa tşp tşp atjijën pkeŕ.

11 Pekadu daŕşpna ŕi uko wi bgah baŕuun pdo aguurnën, ké uko mënŕ ukaan ké nkeŕi.

12 Ké hënk di bgah bayimanun, iko bti yi bgah bajakuŕ ké iwo itool akuŕ anuura.

13 Ké uko unnuuriin mënŕ, ukak hënkun uko unjaan ufin pa nji i? Nin! Mënŕ hënk da, pekadu daŕşpnuŕ ŕi uko unuura afiŕjën kahilna kadiiman uko unwoon pekadu. Pekadu daŕşpna ŕi uko wi bgah baŕuun pdo adiiman pyiban pi da.

14 Njme ké *bgah bawoona du Naşibaŕi, ké nji nşë wo ŕiaan najën awaapana kawo ŕi mnhina mi pekadu

15 Na manjoonan, mënji kame uko unkaan ké nji kado iko yi njaan kado. Mënji kado iko yi nŕaluŕ pdo, dji kado yi mpokuŕ.

16 Ké woli mënŕjal pdo iko yi nji kadoluŕ, udiiman ké dyikrën ké bgah banuura.

17 Aşë wo mënŕ nji ŕi uleef naan djaan kado han, pekadu danwoon ŕi nji meet da.

18 Dme ké bnuura baanwo ŕi nji, baanwo ŕi ŕiaan najën i nwoon. Dji kaŕal pdo bnuura kaşë wo mënji kahinan.

19 Mënji kado bnuura bi nŕaluŕ kabaa tşp tşp kado buŕaan di nwoon mënŕjali.

20 Ké hënk, woli mënŕjal pdo iko yi nji kadoluŕ, udiiman ké mënŕ nji dwoon ankdluŕ ya, pekadu danwoon ŕi nji meet da.

21 Nji nŕaluŕ pdo bnuura bi *bgah bajakuŕ, dwın uko wi : buŕaan bi bi njaan kado.

22 Ddınan na uhaaş wi naan bti ŕi uko wi bgah bi Naşibaŕi bajakuŕ,

23 aşë wo ŕi uleef naan meet na uko ulon unjaan ugut na bgah bi mmeen aji bawo bnuura, kadolën nkak nakalabuş i pekadu danjaan daŕonjën.

24 Ni nji nwuŕëni! In aklun kabuuranaan ŕi uleef wi, unwoon wi pkeŕ?

25 Dbeeb Naşibaŕi! Aŕşpna ŕi Yetu *Krittu abuuranaan.

Hënk na uhaaş wi naan bti dji kaŕaş bgah bi Naşibaŕi, ké ŕi uleef wi naan nşë wo ŕi pŕaş pekadu.

8

Ubida wi Uhaaş wi Naşibaŕi unjaan uwul

1 Woli iwo ŕi ploolan na Yetu *Krittu, Naşibaŕi aankluŕ kaji keeri ké iduknaanaa.

2 Hënkun iŕaş *Uhaaş wi Naşibaŕi unjaan uŕşpna ŕi Yetu Krittu kawulu ubida, ubuuraniin pekadu na pkeŕ*.

3 *Bgah bi Moyit baanhil pdo han, ŕiki iko yi uleef wi nja unaluŕ ido ké bgah baanka mnhina man. Ké Naşibaŕi aşë buuran nja wi ayilun Abukul abi ji ŕiaan najën abot awo bŕjan pa pyenkar nja kakob pa ipekadu yi nja.

4 Naşibaŕi ado uko wan, uko wi bgah bajakuŕ uhilna udolana kadiimanaan ké Naşibaŕi awo natool. Uko mënŕ uwo pa nja nŕenkŕaşun Uhaaş wi nul awo nŕenkŕaş iko yi uleef wi nja unaluŕ.

* 8:2 Naŕaş Uhaaş wi Naşibaŕi unjaan uŕşpna ŕi Yetu Krittu kawulan ubida, ubuuranaan pkeŕ; ŕi nliبرا nlon bapiti aji daş Uhaaş wi Naşibaŕi unjaan uŕşpna ŕi Yetu Krittu kawulën ubida, ubuuranaanun pkeŕ.

⁵ Bañaan banjaan baṭaṣ iko yi nleef ni baka njanalun baji baṣal ikow yi baka ṭaṇ. Kè bañaan banjaan baṭaṣ *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi baṣè ji baṣal iko inwoon yi wa.

⁶ Woli nṣal ni nja nṭaṣ iko yi nleef ni nja njanalun, nṣal kakeṭ. Kè nṣal ni nja nṣale ṭaṣ Uhaaṣ wi Naṣibaṭi, nṣo na ubida nṣaaṣ ni nja nṣabot kaṭoora.

⁷ Pṭaṣ iko yi nleef ni nja njanalun pawo pṣut na Naṣibaṭi ; uleef wi nja uunji uṭaṣ bṣah bi Naṣibaṭi abot awo uundo hilan pṭaṣ ba.

⁸ Woli ñaan aṭaṣ iko yi uleeful unalun aanhilan kalil Naṣibaṭi.

⁹ Hēnkun naankak aṭaṣ iko yi nleefan njanalun, naṭaṣ *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi, unwoon ṭi an. Bañaan banwoon baanwo na Uhaaṣ wi Yetu *Krittu, baanwo biki nul.

¹⁰ Kè Krittu aṣè wo ṭi an. Hēnk, wi nleefan nṣadon awo ni pkeṭ ṭiki najubani, Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uwulan ubida ṭiki nawo baṭool ṭi kèṣ ki Naṣibaṭi.

¹¹ Kè woli uhaaṣ wi anaṭanaanun Yetu ṭi pkeṭ uwo ṭi an, annaṭaanun Yetu ṭi pkeṭ alun kaṭēpna ṭi uhaaṣul unwoon ṭi an kawul nleefan njanwoon ni pkeṭ ubida.

¹² An bayit naan, nṣenwo keeri kado kaṭaṣ iko yi nleefun njanalun, nṣo kado kaṭaṣ uko wi *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi ujakuṣ.

¹³ Woli naṭaṣ iko yi nleefan njanalun nalun kakeṭ. Kè woli Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṭēnkan kè nṣpok pdo iko yi nleefan njanalun nalun kaka ubida.

¹⁴ Bañaan biki Uhaaṣ wi Naṣibaṭi ukṭonun ṭaṇ bawoon babukul.

¹⁵ Uhaaṣ wi nayeekun unkdolan nawo bajuuk bankṭi'ulun. Udolan kè nawo babak Naṣibaṭi banjaan bahuuran kaji na a : « Abba†! Paap! »

¹⁶ Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṭup nja ṭi nṣaaṣ ni nja kè nṣo babakul.

¹⁷ Wi nṣoon babak Naṣibaṭi, nṣal kayeenk uko wi ahoṣun. Woli nṣaj na Krittu, nṣal kayeenk na a uko wi Naṣibaṭi ahoṣun, kawo ṭi mndēm na a.

Mndēm manklun kabi

¹⁸ Dwin kè mnṣaj mi nṣhajun hēnkun maanhilan kalin na mndēm mi Naṣibaṭi aklun kayuuj ṭi nja.

¹⁹ Iko yi Naṣibaṭi apaṣun iwo ṭi pyoonk maakan wal wi Naṣibaṭi akdiimanun banwoon babakul.

²⁰ Umundu utaran aṭool pya kaṭoka bē mēnt wul unalun nṣal wa, Naṣibaṭi adolon ṣaṣ wul wa mnṣaj

²¹ kè ulun kabuur pṭoka, kaneej ṭi mnjeeh mi babakul baklun kaka ṭiki bawo ṭi mndēm.

²² Nṣe kè te hēnkun iko yi Naṣibaṭi apaṣun bti iwooni awo ṭi mnṣaj ji ñaṭ ankyaan kabuk.

²³ Mēnt umundu ṭaṇ ukṣajun, nja kak nṣoon na *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi kè uwo uṭen uteek wi nul, nṣooni ṭi nṣaaṣ ni nja meṣ wi nṣoon maakan ṭi pyoonk Naṣibaṭi adiiman kè nṣo babakul abot abuuran nleef ni nja.

²⁴ Mnṣaj mi nṣoonaanun mando kè nṣe kè nṣuuri. Kè woli nṣo bi win uko wi nṣaṭun, mēnt mnṣaj ma. In akṣaṭun uko wi adoon abi win?

²⁵ Kè nṣale wo nṣenwin uko wi nṣaṭun nṣaman ṭi pyoonk wa.

²⁶ Jibi nṣiṣniin, *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uji uṭēnk nja ; wi nṣoon nṣemme uko wi nṣkēhanun Naṣibaṭi, Uhaaṣ uji uṣehan pa nja kaṣè wo uunji uṭēpna ṭi nṣup.

²⁷ Naṣibaṭi ammeen uko unwoon ṭi nṣaaṣ ni nja bti, adinan ṭi uko wi uhaaṣ wi nul ujakuṣ ṭiki ujaan uṣehandēr bañaan biki Naṣibaṭi jibi Naṣibaṭi analun.

²⁸ Nṣe kè Naṣibaṭi aji lemp ṭi uko undoli pa bnuura bi bañaan bti banjalulun, bawo biki adatuṣ pa uko wi analun pdo.

† **8:15 Abba** :ṭi uṭup uaramayik dawoon Paap.

²⁹ Bañaan mēnt̄ ado bi dat dat baka, adinan pdo baka bawo ji Abukul, hēnk, abukul ašē wo bajeen i babukul batum.

³⁰ Našibaṭi adu keeri bañaan biki adoon abi dinan dinan aji adati ; biki aduon ado kē bawo baṭool ṭi kēs ki nul ; biki adolon kē bawo baṭool adēman baka.

Pdēm pi unal wi Našibaṭi

³¹ Kē we wi nwoon kaṭup ṭi uko mēnt̄ bti? Woli Našibaṭi awo na nja, alon ahinan kašoor nja i?

³² Ul anwoon aanneenan Abukul footēs, ašē wula pa nja bti. Wal wi Našibaṭi adoon ado han, hum di awoon aankṭen nja kak ṭi bnuura bi nul iko bti.

³³ Kē in aktaparun bṭup biki Našibaṭi adatuṅ? Nin űnaan alon na manjoonan aanhili. Našibaṭi ajakuṅ bawo baṭool,

³⁴ in ahilon keeri kaji baduknaanaa? Nin alon! *Krittu akeṭ kē Našibaṭi anaṭana ṭi pkeṭ, kē awo hēnkun ṭi kañen kadeenu ki Našibaṭi aṭupar nja.

³⁵ Kē we ukpēnanun nja unal wi Krittu analuṅ nja? Phaajala, mnhaj, unoor, kēme ubon, bwaan, kēme iko injaan ido buṭaan kēme bfinar?

³⁶ Hēnk di upiitaniin ṭi Ulibra wi Našibaṭi aji :

« *Iwi ikaan kē nji nṱog pkeṭ nfa na utaakal.* »[✧]

Nwo ji nkaneel nji bakṱooṭun pya kafin. »[✧]

³⁷ Kē nšē wat iko mēnt̄ bti ṭiki *Krittu anjal nja.

³⁸ Dwin kē nin uko ulon uunhil kapēnan nja ṭi unal wi Našibaṭi analuṅ nja : mēnt̄ pkeṭ pa kēme ubida, nwanjut, kēme nṱaayi, mēnt̄ nṱa da kēme faan, kēme bankšihun,

³⁹ mēnt̄ iko yi bko duuṭ ya kēme yi mboš uṭeeh. Nin uko ulon umpašaniin uunhil kapēnan nja ṭi unal wi Našibaṭi anṱēpnun ṭi Yetu Krittu Ajugun anjal nja.

9

Pdat pi Našibaṭi adatuṅ Itrayel

¹ *Krittu ame kē uko wi nji kabiin pṭup uwo manjoonan ; mēnkṭilan, kē *Uhaaš wi Našibaṭi unwoon ṭi nji udiiman kē uko wi nji kajakuṅ uwo manjoonan :

² uhaaš wi naan ujoṭan maakan kē mbot ahaj maakan.

³ Ddoo hokan hokan Našibaṭi afēpēn nji ṭi uleef wi naan mbot nlow Krittu pa bnuura bi bayiṭ naan, biki pntaali pi naan.

⁴ Bawo biki pntaali pi *Itrayel, akuṭ awo biki Našibaṭi adatuṅ bawo babukul. Našibaṭi adiiman baka mndēm mi nul. Ado *bhoṅar na baka abot awul baka bgah bi nul na idolade yi pdēmanaan Našibaṭi na iko bti yi ahoṅun.

⁵ Bawo biki pntaali pi bateem nja bammeṭaniin. Kē ṭi pntaali mēnt̄ pi pi Yetu apēnnun, ul ampelun iko bti, awo Našibaṭi, awo na bnuura te mnṱo! Uwo han.

⁶ Uko undolon pntaali pi Itrayel kakša uunwo kē Našibaṭi aando uko wi ahoṅun. Uko unwoon uwo kē mēnt̄ bañaan biki Itrayel bti bawoon biki pntaali pi Našibaṭi.

⁷ Bañaan bti biki pntaali pi *Abraham baanwo babukul na manjoonan. Hēnk di di Našibaṭi ajakuṅ na Abraham aji : « *Bankpēnnun ṭi Itaak ṭaṅ bakwoon pntaali pi nu.* »[✧]

⁸ Mēnt̄ bampēnnun ṭi Abraham bti keeri bawoon babak Našibaṭi, biki Našibaṭi ahoṅun aji bawo pntaali pi nul bawoon babakul.

⁹ Uko wi ahonon Abraham wii wi, aji : « *Dluḡ kabi ṭi pkili ṭi wal wi ; uṭēnk wal mēnt Faara aharu abuk napoṭ ṭiint.* »[☆]

¹⁰ Kē uṣē wo umbaan ḡēnk. Naṣalan *Rebeka : babakul batēb biki akaan na Itaak ateem nja bawo kbet.

¹¹⁻¹² Ji babi bado kabuka, ji babi bado kado uko unuura kēme uwuṭaan, Naṣibaṭi aji na Rebeka aji : « *Pntaali pi naweek pabi kado kalempar pi nampoṭi.* »[☆] Naṣibaṭi aṭup haḡ kadiimanaan kē ul adatuḡ jibi aḡaluḡ, uunwo wo uko wi aloḡ ṭi baka adoluḡ.

¹³ Kē ḡēnk kak di di Naṣibaṭi aṭiiniḡ ṭi Ulibra wi nul aji : « *Dḡal Jakob aṣē pok Eṭawu* »[☆]

¹⁴ Nḡal keeri kaji Naṣibaṭi aanwo natoool i?

¹⁵ Nin! Aṭup Moyit aji : « *Dmiir ṭiinaḡ i nḡaluḡ pmiir; kaḡaga i nḡaluḡ kaḡaga* »[☆]

¹⁶ Uko mēnt udiiman kē woli Naṣibaṭi adat ṭiinaḡ, aanji ten ṭi uko wi ṭiinaḡ mēnt kēme wi ahiluḡ kado, mḡaga mi nul mankaan kē aji data.

¹⁷ ṭi Ulibra wi Naṣibaṭi, aji na *Farawuna naṣih i Ejiptu : « *Kē uko unkaan kē nṭu'u ṭi pṣih uwo kē dḡal kaṭēpa ṭi iwi kayuuj mnhina mi naan, katim naan kahilna kameeṭana ṭi umundu bti.* »[☆]

¹⁸ Iko bti iwoona ṭi uko wi Naṣibaṭi aḡaluḡ pdo, ahinan kaḡaga baḡaan kēme kado baka batam ikow.

Udeeb na mḡaga mi Naṣibaṭi

¹⁹ ṭiinaḡ aloḡ ahinan keeri kahepar kaji : « *Hum di di Naṣibaṭi ahinanuḡ kadeebaṭēr nja wi ajaan ado nja ḡdo jibi aḡaluḡ ḡdo? »*

²⁰ Kē nṣē heparan an bayit naan, naṣal aji nawo bahoḡ kado kahepar Naṣibaṭi uko wi akdoluḡ ba? *Pṭukar paji pahepar ambomanuḡ pa uko unkayi kē aboman pa na jibi abomandēruḡ pa i*.*

²¹ Ambomanuḡ pa ahinan kaboman pṭukar pnuura na pṭukar pwuṭaan ṭi ufuuṣ uloolan wi awoonaanuḡ.

²² Kē ḡēnk kak di di Naṣibaṭi abiin aḡal pḡiiman udeeb wi nul kabot kadiiman mnhina mi nul baḡaan bti bantaaruḡ ṭi pyeenk kakob. Aṣē baa ṭēp ṭēp amiir baka.

²³ Ado haḡ wi adiimanuḡ jibi adēmuḡ maakan wi aḡagiin baḡaan biki adatuḡ pa bawo ṭi mndēm mi nul.

²⁴ Nja ḡwoon biki Naṣibaṭi adatuḡ mēnt, ḡēnwo bayuday ṭaḡ, banwoon baanwo bayuday bawo ṭi bakaan mēntan.

²⁵ ḡēnk di di Naṣibaṭi ajakuḡ na Hotea ṭi ulibra wi nul :
« *Baḡaan banwoon baambi wo biki pntaali pi naan*
kē nṣē do baka bawo biki pntaali pi naan.

Baḡaan biki nwoon mēmbaan kaḡala
kē nṣē ḡal baka maakan. »[☆]

²⁶ Akak aji na a :

« *Dji na baka,*
naanwo biki pntaali pi naan
kē baṣē luḡ kadu'an

babuk Naṣibaṭi ajuḡ ubida. »[☆]

²⁷ Kē ḡēnk di di *Itayi *Naṭupar Naṣibaṭi ajakuḡ na babak Itrayel :
« *Babuk Itrayel batum ji pyiw panwoon du kaban ki bdēk,*

☆ 9:9 Natanan ṭi Ujuni 18.10. ☆ 9:11-12 Ujuni 25.23. ☆ 9:13 Natanan ṭi Malaki 1.2-3. ☆ 9:15

Natanan ṭi Etekiyel 33.19. ☆ 9:17 Natanan ṭi Ppēn 9.16. * 9:20 Natanan ṭi Itayi 29.16. ☆ 9:25

Hotey 2.25. ☆ 9:26 Hotey 2.1.

kë bantiinku ƚi baka ƚaƚ bakdukiij kabuur.

²⁸ *Ajugun aluƚ kaƚaran ƚaran kado ƚi umundu
uko bƚi wi abiij aƚup aji ado^{*}. »*

²⁹ *Itayi akak aƚiini aji :*

*« Woli Ajugun *Anhiniij iko bƚi
aandukar nja lah baƚaaj baloƚ biki pntaali pi nja*

ƚwoha ji biki ubeeka wi Fodom

kaba fuƚ jibi babaaj biki ubeeka wi Gomora^{}. »*

³⁰ *Kë we wi ƚwoon kate ƚi uko waƚ? Wii wi : baƚaaj banwoon baanwo
bayuday banwoon baankla ƚfa pwo baƚool ƚi kadun ki Naƚibaƚi, bakak baƚool
ƚi kadunul ƚiki bafiyaara.*

³¹ *Kë biki Itrayel banklaan pwo baƚool ƚi kadun ki Naƚibaƚi aƚëpna ƚi bgah bi
Moyit bašë wo baanhili.*

³² *Kë we ukaaj ba? Bašal aji pƚaš bgah paktuun bawo baƚool ƚi këš ki
Naƚibaƚi, baanyikrën kë bawo i kafiyaara. Bajot ƚi plaak panjaaj pado baƚaaj
bahubta,*

³³ *Hënk di di upiitaniij ƚi Ulibra wi Naƚibaƚi aji :*

*« Tenan! Dƚu plaak ploƚ du *ƚiyon.[†]*

Plaak pa pdo baƚaaj bahubta babot bajot.

Kë banfiyaaruƚ plaak mëƚ

bašë wo baankkowa nin. »

10

¹ *An bayiƚ naan, uko wi nji nƚaluƚ maakan ƚi uhaaš naan, uko wi nji
kañehandëruƚ bayuday Naƚibaƚi, uwo babuur.*

² *Dme kë banjala maakan, kë uƚal wi banjaluluƚ ušë wo uunwo na kame,*

³ *baanyikrën jibi ajaaj ado ƚaaj awo naƚool ƚi kadunul. Balaana pwo baƚool
ƚi kadunul na iko yi bašaluƚ bukal ƚi ƚleef ƚi baka. Hënk, bapok udolade wi nul
wi ajaaj aƚëpna kado baƚaaj bawo baƚool ƚi kadunul.*

⁴ *Na manjoonan *bgah bi Moyit badolun hënkun kë ƚban du *Krittu,
banfiyaaruƚ bƚi bawoona baƚool ƚi kadun ki Naƚibaƚi.*

⁵ **Moyit ƚi uleeful adiiman ƚi ƚpiit ƚi nul jibi ƚaaj ajaaj aƚëpna ƚi pƚaš bgah
kawo naƚool aji : « ƚaaj ankƚašun iko bƚi yi bajakuƚ, aka ubida unkwoonuƚ ƚi ba
»^{*}*

⁶ *Kë uƚup wi Naƚibaƚi aƚupuƚ ƚi pwo naƚool panwoonuƚ du pfiyaar ušë ji :
Kdo kaji ƚi ušalu : « In akluƚ kapaya baƚi? » Krittu aando bi wala wala ƚi ba i?*

⁷ *Kdo kaji kak : « In akluƚ kawala du bnjiir? » Krittu aando bi naƚa naƚa ƚi
pkëƚ i?*

⁸ *Kë we wi ujakun keeri? Uƚup wu wun aƚogu, uwo ƚi mntumu, awo ƚi uhaašu.^{*}
Uƚup mëƚ uwoon uƚup wi ƚƚupuƚ unjakun aji ƚaaj awo i kafiyaar.*

⁹ *Woli iƚup na mntumu aji Yetu awoon Ajugun abot aƚiyaar ƚi uhaašu kë
Naƚibaƚi anaƚana ƚi pkëƚ, klun kabuur.*

¹⁰ *Na manjoonan, pfiyaar du uhaaš meëƚ pajaaj paƚij pwo naƚool, pƚup na
mntum kaji Yetu awoon Ajugun paƚi paƚij mbuur.*

¹¹ *Hënk di di *Ulibra wi Naƚibaƚi ujakun: « Baƚaaj bƚi banfiyaaruƚ
baankkowa^{*}. »*

^{*} 9:28 Itayi 22.23. ^{*} 9:29 Natanen ƚi Ujuni 19.24-35. [†] 9:33 ƚiyon: Dawo katim kalon ƚi Yerusalem.

^{*} 10:5 Bgah 18.5. ^{*} 10:8 Plešan 30.12-14. ^{*} 10:11 Natanen ƚi Itayi 28.16.

12 Hënk, uunka nayuday këme anwoon aanwo nayuday : bukál bti baka Ajug baka aloolan, anjaan atuum bnuura bañaan bti banțuun mnhaț mi baka ți a.

13 Na manjoonan *anțuun mnhaț mi nul ți Ajugun aluñ kabuur*✠.

14 Kë hum di di baktuun mnhaț mi baka ți Ajugun, wi bawoon baanfiyaara? Hum di bakfiyaarulun, wi bawoon baambaan katiinka uko wi nul? Hum di baktiinkun uko wi nul, wi nin alon awoon aanțup baka wa?

15 Kë hum di di ñaan akțupun baka wi bawoon baanyil nin alon? Kë hënk di di Ulibra wi Nașibați ujakuñ: « *Natenan jibi unuuri pwin bañaan bankțijur Uțup Ulil Unuura!* »✠

16 Kë mënț bayuday bti bașaan ațaş *Uțup Ulil Unuura. Hënk, *Itayi *Nașupar Nașibați ahepar aji : « *Ajugun, in afiyaarun uțup wi nțupun*✠? »

17 Pfiyaar paji pawoona ți uko wi ñaan atiinkun, kë uko wi ñaan atiinkun uwoona du uțup wi *Krittu.

18 Kë nșe hepar keeri, bayuday baantiink tiink i? Na manjoonan batiinki. Upiitana ți *Ulibra wi Nașibați aji :

« *Pdiim patiinkana ți umundu bti, nțup naban du kaban ki umundu.* »✠

19 Kë nkak ahepar, biki *Itrayel baantee i? *Moyit atem ți uko wañ wi ajakuñ aji Nașibați aji :

« *Ddolan nakuj bañaan banwoon baanwo pntaali pi naan, ddolan nadeebațer bañaan banwoon baamme nin uko ulon ți nji.* »✠

20 *Itayi Nașupar Nașibați adoo ñoom aji Nașibați aji :

« *Banwoon baankla'en bawinën, dwinana du banwoon baanheparaan.* »✠

21 Kë ți uko wi Itrayel așe ji : « *Nwal bti, ddek kañen bañaan banwoon baantiinkën abot atam ikow.* »✠

11

Mñaga mi Nașibați añağiñ pntaali pi nul

1 Dhepar keeri : Nașibați apok pntaali pi nul i? Nin! Nji ți uleef naan dwo nayuday, i pntaali pi *Abraham, i pșini pi *Benjamin.

2 Nașibați aampok pntaali pi nul pi adoon abi dat dat. Jëm name uko wi *Ulibra wi Nașibați upiitun ți dko di *Eli anjomanun du Nașibați ți uko wi Itrayel?

3 Aji na a : « *Ajugun, bafin *bațuparu akuț atok iliit yi mngur yi nu. Nji aloolan ddukiin kë bakak anjal kafinën.* »

4 Kë Nașibați așe teema aji : « *Ddat bațaşar naan iñeen-week nyaaș iñeen paaj na ulon (7000) banwoon baandëman *Baal.* »✠

5 Kë hënk di uwoon hënkun. Nașibați ți mñaga mi nul adat balon bantiinku kë bawo biki nul.

6 Adat baka ți mñaga mi nul, mënț iko yi badolon ikaan ; woli hënk da lah, mñaga mi Nașibați maankwo mi manjoonan.

7 Kë we wi nwoon kamëban ți uko wañ? Pntaali pi Itrayel paanwin uko wi paklaan, biki Nașibați adatur țañ bawinun wa. Kë bandukiin bașe dënët nhaaș.

8 Hënk di di upiitaniñ ți *Ulibra wi Nașibați aji :

« *Te nța Nașibați ado nhaaș ni baka kë ñadënëți*

✠ 10:13 Natenan ți Yowel 3.5. ✠ 10:15 Natenan ți Itayi 52.7. ✠ 10:16 Natenan ți Itayi 53.1. ✠ 10:18 Kañaam 19.5. ✠ 10:19 Natenan ți Pleșan 32.21. ✠ 10:20 Natenan ți Itayi 65.1. ✠ 10:21 Natenan ți Itayi 65.2. ✠ 11:4 1 Bașih 19.10,18.

*kêş ki baka kaankak awin,
ibaŕ yi baka iinktiink. »**

⁹ Kê *Dayiŕ naŕih akak aji :

« *Pde pi baka pawoon bŕaaw,*

bahilna bajot, bakoba kakob ki bataañjanaanuj.

¹⁰ *Dolan kêş ki baka kafêl bado bakak bakuul*

dolan baka bado kajij ŋwal bŕi. »

¹¹ Kê nŕe hepar keeri : biki Itrayel bajot pjot pi bawoon baanŕnaŕa nin i? Nin! Pjot pi baka pado banwoon baanwo bayuday bahilan babuur, kadoona bayuday bakuj baka.

¹² Kê woli phubta pi bahubtiin pado kê bañaan bŕi biki umundu bayeenk bnuura bweek, kê pjot pi baka pado kê ňtaak bŕi ňayeenk bnuura bweek, wel wi pkak baka bŕi ŕi mbuur pawoon paankŕij?

¹³ An nanwoon naanwo bayuday dŕupan hênkuŕ: nji dwoon *nanjañan i Naŕibaŕi ayiluŕ du an, dji kalilan maakan pdo ulemp unwoon wi naan,

¹⁴ ŕiki dŕal pdo bañaan biki pntaali pi naan bakujan, balon ŕi baka bahilna babuur.

¹⁵ Wi Naŕibaŕi apokuŕ biki *Itrayel, bandukiin bahilan akak du a. Hênk, woli Naŕibaŕi akak atiinkar na biki Itrayel, uwo wo ji pwul ubida banketuŕ keŕ.

¹⁶ Woli bawul Naŕibaŕi pde pteek, pde pandukiin bŕi payimani. Woli intaañ yi bko iyimani, bko bŕi bayiman kak.

¹⁷ Itrayel dawo ji bko bi mnoliwera bi batepiin bi Naŕibaŕi afaluŕ inah ilon ; aŕe ŕu iwi inwoon iinwo nayuday ŕi dko di bafalnuŕ ya, ihilna iyeenk pñaak pankwoonuŕ du kantaan ki bko.

¹⁸ Kê iŕe wo i kawut kaŕal kaji ipel inah infalaniuŕ yuŕ. Leŕan ŕaŕn kê mênŕ iwi iŕjanuŕ intaañ yi bko mênŕ, yul iŕjianiin.

¹⁹ Dme kê iji inah mênŕ ifalana falana ihilna iyeenk dko di yul ibiin awo.

²⁰ Hênk da. Inah ifalana falana ŕiki yaanfiyaari, kê iwi iŕe wo dko di iwoon ŕiki ifiyaari. Wutan keeri kado kahomp, ŕepan ŕep ido kalipara.

²¹ Woli Naŕibaŕi apenan inah inwoon yi nul, hum di awoon aanhil pdo haŕ kak na iwi ba?

²² Hênkuŕ iwin jibi Naŕibaŕi ahiini kawul ñaan bnuura na jibi ahiini kakob ñaan. Aweŕan banjotuŕ aŕe wulu bnuura. Ado kawulaaru wul bnuura woli itaman ameban bnuura bi nul. Woli iindo haŕ, apenanu ŕi dko di iwoon.

²³ Kê bukal, woli baanduka ŕi ppok pfiyaar bakak du di babinuŕ awo ŕfa, ŕiki Naŕibaŕi aka mnhina mi pkakan baka da.

²⁴ Iwi, iwo kanah ki bko bpaajal ki Naŕibaŕi afaluŕ abi ŕu ŕi bko bi nul bi atepiin. Kê bayuday, bawoon inah yi bko bi batepiin tepi buŕ. Naŕibaŕi ahilan keeri kakakan baka du bko banwoon bi baka.

Mbuur mi Itrayel

²⁵ An bayiŕ naan, mênŕjal an nawoon naanwo bayuday nado kahomp. Hênk, dŕupan uko ummieniin unwoon ŕi uko undoluŕ pntaali pi *Itrayel : balon ŕi baka bakak atam ikow, abot aluŕ kaduka haŕ te wal wi an nanwoon naanwo bayuday biki Naŕibaŕi adatuŕ bŕi nakbuuruŕ.

²⁶ Hênk, biki Itrayel babuur, hênk di di Naŕibaŕi ajakuŕ ŕi ulibra wi nul :

« *Alon aluŕ kawoona *Fiyon pbuuran baka*

wal mênŕ biki pntaali pi Jakob baŕe baŕañan ppokên.

²⁷ *Uko mênŕ wi wi nhoŕuŕ aji ddo,*

wal wi nkapenanuŕ pekadu di baka,

ƚi bhoŋar bi nji kaluŋ kado na baka. »[✧]

²⁸ Woli ñaan aten jibi bapokun ptaŋ *Utuŋ Ulil Unuura, bawo baŋoorad Naŋibaƚi, nahilna natiink wa. Kẽ baŋẽ woħa biki Naŋibaƚi adatuŋ, aŋal baka ƚiki aten ƚi bhoŋar bi abiiŋ ado na bateem baka.

²⁹ Aanji teh uko wi adoŋ abi ƚen ƚen, aanji ƚilma bañaan biki adoŋ abi dat dat.

³⁰ An nanwoŋ naanwo bayuday nabi pok ptaŋ Naŋibaƚi, kẽ aŋẽ bi miiran wi bayuday babiŋ apok ptaŋa.

³¹ Kẽ kamiir ki amiiranaŋ, kado kẽ ahil kak kamiir bayuday bampokun ptaŋa.

³² Hẽnk, Naŋibaƚi ado kẽ bañaan bti baduka ƚi ppoƚ ptiinka awo wo ji badẽtaa. Ado do haŋ kaħilna kamiir bañaan bti.

³³ In ahilanaŋ kaniib pyok pi Naŋibaƚi na uŋal untuŋa wi nul na iko yi ameen? In ahiluŋ kame uŋal wi nul, in ahiluŋ kaƚiban uko wi akdolun?

³⁴ Hẽnk di di upiitaniŋ ƚi *Ulibra wi Naŋibaƚi, aji :

« In ahilanaŋ kame uŋal wi Ajuŋun?

In ahiluŋ kawula uŋal? »

³⁵ « In aƚeƚanaŋ kadoo kayoonk baluk? »[✧]

³⁶ Hẽnk di uwoŋ, iko bti iwoona du a, iko bti iƚẽpna ƚi a, iko bti iwo pa a. Mndẽm manwo ƚi Naŋibaƚi te mnto! Uwo haŋ.

12

Ubida uħalu ƚi Krittũ

¹ An bayiŋ naan, Naŋibaƚi adiimanaŋ nja kamiir ki nul, ukaan kẽ nji kakootan kooƚ keeri, nawul ñleefan ñawo bteŋan bjeb banwoŋ bi Naŋibaƚi abot alila. Waŋ ukwoŋ pdeeman pi nakdoŋ kadẽmana ƚi ñhaaŋan.

² Nawutan pdo uko wi bañaan biki umundu wi bajaan bado, naƚẽpan teŋ nawut Naŋibaƚi aƚẽŋan ñhaaŋ abot awulan ñŋal ñħalu. Wal mẽnt, nahilan kayikrẽn uko wi Naŋibaƚi aŋaluŋ: uko unwoŋ unuura, uko unlilun, unwoŋ ujint piŋ.

³ Naŋibaƚi awulẽn bnuura, ukaan kẽ nji kaƚupan an bti : « Nawutan kala pdeeman ñleefan. Andoli ƚi an aƚẽpnẽn ƚi pfiyaar pi afiyaaruŋ Naŋibaƚi adolna uko wi aƚu'uluŋ pdo.

⁴ Nwo na uleef uloolan, untumi na iko impaƚi, kẽ iko mẽnt bti iŋẽ paƚ iko yi ijaan ilemp.

⁵ Kẽ hẽnk di uwoŋ pa nja : ñtum maakan kẽ nja ñnwoŋ biki *Krittũ ñŋẽ wo uleef uloolan, andoli awo i bandukiŋ.

⁶ Naŋibaƚi ƚi bnuura bi nul aƚen ñaan andoli iko impaƚi na yi atẽntul yi awo i kado kalempna. Woli nwo i pdo kaƚupar Naŋibaƚi, ñdo wa na pfiyaar pi Naŋibaƚi aƚenuŋ nja.

⁷ Woli nwo i plempar batẽnt nja, ñlempar baka. Woli nwo i pjukan batẽnt nja, ñdo haŋ.

⁸ Woli nwo i pteŋteŋ batẽnt nja, ñdo haŋ. Woli nwo i pteŋ, ñteŋ bẽ ñẽnkyoonk nin uko ulon. Woli Naŋibaƚi aƚu nja ƚi pŋih, nwo kataman. Woli iwo i pteŋk najuuk, teŋkana na mnlilan.

⁹ Naŋaladan na batẽntan na manjoonan. Nalowan iko bti inwoŋ iwuŋaan, namẽbaan bnuura uko unwoŋ unuura.

¹⁰ Naŋaladan na batẽntan jibi naŋaladuŋ du katoh, andoli ji taman ƚi pdeeman atẽntul.

11 Nawutan nin kawalan iñen. Națuun kabaț ți plempar Ajugun na uhaaș wi nan bti.

12 Nalilaan ți mnhaț mi nahațuș, namiiran ți mnhaj, nawut kațañan nin pñehan Nașibați.

13 Nadoon kațenk bañaan biki Nașibați banwoon ți kanuma nabot nado kayeenk bayaanț du itohan.

14 Nañehaan Nașibați awul bnuura bañaan bankhajananaș ; nañehaana awul baka bnuura, awut kafep baka.

15 Nalilaan na banwoon ți mnlilan, nawooni na banwoon ți ŋwooni.

16 Natiinkaran. Nakdo kala mndem, națepen țep nawalan ikowan. Nawutan kașal kaji natit apel bandukiin.

17 Nawutan kalukan ñaan andolanaș buțaan. Natamaan nado kado uko unuuriin ți keș ki bañaan bti.

18 Natamaan nado jibi nahiluș nawo bnuura na bañaan bti.

19 An bayiț naan biki nșaluș, naklukan nin, nawutan Nașibați awayeș. Henk di di Ajugun ajakuș ți ulibra wi nul : « *Nji dluș kalukanan, nji dkluș katuuman* »*[☆]

20 Akak aji :

« *Woli ubon ude bașooradu,*
wulan baka bade.

Kë woli udaan uțij baka,
wulan baka badaan.

Woli ido haș,
ikușan baka mnkow. »[☆]*

21 Nakwut buțaan dawatan, națepan țep nawat da na bnuura bi najaan nado.

13

Pdo katiink baweek biki pșih

1 Ñaan andoli adoon katiink baweek banwoon ți pșih, țiki pșih bti pawoona du Nașibați kë banwoon ți pșih, Nașibați ațuun baka ți pa.

2 Henk, ñaan ampokuș ptiink banwoon ți pșih apok ptaș uko wi Nașibați ațuun pdo. Bukuș mēnșan Nașibați akob baka.

3 Na manjoonan banwoon baando buțaan baanwo kado kalenk bașih, bandoluș buțaan bawoon kado kalenk baka. Kë woli iinșal keeri pdo kalenk banwoon ți pșih, dolan bnuura țañ, bataanaru ți uko waș.

4 Na manjoonan bawo balempar Nașibați biki ațuun ți pșih pa bnuura bi nu. Kë ișale do buțaan, iwo kado kalenk baka țiki baka mnhina mi pwetan. Balempar lempar Nașibați kadiiman udeeb wi nul bankdoluș buțaan.

5 Iwo keeri kado katiink baka țiki ime kë uwo uko wi iwoon kado kado ; iinwo kado wa țiki iți udeeb wi Nașibați țañ.

6 Ukaan kak kë iwo kado kaluk daașa. Na manjoonan bakobraar daașa baji balempar lempar Nașibați wi bakdoluș haș.

7 Lukan ñaan andoli uko wi iwoon i pluka. Iwole kaluk daașa, lukan da ; uko wi iwohan pluk pșih, lukan wa. Kë henk kak, iwole ptiink ñaan, tiinkana bnuura ; iwole pdeman ñaan, demaana.

Bñalad bi nșaladuș

⁸ Nawutan kaṭeṭ nin ṅaaṅ alon. Baṭeṭ bi nan bi ṅnuur bti bawoon ṭañ bṅalad bi nanaladuṅ; ṅaaṅ anṅaluṅ atēṅṭul ado uko wi *bgah bi Moyit bajakuṅ bti.

⁹ Bgah baji : « Iinkpiint na ahar ṅaaṅ », « Iinkfiṅ ṅaaṅ », « Iinkkiij », « Iinkṅeebar bka bi atēṅṭu »* na iko ilon kak. Kē uṭup uloolan uṣē ṭonkrēn iko mēṅṭ bti yi bgah bajakuṅ, uwoon: « *Nalan atēṅṭu jibi iṅaluṅ uleefu.* »*

¹⁰ Pṅal atēṅṭul paanji paṭija nin buṭaan dlon ; pṅal atēṅṭul pawoon keeri pdo uko bti wi bgah bajakuṅ.

Pbomandēr pa ubi wi Krittū

¹¹ Name wal wi ṅwoon hēnkuṅ; wal wi pnaṭa ṭi bṅoy ubani. Unuur wi mbuur uṅog nja hēnkuṅ apel wal wi ṅbaaṅ ajun jun pfiyaar.

¹² Utejan ulowi, nfa maṅogi. Nawulēn ṅduk keeri iko injaan idolana du bdēm, ṅjej iṅaanan yi pnak.

¹³ Nawulēn ṅdo kado iko inwoon itool jibi ṅaaṅ ajaan ado na pnak. Nawulēn ṅwut kande kaweeṅ, na ukuj na pṅuban pi piint na ubida uṭop na pṅom na bkujar.

¹⁴ Natamaan nanaam na Yetu *Krittū Ajugun ṭi mnwo mi nan, naṭaṅan pdo kaṭaṣ iko yi ṅleefan ṅaṅaluṅ kado kado.

14

Pwut kado kabeeh batēṅṭ nja

¹ Nayeenan ṭi ptoofan anwoon aando bi liint ṭi pfiyaar nawut kado kaṅom na a ṭi iko yi aṣaluṅ.

² Alon aṅfiyaar kē iko bti ihinan kade'ana ; kē alon anwoon aando bi liint ṭi pfiyaar aṅfiyaar kē aanwo kade nin uyemaṭ ulon.

³ Anjaan ade uyemaṭ awutan kabeeh anwoon aanji de wa ; kē anwoon aanji de wa awutan kado kaji atēṅṭul mēṅṭ aduknaanaa, uṅ mēṅṭan awo kak i Naṣibaṭi.

⁴ Iwo in ado ji nalempar ṅaaṅ alon alemp bnuura kēme buṭaan? Woli alemp bnuura kēme alemp buṭaan uten anṭu'ulun ulemp. Kē aṣē luṅ kalemp bnuura ṭiki Ajugun aka mnhina mi pṭēnka.

⁵ Alon aji dēman unuur ulon kapel ṅandukiin, kē balon baji baji ṅnuur bti ṅalinuṅ. Andoli aji wo i kamēban ṭi uko wi aṅfiyaaruṅ.

⁶ Andēmanuṅ ṅnuur ṅlon, aji do haṅ pa Ajugun. Kē hēnk di di anjaan ade iko bti, ajaan ade ya pa Ajugun, kabot kabeeba ; kē anwoon aanji de iko bti aji do haṅ pa Ajugun kabot kabeeba.

⁷ Na manjoonan, woli ṅka ubida kēme akeṭ, mēṅṭ nja ṅwoon bajug ubida wi nja.

⁸ Woli ṅka ubida, ṅka wa pa Ajugun, kē woli ṅkeṭi, ṅkeṭ pa Ajugun ; hēnk, woli ṅwo bajeb kēme akeṭ, ṅwo biki Ajugun.

⁹ Na manjoonan, Krittū akeṭ keṭ aṣē naṭa ahilna awo Ajug banketuṅ na Ajug banwoon bajeb.

¹⁰ Iwi, we ukaan kē ikji atēṅṭu aduknaanaa ba? Kē iwi, we ukaan kē ibeeh atēṅṭu ba? Nja bti Naṣibaṭi aluṅ kawayēṣ nja.

¹¹ Upiitana ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi

« *Nji Ajugan anwoon najeb dṭupan :*

baṅaaṅ bti baluṅ kaṅup ṭi kadun naan,

*bukal bti badēmanaan kadinan kē nji dwoon Naṣibaṭi »**

12 Hënk, andoli ti nja aluŋ kahepna ti kadun ki Naşibaŋi pa uleeful.

Pwut pdo atënt nja ajuban

13 Nawulën nŋaŋan pdo kaji batënt nja baduknaanaa. Nabiin nŋëp ŋëp nŋu nşal ti pwo nŋenkdo uko unktijun pjuban pi atënt nja.

14 Pfiyaar pi nfiyaaruŋ Yetu Ajugun padolën kē mmee, akuŋ ayikrën bnuura kē nin uko ulonj uunwo wo uŋop ; uji uwo uŋop ti ŋaaj anşaluŋ aji uwo uŋop.

15 Woli ide uko ulonj kē uŋu atëntu kē ajooŋan pa iwi, iinkak anjala. Ťaafaraan uko wi ikdeej utok uhaaş wi ŋaaj i *Krittu akeŋaruŋ.

16 Kwut keeri uko unwoonj unuura pa iwi ukak uko unkdolonj bado kaŋiiniyaan buŋaan ti iwi.

17 Na manjoonan, *pşih pi Naşibaŋi paanwo uko wi kande kēme pdaan, pawo pi pwo natool, btiinkar na mnlilan mi *Uhaaş wi Naşibaŋi ujaaj uwul.

18 Ŋaaj anklemparunj Krittu hënk, aji lil Naşibaŋi, baŋaaj babot kaŋala.

19 Nawulën keeri nŋdo kala pdo uko unjaaj uŋij btiinkar na bŋënkari ti pfiyaar.

20 Kdo uko wi pde utok uko wi Naşibaŋi adolonj. Na manjoonan nin iko ide ilonj iinwo wo iŋop, aşë ji ikak iko iŋop woli ŋaaj ade ya aşë do atëntul kē ajot ti pekadu.

21 Uko unuuriinj uwo pwut kade uyemaŋ, pdaan poot kawut pdo uko bti unktuunj atëntu ajuban.

22 Uko wi ikşaluŋ ti uko mēnt hankan wa pa iwi na Naşibaŋi. Ŋaaj anwoonj aanşal aji ajuban ti uko wi afiyaaruŋ, anuurandëni.

23 Kē anşaaŋ aji wo na nşal nŋëb woli ade kēme adaan uko ulonj, Naşibaŋi aji ji aduknaana, ŋiki uko wi adolonj uunwoona ti pfiyaar pi nul. Uko bti unwoonj uunwoona ti pfiyaar uwo pekadu.

15

Pdo batënt nja bnuura

1 Nja nŋfiyaaruŋ aliint ti *Krittu nŋwo i kado kamiir banwoonj baanka mnhina mēnt, kawut kado uko wi nja nŋaluŋ ŋaŋ.

2 Ŋaaj andoli awo i kado kala plil atëntul pa bnuura bi uŋ mēntan, kadolna' a ado kayaha ya kadun ti pfiyaar pi nul.

3 Krittu ti uleeful aanla la uko unlilulun, udoos piitana ti *Ulibra wi Naşibaŋi aji : « *Ikar yi bankariinj ibi ti nji.* »✧

4 Iko bti inwoonj ti Ulibra wi Naşibaŋi ipiitana piitana nŋhilna nŋme nŋbot nŋŋëpna ti kamiir na mntëŋ mi nŋpiit mēnt nŋakwulunj nŋkaana mnhaŋ.

5 Dŋehan Naşibaŋi anwoonj ukumpëş wi kamiir na mntëŋ aŋenan natiinkar nado kado ji Yetu *Krittu.

6 Hënk, an bti nawo ti ploolan kadëman Naşibaŋi Aşin Ajugun Yetu Krittu.

Pyeenk batëntul

7 Nawo keeri kado kayeenk batëntan jibi *Krittu ayeenkanan, mndëm mi Naşibaŋi manhilna manwinana ti mnwo mi nan.

8 Na manjoonan dŋupan, Krittu akak nalempar bayuday kadolna uko wi Naşibaŋi ahonunj bateem baka kabot kayuuj kē Naşibaŋi aji do uko wi ajakuŋ.

9 Ado haŋ banwoonj baanwo bayuday bahilna kak bado kadëman Naşibaŋi ŋiki aŋaga baka. Hënk di di upiitaniinj ti *Ulibra wi Naşibaŋi aji :

« *Ukaaj kē nji kaluŋ kadëmanu ti ptoof pi baŋaaj biki nŋtaak bti, dlunj kado kayeehu iyeeh yi pŋaamarën.* »✧

10 Ukak apiitana aji :

« An n̄taak b̄ti nawoon ʔi mnlilan na pntaali pi Ajugun. »[☆]

11 Ukak apiitana aji :

« An n̄taak b̄ti nadoon kadēman Ajugun,
an kn̄taali b̄ti nadoon kayeeh mndēm mi nul. »[☆]

12 *Itayi *Naʔupar Naʔibaʔi akak aʔiini ʔi uko mēnt̄ aji :

« Aloh ampēnnun̄ ʔi pntaali pi Yete^{*} alun̄ kabi,
ul aknaʔiin̄ ʔaʔih n̄taak b̄ti ;

n̄aʔu mn̄haʔ mi n̄a ʔi a. »[☆]

13 Dñehan Naʔibaʔi anwoon ukumpēs wi mn̄haʔ atumanan mnlilan na mn̄jeeh wi nafiyaarun̄. Hēnk, *Uhaaş wi Naʔibaʔi uwulan mn̄hina, mn̄haʔ mahilna mantum ʔi an.

Pʔup uko wi Pawulu aklempun̄

14 An bayit̄ naan, dme ʔi bkow naan na manjoonan kē bnuura batum ʔi an, kē nawo bañaan̄ bammeen̄ akuʔ ahil kado kajukandēr.

15 Kē n̄sē ʔupan n̄ʔup n̄tam ʔi n̄mban̄ n̄lon̄ ʔi kakaarta ki kaleʔanan iko yi nadoon̄ abi juk. Ddo han̄ ʔiki Naʔibaʔi ʔi bnuura bi nul

16 adolēn kē n̄ji kalempar Yetu^{*} *Krittu ʔi kadun ki banwoon̄ baanwo bayuday. Dji kado ulemp uyimanaan wi pʔup *Uʔup Ulil Unuura wi Naʔibaʔi, bañaan̄ biki n̄taak b̄ti bahilna bawo uʔen un̄lilun̄ Naʔibaʔi wi *uhaaş wi nul udolon̄ kē uyimani.

17 Ukaan̄ kē wi nkakun̄ i Yetu^{*} *Krittu, dhinan kalilan maakan ʔi uko wi n̄ji kalemparun̄ Naʔibaʔi.

18 Dñoom kado kaʔup na mntēn̄ ʔi uko wi Krittu ʔań, wi adolun̄ kē ndo banwoon̄ baanwo bayuday kē bakt̄aş Naʔibaʔi. Krittu ado han̄ aʔēpna ʔi n̄ʔup na udo wi naan,

19 ʔi mn̄hina mi mlagre na iko iñon̄arēnaan̄ ʔi mn̄hina mi *Uhaaş wi Naʔibaʔi. Kē hēnk di mpēnnun̄ Yerutalem ayaan̄ ʔe du utaak wi Iliriya aʔup *Uʔup Ulil Unuura wi Krittu aba.

20 Kē n̄sē bi ʔu ʔu uhaaş naan b̄ti ʔi pʔup Uʔup Ulil Unuura du n̄taak n̄anwoon̄ n̄aambaan̄ katiinka uko wi Krittu kawutna kaniw du dko di aloñ adoon̄ abi jun̄.

21 Hēnk di n̄jaan̄ kado uko umpiitaniin̄ ʔi *Ulibra wi Naʔibaʔi :

« Biki bawoon̄ baan̄ʔup uko wi nul balun̄ kawina,
banwoon̄ baantiink kē baʔiiniyaan uko wi nul balun̄ kate. »[☆]

Pawulu an̄al pya Rom

22 Uko wan̄ uneenanaanun̄ n̄yaaş n̄tum pbi du an.

23 Kē hēnkun̄ wi mbaan̄ ulemp wi naan du n̄taak mēnt̄ abot ado n̄ʔubal n̄tum n̄i n̄jali pbi du an,

24 dñal kanuʔsar na an. Dʔal woli dlun̄ aya Eʔpaña kapant kawinan naʔē naʔēnkēn̄ nhilna mban̄ utaak mēnt̄.

25 Kē n̄sē ʔool hēnkun̄ pya Yerutalem pʔēnk bañaan̄ biki Naʔibaʔi banwoon̄ da.

26 Banfiyaarun̄ biki n̄taak n̄i Matedoniya na Akayi badinan pʔēnk bañaan̄ bawaan̄ mēnt̄.

27 Aa, badinan pdo han̄, aʔē wo na manjoonan biki pʔēnk baka. Jibi bayuday banfiyaarun̄ Krittu baʔokun̄ iko inuura inwoonun̄ du baʔi yi bayeenkun̄

☆ 15:10 Plešan 32.43. ☆ 15:11 Kañaam 117.1. * 15:12 Yete awoon̄ aʔin̄ Dayit̄ naʔih. ☆ 15:12 Itayi 11.10. ☆ 15:21 Natenan ʔi Itayi 52.15.

na banwoon baanwo bayuday, hēnk kak di di bukal kak bawoon kaṭok na bayuday iko yi umundu yi bakaan.

²⁸ Wal wi nji kaluŋ kado kakuran mēnt kaba, awul baka iko bti yi baṭenuŋ baka, dṭēpna du an kaṭool pya Eṭpaña.

²⁹ Dme kē woli dbi du an Krittū kalilan maakan.

³⁰ An bayit naan, kē nṣē kooṭan ṭi katim ki Yetu *Krittū Ajugun na uŋal wi *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi ujaan uwul nja : nabiin ŋgutan, ṅñehan Naṣibaṭi pa nji.

³¹ Nañehaan nhil mbuur bayuday banwoon baanfiyaar Krittū. Nañehaan kak iko yi nji kañoṭuŋ biki Naṣibaṭi banwoon du Yerutalem iyeenkana bnuura.

³² Hēnk, nhilna woli ulil Naṣibaṭi kabi du an na mnlilan kanoorfēn ntiinku na an.

³³ Dñehan Naṣibaṭi anwoon ukumpēṣ wi mnjeeh awo na an bti! Uwo haŋ.

16

Pwul mboṣ

¹ Dṅal nayeenk Febe ñaaṭ i nja anjaan alempar banfiyaaruŋ biki Kenēray.

² Nayeenkana ṭi ptoofan jibi ñaan ajaan ayeenk bañaan biki Naṣibaṭi ṭi katim ki Ajugun, naṭēnkana ṭi iko bti yi akluŋ kanuma ṭiki ul ṭi uleeful aṭēnk bañaan baṭum aṭu na nji ṭi uleef naan.

³ Dwul mboṣ *Pritiliya na Akila banjaan bawo na nji ṭi plempar Yetu *Krittū,

⁴ bukal bambiin anaṭ naṭ kawul iṭuṭ yi baka abuuranaanēn pkeṭ. Dbeeb baka, mēnt nji aloolan kabeebuŋ baka, banfiyaaruŋ banwoon baanwo bayuday bti bakak abeeb baka.

⁵ Dkak awul mboṣ banfiyaaruŋ banjaan bayit du katoḥ ki baka.

Dwul mboṣ Epenet i mmaganuŋ anwoon nateek anfiyaaruŋ *Krittū du uṭaak wi Atiya.

⁶ Dwul mboṣ Mariya anhaahuŋ maakan na an.

⁷ Dwul mboṣ Andronika na Yuniya bayit naan ṭi *Krittū bambiin awo na nji du ukalabuṣ. Bawo bañaan bantiinkaniin ṭi banjañan abot afiyaar *Krittū ji mbi ndo kafiyaara.

⁸ Dwul mboṣ Ampliyat i mmaganuŋ bnuura ṭi katim ki Ajugun.

⁹ Dwul ma Urabanu anjaan alempar *Krittū na un, na Fitaku i mmaganuŋ.

¹⁰ Dwul ma Apelet anyuujuŋ kē amēban *Krittū.

Dwul mboṣ biki katoḥ ki Arittobulu.

¹¹ Dwul mboṣ Herodiyon ayiṭ naan.

Dwul ma biki katoḥ ki Nartitu, banwoon biki Ajugun.

¹² Dwul bi Trifena na Trifota mboṣ, bukal banhaahuŋ maakan ṭi plempar Ajugun. Dwul mboṣ Peretida aŋalaniin abot ahaah bnuura pa Ajugun.

¹³ Dwul mboṣ Rufu i Ajugun adatuŋ na anin ankaan awo ni.

¹⁴ Dwul ma Atenkritu na Flegon na Hermet na Patroba na Hermat na bayit baka banwoon na baka.

¹⁵ Dwul mboṣ Filologu na Yuliya na Nereyu na aṭa'ul ñaaṭ, na Olimpiya na bañaan biki Naṣibaṭi bti banwoon na baka.

¹⁶ Nawuladēn mboṣ an bti naboofar bboofar banyimanuŋ. Kntuk ki banfiyaaruŋ *Krittū bti kawulan mboṣ.

Nṣup ṅloŋ ṅbaañsaani

¹⁷ An bayit naan, dkooṭan kooṭ, nalipariin bañaan banjaan banaakrēn bañaan kakuṭ kaneemanan wi bajaan balaṭ pjukan pi bajukananan. Nalowan baka!

¹⁸ Bañaan ji bukuŋ mēntan baanji balempar *Krittu Ajugun, iyin yi baka yi yi bajaan balempar. Baji baguur na n̄tup n̄taab n̄i baka n̄tum bañaan banwoon kabaŋ kaloolan.

¹⁹ Na manjoonan pfiyaar pi nafiyaaruŋ Naşibaŋi pameetaŋa ŋi dko bti, ukaan kē uwo mnlilan mi naan. Kē nşē ŋal nawo na nşal n̄ntuŋa, kadolna bnuura kaşē kabi kalow low buŋaan.

²⁰ Naşibaŋi anwoon ukumpēş wi mnjeeh awat hēnkunŋ Tatana ŋi ihoŋan.

Dñehan bnuura bi Yetu Ajugun bawo ŋi an.

²¹ Timote anjaan alemp na n̄i awulan mboş, ul na Lutiyut na Yaŋon na Totipater bayiŋ naan.

²² Nji Tertiyu mpiitaruŋ Pawulu kakaarta, dwulan mboş ŋi katim ki Ajugun.

²³ Gayut anyeeknuŋ du katohul awulan mboş. Du katohul di di banfiyaaruŋ bti bajaan bayitiiraan.

Erattut namali i ubeeka akak awulan mboş, na Kwartu ayiŋ nja.

²⁴ [Dñehan Yetu Krittu Ajugun awulan an bti bnuura. Uwo haŋ.]

Mndēm mi Naşibaŋi

²⁵ Nawulēn n̄dēman Naşibaŋi! Aka mn̄hina mi pdolan naliint ŋi pfiyaar. Uko wan ŋi wi n̄i njakuŋ wi n̄i kaŋupur *Uŋup Ulil Unuura unŋŋiiniyaanuŋ uko wi Yetu *Krittu, kadiiman manjoonan mammenaniin undiimaan.

²⁶ Hēnkunŋ kakşa manjoonan mēnt mantēpna ŋi uko wi *baŋupar Naşibaŋi bapiiŋuŋ, uko wi Naşibaŋi anwoon aankba ajakuŋ aji udolana, apēn awinana ŋi kadun ki n̄taak bti ŋahilna n̄afiyaara n̄abot n̄ado kaŋaşa.

²⁷ Nawulēn n̄dēman te mnto Naşibaŋi anwoon aloolan anwoon na uşal unŋuŋa ŋi katim ki Yetu Krittu. Uwo haŋ.

Uṭup uteek wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du utaaak wi Korint

Uṭup ujuni

Korint dawo ulon ʒi nʒeeka nɔndēmnuŋ nʒi utaaak wi Akayi unwoon nʒa ʒi utaaak wi Gret. Bañaan batum bambiin afēt ʒi ubeeka mēntʒi baba wo bañaan banwoon baanfiyaar Naʒibaʒi abot awo bado iko iwuʒaan. Pawulu ado uʒubal na kli paaj pa ptooran pntuk pi banfiyaarun. Wi Pawulu apiitun kakaarta ki, awo du Atiya du ubeeka wi Efet. Bañaan balon biki pntuk pi banfiyaarun du Korint bapiituluŋ kahepara uko ulon wi banjalun pme. Ji ikaarta bti yi Pawulu, ado alon kē apiit akūʒi aŋooʒi kakaarta du biki apiitun ka. Kē ŋaan i Pawulu ayilun katimul kawo Foten. Foten awo ŋaan anfiyaarun Krittū kē bañaan baʒe wo baamme'a bnuura. Pawulu ado kakaarta ki apiitun ki ifah itēb. ʒi kateek ŋaan aji win kē banfiyaarun baʒup Pawulu iko itum inʒepun ʒi pntuk pi banfiyaarun mēntʒi. Kē Pawulu aʒe win iko iwajanʒi inkaan udooni : Bañaan baantiinkar ʒi pntuk pi banfiyaarun. Alon aya apiinʒi na ahar aʒin. Banfiyaarun baji baŋooʒi batēntʒi baka banfiyaarun du uruha wi banwoon baanwo bayuday. Uko mēntʒi ukaan kē Pawulu ahepar baka me iko ikowandēnaan yi aktiinkunʒi ijoonanaari. ʒi kafah katēbanʒen uṭup paaj na ulon te du uṭup ineen na paaj Pawulu aatem ʒi iko yi baheparulun. Aʒiiniyaan bniim. Aji na baka balow nʒonʒ. Aʒiiniyaan kak uko wi pyit pde panwoon paanji padēman Krittū. Aji na baka bala uʒen wi Uhaaʒi wi Naʒibaʒi unjaan uʒenk pntuk pi banfiyaarun. Aji na baka bado kala bnjalad du uṭup ineen na nʒēb te ineen na nʒbaakēr. Akak aʒiiniyaan pnaʒa ʒi pkeʒ. ʒi uba kakaarta, Pawulu aʒup aji anjal kaya pwin baka kayeenkna iko yi baʒonkrēnuŋ kaʒenkna bajuuk biki Yerutalem.

¹ Nji Pawulu, i Naʒibaʒi aduun pa nwo nanjañan i Yetu *Krittū, ʒiki anjalun uko mēntʒi, na Foten ayiʒi nja, nʒiitananʒi.

² Nʒiitan, an banfiyaarun Naʒibaʒi nanwoon du Korint, nankakuŋ ayiman wi nawoon ʒi ploolan na Yetu Krittū, an nandu'aniinʒi pwo biki nul. Nʒiitun kak bañaan bti banjaan badēman katim ki Yetu Krittū Ajug nja, anwoon Ajugun akūʒi awo Ajug baka, du dko di bawohanʒi.

³ Dñehan Naʒibaʒi Aʒin nja na Yetu Krittū Ajugun bawulan bnuura babot bajooʒtēnan nʒhaaʒ.

⁴ Naʒibaʒi awulan bnuura wi nawoon ʒi ploolan na Yetu *Krittū ukaan kē nʒi kabeeba wal undoli ʒi uko wi nan.

⁵ ʒi pwo ʒi ploolan na a puŋ, nawo bayok ʒi iko bti : ʒi uṭup undoli na ʒi pme bti.

⁶ Na manjoonan, namēban bnuura uko wi nʒupananʒi ʒi Yetu Krittū, bado kē uneej ʒi an aʒoo aliinʒi.

⁷ Hēnk, naankwaanʒi nin uʒen ulon, wi nawoon ʒi pyoonk Yetu Krittū Ajugun apēn awinana.

⁸ Ul aklun kadolan namēban naliinʒi te ubaañsaani nahilna nawo bañaan biki nin ŋaan awoon aankka uko uwuʒaan uṭup ʒi baka ʒi unuur wi akbiinʒi.

⁹ Naʒibaʒi aji do uko bti wi ahonunʒi, ul andatananʒi nawo ʒi ploolan na Abukul Yetu Krittū Ajugun.

Uko wi bpuwad ʒi ptoof pi banfiyaarun

¹⁰ An bayiṭ naan, dkootan ṭi katim ki Ajugun Yetu *Krittu nawo bti ṭi uṭup uloolan, bpulad baṭañ ṭi ptoofan, naṭēpēn ṭēp natiinkar nawo na uṣal uloolan na uṭup uloolan.

¹¹ An bayiṭ naan, uko unkaan kē nji kaṭiini hanṭ uwo kē bañaan biki ufēṭ wi Kēlowe baṭupēn aji bpulad bawo ṭi ptoofan.

¹² Dṛjal kaji balonṭ ṭi an baji baji : « Nji dwo na Pawulu, » alonṭ kaji « Nji dwo na Apolot, » alonṭ kaji « Nji dwo na Kefat* . Alonṭ kak kaji « Nji dwo na Krittu. »

¹³ Naṣal aji Krittu afaaṣiiri i? Nji Pawulu i i bapanṭ ṭi krut pa an i? Kēme ṭi katim ki naan ki ki nayeeknuṭ batitmu i?

¹⁴ Dbeeb Naṣibaṭi ṭi uko wi nwoonṭ mēmbattaar nin alonṭ ṭi an bē mēnṭ Kritput na Gayut baka,

¹⁵ hēnk nin alonṭ aankhil kaji nabattaar ṭi katim ki naan.

¹⁶ Yoow, dbaanṭ aṣē, dbattaar kak biki katoh ki Fefanat, aṣē wo mēnkak aṣē me mbattaar alonṭ kak.

¹⁷ Krittu aanyilēn yil mbi pbattaar, ayilēn yil mbi nṭup *Uṭup Ulil Unuura. Aanyilēn pṭup wa na nṭup ṭi mntit mi ṭiaanṭ najēn, pkeṭ pi Krittu ṭi krut pawutna kawaanṭ udooni.

Uṣal unwoonṭ untuṭa na manjoonan

¹⁸ Uṭup wi pkeṭ pi *Krittu ṭi krut uwo ṅyila pa banneemuṭ aṣē wo pa nja ṅmbuuruṭ mnṭhina mi Naṣibaṭi.

¹⁹ Hēnk, Naṣibaṭi aṭiini ṭi *Ulibra wi nul aji : « *Dluṭ katok pntuṭa pi banwoonṭ na ṅṣal ṅntuṭa, katok mntit mi bantitun**. »

²⁰ In awoonṭ na uṣal untuṭa ba? In awoonṭ name? In awoonṭ nalil mntum i umundu wi ṅṭa wi? Naṣibaṭi adiiman kē uṣal untuṭa wi mboṣ uwo ṅyila.

²¹ Naṣibaṭi na uṣal untuṭa wi nul ado kē umundu uumme'a na uṣal untuṭa wi wa. Ulila kē aṭēpna ṭi uṭup wi ṅṭupunṭ abuuran banfiyaaruṭ, uṭup mēnṭ uwo wo ṅi ṅyila ṭi kēṣ ki bañaan bajēn.

²² Bayuday baṅal kawin iko iṅṅarēnaan kē banwoonṭ baanwo bayuday bakla pwo na ṅṣal ṅntuṭa,

²³ kē un ṅṣē ṭup uko wi Krittu ampananiinṭ. Bayuday baji uko mēnṭ uwo pkar Naṣibaṭi, kē banwoonṭ baanwo bayuday baji uwo ṅyila.

²⁴ Kē ṭi bañaanṭ biki Naṣibaṭi adatuṭ, bayuday na banwoonṭ baanwo bayuday, Krittu ajaanṭ adiiman mnṭhina na uṣal untuṭa wi Naṣibaṭi.

²⁵ Na manjoonan uko wi bajaanṭ bado ṅyila ṅi Naṣibaṭi upel ṅṣal ṅntuṭa ṅi bañaanṭ bajēn, kē pbiṣna pi Naṣibaṭi papel mnṭhina mi bañaanṭ bajēn.

²⁶ An bayiṭ naan, natenanṭ jibi nabiiṭ awo wi Naṣibaṭi adu'anaṭ: bañaanṭ biki bajakuṭ aji bawo na ṅṣal ṅntuṭa baantum ṭi an, kē bañaanṭ banwoonṭ na mnṭhina baantum ṭi an kak, kē bañaanṭ baweek baantum ṭi an.

²⁷ Bañaanṭ biki bajakuṭ aji bawo bayila, Naṣibaṭi adat dat baka kakowandēnaan banwoonṭ na ṅṣal ṅntuṭa. Bañaanṭ biki bajakuṭ aji baanwo na mnṭhina, Naṣibaṭi adat baka kakowandēnaan bañaanṭ banwoonṭ na ma.

²⁸ Bañaanṭ bampoṭi, bañaanṭ biki babeehuṭ, ado baka ṅi bañaanṭ bawaanṭ udooni, Naṣibaṭi adat baka kadolna uko wi umundu uṣaluṭ aji uka udooni uwaanṭ udooni.

²⁹ Hēnk nin alonṭ aankhil kado kahomp ṭi kadun ki Naṣibaṭi.

³⁰ Ul adoluṭ kē nawo ṭi ploolan na Yetu *Krittu, kē ul Krittu awoonṭ ṭiaanṭ ankaanṭ kē ṅme uṣal untuṭa wi Naṣibaṭi. Akaanṭ kē ṅwo baṭool ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi, ayiman ṭi kadunul, ul abuuranuṭ nja ṭi pekadu.

* 1:12 Kefat: Katim kalonṭ ki Kefat kawo Piyeer. ✧ 1:19 Itayi 29.14.

³¹ Hënk di di upiitaniin ði *Ulibra wi Naşibaði aji : « *Woli ñaaj alon ajal kahomp, adoon kahompna iko yi Ajugun adolon.* »^{*}

2

Uşup wi Krittu ampananiin ði krut

¹ An bayiñ naan, wi mbiin du an pŕupan iko yi Naşibaði imbiin amena mënkla la naji dwo ñaaj anlilon mntum këme ñaaj anwoon na kame.

² Dbaa ŕep ŕep aji mënktiiinyaan nin uko ulon umpaŕi na wi Yetu *Krittu, ul i bapanun ði krut.

³ Dbi du an na pbiışna na blal, alënk akat kat.

⁴ Pjukan pi naan na nŕup ni nji kaŕupanan ŕaanwo nŕup nŕil ni name, mnhina mi *Uhaaş wi Naşibaði manwinaniin hënk,

⁵ kadolna pfiyaar pi nan pawut kanaŕna ði uşal untuŕa wi ñaaj najën paşë panaŕna ði mnhina mi Naşibaði.

Uşal untuŕa wi Naşibaði

⁶ Bañaaj banliintun ði pfiyaar kakşa, nŕup baka nŕup ni uşal untuŕa, kë uşë wo unwo wi umundu wi, wi başih biki wa, bandoon abi kaba ba.

⁷ Uko wi nŕktiiinyaanun uwo uşal untuŕa wi Naşibaði wi bañaaj bawoon baamme, Naşibaði adolon kë uwoo, wi awoon aando bi paş umundu, kadëmanaan nja.

⁸ Nin naşih alon i umundu wi aamme uşal untuŕa mënŕ, woli bawo lah na wa, baankpan Ajugun anwoon na mndëm.

⁹ Hënk di di upiitaniin ði Ulibra wi Naşibaði aji :

« *Uko wi nin pkëş pawoon paanwini, uko wi nin kabaŕ kawoon kaantiinki, uko wi nin uşal uwoon uunşali, wi wi Naşibaði ahankun pa banŕalulun.* »^{*}

¹⁰ Nja biki Naşibaði aŕëpnun ði *Uhaaşul adiiman uko mënŕ. Uhaaşul ujaan ujeahan iko bti kado ban du uşal wi nul unlownun.

¹¹ In ameej uko unwoon ði uşal wi ñaaj najën bë mënŕ uhaaş unwoon ði a wa? Kë hënk kak di di nin ñaaj awoon aamme uko wi Naşibaði bë mënŕ *Uhaaşul wa.

¹² Uhaaş wi nyeenkun uunwo uhaaş wi umundu wi, uwo Uhaaş wi Naşibaði nŕhilna nme iko inuura yi aŕenun nja.

¹³ Njënktiiinyaan uko mënŕ na nŕup ni nŕşal nŕntuŕa ni bañaaj bajën, nŕtiinyaan wa na nŕup ni Uhaaş wi Naşibaði ujukanun nja, aŕup iko yi wa bañaaj banwoon na wa.

¹⁴ Kë ñaaj anwoon aanwo na Uhaaş wi Naşibaði aanji hinar pyeenk iko yi wa, ŕiki iji iwo wo ji nyila ði a. Aanhinan kame ya, ŕiki ñaaj aji me ya woli Uhaaş wi Naşibaði uwo ði a ŕañ.

¹⁵ Ñaaj anwoon na Uhaaş wi Naşibaði aji me iko bti, kë bandukiin paşë wo baanji bahil pme'a kadoo kahil kaŕup ði a.

¹⁶ Upiitana ði Ulibra wi Naşibaði aji : « *In ameej uşal wi Ajugun kadoo kawul un mënŕan uşal?* »^{*} Kë nja nŕşë me uşal wi *Krittu.

3

Njom ði ptoof pi banfiyaarun

1 Kë an bayiṭ naan, mēntiini na an ji bañaan biki, banjaan baṭaş *Uhaaş wi Naşibaṭi, dṭiini na an ji bañaan biki banjaan baṭaş iko yi ṅleef ṅi baka ṅaṅaluṅ. Nahum nwo bapoṭ bampoti ṭi uko wi pfiyaar *Krittu.

2 Ukaaṅ kē nwulan mntow kē nadaani, mēnwulan pde pantamuṅ, naando bi hil pde pa. Te hēnkun naando bi hılan pde pa,

3 ṭiki nahum nwo bañaan bankṭaşuṅ iko yi ṅleef ṅi baka ṅaṅaluṅ. Woli bkujar na pṅom pawo ṭi ptoofan, naanwo wo bañaan bankṭaşuṅ iko yi ṅleef ṅi baka ṅaṅaluṅ ado iko yi bañaan biki umundu bajaan bado i?

4 Woli aloṅ aji : « Nji dwo na Pawulu, » kē aloṅ kak aji : « Nji dwo na *Apolot, » naanwo wo bti bañaan biki umundu i?

5 In awoon Apolot? Kē in awoon Pawulu? Nwo balempar Naşibaṭi biki naṭepnuṅ afiyaar ; andoli ṭi un Ajugun aṭu'uluṅ ulemp mēnt.

6 Nji dtepiin bko, Apolot kē atulan ba, kē Naşibaṭi aṣaan anaṭan ba.

7 Hēnk, antepiin na antulanuṅ baanwo nin uko ulon, Naşibaṭi anjaan anaṭan bko awoon uko ulon.

8 Antepiin na antulanuṅ bawo baloolan, kē andoli ṭi baka aṣe luṅ kayeenk baluk bi nul bankliṅuṅ na ulemp wi adoluṅ.

9 Nja ṅlemp lemp na Naşibaṭi, kē an naṣe wo uṭeek wi nul, nawo katoḥ ki awoon ṭi pniw.

10 Ṭi bnuura bi Naşibaṭi awulnuṅ, ji naniw nanuura dṭef itap yi katoḥ kē aloṅ aṣe niw katoḥ. Ņaaṅ andoli atenan bnuura jibi akniwi ṭi itap yuṅ duuṭ.

11 Kē nin aloṅ aṣe wo aanhil kaṭu itap ilon impaṭi bē mēnt inwoon da ya ; itap mēnt iwoon Yetu *Krittu.

12 Ņaaṅ ahil kaniw na uwuuru, unṭaam, mṅlaak mnuura, imul, pjaagal.

13 Uko wi akjejaan pniwna, ulemp wi nul uluṅ kawinana ṭi unuur wi pwayeṣ. Unuur mēnt bdoo bado upēn uwinana, buṅ mēnt badiiman ulemp wi ṅaaṅ andoli adoṅ.

14 Woli uko wi aniwuṅ unaṭ aliint, ayeenk katuum ;

15 uṣale yik, awaanandēn kaṣe buura buur ji ṅaaṅ ambuuruṅ pyik.

16 Naamme kē nawo katoḥ ki Naşibaṭi i, kē *uhaaş wi nul uwo ṭi an meeṭ i?

17 Woli ṅaaṅ aloṅ atok katoḥ ki Naşibaṭi, uṅ mēntan Naşibaṭi atoka. Katoḥ ki Naşibaṭi kayimani, katoḥ mēnt kawoon an.

18 Nin ṅaaṅ awutan kaguur uleeful! Woli ṅaaṅ aloṅ ṭi an aṣal aji awo na uṣal unṭuṅa wi umundu wi, akakan nayila ahilna akak ṅaaṅ anwoon na uṣal unṭuṅa na manjoonan.

19 Uṣal unṭuṅa wi umundu wi uwo ṅyila ṭi keṣ ki Naşibaṭi. Hēnk di upiitaniin ṭi Ulibra wi Naşibaṭi aji : « *Aji mob banjakuṅ aji bawo na ṅṣal ṅntuṅa ṭi kaguuru ki baka.* »[☆]

20 Ukak apiitana aji : « *Ajugun ame ṅṣal ṅi bañaan bantūṅa, ame kē ṅawaan udooni.* »[☆]

21 Ukaaṅ kē ṅaaṅ aanwo kado kahompna bañaan bajēn ; an nakaan iko bti na bañaan bti :

22 uwole Pawulu, uwole Apolot, kēme Kefat*, uwole umundu, uwole ubida, kēme pkeṭ, kēme uko wi ṅa na wi faan, an nakaan iko bti na bañaan bti.

23 Te an Krittu aka'anan, kē Krittu ul, Naşibaṭi aka'uluṅ.

4

Balempar Krittu

1 Kê un, nawo kajejun keeri ji balempar *Krittü, bañaan banwoon bamali biki Naşibaţi aţuun pđiiman bañaan iko yi nul immeniin.

2 Namali awo kado kalempar ajugul na uhaaş ujint.

3 Kê nji nşë wo mënţo aten me nawayëşaan kême uruha wi bañaan bajën uwayëşaan, mënka kak na pwayëş uleef naan.

4 Uhaaş wi naan uunjakën aji djubani kê nşë wo kakşa mënji dwo natool ; Ajugun akwayëşaanun kaţup.

5 Ukaan kê naanwo i kataran pwayëş: nayoontan unuur wi Ajugun akbiin. Ul aklun kado iko immeniin yi bdëm ipën iwinana, kadiiman iko inwoon ţi nşal nji bañaan. Wal mënţ Naşibaţi adëman ñaan andoli kaliñan na ulemp wi adolun.

6 An bayit naan nakaan kê nţëpna ţi uko wi Apolot na wi naan nahilna najukna ţi un pwut kado umpaţi na uko wi bapitun. Hënk, nin alon ţi an awutna kado kahomp kaji awo na imonj kême na undu.

7 Iwi, in adoliin kê ipel bandukiin ba? We wi ikaan, bë iinyeenk yeenk wa ba? Kê wi iyeenkun wa, we uwoon pdo kahomp kawo ji baantenu ţen wa ba?

8 Naşal aji nado bi kaka uko wi nanumiin bti i? Naşal aji nado bi wo wo bayok i? Kê nakak başih adukun kafet i? Na manjoonan, dñehan nakak başih, nñilna nşih na an.

9 Naşibaţi awo wo ji aţu un nwoon banjañan du kafet ji bañaan banjubanun ataaj na pkeţ. Nkak bten bi umundu bti : nwanjut na bañaan bajën.

10 *Krittü akaan kê nwo bayila, kê an naşë şal aji Krittü akaan kê naji naji nawo na uşal untunja. Un nbişnaa, kê an naşë wo na mnhina. Badëmanan kê un başë walanun.

11 Te nţa, nwo na ubon, udaan kê uţjun, nwo byişu, nwo ţi mnhaj, nwaan dko dfët, nwo ţi pñaay na dko,

12 nnoor ţi ulemp wi iñen yi nun. Woli ñaan akarun, nji nñehandëra bnuura ; ahajanun le, nmiir ;

13 woli ñaan aţup buţaan ţi un, nji nţup bnuura ţi a. Te nţa nwo uko unwuţnun ţi mboş awo uko wi bañaan bti bagatun.

14 Mëmpiitan piit hënk nakownaana, dpiitan piit ji babak naan biki nşalun maakan nahilna name.

15 Woli nado ka bañaan iñeen week nşaaş iñeen week (10 000) bankjukananaj bgah bi *Krittü nakaha aşinan aloolan : nakak babak naan ţi Yetu Krittü wi nţupanan *Uţup Ulil Unuura.

16 Dkooţan keeri, nadoonan nado kado ji nji.

17 Uko wan ukaan kê nyil du an Timote anwoon abuk naan ţi Ajugun i nşalun maakan kê abot amëbanaan, alun kaleşanan mnwo mi naan wi nwoon ţi ploolan na Krittü Yetu mantaanun na uko wi njaan kajukan banfiyaarun bti dko bti.

18 Balon badeen igañan awo ţi phomp aşal aji mënkkak du an.

19 Kê nşë bi du an uunkjon woli ulil Ajugun katen bahomp mënţ. Woli dlun aban, mënkten nţup nji baka ţañ, dten me baka mnhina na manjoonan.

20 *Pşih pi Naşibaţi paanwo ţi nţup ţañ, pawo ţi mnhina.

21 We wi nahokanun keeri? Nanal mbi du an na pmul kême mbi du an na unjal na pjoob bkow?

5

¹ Na manjoonan, baji bañiiniyaan mnwo mnwuṭaan ṭi ptoof pi nan, mnwo mnwuṭaan mandoon awo maanwo du banwoon baanfiyaar Naṣibaṭi : ñiint alon adoo ya apiint na ahar ašin.

² Kë naṣë homp, nawo lah kawo ji bañaan banwoon na puum kado ñiint mēnt apēn ṭi ptoofan.

³ Nji kë nṣë wo mēnwo da na an, uhaaṣ wi naan kë uṣë wo da, ddo bi wayëṣ wayëṣ ñiint andolon uko mēnt ji ñaan anwoon da, amaar.

⁴ Ddo uko mēnt ṭi katim ki Yetu Ajugun. Aa, wal wi nakluṅ kayit, nṣë wo ṭi ptoofan na uhaaṣ, mnhina mi Yetu Ajugun manwo da na nja,

⁵ naṣë nawutar ñiint nawuṭaan mēnt *Fatana, uleef wi nul utoknaana. Hēnk uhaaṣ wi nul uṣë uluṅ ubuur ṭi unuur wi Ajugun akwayëṣuṅ bañaan.

⁶ Naanwo i kado kahomp nin! Naamme kë uko untiinku utaaajanaan pṣon ujaan unatan pṣon ptum i?

⁷ Napēnaan uko utaaajanaani pṣon ujon, nakakna pṣon phalu, bañaan bajint ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi. Nado bi wo wo bajint. *Krittu anwoon unkaneel wi *Ufettu wi Mbuur awul kaṭuṭul pa nja.

⁸ Nawulēn keeri ṅdo ufettu, ṅwut kawo na mnṅot na ipekadu ji ipoom inwoon na uko utaaajanaani pṣon ujon, ṅwo bañaan bajint ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi, banjaan baṭup manjoonan, banwoon ji pṣon phalu.

⁹ Ṭi kakaarta kalon ki mpiitanan djakan aji nalow bañaan banwoon ṭi pjuban pi piint.

¹⁰ Wi njakuṅ han, mēnt bajuban ṭi piint bti biki nji kañiiniyaanun, kēme bañeebar iko, kēme baguuru, kēme banjaan badēman ṅnton. Woli hēnk di njakuṅ lah, napēn ṭi umundu!

¹¹ Uko wi nṅaluṅ lah kaṭupan uwo nawut kanaakiir na ñaan anjakuṅ aji awo i *Krittu aṣë wo ṭi pjuban pi piint kēme añeebar iko, kēme adēman ṅnton, akuutar, akuj, kēme awo naguuru. Naando wo wo kaṭok pde na ñaan mēnt.

¹² Nji dkaan na pwayëṣ bañaan banwoon baanwo biki Krittu i? Nin! Mēnt banwoon biki Krittu biki ṅwoon i kawayëṣ i?

¹³ Naṣibaṭi akluṅ kawayëṣ banwoon baanwo biki Krittu. Nadolan jibi *Ulibra wi Naṣibaṭi uṭu'anan pdo : « *Napēnaan ñaan nanot ṭi ptoofan.* »*

6

Pṅom na uruha ṭi ptoof pi banfiyaarun

¹ Woli alon ṭi an aka uhok na ayiṭul ṭi *Krittu, hum di di ajaan aṅoom kañooṭa pwayëṣ du banwoon baamme uko unwoon utool ṭi kadun ki Naṣibaṭi, kawo aanji ñooṭa du banwoon biki Naṣibaṭi bawayëṣa?

² Naamme kë bañaan biki Naṣibaṭi bakluṅ kawayëṣ umundu i? Kë woli nawoon i kawayëṣ umundu, nabiiṣna pwayëṣ iko impoṭi i?

³ Naamme kë ṅluṅ kawayëṣ ṅwanjut i? Kë hum di di ṅwoon ṅñhil kawayëṣ iko yi umundu wi ba?

⁴ An kë naṣë ji naka uhok ṭi iko yi umundu wi kaṣë ya du bañaan biki banfiyaarun *Krittu baṭuun bawayëṣ bawaan udooni.

⁵ Dṭiini hēnk nakownaana. Naanwo na ñaan alon ṭi an anwoon na uṣal unṭuṅ anhiluṅ kawayëṣ uhok ṭi ptoofan i?

⁶ Kë naṣë ji nado anfiyaarun Krittu aya na ayiṭul ṭi Krittu uruha, kabaa beeh kañooṭa du kadun ki banwoon baanfiyaari.

⁷ Na manjoonan pdo kado uruha ṭi ptoofan pado bi diiman diiman kë najoti. We ukaan kë naambaṣa ṭep ṭep adinan badolan buṭaan ba? We ukaan kë naankwut bakiijan ba?

⁸ Kê naşë ji nabaa t̄ep t̄ep kado buṭaan, kakiiṅ bandukiin, kadoo do han̄ na bayit̄an t̄i *Krittu.

⁹ Naamme kê banjaan̄ bado buṭaan̄ baankluṅ kawo du *P̄sih̄ pi Naşibaṭi i? Natiinkan̄ bnuura : bañaan̄ banjaan̄ bajuban̄ p̄juban̄ pi piinṭ, banjaan̄ badëman̄ n̄nton̄, baṭupan̄, banjaan̄ bapiinṭ na biinṭ ji baka, kême baaṭ ji baka,

¹⁰ bakiiṅ, bajaan̄ bañeebar̄ iko, bakuṅ, bakuutar̄ na baguurū baankwo du P̄sih̄ pi Naşibaṭi.

¹¹ Kê hënk̄ di baloṅ t̄i an̄ babin̄ awo. Kê Naşibaṭi i n̄ja aşë t̄epna t̄i Yetū Krittu Ajugun̄ na *Uhaaş̄ wi nul̄ aňow̄ ipekadū yi nan̄, kê nakak̄ ayiman̄, adolan̄ kê nawo batool̄ t̄i kêş̄ ki nul̄.

*Pmëban̄ uleef̄ji dko di *Uhaaş̄ wi Naşibaṭi ufëṭuṅ*

¹² Baloṅ̄ baji baji : « N̄ji, dhinan̄ kado iko b̄ti, » kê iko b̄ti işë wo iinnuura pa ñaan̄. Aa, dhinan̄ kado iko b̄ti, kê nşë wo mënkdinan̄ uko uloṅ̄ udo kaṭoṅën.

¹³ Baloṅ̄ t̄i an̄ baji baji : « Uko ude uwo wi kayin̄, kê kayin̄ kawo ki uko ude, » kê Naşibaṭi aşë luṅ̄ kaba na yul̄ b̄ti. Kê uleef̄ uşë wo uunwo wo pdo kajubanaan̄ p̄juban̄ pi piinṭ, uwo wi Ajugun̄, ul amëbanuṅ̄ wa.

¹⁴ Kê Naşibaṭi, annaṭan̄uṅ̄ Ajugun̄ t̄i p̄keṭ, akak̄ aluṅ̄ kanaṭan̄ n̄ja t̄i pa na mn̄hina mi nul̄.

¹⁵ Naamme kê ñaan̄ uleef̄ wi nan̄ uwo kafah̄ kaloṅ̄ ki uleef̄ wi *Krittu i? D̄ej keeri uleef̄ wi Krittu kado uleef̄ wi naṭuunk̄ i?

¹⁶ Naamme kê ñaan̄ anyaan̄ anaakiir̄ na ñaaṭ̄ naṭuunk̄ aji kak̄ kawo ñaan̄ aloolan̄ na a i? Na manjoonan̄ upiit̄ana aji t̄i Ulibra wi Naşibaṭi : « *Bukal̄ batëb̄ bakak̄ ñaan̄ aloolan̄.* »^{*}

¹⁷ Kê hënk̄ kak̄ di di ñaan̄ annakiirun̄ na Ajugun̄, ajaan̄ akak̄ uhaaş̄ uloolan̄ na a.

¹⁸ Nadoon̄ kaṭi keeri p̄juban̄ pi piinṭ. Pekadū dloṅ̄ d̄mpaṭi di ñaan̄ adoluṅ̄ dawo du uleef̄ b̄dig, kê anşaan̄ ajuban̄ p̄juban̄ pi piinṭ aji juban̄ uleeful.

¹⁹ Naamme me kê uleef̄ wi nan̄ uwoṅ̄ dko dyimanaan̄ di *Uhaaş̄ wi Naşibaṭi ufëṭuṅ̄ i? Uwo t̄i an̄, Naşibaṭi awulanan̄ wa. Mënṭ̄ an̄ keeri nakaan̄ uleefan̄.

²⁰ Naşibaṭi anugan̄ nuḡ t̄i p̄reeş̄ p̄week. Nadoon̄ kadëmana keeri na uleefan̄ mënṭ̄.

7

Bniim̄

¹ Hënkun̄, d̄bi t̄i uko wi nabiiṅ̄ aheparaan̄ aji me unuura ñiinṭ̄ aṭo bē aankwo na ñaaṭ̄.

² Uko wi njakuṅ̄ wi : jibi nameeṅ̄ kê ñaan̄ ahinan̄ kajot̄ t̄i p̄juban̄ pi piinṭ, dşal̄ aji ñiinṭ̄ andoli aji wo kawo na aharul̄, ñaaṭ̄ andoli kak̄ awo na ayinul̄.

³ Ñiinṭ̄̄ adoon̄ kado uko wi awoṅ̄ i kado kado na aharul̄, ñaaṭ̄ kak̄ ado wi awoṅ̄ kado.

⁴ Mënṭ̄̄ ñaaṭ̄̄ akaan̄ uleeful, ayinul̄ a ; kê hënk̄ kak̄ di di ñiinṭ̄̄ awoṅ̄ aanka uleeful, aharul̄ akaan̄ wa.

⁵ Nawutan̄ keeri kaneenandër̄ n̄leefan̄ bē naanṭō ṭo awat̄ t̄i ploolan̄ kalowiir̄ n̄wal̄ n̄loṅ̄, kahilna kawo t̄i p̄ñehan̄ Naşibaṭi. Woli nabaa, naşë kak̄, kaṭi *Fatanā abi ado na p̄guuran̄ t̄iki naan̄ji nahil̄ pmëban̄ n̄leefan̄.

⁶ Uko wi n̄ṭupuṅ̄ wi, mën̄jakan̄ aji uwoṅ̄ uko wi pdo kado, d̄ji nahil̄ kado wa.

^{*} 6:16 Ujuni 2.24.

7 Kë nşë hokan bañaan bti bawo ji nji, bawut kaniim. Kë ñaan andoli aşë ji yeenkna du Naşibaţi uŕen umbaan kabı wo wo wi nul, alon aji yeenk wi bniim, undu kayeenk wi pduka nayot.

8 Kë nşë ji na biinŕ na baaŕ banwoon baanwo ƣi bniim, kë unuura baduka haŕ ji nji.

9 Başale wo baanhil pmëban nleef nı baka, bawo kawo ƣi bniim. Uhokan ñaan awo ƣi bniim kë dı pkeŕ na uyen.

10 Kë banşaan awo ƣi bniim, uko wi nŕuun baka pdo wi, dbaa ji nji, uko wi Ajugun aŕuun pdo wii wi : ñaaŕ anniimiin aanwo kagar na ayinul.

11 Kë woli agar na a, awo kaduka hënk këme kakak katiinkar na a. Kë hënk kak dı dı ñiinŕ awoon aanwo kagar na aharul.

12 Kë nşë nŕal kaŕupan kak uko ulon, nji ƣi uleef naan djakuŕ, mënŕ Ajugun a : ñiinŕ anfiyaaruŕ *Krittu awole na ñaaŕ kë awo anwoon aanfiyaara, kë ñaaŕ adinan pwo ƣi bniim, aanwo kagar na a.

13 Kë ñaaŕ anfiyaaruŕ Krittu awole na ñiinŕ anwoon aanfiyaara, kë adinan pwo na a, aanwo kagar na a.

14 Ñiinŕ anwoon aanfiyaari, aharul mënŕ aji dola akak najinŕ ƣi keş ki Naşibaţi, kë ñaaŕ anwoon aanfiyaari, ayinul mënŕ aji dola akak najinŕ. Woli mënŕ hënk da lah, babukan kawo baŕop ƣi keş ki Naşibaţi, kë jibi uwoon hënk, bawo bajinŕ.

15 Kë woli anwoon aanfiyaar Krittu aŕal pgar, agaran ; ñiinŕ këme ñaaŕ anfiyaaruŕ aanwo katanana wal mënŕ. Na manjoonan Naşibaţi adu'an nawo ƣi mnjeeh.

16 Iwi ñaaŕ, imehaara me iluŕ kabuuran ayinu i? Kë iwi ñiinŕ imehaara me iluŕ kabuuran aharu i?

Pwo jibi Naşibaţi ajakuŕ nwo

17 Woli mënŕ uko wi nŕiinyaanuŕ hënkun wa, ñaan andoli awo kawo jibi Ajugun aŕenuluŕ kë awoo, jibi abiiŕ awo wi Naşibaţi adu'uluŕ. Uko mënŕ wii wi njakuŕ na banfiyaaruŕ bti bado kaŕaş.

18 Woli ñaan alon ƣi wal wi adu'aniin awala katëmp, adukiin haŕ. Woli aanwala katëmp wal wi adu'aniin, awutan kado bawalana katëmp.

19 Pwala katëmp paanwo nin uko ulon, kë pwo iinwala katëmp paanwo nin uko ulon ; uko unkaan udooni, uwo pŕaş iko yi Naşibaţi aŕuun pdo kado.

20 Aa, ñaan andoli adukiin jibi abiiŕ awo wal wi Naşibaţi adu'uluŕ.

21 Woli iwo najuuk ƣi ulemp wal wi idu'aniin, kŕoo kaŕaaf uko ulon. Kë woli ihil kabuur, buuran.

22 Na manjoonan, ñaan i bakjuuknŕenun ƣi ulemp wi Ajugun adu'uluŕ, awo najeeh ƣi keş ki Ajugun, kë ñaan anwoon najeeh wi adu'aniin awo najuuk ƣi ulemp i *Krittu.

23 Naşibaţi anugan nug ƣi preeş pweek, nawutan keeri kakak bajuuk ƣi ulemp biki bañaan bajën.

24 An bayiŕ naan, dkak aŕupan : andoli ƣi an adukiin ƣi kadun ki Naşibaţi jibi abiiŕ awo wal wi adu'aniin.

ƣi uko wi bañaan banwoon baando bi wo ƣi bniim

25 ƣi uko wi bañaan banwoon baando bi wo ƣi bniim, Ajugun aantupën uko wi pŕu'an nado kado, kë nşë wulan uşal naan. Naşibaţi awulnuŕ mñaga mi nul, ukaan kë nawo katiinkën.

26 Jibi umundu utokiin hënkun uko wi nşaluŕ aji unuura uwo ñaan andoli aduka jibi awoon.

²⁷ Woli iniimi, wutan kala pgar na ñaaŋ. Woli iiniimi, wutan kado kala bniim.

²⁸ Kë iŋale aniim, iinjubani ; woli neegani aniimaa, aanjubani ; kë bañaan bannimiin baŋe lun kahaj, ukaan kë njal kalowanan mnhaj mënŋ.

²⁹ An bayiŋ naan, uko wi njalun kajakan wii wi : uba umundu uñogi. Hënkuŋ banwoon na baaŋ bawoon ji baanwo na baka,

³⁰ bankwooniin bawoon ji baankwooni wooni, banwoon ŋi mnlilan bawoon ji baanlilan lilan, banknugun bawoon ji baanka ka,

³¹ banwoon ŋi iko yi umundu wi badoon ji banwoon baanwo ŋi ya. Umundu jibi uwoon hënk uba hënkunŋ.

³² Kë nŋe njal nawut kawo ŋi manŋaaf. Ñaan anwoon aaniimi aji ŋaaf iko yi Ajugun, aji ŋal jibi akliluli.

³³ Kë anniimun aŋe ji ŋaaf iko yi umundu, aji ŋal jibi aklili aharul,

³⁴ wal mënŋ aji wo na nŋal nŋëb. Kë hënk kak di di ñaaŋ anwoon aaniimaa, na ñaaŋ anwoon aando bi me ñiinŋ bajaan baŋaaf iko yi Ajugun, kahilna kawo ŋi kës nul bajinŋ ŋi uleef na ŋi uhaaŋ. Kë anniimiin aŋe ji ŋal iko yi umundu, aji ŋal jibi aklili ayinul.

³⁵ Dŋup uko mënŋ pa bnuura bi nan ; mënjal njal pŋu'an pkuŋ pi nawoon naanhinani. Dŋal nado uko unwoon unuurnaaniin naŋe namëban ŋi Ajugun naliinŋ, nalin ŋi ul ŋaŋ.

³⁶ Hënkuŋ, woli ñiinŋ ajok ñaaŋ, aŋe win kë aanhil pmëban uleeful, kë ñaaŋ akëŋ bniim, aniimana, mënŋ pekadu da.

³⁷ Bë woli ñiinŋ aŋalun bnuura du uhaaŋul meet, nin alon aanwuuka wuuk, kë uwo uko wi aŋalun, kë aji ayukana, aankpiinŋ na a, aankniima, un mënŋan ado bnuura.

³⁸ Hënk, ñaan anniimun ñaaŋ i ajokun ado bnuura, kë anŋaan awo aaniimi aŋe do bnuura kak apel.

³⁹ Ñaaŋ aji wo kawo na ayinul nŋwal bti wi awoon najeb, kë woli ayinul abi aket ahina kaniimar na ñaan i aŋalun, bubara awo i Ajugun.

⁴⁰ Kë nŋe ŋal aji woli aduka jibi awoon, anuurandën kapel. Nji kak dŋal aji dwo na *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi.

8

ŋi uko wi pde uyemaŋ wi mngur

¹ Hënkuŋ, dbi ŋi uko wi uyemaŋ wi mngur. Nme kë nja bti nŋwo na kame ŋi uko mënŋ. Kë kame kaŋe ji kado ñaan adeen iŋanjan kahomp, unal kë uŋe ji udo bañaan baya kadun.

² Woli ñaan aŋal aji ame uko ulon, aando bi me jibi awoon i kame.

³ Kë ñaan aŋale njal Naŋibaŋi, un mënŋan Naŋibaŋi aji me a.

⁴ ŋi uko wi pde uyemaŋ wi mngur keeri, nme kë iko yi bañaan bajaan badëman kawo wo ji iwo Naŋibaŋi iinwo nin uko ulon ŋi umundu, kë Naŋibaŋi awoha aloolan.

⁵ Na manjoonan udo ka iko itum du baŋi na ŋi mboŋ yi bañaan bajaan badu Naŋibaŋi na Ajugun,

⁶ kë nja nŋe fiyaar kë Naŋibaŋi awoha aloolan, Aŋin nja a ; iko bti iwoona du a, kë ul akaan kë nka ubida. Kë Ajugun aloolan awohan, Yetu *Kriŋtu a, iko bti itëpna ŋi a, kë nja nŋak aŋëpna ŋi a aka ubida.

⁷ Kë mënŋ bañaan bti baŋaan ame uko mënŋ. Banfiyaarun balon bantaalun ŋa pdëman iko ilon yi bajaan badu Naŋibaŋi mënŋ baji bade nyemaŋ mënŋ kaŋe ŋi ŋal te hënkuŋ kë bawo ŋi bŋenan. Hënk, uŋal wi baka unwoon uunliinti uŋe kak kaŋop.

⁸ Měnt uko ude ukdolun nja ɲhil ɲnaʔ ʔi kadun ki Naʕibaʔi : woli ɲěndee, ɲěnkwaan ɲin uko ulon ; woli ɲdee, ɲěnkka ɲin uko ulon.

⁹ Naʔaafaraan kakʕa uko wi badinananaɲ pdo wi nawoon banfiyaaruɲ udo bayiʔan ʔi *Krittu mēnt biki ɲʕal ɲawoon ɲaanliinti bajuban.

¹⁰ Woli ide du kadun ki iko yi bajaan badēman kadu Naʕibaʔi, iwi immeen kē ihil pdo wa, kē anfiyaaruɲ Krittu alon i uʕal uwoon uunliinti awinu, iinʕal aji itēɲɲena ado kade ɲyemaʔ ɲi mngur i?

¹¹ Hēnk, ido na kame ki nu kē anwoon aanliint uʕal kē aneemi, ayiʔu mēnt i Krittu akeʔaruɲ.

¹² Wal wi najubanuɲ haɲ bayiʔan ʔi Krittu, atok ɲʕal ɲi baka ɲanwoon ɲaanliinti, najuban juban Krittu.

¹³ Ukaan kē woli uko ude ulon ukaki kado ayiʔ naan ajot, kahokan pwut kade wa kawutna kado ajot.

9

Uko wi nanjaʕnan awoon i kado

¹ Jēm badinanaan pdo iko bti i? Mēnwō *nanjaʕnan i? Mēnwin Yetu Ajugun i? Mēnt ɲi dtjjanan ʔi bgah bi Ajugun i?

² Woli mēnwō nanjaʕnan ʔi kēʕ ki balon, dwo kawo a ʔi kēʕ ki nan ; na manjoonan an najaan nadiiman kē ɲi dwo nanjaʕnan wi nawoon baloolan na Ajugun.

³ Uko wi ɲi kateemuɲ banklatnuɲ wii wi :

⁴ ɲēnka na pka uko ude na udaan ʔi ulemp wi pʔup *Uʔup Ulil Unuura i?

⁵ ɲēnka na pjeɲ ayiʔun ʔi *Krittu awo aharun jibi banjaʕnan bandukiin na babak aʕin Ajugun na Kefat* i?

⁶ ɲi na Barnabat ʔaɲ ɲwoon kado kak ulemp wi iɲen yi nun kadeena i?

⁷ Nabi tiinka kē baji nangoli aklukuɲ uko wi akdeen i? In ajaan ado uʔeeh kaʕē wo aanji deena wa? In ajaan ado batani kaʕē wo iinji kdaan mntow mi batani mēnt ba?

⁸ Dtjiinyaan iko yi baʕaan bajēn bajaan bado nahilna nayikrēn, kē *Bgah bi Moyit bakak aʕiinyaan uko mēnt kak.

⁹ Na manjoonan, upiitana ʔi Bgah bi Moyit aji : « *Inwo kaneenan uwit unklempariin pfeer wal wi kakit kabanuɲ.* »* Naʕibaʔi aji ʔaaf ɲgit i?

¹⁰ Mēnt nja ɲkaan kē aʕiini haɲ i? Aa, nja ɲkaan kē uko mēnt upiitanaa. ɲaan anjaaruɲ na ankituɲ baji bahaʔ kē baluɲ kayeenk kafah ki baka ʔi uko wi bakiuɲ.

¹¹ Kē un ɲntepiin iko inuura inwoonuɲ du Naʕibaʔi ʔi an, naʕal aji ɲēnwō i pyeenk du an kapelan iko inuura yi umundu wi yi ɲnumiin i?

¹² Woli baʕaan balon bampaʔi bayeenk iko mēnt ʔi an, un ɲēnwō i kaʔēp ʔēp kayeenk ya kapelan i?

Kē ɲʕē wo ɲēnto aten uko mēnt, ɲbaa ʔēp ʔēp amiir iko bti kawutna kaneenan *Uʔup Ulil Unuura wi *Krittu uya kadun.

¹³ Naamme kē baʕaan banjaan balemp du *Katoh Kaweek ki Naʕibaʔi baka na pdeena da i? Aa, bankʔejanuɲ du *umeeʕa wi mngur baka na pyeenk ʔi iko inʔejanuɲ da.

¹⁴ Kē hēnk kak di di Ajugun ajakuɲ na bankʔupuɲ Uʔup Ulil Unuura aji bawo kadeena pdo kaʔup uʔup mēnt.

* 9:5 Kefat: Katim kalon ki Kefat kawo Piyeer. ✧ 9:9 Pleʕan 25.4.

15 Ké nji ti uleef naan nşë wo mênhepar iko mênţ bti. Mênkpiit piit kayeenkna iko mênţ; na manjoonan, dhokan kakeţ! Uko wi nji kanahnuj, nin űaaű aanktok wa.

16 Mênwo kado kahomp kaji dţup *Uţup Ulil Unuura, uwo uko wi Naşibaţi aţu'enuj pdo. Woli mênţup wa, kawuţën.

17 Woli uwo lah uko wi nji ti uleef naan njakuű aji ddo, kaka baluk ; ké uşë wo uunwo haű, Naşibaţi aţu'enuj pdo wa.

18 Ké we uwoon baluk naan keeri? Uwoon ndo kaţup Uţup Ulil Unuura wi nji kaţupun, kawo mênklempaşaana wa.

19 Nin alon aanhil kaţu'ën pdo uko ulon, ké nşë űal űal kalempar bańaaű bti, kahilna kaţij bańaaű batum maakan ti pfiyaar *Krittü.

20 Woli dwo ti ptoof pi bayuday, dji kawo ji nayuday, kahilna kaţij baka ti pfiyaar Krittü. Woli dwo ti ptoof pi banktaşuű Bgah bi Moyit, dji kawo ji űaaű anктаşuű ba kahilna kak kado baka bafiyaar Krittü, nji ndoon awo mênka na ptaş ba.

21 Woli dwo ti ptoof pi banwoon baanktaş Bgah bi Moyit, dji kawo ji űaaű anwoon aanктаş ba kahilna kado baka bafiyaar. Ké nşë wo mênwo űaaű anwoon aanji taş bgah bi Naşibaţi, wi njaan kataş bgah bi *Krittü.

22 Woli dwo ti ptoof pi banwoon baanliint ti pfiyaar, dwo ji banwoon baanliint ti pa. Dwo iko bti pa bańaaű bti, kahilna kado jibi nhilanuű, Krittü ahilna abuuran balon.

23 *Uţup Ulil Unuura ukaaű ké ndo iko mênţ bti, kahilna kayeenk iko yi uhoűuű.

24 Naamme ké ti pti, batum baji baţi, aloolan kaşë jot bandukiin kadun kayeenk katuum i? Naţiin keeri nahilna nayeenk katuum.

25 Bampëtar baji bawut iko bti kahilna kabomandër. Ké başë ji bado haű kahilna kayeenk katuum. Ké katuum mênţ kaşë ji kaba. Nja ké nşë ji űdo haű kahilna kayeenk katuum kanwoon kaankba.

26 Ukaaű ké mêmubara aţi, mênji kabubara kagutan, dji kabi taman taman.

27 Dji kamiir iko itum, kaţijan uleef, kaţi pţup bańaaű *Uţup Ulil Unuura kaşë kawo mênkyeenk katuum ki uhoűuű.

10

*Uko undoluű bańaaű biki *Itrayel du pndiiş*

1 An bayit naan, dűal naleş uko umbiin ado bateem nja. Wi bapënnuű utaak wi *Ejiptu na *Moyit bawo bti ti kanfélun uţeeh, amuur *bdëk bjeenkalk.

2 Uwo wo ji bukal bti babattaar ti kanfélun na bdëk kawoona baloolan na Moyit.

3 Bukal bti bade pde pi Naşibaţi awuluű,

4 adaan meel mi Naşibaţi adoluű ké mampënna ti plaak, ké plaak mênţ pawoon *Krittü.

5 Ké batum maakan ti baka başë bi wo baanlil Naşibaţi, ukaaű ké bakteţ ké muum manratan du *pndiiş.

6 Iko yaű, yi bateen nja badoluű, idiiman nja ké űwo i kawut kaűal pdo iko iwuţaan ji baka.

7 Nawutan kado kadëman iko yi bajaan badu Naşibaţi ji balon ti baka. Hênk di di upitaniin ti *Ulibra wi Naşibaţi aji : « *Bańaaű baţo ade, adaan aşë naţa unoh*. »

⁸ Nawulën n̄wut p̄juban pi piint̄ ji balon̄ t̄i baka, pul pakaan̄ kē bañaan̄ te iñeen̄ itēb̄ na n̄wajan̄t̄, n̄yaaş̄ iñeen̄-week̄ n̄yaaş̄ iñeen̄-week̄ (23 000) bakāt̄ t̄i unuur̄ uloolan̄[☆].

⁹ Nawulën n̄wut kado kadak̄ *Kritt̄u jibi balon̄ t̄i baka babin̄ adak̄ Naşibāt̄i[☆], uko mēnt̄ ukaan̄ kē n̄pula n̄fañ̄ baka.

¹⁰ Nawutan̄ kado kañur̄ n̄uran̄ jibi balon̄ t̄i baka babin̄ ado, uko mēnt̄ ukaan̄ kē uwan̄jūt̄ unjaan̄ uñ̄ uba na baka.

¹¹ Nja n̄ñ̄noguñ̄ t̄i uba umundu, iko mēnt̄an̄ yun̄ b̄ti, yi bateem̄ nja badoluñ̄, iwo wo n̄hilna n̄ten̄ t̄i ya abot̄ apiit̄ana n̄hilna n̄lipara.

¹² Hēnk̄ keeri woli ñaan̄ aşal̄ aji anāt̄i, alipariin̄ kajot̄.

¹³ Mn̄haj̄ mi nahajan̄, balon̄ bahaj̄ ma. Kē Naşibāt̄i aşē luñ̄ kado uko wi ajakuñ̄, aank̄dinan̄ iko mēnt̄ iwuukan̄ nado buñaan̄ bi nawoon̄ naank̄hilan̄ p̄buur̄. Woli iko mēnt̄ iwuukan̄ nado buñaan̄ aji dolan̄ nabuur̄ kakūt̄ kañ̄jan̄ kaliint̄.

Pwut kadēman iko yi bajaan̄ badu Naşibāt̄i

¹⁴ Ukaan̄ keeri kē n̄ji na an̄ biki n̄jalun̄ maakan̄ nalowan̄ iko yi bajaan̄ bado Naşibāt̄i.

¹⁵ Nawo bañaan̄ bankān̄ n̄şal, ukaan̄ kē n̄jal̄ natiink̄ b̄nuura uko wi n̄ji kañ̄panān̄.

¹⁶ Naşalan̄ p̄nkalame pandaannuñ̄ t̄i kañ̄ah̄ kabaañ̄şaan̄i ki *Kritt̄u pankaan̄ kē n̄ji n̄beeb̄ Naşibāt̄i : woli n̄daan̄ t̄i pa, n̄ñ̄ji n̄wo t̄i ploolan̄ na Kritt̄u t̄i p̄ñaak̄ pi atuluñ̄ i? Hēnk̄ kak, kapoom̄ ki n̄jaan̄ n̄pitēş̄ kaanwo pwo baloolan̄ na Kritt̄u t̄i uleef̄ wi nul̄ wi awuluñ̄ i?

¹⁷ N̄faaşiir̄ nja b̄ti kapoom̄ kaloolan̄, uko mēnt̄ udiiman̄ kē n̄t̄um̄ aşē woh̄a uleef̄ uloolan̄.

¹⁸ Natenan̄ bañaan̄ biki Itrayel̄ : banjaan̄ bade uyemāt̄ untejanuñ̄ du *umeeşa wi mngur̄ wi Naşibāt̄i, baanwo t̄i ploolan̄ na Naşibāt̄i i?

¹⁹ Kē we wi n̄jalun̄ kañ̄pan̄ hēnk̄ ba? Uyemāt̄ untejanuñ̄ iko yi bajaan̄ bado Naşibāt̄i uka udooni i? Iko mēnt̄ yun̄ ika udooni i?

²⁰ Nin! Dji uko wi bañ̄januñ̄, na man̄joonan̄ bañ̄jan̄ wa n̄nt̄on̄, mēnt̄ Naşibāt̄i i i bañ̄januñ̄ wa. Mēn̄jal̄ nawo t̄i ploolan̄ na n̄nt̄on̄.

²¹ Naanhilan̄ kadaan̄ t̄i p̄nkalame pi Ajugun̄ kakūt̄ kadaan̄ t̄i pi n̄nt̄on̄. Naanhilan̄ kade du umeeşa wi Ajugun̄ kakūt̄ kade du wi n̄nt̄on̄.

²² Woli n̄do hañ̄ udeeb̄ wi Ajugun̄ uwala t̄i nja. Naşal̄ aji n̄hinan̄ apela i?

Pdo iko b̄ti pa p̄dēman̄ Naşibāt̄i

²³ Dhinan̄ kado iko b̄ti, kē iko b̄ti işē wo iinnuura pa ñaan̄. Aa, dhinan̄ kado iko b̄ti kē mēnt̄ iko b̄ti işaan̄ aji iñ̄u ñaan̄ aya kadun̄ t̄i p̄fiyaar̄.

²⁴ Nin̄ ñaan̄ awutan̄ kado kaşal̄ uleeful̄ tañ̄, adoon̄ kaşal̄ atēnt̄ul̄.

²⁵ Nahinan̄ kade iko b̄ti inkwaapuñ̄ du ufeeru, kawut̄ kaşal̄ uko ulon̄.

²⁶ Upiit̄ana t̄i *Ulibra wi Naşibāt̄i aji : « Ajugun̄ akaan̄ umundu na iko b̄ti inwoon̄ t̄i wa. »[☆]

²⁷ Woli ñaan̄ anwoon̄ aanfiyaar̄ *Kritt̄u adu'an̄ pyoban̄ kē nañal̄ pya da, nadeen̄ iko b̄ti yi akwulanañ̄, nawut̄ kaşal̄ uko ulon̄.

²⁸ Bē woli ajakan̄ aji uyemāt̄ uwo wi bañ̄janañ̄uñ̄ iko yi bajaan̄ bado Naşibāt̄i, wutan̄ kade t̄iki ibi katok̄ uşal̄.

☆ 10:8 Natenan̄ t̄i Mn̄fēn̄ 25.1-18. ☆ 10:9 Natenan̄ t̄i Mn̄fēn̄ 21.5,6. ☆ 10:26 Kañ̄aam̄ 24.1; 50.12; 89.12; Pleşan̄ 10.14.

²⁹ Wi njakuŋ uşal, mēntiiniyaan ŋiiniyaan uşal wi nan, dŋiiniyaan wi undu. We ukaaŋ kē ŋaaŋ anwoonŋ aanliint ŋi uşal, awo kado kaŋuŋ ŋi uko wi nji nwoonŋ kado?

³⁰ Nji, woli dbeeb Naşibaŋi ŋi uko wi nji kadeeŋ, we ukaaŋ kē bakji ddo buŋaan ŋi uko wi mbeebuŋ Naşibaŋi ba? »

³¹ Hēnk, woli nade kēme adaan, kēme uko wi nakdolaruŋ, nadoon iko bti pa pdēman Naşibaŋi.

³² Mnwo mi nan manwoon mnwo manwoonŋ maankdo bayuday na banwoonŋ baanwo bayuday na banfiyaaruŋ Krittu bajot.

³³ Hēnk di di njaanŋ kado : dji kaŋal ŋi iko bti pdo uko unlilunŋ baŋaaŋ bti. Mēnji kaşal uleef naan, dji kaşal bandukiin, bahilna babuur.

11

¹ Nadoon kado ji nji, jibi njaanŋ kado ji *Krittu.

Uko unyukuŋ pwohara pa ŋiintŋ na ŋaaŋ ŋi wal wi pŋehan Naşibaŋi

² Dbeeban ŋi uko wi najaanŋ naleşēn ŋi iko bti abot amēban idolade yi nayeenknuŋ ŋi nji jibi njukananaŋ ya.

³ Kē nşē ŋal name uko wi : ŋiintŋ andoli awoona ŋi *Krittu ; kē ŋaaŋ awoona ŋi ŋiintŋ ; kē Krittu awoona ŋi Naşibaŋi*.

⁴ ŋiintŋ andoli ankŋehanuŋ Naşibaŋi kēme aŋupara aşē gur bkow aji walan Krittu†;

⁵ kē ŋaaŋ ankŋehanuŋ Naşibaŋi kēme aŋupara bē aangur bkow awalan ayinul‡: uwo wo ji awo ŋaaŋ andoluŋ buŋaan kē bapuunka§.

⁶ Woli ŋaaŋ aangur bkow, apuunkiin keeri. Kē wi ukowandēnuŋ ŋaaŋ amata kēme apuunka, aguran bkow.

⁷ ŋiintŋ aanwo kaguur bkow, anaam na Naşibaŋi abot aji yuuy mndēm mi nul ; ŋaaŋ ul, ajaanŋ ayuuy mndēm mi ŋiintŋ.

⁸ Na manjoonan, mēntŋ ŋiintŋ apēnnuŋ ŋi ŋaaŋ, ŋaaŋ apēnnuŋ ŋi ŋiintŋ.

⁹ Kē ŋiintŋ awo aampaşana pa ŋaaŋ, ŋaaŋ apaşaniinŋ pa ŋiintŋ.

¹⁰ Uko wi nji nŋupuŋ, na ŋwanjuŋ ŋakaanŋ kē ŋaaŋ awo kaŋu ŋi bkow uko unkdiiimanuŋ kē ahinan kaŋehan Naşibaŋi.

¹¹ Kē ŋi kēş ki Ajugun, ŋaaŋ anuma ŋiintŋ, kē ŋiintŋ anuma ŋaaŋ.

¹² Na manjoonan, jibi ŋaaŋ apēnnuŋ ŋi ŋiintŋ, hēnk di ŋiintŋ abuknaaniinŋ ŋi ŋaaŋ ; kē bukal bti başē woona du Naşibaŋi.

¹³ Dŋal naşal ŋi ŋleefan. Unuura ŋaaŋ ado kaŋehan Naşibaŋi bē aangur bkow i?

¹⁴ Jēm umundu ujukanan kē ukowandēn ŋiintŋ akujēntŋ uwel i?

¹⁵ Kē ŋaaŋ aşale kujēntŋ uwel, mndēm mi nul ma. Uwel wi nul udo bi ŋēga ŋēg.

¹⁶ Kē woli ŋaaŋ alonŋ aji uko wi nŋupuŋ uunjoonani, dŋal kaŋupa uko wi ŋaŋ: ŋēnka udolade ulonŋ umpaŋi, kē banfiyaaruŋ Naşibaŋi bti kak baanka udolade ulonŋ.

Kaŋah ki Ajugun

* **11:3** ŋiintŋ andoli awoona ŋi Krittu; kē ŋaaŋ awoona ŋi ŋiintŋ; kē Krittu awoona ŋi Naşibaŋi: balonŋ baji Krittu awo naweek ŋiintŋ; kē ŋiintŋ awo naweek ŋaaŋ; kē Naşibaŋi awo naweek Krittu. † **11:4** Aji walan Krittu: Bapiit aji aji walan bkowul. ‡ **11:5** Aji awalan ayinul: Bapiit aji aji walan bkowul. § **11:5** Bapuunka: ŋfa du Korint ppuunka ŋi ŋaaŋ paji padiiman kē awo nawuŋaan, nado pekadu, najuban pjuban pi piintŋ.

¹⁷ Hēnkun dñal kañiniyaan uko ulon wi najaan nado unwoon uunlilēn : woli nayit pdēman *Krittu, byit mēnt baanji bañjan bnuura, baji bañp ʒep kañijan buñaan.

¹⁸ Djunna atiink kē baji woli nayit, bpulad baji bawo ʒi ptoofan – kē nfiyaar uko mēnt ʒi umbaŋ ulon.

¹⁹ Kē bpulad bašē wo kawo ʒi ptoofan, banjaan bamēban kaliint bahilna bawinana.

²⁰ Woli nayit keeri, mēnt kañah ki Ajugun ki ki najaan nabi pde.

²¹ Na manjoonan, ʒi wal wi nakdeer andoli aji taran pde kayok, hēnk alon aji wo na ubon, alon kakuj.

²² Naanka itoh yi nakdeenun kabot kadaan i? Kēme nabeeh bañaan biki Našibañi? Nañal pkowandēn banwoon baanka nin uko ulon i? We wi nwoon kajakan ba? Dwo i kabeeban i? Mēnhil kabeeban ʒi uko mēnt.

²³ Na manjoonan, dyeenkna du Ajugun uko wi njukananan: Yetu Ajugun, ʒi utejan wi awoon i kawulana, ajej kapoom,

²⁴ abeeb Našibañi, apitēš ka awul bañsarul ašē ʒi : « Uleef naan wii wi, unwulaniin pa an. Naluñiñ nado kado hēnk uwo plešan pi naan. »

²⁵ Wi babaan pde, ajej pnkalame aji : « Poot pi pawoon pñaaq pi naan pantuluj pa an, pi Našibañi añeñanaanun bhoñar bhalu. Naluñiñ nado kado hēnk wal undoli wi nakdaanun pa, uwo plešan pi naan. »

²⁶ Na manjoonan, wal undoli wi nadeen kapoom mēnt abot adaan poot mēnt, naji nañup ʒup pkeñ pi Ajugun kayoonkna ubi wi nul.

²⁷ Ukaan kē ñaan adele kapoom ki Ajugun kēme adaan poot pi nul ʒi unoh, alon kahepna ʒi uleef wi Ajugun wi adeen na pñaaqul pi adaanun.

²⁸ Ñaan andoli awo katen tenan uleeful keeri kabaa kade kapoom kakuj kadaan poot.

²⁹ Woli ñaan ade kapoom, adaan poot bē aantu ʒi uşal kē uleef wi Ajugun wa, adu kakob ki Našibañi ʒi a.

³⁰ Uko wañ ukaan kē utum ʒi ptoofan bamaakal, banñakmun, kē batum badoo piint akeñ.

³¹ Woli nten lah nleef ni nja, Našibañi aankkob nja.

³² Kē Ajugun ašē ʒi kob nja kakuj kañan nja nñilna nñwut kaduknaana ʒi umundu.

³³ Hēnk, an bayiñ naan, woli nayitiir pde nayoonaarēn.

³⁴ Woli ubon ude ñaan, adeen du katohul, hēnk Našibañi aanklun kakoban. Kē iko indukiin ʒi yi naheparun, dlun kateeman ʒi ya wal wi nji kalun kaban du an.

12

Iko yi Uhaaş wi Našibañi ujaan uñen

¹ An bayiñ naan ʒi *Krittu, hēnkun nabiin nñiiniyaan iko yi *Uhaaş wi Našibañi ujaan uñen, mēnñal nawo ʒi kapaam ʒi iko mēnt.

² Name kē wi nawoon naando bi fiyaar Krittu, nabi dēman iko inwoon iinhil bñup, kē ikñon aneemanan.

³ Ukaan kē nji nñal kañupan kē nin ñaan i Uhaaş wi Našibañi ukñonun aanhil kaji : « Yetu afēpanaa! » Kē nin ñaan aanhil kaji : « Yetu awoon Ajugun » bē mēnt Uhaaş wi Našibañi ukñonulun.

⁴ Iko yi *Uhaaş wi Našibañi ujaan uñen ipañi, kē wul tañ uşaan aji uñen ya bti.

⁵ Utum jibi ñaan ahili kalempar Ajugun, kē ul tañ i i nñlemparun.

⁶ Iko iñonarēnaan itum maakan, kē Našibañi ašē woha aloolan anjaan añepna ʒi nja bti kado iko mēnt bti.

7 Uhaaş wi Naşibaţi uji uwinana ƚi ńaaŋ anfiyaaruŋ andoli ahilna aţenk banfiyaaruŋ bti.

8 Uji uţen alon uţup untuńa, kawul alon uţup wi kame ; k  wul ƚań uşaaŋ aji uţen.

9 Uji uwul alon pfiyaar, kawul alon kak mnhina mi pjeban bamaakal ; k  wul ƚań uşaaŋ aji uţen.

10 Uhaaş m nt uloolan ukaaŋ aji uwul alon mnhina mi pdo mlagre, kawul alon mi pdo kaţupar Naşibaţi, kabi wul alon mnhina mi ppaţeş uko unwoonuŋ du wa na unwoon unwoona da, kawul alon mnhina mi pţup ńţup ńi baţi, kawul alon kak mnhina mi ptolanaar ńa.

11 Aa, Uhaaş wi Naşibaţi ƚań ujaan udo iko m nt bti, andoli uwulu jibi uńaluŋ.

Uleef uloolan untumi na iko impaţi

12 Uleef uwo uloolan aş  wo na ńmbaŋ ńtum, jibi ńmbaŋ ńi uleef ńatumuŋ aş  wo ha ƚi uleef uloolan, h nk di *Krittu awoon kak aloolan k  ńja ńwoon ńmbaŋ ńtum ńi nul.

13 Nja bti, bayuday na banwoon baanwo bayuday, balempar bańaaŋ na baweek biki baka, ńyeenk ńja bti batitmu ƚi Uhaaş wi Naşibaţi kawoona uleef uloolan ; ńyeenk ńja bti uhaaş m nt ak şan.

14 H nk keeri, uleef uunwo umbaŋ uloolan, utum ńmbaŋ.

15 Woli kahoţ kaji lah : « M nwo kańen, m ntok keeri ƚi uleef » kankwoha wo ƚi uleef i?

16 K  woli kabaţ kaji lah : « M nwo pk ş, m ntok keeri ƚi uleef » kankwoha wo ƚi uleef i?

17 Woli uleef bti uwo lah pk ş k ş, hum di di ukhilanuŋ katiink? K  woli uleef bti uwo lah kabaţ baţ, hum di ukhiluŋ katiink pţ k ń?

18 Na manjoonan, Naşibaţi aţu umbaŋ wi uleef wi ańali ƚi dko di ańaluŋ.

19 Woli ńmbaŋ bti ńawo lah uko uloolan, uleef uunwo?

20 K  ńmbaŋ ńaş  tum, uleef k  uwo uloolan.

21 Pk ş paanhinan kaji na kańen : « M nkak anumi'u » k  bkow baankak ahil kaji na ihoţ: « M nkak anumi'an. »

22 ńmbaŋ ńi uleef ńanńeń ntaanuŋ ńanumanaa ;

23 k  ńmbaŋ ńi ńbeehuŋ, ńanwoon ńaanyuk pţiiniyaan, ńul ńi ńjaan ńboman bnuura ;

24 k  ńanwoon ńaanwo haŋ, ńaannuma pboman. Na manjoonan Naşibaţi aboman uleef ad man ńmbaŋ ńanwoon ńaand mana.

25 H nk uleef uunfaaşıiri, uwo wo uloolan, umbaŋ undoli uji uţaaf ńandukiin.

26 Woli umbaŋ ulon ƚi uleef ude, uleef bti ujaan uhaj na wa ; k  woli umbaŋ ulon ƚi uleef ud mana, ńundu bti kak ńaji ńad mana.

27 K  an, nawoon uleef wi *Krittu, naţok ƚi wa, andoli awo umbaŋ ulon.

28 K  Naşibaţi aş  duna ƚu ƚi kadun ki banfiyaaruŋ Krittu banjańan, k  bat bant n bawo baţuparul, k  bawajant n bawo bajukan aş  ƚu na bankaan mnhina mi pdo mlagre, aţu na bankaan mi pjeban bamaakal, mi pţenk bańaaŋ, mi pşih na mi pţup ńţup ńi baţi.

29 Bańaaŋ bti bawo banjańan i? Bańaaŋ bti bawo baţupar Naşibaţi i? Bańaaŋ bti bawo bajukan i?

30 Bańaaŋ bti bayeenk mnhina mi pjeban bamaakal i? Bańaaŋ bti bahil pţup ńţup ńi baţi i? Bańaaŋ bti bahiluŋ ptolanaar ńa i?

³¹ Nañalan uŕen undëmnun, wi *Uhaaş wi Naşibaŕi ujaan uwul. Kë nşë diimanan hënkun bgah banuurnaaniin.

13

Uñal

¹ Woli dŕiini nŕup ñi bañaan bajën adoo ŕiini ñi nwanjut aşë wo mënwo na uñal, dwo wo ji untintan wi bakkobun këme untinu.

² Woli dyeenk uŕen wi pdo kaŕupar Naşibaŕi, abot ayeenk wi pme iko immeniin bŕi na kame bŕi, woli ddoo fiyaar Naşibaŕi adoo hum bë mënwo na uñal, mënwo nin uko ulon.

³ Woli dŕen iko yi nkaan bŕi, woli ddoo wul uleef naan batër aşë wo mënwo na uñal, mënka nin udooni.

⁴ Ñaan awo le na uñal na manjoonan, aji wo na kamiir, aji joob bkow, aanji kuj ñaan, aanji homp, aanji deen iganan,

⁵ aanji do uko unwoon uunyuki, aanji şal uleeful ŕań, aanji deebaŕ këme kahank ñaan ŕi uhaaş.

⁶ Aanji lilandër uko unwoon uunwo utool, kaşë lilandër manjoonan ;

⁷ aji miir ŕi iko bŕi, aanji ŕañan pfiyaar, aanji ŕañan phaŕ ŕi Naşibaŕi, kataman ŕi iko bŕi.

⁸ Uñal uunji uba. Uŕen wi pŕupar Naşibaŕi ulun kaba, wi pŕup nŕup ñi baŕi kë uklun kaba, wi kame kë uklun kaba.

⁹ Na manjoonan nëndo bi me iko bŕi, nëndo bi ŕup nŕup bŕi ñi Naşibaŕi,

¹⁰ kë wal wi iko ikkëşun kakuŕ kanuura bŕi uklun kabi, uko unwoon uunkëş bŕi uba.

¹¹ Wi mbiin awo napoŕ, dji kaŕiini ji napoŕ kaşal ji a, kawin iko ji a. Kë hënkun wi nwoon naweek, dpënan ŕi uşal naan iko bŕi yi kpoŕ.

¹² Hënkun ñi win ji ñaan antenun ŕi kawini kanfëluñ kë wal mënŕ nşë luñ kawin Naşibaŕi bnuura katena ŕi këş, hënkun nëmme Naşibaŕi bnuura, kë wal mënŕ nşë luñ kame'a bnuura jibi ul ameen nja bnuura.

¹³ Kë iko iwajanŕ işaan awo nin iinkba : pfiyaar, mnhaŕ na uñal ; kë uñal uşaan apel yun mënŕan bŕi.

14

Pŕupar Naşibaŕi na pŕiini nŕup ñi baŕi

¹ Natamaan keeri nawo na uñal. Nadoon kala kak iko yi *Uhaaş wi Naşibaŕi ujaan uŕen, kë ŕun yun mënŕan, wi pdo kaŕupar Naşibaŕi wi wi nawoon kado kala maakan.

² Na manjoonan ñaan anjaan aŕup nŕup ñi baŕi aanji ŕiini ŕiini na bañaan bajën, aji ŕiini na Naşibaŕi ŕañ ; nin alon aanji te iko yi ajakuñ, aji ŕup iko immeniin yi *Uhaaş wi Naşibaŕi uwululun.

³ Kë anşaan aŕupar Naşibaŕi aşë baa ŕëp ŕëp aŕiini na bañaan bajën ; nŕup ñi nul ñaka mnhina mi pdo banfiyaarun baya kadun, kaŕan baka kabot kajoobŕën baka ñhaaş.

⁴ Anjaan aŕup nŕup ñi baŕi, uleeful wi wi ajaan ado uya kadun, kë anjaan aŕupar Naşibaŕi aşë ji do pntuk pi banfiyaarun bŕi paya kadun.

⁵ Dñal maakan nado kaŕup nŕup ñi baŕi, aşë hokan nado kaŕupar Naşibaŕi. Anjaan aŕupar Naşibaŕi apel ankaan mnhina mi pŕup nŕup ñi baŕi. Woli anjaan aŕup nŕup ñi baŕi aji tolanaar ña kadolna pntuk pi banfiyaarun bŕi paya kadun, aji wo ji anktuparun Naşibaŕi.

6 Kê hênkuṅ, an bayit naan, dheparan : woli dbi lah du an aṭup ṅṭup ṅi baṭi tañ, awo mēndiimanan iko yi Naṣibaṭi immeniin, awo mēndolan kê nawo na kame, awo mēntupar Naṣibaṭi akuṭ awo mēnjukanan, udooni uhoṅ wi wi ṅi kakaaruṅ an ba?

7 Natenan kak, woli ṅaaṅ alul kême akob kora, aṣe naakrēn ikobare hum di di baṅaaṅ bakmeen uko wi akkobuṅ?

8 Woli nangoli alul pduuna bangoli bandukiin baya ugut aṣe wo aanlul jibi bajaṅ balul, hum di di bakbomanderuṅ pa pya ugut ba?

9 Kê hēnk di di uwoṅ kak pa an : woli naṭup ṅṭup ṅi baṭi, ṅṭup ṅanwoṅ ṅaanteṣanaa, hum di di baṅaaṅ bakmeen uko wi nakjakuṅ? Naṭiini ṭiini ṭi uyook.

10 ṅṭup ṅanwoṅ ṭi umundu ṅatumi, kê undoli uṣe ji uteṣana ṭi bankṭupuṅ wa.

11 Woli ṅaaṅ aṭiini uṭup wi nwoṅ mēntee, dji kawo ṅaaṅ nayaant ṭi kadunul, ul kakuṭ kawo nayaant ṭi kadun naan.

12 Ukaaṅ kê wi naraluṅ na ṅhaaṣan bṭi *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṭenan iko yi wa, nawo kabi kaṭu ṭu ṅhaaṣ ṭi pyeenk iko itum inkdolun banfiyaaruṅ bṭi baya kadun.

13 Ukaaṅ keeri kê anhiluṅ pṭup ṅṭup ṅi baṭi awoṅ kado kañehan Naṣibaṭi aṣena ahil pdo katolanaar ṅa.

14 Woli dñehan na ṅṭup ṅi baṭi, uhaaṣ wi naan uji uwo ṭi pñehan, uṣal kaṣe wo uunji ulemp.

15 Kê we wi nwoṅ keeri kado? Dñehan Naṣibaṭi na uhaaṣ wi naan kabot kañehana na uṣal wi naan, dyeehara na uhaaṣ wi naan kabot kayeehara na uṣal naan.

16 Na manjoonan, wi ikdēmanuṅ Naṣibaṭi ṭi ṅṭup ṅi baṭi, hum di ṅaaṅ anwoṅ aante ṅṭup mēnt ahiniin kateem kaji uwo haṅ bē aante uko wi iṭupuṅ?

17 Uko wi iṭupuṅ udole wo unuura, ankntiinkiin aanji ṭēpna ṭi wa kaya kadun.

18 Dbeeb Naṣibaṭi ṭi uko wi ṅaaṅ kaṭup ṅṭup ṅi baṭi, ddoṅ ṭup ṅa apel an,

19 kê nṣe ji nwole ṭi ptoof pi pntuk pi banfiyaaruṅ kahokan kaṭiini kdiim kañeen ki bateṅ kahilna kajukan baka kê di kdiim iñeen-week ṅyaaṣ iñeen-week (10 000) ki bawoṅ baankte.

20 An bayit naan ṭi *Krittu, nawutan kawo bapoṭ ṭi uko wi uṣal, nawoon baka ṭi uko wi buṭaan, naṣe nawo bantohi ṭi uko wi najaṅ naṣal.

21 Hēnk di upiitaniin ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi aji :

« *Dṭēpna ṭi ṅṭup ṅi baṅaaṅ bayaant,*
kaṭēpna ṭi mntum mi bayaant,

kaṭiiniyaan na biki pntaali pi naan
te baandoo di di wal mēnt ptiinkēn.

*Hēnk di *Yawe Nawat Kabuka ajakuṅ. »**

22 Hēnk keeri woli Naṣibaṭi aṭēpna ṭi ṅṭup ṅi baṅaaṅ bawoṅ baantee, uji uwo uko unjaṅ udiiman banwoṅ baanfiyaara kê adeebaṭer baka, uko mēnt uunwo pa banfiyaaruṅ ; kê woli Naṣibaṭi aṭēpna ṭi *baṭuparuṅ, aji ṭup ṭup na banfiyaaruṅ bahilna baya kadun, uko mēnt uunwo pa banwoṅ baanfiyaara.

23 Natenan ten, woli banfiyaaruṅ *Krittu bṭi bayit aṣe ṭiini bukal bṭi na ṅṭup ṅi baṭi, woli banwoṅ bayaant banwoṅ baando bi fiyaar Krittu baneṅ ṭi dko mēnt, naṣal aji baankji nayilaa i?

24 Ké bañaan bti başale ʔupar Naşibaʔi woli anwoon nayaanʔ anwoon aando bi fiyaar aneej ʔi dko mēnt, uko wi atiinkuŋ bti uji udola ayikrēn ké awo nado buʔaan, nʔup nʔuŋ njaan nʔadola aşalan uleeful.

25 Wal mēnt, iko inmeniin ʔi uşalul jii ipēn kawinana, aşē jot kafēʔ kaara ʔi mboş kadēman Naşibaʔi kaşē kaji : « Na manjoonan, Naşibaʔi awo ʔi ptoofan! »

ʔi uko wi byit bi banfiyaarun

26 An bayiʔ naan ʔi *Krittu, ké we wi nawoon kado? Woli nayitiir pñehan Naşibaʔi, ké alonj aka kayeeh, ké alonj aka uko wi pjukan, alonj ké aka uʔup unwoonun du Naşibaʔi, alonj ké aka uʔup wi baʔi wi pʔup, ké alonj ahil pʔolanaar wa, iko mēnt bti iwo kado bañaan baya kadun.

27 Woli balonj baŋal pʔup nʔup nʔi baʔi, nadoon batēb kéme bawajanʔ baʔup, andoli ji ʔup kayewan atēnʔul, alonj aşē ʔolanaar wa.

28 Woli natolanaar wa aanwoo, bayompan, baʔiini na Naşibaʔi du nʔhaaş nʔi baka meeʔ.

29 Ké woli balonj baŋal pʔupar Naşibaʔi, batēb kéme bawajanʔ ʔi baka baʔiiniin bandukiin başē bado kaşal ʔi uko wi baʔupun.

30 Woli alonj awo ʔi pʔup ké Naşibaʔi aşē wul alonj kak ʔi banwoon da uʔup, nateek ayompan awuʔa adiiman wa.

31 Na manjoonan, an bti nahilan kaʔupar Naşibaʔi, aloolan aji ʔup kayewan atēnʔul, bañaan ʔi bahilna bajuk babot baʔan baka.

32 Banjaan baʔupar Naşibaʔi baji bahil pmēban nʔleef nʔi baka.

33 Naşibaʔi aanwo i parēfa, ul ajaan aʔij mnjeeh ; ʔi byit bti bi banfiyaarun uko waŋ uwoon kado kadolana.

34 Woli nayitiir pdēman Naşibaʔi, baat baji bawo kawut pñaat, baandinan baka bado kahoopaʔer da. Jibi upiitaniin ʔi *Ulibra wi Bgah, bawo kado katiink tiink.

35 Woli baŋal kame uko ulonj, baheparan bayin baka du katoh. Uunuura ŋaaʔ ado kaŋaat woli pntuk pi banfiyaarun payit pñehan Naşibaʔi.

36 An biki Korint, naşal aji uʔup wi Naşibaʔi upēnna du an i? An nawohanj baloolan bantiinkunj wa i?

37 Woli ŋaan aşal aji awo Naʔupar Naşibaʔi kéme ŋaan anwoon na *Uhaaş wi Naşibaʔi, awo kayikrēn ké uko wi mpiitanaŋ uwo uko wi Ajugun aʔuunj pdo kado.

38 Ké ŋaan aşale pok pyikrēn uko mēnt, Naşibaʔi apoka ul kak.

39 An bayiʔ naan ʔi *Krittu, nadoon kala keeri pʔupar Naşibaʔi kaşē kawo naankneenan pʔup nʔup nʔi baʔi.

40 Iko mēnt bti idolaniin na uşal ujij ibot iʔep ʔi bgah.

15

Pnaʔa ʔi pkeʔ pi Yetu

1 An bayiʔ naan, dnal kaleşanan *Uʔup Ulil Unuura wi nʔupanaŋ, wi nayeenkunj akuʔ amēban ʔi wa aliint.

2 ʔi uʔup mēnt wi wi Naşibaʔi aʔēpnun abuuranan, an nanjaan namēban wa jibi nʔupanaŋ wa ; woli mēnt hēnk da, pfiyaar pi nan pawaan udooni.

3 Uko undēmnuŋ ʔi iko yi nji kaʔupanaŋ uwoonj wi nyeenkunj nji kak unwoonj ké *Krittu akeʔ apēnanaan ipekadu yi nja, jibi upiitaniin ʔi *Ulibra wi Naşibaʔi.

4 Amoyaa aşē naʔa ʔi pkeʔ ʔi unuur uwajanʔen, hēnk kak di di upiitaniin ʔi Ulibra wi Naşibaʔi.

5 Apën awinana ti kadun ki Kefat*, aluñ apën awinana ti kadun ki banjañanul iñeen na batëb.

6 Akak aluñ apën awinana ti byaaş bloolan ti kadun ki banfiyaarulun iñeen-week nyaaş kañeen : bantumnun ti baka bahum bajeb kë balon bakeṭi.

7 Wi iko yan iṭṭepun, akak apën awinana ti kadun ki Yakob† na ki banjañan bti.

8 Abaañsaan apën awinana ti kadun naan nji kak, kë nwo ji napoṭ ambukiin bë wal wi kabuka ki nul uundo bi ban.

9 Nji dwoon ampoṭëṭaanun ti banjañan biki nul ; na manjoonan mëndo taan taan na pdu'ana nanjañan ṭiki dbi hajan ṭfa bañaan biki Naşibaṭi banfiyaaruñ *Krittu.

10 Kë Naşibaṭi aşë wulën bnuura bi nul ado kë nwo ñaan i nwoon ; bnuura bi awulun baanwaan udooni, dbaa ṭep ṭep alemp apel banjañan bandukiin. Mënt nji a ti uleef naan dwoon anlempun, Naşibaṭi ajaan aṭëpna ti nji kalemp ti bnuura bi awulun.

11 Hënk keeri, uwole nji këme banjañan bandukiin baktupun, *Uṭup Ulil Unuura wi wi nṭkṭupun, uṭup mënt wi wi nafiyaaruñ.

Pnaṭa pi bañaan ti pkeṭ

12 Kë woli nṭupan aji *Krittu anaṭa ti pkeṭ, hum di di balon ti an bahilanun kaji bañaan baanknaṭa ti pkeṭ ba?

13 Woli bañaan baanknaṭa ti pkeṭ, Krittu aannaṭa keeri ti pa.

14 Kë woli Krittu aannaṭa ti pkeṭ, uko wi nṭupun ukeer awaan udooni, kë pfiyaar pi nan pawaan udooni.

15 Woli na manjoonan bankeṭun baanknaṭa ti pa, uwoon kë Naşibaṭi aanaṭan Krittu ti pa. Nkeer awo bañilan ti uko wi Naşibaṭi, wi nṭupun aji anaṭan Krittu ti pkeṭ.

16 Aa, woli bankeṭun baannaṭa ti pa, Krittu kak aannaṭa ti pa.

17 Kë woli Krittu aannaṭaa, pfiyaar pi nan pawaan udooni, nahum nwo ti pekadu,

18 kë banfiyaarulun bankeṭun baankbuur.

19 Woli nṭaṭ Krittu abuuran nja ti mboş ṭañ, nwoon banñaganaanun.

20 Kë *Krittu na manjoonan aşë naṭa ti pkeṭ: ti bankeṭun, Krittu awoon nateek annaṭiin ti pa.

21 Ñaan aloolan aṭijun pkeṭ ti mboş hënk kak di di ñaan aloolan akdolun bañaan banaṭa ti pkeṭ.

22 *Adam akaan kë bañaan bti bakkeṭ, hënk kak Krittu akaan kë bañaan bti banwoon na a baknaṭa ti pkeṭ.

23 Ti uko wi pnaṭa ti pkeṭ, Naşibaṭi ado bi ṭup ṭup jibi uko mënt ukṭëpun: Krittu awoon nateek annaṭiin ti pkeṭ, woli aluñ abi, bañaan biki nul babaa naṭa ti pa.

24 Woli uko wañ uṭëpi, uba umundu uşë bi, wal mënt atok başih bti, baweeek bti na mnhina bti, kaşë kawul pşih Naşibaṭi anwoon Aşin.

25 Na manjoonan Krittu aluñ kaşih te wal wi Naşibaṭi akṭuun başooradul bti ti ihoṭul uṭëeh.

26 Naşooradul nabaañsaani i aktokun awoon pkeṭ.

27 *Ulibra wi Naşibaṭi uji aṭu iko bti ti ihoṭ yi Krittu uṭëeh ; kë wi ujakuñ aji aṭu iko bti ti ihoṭ yi Krittu uṭëeh, nme kë Naşibaṭi ti uleeful aanwo ti ihoṭul uṭëeh, ul aṭuun iko bti ti ihoṭ yi Krittu uṭëeh.

* 15:5 Kefat: Kawo katim kalon ki Piyeer. † 15:7 Yakob : Yakob i awo abuk aşin Yetu akuṭ awo naweeek i pntuk pi banfiyaaruñ pi Yerutalem.

28 Wal wi Naşibaŋi aklun kaŋu iko bti ŋi ihoŋ yi Krittü uŋeeh, wi wi ul, Abuk Naşibaŋi, akwoon ŋi kafet ki nul, ul Naşibaŋi, anklun kaŋu iko bti ŋi ihoŋul uŋeeh. Hënk Naşibaŋi alun kawo aloolan ŋaŋ anksihun, alun kaşih ŋi iko bti.

29 Naşalan kak biki babattaarun ŋi katim ki bankeŋun: we wi bahaŋun pyeenk ba? Woli ujoonan kë bankeŋun baanknaŋa ŋi pa, we ukaan kë babattaar ŋi katim ki baka ba?

30 Kë nja, we ukaan kë unuur undoli nji nwo ŋi mntum mi pkeŋ ba?

31 An bayit naan, na manjoonan dji kawo ŋi mntum mi pkeŋ unuur undoli, kë ulon uşë wo mnlilan mi naan uwoon wi nawoon ŋi ploolan na Yetu *Krittü Ajun.

32 Woli uşal wi baŋaŋ bajën ŋaŋ ukaan kë ngutan na nko nji uŋeeh du Efet, we wi nkaan da? Woli bankeŋun baanknaŋa ŋi pa, nabiin nde nbot ndaan; nkeŋ faan.

33 Naŋaafaraan: banoh bawuŋaan baji batok ŋaŋ mnwo.

34 Naŋëlşan nşal nji nan, naŋaŋan pjuban. Na manjoonan, balon ŋi an baamme Naşibaŋi; uwo mnkow pa an.

Uleef wi banknaŋiŋ ŋi pkeŋ

35 Kë alon aşë hilan kahepar kaji: « Hum di di bankeŋun baknaŋiŋ ŋi pa? Babi na uleef unaam hum ba? »

36 Iwi iwo nawaan uşal! Iimme kë woli itepii, udeey ulon uunji uhil kabuk bë uunkeŋ keŋ duna i?

37 Kë uko wi itepiŋ uunwo uko umbukiŋ: uwo pbuk ŋaŋ, pi maaj këme ndeey nlon.

38 Wal mënt, Naşibaŋi kaşë do wa ubuk bko bi aŋalun, pbuk pandoli paji pabuk bko bi pawoon i kabuk.

39 Nleef bti ŋaannaami, ulon uji uwo wi ŋaŋ najën, ulon kawo wi nŋtaam, ulon kawo wi nkaŋ, ulon kawo wi nŋëb.

40 Uka kak iko inwoon du baŋi, na inwoon ŋi mboş; kë kanuura ki iko yi baŋi kapaŋ na ki iko yi mboş.

41 Kanuura ki bnuur kapaŋ na ki pli, kë ki njah kapaŋi; ujah udoo ji upaŋ kanuura na ujah utënt wa.

42 Kë hënk di di uwoon ŋi uko wi pnaŋa ŋi pkeŋ. Uko wi bamoyun ŋi mboş ji utepi, uwo uleef unkuŋun. Uşale naŋa ŋi pkeŋ, uunkak ahil kapuŋ.

43 Uko wi bajaan bamoy uwo uleef unwaanun udooni, kë woli unaŋa ŋi pkeŋ, uji utum na mndëm. Uko wi bajaan bamoy uwo uleef unwoon uunka mnhina, kë woli unaŋa ŋi pkeŋ, uji utum na mnhina

44 Uleef wi bajaan bamoy uwo uleef wi ŋaŋ najën, bë uşale naŋa ŋi pkeŋ, *Uhaaş wi Naşibaŋi uji uwul wa mnhina. Uka keeri uleef unwoon wi ŋaŋ najën akuŋ aka uleef unjaan uyeenk Uhaaş wi Naşibaŋi.

45 Upiitana ŋi *Ulibra wi Naşibaŋi aji: « *Ŋiint nateek, *Adam, awo ŋaŋ najën i Naşibaŋi awulun uhëfënt.* » Kë Adam natëbantën anwoon Krittü, atum na Uhaaş wi Naşibaŋi unjaan uwul ubida.

46 Mënt ŋaŋ anyeenkun Uhaaş wi Naşibaŋi ajaan abi uteek, ŋaŋ najën a; anyeenkun Uhaaş wi Naşibaŋi abaa bi.

47 Naşibaŋi aboman ŋaŋ nateek na ufuuş, awoona ŋi mboş; kë natëbantën aşë woona baŋi.

48 Baŋaŋ biki mboş bawo wo ji i Naşibaŋi abomanaanun ufuuş; kë banwoon baŋi kë bawo ji anwoonun baŋi.

49 Njunna awo ji ŋaŋ mënt anwoonun ŋi mboş, aşë lun kanaam anwoonun baŋi.

⁵⁰ An bayiṭ naan ṭi *Krittū, uko wi nji nṅaluṅ kaṭupan uwoonj kē ṅaan najēn aanhinan kaneej du *Pṣih pi Naṣibaṭi, kē uko unkuṭuṅ uunhinan kaneej du dko di iko iwoonj iinjī ipuṭ.

⁵¹ Hēnkuṅ dṅal kaṭupan uko ulonj ummeniinj: mēnt nja bti ṅkluj kakēṭ, kē nja bti nṣē luṅ kaṭēṣa.

⁵² Uko mēnt utaran taran, kawo ji ṅaan akompēṣuṅ uyaas uloolan, ṭi wal wi plul pbaaṅṣaani paklulun. Paluṅ kalul, baṅaan bankeṭuṅ baṣē banaṭa bawo baankak akēṭ, wal mēnt nja bti ṅṭēṣa.

⁵³ Na manjoonan, uko unkuṭuṅ uwo kakak uko unwoonj uunkuṭ, kē uko unkeṭuṅ uwo kayeenk ubida unwoonj uunkba.

⁵⁴ Wal wi uko unkuṭuṅ ukkakuṅ uko unwoonj uunji upuṭ, kē uko unkeṭuṅ uyeenk ubida wi mnto, wal mēnt wi wi uṭup umbiinj apiitana ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi ukdolaniinj: « Pkeṭ pawatanaa, pakobaa.

⁵⁵ Iwi pkeṭ, pwat pi nu pundu? Iwi pkeṭ, uko ufiṅi wi nu uwo ṭuṅ? »*

⁵⁶ Uko wi pkeṭ pajaṅ pafiṅna uwo pekadu, kē uko unjaṅ uwul pekadu mnhina uwo *Bgah bi Moyit.

⁵⁷ Nabiin keeri ṅbeeb Naṣibaṭi anjaṅ aṭēpna ṭi Ajugun Yetu *Krittū kado nja ṅwat.

⁵⁸ An bayiṭ naan ṭi *Krittū biki mmaganuṅ, namēbaan keeri naliint. Nadoon kataman unuur undoli ṭi plēmpar Ajugun. Name kē plēmpara paanwaan udooni.

16

Bajunt bṭēnkni banfiyaaruṅ biki Yerutalem

¹ Hēnkuṅ dṅal kaṭupan uko ulonj ṭi uko wi bajunt bṭēnkni baṅaan biki Naṣibaṭi banwoonj Yerutalem. Ddobi ṭup banfiyaaruṅ biki Galatiya uko wi bawoonj i pdo. Dṅal an kak nado haṅ.

² Ṭi unuur uteek wi kanēm, andoli ṭi an ajejan ktaka kloṅ jibi ahinanuṅ aka, ahank du katohul, kawutna kayoonk mbi nabaa naneej bajunt.

³ Wal wi nji kabiinj, dwul biki nadatuṅ ikaarta yi mpiituj baṅaan biki Yerutalem bameena uko unṭiṅuṅ baka, dyl baka baṅooṭ baka uko wi najuntuṅ kaṭēnkna baka.

⁴ Woli uyoṭanaan nya da nji ṭi uleef naan, bado bayaas na nji.

Pya bayaas pi Pawulu

⁵ Dṅal pṭēpna utaak wi Matedoniya kabaa kabi pwinan.

⁶ Ulome ndo du an ṅnuur ṅlonj kēme nṭo da wal wi ujonṭ bti, hēnk naṣē nawulēn uko wi nnumiinj pa bayaas.

⁷ Mēnṅal ṭi byaas bi kapant pant, dṅal pdo ṅnuur ṅlonj na an woli ulil Ajugun.

⁸ Kē nṣē luṅ kaṭo du ubeeka wi Efet te ufettu wi *Pentakot,

⁹ ṭiki dwin kē dhil kado da ulemp unuura wi ndoonj abi jun pdo, kē baṣoorad nja baṣē tum da kakṣa.

¹⁰ Woli Timote abii, nadoonan kadola awo bnura ṭi ptoofan. Awo na nji kē nji ṅlempar Ajugun,

¹¹ nin alonj awutan keeri kabeeha. Naṭēnkana aka uko wi anumiinj pa bayaas abiina te du nji. Nwo ṭi pyoonka, nji na banfiyaaruṅ banwoonj na nji.

¹² Kē *Apolot ayiṭ nja ṭi *Krittū, ddabēra abi pwinan ul na bayiṭ nja bandukiinj, kē aṣē wo aando bi ṅal pbi hēnkuṅ ; aluṅ kabi woli ahinani.

Iko ibaaṅṣaani yi pdo

¹³ Nawoon bten, namëban naliint ƚi pfiyaar pi nan, nawoon bañaan batëŋ, nanaŋan naliint.

¹⁴ Uko wi nakdolun bti, nadolan wa na uŋal.

¹⁵ An bayiŋ naan, dkak aŋupan uko ulon. Name kë Tefanat na biki katoŋ ki nul bawoon bateek bankakun aŋiyaar *Krittu du utaak wi nan wi *Akayi, name kë baji balempar banfiyaaruŋ bandukiin.

¹⁶ Nadoon katiink keeri bañaan ji bakan menŋan, na bañaan bti bankdoon-aanuŋ na baka.

¹⁷ Dliŋan ƚi uko wi Tefanat na Fortunatuŋ na Akayut babinŋ pwinën; batënkën wi nawoon naanwo da,

¹⁸ batëŋtënaan jibi batëŋtënanan. Najukan pyikrën bnuura bi bañaan banwoon ji baka bajaan bado.

¹⁹ Banfiyaaruŋ *Krittu bti biki utaak wi Atiya bawulan mboŋ. *Akila na Pritiliya na banfiyaaruŋ banjaan bayit du katoŋ ki baka bawulan mboŋ ƚi katim ki Ajugun.

²⁰ Banfiyaaruŋ bti banwoon ƚi na nji bawulan mboŋ. An kak nawulandën mboŋ naboofar na uŋal uyimanaan.

²¹ Nji Pawulu ƚi uleef naan dpiituŋ ƚi awulan mboŋ.

²² Woli ñaan aannal Ajugun, afëpana.

Maranata* – Ajugun biini!

²³ Dñehan Yetu Ajugun awulan bnuura.

²⁴ Dŋalan, an bti wi nwoon ƚi ploolan na Yetu *Krittu.

* 16:22 Maranata: ƚi uhebëre dawoon Ajugun, biini! këme Ajugun abi.

Uṭup utēbantēn wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du utaak wi Korint

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta katēbantēn ki Pawulu apiitun banfiyaarun biki Korint. Ṭi kakaarta ki nul kateek aṭup baka aji aṅal pya kawin baka. Abi ji na baka kak bajunt, bajunt mēntṭ baṭēnkna banfiyaarun biki Yerutalem, kē ul ṭi uleeful akyaan kayeenk bajunt mēntṭ. Kē aṣē bi wo aanya da. Hēnk di di awoon aanya da : Timote awo ṭi bgah pya Korint, aṣē me ṭi bgah iko yi banfiyaarun biki da bakdoli. Kē uko mēntṭ uunlila. Atiink kē bayuday balon baya Korint ajukan da iko impaṭi na Uṭup Ulil Unuura wi Pawulu abiin ajukan da. Baji baji na baka kē Pawulu aanwo nanjañan i Krittu na manjoonan. Wi wi Timote aṣaan aṭiis aṣē ṭup Pawulu, kē ajoṭan maakan. Uko mēntṭ ukaan kē apiit baka kaṭup uko wi aṣalun na uko unkayī kē aanya du baka.

Pawulu aṭup ṭi kakaarta ki kē awo nanjañan i Krittu aṣē paṭ jibi aklempi na bandukiin bajaan bajukan bgah. Uko mēntṭ ukaan kē baṣoora. Pawulu akak aṭēga aji aṅal ul na biki Korint bawo ṭi ploolan. Aji na baka bataman ṭi bajunt baṭēnkna banfiyaarun biki Yerutalem. Akak aṭup aji aṅal kaya kawin baka kañilna kaṭup bañaan banwoon baanwut pjuban manjoonan. Woli Pawulu amēban aliint aji awo nanjañan aṅal ṅal bañaan bame Uṭup Ulil Unuura bakut bame kē Yetu awoon Ajugun.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pawulu awul baka mboṣ akuṭ abeeb Naṣibaṭi (1.1-11)
2. Ulemp wi nanjañan du banfiyaarun (1.12-2.17)
3. Pṅal ñaan jibi Krittu aṅalun nja (3.1-7.16)
4. Pṭen bajuuk (8.1-9.15)
5. Pawulu aṭup aji awo nanjañan na manjoonan (10.1-13.10)
6. Pwul mboṣ pbaañsaani (13.11-13)

¹ Nji Pawulu, i Naṣibaṭi aduun pa nwo nanjañan i Yetu *Krittu, ṭiki aṅalun wa, na Timote ayiṭ nja, ṅpiitanan an banfiyaarun Krittu biki ubeeka wi Korint na bañaan biki Naṣibaṭi bti banwoon ṭi utaak wi Akayi* bti.

² Nñehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu Krittu Ajugun bawulan bnuura babot bajoobṭēnan ṅhaaṣ.

Pawulu abeeb Naṣibaṭi

³ Nawulēn ṅbeeb Naṣibaṭi, Aṣin Yetu *Krittu Ajugun ṭi uko wi añagiin nja abot atēṅṅēn nja.

⁴ Aji tēṅṅēn nja wal wi ṅjaan ṅwo ṭi unoor undoli, kadolna nja ṅhil ṅdo katēṅṅēn bañaan banwoon ṭi unoor undoli na pṭēṅṅēn pi Naṣibaṭi atēṅṅēnun nja.

⁵ Na manjoonan, Krittu akaan kē ṅkhaj maakan, kē hēnk di di akaan aji tēṅṅēn nja maakan.

⁶ Woli ṅwo ṭi unoor, uwo wo pa pṭēṅṅēnan kabot kaṭijan mbuur ; woli Naṣibaṭi atēṅṅēnun, uwo pa pṭēṅṅēnan nahilna namiir mnhaj mi ṅhajun.

⁷ Uhaṭ wi ṅṭuun ṭi an udēmi ; ṅme kē jibi nahajun ji un, hēnk kak di di Naṣibaṭi aktēṅṅēnanan ji un.

* **1:1** Akayi: Korint dawo ṭi utaak wi Akayi, dawoon ubeeka unwoonun uweek da.

⁸ An bayitun, n̄jal name k̄e mn̄haj mi n̄hajun du utaa wi Atiya mant̄ep utup†, k̄e n̄haajala maakan adoo šal aji wi nun ubaa.

⁹ Na manjoonan n̄bi ji ji pkeṭ pi nun pabani, ukaaṅ k̄e n̄enkak ahaṭ n̄leef n̄i nun, ahaṭ ṭi Naṣibaṭi anjaan anaṭan bañaan ṭi pkeṭ.

¹⁰ Ul abuuranuṅ un pkeṭ m̄ent̄, akak aluṅ kabuuranun. Aa, n̄ṭu mn̄haṭ mi nun ṭi a, ame k̄e aluṅ kabuuranun kak.

¹¹ An naṭok ṭi ulemp m̄ent̄ wi najaan nañehand̄erun ; h̄enk, Naṣibaṭi atiink p̄n̄ehan pi bañaan batum, kawulun bnuura, uko m̄ent̄ ukaaṅ k̄e bañaan batum baji babeeba.

Uko unkaaṅ k̄e Pawulu alutan bayaas bi nul du Korint

¹² H̄enkuṅ, uko wi uwoon̄ m̄nlilan mi nun, uhaas wi nun udiimanuṅ un k̄e mn̄wo mi nun ṭi umundu wi na ṭi kadun ki nan manwo mn̄wo m̄ntool akuṭ ajinṭ ṭi kadun ki Naṣibaṭi. Uko m̄ent̄ uwoona du Naṣibaṭi, m̄ent̄ uṣal unṭuṅa wi bañaan baj̄en ubiṅ aṭon̄un, bnuura bi nul babiṅ aṭon̄un.

¹³ Na manjoonan, ṭi ikaarta yi n̄piitan̄, n̄m̄piitan̄ nin uko ulon̄ umpaṭi na wi nahilun̄ kaleyiir kakuṭ kate, k̄e n̄ṣe me k̄e unuur ulon̄ nalun̄ kate.

¹⁴ Uka uko ulon̄ wi nadoon̄ abi yikr̄en : ṭi unuur wi Ajugun Yetu akbiṅ, n̄wo m̄nlilan mi nan nakuṭ nawo m̄nlilan mi nun.

¹⁵⁻¹⁶ Dfiyaar uko m̄ent̄, ukaaṅ k̄e m̄bi n̄jal kaṭ̄epna duna du an, kabaa kaya Matedoniya di n̄ji kawoonuṅ kakak du an, kaṣ̄e kayeenk uko wi n̄ji kanumiṅ p̄yaana bayaas du *Yuda, h̄enk nahilna nanuurand̄en uyaas ut̄ebant̄en.

¹⁷ Wi njakuṅ aji ddo haṅ, dbeṅ beṅ i? Woli dji ddo uko, dji kawo na uṣal wi ñaan̄ naj̄en anwoon̄ aan̄ji ṭijan ṭi utup uloolan̄ i?

¹⁸ Na manjoonan, ṭi katim ki Naṣibaṭi, utup wi nun na an uunwo wi « aa » na « a-a. »

¹⁹ Uko wi Yetu *Krittu Abuk Naṣibaṭi, wi n̄ji na Filat na Timote n̄ṭupanaṅ, uunwo wi « aa » na « a-a » ubaa ṭ̄ep ṭ̄ep awo wi « aa » ṭ̄añ.

²⁰ Yetu Krittu awoon̄ « aa » m̄ent̄, iko b̄ti yi Naṣibaṭi ahon̄un̄ idolana ṭi a. K̄e ṭi ul i i n̄k̄ṭ̄epnuṅ kaji uwo haṅ, kad̄emanaana.

²¹ Naṣibaṭi ajaan̄ at̄enṭ̄enun na an, n̄liint̄ ṭi p̄fiyaar Krittu. Ul ṭi uleeful adatuṅ n̄ja,

²² adiiman̄ k̄e n̄wo biki nul wi aṭuun̄ uhaas wi nul ṭi n̄ja, wul uwoon̄ uko ujuni ṭi iko yi ahon̄un̄ aji aluṅ kawul n̄ja.

²³ Uko wi n̄ji kaṭ̄upuṅ uwo manjoonan, Naṣibaṭi amee ; woli d̄ṭilani afiṅ̄en : m̄en̄jal n̄jal p̄nooran̄an, ukaaṅ k̄e m̄enkak du Korint.

²⁴ N̄en̄jal pwo baṣih bank̄ṭu'anaṅ uko wi nawoon̄ i p̄fiyaar ; nam̄eban aliint̄ ṭi p̄fiyaar pi nan k̄e n̄ṣe n̄jal kaṭ̄enkan nawo na m̄nlilan.

2

¹ Dṣal keeri aji m̄enkak pwinan, nawutna kawo kak ṭi p̄jooṭan.

² Woli ddolan k̄e najooṭani, nin alon̄ aankhil p̄dol̄en n̄lilan ṭiki an b̄ti najooṭan.

³ D̄piit̄ jibi m̄piit̄un̄, kawutna kaban na p̄jooṭan du bañaan̄ banwoon̄ kadol̄en n̄lilan. D̄me na manjoonan k̄e m̄nlilan mi naan̄ manwo m̄nlilan mi an b̄ti.

⁴ Aa, d̄piitan̄ awo na mn̄kuul, ajoṭan, k̄e uleef ubeew na n̄ji. K̄e n̄ṣe wo m̄m̄piitan̄ piit̄ najooṭanaan, ddo haṅ nameena jibi n̄jalanaṅ maakan.

Pawulu amiir anjubanulun

† 1:8 Mn̄haj mi n̄hajun du utaa wi Atiya : N̄naan̄ aamme mn̄haj mi ak̄ṭiiniyaanuṅ ṭi. Manka pwo mn̄haj mand̄emuṅ mi aṭiiniyaanuṅ ṭi ulibra wi Banjañan 19.23-40.

⁵ Ñaaj andolnuj kë njootani, mënŋ nji ƚaŋ i i adoluj kë njootani, an bti biki adoluj kë najootani. Dbaa ji an bti, batum ƚi an.

⁶ Uko wi bañaaj batum badiimanuluj kë ajubani udo bi kës kës,

⁷ ukaaj kë nawo i kamiira hënkun kabot katëŋƚëna awut kawo na pjootan pampeluluj.

⁸ Dkootan keeri nadiimana kë naŋala.

⁹ Dbi piitan kak katenna me natiink uko bti wi nŋupanaŋ.

¹⁰ Kë ñaaj i naŋaaj amiir, nji kak dji kamiira. Aa, woli dka uko uloj wi pmiir, dmiir miir pa an ƚi kadun ki *Krittu.

¹¹ Ddo haŋ *Tatana awutna kaguur nja ; ŋme bnuura iko yi ajaaj aŋal pdo.

Pawulu ahaajala du Trowat

¹² Wi mbiin du ubeeka wi Trowat pŋup Uŋup Ulil Unuura wi *Krittu, dwin kë Ajugun aŋenën kë nhinan pdo uko mënŋ bnuura.

¹³ Kë uhaaŋ uŋë ƚëla ƚëla na nji ƚiki mënŋenk da Tit ayiŋ naan ƚi Krittu ; uko mënŋ ukaaj kë nduk baka aya utaak wi Matedoniya.

Mbuur manjaaj manwoona ƚi Krittu

¹⁴ Nawulën ŋbeeb Naŋibaŋi. Adoluj kë Krittu akob Tatana awat kë ŋtok ƚi pwat pi awatuluj. Aji ƚëpna ƚi nja kado *Krittu ameeŋana kaniink dko bti jibi ukëra ulil pŋekëñ ujaaj uniink dko.

¹⁵ Na manjoonan, ŋwo pa Naŋibaŋi pŋekëñ plil pi Krittu ƚi ptoof pi bañaaj banwoon ƚi bgah bi mbuur na bañaaj banwoon kak ƚi bgah bi pkeŋ.

¹⁶ Ukëra mënŋ uji uwo ƚi banwoon ƚi bgah bi pkeŋ na pŋekëñ panjaaj paŋij pkeŋ, kawo ƚi bandukiin pŋekëñ panjaaj pawul ubida. Kë in aŋaaj ahil pdo ulemp mënŋ?

¹⁷ Bañaaj batum baji bado na plaana pyok ƚi uŋup wi Naŋibaŋi. Kë un ŋŋë ji ŋŋup uŋup wi Naŋibaŋi na ŋhaaŋ ŋjint jibi aŋu'un un pdo. ƚi mnhina mi Krittu, ŋji ŋŋup wa kë Naŋibaŋi amee.

3

Mndëm mi bhonar bhalu

¹ Naŋal aji uko wi mbaaj aŋup ŋup uwoon kë ŋhomp homp i? Nnuma ji balon pdiimanan ikaarta inkdiimanuj kë Naŋibaŋi ayiluj un këme kaheparan ya i?

² An ƚi ŋleefan nawoon kakaarta ki nun, kapiitana ƚi ŋhaaŋ ŋi nun, kë bañaaj bti bame ka abot aleyiir ka.

³ Bañaaj bame bnuura kë nawo kakaarta ki *Krittu apiituj ahankanun. Kakaarta mënŋ kaampiitana na kañen ki ñaaj najën kapiitana na *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi anwoon ukumpëŋ wi ubida, uko unwoon ƚi ka uumpiitana ƚi mnlak*, upiitana ƚi ŋhaaŋ ŋi nan ŋanwoon ŋi bañaaj bajën.

⁴ ƚi pwo ƚi ploolan na *Krittu ŋhaŋ ƚi Naŋibaŋi, ukaaj kë ŋkŋiini hënk.

⁵ Na manjoonan, ŋëñoom kaji un ŋdoluj ulemp mënŋ bdidi'un ; Naŋibaŋi awuluj un mnhina mi pdo wa.

⁶ Ul awuluj un mnhina mi pwo banklempuj ƚi uko wi *bhonar bhalu, banwoon baanwo bi bgah bampiitaniin ƚi mnlak* aŋë wo bi *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi. Bgah bampiitaniin baji baŋij pkeŋ, kë Uhaaŋ wi Naŋibaŋi uŋë ji uŋij ubida.

* **3:3** Uumpiitana ƚi mnlak : Natanen ƚi Ppën 34 - Naŋibaŋi ado kë Moyit afeŋ mnlak, apiit bgah bi nul ƚi ma. * **3:6** Natanen ƚi Ppën 34.

⁷ Nameen kē bgah mēnt̄ bampiitaniin̄ t̄i klaak, bajaan̄ baṭij̄ pkeṭ̄ aṣē wul *Moyit̄ mndēm̄ kakṣa, mul̄ mambiin̄ anuur̄ t̄i kaara di nul̄ ado kē biki *Iṭrayel̄ baambi hil̄ ptena, mndēm̄ mēnt̄ kē manṣē wo maan̄joni.

⁸ Kē ulemp̄ wi *Uhaaṣ̄ wi Naṣibaṭī uṣē luṅ kawul̄ mndēm̄ mampelnun̄.

⁹ Aa, wi ulemp̄ wi bgah̄ banjaan̄ badō ṅaaṅ̄ aduknaana, uwoon̄ na mndēm̄, hum di di ulemp̄ wi Uhaaṣ̄ wi Naṣibaṭī unjaan̄ udō ṅaaṅ̄ awo natool̄ t̄i kēṣ̄ ki nul̄ uwoon̄ uunkwo na mndēm̄ mampelnun̄?

¹⁰ Hēnk, uko umbiin̄ adēmana uunkak̄ adēm̄, t̄iki mndēm̄ mampelnun̄ mambiin̄.

¹¹ Na manjoonan, woli uko unkmbaan̄ uwo na mndēm̄, hum di di unwoon̄ uunkba uwoon̄ uunkwo na mndēm̄ mampelnun̄ ba?

¹² Hēnkun̄, wi ṅhaṭun̄ uko wan̄, ṅṭum na mntēṅ.

¹³ Nēndō ji *Moyit̄ anjaan̄ awun̄ kaara kaneenanaan̄ babak̄ *Iṭrayel̄ bawin̄ mndēm̄ manktoolun̄ pba.

¹⁴ Kē ṅhaaṣ̄ ṅi biki Iṭrayel̄ ṅaṣē̄ dēnēṭa dēnēṭ̄ te hēnkun̄, woli baleyiir̄ t̄i kadun̄ ki baṅaaṅ̄ ulibra wi *bgah̄ bi Moyit̄, baan̄ji bahil̄ pwin̄ mndēm̄ ; pwo t̄i *Krittū ṭaṅ̄ pakkaan̄ bawin̄ ma.

¹⁵ Te hēnkun̄, woli baleyiir̄ ulibra wi bgah̄ bi Moyit̄, ṅhaaṣ̄ ṅi baka ṅaji ṅawunana.

¹⁶ Kē woli ṅaaṅ̄ aji aṭaṣ̄ Ajugun, uko unneenanun̄ pwin̄ uji upēn.

¹⁷ Kē Ajugun na *Uhaaṣ̄ wi Naṣibaṭī baṣē̄ wo baloolan, kē dko di Uhaaṣ̄ wi Ajugun uwoon̄, dul di di mbuur̄ manwoon̄.

¹⁸ Nja bti, ṅnhilun̄ hēnkun̄ pwin̄ mndēm̄ mi Ajugun, mndēm̄ mēnt̄ man̄ji manwinana t̄i nja ; uhaaṣ̄ wi Ajugun uwo t̄i pṭēlēṣ̄ nja kē ṅkak̄ anaam na Ajugun, mndēm̄ mi nja kē mankdēma dēm̄ pya.

4

Mndēm̄ mammeniin̄

¹ Naṣibaṭī t̄i mṅaga mi nul̄ awulun̄ un ulemp̄ mēnt̄, ukaan̄ kē ṅmēban̄ aliint̄.

² ṅpok̄ iko yi bdēm̄ ikowandēnaan, ṅēnji ṅwo t̄i kaguurū kaṭēlēṣ̄ uṭup̄ wi Naṣibaṭī. ṅbaā ṭēp̄ ṭēp̄ aji ṅdiiman̄ manjoonan, baṅaaṅ̄ bti bawin̄ kē ṅwo baṭool̄ t̄i kadun̄ ki Naṣibaṭī.

³ *Uṭup̄ ulil̄ unuura wi ṅkṭupun̄, woli udoō wunana t̄i balon̄, uṭēnk̄ ṭēnk̄ kē bukun̄ mēnt̄an̄ bawo t̄i bgah̄ bi pkeṭ̄.

⁴ Baanfiyaar̄ uṭup̄ mēnt̄ t̄ikī ṭatanā naṣih̄ i mboṣ̄ atok̄ baka uṣal, bawutna kawin̄ bjeehī bi Uṭup̄ Ulil̄ Unuurā banjaan̄ badiiman̄ mndēm̄ mi *Krittū anjaan̄ adiiman̄ jibi Naṣibaṭī awoon̄.

⁵ Bjeehī mēnt̄ uko wi nun̄ t̄i ṅleefun̄ wi wi ṅkṭupanan̄, uko wi Yetū Krittū Ajugun wi wi ṅkṭupanan̄, ul̄ akaan̄ kē ṅklemparan̄.

⁶ Naṣibaṭī aṭiimī ṭfā aji : bjeehī bajeekaan̄ t̄i bdēm̄. Ul̄ akaan̄ ajeehan̄ ṅhaaṣ̄ ṅi nja, ṅhilnā ṅmē bjeehī bi mndēm̄ mi nul̄ banjaan̄ banuur̄ t̄i kaara di Yetū Krittū.

⁷ Bjeehī mēnt̄ bi Naṣibaṭī aṭuun̄ t̄i nja bawo wo ji uwuurū wi bajejun̄ ahank̄ t̄i uko undayanaan, ujin̄ṭnā t̄i kēṣ̄ ki baṅaaṅ̄ kē mnhinā mnweek̄ mi ṅwoonaanun̄ mun̄ manwoona du Naṣibaṭī, maanwoona t̄i nja.

⁸ ṅwo t̄i unoor̄ undolī aṣē̄ wohā bnaṭ̄, ahaajalā aṣē̄ haṭaara,

⁹ bahajanun, kē Naṣibaṭī aṣē̄ wo aankwutanun̄ nin, bakobun̄ awat̄ kē ṅṣē̄ doonaanaara.

¹⁰ Na ṅnuur, ṅjī ṭiink̄ t̄i ṅleefun̄ mnhaj̄ mi Yetū ahajun̄ adoō keṭ̄, ubida wi nul̄ uhilnā uwinana t̄i un.

11 Na manjoonan, un nwoon bajeb, uko wi Yetu uji udo nwo ti mntum mi pkeṭ unuur undoli, ubida wi nul uhilna uwinana ti nleef ni nun njanwoon ni kakeṭ.

12 Hēnk, nñog pkeṭ nahilna naka ubida.

13 Upiitana ti *Ulibra wi Naṣibaṭi aji : « *Dfiyaari, ukaaṅ kē nṭupi.* »* Un kak, ti uhaaṣ wi pfiyaar mēnt, nfiyaar Naṣibaṭi, ukaaṅ kē nṭup.

14 Nme kē Naṣibaṭi annaṭanun Yetu Ajugun ti pkeṭ aluṅ kanaṭanun na a, kadolun nwinana na an ti kadunul.

15 Uko wi nkhajuṅ bti uwo keeri pa an, hēnk, bnuura bi Naṣibaṭi baji bawo ti bañaan banjaan batuma tum pya, bañaan batum babeeba abot adēmanaara dēman maakan.

Phaṭ iko yi baṭi

16 Uko waṅ ukaaṅ kē nmeban aliint. Woli uleef wi nun udoo ṭafa ṭaf pya na nnuur, uhaaṣun uji uwoha wo uhalu na nnuur.

17 Unoor ni nknooruṅ hēnkun unwoon ununkjon uwo uko umpoṭi ti kadun ki mndēm mweek manwoon maankba mi unoor mēnt ukbomanun un.

18 Hēnk, nēnji nṭu nṣal ti iko inkwinaniin, ni nṭu nṭa ti inwoon iinwinanaa ; iko injaan iwinana iinji ijon, kē inwoon iinwinanaa iṣe wo yi mnṭo.

5

1 Nme na manjoonan kē uleef wi nja wi umundu wi uwo wo ji kaloona : wal wi kakjotun, nka du baṭi uleef ulon unwoon ji katoḥ ki Naṣibaṭi aniwun nja, kanwoon kaankjot nin.

2 Kē nṣe wooni hēnkun ti nhaaṣ ni nja meet, ti uleef wi nja wi umundu wi ṭiki nṅal kawohara uleef wi nja wi baṭi ;

3 nwohara wal mēnt, nēnkwo byiṣu.

4 Aa, nleef ni nja nwo ji kaloona, nwooni ti nhaaṣ ni nja meet abot aṭeḡa wi nwoon ti unoor hēnkun. Nēnṅal nṅal pṫel uleef wi nja wi umundu wi, uko wi nṅaluṅ uwo pwohara uleef wi Naṣibaṭi akwuluṅ nja, uleef wi nja unwoon wi pkeṭ uhilna uṭelēṣa ukak uleef unwoon ununkkeṭ.

5 Naṣibaṭi ti uleeful apaṣun nja pa uko mēnt, awul nja *Uhaaṣ wi nul adiimananun kē aluṅ kawul nja ubida wi mnṭo.

6 Hēnkun keeri ni nṭeṅ maakan na nnuur. Nme kē nwole du kaloona kanwoon uleef wi nja, nlow Ajugun.

7 Na manjoonan, npoṣna pfiyaar, nēnkpoṣna kēṣ.

8 Nṭeṅ maakan ahokan pduk uleef wi, kaya kawo na Ajugun.

9 Hēnk, ni ṭu ṭu nṣal ti plila nwole ti uleef mēnt kēme woli nṫēn ti wa.

10 Nja bti nwo i kanaṭ ti kadun ki *Krittu, awayeṣ nja wal mēnt, andoli aluka uko wi alempun na uleeful wi awoon ti mboṣ.

Plēmp bañaan batiinkaraan na Naṣibaṭi

11 Nme uko unwoon pdo kaṭi Ajugun aṣe do na pdo bañaan bandukiin bado kaṭi a. Naṣibaṭi ame'un bnuura, kē nhaṭ aji an name'un bnuura.

12 Nēnkak anṅal kado nayikrēnun, nṅal kaṭanun uko wi naknahni ti un, nahilna naka uko uteem banwoon baanknahna uko unwoon ti nhaaṣ ni bañaan aṣe nahna iko inkwinaniin du bdig.

13 Na manjoonan, woli nwaan nṣal, uwo wo pa Naṣibaṭi ; kē woli nwo na nṣal uwo wo pa an.

* 4:13 kampiitaniin ti ulibra ujon wi bagrek. Kañaam 116.10.

14 Uŋal wi *Krittū aŋaluŋ un uktoŋuŋ un. Nyikrën bnuura kē ñaan aloolan akeŋaruŋ bañaan bti, bañaan bti badobi keŋ keŋ keeri.

15 Akeŋar bañaan bti, nja ŋnkaan ubida ŋwutna kaka wa pa ŋleef ŋi nja ŋaŋ, ŋka wa pa ankeŋuŋ akuŋ anaŋa ŋi pkeŋ pa baka.

16 Hënkuŋ keeri, ŋënkak aji ŋten ñaan jibi bañaan bajën bajaan batena. Hënkuŋ woli ŋdoo ten ŋfa *Krittū na kës ki bañaan bajën, hënkuŋ ŋënkak atena haŋ.

17 Woli ñaan awo ŋi ploolan na Krittū, aji bi kak kak ñaan nahalu : iko yi ubida ujon ibaa, kē ihalu ibii.

18 Kē uko mënŋ bti ušë woona du Naŋibaŋi anŋëpnun ŋi Krittū adolon kē ŋtiinkar na a akuŋ awulun ulemp wi pdo bañaan batiinkar na a.

19 Naŋibaŋi abiiŋ awo ŋi Krittū ado bañaan kē batiinkar na ul Naŋibaŋi, aanŋo aten buŋaan bi badolon ašë ŋu'un pŋup uŋup wi btiinkar mënŋ.

20 Krittū ayilun yil keeri pŋupara, kē uwo wo keeri ji Naŋibaŋi ŋi uleeful aji ŋëpna ŋi un kaŋiini na an. ŋi katim ki Krittū ŋjakan nawuta adolan natiinkar na a.

21 Krittū aambaan kadola pekadu, kē Naŋibaŋi adola kē akoba pa pekadu di nja, ŋhilna ŋkak baŋool ŋi kës ki Naŋibaŋi wi ŋwoon ŋi ploolan na Krittū.

6

1 Hënkuŋ, un ŋnklemuŋ na Naŋibaŋi ŋkooŋan kooŋ, nawutan kanohnaana bnuura bi nayeeknuŋ du a.

2 Aŋiini aji :

« *Wi unuur ubanuŋ, dtiink pñehan pi nu ;
ŋi unuur wi mbuur, dbi abuuranu.* »*

Hënkuŋ unuur ubani, unuur wi mbuur uban hënkuŋ.

3 Nënŋal kado uko ulon unkdolon ñaan alon aŋiib, ulemp wi nun uwutna katoka.

4 Nbaa ŋëp ŋëp adiiman ŋi iko bti kē ŋwo balempar Naŋibaŋi na manjoonan. Nji ŋtam kamiir ŋi mnhaj, unoor na phaajala.

5 Bakobun awat ukalabuŋ, ado bañaan kē banaŋari'un, aŋu'un ŋlemp ŋtam, aneeananun bŋoy aŋaŋun pdo.

6 Kē ŋšë diiman kē ŋwo balempar Naŋibaŋi ŋi pwo na uŋal ujint, ŋi pme, ŋi kamiir, ŋi pjoob bkow, ŋi pwo na *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi, ŋi pŋal na uŋal unjoonanun.

7 Nji ŋdiiman kē ŋji ŋlempara ŋi pŋup manjoonan, kē mnhina mi nul manji mantënkun. Injaanan yi nun iyerjanaan ŋleefun na igutni iwoon pdo kado uko unwoon utool ŋi kës ki Naŋibaŋi.

8 Badëmanun, akak apotëŋanun ; akarun akuŋ abeebun ; baŋu'un baŋilan te ŋwo bañaan bankŋupun manjoonan ;

9 Baŋu'un bayaant te ŋmeëŋana bnuura ; aŋu'un banŋoganun pkeŋ te ŋwo bajeb ; bakobun ašë wo baanfiŋun ;

10 ŋji ŋwo ji ŋjooŋani kašë wo ŋi mnlilan ; ŋwo bawaan ašë do bañaan baŋum kē bawo bayok ; ŋwo ji bañaan banwoon baanka ni uko ulon, ašë ka iko bti.

11 An bayitun biki Korint, ŋtiini na an na uhaaŋ ujint, aŋu'an ŋi ŋhaaŋ ŋi nun.

12 Ndiimanan kaara kē an naŋaan adët dinan.

13 Kē ŋšë ŋiini na an ji babak naan : an kak naŋu'un ŋi ŋhaaŋ ŋi nan.

Pdat uko unnuurnaaniij

14 Nawutan kawo ŋi kahoŋ kaloolan na banwoon baanfiyaar *Krittū. Hum di di uko unwoon utool uhiniŋ kanaakiir na unwoon uunwo ŋi bgah? Hum di di bjeehi bahilun kanaakiir na bdëm?

* 6:2 Itayi 49.8.

15 Hum di di Krittu ahilun katiinkar na *Fatana? We wi anfiyaarulun ahilun kaɓok na anwoon aanfiyaara?

16 Hum di di *Katoɓ ki Naɓibaɓi kahilun kawo na ɗntonɗ? Na manjoonan nja ɗwo dko dyimanaan di *Uhaaɗ wi Naɓibaɓi anwoon najeb ufetun. Hɛnk di di Naɓibaɓi aɗiiniɗ ɗi *Ulibra wi nul aji :

« *Dluɗ kafɛɗ ɗi ptoof pi baka kapos na baka ;
dwo Naɓibaɓi i baka, baɗɛ bawo pntaali pi naan.* »

17 Ukaan kɛ Ajugun akak aɗiini aji :

« *Napɛnan ɗi ptoof pi baɗaɗ mɛnt,
nalowan baka.*

*Nawutan nin kaban uko unɗopun,
nɗi nɗɛ nyeenkan du katoɓ naan.* »

18 *Ajugun anhiniɗ iko bti akak aɗiini aji :

« *Dwo ji aɗinan,
an naɗɛ nawo ji babuk naan, biint na baat.* »

7

1 An biki nɗaluɗ maakan, wi Naɓibaɓi ahoɗun nja iko mɛnt, nabiin keeri ɗpɛnan iko iɗop bti inwoon ɗi ɗleef ɗi nja na ɗhaaɗ ɗi nja, ɗdoonan ɗwo baɗaɗ bajint ɗi kɛɗ ki Naɓibaɓi, ɗbot ɗdo kaɗi'a.

Mnlilan mi Pawulu

2 Nawo kadiimanun kaara di nan. Nɛndo nin ɗaɗ alon buɗaan, ɗɛnlempaɗaana uɗɛnk wi nin ɗaɗ.

3 Mɛntup ɗup kajina naduknaanaa, ddo bi ɗupan aji ɗɗu'an ɗi ɗhaaɗ ɗi nun ɗi ubida na ɗi pkeɗ.

4 Dhaɗ maakan ɗi an, alilan maakan ɗi uko wi nan. ɗi unoor wi nun bti dji katum na mntɛɗ kabot kalilan maakan.

5 Na manjoonan, wi ɗbanun du Matɛdoniya, ɗɛndoo ɗɛp anoorɗɛn noorɗɛn nin, awo ɗi unoor uweek : ugut du bɗig, palɛnk moɗ meet.

6 Kɛ Naɓibaɓi anjaan atɛntɛn biki bapɗɛnun aɗɛ tɛntɛnun na ubi wi *Tit.

7 Mɛnt pbi pi nul ɗaɗ paɗijun uko mɛnt, aɗupun jibi an ɗi ɗleefan natɛntɛnulun. Aɗupun kak aji naɗal maakan kawinɛn, aɗup jibi najooɗani na jibi najaan nayeenkaraan. Uko mɛnt ukaan kɛ mnlilan mi naan mandɛm apel.

8 Ukaan kɛ ɗi kakaarta ki mpiitanan, woli ddo ɗupan uko umbiin adolan kɛ najooɗani, mɛndug umeli. Na manjoonan dbi dug umeli du kateeku wi nwinun kɛ uko mɛnt udolan kɛ najooɗan ɗwal ɗlon,

9 kɛ nɗɛ lilan hɛnkun, mɛnt ɗi uko wi najooɗanun wa : dlilan ɗi uko wi pjoɗan mɛnt padolanan kɛ natɛlɛs mnwo mi nan. Pjoɗan mɛnt pawo jibi Naɓibaɓi anjalun pawo, ɗɛndolan keeri nin uko ulon uwuɗaan.

10 Na manjoonan, pjoɗan pi Naɓibaɓi ajaan aɗu ɗaɗ paji pdola atɛlɛs mnwo mi nul, kadola abuur, aanji dug umeli. Kɛ pjoɗan pi uɗal wi iko yi umundu paɗɛ ji paɗij pkeɗ.

11 Natenan keeri uko wi pjoɗan pi Naɓibaɓi aɗu'anan padolonun ɗi an : natenan jibi najaan natar kanaɗ kaliint, jibi naɗɛhanun aɗi Naɓibaɓi amiiran, jibi nakowiin, jibi nakɗiin Naɓibaɓi, jibi nanuhnun na manjoonan, jibi naɗunun ɗhaaɗ, jibi najaan naɗal pweɗan andolonun buɗaan. Nadiiman ɗi iko bti kɛ najint ɗi uko mɛnt.

12 Woli dɗiitan, mɛnt anjabanun akaan, kɛ mɛnt i bajabanun akaan: dɗal ɗal nadiiman ɗi kadun ki Naɓibaɓi jibi nanaɗi aliint ɗi uko wi nun.

✧ 6:16 Bgah 26.12; Etekiyel 37.27. ✧ 6:17 Itayi 52.11; Etekiyel 20.34,41. ✧ 6:18 Natenan ɗi 2 Famiyel 7.14.

¹³ Uko mēntan utējtēnuḡ un.

Ŋkak alilan maakan ṭi uko wi Tit alilandērananḡ ; an bti najoobtēna uhaaḡ.

¹⁴ Mēnkowa wi nji ndiimanuḡ ṭi kadunul kē dlilan ṭi uko wi nan ; kē jibi ḡjonuḡ kaṭupan manjoonan, uko wi ḡlilandēruḡ ṭi kadun ki nul uwo uko unjoonanuḡ.

¹⁵ Kē hēnk, uḡal wi aḡalananḡ uji udēma dēm pya woli aleḡ jibi an bti najaan natar ṭi pdo uko wi aṭu'anarḡ pdo na jibi nayeenkuluḡ akuṭ atiinka bnuura.

¹⁶ Dllilan ṭi uko wi nhiluḡ kahaṭ ṭi an ṭi iko bti.

8

Pṭen na uhaaḡ ujintḡ

¹ An bayiṭun ṭi *Krittū, dḡal name jibi Naṡibaṭi awuli pntuk pi banfiyaaruḡ panwoonḡ Matedoniya bnuura bi nul.

² Bahaj maakan, kē mnlilan mi baka manṡē dēm maakan kē badoo ṭen na uhaaḡ ujintḡ, wi badooḡ awo bawaanḡ.

³ Dwo namaar, baṭen jibi bahinanuḡ adoo ṭēp wi bahinanuḡ kē nin aloḡ aanṭu ṭu baka pdo hanḡ.

⁴ Bakooṭun maakan aji ḡdinan baka baṭēnk baḡaanḡ biki Naṡibaṭi banwoonḡ du Yerutalem.

⁵ Uko wi bawuluḡ udoo ṭēp uko wi ḡhaṭuḡ: badun awul Ajugun ḡhaaḡ ḡi baka akuṭ awulun ḡa, ado wal mēntḡ uko wi Naṡibaṭi aḡaluḡ.

⁶ Uko mēntḡ ukaanḡ kē ḡkooṭ Tit abi du an abaaḡēḡ ulemp wi pṭonkrēn itaka yi bajunt jibi abiiḡ ajuḡ wa.

⁷ Nawo na iko bti atuman inwoonḡ: pfiyaar, uṭup unuura, pme, na pnaṭ kaliint maakan ṭi iko aṭu na uḡal wi naḡaluḡ un. Ukaanḡ kē ḡḡal naṭu uṡal bnuura ṭi ulemp wi pṭēnk biki Yerutalem.

⁸ Mēnji nawo i kado uko mēntḡ. Dṭupan jibi bukundi banaṭuḡ aliint, nahilna nadiiman kē uḡal wi nan ujoonani.

⁹ Name jibi Ajugun Yetu *Krittū adolananḡ bnuura : ul ambiiḡ awo nayok, an nakaanḡ kē adinan akak nawaanḡ, kahlilna kadolan nayokna bwaanḡ bi nul.

¹⁰ Hēnk, dṭupan uko wi nṡaluḡ ṭi uko mēntḡ: an, nanwoonḡ bane bateek banjuntuḡ akuṭ aḡal ḡal bajunt mēntḡ, unuura nataman ṭi uko mēntḡ.

¹¹ Hēnkunḡ, jibi nabiiḡ aṭu uṡal ṭi pjuḡ uko mēntḡ, nabaḡāḡēḡan ulemp mēntḡ keeri jibi nahinani.

¹² Woli ḡaanḡ aṭen na uhaaḡ ujintḡ, Naṡibaṭi aji yeenk uko wi ḡaanḡ mēntḡ aṭenuḡ, kaṡē katen ṭi uko wi akaanḡ, kawo aanji ten ṭi wi awaanuḡ.

¹³ Uunwo wo pa pṭu'an ṭi bwaanḡ kabomanaan bukundi, uwo wo pa pdo baḡaanḡ bti baliḡan liḡan.

¹⁴ Ṭi wal wi ḡwoonḡ wi, nawo bayok ahinan keeri kaṭēnk banwoonḡ ṭi kanuma. Hēnk, woli nalun awo ṭi kanuma unuḡ ulonḡ, uko wi bapelandēnuḡ uhil kaṭēnkan, naṡē liḡ wal mēntḡ.

¹⁵ Hēnk di di upiṭianiḡ ṭi *Ulibra wi Naṡibaṭi aji : « Anjejēntuḡ atuman aanji pelan, kē anjejēntuḡ nṭiinku aji kēṡan*. »

Baḡaanḡ biki Pawulu ayiluḡ du Korint

¹⁶ Nawulan ḡdēman Naṡibaṭi anṭuunḡ ṭi uhaaḡ wi Tit pnaṭ kaliint ṭi plemparan ji un.

¹⁷ Adinan pdo uko wi ḡṭu'uluḡ pdo, ul ṭi uleeful adinanuḡ ataran ṭaran aji aya du an.

18 Ndo ayiŋ nja ƚi *Krittu kē agakandēr na a. Ayiŋun mēnt̄ aji lempar *Uŋup Ulil Unuura bnuura, ukaaŋ kē kntuk bti ki banfiyaaruŋ bti kakedēmana.

19 Banfiyaaruŋ bakaŋ adata agakandēr na un nja nfaaŋ uko wi naŋenuŋ. Ndo ulemp unuura mēnt̄ Ajugun ahilna adēmana kabot kadiiman jibi nŋuuŋ kabaŋ ƚi pdo wa.

20 Nēnŋal baŋaaŋ baŋiini buŋaan ƚi uko wi pjaŋan itaka itum injuntuŋ.

21 Nla pdo uko unnuuriin, mēnt̄ ƚi kēŋ ki Ajugun ŋaŋ, nŋal kak pdo uko unnuuriin ƚi kēŋ ki baŋaaŋ bajēn.

22 Nyil na baka ayiŋ nja ƚi Krittu i njonuŋ nten ƚi iko itum, kē abot adiiiman byaaŋ bi kak jibi anaŋuŋ aliint̄. Hēnkun, ahaŋan bnuura ukaaŋ keeri kē aŋal maakan kado kalemparan

23 Kē ƚi uko wi *Tit, dŋal kajakan kaji ajaan awo na nji kabot kalemp na nji ƚi uko wi nan. Kē bayiŋ nja ƚi Krittu bangakandēruŋ na a bandukiin, kntuk ki banfiyaaruŋ kayiluŋ baka, baji balemp Krittu kadēmanaana.

24 Nadiimaan baka keeri kē naŋal baka na manjoonan, banfiyaaruŋ bti bahilna bame kē nfaŋ wi nŋilandēranaŋ.

9

Bajunt pa banfiyaaruŋ biki Yerutalem

1 Hēnkun, mēnkak anuma ppiitan uko ulon ƚi bajunt bi najuntuŋ kaŋēnkna baŋaaŋ biki Naŋibaŋi banwoon du Yerutalem.

2 Na manjoonan, dwin jibi naŋuuŋ nŋal ƚi bajunt mēnt̄, kē nji kanahna uko mēnt̄ ƚi kadun ki biki Matedoniya kaji na baka kē an biki Akayi nado bi dinan dinan bane. Uhaaŋ wi naŋuuŋ utēŋtēnuŋ batum ƚi baka.

3 Kē nŋē yil bayiŋ nja ƚi *Krittu mēnt̄, nahilna nabomandēr bnuura jibi njakuŋ. Hēnk, mnlilan mi nŋilandēranaŋ manwutna kawaan udooni ƚi uko mēnt̄.

4 Mēnŋal woli biki Matedoniya bagakandēr na nji abi, baŋēnk kē naambo-mandēri. Uwole haŋ uwo mnkow mankwon kak mi nan.

5 Dŋal keeri kē dwo kakoot bayiŋun ƚi Krittu mēnt̄ bajotun kadun du an babi bajaan uŋen wi nahonun. Hēnk, woli nŋbani, nŋtēnk kē nabomandēri, uŋen mēnt̄ uŋē uwinana ji uŋen unwoonun du uhaaŋ meet, uunkwo uŋen wi mpit.

6 Dŋal naleŋ uko wi : ŋaaŋ antepiin untiinku aji kit untiinku, kē antepiin utum aji kit utum.

7 ŋaaŋ andoli ajaan aŋen jibi uhaaŋul uwululuŋ kawut kajootan kēme kaŋal kē baŋu'a ƚi pdo wa ; Naŋibaŋi aji nŋal ŋaaŋ anjaan aŋen na uhaaŋ ujint̄.

8 Kē aŋē wo na mnhina mi pwulan iko itum inuura indoli, nahilna naka iko bti nakēŋan nadoo naduka na uko udo kaŋēnkna baŋaaŋ.

9 Hēnk di di ppiitaniin ƚi Ulibra wi Naŋibaŋi aji : « ŋaaŋ natool aji ŋen bawaan iko utum ; awo natool te mnŋo*. »

10 Naŋibaŋi anjaan awul najaar btepi kabot kawul baŋaaŋ nŋdeey nŋi bajaan badeena, aluŋ kawulan iko itum keeri, katēmplēn ya, nahilna nawo batool ƚi kēŋ ki nul wi nakdoon kaŋen.

11 Hēnk, nawo bayok ƚi iko bti, kahilna kado kaŋēnk baŋaaŋ batum baŋē babeeb Naŋibaŋi ƚi uko wi nawuluŋ un aji nŋwul baka.

12 Ulemp wi nakdoluŋ hēnk uunji ulin ƚi pwul biki Naŋibaŋi uko wi bawaanun, uji udo kak baŋaaŋ batum babeeb Naŋibaŋi.

* 9:9 Kaŋaam 112.9.

¹³ Bañaan batum bawin ti ulemp wi nakdoluŋ wuŋ kē nafiyaar abot atiink *Utuŋ Ulil Unuura wi *Krittu aji naŋēnk baka bnuura kakuŋ kaŋēnk bañaan bti, wal mēnt badēman Naŋibaŋi.

¹⁴ Bnuura bweek bi Naŋibaŋi awulanaŋ akēŋan bado baluŋ bado kañehandēran babot baŋalan.

¹⁵ Nawulan ŋbeeb Naŋibaŋi bnuura pa uŋen uŋēp uŋuŋ wi aŋenuŋ.

10

Pawulu aŋeem banktuŋuŋ buŋaan ti ulemp wi nul

¹⁻² Nji Pawulu i bajakuŋ aji dji kawo nabooy woli dwo ti kadunan kaŋē kaŋiini na mntēŋ woli dlowan apiitan, dkooŋan ti katim ki *Krittu anjoobuŋ bkow abot awo bnuura : nawutan kadolēn ndo mŋoŋonk na mntēŋ wal wi nji kaluŋ kakak du an jibi nŋaluŋ pdo ba na bañaan baloŋ baŋaluŋ aji nji nŋaŋ iko yi ŋleef ŋi nja ŋaŋaluŋ, ijaan iŋoŋun.

³ Na manjoonan ŋwo bañaan bajēn aŋē wo ŋēnji ŋgutan ji bañaan bajēn.

⁴ Injaanan yi ŋjaan ŋgutanaan iinwo yi bañaan bajēn ; ŋgutan na mnhina manwoonuŋ du Naŋibaŋi, manhiniin pwat ŋniw ŋankēmuŋ. Nji ŋtok ŋŋal ŋanjaan ŋaneeman ŋaan,

⁵ uko undoli unnaŋiŋ aji uneenan pme Naŋibaŋi, nji ŋmob ŋŋal bti kado ŋa ŋado kaŋaŋ Krittu.

⁶ Ti wal wi nakbiin kaŋaŋ Krittu na ŋhaaŋan bti, ŋbi kanaŋ naŋ kaliint pa pkob ŋaan anwoon aani ŋaŋa.

⁷ Nahaabēŋan kēŋ naten iko bnuura! Woli ŋaan aŋiyaar na manjoonan kē awo i *Krittu, ameen kē un kak ŋwo biki Krittu ji ul.

⁸ Ajugun awuluŋ un mnhina manwoon mi pdolan naya kadun awo manwo mi pdolan natoka. Dnahna mnhina mēnt, mēnkowara ma.

⁹ Mēnjal kawo wo ji dbēgan ti ikaarta yi mpiitanan.

¹⁰ Bañaan baloŋ baji baŋuŋ kaji uko wi nji Pawulu ŋjaan kaŋuŋ ti ikaarta yi ŋjaan kapiit ujoŋ akuŋ ataŋ pŋaŋ, nŋale wo ti kadun ki bañaan dji kawo ŋaan naŋaat nawaan uforŋa anwoon aando hil bŋuŋ.

¹¹ ŋaan anŋaluŋ haŋ ameen kē uko wi ŋwoon wi ŋlowanaŋ apiitan ikaarta, wi wi ŋkluŋ kawo ti udo wi nun wal wi ŋkluŋ kawo ti ptoofan.

¹² Na manjoonan, ŋēnkluŋ kaŋoom plinjiir na ptenar na baŋaluŋ aji bawo bañaan baweeek. Bawaan ŋŋal wi baktenuŋ ŋleef ŋi baka na kaniibi kanwoon ki baka.

¹³ Kē un ŋŋē wo ŋēnkompna uko wi Naŋibaŋi awoon aantu'un pdo, ŋlin ti uko wi aŋu'un un pdo, unŋuŋ kē ŋbi aban te du an.

¹⁴ Woli ŋēmbi lah adoo ban du an, ŋēnkka na phomp ti uko wi nan. Kē ŋŋē wo bateek bambiin du an aŋijan *Utuŋ Ulil Unuura wi *Krittu.

¹⁵ Hēnk, woli ŋhomp ti uko wi nan, ŋēnkomp kaji ŋdo ulemp wi baloŋ badoluŋ ; ŋbaa ŋēp ŋēp ahaŋ kē pfiyaar pi nan pado kadēm dēm pya ŋŋē ŋhil pdo ulemp unkdooŋ kayaha ya kadun ti ptoofan, kaŋē kalinara ti uko wi Naŋibaŋi aŋu'un un pdo.

¹⁶ Wal mēnt, ŋhinan kaŋuŋ Utuŋ Ulil Unuura du ŋtaak ŋanwoon du kafet ki wi nan, kē di pya du dko di bañaan baloŋ badoon abi lemp kawutna kahompna ulemp wi badoluŋ.

¹⁷ Kē uŋē piitana ti *Ulibra wi Naŋibaŋi aji : « Woli ŋaan alon aŋal kahomp, adoon kahompna iko yi Ajugun adoluŋ »*

* 10:17 Yeremiya 9.22; 1 Korint 1.31.

18 Na manjoonan, mēnt̄ ñaaŋ ankdēmanuŋ uleeful ajaan awinana bnuura ti kadun ki Ajugun ; anjaan awinana bnuura awoon̄ i Ajugun ti uleeful adēmanuŋ.

11

Pawulu na banjakuŋ aji bawo banjañan

1 Ni nji ŋjali nawutēn ndo nyila ntiinku! Aa, namiiraan!

2 Dkujan bkujar banwoonuŋ du Našibaŋi : djokaran ñiint̄ aloolan pa bniim, kadolna an nanaŋ ti kadun ki *Krittu ji ñaaŋ najint̄ anwoon̄ aando bi me ñiint̄.

3 Dti mntit mi nan mantoka, maneenan̄an ptaŋ Krittu na ŋhaaŋan bti jibi upula uguuruŋ Ewa na mntit mi wa.

4 Na manjoonan woli alon̄ abi aŋupan uko wi Yetu alon̄ ampaŋuŋ na i ŋŋupanaŋ, naji nadi wa. Woli alon̄ aŋiiniyaan uhaaŋ ulon̄ umpaŋi na wi nayeenuŋ naji nadi uko mēnt̄. Woli alon̄ abi aŋup *Uŋup Ulil Unuura umpaŋi na wi ŋŋupanaŋ, naji nabi dinan dinan.

5 Kē nŋe nŋe fiyaar kē mēmpoŋet̄ nin apel banjakuŋ haŋ aji bawo *banjañan baweek maakan.

6 Ulome mēnhil bŋup bnuura, aŋe me uko wi nji kaŋiiniyaanuŋ: ŋdiimanan uko mēnt̄ bnuura ti iko bti yi ŋkdoluŋ.

7 Wi ŋŋupanaŋ *Uŋup Ulil Unuura mēnhepar nin baluk, awalan bkow naan nahilna nadeeŋana. Ddo wal mēnt̄ pekadu i?

8 Uwo wo ji dyeenk bka bi kntuk kloŋ ki banfiyaaruŋ, kē bawo baluk bi naan, ahilna alemparan.

9 Kē wi nwoon̄ du an, awo ti kanuma, mēnwo ti iŋen yi nin ñaaŋ, ŋiki bayitun̄ ti *Krittu banwoonuŋ Matedoniya bawulēn uko wi nnumiŋ bti. Aa, ddoonaan awo mēnwo ti iŋen yi nan, akak aluŋ kadoonaanaara kado haŋ.

10 Dmehna ti manjoonan mi Krittu manwoon̄ ti nji kē mēnkandin̄an nin alon̄ du ŋtaak ŋi Akayi bti aneenanaan pdo haŋ. Pdo haŋ pawoon̄ mnlilan mi naan.

11 We ukaan̄ kē nji kado haŋ ba? Naŋal kē mēnjal̄an ŋal i? Našibaŋi ame kē dŋalan.

12 Kē uko wi ndoluŋ, dkak aluŋ kado wa, kawutna kaŋen bankhompun̄ aji balin̄ lin̄ na un uko uŋup.

13 Bañaaŋ mēnt̄an baanwo nin *banjañan na manjoonan, bawo balemp baguuru, banjaan badaar kaji bawo banjañan biki *Krittu.

14 Kē uko waŋ uŋe wo uunŋoŋarēni : *ŋatana ti uleeful aji adaar kaji awo uwanjut wi bjeehi.

15 Uunŋoŋarēn keeri baŋaŋarul badaar kaji bawo balempar bgah. Kē baŋe luŋ kayeenk baluk bi ulemp wi baka.

Mnhaj mi Pawulu ti pwo nanjañan

16 Dkak aŋupan : nin ñaaŋ awutan kadolēn ji nayila, kē nŋe ŋal nadinanaan ndo nyila nhilna nhomp ntiinku.

17 Uko wi nji kabiŋ pŋup mēnkŋup ŋup wa jibi Ajugun aŋaluŋ, dŋup wa na nyila wi ukakuŋ wi pdo kahomp.

18 Wi baŋum bakhompun̄ ji bañaaŋ bajēn, nji kak ddo kahomp.

19 An nanjakuŋ aji naka uŋal, naji natar ti pmiir bañaaŋ banwoon̄ bayila!

20 Naji nadinan badolan bajuuk ti ulemp, kadeenkna an, kateh bka bi nan bti, kabeehan, kadoo koban ti kaara!

21 Dkowa pŋup uko wi : ŋbiiŋnaa maakan, wi ŋwoon̄ ŋēndo haŋ.

Kakša, dko di balon bañoomuŋ kahomp – dʒiini ji nayila – nji kak dñoom kahomp da.

²² Jëm bawo bahebërë i? Nji kak. Jëm bawo biki *Itrayel i? Nji kak. Jëm bawo biki pntaali pi *Abraham i? Nji kak.

²³ Jëm bawo balempar *Krittu i? Dʒup ji nayila, nji dwo nalempar Krittu apel baka : ʒi ulemp utam, ʒi pya ukalabuş, ʒi kakob, ʒi pwo ʒi mntum mi pket ɲyaaş ɲtəm.

²⁴ Nyaaş kañeen bayuday bakobën kakob kandëmmuŋ, bafudën itintël nyaaş iñeen ɲwajanʒ na kañeen kalon

²⁵ baromeŋ bakobën na panduk nyaaş ɲwajanʒ, byaaş blonj kē batapën mñlaak, kē njiir nyaaş ɲwajanʒ na ulantu, byaaş blonj dduka utejan na unuur upëb du meel.

²⁶ Dyaanʒ maakan apoş poş nyaaş ɲtəm, amuur idëk, ayit na balat, ayit na bayiʒ naan bayuday banɲaluŋ pdolën buʒaan, ayit na banwoon baanwo bayuday, ayit na iko iyibanaan du ɲbeeka, du *pndiış, du bdëk, ayit na banjaanʒ badaar kaji bawo bayiʒ naan ʒi Krittu.

²⁷ Ddo ɲlemp ɲtam, awo ʒi unoor, awaanj bɲoy nyaaş ɲtəm, ubon kē ude'ën, udaan uʒijën, aʒo ɲnuur ɲtəm awo mēndee, ujonʒ kē uneejën kē nwo byişu.

²⁸ Uko wi nwoon mēndo bi ʒiiniyaan uwo kē dji kabi ʒu uşal ɲnuur bti ʒi kntuk ki banfiyaaruŋ bti.

²⁹ Woli ñaanj abiişnaa, nji kak dji kabiişna ; woli ñaanj apën ʒi bgah, dji kajooʒan maakan.

³⁰ Woli dwo i phomp keeri, kado kahompna pbiişna pi naan.

³¹ Naşibaʒi, Aşin Yetu Ajugun i bajaanʒ badëman te mnto ame kē mēntilani.

³² Wi mbiiŋ awo du ubeeka wi Damat, namali i Aretat naşih ado kē bakyenj ubeeka kamobnën,

³³ kē başë ʒu'ën ʒi pkaar pweek*, aʒëpanaan ʒi bhër blonj banwoon ʒi uniw, adolën kē nwala uniw unfooyuŋ ubeeka*.

12

Uko wi Naşibaʒi adiimananj Pawulu

¹ Dwo kado kahomp i? Na manjoonan pawaanj udooni. Kē nşë bubara kaʒiiniyaan iko yi Ajugun adiimananuŋ na iko yi adolnuŋ kē mmee.

² Dme ñaanj alonj i *Krittu, udo hēnkunʒ ɲşubal iñeen na ɲbaakër, adeenana te du baʒi. Mēmmee me adeenana deenana na manjoonan kēme akaka mnwin, Naşibaʒi ʒaŋ ameeŋ. Ñaanj mēnt adeenana te du baʒi duuʒ.

³⁻⁴ Aa, dme kē ñaanj mēnt adeenana du baʒi. Mēmmee me adeenana deenana na manjoonan kēme akaka mnwin, Naşibaʒi ʒaŋ ameeŋ. Kē atiink ɲʒup ɲi nin alonj awoonj aanhil pʒup, kē Naşibaʒi aankak adinan nin ñaanj alonj akakalës ɲa.

⁵ Dhinan kahomp ʒi uko wi ñaanj atēnt uŋ, aşë wo mēnhil kahomp ʒi uko wi naan, uko wi nhiluŋ pdo ʒaŋ uwo pdo kahompna iko inkdiimanuŋ pbiişna pi naan.

⁶ Woli dɲal lah phomp, mēnkwo ñaanj nawaanʒ uşal, kaʒup ʒup manjoonan. Kē nşë pok phomp kaʒi ñaanj alonj aʒu'ën du dko dampeluŋ uko wi awinuŋ ʒi nji kēme wi atiinknuŋ kē ɲʒupi.

⁷ Naşibaʒi adiimanan iko inʒepuŋ uʒup. Kē aşë ʒu'ën uko ulonj ʒi uleef unknoranaanuŋ, uwanjuʒ ulonj wi *ʒatana unkkobnuŋ, nwutna kado kadeenjan.

⁸ Dñehan Ajugun nyaaş nwanjanţ ajaka alowanaan wa,

⁹ k  aji na nji : « Bnuura bi njaan kawulu baji bak ş ; mnhina mi naan manji manwinana wal wi ibi şniin. Ukaan k  nji kaţ p  p kahompna pbi şna pi naan, mnhina mi *Krittu manhilna manwo  i nji nnuur bti. »

¹⁰ Uko wan ukaan k  nji kalilan wal wi p aş Krittu pajaan pado mbi şna, k  bakkar n, k  nwo  i unoor,  i mnhaj, ahaajala. Na manjoonan, wal wi mbi şniin wi wi njaan kawo na mnhina.

Phaajala pi Pawulu  i uko wi ba aanj biki Korint

¹¹ D iini ji  aan awoon nayila, k  an nakaan. An nadoon awo lah kaţup  aan i nwoon  iki m mpo  t nin apel biki najakun aji bawo banjaan baweek, te m ndo wo wo nin uko ulon.

¹² Wi mbiin awo  i ptoofan, ddiiman na kamiir kawee k  dwo *nanjaan na manjoonan  i iko yi njaan kado,  i mlagre na iko i onjarenaan.

¹³ We wi ndolon du banfiyaarun bandukiin k  m ndo wa du an? Uko uloolan wi nwoon m ndoo, uwo k  m ndinan awo  i i en yi nan! Namiiraan uko m nt.

¹⁴ K  n aan abomand r pbi du an uyaaş uwajant n a   wo m nkđinan nin kawo  i i en yi nan. N aaş  i nan  i  i nji numiin, m nt itaka yi nan ya. M nt bapo  bajaan bawo i kala itaka kahankar bajug baka, bajug baka bakaan na pla itaka kahankar bapo .

¹⁵ K  nji n   lun kalilan  i pwul bka bi naan bti kadoo kawul uleef naan naburna. Woli d jalan han, hum di di nahilun kapok n ba?

¹⁶ Name bnuura k  m nwo pku  pa an. K  balon ba   lun ka iini kaji dtit maakan, aguuran.

¹⁷ Dbi   pna  i alon  i biki nyilun du an aguuran i?

¹⁸ Dkoo  *Tit abi du an, ado k  agakand r na ayi  nja  i *Krittu i nameen. Tit abi guuraaran i? Nin! Nji na a,  wo na u al uloolan ado uko unwoon uloolan.

¹⁹ Om na al undiimaan aji  wo wo  i pyenan  leefun  i kadunan undiimaan i?  i kadun ki Na iba i ki ki  k iiniin, jibi *Krittu anjalun. An biki njalun maakan  do uko m nt bti nahilna naya kadun.

²⁰ Uko wi nji ka iin uwoon pbi ka  nk naanwo jibi njalun. Uko wi nji ka iin uwoon woli dbi aban du an, ka  nkan nawo jibi nwoon m jali nabot na  nk n nwo jibi nawoon naan ali. M n al p om, bkujar, udeeb, na kantenarun, na bkarad na bkuutar, na phomp na par fa iwo  i ptoofan.

²¹ D i woli dlun abi du an, Na iba i i naan adol n kakowari'an, n ga  i uko wi batum bahumun  i pekadu ji  fa awo baamp n  i iko i op,  i pjuban pi piint na iko ilon iwu aan.

13

P an pbaa saani

¹ Uyaaş uwajant n wii wi, wi nji kalun kabi du an. *Ulibra wi Na iba i uji : « Uhok undoli bawo kaway ş wa  i kadun ki bamaar bat b k me bampelun bat b . »

² Ddo bi  upan uyaaş ut bant n wi mbiin du an, k  h nkun wi nwoon m ndo wo na an, dkak a up bambiin awo  i pekadu na bandukiin bti : woli dlun abi pwinan, m nkali nin  aan.

³ Na al kame me *Krittu aji   pna  i mntun naan ka iini i? Name. Aambii na  i kadunan, a   ji diiman mnhina mi nul  i ptoof pi nan.

* 13:1 P eşan 19.15; Maci 18.16.

⁴ Na manjoonan, wi abiiŋ apanana ʒi kruʒ, abiiŋnaa ; kɛ mnhina mi Naŋibaʒi manŋɛ wula hɛnkuŋ ubida. Un kak, ŋbiiŋna na a, aŋɛ luŋ kaka ubida na a ʒi mnhina mi Naŋibaʒi akwuluŋ un ŋhilna ŋdolan naya kadun.

⁵ Natenan ŋleefan nameena me nafiyaar *Kritti, naŋalaan bnuura iko yi nakdolun. Naanyikrɛn kɛ Yetu Krittu awo ʒi an i? Kɛme nawin kɛ naanfiyaari?

⁶ Kɛ nŋɛ haʒ aji nayikrɛn kɛ ŋdiiman kɛ ŋfiyaari.

⁷ Nwo ʒi pñehan Naŋibaʒi nawut kado nin uko ulon uwuʒaan. Nñnjal kadiiman kɛ ulemp wi nun ʒi ptoofan uwo unuura. Nin! Uko wi ŋjalun uwo nado bnuura, woli naando fiyaar kɛ ulemp wi nun unnuuraa.

⁸ Nñnhan kalaʒ manjoonan, uko wi ŋhiniin pdo ʒaŋ uwo pʒaŋ ma.

⁹ Woli pbiiŋna pi nun pakaan kɛ naka mnhina, ŋji ŋlilan ʒi uko mɛnʒ. Uko wi ŋjaan ŋñehan Naŋibaʒi uwo nawo bañaan banjintun ʒi kɛŋ ki nul.

¹⁰ Uko unkaan kɛ mpiitan iko yi mpiitanan bti wi nlowanan wii wi : dñal woli dlun abi du an kawut kajooʒ na an ʒi mnhina mi Ajugun awulun manwoon mi pdolan naya kadun awo maanwo mi pdo katokna.

¹¹ An bayiʒ naan, hɛnkuŋ nawoon ʒi mnlilan! Nadoon kala pwo bañaan bajinʒ ʒi kɛŋ ki Naŋibaʒi, naboofaran, natiinkaran, nawoon ʒi mnjeeh, hɛnk di di Naŋibaʒi anjaan awul unjal na mnjeeh akwoon na an.

¹² Nawulandɛn mboŋ, naboofar bboofar banyimanun. Bañaan biki Naŋibaʒi bti banwoon ʒi bawulan mboŋ.

¹³ Dñehan Ajugun Yetu *Kritti awulan bnuura an bti, Naŋibaʒi adiimanan unjal wi nul, *Uhaaŋ wi nul uŋɛ udo nakak baloolan!

UŦup wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfëŦun du utaak wi Galatiya

UŦup ujuni

Kakaarta ki kawo ki Pawulu apiitun banfiyaarun biki Galatiya. Abi ya da nyaas ɲɛb kaŦup baka UŦup Ulil Unuura kɛ Bayuday na banwoon baanwo Bayuday baji batiinka kakak kafiyaar Yetu Krittu. Uko wi Pawulu ajukanun baka uwoon kɛ pfiyaar Yetu pahinan kado NaŦibaŦi aji bawo baŦool Ŧi kadunul. Wi bayaan adoo jon kɛ Bayuday balon baŦɛ ya du Galatiya aji bantohi biki banfiyaarun biki Yerutalem badook baka. BaŦok uko wi Pawulu ajukanun bti aji aanwo nanjaŦan na manjoonan, kɛ uko wi akjukanun uunwo manjoonan. Baji na baka kɛ jibi banwoon baanwo Bayuday bafiyaarun Yetu bawo kado kak uko wi bgah bi Moyit bajakun. Kɛ uko wi baŦijanun maakan uwo pwala katɛmp. Baji pwala katɛmp pahinanun kado NaŦibaŦi aji bawo baŦool Ŧi kɛŦ ki nul.

Biki Galatiya bakak ado han, kɛ Pawulu amee. AdeebaŦ maakan wal mɛnt Ŧiki mɛnt pŦas bgah bi Moyit pakdoon Ŧaan awo naŦool Ŧi kɛŦ ki NaŦibaŦi. Uko mɛnt ukaan kɛ Pawulu apiit biki Galatiya kadiiman baka kɛ NaŦibaŦi aanji han. Pwala katɛmp pi bajakun pawo kɛ uŦal wi Ŧaan uwo kawo ujinŦ piŦ. AŦup baka aji NaŦibaŦi ado Abraham kɛ awo naŦool Ŧi kadunul ji abi do kawala katɛmp. Pfiyaar ŦaŦ pajaan pado Ŧaan awo naŦool Ŧi kɛŦ ki NaŦibaŦi, kɛ pul pakaan ahil kado Ŧaan aka ubida unlilun NaŦibaŦi.

Hɛnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pawulu awo nanjaŦan na manjoonan, uko wi akjukanun kak ujoonani (1.1-10)
2. NaŦibaŦi adaturun Pawulu pa awo nanjaŦan (1.11-24)
3. We wi UŦup Ulil Unuura ujakun na manjoonan (2.1-21)
4. Pfiyaar ŦaŦ pahilanun kado Ŧaan abuur (3.1-4.31)
5. Nawulɛn ɲjalad, ɲwut Uhaas wi NaŦibaŦi uŦɛlɛŦ nja ubida (5.1-6.10)
6. Pwul mboŦ pbaaŦsaani (6.11-18)

Pwul mboŦ

¹ Nji Pawulu *nanjaŦan i Yetu kapiitanan. Mɛnt baŦaan badu'ɛnun pa nwo nanjaŦan. Kɛ pwo nanjaŦan pi naan paantɛpɛn Ŧɛpɛn Ŧi Ŧaan alon. Ŧi Yetu Krittu na NaŦibaŦi AŦin annaŦanulun Ŧi pkeŦ i i nwoonun nanjaŦan.

² Nji na bayitun Ŧi Krittu bti banwoon na nji ɲwul banfiyaarun Yetu biki Galatiya bti mboŦ.

³ DŦehan NaŦibaŦi AŦin nja na Yetu Krittu Ajugun ayuuj an bnuura na mnjeeh.

⁴ Jibi NaŦibaŦi AŦin nja aŦalun, Krittu awul ubida wi nul kapɛnanaan ipekadu yi nja ɲhilna ɲbuur Ŧi umundu wi nŦa wi, untumun mnŦot.

⁵ NaŦibaŦi i i ɲwoon kadɛman te mnŦo. Uwo han.

Ukaha UŦup Ulil Unuura uloolan ŦaŦ

⁶ DŦonjar jibi natarun Ŧi pkokan NaŦibaŦi kafɛ. AŦɛpna Ŧi bnuura bi Krittu adu an, kɛ naŦɛ wo Ŧi pŦas uŦup umpaŦi Ŧi bajakanan aji uwo UŦup Ulil Unuura.

⁷ Na manjoonan, uunka nin UŦup Ulil Unuura ulon umpaŦi. Kɛ baŦaan balon baŦɛ wo Ŧi atokan ɲŦal, abot aŦal pŦɛlɛŦ UŦup Ulil Unuura wi Krittu.

⁸ Kê woli un ti nleefun lah, kême uwanjut ulonj umpënnunj baŋi, nbiinj aŋupan uŋup umpaŋi na wi njukanunj, Naŋibaŋi kafëpun.

⁹ Nŋbi ŋupan kê nkak akakalëŋ nŋa : woli alonj aŋupan uŋup umpaŋun na wi nadoonj abi yeenk, Naŋibaŋi kafëpa.

¹⁰ Hënkunj naŋal aji hum ba? Dla la pdëm ti baŋaanj oo kême ti Naŋibaŋi? Dla la nŋalana ti baŋaanj i? Woli dla la lah nŋalana ti baŋaanj te hënkunj, mënkwo nalempar Krittun.

Krittun aduunj Pawulu pa awo nanjaŋan

¹¹ Dnjal name, an bayiŋ naan, kê Uŋup Ulil Unuura wi nŋi kaŋupunj uumpënnan ti uŋal wi ŋaanj.

¹² Nin mëntj ŋaanj awulnunj wa kême ajukanaanunj wa, Yetu Krittun ul ti uleeful adiimanaanunj wa.

¹³ Natiink bti jilbi nwoonj ŋfa wi nhumunj mëban bgah bi bayuday. Name jibi ntamanunj maakan ti phajan banfiyaarunj Yetu, banwoonj pntaali pi Naŋibaŋi. Dla pgar baka.

¹⁴ Dbi pel biki kawuunj naan baŋum ti pŋaŋ bgah bi bayuday, abot amëban udolade wi bateem naan maakan apel baka.

¹⁵⁻¹⁶ Kê Naŋibaŋi, ti bnuura bi nul, aŋë datën apatëŋ jŋi mbi ndo kabuka, adu'ën aji nwo nalemparul. Kê wi ulilulunj, adiimanaan Abukul pa ndola ameeŋana ti banwoonj baanwo bayuday. Wal mëntj, mënwinar na nin ŋaanj alonj.

¹⁷ Mëndoo ya ya Yerutalem du banwo'ënnunj banjaŋan uteek, aŋë baa tëp tëp aya ti dko mëntj utaak wi Arabiya. Dul di mpënnunj akak ubeeka wi Damat.

¹⁸ Wi nŋsubal nŋwanj nŋaŋëpunj wi wi mbaan aya Yerutalem ameer na Piyeer, aŋo na a nŋnuur iŋeen na kaŋeen.

¹⁹ Ti banjaŋan, ul ŋaŋ i i nŋi nwinan, mënwini bandukiinj. Dbot awin Yakob aŋa Ajugun.

²⁰ Naŋibaŋi ame kê mënkŋilan wi nŋi kapiitanan uko wi.

²¹ Wi mpënnunj Yerutalem aŋë ya nŋmban nŋi Firi na Filitiya.

²² Kê banfiyaarunj Krittun biki utaak wi Yuda baŋë wo baambaan kawinarën.

²³ Batiinka tiink ŋaŋi kê baktup aji : « ŋaanj ambiinj ahajan un ŋfa akak hënkunj ajukan bgah bi abiinj ado na pŋok. »

²⁴ Kê baŋë wo ti pdëman Naŋibaŋi ti uko wi naan.

2

Pawulu ayit du Yerutalem na banjaŋan bandukiinj

¹ Wi nŋsubal iŋeen na nŋbaakër nŋaŋëpunj, kê nŋë kak Yerutalem, agakandër na Barnabat, kê nŋij Tit.

² Dya bayaŋ mëntj tiki Naŋibaŋi ayuujën kê dwo i pya da. Dyita ŋaŋ na baweek bantiinkaniinj biki banfiyaarunj, aŋë yuuj baka Uŋup Ulil Unuura wi nŋi kajukanunj banwoonj baanwo bayuday, ŋiki mënnal ulemp wi naan unŋëpun na unkmbiinj uwaanj udooni.

³ Kê baando ŋu Tit i ngakandëraanunj pwala katëmp ul anwoonj nagrek* ,

⁴ te udoo ka baŋaanj balonj bandaarunj aji bafiyaari banjaan bamena kaneej ti un nŋfiyaarunj kaŋal pwalan baŋaanj katëmp. Baŋaanj bakanj mëntjan babop aneej ti un pa pten mnjeeh mi nŋyeenkunj ti Yetu Krittun kaŋë kakakanun du pjuuk pi bgah bi Moyit.

⁵ Nŋëndinan nin yuaŋ uloolan uko wi baktupunj, kahilna kamëban pa an manjoonan, manwoonj Uŋup Ulil Unuura.

* 2:3 Anwala katëmp wi awoonj napot. Pwala katëmp pajaan payuuj kê ŋaanj awo nayuday.

⁶ Ké ƚi uko wi baweek bammeetaniin – uko wi babiin awo uunjakén nin uko ulon ƚiki Naŝibaƚi aanji paŝsér – bañaan bammeetaniin mênŝan baanhoŝan nin uko ulon ƚi pjukan pi naan.

⁷ Bado ƚép ƚép awin ké Naŝibaƚi aƚu'én ƚi ulemp wi pjukan Uƚup Ulil Unuura banwoon baanwo bayuday† jibi aƚuun Piyeer ƚi ulemp wi pjukan wa bayuday‡.

⁸ Naŝibaƚi andolon Piyeer ké awo nanjañan i bayuday adolon kak ké nwo nanjañan i banwoon baanwo bayuday.

⁹ Ké Jakob, Piyeer§ na Yowan bantiinkaniin maakan ƚi banfiyaarun baŝe yikrén ké Naŝibaƚi awulun mnhina mi pdo ulemp mênŝ ; ukaan ké bawulén inen nji na Barnabat ayuuj ké baƚok na un : un, nya du banwoon baanwo bayuday, bukal du bayuday.

¹⁰ Baƚu'un ƚaň pleŝ bajuuk, ké nji kado wa na mnlilan.

Pawulu alaƚ Piyeer du Antiyoka

¹¹ Ké wal wi Piyeer* abiin Antiyoka, dlaƚa ƚi kadun ki bañaan bti, ƚiki aanfanji.

¹² Uko wi adoli wii wi : ji bañaan balon biki Jakob ayulun babi bado kaban, aji bi kade na bayiun banwoon baanwo bayuday, ké wi bayili mênŝ baŝaan aban, ké aŝé low banwoon baanwo bayuday abot aƚañan pde na baka. Aƚi wal mênŝ bayuday banjakun aji banfiyaarun bawo i kawala katêmp.

¹³ Bayuday bankakun afiyaar baƚaŝ Piyeer ƚi kamena ki nul ké Barnabat ƚi uleeful adoo wut ké baneejana ƚi kamena mênŝ.

¹⁴ Wi nwinun ké baankpoŝ ataun na manjoonan manwoon Uƚup Ulil Unuura, dji na Piyeer ƚi kadun ki bañaan bti : « Iwi inwoon nayuday i kabuka, ikdoon ji banwoon baanwo bayuday. Iinƚaŝ bgah bi bayuday. Ké hum di di inalan pwuuk banwoon baanwo bayuday bakak bado kado ji bayuday?

¹⁵ Un nwo bayuday biki kabuka, nñenwo ji bañaan bandukiin biki bajaan baji bado buƚaan.

¹⁶ Ké nŝe me ké ñaan awoona ƚaň natool ƚi kéŝ ki Naŝibaƚi ƚi pfiyaar pi nul ƚi Yetu Krittu, mênŝ ƚi pƚaŝ bgah bi *Moyit pa. Ukaan ké un nfiyaar Yetu kahilna kawo baƚool ƚi kadun ki Naŝibaƚi. Mênŝ ƚi pƚaŝ bgah bi Moyit di nñilnun kawo han, ênhên, nin alon aankwo natool ƚi kéŝ ki Naŝibaƚi ƚi pƚaŝ bgah.

¹⁷ Ké woli nla pƚépna ƚi Yetu kawoona baƚool ƚi kadun ki Naŝibaƚi, nwo wo ji biki bajaan baji bawo bado buƚaan. Uko wan yuuuj ké Krittu aƚu'un ƚi pdo pekadu i? Nin, mênŝ hênk da.

¹⁸ Woli dkak ƚi bgah bi mbiin aduk, ddiiman wal mênŝ ké djuban ƚi ba.

¹⁹ ƚi uko wi bgah bi Moyit, dkeƚi, pkeƚ pampennun ƚi bgah bi Moyit ƚi uleef wi ba, pa nhilna nwo pa Naŝibaƚi. Dpanana na Krittu,

²⁰ ké hênkun mênŝ nji dwoon, Krittu awoon ƚi nji. Mnwo mi naan ji ñaan najên manwo ƚi pfiyaar Abuk Naŝibaƚi annalun adoo wul uleeful pa nji.

²¹ Hênk, dpok pƚél bnuura bi nyeenkun du Naŝibaƚi, hênk di uwoon, woli pƚaŝ bgah pakƚun lah ñaan awo natool ƚi kéŝ ki Naŝibaƚi, pkeƚ pi Krittu pakeer kawaan udooni.

3

Pƚaŝ bgah kéme pfiyaar Yetu Krittu

† 2:7 ƚi ugrek bapiit aji : Banwoon baanwala katêmp.

‡ 2:7 ƚi ugrek bapiit aji banwaliin katêmp.

§ 2:9 Piyeer dawoon Kefat ƚi uaramayik, uwoon plaak.

* 2:11 Piyeer dawoon Kefat ƚi uaramayik, uwoon plaak.

1 Mbeeh! An bañaan biki Galatiya nanwaan̄ n̄şal, in abaan̄ aguuran ba? An biki bayuun̄ p̄k̄ē pi Yetu Kritt̄u ̄i krut bnuura.

2 Uko uloolan ̄tañ wi wi n̄ji kaheparanañ. Nayeenkna Uhaaş wi Naşibāti ̄i p̄taş bgah bi Moyit oo k̄eme ̄i p̄fiyaar ūtup wi natiinkun̄?

3 Hum di di nahilanun̄ kawo bap̄en̄ h̄enk? An nanjunun̄ na mn̄hina mi Uhaaş wi Naşibāti, kaş̄e kabi kabaan̄şaan ̄i udo wi uleefan.

4 Iko yi nawinun̄ b̄ti ibi diiş diiş i? M̄enfiyaar aji idīişi.

5 Woli Naşibāti awulan Uhaaş wi nul, abot ado mlagre ̄i p̄toofan, aji do do iko yan̄ b̄ti ̄iki nātaş bgah k̄eme nafiyaar ūtup wi natiinkun̄?

6 Natenan ̄i Abraham di, *awoona ̄fa natool ̄i k̄eş ki Naşibāti, wi afiyaarulun̄*.*

7 Nameen uko wi keeri : banfiyaarun̄ bawoon̄ babak Abraham.

8 Udobi piitana piitana ̄fa ̄i Ulibra wi Naşibāti, aji : p̄fiyaar pi banwoon̄ baanwo bayuday pakkaañ Naşibāti ātu baka bawo batool ̄i k̄eş ki nul. H̄enk di di Naşibāti adoon̄ abi ̄upa ̄up Abraham Ūtup Ulil Unuura wi aji : « *D̄t̄epna ̄i iwi kawulna ̄n̄taak b̄ti bnuura bi naan.* »*

9 H̄enk, banfiyaarun̄ b̄ti bayeenk bnuura bi Naşibāti ji Abraham n̄iint̄ anfiyaarun̄.

10 Bañaan̄ b̄ti banşaan̄ ahāt bgah bi Moyit baf̄epana. Ulibra wi Naşibāti uji : « *Ñaan̄ anwoon̄ aank̄taş ̄n̄nuur b̄ti uko b̄ti umpiitun̄ ̄i ulibra wi bgah bi Moyit af̄epana.* »*

11 Umeetan̄a b̄ti k̄e nin alon̄ aank̄t̄epna t̄ep̄en̄ ̄i bgah kadoo kawo natool ̄i k̄eş ki Naşibāti. Ulibra wi Naşibāti uji : « *ubida wi natool uwoona ̄i p̄fiyaar.* »*

12 K̄e bgah bi Moyit baş̄e pāt na p̄fiyaar ; Ulibra wi Naşibāti k̄e uş̄e ji « *ñaan̄ ank̄taşun̄ iko yi bgah bajakun̄ akaana ubida ̄i iko m̄en̄t.* »*

13 Kritt̄u aluk luk abuuranaan un̄ ̄i p̄f̄epa pi bgah, wi akun̄iñ p̄f̄epana panwoon̄ i kajotna un. Ulibra wi Naşibāti uji : « *ñaan̄ i puum patananiñ ̄i b̄mul af̄epa.* »*

14 Yetu Kritt̄u ado hañ banwoon̄ baanwo bayuday bayeenkna bnuura bi Naşibāti awulun̄ Abraham, ̄n̄bot n̄yeenk un b̄ti ̄i p̄fiyaar, Uhaaş wi ahon̄un̄.

Kahon̄ ki Naşibāti na bgah bi Moyit

15 Bayīt naan natenan ̄i udolade wi bañaan̄. Woli ñaan̄ ado kahon̄ ̄i kadun̄ ki bañaan̄, nin ñaan̄ alon̄ nampāti aanhil kagar kahon̄ m̄en̄t k̄eme kahōtan uko ulon̄ ̄i ka.

16 K̄e h̄enk di di uwoon̄ kak pa Abraham, wi Naşibāti adolulun̄ kahon̄ ul na p̄şini pi nul. Uumpiit̄ aji : « *Na bañaan̄ biki p̄şini pi nul* » ji ātiini ̄iini uko wi bañaan̄ batum, upiit̄ aji : « *na ñaan̄ anwoon̄ i p̄şini pi nul,* »* ātiini ̄iini uko wi ñaan̄ aloolan. Ñaan̄ m̄en̄tan̄ awoon̄ Kritt̄u.

17 Uko wi n̄ji n̄jalun̄ kātupan̄ wi wi : Naşibāti abi hon̄ Abraham, k̄e bgah bambaan̄ abi bi wi n̄şubal iñeen week n̄yaaş n̄baak̄er na iñeen n̄wajan̄t̄ (430) n̄tāt̄epun̄ baanhilan̄ p̄gar kahon̄ m̄en̄t, k̄eme katok uko wi Naşibāti ajakun̄.

18 Woli lah ̄i p̄taş bgah di di n̄yeenkun̄ ph̄iij, n̄ñkyeenkna pa kak ̄i kahon̄. Na manjoonan̄ Naşibāti āt̄epna ̄i kahon̄ awul bnuura bi nul Abraham.

Bgah badoona we ba?

19 K̄e h̄enkun̄, woli uwo hañ, we ukaañ k̄e bgah bawoo? Ipekadu ītuun̄ k̄e Naşibāti akak āt̄ij bgah ayoonkna ñaan̄ i p̄şini pi Abraham i Naşibāti adolun̄

* 3:6 Ujuni 15.16. * 3:8 Ujuni 12.3; 18.18; 22.18. * 3:10 Pleşan 27.26. * 3:11 Habakuk 2.4.

* 3:12 Bgah 18.5. * 3:13 Pleşan 21.23. * 3:16 Ujuni 12.7.

kahon mēnt. Naşibaţi awul ba ņwanjuţ, kē ņahelan ba aşē do Moyit kē abanan ba bañaan.

²⁰ ņaan anwoon aloolan, aannuma ņaan alon abanana uko wi ul aţupun di. Kē Naşibaţi aşē wo aloolan tañ.

²¹ Kē bgah, balaţ kahon ki Naşibaţi i? Nin! Woli nŷeenk lah bgah banhilun pwul un ubida wi manjoonan, pwo natool ņi kēş ki Naşibaţi pawoona keeri ņi ptaş bgah.

²² Kē Ulibra wi Naşibaţi uşē ji kē bañaan na iko bti bawo ņi pekadu. Hēnk, banfiyaarun ņi Yetu Krittū baţēpna ņi pfiyaar kayeenk uko wi Naşibaţi ahonun.

²³ Ji pfiyaar Yetu pado kabi, ņtuhanaa, awo ņi kayen ki bgah ayoonkna pfiyaar pi Naşibaţi akyuujun un.

²⁴ Bgah bayewi un yewi ņfa ayoonkna Krittū pa ņhilna ņwo batool ņi kēş ki Naşibaţi, wi ņfiyaarun Krittū.

²⁵ Kē wi ņfiyaarun hēnkun, ņēnkak awo ņi kayen ki bgah.

²⁶ An bti nawo babak Naşibaţi ņiki nafiyaar Yetu Krittū.

²⁷ Ĕnhēn an bti nankakun baloolan na Krittū ņi batitmu, nakak awo ji a ņi kēş ki Naşibaţi.

²⁸ Uunkak aka keeri nayuday kēme anwoon aanwo nayuday, ņaan i bakjuukntēnun kēme ņaan najeeh, ņiint kēme ņaaţ. Nawo ņaan aloolan ņi Krittū.

²⁹ Kē woli nawo i Krittū nawo keeri biki pşini pi Abraham, abot awo ņi bankyeenkun uko wi Naşibaţi ahonun Abraham.

4

¹ Uko wi, wi wi ņnalun pţupan : nahiiş aşin woli ahum ņi kpoţ, aanji paţ na i bakjuukntēnun, woli ul adoon akaka iko bti.

² Bañaan bajaan bakuşa, kabot kayen bka bi nul te unuur wi aşin adatur.

³ Hēnk di uwoon ņfa kak pa un, ņwo wo ji bapoţ, kē udolade wi umundu* ukjuukntēnun.

⁴ Kē wal wi Naşibaţi adatur ubanun, awalan Abukul ņi kayin ki ņaaţ, kē aktaş *bgah bi Moyit,

⁵ ahilna abuuran bañaan biki bgah bajuukntēnun ņbot ņhilna ņwo babak Naşibaţi.

⁶ Pa pyuuj kē nawo babakul, Naşibaţi aţu ņi ņhaaş ņi nun Uhaaş wi Abukul unjaan uhuuran kaji « Abba†, Paap! »

⁷ Iinwo keeri ņaan i bakjuukntēnun, iwo abuk katoh ; ukaan kē iklun kahiiş iko yi Naşibaţi ahankun pa babakul.

Pawulu aşal banfiyaarun biki Galatiya

⁸ ņfa wi nawoon naamme Naşibaţi, najej iko ilon ado ya Naşibaţi, kē ikjuukntēnan. Na manjoonan iko mēnt iinwo Naşibaţi.

⁹ Kē hēnkun wi nameerun na Naşibaţi, kēme dwo kaji, hēnkun wi Naşibaţi ameerun na an, hum di di nahilanun akak du udolade udah uwaan udooni wi, kakak kak bañaan biki bakjuukntēnun ji unjon ba?

¹⁰ Naji nadēman ņnuur ņlon, kli klon, ņwal ņlon, ņşubal ņlon.

¹¹ Dhaajalaa : ulemp wi ņji nlempun lemp pa an udiiş diiş i?

¹² An bayiţ naan dkootşan kooţ, nakakan nanaamēn jibi nkakun anaaman‡.

* **4:3** Udolade wi umundu : Iko bti inktonun bañaan: ņntaayi, ņnton, bgah bi bayuday, na igah ilon kak inktonun bañaan. † **4:6** Abba : ņi utup uaramayik dawoon Paap. ‡ **4:12** Pawulu akak awo ji banwoon baanwo bayuday, kē bagalat banwoon baanwo bayuday başē la pwo ji bayuday. Pawulu aņal bakak ji a, ul ankakun awo ji banwoon bawo bayuday.

Naandolën do nin uko ulon unde'ënuj, wi mbiinj awo na an.

¹³ Naleş bnuura, pmaak pakaan kē nŋo tfa ajukanan uyaaş uteek Uşup Ulil Unuura.

¹⁴ Pmaak pi naan panooranan maakan, kē naşë wo naambeehën, kēme alowën. Nabaa do tēp tēp ajejen ji dwo uwanjut wi Naşibaŋi kēme ji Yetu Krittü tji uleeful.

¹⁵ Mnlilan mi nan mi tfa manwo ŋuj ba? Dme bnuura, woli nahil tfa nalookëş kēş ki nan kawulën.

¹⁶ Kē hēnkuj, wi nŋupanaŋ manjoonan, dkak naşoorad inan i?

¹⁷ Bañaan balon bado iko itum pa nakak tji baka, kē nşal nji baka nşë wo njuŋaan, başal pgarën na an, naşë nabi naduka duka na baka.

¹⁸ Unuura ñaan ado iko itum pa bnuura, nnuur bti, bē mēnt tfañ woli dwo na an.

¹⁹ An biki nŋaluj maakan, dhaj pa an uyaaş ulon kak, ji ñaaş anwoon tji kabuk, te wal wi Krittü akjijun tji an.

²⁰ Namele lah jibi nŋaluj pwo na an kahilna kaŋiini na an na pdiim pannuuriinj tiki mēme jibi nji kadoon na an.

Uko wi Hagar na Faara

²¹ Naŋupaan, an nannaluj bgah bi Moyit bado kaŋonjan, naanji natiink uko wi Moyit apiituj i? [§]

²² Ulibra wi Naşibaŋi uji Abraham abi buk bapoş batëb biinj: alon awo abuk Hagar, ñaaş i bakjuukntënuj, Kē alon awo abuk Faara, i bawoon baankjuukntën.

²³ Napoş i ñaaş i bakjuukntënuj abuka ji bañaan bti, kē i ñaaş najeesh aşë buka tiki Naşibaŋi ahonuj Abraham aji aluj kabuk napoş mēnt.

²⁴ Uko waŋ uyuuj uko wi : baaş batëb bukuj mēnt bayuuj ihonar itëb yi Naşibaŋi adoon. Hagar ayuuj bhonar bi pnkuj pi Finayi, di Naşibaŋi awulnuj Moyit bgah, bhonar mēnt bajaan bubuk bañaan biki bakjuukntënuj.

²⁵ Hagar awoon pnkuj pi Finayi, pawoon du utaaŋ wi Arabiya, ul awoon kak Yerutalem di hēnkuj, dawoon tji pjuuk dul na bubuk da bti.

²⁶ Kē bañaan biki Yerutalem di baŋi duuş başë wo bajeesh, dul dawoon anin un*.

²⁷ Upiit aji :

« Lilaan, iwi ñaaş inwoon iinhil pbuk,

Huuraan mnlilan mi nu,

iwi impaamuj unoor wi kabuk.

Tiki bubuk ñaaş i badukuj

baluj katum kapel biki ñaaş anwoon na ñiinj. »[†]

²⁸ Kē an bayiŋ naan, nawo ji Itaak bapoş bambukiinj jibi Naşibaŋi ahonuj Abraham.

²⁹ Tfa napoş ambukiinj ji bañaan bti, ajaan aŋoonkna napoş ambukiinj tji mnhina mi Uhaaş wi Naşibaŋi, hēnk di uwohaŋ kak nŋa di pa un.

³⁰ Kē we wi Ulibra wi Naşibaŋi ujakuŋ ba? Uji : « Dookan ñaaş i bakjuukntënuj na abukul, bubuk ñaaş i bakjuukntënuj aanka kafah tji phiij ji bubuk ñaaş najeesh. »

§ 4:21 Moyit apiituj nlibra kañeen nteek nji Ulibra wi Naşibaŋi, ŋuj nlibra mēnt di di bgah bi bayuday bi Naşibaŋi awulnuj Moyit bapiitamiinj, aŋu na iko inŋëpuj tji bayuday. Uko wi Hagar na Faara uwo tji nlibra mēnt tji Ulibra ujuni 16, 17 na 21. * 4:26 Pawulu anaamntën Faara na Yerutalem di baŋi duuş. † 4:27 Itayi 54.1; Itayi aŋiiniyaan Yerutalem tji dko di.

³¹ Kë hënċ, an bayiċ naan, nċenwo babak ñaaċ i bakjuukntċenunċ, nċwo babak ñaaċ najeeh.

5

Mnjeeh mi banfiyaaruċ Krittũ

¹ Krittũ abuuran un nċhilna nċwo bajeeh na manċoonan. Namċebaan keeri naliinċ nawutna kakak ċi pċjuuk.

² Natiinkan, nċi Pawulu dċtup an, woli naŃal aċi pdo bawalan an *katċmp pakċtuunċ nawo baċool ċi kċŃ ki NaŃibaċi, uko wi Krittũ akeeri do uwaanċ udooni ċi an.

³ Dkak akakalċŃ kaċupan, ñaanċ anŃaluċ aċi awo i kawala katċmp awo i kaċaŃ bgah bi Moyit bti.

⁴ An nankċaŃuċ bgah bi Moyit alaana pwo baċool ċi kċŃ ki NaŃibaċi, nawaysċr na Krittũ, nawaanċ bnuura bi NaŃibaċi.

⁵ Kċ un, uko wi nċhaċuċ, uwo kċ nċwoona baċool ċi kċŃ ki NaŃibaċi ċi pfiyaar. Uko wanċ, uwoonċ uko wi UhaaŃ wi NaŃibaċi ukċtċenkuċ un pċyoonk.

⁶ Ñaanċ anwoonċ ċi Yetũ Krittũ, mċnċ pċwala katċmp kċme pwo iinkwala katċmp pakaanċ udooni, uko unkaanċ udooni uwo pfiyaar pangakandċeruċ na bnjalad.

⁷ Wi najununċ, naċi bnuura, kċ in abaanċ anaċ naċ ċi bgah aneenanan pċaŃ manċoonan ba?

⁸ Uko wi baċupananċ kċ nadoo naċ, uunwoona du NaŃibaċi andu'ananaċ.

⁹ Bañaanċ baji baji : « Uko umpooċ ujaanċ utaajan pŃon bti. »

¹⁰ Nċi dċhaċ ċi Aċugun aċi naankŃal uko ulonċ umpaċi. Kċ ñaanċ anktokunċ nŃal nċi nan, udole wo in, NaŃibaċi awayċŃaara kaji aduknaanaa.

¹¹ Kċ nċi, bayiċ naan, woli dhum lah kajukan aċi bañaanċ bti bawo i pċwala katċmp, babaa kahajanan we ba? Pkeċ pi Krittũ ċi krut paankak adeebaċan keeri nin ñaanċ alonċ.

¹² Bañaanċ banktokananċ nŃal bayaan keeri bakaŃ nċleef nċi baka!

Nawutan kaċaŃ nŃal nċi nan, nawutan UhaaŃ wi NaŃibaċi uċonjan

¹³ An bayiċ naan, NaŃibaċi adu'an pa nawo bañaanċ bambuurunċ, kċ mbuur mċnċ manŃċ wo maanwo mi kaċu'an nado kado uko wi uleef wi nan unċaluċ. Nabaa wo kaċċp ċċp kanjalad kawo ċi bċċenkar.

¹⁴ Bgah bi Moyit bti baċonkrċn ċi uċup uloolan Ńaċ: « *nċalan atċntũ jibi inċaluċ uleefu.* »^{*}

¹⁵ Kċ naŃale wo ċi bdumar na bdohar, nalipariin : natokar.

¹⁶ Dċtupan keeri uko wi : nawutan UhaaŃ wi NaŃibaċi uċonjan nċbida, naŃċ nahil nawo naankdo kaċaŃ unċal wi nan unwoonċ uwuċaan.

¹⁷ Uko wi uleef unċaluċ upaċ na wi UhaaŃ wi NaŃibaċi unċaluċ. Kċ uko wi UhaaŃ wi NaŃibaċi upaċ na wi uleef unċaluċ. Iko yi uleef unċaluċ na yi UhaaŃ wi NaŃibaċi unċaluċ iċi igut ċi ñaanċ meetċ, ukaanċ kċ naanhil pdo uko wi nanċaluċ.

¹⁸ Kċ naŃale wut kċ UhaaŃ wi NaŃibaċi ukċonjan, bgah bi Moyit baankak ahilanan nin uko ulonċ.

¹⁹ Iko yi uleef ujaanċ unċal pdo imeeċana bnuura, ilonċ ċi iko mċnċ yii yi : ipekadu yi piinċ, ubida uċop, pċtuunk ;

²⁰ pdċman nċntonċ na pkaalam. BŃoorad, pċnom, bkujar, udeeb uweek, bpulad, ppaŃŃċr, pdo bañaanċ bandoli baċo du umbanċ wi baka.

^{*} 5:14 Bgah 19.18.

²¹ Pñeebar uko wi ñaañ ; ukuj ; kande, udaan, unoh wi piint ; na iko itënt yuñ. Dk akalëş jibi ndoon abi ðup an, bañaañ banjaan bado iko mënñan yi baankneej du Pñih pi Naşibaţi.

²² Kë iko yi Uhaaş wi Naşibaţi ujaan ubuk yii yi : bnjad, mnlilan, mnjeeh, kamiir, pjoob bkow, ptar ði pñenk, pwo ñaañ i bakfiyaaruñ,

²³ pwo ñaañ i pñaañ pajaan paţi, pñijan uleef. Bgah baanneenan iko mënñ di!

²⁴ Bañaañ banwoon biki Krittü Yetu bapan iko iwuñaan yi uleef ujaan uñal pdo ði krut.

²⁵ Jibi Uhaaş wi Naşibaţi uwulur un ubida, ñwo kawut wa uñonun.

²⁶ Najoh ñwut phomp : ñwut kalaar bñup, ñwut kakujar.

6

Nadoon kaţenk

¹ Bayiñ naan, woli ñaañ alon amobana awo ði pjoban, an biki Uhaaş wi Naşibaţi ukñonun, nakakaana ði manjoonan naşë nawut kado btam na a. Andoli ði an alipariin kajot ði pjoban.

² Andoli adoon kaţenk atëntul pkuña bdaaj bi nul ; hënk naţaş bnuura bgah bi Krittü*.

³ Woli ñaañ anun kë awo uko ulon bë aanwo nin uko ulon adaar bkowul.

⁴ Andoli adoon kaşalan udo wi nul, woli atënk ði wa uko wi mnlilan, alilaan pa bkowul tañ, aşë wut kado katenar na baţëntul,

⁵ ðiki andoli awo kajej pkuñ pi nul.

⁶ Ñaañ i bakjukanun Uñup wi Naşibaţi awo kaţok bka bi nul bti na ankJukan-ulur.

⁷ Nawutan kaguur ikowan, nin ñaañ alon aanji nohnaana Naşibaţi ; uko wi ñaañ atepiin, wul wi aklun kakit.

⁸ Ñaañ anktepiin iko yi uleeful uñalun alun kakit pkeţ, pi iko yi uleeful uñalun pabukun. Kë ñaañ anşaan atepi iko yi Uhaaş wi Naşibaţi uñalun, alun kakit ubida wi mnño wi Uhaaş wi Naşibaţi ukwulur.

⁹ Ñwut kanoor ði pdo bnuura, ðiki woli ñenwat iñen, ñlun kakit ði wal unuura, ñdeey ñnuura.

¹⁰ Wi ñhumun keeri nhinaa, najoh ñdo kalemp pa bnuura bi bayiñun banfiyaaruñ na pa bnuura bi bañaañ bti.

Pjukan pbaañsaani

¹¹ Natenan ñpiit ñweek ñi ñji kapiitanan na kañen ki naan.

¹² Banjalun pwinana ði bañaañ, bukal banjalun pñu'an pwala katëmp, kahilna tañ kawo baankhaj pa pkeţ pi Krittü ði krut.

¹³ Banjakun aji nawo i kawala *katëmp, bukal ði ñleef ñi baka, baando ji baţaş taş bgah bi Moyit, aşë ñal nawala katëmp bahilna bado kahomp ði uko mënñ.

¹⁴ Nji ði uleef naan, mnhina hina kadëman bkow bi naan ði nin uko ulon umpaţi na krut ki Yetu Krittü Ajugun. ði krut, iko yi umundu ipañana pa ñji kë ñji nkak apanana pa iko yi umundu.

¹⁵ Pwala katëmp këme pwo iinkwala katëmp paanwo nin uko ulon. Uko unwoon, uwo pkak ñaañ nahalu.

¹⁶ Mnjeeh na mñaga mi Naşibaţi mawoon ði bañaañ bti banktaşun uko wi mbaar aţup ðup, banwoon pntaali pi Naşibaţi*.

* 6:2 Natenan ði Galatiya 5.14. * 6:16 ði ugrek bapiit aji : Itrayel di Naşibaţi.

¹⁷ Nin ñaari alon awutan kanooranaan hënkun. Dwo na ijën yi mnhaj ti uleef naan, ti katim ki Yetu.

¹⁸ Bayiñ naan, dñehan Naşibañ awulan bnuura bi Yetu Krittu Ajugun. Uwo hañ! Amen!

Uṭup wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du utaaak wi Efet

Uṭup Ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki Pawulu apiitun banfiyaarun Krittu biki Efet. Kē aṣē wo aampiit wa pa bukal ṭaṅ ṭiki ṭi ṅlibra ṅteek baanṭu katim ki Efet du ujuni. Uhina kawo kē Pawulu apiit wa banfiyaarun biki ṅbeeka ṅṭum ṭi Aṭiya bahil baji woli baleyiiri bawul bandukiin baleyiir. Apiit kakaarta ki wi awoon ukalabuṣ du Rom. Efet dawoon ubeeka unlinun ṭi ṅbeeka ṅi Rom daṣihun bti ṅanwoon ṭi Aṭiya. Baṅaan batum ṭi biki Efet bawo bawaap. Baniwar Artemit unton wi bajaan badēman katoh kanuura. Artemit mēnt awo ptu, awo ṅaaṭ. Ṭi katoh kanuura mēnt ki ki bajaan baya pdēmana. Baṅaan banwoon da bti baji badēman unton mēnt, Bayuday na banfiyaarun Krittu ṭaṅ bawoon baanji badēman wa. Uko wi Pawulu adiiimanun ṭi kakaarta ki wii wi : Naṣibaṭi ado nja kē ṅme uko ummeniin wi adolon ṭi bnuura bi nul. Uwoon kē ado iko bti inwoon du baṭi duuṭ na ṭi mboṣ iwo ṭi pṣih pi Yetu Krittu. Akak aṭup aji banfiyaarun Krittu bawo katiinkar kawo ji banṭaarun. Uunka pdo kaji i awo nayuday kē undu aanwo nayuday. Naṣoorad baka bukal batēb bti awo aloolan, Fatana a. Bawo keeri kanaakiir kaṅehan Naṣibaṭi. Pawulu akak aṭup jibi ṅaan awoon kaṭijan aharul, jibi bapoṭ bawoon kaṭijan baṣin baka na jibi bajuuk ṭi ulemp bawoon kaṭijan bankaṅ baka. Aji banfiyaarun Krittu bawo kawo ṭi ploolan na a.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ (1.1-2)
2. Krittu awul nja bnuura na Uhaaṣ wi Naṣibaṭi (1.3-3.21)
3. Pka ubida uhalu na Krittu. (4.1-6.20)
4. Pwul mboṣ pbaaṅṣaani (6.21-24)

Pwul mboṣ

¹ Nji *Pawulu, i Naṣibaṭi adolon kē nwo nanjaṅan i Yetu *Krittu, dwul mboṣ biki ubeeka wi Efet banwoon biki Naṣibaṭi abot afiyaar Yetu Krittu na manjoonan.

² Dṅehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu Krittu Ajugun bawulan bnuura babot bajiobṭēnan ṅhaaṣ.

Bnuura bi ṅkaṅ ṭi Krittu

³ Najoh ṅdēman Naṣibaṭi Aṣin Yetu *Krittu Ajugun, aṭēpna ṭi uhaaṣ wi nul awul nja iko bti inuura yi baṭi inkṅṅenkuṅ nja ṅdo kaṭaṣa, ṭiki ṅkak amēbandēr na Krittu.

⁴ Ji umundu ubi udo kapaṣana, Naṣibaṭi aṭēpna ṭi Krittu adat nja ṅhilna ṅwo ṭi kadunul baṅaan bajinṭ piṣ banwoon baanwo na nin buṭaan bloṅ. Anjal nja ukaṅ kē

⁵ aṭēpna ṭi Yetu Krittu ji ṅbi ṅdo kabuka ajej nja kē ṅwo babukul. Uko wan wi wi anjalun pa nja ṭi pjoob bkow pi nul.

⁶ Najoh keeri ṅyeeh mndēm mi nul na bnuura bweek bi aṭēpnun ṭi Krittu i amaganun, awul nja.

⁷ Krittu atul tul pṅaak pi nul ukaṅ kē ṅbuuri, kē ipekadu yi nja ibot apēn. Hēnk, Naṣibaṭi ayuuj pdēm pi bnuura bi nul.

⁸ Awul nja ba aṭuman wi awulun nja uṣal unṭuṅa na mntit bti

⁹ mi pme uko wi aṅaluṅ pdo, wi ñaan awoon aambaan kame'aara. Naṣibaṭi ajon nṅal pdo uko mēnt̄ ṭi Kritt̄u.

¹⁰ Wi wal wi adatuṅ ukbanuṅ uko mēnt̄ udolana : aṭonkrēn iko bti na bañaan bti banwoon du baṭi na mboṣ kaṣē kaṭu Kritt̄u awo naṣih.

¹¹ Nṅak ayeenk ṭi Kritt̄u iko bti yi Naṣibaṭi ahoṅuṅ. Ul anjaan ado iko bti jibi anumiṅ, adatuṅ ji ṅdo kabuka,

¹² pa un ṅntaruṅ ahaṭ ṭi Kritt̄u ṅṭu bado kayeeh mndēm mi nul.

¹³ An kak namēbandēr na Kritt̄u wi natiinkuṅ uṭup wi manjoonan, Uṭup Ulil Unuura unkuurananaṅ. Kē wi nafiyaruṅ, Naṣibaṭi awulan Uhaaṣ wi nul wi ahoṅuṅ kadiiman kē nawo biki nul.

¹⁴ Uhaaṣ wi nul uwoṅ uko ujuni wi iko yi ahoṅuṅ aji aluṅ kawulan. Iko mēnt̄ ṅyeenk ya wal wi Naṣibaṭi akbuuranuṅ nja ṭi buṭaan bti. Najoh ṅyeeh mndēm mi nul.

Pawulu añehandēr banfiyaaruṅ

¹⁵ Ukaan wi ntiinkuṅ kē bakṭiiniyaan pfiyaar pi nafiyaruṅ Yetu Ajugun na jibi naṅaluṅ bañaan bti banwoon biki Naṣibaṭi,

¹⁶ kē mbi duka duka ṭi pbeeb Naṣibaṭi ṭi uko wi nan, kabot kaleṣan wonṭi dñehana.

¹⁷ Dñehan Naṣibaṭi i Yetu Kritt̄u Ajugun, Aṣin nja anwoon ajug mndēm awulan Uhaaṣ wi nul unṅṭu'anaṅ nawo bañaan banwoon na uṣal unṭuṅ ubot uyuujan Naṣibaṭi bnuura nahilna name'a.

¹⁸ Dñehan kak Naṣibaṭi ajeehanan ṅṣal nahilna nayikrēn phaṭ pankaan kē adu'an, nabot name pdēm pi pyok pi ahoṅuṅ bañaan banwoon biki nul,

¹⁹ nabot nayikrēn pdēm pweek maakan pi mnhina mi adoluṅ kē manklempar nja, ṅnfiyaaruṅ Kritt̄u.

²⁰ Mnhina mēnt̄, adiiman ma bti ṭi Kritt̄u wi anaṭanuluṅ ṭi pkeṭ abot aṭoorana ṭi kañen kadeenu ki nul du baṭi.

²¹ Adola kē apel bnuura baṣih bti, baweek bti, mnhina bti, na bankṣihuṅ bti. Ayeenk katim kampeluṅ itim bti yi bahilanuṅ katiman ṭi umundu wi na unkmbiṅ.

²² Naṣibaṭi aṭu iko bti na bañaan bti ṭi ihoṭ yi Kritt̄u uṭeeh pa aṣih ya, abot adola kē awo naṣih i banfiyaaruṅ bti ;

²³ bukal bawoon uleeful. Kritt̄u aṭuṅ mnhina mi nul ṭi baka atuman, ul ajaan awul iko bti ṭi umundu ubida katuman.

2

Bnuura bi Naṣibaṭi

¹ Tfa pjuvan pi nan na ipekadu yi nan ibi ṭu'an kē nawo bañaan bankeṭuṅ ṭi kēs ki Naṣibaṭi.

² Nabi yuuj kē naṭaṣ bgah bwuṭaan bi umundu, aṭaṣ Untaayi Uweek wi, unṅṭoṅuṅ hēnkuṅ bañaan bampokuṅ ptiink Naṣibaṭi.

³ Tfa, nja bti ṅwoha haṅ, ṅbi ji ṅdo iko bti kaṭaṣ uṅal wi uleef, kado uko bti wi uleef wi nja na uṣal wi nja uṅaluṅ. Ipekadu ibi ṭu nja kē ṅwo biki kayeeh kakob ki Naṣibaṭi ji bañaan bti bandukuṅ.

⁴ Kē Naṣibaṭi aṣē ñaga maakan, kē uṅal wi akaan pa nja ubot adēm maakan.

⁵ Wi pjuvan pi nja paṭuṅ kē ṅkeṭ ṭi kēs ki Naṣibaṭi, uṅal mēnt̄ ukaan kē awul nja ubida na Kritt̄u. Bnuura bi Naṣibaṭi baṭuṅ kē nabuuri.

⁶ ṭi pwo baloolan na Yetu Kritt̄u, Naṣibaṭi anaṭan nja ṭi pkeṭ na a abot aṭooran nja du baṭi na a.

7 Ado haŋ pa pyuuj iwuun bti mndēm mnweek maakan mi bnuura bi akaaŋ pa nja ti Yetu Krittū.

8 Bnuura bi Našibaŋi baŋuun kē nabuuri, wi nafiyaaruluŋ. Uko mēnt uumpēna ti an, uwo uŋen wi Našibaŋi.

9 Naando do uko ulon ahilna aka mbuur mēnt. Nin alon keeri awutan kadēman bkowul ti uko mēnt.

10 Uko wi nwoon hēnkuŋ uwo udo wi Našibaŋi ŋiki ti pwo baloolan na Krittū, Našibaŋi aŋak nja n̄hilna n̄do iko inuura. Našibaŋi aboman iko mēnt ji n̄bi n̄do kabuka, n̄hilna woli n̄bi buka n̄do kado ya.

Baŋaŋ bti bakak baloolan ti Krittū

11 An nanwoon naanwo bayuday, kē bayuday biki kabuka baji badu'an banwoon baanya katēmp kašē ji bukal bawoon banyaŋ katēmp ŋiki n̄leef n̄i baka n̄afalanaa, nalešan uko wi nawoon ŋfa.

12 Wal mēnt naamme Krittū, abot awo naanwo biki Itrayel, pntaali pi Našibaŋi, aando bhoŋar na an, kē nabot awo naanwo biki kayeenk kahoŋ ki ahoŋuŋ banwoon biki pntaali pi nul. Nalešan kak kē nabi wo ti umundu awo naanka mnhaŋ abot awo naamme Našibaŋi.

13 Kē hēnkuŋ ti pwo baloolan ti Yetu Krittū, an nanlowuŋ ŋfa Našibaŋi, pkeŋ pi Krittū akeŋaranaj paŋu kē nakak aŋoga.

14 Ul *Krittū na manjoonan awoon btiinkar bi n̄tiinkaruŋ; ado *bayuday na banwoon baanwo bayuday kē bakak baloolan. Awul ubida wi nul awatna uniw umbiŋ apaŋēš baŋaŋ: uniw mēnt uwo b̄soorad.

15 Apēnan ti *bgah bi Moyit udolade wi ba na iko yi pŋaš inwoon ti ba injaŋ ido bayuday na banwoon baanwo bayuday baŋoorad. Ado haŋ ahilna ajeŋ baka bukal batēb bti akakan baka kē bawo baloolan ti a, hēnk di di aŋiŋuŋ btiinkar.

16 Akakan baka kak bukal batēb bti ti ploolan na Našibaŋi, hēnk bakak uleef uloolan, wi pkeŋ pi nul ti kruŋ pawatuŋ uko unŋuun kē baŋooradi.

17 Abi pŋupan uŋup wi btiinkar, an nambiŋ alow Našibaŋi na bambiŋ aŋoga.

18 Ul aŋēpnur ti *Uhaaš wi Našibaŋi unwoon uloolan aŋu kē un bayuday na banwoon baanwo bayuday n̄hil aban du Našibaŋi Aŋin n̄ja.

19 Wul ukaŋ kē naankak awo bayaŋt kēme baŋaŋ bambiŋ bi phil, nawo kak baŋaŋ banwoon biki pntaali pi Našibaŋi, nawo biki katohul.

20 Našibaŋi anaakrēnan ti pn̄iw pi akniwuŋ, kē banjaŋan na baŋupar Našibaŋi bawoon induba ijuni, Yetu Krittū ul ti uleeful kē ašē wo pkumel pankmēbanuŋ katoh bti.

21 Krittū adoluŋ kē uniw bti unaŋ abot atool pa pwo katoh kayimanaan ki Našibaŋi Ajugun.

22 Nawo baloolan na Krittū, hēnk anaakrēnan kak ti uniw wi akniwuŋ nahilna nawo *katoh ki Našibaŋi, ki Uhaaš wi nul ukwoon.

3

Pawulu nanjaŋan i banwoon baanwo bayuday

1 Uko waŋ ukaŋ kē n̄ji Pawulu kaŋehan Našibaŋi pa an. Uko wi ndoluŋ pa an nanwoon naanwo *bayuday, wi n̄ji kalempuŋ pa Yetu *Krittū, uŋuun kē nwo nakalabuŋ.

2 Dfiyaar kē name ulemp wi Našibaŋi aŋu'ēnuŋ ti bnuura bi nul aji n̄do pa an.

3 Ul abiŋ ayuujēn uko wi aŋaluŋ pdo wi nin alon awoon aambaŋ kame'aara. ŋi uko waŋ wi wi mbiŋ apiŋan b̄iŋiŋu.

4 Woli naleyiir uko mēnt, nawin kē dme bnuura uko wi Krittu umbiin amena.

5 Naşibaţi aando wa tfa kē umeetanaa ti bañaan jibi aţēpnun ti uhaaş wi nul ado wa kē umeetana hēnkun ti banjañan na baţuparul bayimanaan.

6 Uko umbiin amena wun uwo kē banwoon baanwo bayuday bayeenk bnuura bi Naşibaţi ji bayuday, banaakiir akak uleef uloolan, ayeenk bti uko wi Naşibaţi ahoñun. Uko mēnt udolanaa ţiki bakak baloolan ti Krittu wi bafiyaarun *Uţup Ulil Unuura.

7 *Uţup Ulil Unuura mēnt, Naşibaţi aţenēn ti bnuura bi nul mnhina mi nul ndo kaţupna wa.

8 Nji mpoţētaanun ti bañaan biki Naşibaţi, awulēn bnuura bi pţup banwoon baanwo bayuday bnuura bweek maakan bi ti *Krittu.

9 Dwo i kayuuj, kajinţan ti uşal wi ñaan andoli, uko umbiin amena wi Naşibaţi anţakun iko bti yi awoon aanyuuj nin alon tfa, dyuujan jibi akdolon uko mēnt uhilna udolana.

10 Hēnk, hēnkun bafiyaarun bti baţu mnşih na mnhina manwoon du baţi manhil mame jibi iko yi uşal unţuñ wi Naşibaţi ujaan uwul itumuñ abot apaţ.

11 Uko mēnt uwo jibi Naşibaţi anjalun uwo du ujuni, aţēpna ti Yetu Krittu Ajugun adolna wa.

12 Ul aţuun nja ñhil pñog Naşibaţi na mntēñ ţiki ñfiyaara.

13 Ukaan kē nji kakooţan nawut kawut phaj pi bakhajanaanun pa an padolan nawutandēr. Phaj mēnt pakţijanañ mndēm.

14 Uko mēnt ukaan kē nji kañup ti kadun ki Aşin nja,

15 ankaan kē kşini bti du baţi na mboş kawoo.

16 Dñehana, jibi mndēm mi nul manwoon mnweek, awulan uhaaş wi nul ud katēñţēnan,

17 *Krittu ahilna awo ti ñhaaş ñi nan ţiki nafiyaara. Dkak añehan, wi najabun awo na intaañ abot aliint ti unjal,

18 name na banwoon biki Naşibaţi bti jibi unjal mēnt wi Krittu udēmun maakan adoo wo uunka dko di uţañun.

19 Ēnhēn, dñehan nahil name kē unjal mēnt upel iko bti yi ñaan ahilanun kame, Naşibaţi ahilna aţumanan iko bti yi awoonaanun.

20-21 Mnihina mi Naşibaţi manjaan manlemp ti nja, ukaan kē ahil pdo adoo pel maakan iko bti yi ñhılanun kañehan kēme kadoo kaşal. Najoh ñdo kadēmana te mnţo, ti bafiyaarun bti na ti Yetu *Krittu. Uwo hañ.

4

Pwo baloolan ti Krittu

1 Nji, i ulemp wi naan pa Ajugun uţuun kē nwo nakalabuş, dkooţan nado kayuuj ti mnwo mi nan kē nawo jibi Naşibaţi andu'anañ anjalun nawo.

2 Nawalaan ikow, nabot najoob ikow, nawut kado kataran. Nayuujan kē nañaladi ti pdo kamiirad.

3 Namēbaan naliintan ti btiinkar na pwo ti ploolan pi *Uhaaş wi Naşibaţi ujaan uwul.

4 Nwo uleef uloolan, kē Uhaaş wi Naşibaţi unwoon ti nja ubot awo uloolan, hēnk di di mnhaţ mi Naşibaţi aduuranañ mankaan awo mloolan.

5 Ajugun awoha aloolan kē pfiyaar pi nja pakak awoha ploolan jibi batitmu bi ñkaañ ayeenk bakaan awoha bloolan.

6 Naşibaţi Aşin bañaan bti awoha aloolan, ul anşihun iko bti na bañaan, ul kak ajaan alemp ti bañaan biki nul bti, kabot kawo ti baka.

7 Ké andoli ti nja ašë ji yeenk bnuura bi Našibați kahilna kado ulemp wi Krittu ațu'uluș.

8 Hënk di di Ulibra wi Našibați ujakuș:

Wi akpayiș bko duuș

ațij biki amobuș,

*așen baňaaș biki nul iko iloș.**

9 Ké we uwooș apayaa? Uko mënt uyuuș ké aduna awala te ti mboș*.

10 Anwaliiș ul akaaș apaya așëp bați bti kahilna kawul iko bti ti umundu ubida kațuman.

11 Ké iko yi așenuș baňaaș iwo : baloș bawo banjaňaan, baloș bawo *bațupar Našibați baloș bawo baňaaș bankdooș kațup *Ușup Ulil Unuura, baloș bawo bayafan biki pntuk pi banfiyaaruș na bajukan bgah bi *Krittu.

12 Ado haș baňaaș biki Našibați bahilna babomandër pa ulemp wi ptëňtën uleef wi Krittu unwooș baňaaș biki Našibați bti.

13 Hënk ŋbi kaya te kadoo kawo nja bti baloolan ti pfiyaar pi ŋkfiyaaruș na ti pme pi ŋkmeen Abuk Našibați. Hënk, ŋjiș ti ptaș Krittu, kanaama bti.

14 Njënkak awo keeri bapoș biki pjukan pi baňaaș baloș bantituș ti kaguuru pajaan paňooș du bdëm jibi ŋmaaroș ŋajaan ŋaluș ișeem, uyook kaya na ya.

15 Nbaa țëp țëp kado kațup manjoonan na uňal, kașë kado kanaam naam Krittu pya, ul anwooș bkow.

16 Aji țëpna ti dko bti di imoș ijaan iyitiiraan kașoș uleef, uko ktaaș kabot kaya bnuura. Woli dandoli ti uleef dado ulemp wi da, uleef uji udëm bti kaka uforta ti bňalad.

Ubida uhalu ti Krittu

17 Uko wi, wi wi ŋji ŋhaluș kațupan ti katim ki Ajugun : națaňaan pdo kapoș ji baňaaș banwooș baamme Našibați, banwooș na ŋșal ŋnaaf.

18 Nșal ŋi baka ŋawo ti bdëm ; ké babot awo baanka ubida wi Našibați ajaan așen țiki bawo ti kapaam, ké ŋhaaș ŋi baka ŋabot adëňët.

19 Pwaaș mnkow pi bawaanșuș pațu ké bakjuban pjuban pi piinț abot abi duka duka ti pdo iko ițoș bti.

20 Ké an, mënt uko waș wi wi najukuș ti *Krittu.

21 Wi natiinkuș uko wi Yetu, ké bajukanan uko unwooș manjoonan manwooș ti a,

22 nawo i kaduk iko yi nakdolun țfa, kațëlëș mnwo mi nan mi țfa. Uňal wi uleef ujaan uguuran kadoo țijan du pkeș.

23 Ițëb yi nan na ŋhaaș ŋi nan ŋawo ŋi kakak ŋhalu,

24 nașë nakak baňaaș bahalu biki Našibați adoluș ké banaama awo na ubida ujinț utool wi manjoonan manjaan mambuk.

25 Hënk, nawutan kațilan : Andoli ti an adoon kațup atëňțul manjoonan țiki ŋnaakiir awo nja bti uleef uloolan.

26 Nadeebațle nawutan kawut udeeb wi nan uțu'an pdo ipekadu. Nawutan kawo na udeeb te unuur udoș ujoș.

27 Nakțen *Untaayi Uweek dko dmëban.

28 Nakiij ațaňaan, așë țëp țëp amëban ulemp wi nul, awo națool ti wa, ahilna aka uko wi akfaașëruș na anwooș ti kanuma.

29 Ușup uwuțaan uwutan kapën ti mntum mi nan, uțup unuura țañ unjaan uțënk kaboman kabot kado banktiinkuș wa bnuura, uwooș kado kapën ti mntum mi nan.

☆ 4:8 Kaňaam 68.18. * 4:9 Aduna awala ti mboș: Baloș baji : aduna aya mboș uțëeh du mnkeș.

³⁰ Nawutan kaṭu *Uhaaş wi Naşibaṭi ujooṭan ; Uhaaş wi nul wi aṭu'ananj wi wi aklunj kayikrënaan tji unuur wi mbuur.

³¹ Napënaan tji ptoofan iko bti inwoonj itënt phank ñaanj tji uhaaş, bşoorad, udeeb, pdeenj pdiim, bkuutar na pdo kado iko bti yi mnjot.

³² Nawoon keeri na iṭëb inuura nabot nado kañaga batëntan. Nadoon kamiirad jibi Naşibaṭi aṭëpnunj tji *Krittu amiiran.

5

¹ Nawo babak Naşibaṭi biki anjalunj maakan ukaanj kë nawo biki kado katen tji a.

² Unjal uwoonj kaṭonj ubida wi nan jibi uwoonj pa Krittu : anjal nja adoo wul Naşibaṭi kaṭuṭ ki nul pa nja, kë kawo uṭen na untaam udolni bṭenjan banlilunj Naşibaṭi.

Nawoon tji bjeehi

³ Hënkunj wi nawoonj biki Naşibaṭi, naankak awo biki kado kaṭiiniyaan tjiiniyaan iko yi pjuban pi piinṭ, ubida uṭop, na pñeebar iko.

⁴ Nin naanwo kado kaṭiiniyaan iko iṭop këme iko inaaṭ këme iko yi bawaañ mnkow bajaan baṭiiniyaan. Iko mëntj iinyuk nado kaṭiiniyaan. Naṭëpan ṭëp nado kabeeb Naşibaṭi.

⁵ Hënk di uwoonj, nameen wa bnuura, nin ñaanj anjaanj ajuban pjuban pi piinṭ, kawo tji ubida uṭop aanklunj kaneej du Pşih pi Krittu na Naşibaṭi. Ñaanj ankaanj aji ñeebar iko aankak alunj kaneej du pa, ṭiki aji dëman iko yunj kawo ji Naşibaṭi i i akdëmanunj.*

⁶ Nin ñaanj alonj awutan kaguuran na nṭup njaanj udooni : uko mëntj bti ujaanj uṭu Naşibaṭi adeebaṭër banwoonj baandi pṭaşa.

⁷ Nawutan keeri kanaakiir na bañaanj batënt bukunj.

⁸ Ṭfa nabi wo bañaanj biki bdëm, kë hënkunj naşë kak biki bjeehi wi nawoonj biki Ajugun. Nadoon kado ji bañaanj biki bjeehi.

⁹ Uko wi bjeehi bajaan babak uwo bti unuura, uṭool abot awo wi manjooan.

¹⁰ Nakeerin nado kala pme uko unlilunj Ajugun.

¹¹ Nawutan kaka nin uko ulonj na udo uwaanj udooni wi bañaanj biki bdëm, naṭëpan ṭëp nado kayuuj kë iko mëntj iwo iwuṭaan.

¹² Uko wi bañaanj mëntj bajaan bado tji kamena ukowandën maakan pdo kaṭiiniyaan.

¹³ Iko bti impënuj iji imeeṭana du bjeehi. Kë uko ummeetaniinj du bjeehi uji uwo bjeehi.

¹⁴ Hënk di di upiitaniinj aji :

« *Naṭiin iwi inkjoyëntunj,
naṭiin tji ptoof pi bankeṭunj,*

*Krittu aşë naṭan bjeehi bi nul tji iwi. »†

¹⁵ Nalipariinj keeri tji mnwo mi nan mi njuur bti. Nawutan kado kado ji bapën ; nadoon kado ji banwoonj na nşal.

¹⁶ Nadoon kado bnuura njaaş bti nji nahilanunj pdo ba, ṭiki wal wi nwoonj wi, uwo uwuṭaan.

¹⁷ Ukaanj kë naanwo kado bpën, nadoon kala pme uko wi Ajugun anjalunj nado.

* 5:5 Ampiiṭunj aşal kë ñaanj napit aji dëman nṭonj ṭiki aji dëman iko pdëman pi awoonj kadëman ṭañ Naşibaṭi. Natenan tji Kolot 3.5. † 5:14 Bañaanj baamme ñaanj ampiiṭunj uṭup wi. Balonj başal kë uka pwoona tji kayeeh kalonj.

18 Nawutan kadaan poot kakuj, paji patokan ubida ; natëpën tËp natum na *Uhaaş wi Naşibaţi.

19 Nadoon katënţËn batënţan ţi ptoofan na iyeeh yi pŋaamarën Naşibaţi, na yi pdëman *Krittü. Uhaaş wi nul uţu'an iyeeh mënţ ţi bkow. Nadoon kayeeh kadëman Ajugun na ŋhaaş ŋi nan bfi.

20 Nadoon kabeeb wal undoli ţi iko bti Naşibaţi Aşin nja ţi katim ki Yetu Krittü Ajugun.

Banniimarun

21 Andoli adoon kataş *Krittü ţi pdo katiink batënţul.

22 An baaţ nadoon katiink bayinan jibi banfiyaarun bajaan batiink Ajugun.

23 Ŋiint awoon ajug katoh jibi Krittü awoon ajug banfiyaarun. Banfiyaarun bawoon uleef wi Krittü, kË ul ţi uleeful ajaan abuuran baka.

24 Jibi banfiyaarun bajaan batiink Krittü, hËnk di di baaţ bawoon kado katiink bayin baka ţi iko bti.

25 KË an biint naŋalan baharan jibi *Krittü aŋaluŋ banfiyaarulun adoo wul uleeful akeţ pa baka.

26 Ado haŋ bahilna baţËpna ţi uţup bawo biki Naşibaţi, wi aŋowun baka na meel,

27 banfiyaarulun bahilna bapËn bawinana ţi kadunul bawo na mndëm ji ŋaaţ anknümiin anwoon nanuura, najinţ piş kË kaara di nul daanlaatari kËme awo na iko ilon itËnţ yun. Ado haŋ banfiyaarun bahilna bawo bajinţ, batool babot bado kado uko unnuuriin ţaŋ.

28 KË hËnk di di biint bawoon kaŋal bahar baka jibi baŋaluŋ ŋleef ŋi baka. Aŋŋaluŋ aharul, uleeful wi wi aŋaluŋ.

29 HËnk di uwoon, nin ŋaaŋ alon aambaan kapoka uleeful, aji tËp tËp kade de'an wa, kaboman wa. Krittü aji do haŋ kak na nja ŋnfiyaarulun,

30 ţiki ŋwo uleeful.

31 Ulibra wi Naşibaţi uji : « *Waŋ ukaan kË ŋiint aklun kaduk aşin na anin kanaakiir na aharul, bakak ŋaaŋ aloolan* »*

32 Manjoonan mnweek manwinana ţi ŋţup ŋi. Nji dji uko waŋ uwo wi *Krittü na banfiyaarun.

33 Ŋiint kak akaan aŋal aharul ji uleeful, ŋaaţ ado katiink ayinul.

6

Bapoţ na bajug baka

1 An bapoţ pfiyaar pi nafiyaarun Ajugun paţuun nado katiink bajugan, ţiki uko mënţ uwo utool.

2 *Bgah baji : « *MËbaan şaaş na naan bnuura* »* uko mënţ uwoon uteek ţi iko yi Naşibaţi ajakun ţi Bgah ungakandërun na kahon,

3 uji : « *Ihilna iwo ţi mnlilan ŋnuur ŋi nu ŋabot ŋatum ţi mboş.* »*

4 KË an başin bapoţ, nakubara kado kadebaţan babukan ; nadoon kakuş baka, kajukan baka kabot kayuuj baka iko inlilun Ajugun.

Balemp na biki baklemparun

5 An balemp nadoon katiink biki naklemparun ţi mboş ţi, nahetan ikow nado kataş baka na itËb ijinţ ji nalempar lempar *Krittü.

⁶ Nawutan kařaş baka řań woli batenan pa bajakna kē nawo balemp banuura ; nadoon kado hań ji balempar Krittü banjaan bařu řhaaş ři baka bti ři pdo uko wi Nařibaři ańaluń.

⁷ Nawutan kařaş baka kaře kařal kē bańaan řań biki naklemparuń, nadoon kařaş baka na řhaaş řjińř ji nařaş řaş Ajugun.

⁸ Name kē Ajugun aluń katuum řiaan andoli ři uko unuura wi adoluń awole nalemp kēme i baklemparuń.

⁹ Kē an biki baklemparuń namēbaan banklemparanan na řhaaş řjińř, nawut kabēg baka. Name kē Ajugan i baři awo aloolan pa an na bukal, abot awo aanji ten uko wi řiaan awoon.

Iko iguti yi Nařibaři awulanan

¹⁰ Dbaańřaan břup bi kaji na an, najejan phina pi nan ři mnwo mi nawoon na Ajugun, ři mnřina mi nul mandēmuń maakan.

¹¹ Najejan iko iguti bti yi Nařibaři awulanan, napokna kaguuru ki *Untaayi Uweek.

¹² mēńř bańaan bajēn biki řkgutanaanuń, řńtaayi řanwoon du baři řa, na mnřih na mnřina mi bajug umundu wi, unwoon wi bdēm.

¹³ Najejan keeri iko iguti bti yi Nařibaři. Hēnk nanařna naliint ři ugut ři unuur uwuřaan, ubale nahum bnař.

¹⁴ Namēbaan keeri naliintan : najejan manjoonan natan ři blank manwo katēl ki nan, nawohariin kamiřa ki ifeeru, kul kawoon pwo řiaan natool ři kēř ki Nařibaři.

¹⁵ Iřapaat yi naktuuń ři ihoř iwoon pbomandēr pa pya přup *Uřup Ulil Unuura wi btiinkar wi Nařibaři ařenuń nja.

¹⁶ Najejan pfiyaar řwal bti pawo ubeel wi nan, nahilna najēmřēn iřuuri inkyikuń yi *Naguuru.

¹⁷ Najejan mbuur manwoon ři *Krittü manwo pntuuru pńřak pi ugut. Uřup wi Nařibaři uwo kakej ki *Uhaaş wi Nařibaři uwulanan.

¹⁸ Nadoon kańehan Nařibaři kakoořa řwal bti, *Uhaaş wi nul udo kařēnkan ři uko mēńř ; natamaan nawut kayoont ińeen nin unuur uloolan ři pdo kańehandēr banwoon biki Nařibaři bti.

¹⁹ Nańehandēraan kak, Nařibaři ařuuna uřup wi nul ři mntum mi naan, hēnk nřilna ndo kařup na mntēń uko umbiij amena wi *Uřup Ulil Unuura ujaan udiiman.

²⁰ Dwo nařupar wa, kē wul ukaan kē nřanana na mnkorentu awo ukalabuř. Nańehandēraan keeri pa ndo kařup na mntēń uko wi nwoon i kařup.

Uřup ubaańřaani

²¹ Dřal an kak name jibi nji nwoon, uko wi nji kadoon. Tiřik, ayiř nja i nřaluń maakan ankaan awo nalempar Ajugun na manjoonan, aluń kařupan jibi iko bti iwoon.

²² Dyila yil du an pa ařupan jibi řwoon abot atēńřēnan.

²³ Dńehan Nařibaři Ařin nja na Yetu *Krittü Ajugun bajoobřēn řhaaş ři banfiyaarulun bado kańalad babot bahořēlēř pfiyaar pi baka.

²⁴ Bnuura bi Nařibaři pa banaluń bti Yetu Krittü Ajugun te mńřo.

Uṭup wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du utaak wi Filip

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki Pawulu apiitun pntuk pi banfiyaarun panwoon du ubeeka wi bajaan badu Filip. Ți bayaas bi nul btēbantēn, abi ṭup Uṭup Ulil Unuura du ubeeka mēnt kē bañaan badoo fiyaar wa. Natenan Ți ulibra wi Ulemp wi Banjaan 16.11-40. Wi babin awat Pawulu ukalabuṣ Țiki alempar Ajugun, bañaan biki ubeeka wi Filip bajunt itaka awul alon Ți baka i bajaan bado Epafrodit aṣooṭa. Wal mēnt wi wi Pawulu apiitun baka kakaarta ki kabeebna baka. Aji na baka bamēban baliint Ți pfiyaar, bawut kadek Naṣibaṭi kafet, bawut katiink banjaan bajukan bañaan uko umpaṭun na Naṣibaṭi. Akak aleṣan baka kē bawo Ți ploolan na Krittū, kē btiinkar bawoon kawo Ți ptoof pi baka.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ na pñehan (1.1-11)
2. Hum di di Pawulu awinarun ubida (1.12-30)
3. Pdo bañaan bado kado ji Krittū (2.1-18)
4. Bañaan banwoon Timote na Epafrodit
5. Naan najēn awo kalil Naṣibaṭi (3.1-4.9)
6. Pawulu abeeb bañaan biki Filip (4.10-20)
7. Pwul mboṣ pbaañsaani (4.21-23)

Pwul mboṣ

¹ Nji *Pawulu na Timote, ṛnwoon balempar Yetu *Krittū, ṛwul mboṣ biki ubeeka wi Filip bti bammēbanun Yetu Krittū awo biki Naṣibaṭi na baweek biki baka na banjaan baṭēnk baweek mēnt Ți ulemp.

² Dñehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu Krittū Ajugun bawulan bnuura babot bajoobṭēnan ṛhaas.

Pbeeb na pñehan Naṣibaṭi

³ Dji kabeeb Naṣibaṭi i njaan kadēman Ți uko winan, ṛyaaṣ bti ṛi njaan kaleṣan.

⁴ Woli dñehandēran an bti Naṣibaṭi, dji kawo Ți mnlilan.

⁵ Dji kawo na mnlilan Țiki du unuur uteek te hēnkun, naṭu iñeen yi nan Ți ulemp wi pdo kaṭup *Uṭup Ulil Unuura na iko bti yi najaan naṭēnkñēn.

⁶ Uko wi nfiyaarun wii wi : Anjunun ulemp unuura wi Ți an ado kalempa lemp te uba wa, Ți unuur wi Yetu *Krittū akluṅ kabi.

⁷ Unuura nwo na uṣal utēnt wan pa an bti. Na manjoonan dṭu'an Ți uhaas wi naan, woli dwo ukalabuṣ kēme awo Ți pgutar Uṭup Ulil Unuura, an bti naji naṭēnkēn Ți ulemp wi Naṣibaṭi awulun.

⁸ Aa, Naṣibaṭi ame kē dmēbanan an bti Ți uhaas wi naan abot aṅalan jibi Yetu Krittū aṅalanaj.

⁹ Uko wi njaan kañehan Naṣibaṭi wii wi : Ado uṅal wi nan udo kadēma dēm pya, te ṛṣal ṛi nan ṛadoo ṛajeeh bnuura nabot nado kayikrēn uko bti wi Naṣibaṭi aṅalun.

¹⁰ Hēnk nahilna najoṣ uko unuurnaaniin naṣē nawo bajint piṣ banwoon baanwo na nin buṭaan blon pa unuur wi *Krittū akluṅ kabi.

11 Nawo kak bañaan bantumun na uko wi pwo batool wi Yetu Krittu aţuun ţi an. H nk nayuuj mnd m mi Naşibaţi, bañaan babot bado kad mana.

Pawulu awo du ukalabuş

12 Bayiţ naan djal name k  uko undolnuţ ubaa ţ p ţ p ado k  *Uţup Ulil Unuura ukmeeţana meeţana pya.

13 H nk, bangoli bti biki naşih najeenkal na bañaan bti badoo me k  ulemp wi *Krittu uţuun k  nwo ukalabuş.

14 K  uko m nt  ukak aţu k  bayiţ nja baţum bahaţ ţi Ajugun, akak aţup Uţup wi Naşibaţi na mnt n nin baanji bal nk.

15 Uwo manjoonan k  baloņ baji baţup uko wi *Krittu na uşal wi bpulad na wi bkujar, k  baloņ baş  ji baţup wa na uşal unuura.

16 Banjaan baţup uko wi Krittu na uşal unuura, uņal ujaan uţu baka pdo han, ţiki bame k  ulemp wi naan uwo wi pdo kagutar *Uţup Ulil Unuura.

17 K  bukundi, na uşal wi bpulad wi wi bajaan baţupna uko wi Krittu. M nt  uşal ujinţ ujaan uţu baka banaţa ; baji başal phoţal ş mnhaj mi naan du ukalabuş.

18 K  uko m nt  uş  wo uunwo nin uko uloņ. Uko unkaan udooni uwooņ woli na uşal uwuţaan k me na uşal unuura wa, baţup uko wi Krittu. Dlıland r uko m nt . Dkak ado kaliland r liland r uko m nt  pya,

19 dme k  uţij mbuur mi naan, ţiki nañehand raan, k  Uhaaş wi Yetu Krittu ubot aţ nk n.

20 Uko wi nji kayoonkuņ abot ahaţ na uhaaş wi naan bti uwo k  nin m nkowa, dbaa ţ p ţ p h nkuņ kado jibi njaan kado ņnuur bti kayuuj na mnt n mnd m mi Krittu ţi uleef naan woli dwo najeb k me woli dkeţi.

21 Woli dwo najeb *Krittu awooņ uh f nt  wi naan, k  woli dkeţi kanuu-rand n.

22 K  woli pwo ţi mboş paţu ulemp wi naan udo kaya bnuura, m mme keeri uko udat.

23 Dwo na nşal n t b : djal pya, kaya kawo na Krittu, wul wi ndooņ ahokan hokan.

24 K  uş  nuura pa an nwo ţi mboş ţi.

25 K  jibi nfiyaaruņ uko m nt  dme k  d o ţi na an bti, nahılna nado kad m nabot nawo na mnlilan ţi pfiyaar pi nafiyaaruņ Krittu.

26 H nk woli dkak du an nahılna kaka uko uloņ unkt uun nataņar Yetu Krittu kak.

27 Uko unkaan udooni uwo nado kaţoņ ubida wi nan, utaan na *Uţup Ulil Unuura wi *Krittu. H nk, woli dbi du an k me awo m nwo na an katiink k  nam band r aliint awo ji ņaan aloolan agutar na uhaaş uloolan pfiyaar panwoonuņ du Uţup unuura uhalu.

28 Nakwut nin uyaaş uloolan başooran bal nkanaan ; uwo pa baka uko unkyuujun pjot pi baka na unkyuujun k  Naşibaţi abuuranan. Uko m nt  up nna du Naşibaţi.

29 H nk di uwooņ, ţi uko wi Krittu : Naşibaţi aţenan k  nahil afiyaara abot aţenan k  nahil phajara.

30 Na manjoonan uko wi nakgutaruņ uwooņ uloolan na wi nawinuņ k  nji kagutar ; dgutaraara gutar wa jibi nameeņ.

¹ Woli pwo baloolan ti Krittu paji patëŋtënan, woli uŋal wi akaaŋ pa an uji uŋaŋanan mntëg, woli Uhaaŋ wi Naŋibaŋi uŋu'an kë nakak baloolan, woli naŋaladi abot aŋagiir,

² natiinkaran keeri, naŋalad, nala pwo ti ploolan ti uhaaŋ na ti uŋal. Hënk dlun kalilan maakan.

³ Nawutan kado kado nin uko ulonj na uŋal wi bpulad, këme kado kado uko ulonj kalaana pwinana. Naŋëpën tËp nawalan ikow nado katen batëŋtan ji badëm apelan.

⁴ Andoli awutan kaŋal uleeful ŋaŋ, adoon kaŋal batëŋtul.

⁵ Nawoon na uŋal utëŋt wi Yetu *Krittu ti ptoofan

⁶ Ul anwoonj ji Naŋibaŋi aŋë wo aanŋo aten plinj pi alinj na Naŋibaŋi

⁷ abaa tËp tËp apok pdiiman mndëm mi nul akak awo ji baŋaaŋ bti,

akakan uleeful nalempar baŋaaŋ.

Kë baŋaaŋ bti bawin kë awo ŋaaŋ najën.

⁸ Awalana bkowul adoo wo aampok pok pdo nin uko ulonj wi Naŋibaŋi aŋalunj, adinan pkeŋ, adoo dinan pkeŋ ti krut.

⁹ Ukaaŋ kë Naŋibaŋi adeeŋa du bko duuŋ, awula katim kandëmuŋ apel itim bti.

¹⁰ Hënk, banktiinkunj bti katim ki Yetu du baŋi na mboŋ, na du mnkeŋ baŋup.

¹¹ Itum bti ibot ido kadëman Naŋibaŋi Aŋin nja kaji Yetu awoonj Ajugun.

Ulemp wi baŋaŋar Yetu

¹² An bayit naan biki mmaganunj, dme kë naambaanj kaŋaŋanaara pdo kaŋaŋ Naŋibaŋi. Nawutan kado kaŋaŋa keeri woli dwo na an ŋaŋ, nadoon kaŋaŋa kak maakan woli mënwona an. Nadoon kalempar mbuur mi nan ti pdo kawalan ikowan na ti pdo kaŋaŋ Naŋibaŋi na palënk.

¹³ Naŋibaŋi ul ajaan aŋu'an, kë naji naŋal pdo kabot kado uko wi aŋalunj.

¹⁴ Woli nawo i pdo uko ulonj nawutan kado kaŋur ŋuran, këme kado kalaŋar.

¹⁵ Hënk nahil kawo baŋaaŋ bajinj piŋ biki bawoonj baankwin nin uko ulonj wi pŋup ti baka, babuk Naŋibaŋi banwoonj baanwo na nin buŋaan blonj ti ptoof pi baŋaaŋ biki umundu wi banwoonj baŋilan na bado buŋaan. Nado kanuur wal mëntj ti umundu,

¹⁶ an namëbanunj Uŋup unjaan uwul ubida. Hënk, dlun kaŋaŋaran ti unuur wi *Krittu aklunj kabi, ŋiki pŋi pi naan na unoor wi naan ŋaankwaaŋ udooni.

¹⁷ Woli pŋaak pi naan padoo wo i ptula kawo uŋaakan wi bŋeŋan banwoonj pfiyaar pi nafiyaaruŋ, kalilanaara lilan kabot kaŋar na an bti.

¹⁸ Hënk kak nawo i kalilan kabot kaŋar na nji.

Kayili ki bi Timote na Epafrodit

¹⁹ Dhaŋ ti Ajugun Yetu aji dyil ti ŋnuur ŋi Timote du an, ahilna ajoobtënen udeeb ŋi kak, woli dtiink jibi nawoori.

²⁰ Mënka nin ŋaaŋ alonj kak anjaan aŋu uŋal ti an ji nji kala pme jibi nawoori na manjoonan.

²¹ Bukal bti ikow yi baka yi yi bajaan balempar, baanji balempar Yetu *Krittu.

²² Kë ul, nawin an bti uko wi ahilunj pdo. Awo na nji alemp jibi napoŋ ajaan awo na aŋin, kë ŋklemp un batëb bti aŋup *Uŋup Ulil Unuura.

²³ Ul i i nji njalun pyil du an keeri, wi nji kamehan me jibi uko wi nan uklun kaṭep.

²⁴ Nji kak dhaṭ ṭi Ajugun aji dbi kak du an hēnkuṭ uunkjon.

²⁵ Kē nṣē ten awin kē dwo i kayil Epafrodit kak, ayiṭ nja ṭi *Krittu, i njaan ngakandēr kalemp kabot kagutar *Uṭup Ulil Unuura. An nayilulun ṭi nji ado kalemparaan wi nwoon ṭi kanuma.

²⁶ Abi njal maakan pwinan an bti abot ahaajala, wi natiinkun kē amaaki.

²⁷ Na manjoonan abi maak adoo ṅogan pkeṭ, kē Naṣibaṭi aṣē ṅagi'a. Mēntṭ ul ṭaṅ i aṅagiin, nji kak aṅagi'aaan maakan, ado han nwutna woli dpēn ṭi mnṭēg mi, kaneej ṭi mlon.

²⁸ Dkeer ataran kayila du an nahilna woli nawina nalilan, nji mbot nwo mēnkak ajooṭan maakan.

²⁹ Nayeenkana na mnlilan ji ṅaaṅ anwoon i Ajugun, nabot namēban baṅaaṅ banwoon ji a bnuura.

³⁰ Ul ankakuṭ i pkeṭ pa ulemp wi Krittu, ayeenkaran ado ulemp wi nawoon naanhil pdo an ṭi ṅleefan pa nji adoo kak i pkeṭ.

3

Bnuura bi pme Yetu Krittu

¹ Kē hēnkuṭ an bayiṭ naan, nalilaan ṭi Ajugun. Nin uunwo unoor ṭi nji nkak mpiitan uko wi ndoon abi piitan, uko mēntṭ utēṅṭēnan tēṅṭan.

² Nalipariin baṅaaṅ banwoon ji ṅbuṣ*, bado buṭaan, bukal biki pwala katēmp pawoon ṭaṅ pfaṭ uleef.

³ Nja njaan ṅṭēpna ṭi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi kadēmana, nja ṅnṭuun mndēm mi nja ṭi Yetu *Krittu, abot awo ṅēnhaṭ ṅleef nji nja, nja ṅwoon banwaliin katēmp na manjoonan.

⁴ Kē nji, ddoon aka uko unhilanun kaṭu'ēn nhaṭ uleef naan. Woli alon anun kē ahil phaṭ uleeful, nji dhilun kahaṭ uleef naan kapela.

⁵ Nji i bawalanun katēmp wi mbukiin ado ṅnuur bakreṅ, dwo i pntaali pi *Itrayel, i pṣini pi *Benjamin, dwo na hebērē abuk nahebērē. ṭi uko wi pṭaṣ *bgah dwo *nafaritay.

⁶ Dbi wo ṅaaṅ anjalun uko wi Naṣibaṭi maakan adoo nun wi nji kahajanun banfiyaarun Yetu kē ddo do wa. Woli pṭaṣ uko bti wi bgah bajakuṭ aji uwo utool, nin ṅaaṅ alon aanhil kajakēn uko ulon.

⁷ Kē iko bti yi mbiin aṣal kē iṭu'ēn nwinana bnuura ṭi kadun ki Naṣibaṭi, Krittu ado kē mme kē dbi neem na manjoonan.

⁸ Aa manjoonan ma, ntenle bnuura bweek maakan banwoon ṭi pme Yetu *Krittu Ajugun dji kawin kē dbi neem ṭi iko bti. Aṭu kē nwaan iko bti yi mbiin aka, kē nṣē win kē iko bti iwo iwetar yi nwoon i kafēl du pyewēl kahilna kaka Krittu.

⁹ Kē ṭi a di nwoonun natool ṭi kadun ki Naṣibaṭi, pwo natool pi pṭaṣ bgah pawoon paanhil pwulēn. Woli dfiyaar Yetu ṭaṅ di nhilun kawinana pwo natool ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi.

¹⁰ Uko wi njalun uwo pme Krittu. Pme'a pawoon pme mnhina mi pnaṭa pi nul ṭi pkeṭ na phaj ji a kaṣē kanaam na a ṭi pkeṭ pi nul.

¹¹ Kē hēnk, dhaṭ kē Naṣibaṭi alun kanaṭanaan ṭi pkeṭ.

Pten kadun, kagutan pwo natool na manjoonan

* 3:2 ṅbuṣ: Bayuday baji baji banwoon baanwo bayuday bawo ṅbuṣ.

¹² Mënji ddo bi ka ka uko mënṭ kēme nwo ñaaj anwoon aanwo na nin buṭaan dloṅ, kē nṣe taman katen me dmoḅ uko mënṭ, ṭiki Kriṭtu amobnuṅ nji ṭi uleef naan.

¹³ An bayiṭ naan, dme kē mēndo bi moḅ wa. Kē uko uloolan ṭaṅ wi wi nwoonaanunṅ ṭi uṣal, uko mënṭ wii wi : pṭilma iko bti yi ndoonṅ abi do, kado katen kadun,

¹⁴ kagutandēr uko mënṭ kahil kayeenk uko wi Naṣibaṭi aduurnunṅ du baṭi duuṭ aṭēpna ṭi Yetu Kriṭtu.

¹⁵ Nja bti ṅnjijunṅ ṭi pfiyaar Yetu, najoh keeri ṅṭu uṣal ṭi uko mënṭ. Woli nawo na ṅṣal ṅtēb ṭi uko ulonṅ Naṣibaṭi kajinṭanan wa.

¹⁶ Kē ṭi dko di ṅbanunṅ hēnkunṅ, najoh ṅwut kaṭañan pṭaṣ bgah bi ṅjejunṅ.

¹⁷ Bayiṭ naan, an bti nadoon katen ṭi nji, nabot nado katen ṭi bañaanṅ banjaanṅ baṭaṣ uko wi ṅjakananṅ.

¹⁸ Baṭum baji bado ji baṣoor krut ki *Kriṭtu jibi ndoonṅ abi ṭupan akak aṭupan hēnkunṅ na mnkuul ṭi kēs.

¹⁹ Babaañṣaan du bdoo. Mēṅ Naṣibaṭi i i bafiyaarunṅ, iyin yi baka yi yi bafiyaarunṅ. Baji baṭanar uko unwoonṅ kawo lah mnkow pa baka, bukal banṭuunṅ ṅhaaṣ ṅi baka bti ṭi iko yi mbos.

²⁰ Kē nja, ṅwo biki baṭi, dul di ṅkyoonkunṅ nabuuran i nja Yetu Kriṭtu Ajugun.

²¹ Ul aṭkēlēṣunṅ ṅleef ṅi nja ṅanjaanṅ ṅakeṭ, kakakan ṅa ṅanaam na wi nul, unwoonṅ uleef unwoonṅ na mndēm. Aṭēlēṣ ṅa na mnhina mi ajaanṅ aṣihna iko bti.

4

¹ Hēnk an bayiṭ naan biki mmaganunṅ maakan, dnuhan maakan, an nawoonṅ mnlilan mi naan, na uko unkyuunṅ kē nji dwatunṅ ṭi kampētar ki nji kapētarunṅ. An biki mmaganunṅ, hēnk di nawoonṅ kamēban kaliint ṭi pṭaṣ Ajugun.

Uko wi pdo

² An bi Ewodi na Funtic dkooṭan kooṭ naten ṭi Ajugun nakak natiinkar.

³ Kē iwi injaanṅ klemp ulemp wi njaanṅ kalemp* na manjoonan, ṭenkan baat batēb bukuṅ ṭi uko mënṭ. Babi wo na nji agutar *Uṭup Ulil Unuura, na Klement na banjaanṅ balemp na nji bti, biki itim ipiitaniinṅ ṭi *Ulibra wi Ubida.

⁴ Nalilaan ṅnuur bti ṭi Ajugun ṭi uko bti. Aa, dkak akakalēs, nalilaan.

⁵ Pjoob bkow pi nan pawinaniinṅ ṭi bañaanṅ bti. Ajugun aanlowi.

⁶ Nawutan kaṭaaf nin uko ulonṅ. ṭi iko bti, nakooṭan Naṣibaṭi nañehana uko wi nanuniinṅ. Nabeebana woli nañehana uko ulonṅ.

⁷ Hēnk, ajoobṭēnan ṅhaaṣ udoo upel iko bti yi uṣal uhilanunṅ kaṣal abot amēban iṭēb yi nan na ṅṣal ṅi nan ṭi Yetu *Kriṭtu.

⁸ Bayiṭ naan, uko wi nji kabaañṣaanunṅ wi : naṭuun ṅṣal ṭi uko bti unwoonṅ manjoonan, uko uwoonṅ uunji uṭu ṅaaj mnkow, unwoonṅ uṭool, unwoonṅ ujinṭ piṣ awo uunwo na nin buṭaanṅ blonṅ, unjaanṅ uṭu ṅaaj kaṅalana, uko unyukunṅ pṭiink, uko unuuriinṅ maakan, uko unwoonṅ wi pmēban na iñeen iṭēb.

⁹ Uko wi najukunṅ ṭi nji, wi nayeenkunṅ abot atiink ṭi nji, wi nawinnunṅ kē nji kado, iko mënṭ bti nadoonṅ kado ya. Hēnk, Naṣibaṭi anjaanṅ ajoobṭēn ṅhaaṣ awo na an.

Pbeeb Naṣibaṭi ṭi uko wi ajaanṅ aṭen

* **4:3 Injaanṅ klemp ulemp wi njaanṅ kalemp** : ṭi uṭup ugrek bapiit aji « Futugot », uhinan kawo katim ki ṅaaj. ṭi, balonṅ baji katim ki ṅaaj ka.

¹⁰ Dliian maakan ti Ajugun, wi nakaanj ayuuj ke natu nshal ni nan ti nji. Menji naambaanj kaŋu'aara nshal ti nji, naambi hil hil pyuujen uko menŋ.

¹¹ Menŋ kanuma kaŋu'enuj ke nji kaŋiini henk, djuk plinj ti uko wi nkaanj.

¹² Dhil pwo ti bwaanj abot ahil pwo ti pyok. Dko bti di nwoonj na ti iko bti, Naŋibaŋi ado ke nhil kayok keme kawo na ubon, ke nhil pwo woli dka maakan keme awo ti kanuma.

¹³ Anjaanj awulen mnhina adolonj ke nhilan pmiir iko bti.

¹⁴ Ke an naŋe do bnuura wi naŋenknuj ti unoor wi naan.

¹⁵ An biki ubeeka wi Filip name bnuura, wi njununj pŋup *Uŋup Ulil Unuura apenna utaa wi nan wi Matedoniya, nin pntuk plonj pi banfiyaaruj Yetu paantenkən na itaka, yi nan ŋaŋ yi yi nji nyeenkuj.

¹⁶ Wi nwoonj du ubeeka wi Tetalonika, menŋ yuaaŋ uloolan ŋaŋ wi wi nayilbanaanuj uko wi nnumiinj.

¹⁷ Menkla la nawulen uko ulonj, uko wi nŋaluj uwo : uko wi nadolonj uwo bnuura bi Naŋibaŋi akhoŋaləŋuj ti iko yi ahankananj.

¹⁸ Dyeenk iko yi nnumiinj bti, ido pel kanuma ki naan. Dŋumandeni, henkuj wi nyeenkuj iko bti yi nayiluj Epafrodit aŋijen. Iwo ji pŋekən plil pi bŋeŋan bi Naŋibaŋi adiinj abot alilandər.

¹⁹ Ke Naŋibaŋi i njaanj kademan aŋe hank ti Yetu *Krittu bnuura bweek maakan, alunj kaŋepna ti ba kawulan uko bti wi nanumiinj.

²⁰ Mndem mweek manwo ti Naŋibaŋi Aŋin nja te mnŋo! Uwo hanj.

Pwul mboŋ pbaaŋŋaani

²¹ Nawulan mboŋ baŋaanj bti bamməbanuj Yetu *Krittu awo biki Naŋibaŋi. Bayiŋ nja banwoonj ti na nji bawulan mboŋ.

²² Banwoonj biki Naŋibaŋi bti awo ti na nji bawulan mboŋ ; banklemparuj *Fetar naŋih najeenkal ti baka bawulan mboŋ maakan.

²³ Ajugun Yetu *Krittu awulan bnuura bi nul an bti.

Uṭup wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du uṭaak wi Kolot

Uṭup ujuni

Ulbra wi uwo kakaarta ki Pawulu apiitun pntuk pi banfiyaarun panwoon du ubeeka wi Kolot. Aambaan kayaha da, aṣe tiink kē baji banfiyaarun Krittun banwoon da bamēban aliint ṭi pfiyaar pi baka. Epafraṭ anjaan agakandēr na Pawulu abiiṅ aya da aṭup baka Uṭup Ulil Unuura. Wi nṣubal ṅlon ṅaṭepun, kē bañaan balon baṣe ya da ajukan bañaan uko ulon umpaṭun na Uṭup Ulil Unuura wi Epafraṭ abiiṅ ajukan baka. Bañaan mēnt baji na baka ṅaan anṅalun Naṣibaṭi abuurana awo kadēman ṅwanjut na ṅnton ṅlon ṅampelun bañaan bajen. Baji na baka bawo kawala katēmp, kawo baankde ṅyemaṭ ṅlon. Kē Epafraṭ aṣe ya wal mēnt du Rom di Pawulu awoon ukalabuṣ aṭupa uko mēnt. Wi Pawulu atiinkun uko mēnt wi wi apiitun baka, kadiimanaan baka kē pfiyaar Krittun ṭaṅ pakkaan ṅaan abuur.

Hēnk di ifah yi ulbra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ (1.1-2)
2. Pñehan Naṣibaṭi kabeeba (1.3-14)
3. Pwo Naṣibaṭi pi Krittun na mndēm mi nul (1.5-2.19)
4. Ubida uhalu na Krittun (2.20-4.6)
5. Pwul mboṣ pbaañsaani (4.7-18)

Pwul mboṣ

¹ Nji Pawulu i Naṣibaṭi adolon kē nwo nanjañan i Yetu *Krittun na Timote ayiṅ nja ṅwul

² biki ubeeka wi Kolot banwoon biki Naṣibaṭi afiyaar Yetu Krittun na manjoonan mboṣ. Dñehan Naṣibaṭi Aṣin nja awulan bnuura abot ajoobṭēnen ṅhaaṣ.

Pñehandēr biki Kolot Naṣibaṭi

³ Nēnji ṅṭañan pbeeb Naṣibaṭi, Aṣin Yetu *Krittun Ajugun woli ṅñehandēran.

⁴ Nēiink pfiyaar pi nafiyaarun Yetu Krittun na uṅal wi nakaan pa banwoon biki Naṣibaṭi bti.

⁵ Pfiyaar na uṅal mēnt ṅawoona ṭi phaṭ pyeenk iko yi Naṣibaṭi ahankanun du baṭi. Nakaan phaṭ mēnt ṭi uṭup wi manjoonan, unwoon *Uṭup Ulil Unuura wi natiinkun.

⁶ Uṭup Ulil Unuura mēnt ubi ṭi an jibi ukaan abi ṭi mboṣ bti di ukdēman dēm pya abot aṭij iko inuura. Hēnk di uwoon kak pa an, du unuur uteek wi nayeenkun wa, abot awin bnuura bi Naṣibaṭi na manjoonan.

⁷ Epafraṭ nanohun anjaan alemp na un ajukananan, ul anwoon nalempar Krittun na manjoonan anklempun pa an *

⁸ aṭupun jibi *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uklempun ṭi an kē nañaladi.

Pñehandēr pntuk pi banfiyaarun

⁹ Ukaan, wi ṅmehan me uko war, aṣe bi duka duka ṭi pdo kañehandēran. Nñehan Naṣibaṭi ado *Uhaaṣ wi nul utumanan uṣal untunja na mntit nahilna name bnuura uko wi anjalun.

* 1:7 Anklempun pa an : Nlibra ṅlon ṅapiit aji : anklemparun un.

10 Hënk, ubida wi nan ulil Ajugun nabot nado kado iko bti yi aŋaluŋ. Nado kado iko inuura itum kabot kameha me Naşibaŋi na manjoonan.

11 Nñehan Naşibaŋi aliintanan ŋi iko bti yi nakdoluŋ na mnhina mi mndëm mi nul. Hënk nado kataman kabot kamiir ŋi iko bti yi nakdoluŋ,

12 nabot nalilan, nabeeb Aşin nja andoluŋ kè nahil kaka uko wi ahoŋuŋ bañaan biki nul, bukal banwoon ŋi bjeehi.

13 Alëb nja ŋi phina pi bdëm aňooŋ du pşih pi Abukul i aŋaluŋ.

14 ŋi ul di di njuurnuŋ, kè Naşibati abot amiir nja ipekadu.

15 Nin ñaan aambaan kawina Naşibaŋi, ŋi mnwo mi abukul mënŋ mi mi ŋwinuluŋ. Ul awoon nateek, akşihuŋ iko bti impaşaniin,

16 ŋiki ŋi a di di iko bti ipaşaniin du baŋi na ŋi mboş, ŋko ŋanwinaniin na ŋanwoon ŋaanwinanaa : ŋntoŋ ŋankşihuŋ, ŋanwoon na mnhina, na ŋandukiin bti. Naşibaŋi aŋëpna ŋi a aŋak iko mënŋ bti, iko mënŋ bti aŋak ya pa a.

17 Ul awoo, wi nin kako kalon kawoon kaando bi pašana, iko bti imëbandëraan ŋi a.

18 Banfiyaaruŋ bti bawoon uleeful, ul kaşë awo bkow. Ul awoon ujuni, nateek ŋi banknaşin ŋi pkeŋ, ahilna kawo nateek ŋi iko bti.

19 Ulil Naşibaŋi kè atumana iko bti inwoon ŋi a,

20 abot aŋëpna ŋi a akakan iko bti ŋi mboş na du baŋi ŋi ploolan na ul Naşibaŋi. Pñaak pi Abukul pantuliin ŋi krut paŋijuuŋ btiinkar mënŋ.

21 An, nabi low Naşibaŋi, kè buŋaan bi najaan nado na bi najaan naşal kè bado kè naşoorad na a.

22 Hënkun uleef wi Abukul unwoon wi ñaan najën ukeŋi, pkeŋ mënŋ paŋu kè nakak aŋiinkar na a. Hënk nahil kanaŋ ŋi kadunul kawo bajint piş, bañaan banwoon baanwo na nin buŋaan dlon, biki bawoon baanhil pji nin uko ulon ŋi baka.

23 Kè naşë awo i kamëban bnuura kaliint ŋi pfiyaar kawut kapën ŋi phaŋ pi *Uŋup Ulil Unuura wi natiinkun. Uŋup mënŋ baŋup wa bañaan bti ŋi mboş, wul wi nji Pawulu kalemparuŋ wi nji kaŋupuŋ wa.

Ulemp wi Pawulu

24 Dwo ŋi phaj ŋi uleef naan ŋi phaj pi *Krittu pa bnuura bi banfiyaaruŋ banwoon uleeful.

25 Pa an nanfiyaaruŋ bti biki Naşibaŋi aŋu'ënuŋ pdo ulemp wi pŋup uŋup wi nul bti.

26 Uko mënŋ uwoon uko wi Naşibaŋi amenuŋ bañaan du wi umundu uwoonun, hënkun ameeŋan wa bañaan banwoon biki nul.

27 Aŋal bañaan biki ŋtaak bti bame iko inuura na mndëm manwoon ŋi uko umbiin amena. Uko mënŋ wii wi : *Krittu awo ŋi an, ul adoon kè nahaŋ kè nayeenk ŋi mndëm mi Naşibaŋi.

28 Kè hënk di di njaan ŋmeeŋan Krittu, kaŋup bañaan bti balipara, kabot kajukan baka na uşal unŋaŋa bti, bahilna bawo ŋi Krittu bukal bti bañaan banjijuŋ ŋi pfiyaar.

29 Uko mënŋ ukaan kè nji kalemp, agutan na mnhina bti manwoon ŋi nji, mi Krittu awulun.

2

1 Dŋal name kè dwo ŋi pğutaran, an na biki ubeeka wi Lawoditiya, na bañaan bti banwoon baambaan kawinën na keş ki baka ; ugut mënŋ utam maakan.

² Ddo haŋ nahilna nawo na mntëŋ ɥi iṭëb yi nan nabot naŋalad nawo ji ñaaŋ alookan ; natum na uşal untuŋa. Nahil wal mënṭ kame uko umbiinj amena wi Naşibaṭi. Uko mënṭ uwoon *Krittü.

³ ɥi a di di iko inuura maakan bti yi uşal untuŋa na injaan ihaabëş ñaaŋ uşal iwoon.

⁴ Dṭupan uko mënṭ ñaaŋ alon awutna nin kadaaran na nṭup nliŋ ni nul.

⁵ Uwo manjoonan kë dlowan, kë uşal wi naan uşë wo ɥi an, kë nliŋan maakan wi nwinanan kë namëban bnuura abot anaṭ aliint ɥi pfiyaar pi nafiyaarun Krittü.

Mnwo mi bañaan banwoon biki Krittü

⁶ Hënk wi nadinanun Yetu *Krittü aji awo Ajugun, mnwo mi nan mandoon kayuuj kë awo na an.

⁷ Najab awo na intaañ ɥi a, kë ajejan aniwna katohul, abot adolan kë nakliint ɥi pfiyaar jibi bajukananan, mnwo mi nan mandoon kayuuj keeri kë Krittü awo na an ɥi ubeeb wi najaan nabeeb maakan Naşibaṭi njuur bti.

⁸ Naṭafaraan balil mntum badaaran, nşal ni baka nawa ni bañaan, nawaan udooni. Uşal utënṭ wun uumpëna du Krittü, upëna du udolade wi bañaan, na du mnhina manjaan manṭon umundu wi.

⁹ ɥi ul ɥi uleeful di di iko bti inwoon ɥi Naşibaṭi ifëṭun.

¹⁰ Kë ɥi a di di nayeenknuj iko aṭuman, ul anksihun başih bti na mnhina bti.

¹¹ ɥi *Krittü nawala katëmp kanwoon kaanwo ki ñaaŋ awalananan. Katëmp mënṭ kapëna du a, kul kajaan kakib pekadu danwoon ɥi uleefan kapënan.

¹² ɥi batitmu namoya na a, abot anaṭa ɥi pkeṭ wi nafiyaarun mnhina mi Naşibaṭi manaṭanulun ɥi pkeṭ.

¹³ An biki pekadu di nan na pwo naanwala katëmp ɥiki naanwo bayuday, iṭun kë nawo bakeṭ, Naşibaṭi awulan ubida na Krittü. Amiir nja ipekadu bti.

¹⁴ Dko di bapiitun aji nṭuknaanaa ɥiki nṭëṭaş uko wi bgah bajakun, Naşibaṭi atow da, aba na da wi apanun da du kruṭ ki Krittü.

¹⁵ Awohëş nṭon nṭanksihun na njanwoon na mnhina, apënan nja aṭij ɥi kadun ki bañaan, alaṭ laaṭën nja ɥi kafëṭ ki pntuk panlilanun wi awatun nja ɥi pkeṭ pi Krittü akeṭun ɥi kruṭ.

¹⁶ Keeri uko wi najaan nade, wi najaan nadaan, këme uko wi nṭettu nlon, na wi ufettu wi pli phalu na wi *unuur wi pnoorfën wi bayuday uwutan kaṭu nadinan nin ñaaŋ alon aji naduknaanaa ɥi iko itënṭ yun.

¹⁷ Iwo ṭaṅ ulimënṭ wi iko inwoon i pbi. Kë uko unwoon na manjoonan uşë wo Krittü.

¹⁸ Banjaan bahajan ikow yi baka pa pwinana, kadëman njanjut, nakdinan baka baji naduknaanaa. Baji babi ɥu ɥu nşal ni baka bti ɥi njanjut na iko impënuj awinana ɥi kadun ki baka. Nşal ni baka nja njaṭu baka banah, nawa ni bañaan bajën, nawaan udooni.

¹⁹ Baanji bamëban ɥi Krittü anwoon bkow. Ul ankaan kë uleef bti uji uka uko bti wi unumiin, kamëbandër bnuura ɥi dko di imoh ijaan iyitiiraan, kabot kadëm jibi Naşibaṭi analan.

Pkeṭ na pkuṭ kanaṭa ɥi pa na Krittü

²⁰ Wi nakeṭun na *Krittü, kë mnhina mi umundu maankak ahilanan nin uko ulon, we ukaan kë naji naṭaş udolade wi wa, ji wul umëbanun ubida wi nan ba?

²¹ Uji uji « Kjej uko wi, » « Kñem wun, » « Kban wundu. »

²² Uṭiiniyaan iko injaan ilun katoka. Uko mënṭ uwo udolade wi bañaan.

²³ Udolade mēnt uji uwo wo ji uwo na uşal untuŋa, ŋiki uji uŋiiniyaan pŋaş *Bgah, pwalan bkow na pdo kahajan uleef, aşē waan udooni, uunji uneenan uleef pdo uko wi uŋaluŋ.

3

Pmēban Ubida uhalu unwoon ŋi Krittū

¹ Jibi nanaŋiŋ ŋi pkeŋ na *Krittū, nadoon kala iko yi baŋi keeri, di Krittū awoon aŋo ŋi kadeenu ki Naşibaŋi.

² Naŋuun uşal wi nan ŋi iko yi baŋi, nawut yi mboş.

³ Hēnk di uwoon, nakeŋi, kē ubida wi nan umenana na Krittū du Naşibaŋi.

⁴ Krittū awoon ubida wi nan na manjoonan. Unuur wi akwinaniin, an kak napēn kawinana na a ŋi mndēm mi nul.

⁵ Nafiŋan keeri ŋi mnwo mi nan iko yi mboş yi uleef uŋaluŋ. Iko mēnt yii yi : pekadu di piinŋ, ubida uŋop, pŋal iko iwuŋaan, pbi kaŋu ŋu uşal na uhaaş bti ŋi uko, pŋeebar iko, ŋiki ankaan ado haŋ aji dēman iko yuŋ ji Naşibaŋi i i akdēmanuŋ.

⁶ Iko itēnt yaŋ ijaan iŋij udeeb wi Naşibaŋi [ŋi banjaan bado ya].

⁷ Iko yaŋ yi yi najaan nado ŋfa, wi ikŋonun ŋbida ŋi nan.

⁸ Kē hēnkuŋ, napēnaan iko yaŋ bti ŋi ubida wi nan ; nawutan kado kadeebaŋ, kado kahank ŋaan ŋi kaŋēb, kawo na bjooŋ ; nawutan kado kakarad, uŋuŋ ulon ukowēdēnaan uwutan kapēn ŋi mntum mi nan.

⁹ ŋŋilan ŋawutan kawo ŋi ptofan, ŋiki nawo hēnkuŋ baŋaan bahalu banwoheşuŋ ubida wi baka ujon na iko iwuŋaan yi wa.

¹⁰ Nawohara hēnkuŋ ubida uhalu, wi Naşibaŋi awulanaŋ abot aji ŋelēs wa ŋyaaş bti kē nado naam na a, ul anŋakanan, nahilna name'a bnuura.

¹¹ Hēnkuŋ uunkak aka *nayuday na awoon aanwo nayuday, anwaliin *katēmp na anwoon aanwala ka, ŋaan i uŋeeh, kēme anwoon aamme nin uko ulon ji baŋaan biki utaak wi Fit, ŋaan i bakjuukntēnuŋ ŋi ulemp kēme ŋaan najeeh ; *Krittū ŋaŋ akaan udooni abot awo ŋi baŋaan banfiyaarulun bti.

¹² Wi Naşibaŋi adatanan kē nawo biki nul, kē abot aŋalan, nadoon kaŋaaga, nado kaŋēnkar, nabot nado kawalan ikow. Nawoon baŋaan banjoobun ikow banwoon baanji bataran.

¹³ Nadoon kamiirad, woli atēntan alon adolan uko ulon, nawuladēn iŋeen, namiirad. Jibi Ajugun amiiranan, an kak, nadoon kamiirad.

¹⁴ Kē uko undēmnuŋ maakan uwo naŋalad, uŋal ujaan udolan namēbandēr bnuura.

¹⁵ Btiinkar bi *Krittū aŋijuŋ ŋi an badoon kaŋonan ŋhaaş. Naşibaŋi aŋijan ŋi btiinkar mēnt nahilna nawo uleef uloolan. Nadoon kabeeb Naşibaŋi ŋnuur bti.

¹⁶ Uŋuŋ wi Krittū utum ŋi an! Nadoon kajukandēr, kaŋēnkar kawutna kajot ŋi buŋaan. Nadoon kado haŋ na uşal untuŋa bti, kayeeh Naşibaŋi na iyeeh yi pŋaamarēn na iyeeh yi pdēman Krittū, *Uhaaş wi nul uŋu'an iyeeh mēnt ŋi bkow.

¹⁷ Uko bti wi nahilanuŋ kaŋuŋ kēme kado, nadolan wa ŋi katim ki Yetu Ajugun. Naŋēpnan ŋi a nado kabeeb Naşibaŋi Aşin nja.

Mnwo mi banfiyaaruŋ

¹⁸ An baat nadoon katiink bayinan, ji baŋaan banwoon biki Ajugun.

¹⁹ An biinŋ naŋalan baharan nawut kado kalēbar na baka.

²⁰ An bapoŋ, nadoon katiink bajugan ŋi iko bti ; uko mēnt wi wi Ajugun aŋaluŋ.

²¹ An başın bapoş, nakbubara kado kadeebaşan babukan ji babi bawu-tandêr.

²² An balemp, nadoon katiink  i iko bti biki naklemparun  i mboş  i. Nawutan kado kado han  iki batenan k eme woli nala pwinana bnuura  i ba aaş. Nadoon kado han na uhaaş ujint wi ba aaş banwoon baa n oom Ajugun.

²³ Ulemp wi bahilan kaşu'an nadoon kado wa na uhaaş unuura ji nawo wo  i plempar Ajugun.

²⁴ Nameen k e Ajugun atuuman na iko inuura yi ahankun banwoon biki nul. Na manjoonan *Krittu Ajugun i i naklemparun.

²⁵ K e  aaş ankdolun bu aan alun kayeenk uko wi bu aan m ent baktijun, k e nin bpa şer baankwo da.

4

¹ An biki baklemparun, nawoon batool na banklemparanan nabot nam eban baka bnuura. Nameen k e an kak, naka alon k e awo Ajugan du ba i duu .

Uko wi pdo

² Nam ebaan naliint  i p nehan Naşiba i, nawoon bten naşu iba   i uko m ent,  i pdo kabeeba.

³ Woli na nehan, na nehand erun kak Naşiba i ajeehan bgah bi ulemp wi p up U up wi nul, nhilna ndo ka iiniyaan uko wi *Krittu umbiin amena un uun k e nwo ukalabuş.

⁴ Na nehaan nhil ndo kamee an wa, jibi nwoon i kado.

⁵ Woli nawo na banwoon baanwo biki Krittu, uko bti wi nakdolun nadoon kado wa na uşal untu a,  yaaş bti wi nahilanun.

⁶ N up  i nan  awoon  nuura,  ataab pnam, nabot nahil pteem andoli bnuura.

Pwul mboş pba n saani

⁷ K e Tişik, ayi  nja i mmaganun anwoon nalempar *Krittu na manjoonan, i njan kagakand eraan kalempar Ajugun, a upan jibi nwoy i  i bti.

⁸ Dyila du an, ahilna a upan jibi  wo i  i abot at n enan.

⁹ Onetim kak, ayi un na manjoonan i mmaganun amp nnun du an agakand er na a. Ba upan uko bti unkt epun  i.

¹⁰ Arittarkut anwoon  i na nji  i ukalabuş, na Markut ayi  Barnabat bawulan mboş. Name uko wi nawoon i kado woli Markut abi du an : nam ebana bnuura.

¹¹ Yetu i bajaan badu Yuttut akak awulan mboş. Bukal bawajan   a   i bayuday banfiyaarun *Krittu, bajaan balemp na nji pa *P ih pi Naşiba i ; baji bat n en n.

¹² Epafrat anwoon i ubeeka wi nan akak awulan mboş. Awo nalempar Yetu Krittu abot aji bi taman taman  i pdo ka nehand eran Naşiba i nahilna nam eban naliint, najij  i pfiyaar, nabot nado kado uko bti wi Naşiba i analan.

¹³ D up aji dmaar uko wi : Aji noor maakan  i uko wi nan na wi biki ubeeka wi Lawoditiya na biki ubeeka wi Yerapolit.

¹⁴ Luk kak nakuraar i  maganun na Demat bawulan mboş.

¹⁵ Nawulan bayi  nja biki Lawoditiya mboş. Nawulan kak Ninfa na banfiyaarun bti banjan bayitiir du katohul mboş.

¹⁶ Woli najuk uko wi mpiitana , nakaan nado banfiyaarun banwoon Lawoditiya bajuk wa. An kak nakaan najuk uko wi nji kapiitun biki Lawoditiya.

¹⁷ Nakaan naji na Arkip am eban bnuura ulemp wi ayeenkun  i Ajugun.

¹⁸ Nji Pawulu kapiitanan na kañen ki naan, dwulan mboş. Naleşan kë dwo ukalabuş. Bnuura bi Naşibaŋi bawo ŋi an.

Uṭup uṭeek wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du uṭaak wi Tetalonika

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwoon kakaarta kateek ki Pawulu apiitun pntuk pi banfiyaarun panwoon du ubeeka wi Tetalonika. Pawulu abi ya da aṭup Uṭup Ulil Unuura wi Yetu Krittū (natenan ṭi Ulibra wi Ulemp wi Banjañan 17.1-10). Bañaan banfētun da baṭaṣ Krittū. Wi nwal nlon nṭaṭepun, kē bañaan balon baṣē wuuk bañaan kē balaṭ Pawulu na nanohul. Anaṭara baka. Banfiyaarun Krittū bamen Pawulu na bangakanderun na a. Na utejan kē baṣē pēnan baka ṭi ubeeka kē baya Bereya. Wi nṣubal nṭēb nṭaṭepun, Pawulu ayil Timote aya aten jibi banfiyaarun Krittū banwoon Tetalonika baduki awo. Wi ayaan abi, aṭup Pawulu aji bamēban te hēnkun, kē balon ṭi baka baṣē pok plemp kado kadeena. Baji baji Yetu abi hēnkun, kē baanuma plemp. Balon ṭi baka nḥaaṣ nḥaanṭoora na baka ṭiki bayiṭ baka na banoh baka batum bakaṭi kē Yetu aambi. Uko mēnt ukaan kē Pawulu apiit baka katēntēn baka abot aṭup jibi ubi wi Yetu uklun kawo na jibi akdolun na banfiyaarulun. Hēnk, bahinan kahaṭ kē bawo na Ajugun unuur undoli.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ (1.2-3.13)
2. Pfiyaar pi bañaan biki Tetalonika bafiyaarun (1.2-3.13)
3. Ubida unlilun Krittū. (4.1-12)
4. Phaṭ kē Krittū abi (4.13-5.11)
5. Pṭaṅ na pwul mboṣ pbaañṣaani (5.12-28)

¹ Nji *Pawulu, na Filwanut*, na Timote nḥkpiitanan, an banfiyaarun nanwoon du Tetalonika amēban Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu Krittū Ajugun. Nñehan baka bawulan bnuura babot bajoobṭēnan nḥaaṣ.

Mnwo na pfiyaar pi biki Tetalonika

² Nñenji nṭaṭna pbeeb Naṣibaṭi nwal bti pa an bti, wi njaan nḥeṣan woli nñehana.

³ Na manjoonan nji nḥeṣ ṭi kadun ki Naṣibaṭi anwoon Aṣin nja jibi pfiyaar pi nan pawinaniin ṭi udo wi nan, jibi natamanun ṭi bñalad na jibi namēbanun aliintan ṭi mnḥaṭ mi nahaṭun Yetu *Krittū Ajugun.

⁴ An bayiṭun biki Naṣibaṭi anjalun, nḥme kē nadatanaa.

⁵ Na manjoonan, wi nḥbiin du an adiimanan Uṭup Ulil Unuura, nḥendiimanan wa na mntum ṭaṅ, name wa kak na mnḥina mi udo wi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi. Nwin nja bti kē uṭup mēnt ujoonani. An name jibi nḥwoori ṭi ptoofan pa bnuura bi nan.

⁶ Kē an, nakak awo ṭi pdo ji un, na ji Ajugun. An nandoon awo wo ṭi unoor uweek, nayeek uṭup wi Naṣibaṭi na mnḥilan mi Uhaaṣ wi nul ujaan uwul.

⁷ Kē hēnk di di nakakun awo bankdiimanun banfiyaarun biki nṭeak nḥi Matedoniya na Akayi bti, bgah bi pṭaṣ.

⁸ Du an na manjoonan di di uṭup wi Ajugun upēnnun, utiinkana du Matedoniya na Akayi. Mēnt dul da ṭaṅ, baṭup ṭi dko bti jibi nafiyaari Naṣibaṭi, kē nḥendo ka uko uṭup.

* **1:1** *Filwanut*: balon baji badu'a kak Filat.

⁹ Hënk di uwoon, bukal ti ñleef ñi baka baɗup jibi namëbanuñ un wi ñbiin du an, jibi nayaañ du Naşibaŋi aduk ñntonj alempar Naşibaŋi anwoonj najeb, anwoonj Naşibaŋi na manjoonan,

¹⁰ kayoonkna ubi wi Abukul Yetu ankluj kawoona baŋi, i anaŋanuñ ti pkeŋ, ankbuuranuñ nja ti udeeb unkmbiin.

2

Ulemp wi bi Pawulu du ubeeka wi Tetalonika

¹ Na manjoonan an bayiŋun ti *Krittü, name an ti ñleefan bnuura kë ubi wi nun du an uunwaanj udooni.

² Name kak kë bahajanun akuŋ akarun du ubeeka wi Filip. Kë ñşë yeenkna ti Naşibaŋi mntëñ mi ñhilni aŋupan Uŋup Ulil Unuura wi bañaan batum badoon adola do na un maakan.

³ Nŋup ñi nun ñaanwo ñi mnlafren, abot awo ñëmbi bi na uşal uwuŋaan, ñëmbi bi na kaguuru!

⁴ Naşibaŋi atenun ten awin kë ñhilani aşë wulun Uŋup Ulil Unuura, ukaanj kë ñkŋup wa. Nënla la plil bañaan, Naşibaŋi ammeenj ñhaaş ñi nun i i ñklaanj plil.

⁵ Name kë ñëmbaan kawoha na nŋup ñtaab ñi kaguuru, këme aŋup ñŋup kahilna kaka uko ulonj ; Naşibaŋi ame kë uwo manjoonan.

⁶ Nin ñënla pdëm ti ñaanj, ti an këme ti balonj.

⁷ Ndo hilan lah kabi ji bañaanj baweek, kayuujan kë ñwo *banjañan biki Krittü ; aşë baa ŧëp ŧëp abi na pjoob bkow, awo jibi ñaaŋ ajaanj aboof abukul.

⁸ Nñalan ñal maakan adoo hilan kawo ñënklinj linj ti pŋupan Uŋup Ulil Unuura wi Naşibaŋi ŧañ, ma kakeŋaran, ŧiki nakak bañaanj biki ñmaganuñ maakan.

⁹ An bayiŋun, ñfiyaar kë naleş bnuura ulemp na unoor wi nun : ñlemp nfa na utaakal kawutna kawo pkuñ pa nin ñaanj alonj wi ñkŋupanaj Uŋup Ulil Unuura wi Naşibaŋi.

¹⁰ Nawin bti, kë Naşibaŋi akak awin jibi ñbiin awo na an nanfiyaaruñ: ñwo bañaanj bajinj baŋool, biki ñaanj awoonj aanhil pŋup uko uwuŋaan ti baka.

¹¹ Name bnuura kë ñwo na an bti jibi aşin napoŋ ajaanj awo na abukul ;

¹² ñji ñtëñtënan, kajakan namiir, kajakan naŋu kabaŋ, nahilna ti mnwo mi nan nado kado iko yi Naşibaŋi aŋaluñ, ul anku'd'ananj ti pşih pi nul nabot nawo na mndëm mi nul.

Pfiyaar na kamiir ki banfiyaaruñ biki Tetalonika

¹³ Uko unkaanj kak kë ñëñji ñŋañan pbeeb Naşibaŋi wii wi : wi nayeekunj uŋup wi Naşibaŋi wi nŋupanaj, naanyeenk wa ji uwo uŋup wi ñaanj najën, nayeek wa ji uwo uŋup wi Naşibaŋi. Kë uwoha uŋup wi Naşibaŋi na manjoonan, uŋup mëñŋ uklempunj ti an nanfiyaaruñ.

¹⁴ An bayiŋun ti *Krittü, hënkunj nawo ji banfiyaaruñ Yetu Krittü, bañaanj biki Naşibaŋi na manjoonan, banwoonj du utak wi Yuda : nahaj ti iñen yi biki utak wi nan jibi bahajuñ ti iñen yi biki utak wi baka.

¹⁵ Bañaanj mëñŋ bado kë bafinj Yetu Ajugun na *baŋupar Naşibaŋi, un kak bahajanun. Baanji bado uko wi Naşibaŋi aŋaluñ abot aşoor bañaanj bti.

¹⁶ Bado na pñeeanan pŋup banwoonj baanwo bayuday uŋup unkbuuranuñ ; hënk na ñwal bti baji bahoŋalëş ipekadu yi baka. Kë hënk di udeeb wi Naşibaŋi umobuñ baka hënkunj.

Pawulu aŋal pkak du biki Tetalonika

¹⁷ An bayiŋun ti *Krittü, ñbi wo i kadukan ñwal ñlonj. Name bnuura kë ñleef ŧañ ñadukanaj, ñhaaş ñi nun ñaduka na an. Nñuhan maakan, aŋal maakan pwinan.

¹⁸ Ké hēnk, n̄jal pbi du an, n̄ji Pawulu ti uleef naan n̄yaaş n̄tum ddo na pbi du an, ké *Fatana aşē neenanun.

¹⁹ Na manjoonan, an bē mēnt̄ nin n̄aañ aloñ, nawoon̄ mnhañ na mnlilan mi nun, an nakdiimanun̄ ké ulemp wi nun uwo unuura wal wi Yetu Kritt̄u Ajugun akluñi kabi.

²⁰ Aa, nawoon̄ mndēm na mnlilan mi nun!

3

Timote nayili

¹⁻² Ukaañ ké n̄ēnkak ahilan pyoonk, aşē şal aji nyil Timote ayiñ n̄ja ti *Kritt̄u du an kaşē kaduka du ubeeka wi Atenay un bukal bukal. Timote mēnt̄ aji lempar Naşibañi na un ti p̄şup Uşup Ulil Unuura wi Kritt̄u. Nyila, abi du Tetalonika aţēnkan abot atēñţēnan ti p̄fiyaar pi nan,

³ n̄haaş n̄aţoora na an b̄ti nawole ti unoor wi n̄woon̄ wi. Name bnuura ké unoor mēnt̄ uwoon̄ kafah ki nun.

⁴ Wi n̄biin̄ awo na an, n̄şupan ké n̄luñ kado kahaj, ké mn̄haj mēnt̄ mambanun̄ n̄ta hēnk, ké namee.

⁵ Ukaañ ké wi n̄woon̄ mēnkak ahilan pyoonk, ké nyil Timote du an, kahilna kame me nahuma n̄fiyaar Yetu Kritt̄u. Dbi lēnk aji me *Untaayi Uweek uguuran katok ulemp wi nun!

Pbeeb Naşibañi ti uşup ulil wi n̄tiinkun̄

⁶ Ké hēnkun̄ wi Timote awoonun̄ du an, aşupun uşup ulil ti p̄fiyaar pi nan na ti b̄ñalad bi nañaladun̄. Akak ajakun̄ aji n̄aji nales uko wi nun na mnlilan akuñ anuhun̄ jibi un̄ n̄nuhanan̄.

⁷ An bayiñun̄ ti *Kritt̄u, p̄fiyaar pi nan patēñţēnun̄ ti unoor na manţaaş b̄ti mi n̄woon̄.

⁸ N̄hefēñţ hēnkun̄ wi namēbanun̄ ti Ajugun.

⁹ Ké hum di di n̄hilanun̄ kabeeb Naşibañi kadoo kakēşan ti uko wi nan? Nawulun̄ mnlilan mnweek ti kadun ki nul.

¹⁰ Nfa na utaakal, n̄ji n̄taman kañehana, aţēnun̄ n̄kak n̄winan, n̄hilna n̄jukanan̄ iko indukiin̄ kaliintanaan p̄fiyaar pi nan.

¹¹ N̄ñehan Naşibañi Aşin n̄ja ti uleeful, na Yetu Ajugun badolun̄ n̄hil n̄bi du an.

¹² N̄kak añehan Ajugun ado nado kanjaladaara n̄jalad pya, nabot nañal bañaan̄ b̄ti jibi un̄ n̄ñalan̄.

¹³ Hēnk nawo bañaan̄ banwoon̄ baanwo na nin buţaañ dloñ, bañaan̄ bajint̄ piş ti kadun ki Naşibañi Aşin n̄ja, wal wi Yetu Ajugun akluñi kabi na bañaan̄ b̄ti banwoon̄ biki nul. [Uwo han̄.]

4

Mnwo manlilun̄ Naşibañi

¹ An bayiñun̄ ti *Kritt̄u, n̄baañşaan̄ kaji na an, nado kajuk ti un̄ jibi nawoon̄ kado, kadoo kanjalana du Naşibañi. N̄me na manjoonan̄ ké nado bi kado han̄, ké n̄şē n̄ñehan abot akooñan̄ ti katim ki Yetu Ajugun : nakaan nataman maakan̄ ti pdo han̄.

² Name iko yi njakanan̄ nado kado ti katim ki Yetu Ajugun.

³ Uko wi Naşibañi añaluñ uwo : nawo bañaan̄ bajint̄ piş, banwoon̄ baanwo ti ubida uşop.

⁴ Ñaaŋ andoli awo kame jibi akwoon na ñaaŋ, kamëban uleef ti pekadu di piint*, awo i kawo ñaaŋ najint piş, kabot kawo na a kē nin alon aanka uko ulon uŋup ti mnwo mi nul.

⁵ Aankwut unjal uwuŋaan uyoha jibi banwoon baamme Naşibaŋi bajaan bado.

⁶ Kē ti uko mēnt alon awutan kaguur aŋenŋul kēme kadola uko unkde'ulun ŋiki Ajugun aji weŋan bankjubanuŋ haŋ, jibi ŋdoon abi ŋupan abot ayuujan bnuura.

⁷ Na manjoonan, Naşibaŋi aandu nja pa ŋwo ti ubida uwuŋaan, adu nja pa ŋwo baŋaan bayimanaan, bajint piş.

⁸ Ukaan kē ñaaŋ ampokun pjukan pi, mēnt ñaaŋ i i apokun, Naşibaŋi a, ul anwulanaŋ Uhaaş wi nul.

⁹ Naannuma bapiitan uko ulon ti bŋalad, ŋiki an ti ŋleefan najukna ba du Naşibaŋi.

¹⁰ Nado bi kado do haŋ na bayit nja bti ti utaak wi Matedoniya bti. Kē ŋşē kooŋan nataman maakan kak.

¹¹ Naŋuun kabaŋ ti pwo bnuura katiinkar, kawut pdo kaneej ti iko yi baŋaan bampaŋi ; uko wi nanumiinŋ nayikajëran wa, jibi ŋjakaanŋ.

¹² Woli nado haŋ, biki bdig bamaganan nabot kawo naanknuma nin ñaaŋ alon aŋenkan.

Ubi wi Krittü

¹³ An bayiŋun ti Krittü, ŋŋal name manjoonan ti uko wi bankeŋun, nawutna kajooŋan ji banwoon baanka mnhaŋ.

¹⁴ Ŋfiyaar kē Yetu akeŋi, abot anaŋa ti pkeŋ, kē hēnk di di ŋkaanŋ afiyaar kē banfiyaarulun aŋē keŋ, Naşibaŋi alun kanaŋan baka, bawo na Yetu te mnŋo.

¹⁵ Uko wi ŋkŋupanaŋ hēnkun uwo uŋup wi Ajugun : nja ŋkhumun bajeb te wal wi Ajugun akbiinŋ ŋenkwō ti kadun ki baka.

¹⁶ Hēnk di uwoon, wal wi Ajugun akdolon pdiim kaŋup kē wal ubani, wal wi pdiim pi uwanjuŋ uweek paktiinkaniinŋ, wal wi plul pi Naşibaŋi paktiinkaniinŋ, Ajugun ti uleeful awalnaana baŋi, bankeŋun afiyaar ul Krittü banaŋa duna ti pkeŋ.

¹⁷ Wal mēnt un ŋnhumun bajeb, ŋnaakiir na baka kadeeŋana du kanfēlun kaya kayit na Ajugun du bko duuŋ. Hēnk ŋşē ŋwo na a te mnŋo.

¹⁸ Nadoon katēŋtēn keeri batēŋtan na uŋup mēnt.

5

Pwo bten

¹ An bayiŋun ti *Krittü, naannuma baŋupan wal wi uko mēnt ukdolaniinŋ.

² Name bnuura an ti ŋleefan kē unuur wi Ajugun ubi jibi nakiiŋ ajaanŋ abi na utejan.

³ Wal wi baŋaanŋ bakjakunŋ : « Ŋhaaş ŋi nja ŋaŋooraa, nin uko ulon uunkdanŋ danŋ » wal mēnt wi wi pŋoka pweek pakkurunŋ kur kajotna baka, jibi mnhaŋ manjaanŋ mambi ti ñaaŋ anwoon na kayinŋ. Nin ñaaŋ aankbuur ti pŋoka mēnt.

⁴ Kē an bayiŋun, naşē wo naanwo ti bdēm, unuur waŋ udoo ukuran kur ji nakiiŋ.

⁵ Na manjoonan, an bti nawo babak bjeehi, babak pnak. Ŋnwo biki utejan, biki bdēm.

⁶ Nawulēn ŋwut kaŋoyēnt keeri ji bukundi ; nawulēn ŋwo bten, ŋwut kakuj.

* **4:4** Ñaaŋ andolonŋ awo kamëban uleef ti pekadu di piint; balonŋ baji ti kē Pawulu aji : *Ñaaŋ andolonŋ awo kame jibi akwoori na aharul.*

7 Banjoy, utejan wi wi bajaan banjoyënt ; kë badaan, utejan wi wi bajaan bakuj.

8 Kë nja, njanwoon biki pnak, njanwo kakuj ; nawulën njej pfiyaar na bnjalad ndo kamiša kančak ki bangoli, njej mnhač mi njan kabuur ndo utepi unčak.

9 Na manjoonan, Našibači aandat nja pa udeeb wi nul umob nja, adat nja nkaana mbuur či Yetu Krittü Ajugun,

10 ankečarun nja njanhila njanwole bajeb këme baket njanwo bajeb na a.

11 Ukaan kë andolun awo i katënčtën atënčul, kabot kačënka jibi nadoon abi kado do.

Pjukan pbaaňsaani na pwul mboš

12 An bayičun či *Krittü, njanhehanan nado kado han, namëban bnuura baweek biki Ajugun ačun či kadunan, banjaan bahaaharan maakan kabot kačupan uko wi nawoon i kado.

13 Ulemp wi baka ukaan kë nawo biki kamëban baka kabot kanjal baka bnuura. Natiinkaran an bti.

14 Nkoočan an bayičun, nakakaan baňaan banwoon či ubida uwučaan či bgah, natënčtën banjaan balënk, natënkam bambiišniin, nawo kado kamiir baňaan bti.

15 Načafaraan njaan akakan bučan bi badolulun ; nadoon kado bnuura unuur unjinti, nabot nado kado ba či ptoofan na či baňaan bti.

16 Najaan nawo či mnlilan njanuur bti ;

17 nakčañna pňehan Našibači ;

18 nadoon kabeeba či iko bti. Uko mënt wi wi Našibači anjalun pa an namëbanun Yetu Krittü.

19 Nakneenan *Uhaaš wi Našibači unwoon či an ulemp,

20 nawutan kabeeh nčup njan Našibači awulun baňaan balon ;

21 natenan bnuura nčup bti : njanwoon njanuura, namëban nja ;

22 nalowan uko bti unwoon uwučaan.

23 Dňehan Našibači anjaan ačooran nja njaaš, adolan nawo baňaan bjint piš, amëban bnuura njaaš njan nan, njašal njan nan, njanleef njan nan, nahilna unuur wi Yetu Krittü Ajugun akbiin nawo baňaan biki bawoon baankwin nin bučan dlon či baka.

24 Andu'anan ado uko mënt ; aji do uko wi ajakun.

25 An bayičun, an kak naňehandërun Našibači.

26 Najakan na bayič nja bti kë njanmook baka bnuura.

27 Dkoočan či katim ki Ajugun, naleyirën bayičun bti uko wi njanpiitun wi.

28 Dňehan Yetu Krittü Ajugun awulan bnuura bi nul.

Uṭup utëbanṭën wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfëṭun du uṭaak wi Tetalonika

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwoon kakaarta katëbanṭën ki Pawulu apiitun pntuk pi banfiyaarun panwoon du Tetalonika. Akak aṭup baka kak ubi wi Krittü na jibi banwoon baanfiyaara bakbaañsaanun. Balon ṭi ubeeka mënṭ baji Krittü adobi bi bi, kë balon baji kë uundobi wo, kë unuur uşë ñog. Banjakun aji unuur uñogi baankak adi plemp, baji baannuma plemp wi Krittü akbiin hënkun. Kë başë ji baya kade du banjaan balemp. Uko mënṭ ukaan kë Pawulu apiit baka kadiimanaan baka kë ñaan aji wo kadeena ujënk wi nul. Akak aji na baka bamëban baliint woli bawo ṭi mnhaj babot bado kado bnuura wal undoli.

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboş (1.1-2)
2. Ubi wi Krittü ukakan iko bti ṭi bgah (1.3-12)
3. Ajugun Yetu Krittü aandobi kak (2.1-12)
4. Pmëban kaliint ṭi pfiyaar (2.13-17)
4. Pñehan Naşibaṭi na Ulemp (3.1-15)
5. Pwul mboş pbaañsaani (3.16-18)

¹ Nji *Pawulu, na Filwanut*, na Timote nkpiitanan, an banfiyaarun nanwoon du Tetalonika amëban Naşibaṭi Aşin nja na Yetu *Krittü Ajugun.

² Nñehan Naşibaṭi Aşin nja na Yetu Krittü Ajugun bawulan bnuura babot baṭooranan nḥaaş.

³ An bayiṭun ṭi Krittü, nwo i kado kabeeb Naşibaṭi nwal bti ṭi uko wi nan. Uṭaan na ndo han, ṭiki pfiyaar pi nan padëma dëm pya kë an bti nabot aṅaladaara nḥalad maakan.

⁴ Uko mënṭ uṭu kë nji nṭup uko wi nan ṭi kadun ki banfiyaarun Naşibaṭi bti na mnlilan. Nji ndo han ṭiki baji bahajanan kë an naşë mëbanaara mëban aliintan ṭi pfiyaar pi nan aji namiir ṭi unoor bti.

⁵ Uko mënṭ bti uyuuḡ kë pwayëş pi Naşibaṭi pawo ptool : uwoo nahilna nawo bañaan bantaanun na pneej du pşih pi Naşibaṭi pi nakhajarun hënk.

⁶ Kë jibi Naşibaṭi ajaan ado uko utool, aṭu bankhajananan mnhaj ;

⁷ an nankhajun hënkun, naluḡ kanoorfën na un. Uko mënṭ udolana wal wi Yetu Ajugun akwinaniin kapëna baṭi na nwanjut ni nul njanwoon na mnhina,

⁸ kawo ṭi bdoo bweek. Abi pweṭan banwoon baamme Naşibaṭi abot awo baanji başaş Uṭup Ulil Unuura wi Yetu Ajugun.

⁹ Bakoba kakob kanwoon kaankba, kalow kaara di Ajugun, kalow mndëm na mnhina mi nul.

¹⁰ Wal wi akbiin, ṭi unuur mënṭ, bañaan banwoon biki nul bti[†] badëmana, banfiyaarulun bti bamaṭa. An nawo ṭi bukuḡ mënṭan ṭiki nafiyaar uko wi nṭupanan ṭi a.

¹¹ Uko mënṭ ukaan kë nji nñehandëran Naşibaṭi nnuur bti, nahilna nawo bañaan bantaanun na mnwo mi adu'anan. Nji nñehan ado na mnhina mi nul natum na uşal wi pdo bnuura abot ado pfiyaar pi nan pawinana ṭi udo wi nan.

* **1:1** *Filwanut*: Balon baji badu'a kak Filut. † **1:10** *Bañaan banwoon biki nul* : Balon baji baṭiiniyaan njanjut.

¹² Hēnk, nadēman Yetu Ajugun, abot adēmanan. Uko mēnt ūkyuujun kē nayeenk bnuura bi Našibaṭi na bi Yetu Krittu Ajugun.

2

Ji ubi wi Ajugun

¹ An bayiṭun ṭi *Krittu, kē ṭi uko wi ubi wi Yetu Krittu Ajugun na jibi ṛkyitun kaṅoga, ṛkooṭan kooṭ,

² ṛṣal ṛji nan ṛjawutan katar kagutla kēme nayewla woli aloṅ ajakan unuur wi nul ubani. Nakfiyaar baka woli badoo ji Našibaṭi aṭupun baka, woli baṭup uko mēnt ṭi kadunan, kēme baji ṛpiitun baka, nakfiyaar baka.

³ Nakdi nin ṛnaaṅ aloṅ adaaran ṭi uko undoli. Ji unuur mēnt udo kaban, baṅaaṅ bapok Našibaṭi kalowa, ṛnaaṅ i buṭaan anwoon i kayeenk kakob kawek abot apēn awinana.

⁴ ṛNaan mēnt ajaan anaṭara uko bṭi wi bajaan bado Našibaṭi kēme wi bajaan badēman. Adoo ya te kado kaṭo du *Katoh Kaweek ki Našibaṭi kaji ul awoon Našibaṭi.

⁵ Naleṣan bnuura kē dṭiiniyaan uko mēnt na an wi nhumun na an.

⁶ Hēnkun kē naṣe me uko ummēbanun ṛnaaṅ mēnt kē aando pēn awinana, kayoonk unuur wi nul uban.

⁷ Na manjoonan, mnhina mi ṛnaaṅ i buṭaan mammeniin mando bi kalemp lemp. Wal wi bakpēnanun ammēbanulun ṭaṅ,

⁸ wi wi akpēnun kawinana. Yetu Ajugun abi wal mēnt na mndēm mi nul katoka na uyook umpēnnun ṭi mntumul kaba na a.

⁹ ṛNaan i buṭaan mēnt abile, abi na mnhina mi *Fatana, ado uko uweek maakan, mlagre na iko iṅoṅarēnaan kaguurna baṅaaṅ.

¹⁰ Aṭēpna ṭi iko yi kaguuru kado bankneemun buṭaan ṭiki baanyeenk manjoonan abot awo baanjal ma, mul manwoon lah i kabuuran baka.

¹¹ Ukaaṅ kē Našibaṭi ayil du baka mnhina mankneemanun baka, bahilna bafiyaar ṅṭilan.

¹² Hēnk baṅaaṅ bṭi bampokun pfiyaar manjoonan aṣe lilan ṭi uko unwoon uunwo uṭool, Našibaṭi akob baka.

Pmēban kaliint ṭi pfiyaar

¹³ An bayiṭun biki Ajugun anjalun, ṛwo i kado kabeeb Našibaṭi ṛnuur bṭi ṭi uko wi nan. Nawo ṭi bateek biki Našibaṭi adaturun abuuran, *uhaaṣ wi nul udolan kē nawo baṅaaṅ bayimanaan, nafiyaar manjoonan.

¹⁴ Uko mēnt wi wi aduuranan wi ṛṭupanan Ṫuṭup Ulil Unuura nahilna nayeenk mndēm mi Yetu *Krittu Ajugun.

¹⁵ An bayiṭun, namēbaan keeri naliintan nado kaṭaṣ bnuura udolade wi ṛjukananan wal wi ṛwoon du an, kēme wal wi ṛpiitanan piit ṭi wa.

¹⁶ ṛNṛehan Yetu Krittu Ajugun ul ṭi uleeful, na Našibaṭi Aṣin nja anjalun nja abot aṭooran nja ṛhaaṣ te mnto akuṭ aṭēpna ṭi bnuura bi nul awulun mnhat ṭi iko inuura inkmbiin,

¹⁷ aṭooranan ṛhaaṣ abot adolan naliint ṭi uko bṭi wi nakdolun abot aṭup unuura.

3

Pṛehandēr bi Pawulu

¹ An bayiṭun ṭi *Krittu, ṛbaaṅṣaan kaji na an naṅehandērun Našibaṭi, uṭup wi Ajugun uhilna udo kaniinka niink dko, baṅaaṅ badoki bawin mndēm manwoon ṭi wa jibi an nadolun.

² Nañehandërun kak Naşibaţi ado nbuur ţi iñen yi bañaan banjoţ bado buţaan ; na manjoonan mënţ bañaan bti bafiyaaruluŋ.

³ Ajugun aji do uko wi ajakuŋ: adolan naliint ţi pfiyaar pi nan kabot kabuuranan ţi *nawuţaan.

⁴ Kë ţi uko wi nan, nfiyaar ţi Ajugun kë uko wi nŋu'anan pdo naji nado wa, abot aluŋ kadola do wa.

⁵ Nñehan Ajugun adek nhaaş nji nan ţi pñal Naşibaţi na ţi pmiir ji Krittu.

Pŋu kabaţ ţi ulemp

⁶ An bayiŋun ţi *Krittu, ţi katim ki Yetu Krittu Ajugun nŋu'an nalow ñaan anwoon ţi mnwo mnwuţaan, manwoon maanţok na udolade wi nayeeknuŋ ţi un.

⁷ Name bnuura jibi nawo i kaligşënun. Wi nwoon du an, naanwinun kë nwo ţi mnwo mnwuţaan.

⁸ Nñnji na nin ñaan alon awulun nde, nbaa tęp tęp ataman ţi unoor, alemp pnak na utejan kawutna kawo pkuŋ pi alon ţi an.

⁹ Uko wi nwoon uŋenun kë nñhil lah kaji han, aşë njal mnwo mi nun manwo uko wi nakdoon kaligşën.

¹⁰ Hënk di uwoon, wi nwoon na an nŋupan aji : « Anwoon aandi ulemp awutan kade. »

¹¹ Kë nşë tiink kë ţi an, uka biki mnwo manwoon mnwuţaan, bañaan banwoon baandi ulemp aşë ji baneejan mntum mi baka ţi uko unwoon uunkten baka.

¹² Nkooţ bañaan bakan mënţan ţi Yetu Krittu Ajugun bado kalempar na byompan uko wi bakdeen.

¹³ Kë an bayiŋun, nawutan kado kayoont iñen ţi pdo bnuura.

¹⁴ Woli alon ţi an apok ptaş uko wi npiitun ţi, naŋupan wa naşë nawut kaka nin uko ulon na a, ahilna akowa.

¹⁵ Kë naşë wo biki kawut pjeja ji ñaan i naşooraduŋ, naŋiiniin na a ji ayiŋan, nakakana ţi bgah.

Nŋup nbaaŋşaaani

¹⁶ Nñehan Ajugun anjaan aţooran bañaan nhaaş, aţooran nja nwal bti na ţi iko bti. Awoon na an bti.

¹⁷ Npiit nbaaŋşaaani nji, nji Pawulu dpiitun nja na kañen ki naan. Hënk di di njaan kado ţi ikaarta bti.

¹⁸ Dñehan Yetu *Krittu Ajugun awulan an bti bnuura bi nul.

Uṭup uteek wi Pawulu apiitun Timote

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta kateek ki pawulu apiitun Timote. Pawulu abi ya ubeeka wi Littra pṭup Uṭup Ulil Unuura. Dul di di Timote abiiñ afēt. Wi atiinkun Pawulu wi wi akakun ṭi bgah bi Krittū. Agakandēr na Pawulu n̄yaaṣ ṇṭum akak alemp na a. Woli Pawulu atiink kē pntuk pi banfiyaarun pi utaak ulon pajun pdek Naṣibaṭi kafet kēme bṭup blon bawo da, Timote i i ajaan ayil da aya ṭiini na baka kaṭaṇ baka. Abi yila du Efet aya atēṇṭēn pntuk pi banfiyaarun Krittū panwoon da. Dul di di kakaarta ki kaṭēnkulun. Aleṣana ṭi ka ajaka aya aji na banfiyaarun banwoon da balipara baṅaan bankjukanun uko umpaṭun na Uṭup Ulil Unuura. Aṭupa kak jibi banfiyaarun Krittū bawoon kawo ṭi pntuk pi banfiyaarun na jibi bawoon kadat bankwoon ṭi kadun ki baka.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pjukan pi banṭilanun aji bawo bajukan Bgah (1.1-20)
2. Hum di ṅaan awoon kaṅehan Naṣibaṭi kabot kadēmana (2)
3. Ulemp wi banwoon ṭi kadun ki pntuk pi banfiyaarun (3)
4. Ulemp wi Timote (4)
5. Baaṭ bayoṭ na bantohi (5)
6. Hum di bawoon kaṭaṇ banṅalun itaka (6)

Pwul mboṣ

¹ Nji Pawulu, nanjaṅan i Yetu *Krittū dpiitū. Naṣibaṭi nabuuran i nja na Yetu Krittū anwoon mnhaṭ mi nja baṭuun kē nwo nanjaṅan.

² Dpiitū, iwi Timote abuk naan na manjoonan ṭi pfiyaar Krittū, aṅehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu Krittū Ajugun bawulu bnuura na mṅaga babot bajoobṭēnan ṅhaaṣ.

Plipara pjukan pi baṭilan

³ Wi nji kayaan utaak wi Matedoniya, dkooṭu aji iduka du ubeeka wi Efet ihilna ido baṅaan balon banwoon da ajukan iko impaṭi baṭaṅan pdo han.

⁴ Jakan na baka bawut kabi kaduka duka ṭi ṇṭup ṅanwoon ṅaanwo manjoonan, na jibi mṅṣini manyeenkiirun. Nṭup mēnt ṅaji ṅaṭij blaṭar ṭaṅ kaduk pdo uko wi Naṣibaṭi aṅalun unjaan udolana ṭi pfiyaar Krittū.

⁵ Dṭup uṭup wi ṭiki dṅal baṅaan banfiyaarun banjalad. Uṅal mēnt uwoona ṭi uhaaṣ ujint, uṣal unuura na pfiyaar panjoonanun.

⁶ Kē banjaan bajukan iko impaṭi baṣē low uko mēnt, ukaan kē baneem ṭi bṭup banwoon baanka udooni.

⁷ Baṅal pwo bame ṭi uko wi bgah, aṣē wo baamme uko wi bajaan baṭup, wi bajaan bajukan na mntēñ mnweek.

Uko wi bgah bawoon na manjoonan

- ⁸ Nṅme kē *bgah bawo bnuura kē ṅṣē wo i kajukan ba jibi Naṣibaṭi aṅalun.

⁹ Nme bnuura kè Moyit aanwul wul bgah pa ñaaj naatool, awul ba pa bañaaj banjubanu: bampatajiin, baññoomuñ Naşibaţi, banjaaj bado ipekadu, banjaaj bakar katim ki Naşibaţi, banjaaj baţopan katoh ki Naşibaţi, banjaaj bafin başin baka, banin baka, banjaaj bafin bañaaj,

¹⁰ bankdoluñ iko iţop, banjaaj bapiinţ na biinţ ji baka kème baat ji baka, banjaaj bamob bañaaj kawaap, baţilan na banjaaj bamehna kaşè kaţilan na bañaaj bti bampokuñ pjukan pnuura.

¹¹ Pjukan mènţ pawoona ţi *Uţup Ulil Unuura wi Naşibaţi andemuñ akuţ atum na bnuura aţu'ènuñ pdo kaţup.

Ulemp wi Timote

¹² Dbbeb Yetu *Krittu Ajugun, anwulnuñ mnhina mi plempara. Atenèn, afiyaarèn aşè du'èn ndo kalempara,

¹³ nji mbiin akar ţfa katimul, ahajan banktaşuluñ, awo narjoonk, kè aşè ñagi'aan, awin kè dwo ţi kapaam awo mènfiyaara.

¹⁴ Kè hènki di Yetu Krittu Ajugun atumanaanuñ na bnuura, ado kè nwo ţi ploolan na a, nhilna nfiyaara mbot nşal bañaaj.

¹⁵ Bañaaj bti bawo kate uţup wi, ţiki ujoonani : Yetu *Krittu abi ţi umundu pa pbuuran bado ipekadu, kè nji dwoon nateek ţi baka.

¹⁶ Kè aşè ñagi'aan, aţèpna ţi nji, nwoon nateek ţi baka, kadiiman kamiir kaweeek ki ajaaj amiir bañaaj. Hènki balon baluñ kafiyaara kakaana ubida wi mnto.

¹⁷ Iwi inwoon Naşih te mnto,
iwi inwoon iinkba,
iwi i nin ñaaj alon awoon aanhil pwin,
iwi inwoon aloolan ţań,
pdèm na mndèm manwo ţi iwi te mnto.
Uwo hañ.

¹⁸ Timote abuk naan, uko wi Uhaaş wi Naşibaţi ubiin aţèpna ţi bañaaj aţup ţi iwi utèñţènu ihinan igut ugut unuura.

¹⁹ Mèbaan iliinţ ţi pfiyaar pi nu, ibot iwo na uşal unuura. Balon bapok ptaş uko wi nşal nnuura nji baka nşakakuñ na baka, ukaaj kè pfiyaar pi baka paneemi.

²⁰ Himene na Alektandër bawo ţi bukuñ mènţèn, kè nşè wutar baka *Fatana bajukna pwo baankak akar katim ki Naşibaţi.

2

Pñehan Naşibaţi

¹ Uko uteek wi nji kajunnuñ uwo pkooţan nado kañehandër bañaaj bti Naşibaţi, nakooţa aţènk baka, nado kañehana aţen ñaaj andoli uko wi anumiin, nabot nabeeba ţi iko yi adoluñ pa baka.

² Dkooţan nañehandër başih na bañaaj bti bawoon ţi pşih, nşilna nwo ţi bnuura na mñjeeh nđo kadèman Naşibaţi na nşaaşun bti nbot nđo kado iko inwoon itool.

³ Uko wi unuuriin ţi kèş ki Naşibaţi nabuuran nja, abot alila,

⁴ ul anşaluñ bañaaj bti babuur babot bame manjoonan.

⁵ Naşibaţi awo aloolan, kè ñiinţ aloolan awoon ţi ptoof pi nul na bañaaj: Yetu *Krittu,

⁶ anwuluñ uleeful bañaaj bti bahilna babuur. Uko mènţ wi wi Naşibaţi adiimanuñ ţi wal wi adatuñ.

⁷ Kë wul, ukaañ kë ndatana pwo *nanjañan kado kaɕup kabot kajukan banwoonɔŋ baanwo bayuday uko wi pfiyaar Yetu Krittɔ na uko wi manjoonan. Mënɕilan ɕilan, manjoonan mi mi nji kaɕupɔŋ hënk.

⁸ Hënk di di nɔalɔŋ biinɕ bado kañehan ɕi dko di bawohanɔŋ, badeenɔŋ iñen ijintɔ du baɕi, bawut udeeb na pɔjom.

⁹ Kë baat, dɔŋal bawohara, bawun ɔleefɔŋi baka, bawut kajotan kadun pɕiiran na pɕu irinku yi uwuuru këme plankara mnko na pñëga maakan,

¹⁰ baɕëpan ɕëp bado kado iko inuura jibi baat banfiyaaruɔŋ Naɕibaɕi bti bawoonɔŋ kado.

¹¹ ɕi wal wi pjukan, baat bawo kayomp, kabot kate bnuura uko wi baktupɔŋ.

¹² Mëndinan ñaaɕ ajukan këme aɕih ñiinɕ, awo katiimandër.

¹³ Na manjoonan, *Adam i i Naɕibaɕi aɕakuɔŋ uteek kë Ewa abaa bi.

¹⁴ Kë mënɕ Adam i i baguuruɔŋ, ñaaɕ i i baguuruɔŋ kë ado uko wi Naɕibaɕi anenanuɔŋ.

¹⁵ Kë kabuk kaɕë luɔŋ kadola abuur[☆]. Baat babuur woli bataman afiyaar *Krittɔ, aɔŋal bañaanɔŋ abot awo bañaanɔŋ banwoonɔŋ bajintɔ piɕ ɕi kadun ki Naɕibaɕi. Bawo kak kawut pdo kala pwinana.

3

Baweek biki banfiyaaruɔŋ

¹ Bañaanɔŋ bti bawo kate uɕup wi ɕiki ujoonani : woli ñaanɔŋ ala ulemp wi pwo naweek i banfiyaaruɔŋ, ala pdo uko unwoonɔŋ unuura.

² Kë naweek aɕë wo kawo ñaanɔŋ i bawoonɔŋ baanhinan pɕup nin uko ulonɔŋ ɕi a, awo kaniim ñaaɕ aloolan kalinɔŋ ɕi a, awo kawo ñaanɔŋ anɕijanɔŋ uleeful, ankaanɔŋ uɕal, kaɔŋal bañaanɔŋ, kayeenk baka bnuura, kahinan pjukan.

³ Aanwo kawo nakuj këme naɔŋal pɔjom, awo kajoob bkow, kawo bnuura na bañaanɔŋ, kalow itaka.

⁴ Awo kawo ñaanɔŋ anɕijanɔŋ katohul bnuura, kawo na bapoɕ banktiinkuluɔŋ, kawo nantohi ɕi kadun ki baka.

⁵ Na manjoonan, hum di di ñaanɔŋ anwoonɔŋ aanhinan pɕijan katohul ahiniinɔŋ kaɕijan banfiyaaruɔŋ Naɕibaɕi?

⁶ Aanwo kawo ñaanɔŋ aambaanɔŋ abi bi ɕi pfiyaar kaɕi abi adeenɔŋ iganɔŋ aɕë duknaana akoba jibi *Untaayi Uweek ukkobiinɔŋ.

⁷ Awo kawo ñaanɔŋ ɕi kadun ki banwoonɔŋ baanfiyaari, kaɕi awo ɕi mnkow ajot ɕi btaaw bi Untaayi Uweek.

Banjaanɔŋ baɕënk baweek biki banfiyaaruɔŋ

⁸ Kë hënk kak di di banjaanɔŋ baɕënk baweek biki banfiyaaruɔŋ bawoonɔŋ kawo. Bawo kawo bañaanɔŋ bantiinkaniinɔŋ, bawo kawo batool. Baanwo kadaan maakan, baanwo kawo baguurad ɕi uko wi itaka.

⁹ Bawo kamëban bnuura na uɕal ujintɔ iko yi pfiyaar yi Naɕibaɕi adiimanuɔŋ.

¹⁰ Bawo katen baka duna ji babi bado kadat baka pa bado kaɕënk naweek i banfiyaaruɔŋ. Woli bawin kë bawo bañaanɔŋ biki bawoonɔŋ baanhil kaɕup nin uko ulonɔŋ uwuɕaanɔŋ ɕi baka babaa dat baka.

¹¹ Kë hënk kak di di baat bawoonɔŋ kawo. Bawo kawo baat bantiinkaniinɔŋ, banwoonɔŋ baanji bakuutar, banɕijanɔŋ ɔleefɔŋi baka abot awo batool ɕi iko bti yi bajaanɔŋ bado.

☆ 2:15 Natanan ɕi Ujuni 3.15.

12 Ñiinṭ anjaan aṭenk naweek i banfiyaaruṅ awo kaniim ñaaṭ aloolan kalin ṭi a, kaṭijan babukul na katoḥul bnuura.

13 Bankdolunṅ bnuura ulemp wi pṭenk baweek biki banfiyaaruṅ, bañaanṅ baji bamagan baka, kakuṭ kaliint maakan ṭi pfiyaar pi bafiyaaruṅ Yetu *Krittu.

Uko wi Naṣibaṭi adiimanunṅ

14 Dpiitu hēnk, aṣe haṭ pbi du iwi ṭi ṅnuur ṅi,

15 nṣale luṅ ajon ubi, kṣe me jibi bañaanṅ bawoonṅ kawo ṭi katoḥ ki Naṣibaṭi kanwoonṅ bañaanṅ banfiyaarulunṅ, ul anwoonṅ najeb. Bamēban manjoonanṅ jibi pkumel na itap ijaanṅ imēban katoḥ.

16 Nin ñaanṅ aanhil kapok kē uko wi Naṣibaṭi adiimanunṅ unwoonṅ uko wi ṅfiyaaruṅ udēmi :

uwinana ṭi Krittu ambiinṅ awo ñaanṅ najen,

i *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi udiimanunṅ kē awo naṭool,

ul ampēnunṅ awinana ṭi kadun ki ṅwanjuṭ,

ul i baṭupunṅ ṭi uko wi nul ṭi kadun ki bawoonṅ baanwo bayuday,

ul i bañaanṅ biki mboṣ bafiyaaruṅ,

ul andeenaniinṅ ṭi mndēm.

4

1 *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṭup bnuura aji kē ṭi ṅwal ṅbaañṣaani, bañaanṅ balonṅ baankak afiyaar *Krittu, baduka ṭi ṅntonṅ ṅanjaanṅ ṅaguurad kado kaṭaṣ pjukan pi ṅa.

2 Pjukan mēntṅ bañaanṅ banwoonṅ baguuru akuṭ awo baṭilan bajaanṅ baninkan pa ṭi utaak, bakaṭ ṅṣal awo wo ji batēr ṅa na pfeeru pjeenkal.

3 Bañaanṅ bukuṅ baji bajukan kē ñaanṅ aanwo kaniim, aanwo kade iko ilon. Kē Naṣibaṭi aṣe paṣ iko yunṅ mēntēnṅ banfiyaarulunṅ abot ame manjoonanṅ bahilna bado kade ya wi bakdēmanulunṅ abeeba.

4 Na manjoonanṅ iko bṭi yi Naṣibaṭi apaṣunṅ inuuraa ; ṅenwo i ppok nin uko ude ulonṅ, ṅwo i kabeeb Naṣibaṭi ṭi iko bṭi yi ṅkyeenkunṅ.

5 Uko wi Naṣibaṭi aṭupunṅ na pñehan pi nja ṅado iko ide mēntṅ ijinṅ ṭi kēs ki nul.

Pjukan pi Pawulu ajukanunṅ Timote

6 Woli ijukan bayiṭu ṭi Yetu *Krittu uṭup wi, kwo nalemparul nanuura, kdiiman kē ikuṣnaana abot adēm ṭi ṅṭup ṅi pfiyaar, pjukan pi manjoonanṅ pi itaṣunṅ bnuura.

7 Pokan ṅṭup ṅnaaf ṅanwoonṅ ṅaanwo manjoonanṅ, ṭēpan ṭēp itaman iñog Naṣibaṭi.

8 Na manjoonanṅ ptaman kado kaṣērṅ ṣēṅan uleef panuuraa, kē ptaman kado kaṭaṣ Naṣibaṭi paṣe nuura pa iko bṭi ; pawo na kahoṅ ki ubida wi nṭa na wi faan.

9 Bañaanṅ bṭi bawo kate uṭup wi, ṭiki ujoonani.

10 ṅṭaman keeri ṅlemp ṅbot ṅgutan pa pñog Naṣibaṭi wi ṅṭuunṅ mnhaṭ mi nun ṭi a, ul anwoonṅ najeb, akuṭ awo nabuuranṅ bañaanṅ bṭi banfiyaaruṅ Krittu.

11 Uṭup wi, wi wi iwoonṅ kado kajukan kabot kaṭu bañaanṅ bṭi bado kaṭaṣ wa.

12 Nin ñaanṅ alonṅ awutan kabeehu ṭiki ihoji, kē bṭup bi nu, mnwo mi nu, uṅal wi nu, pfiyaar pi nu na pjintṅ uhaaṣ pi nu ṅaṣe wo kado banfiyaaruṅ bado kado ji iwi.

13 Ji ndo kabi, tamanṅ ṭi pleyiir *Ulibra wi Naṣibaṭi ṭi kadun ki banfiyaaruṅ, ṭi pṭup baka uṭup wi Naṣibaṭi na ṭi pjukan baka.

¹⁴ Wutan kadaayanaan uŕen wi *Uhaaş wi Naşibaŕi uŕuun ŕi iwi, wal wi uŕępnuŕ ŕi bantohi kę bapafu iŕen aŕę ŕiini.

¹⁵ ŕuun kabaŕ ŕi iko męnŕ, ulemp wi nu uhilna uya kadun, uwinana ŕi baŕaan bti.

¹⁶ Tamaan ido kalipara ŕi mnwo mi nu na ŕi pjukan pi nu, mębaan iliint ; idole haŕ kbuuran ulefu na baŕaan banktiinkinŕ.

5

Mnwo mi Timote ŕi kadun ki banfiyaarun

¹ Wutan nin kalębar na ŕiintŕ naŕaf, ŕępęn ŕęp iŕiini na a jibi ijaan kŕiini na ŕaaŕ, iŕiini na baŕaŕa jibi ijaan kŕiini na baŕa'u.

² Mębaan baatŕ baŕaf jibi imębanun naan, ibot imęban baatŕ banhojun ji baŕa'u na uhaaş ujintŕ.

Baatŕ bayoŕ

³ Mębaan bnuura baatŕ bayoŕ, dji banwoonŕ baanka baŕęnk.

⁴ Kę woli ŕiintŕ nayoŕ abuk kęme ababntęn, babukul męnŕ kęme bababul bawo kadiiman pfiyaar pi baka du katoŕ ki baka duna wi baklukunŕ bajug baka uko wi baŕęnkunŕ baka. Uko męnŕ ulilunŕ Naşibaŕi.

⁵ Kę ŕiintŕ anwoonŕ aanwo na nin ŕiintŕ alonŕ ankndoonŕ kaŕęnka, unŕ męnŕan aji ŕu mnhaŕ mi nul ŕi Naşibaŕi, kaŕehan kabot kakaoŕa utejan na pnak.

⁶ Kę ŕiintŕ nayoŕ anŕaanŕ ahokan iko yi umundu, awo ŕiintŕ ankeŕunŕ ; aji wo najeb ŕi bđig hęnk kaŕę do bi keŕa keŕ du uhaaş.

⁷ Leŕaanŕ baŕaanŕ kak uko waŕŕ bawutna kawo baankŕunŕ nin buŕaanŕ blonŕ ŕi baka.

⁸ Kę ŕiintŕ aŕale wo aandoŕ ji ŕęnk bayiŕul, ajunna biki katoŕul, adek Yetu *Krittu kaŕef: awuŕ apel ŕiintŕ anwoonŕ aanfiyaar Krittu.

⁹ Woli ŕiintŕ anŕal ppiitanŕ katim kawo ŕi pntuk pi baatŕ bayoŕ, awo i kaka nŕsubal iŕeen paaj kapaf, kawo ŕiintŕ ambiinŕ alinŕ ŕi bniimul ;

¹⁰ awo kawo ŕiintŕ ammeŕaniinŕ ŕi pdo bnuura : akuŕŕ babukul bnuura, aŕijanŕ bayaantŕ bnuura, aŕow ihoŕ yi baŕaanŕ banwoonŕ biki Naşibaŕi*, aŕęnkŕ bajuuk, ado iko inuura bti.

¹¹ Kę baatŕ bayoŕ banhumunŕ, wutan kapiitanŕ baka ŕi pntuk pi baatŕ bayoŕ ŕiki woli unŕal wi piintŕ udo baka kę balow *Krittu, bakak kaŕjal pniima.

¹² Wal męnŕŕ baji baduknaana ŕiki bagar hęnk uko wi bahoŕunŕ Krittu.

¹³ Kę hęnk, wi bawoonŕŕ baanka uko udo, baji baŕaanŕ na itoh, kapaf ŕunŕ pwaanŕ uko udo punŕ bŕunŕ btum na bkuutar, kaŕiiniyaanŕ iko inwoonŕ iinwo kado kaŕiiniyaan.

¹⁴ Ukaanŕ keeri kę nhokanŕ baatŕ bayoŕ banhumunŕ baaniimaa, babuk bawo na itoh yi baka, baŕooradŕ nja bawutna kaŕunŕ buŕaanŕ ŕi nja.

¹⁵ Balonŕ ŕi baka bado bi jot jot aŕaŕŕ *Fatana.

¹⁶ ŕiintŕ anfiyaarunŕ andoli anwoonŕ na baatŕ bayoŕ du katoŕul awo kaŕęnk baka, aanwo kawuŕ pntuk pi banfiyaarunŕ pawo i pdo kaŕęnk baka. Hęnk di di pajaanŕ pahil pŕęnkŕ banwoonŕŕ baanka ŕiintŕ.

Bantohi

¹⁷ Bantohi bankŕonunŕŕ bnuura banfiyaarunŕ, kajunna banjaanŕ balemp ŕi pŕunŕ uŕunŕ wi Naşibaŕi na banjaanŕ bajukanŕ wa, baŕaanŕ na pyeenk baluk bweek.

* **5:10** Pŕow ihoŕ yi bayaantŕ banfiyaarunŕ:ŕfa du Itrayel pŕow ihoŕ yi nayaantŕ paji padiiman kę ŕiintŕ adęmana.

18 Na manjoonan, upiitana ti *Ulibra wi Naşibaţi aji : « *Inwo kaneenan uwit unklempariinj pfeer wal wi kakit kabanuŋ* »* akak aji : « *Nalemp awo kaluka ujĕnk wi nul*». »

19 Wutan kadinan nin batapar nantohi anktŋonŋ banfiyaaruŋ bŋup bĕ mĕnt baŋaaŋ batĕb kĕme bawaŋantŋ babiinj aŋup.

20 Woli ajubani, ŋiiniin na a ŋi kadun ki banfiyaaruŋ bti, bantohi bandukiinj bahilna baten.

21 Dkooŋu ŋi kadun ki Naşibaţi na ki Yeŋu *Krittu na ki nwanjut ŋandataniiŋ ido kaŋaş iko yi njakiinj yi na uşal unwoonŋ utool, wutan kapaŋşĕr ŋi iko bti yi ikdolunŋ.

22 Wutan kataran nin ŋi ppaf ŋaaŋ iŋen kawula pşih kaŋi ibi ineej ŋi pjuban pi ŋaaŋ aloŋ. Wutan kaŋopan uleefu.

23 Ťaŋaan pdo kadaan meel ŋaŋ, jaan kdaan ubiŋu untiinku pa kayiŋu kanjaan katum pnooranu.

24 Pjuban pi baŋaaŋ baloŋ paji pabi winana winana ji babi bado kawayĕş baka ; kĕ pi baloŋ paşĕ ji paŋo kajon kabaa winana.

25 Kĕ hĕnk di di iko inuura yi baŋaaŋ bajaan bado ijaan iwinana, ilon inwoonŋ iinwinanaa iji ilunŋ kawinana.

6

Pjukan ŋi uko wi balempar baŋaaŋ

1 Baŋaaŋ bti banwoonŋ balempar baŋaaŋ bawo kamĕban biki baklemparuŋ kado katiink baka bnuura. Hĕnk baankdo nin uko uloŋ uwuŋaan wi baŋaaŋ baktijanunŋ katokna katim ki Naşibaţi na pjukan pi nun.

2 Kĕ banşaaŋ alempar baŋaaŋ banfiyaaruŋ *Krittu, bawutan kaşal kaji babeeh baka ŋiki bawo bayiŋ baka ŋi Krittu. Bawo kaŋĕp ŋĕp kado kalempar baka bnuura ŋiki baŋaaŋ biki Naşibaţi anjalunŋ biki baklemparuŋ hĕnk.

Bajukan baŋilan

3 Iko mĕnt bti yi yi iwoonŋ kado kajukan kabot kaŋu banfiyaaruŋ pdo. Woli ŋaaŋ aloŋ ajukan iko ilon impaŋi awo aankŋaş ŋŋup ŋnuura ŋi Yeŋu *Krittu Ajugun na pjukan pantaanŋu na pŋogan baŋaaŋ du Naşibaţi,

4 awo nahomp naweek, aamme me nin uko uloŋ, atam bŋup, na pŋomna uko wi ŋŋup ŋjakuŋ. Ťunŋ duŋ mĕnt di di pŋeebar iko, na pŋom na bkuutar na pşalad baŋaaŋ buŋaan ijaan ipĕnna,

5 yul na blaŋar banwoonŋ baankba. Baŋaaŋ banwoonŋ ŋi blaŋar mĕnt batoka ŋşal, baankak ame manjoonan, wi başaluŋ aji plempar Naşibaţi pawo uko ukaani itaka.

6 Na manjoonan plempar Naşibaţi paji pawul ŋaaŋ iko inuura itum woli alinŋ ŋi uko wi akaanŋ.

7 We wi ŋŋiŋuŋ wi ŋbukiiŋ ba? Nin uko uloŋ. Kĕ we wi ŋhiniinj kayaanaan ba? Nin uko uloŋ.

8 Kĕ hĕnk keeri di ŋwoonŋ kakĕşan woli ŋka uko ude na uwohara.

9 Kĕ banşaaŋ anjal pyok, baji bajot ŋi kaguuru, kawo ŋi bŋaaw, kaşĕ neej ŋi iko ipĕn iŋop itum injaanŋ ido ŋaaŋ atoka kakuŋ kaneem.

10 Na manjoonan pŋal itaka pajaan paŋij iko iwuŋaan bti ; baŋaaŋ baloŋ bannaluŋ itaka badek Naşibaţi kafetŋ aşĕ yewlĕn ŋleef ŋi baka na ŋnoor ŋantumuŋ maakan.

Pjukan pa Timote

¹¹ Kē iwi, inŝaan awo i Naŝibaŝi, lowan iko mēnt̄ bti, iwo kado kala pwo natool, pdo iko inklilun Naŝibaŝi, pfiyaara, pñal bañaan, phil kamiir na pjoob bkow.

¹² Gutaan ugut unuura unwoon pmēban pfiyaar pi nfiyaarun *Krittu aliint, iŝe iyeenk ubida wi mn̄o unkaan kē idu'anaa wi iŝupun aji ifiyaar Krittu kē bañaan batum bammaari.

¹³ Ťi kadun ki Naŝibaŝi anwulun bañaan na nko uhēfēnt̄ na ki Yetu *Krittu anŝupun manjoonan wal wi awoon ŝi kadun ki *Pont Pilat dkooŝu

¹⁴ ido iko yi nŝuun pdo yi. Wutan kapēnan nin uko ulon da, uwut kaka nin bŝup te wal wi Ajugun Yetu Krittu akluŝ kapēn kawinana.

¹⁵ Naŝibaŝi akdolun Krittu awinana ŝi wal wi adatuŝ ; ul annuurandēnun bnuura, anwoon naŝih aloolan ŝañ, anwoon Naŝih *Andēmun Maakan.

¹⁶ Ul ŝañ awoon aankket̄, afēŝ du bjeehi bi nin űaan awoon aanhil pban, ul i i nin űaan awoon aambaan kawina kēme kahil pwın. Ul awoon na mndēm na mn̄hina te mn̄o! Uwo han!

¹⁷ Hēnkuŝ, jakan na bayok biki umundu wi, bawut kadeen iganan, bawut kaŝu mn̄haŝ mi baka ŝi pyok panjaan paba, baŝpēn ŝep baŝu ma ŝi Naŝibaŝi anjaan aŝen nja iko bti kaŝuman nŝē wo bnuura.

¹⁸ Badoon kado bnuura, pyok pi baka pawoon pdo bnuura ; bawoon bañaan banjaan baŝen, banjaan banjal pfaaŝiir uko wi bakaan.

¹⁹ Woli bado han, baji baŝonkrēn pyok pŝum pa faan kahilna kalun kaka ubida wi manjoonan.

²⁰ Iwi Timote, hankan bnuura uko wi Naŝibaŝi awuliin. Lowan nŝup n̄anwoon n̄aanka udooni akuŝ awo n̄aanlil Naŝibaŝi, na blaŝar ŝi uko wi banjakun aji uko wi bakŝupun uwo kame aŝē ŝilan ŝilan.

²¹ Bañaan banfiyaarun nŝilan mēnt̄ baduk pŝaŝ bgah bi Yetu. Dñehan Naŝibaŝi awulan, an bti bnuura bi nul!

Uṭup utëbantën wi Pawulu apiitun Timote

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta katëbantën ki Pawulu apiitun Timote. Apiit ka wi awoon ukalabuş du Rom. Banohul bti baṭi wal mënṭ aduka. Luk tañ anwoon napiintan awoon aanduka. Pawulu awin kē uko ubaa, pkeṭ tañ padukiin. Uko mënṭ ukaañ kē apiit Timote kaṭaṇa ṭiki ajeja kē awo ji abukul na manjoonan. Kakaarta ki Pawulu apiitun ki kawoon kabaañsaani ki apiitun. Apiita ṭi kakaarta ki aji na a amëban ji a aliint ṭi pfiyaar. Akak ajaka ataman ṭi pṭup Uṭup Ulil Unuura wi Yetu Krittü woli badoo hajana. Aji na a alipara pjukan panwoon paanwo Uṭup Ulil Unuura. Pawulu akak aṭup ṭi ka aji ul ṭi uleeful agutan ugut unwoon unuura, kē awo kaya hënkun du Ajugun Yetu Krittü. Aṭup aji ñaañ anfiyaarun Krittü andoli awo kado ji a.

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboş (1.1-2)
2. Pawulu aṭaṇ Timote (1.3-18)
3. Hum di di ñaañ ajaañ awo nangoli nanuura i Krittü (2.1-26)
4. Hum di di bañaañ bajën bakluṇ kawo ṭi ṇnuur ṇbaañsaani (3.1-9)
5. Pmëban kaliint ṭi pfiyaar (3.10-4.8)
6. Pṭaṇ pbaañsaani na pwul mboş (4.9-22)

Pwul mboş

¹ Nji Pawulu, i Naşibaṭi aṇaluṇ nwo nanjañan i Yetu *Krittü, aṭu'ën ndo kaṭup uko wi ubida unwoonun ṭi Yetu Krittü wi ahoṇun,

² dpiitiin, iwi Timote abuk naan i nṇaluṇ. Dñehan Naşibaṭi Aşin nja na Yetu Krittü Ajugun bawulu bnuura na mñaga babot bajoobṭënu uhaaş.

Pawulu atëytën Timote

³ Dbeeb maakan Naşibaṭi i nji kadëmanun jibi bateem naan babiin adëmana na uşal ujint. Dji kaduka ṭi pñehana utejan na pnak, kaşë leşu.

⁴ Dleş mnkuul mi nu^{*}, aji kanjal maakan kawinu kahilna katum na mnlilan.

⁵ Dkak aji kaleş pfiyaar pi nu panjoonanun. Pfiyaar mënṭ pi pi bi Lowit ateemu ñaaṭ na Ënit naan babiin awoonaan uteek, dfiyaar bnuura kē pa-wohan ṭi iwi.

⁶ Ukaañ kē nji kaleşanu, itij bnuura uṭen wi Naşibaṭi awuliin wi mpafiin iñen.

⁷ Na manjoonan Naşibaṭi aanwul nja uhaaş wi blal, aṭep ṭep awul nja uhaaş wi mntën, wi bjalad na wi pṭoorandër.

⁸ Wutan keeri kakowa pṭiiniyaan uko wi Ajugun, wutan kakowara nji nwoon nakalabuş pa ul ; hajan na nji pa *Uṭup Ulil Unuura, mnhina mi Naşibaṭi manşë mando kaṭënku.

⁹ Naşibaṭi abuurunun nja abot adu nja ṇwo biki nul. Kē uko mënṭ uşë wo uunwoonā ṭi udo wi nja, uwoona ṭi mñaga mi Naşibaṭi aṭëpnun ṭi Yetu *Krittü awul nja. Ado bi şala şal undiimaan ji abi ado kapaş umundu aji añaga nja,

¹⁰ mnñaga mënṭën mampën awinana hënkun ṭi ubi wi Yetu Krittü nabuuran nja. Ul awatun pkeṭ abot aṭëpna ṭi Uṭup Ulil Unuura adiiman ubida wi mnto.

* 1:4 Natenan ṭi Ulemp 20.37.

¹¹ Naşibaţi aţu'en k  nwo nanjańan anjaan aţup kabot kajukan Uţup Ulil Unuura.

¹² Uko wań ukaan k  nji kahaj h nk, aş  wo m nkowa ũki dme bnuura Yetu Kritt  i nfiyaaruń abot ame k  ahina kaũijan bnuura uko wi ahankanaanuń te unuur uweek wi akluń kabi.

¹³ Doon kaũaş bnuura ũţup ũnuura ũi itiinunuń ũi nji, m baan ũa na pfiyaar na unal yi njeenknuń ũi Yetu Kritt .

¹⁴ ũijaan bnuura uko unuura wi ahankaniin, wi *Uhaaş wi Naşibaţi unwoon ũi nja ukũenkiiń iũijan.

¹⁵ Jibi imeen, bańaan bti biki uťak wi Aťiya bawutanaan, Figel na Hermogen bawo ũi bukuń m ńńan.

¹⁶ Dńehan Ajugun ańaga biki katoh ki Onetifor ũki at ńũ naan ũyaaş ũtum abot awo aankowaa wi batuhunuń.

¹⁷ Wi abanuń du Rom, aţ p ũ p ataman ũi pla'en te adoo awin n.

¹⁸ Dńehan Ajugun ańagi'a ũi unuur ubaańsaani. Ime kak bnuura jibi aţ nknuń wi ũwoon du Efet.

2

Mnhaj mi nalempar Kritt 

¹ K  iwi abuk naan, tamaan ijejna mnt ń mi nu ũi bnuura bi Yetu *Kritt  akwuliin.

² Itiin uko wi njukanuń ũi kadun ki bańaan baťum, kaan ijukan wa bańaan biki bahaťuń, banhiluń kajukan wa kak bandukiin.

³ Hajan na nji ji nangoli nanuura i Yetu *Kritt .

⁴ Nin ńaan alon anwoon ũi pngoli aanji nooran uleef na iko yi bańaan banwoon baanwo bangoli woli ańal kalempar bnuura naweekul.

⁵ K  h nk kak di di uwoon ũi pũi, ńaan aanji yeenk katuum woli aanũi jibi bajakuń.

⁶ K  h nk kak di di najaar anlempuń bnuura ajaan aka na pyeenk kafah kateek ki uko wi akituń.

⁷ ũalan bnuura uko wi nji ũũupiin, Ajugun aţ nku ika uşal umeeni iko bti.

⁸ Leşan Yetu *Kritt  annańiin ũi pkeť, amp nnuń ũi pntaali pi *Dayiť naşih ; *Uţup Ulil Unuura m nũ wi wi nji kaťupuń bańaan.

⁹ Wul ukaan k  nji kahaj adoo tanana ji nado buťaan. K  uţup wi Naşibaţi uş  wo uuntanana.

¹⁰ Ukaan k  nji kamiir iko bti pa bańaan bandataniin bahilna bayeenk mbuar mi Yetu Kritt  akwuluń baka na mnd m te mnt .

¹¹ Bańaan bti bawo kate uţup wi, ũiki ujoonani : Wi ũkeťuń na *Kritt , ũluń kaka ubida na a.

¹² Woli ũm ban aliinũ, ũluń kaşih na a.

Woli ũpoka, ul kak aluń kapok nja.

¹³ Woli ũdeka kafet, aji wohana na nja kam ban nja, aanhil kalať uleeful.

Pgut na bajukan baťilan

¹⁴ Wutan kaťaan pdo kaleşan bańaan iko yi, kaťup ũi kadun ki Naşibaţi k  bawo kawut pńom pwaan uđooni ũi uko wi ũũup ũajakuń, panjaan paneeman ũań banjaan batiink pa.

¹⁵ Tamaan inať ũi kadun ki Naşibaţi ji ńaan anlempuń bnuura, nalemp anwoon aankowaa, ankjukanuń bnuura uţup wi manjoonan.

16 Kë n̄tup n̄anwoon̄ n̄aanka udooni, n̄anwoon̄ n̄aanlil Naşibaŋi, lowan n̄a. Banwoon̄ ŋi n̄a baji balowa low Naşibaŋi p̄ya.

17 N̄tup n̄i baka n̄aji n̄atoka tok p̄ya jibi ujad ujaan̄ udēma dēm p̄ya. Himene na Filet bawo ŋi bukuŋ mēntan̄ :

18 bapok manjoonan̄ wi baŋupun̄ aji Naşibaŋi ado bi naŋan̄ baŋaan̄ ŋi p̄keŋ, apēnan̄ hēnk baŋaan̄ balon̄ ŋi p̄fiyaar̄ pi bafiyaarun̄.

19 Kē uŋup wi Naşibaŋi uşē naŋ aliint̄ ji plaak pi bajaan̄ baniwna, kē bapiit̄ ŋi plaak mēnt̄ aji : « Ajugun̄ ame baŋaan̄ banwoon̄ biki nul » akak aji : « N̄aan̄ anjakun̄ aji awo i Ajugun̄ awo kadek kafet̄ iko inwoon̄ iinwo itool. »

20 ŋi katoh kaweeek uunji uka ŋaŋ iko ideeni na idaani yi uwuuru kēme yi untaam, uji uka yi babomanaani imul na yi ufuuş ; ilon̄ iji iwo yi bayaant̄, ilon̄ kawo pa iko yi n̄nuur bti.

21 Woli n̄aan̄ apēn̄ ŋi iko iŋop yi n̄niinyaanun̄ aji wo ji iko yi uwuuru kēme untaam. Ayiman̄ pa Ajugun̄, aji lempara bnuura, ahinan̄ pdo iko inuura bti.

22 Lowan unoh wi kpoŋ itaman̄ ido kala pwo natool, p̄fiyaar, un̄al na pwo bnuura na baŋaan̄. Doon̄ iko mēnt̄ na baŋaan̄ banjaan̄ badēman̄ Ajugun̄ na uhaaş ujint̄.

23 Pēnan̄ ŋi blaŋar banwaanun̄ udooni, ime kē baji baŋij p̄jom.

24 Kē n̄aan̄ anşaan̄ awo nalempar Ajugun̄ aşē wo kalow p̄jom, awo kaŋep̄ ŋep̄ kaŋal baŋaan̄, kaŋil p̄jukan, kaŋil kam̄ir.

25 Awo kaŋini na banklaŋulun̄ na n̄tup n̄nuura kahaŋ kē ulome Naşibaŋi aŋen̄ baka baŋelēş n̄haaş n̄i baka, ado baka bame manjoonan̄.

26 Bakak wal mēnt̄ na n̄şal n̄i baka kapēn̄ ŋi b̄taaw bi *Untaayi Uweek umobun̄ baka, kē bawo ŋi pdo uko wi un̄alun̄.

3

Nnuur n̄baaŋşaan̄i

1 D̄nal ime kē ŋi n̄nuur n̄baaŋşaan̄i, n̄wal n̄tam n̄alun̄ kabi.

2 Baŋaan̄ balon̄ balun̄ kado kaşal ikow yi baka ŋaŋ, kaŋal itaka, kawo bahomp, kadēman̄ n̄leef n̄i baka, kaŋar katim ki Naşibaŋi, kapok p̄tiink bajug baka, kapok pleş baka, kabeeh iko yi Naşibaŋi.

3 Balun̄ kadēnēt̄ n̄haaş, kawo baank̄iaga, kakuutar, kawo baankhil p̄ŋoorandēr, kaŋoonk, kabot kapok uko unuura.

4 Baŋaan̄ mēnt̄ balun̄ kado kaguurad, kamēnaŋ, kawo bahomp baweek, kaŋal unoh kapel̄ p̄nal Naşibaŋi.

5 Baji bawo ŋi b̄dig ji baŋaan̄ ban̄ogun̄ Naşibaŋi kaşē poka du meet̄. Lowan baŋaan̄ mēnt̄.

6 Balon̄ ŋi baka baji baneer̄ du itoh kaguur baat̄ banwiişun̄ n̄şal, bantumun̄ ipekadu, kē iko itum yi n̄leef n̄i baka n̄an̄alun̄ ik̄ton̄ baka.

7 Baat̄ mēntan̄ baji bawo ŋi p̄juk kaşē wo baanji bahil nin pme manjoonan̄.

8 Jibi Yanet̄ na Yambret* babiin̄ alaŋ ŋfa Moyit̄, hēnk di di baŋaan̄ mēnt̄ bakluŋ kalaŋ manjoonan̄. Bawo baŋaan̄ biki n̄şal n̄aŋopun̄, bawo baŋaan̄ banwoon̄ baanhil kafiyaar Yetu *Kritt̄u.

9 Kē başē wo baanhil kaya kadun̄ ŋi kaguuru, ŋiki bpēn̄ bi baka balun̄ kawinana ŋi kadun̄ ki baŋaan̄ bti jibi bi Yanet̄ na Yambret babiin̄ awinana.

Bnuura bi Ulibra wi Naşibaŋi

* **3:8 Yanet̄ na Yambret:** Balon̄ başal kē baŋaan̄ mēnt̄ bawo bado dayaaumu biki Ejiptu : Natenan̄ ŋi Ppēn 7.11, 22 na 9.11.

10 Ké iwi, iwin bnuura pjukan pi naan, ame jibi nwoon, iko yi njalun pdo, jibi nfiyaarun *Krittu, iwin ké dmiir, djal bañaan akuḡ amēban aliint.

11 Ikak awin wi bañaan baknooranaanun, ahajanaan du Antiyoka, na Ikoniyom na Littra[☆]. Mnhaj mnhoḡ mi mi bawoon baanhajanaan da? Ké Ajugun aḡe pēnanaan ḡi ma bti.

12 Ké ḡaaḡ andoli anjalun pḡaḡ Yetu *Krittu, balun kahajana.

13 Ké banḡaaḡ awo bañaan baḡot na banjaan baḡilan, babi kaduka duka ḡi pdo buḡaan, kawo ḡi pguur bañaan kabot kaguur ḡleef ḡi baka.

14 Ké iwi, uko wi ijukun abot adinan aji ujoonani mēbaan ḡi wa, wi imeen ḡaaḡ anjukaniin wa.

15 Wi iwoon napoḡ te hēkun ijuk ame *Ulibra wi Naḡibaḡi, wul uhiniin kawulu uḡal untuḡa unḡḡiiniin ibuur wi ifiyaarun Yetu *Krittu.

16 Iko bti impiitun ḡi Ulibra wi Naḡibaḡi iwoona du a. Inuura pa pjukan nja uko unwoon manjoonan, kaḡan nja, kadiiman nja bgah wal wi ḡdolun buḡaan, kajukan nja pwo batool.

17 Hēnk di di ḡaaḡ anwoon i Naḡibaḡi akyeenkun ḡi uhaaḡul iko bti yi anumiin kadolna iko bti inwoon inuura.

4

Iko iloḡ kak yi Timote awoon i kado kado

1 Yetu *Krittu alun kawinana ji naḡih kawayeḡ bajeb na bankeḡun, alun kabi kaḡih. Ukaan ké ḡi kakooḡu ḡi kadun ki Naḡibaḡi na ki Krittu mēḡ:

2 ḡupan bañaan uḡup wi Naḡibaḡi, baḡale pte wa kéme woli baanḡali kta-maḡaara taman. ḡiiniin na bandolun buḡaan ibot inoman na banjubanun, tēḡḡēnan bañaan ḡi pdo bnuura, doon uko mēḡ na kamiir kaweeḡ pa pjukan baka.

3 Na manjoonan wal ubi wi bañaan bawoon baankak aḡiink pjukan pnuura, bado kaḡaḡ iko yi ḡleef ḡi baka ḡaaḡalun, kawo na bajukan baḡum bankḡupun baka uko wi baḡalun pḡiink ḡaaḡ.

4 Baankak aḡal pḡiink manjoonan, babaa ḡep ḡep katiink iko inwoon iinwo manjoonan.

5 Iwi ké iḡe wo i kaḡoorandēr ḡi iko bti yi ikdolun, jaan kmiir ḡi wal wi mnhaj, tamaan ido kaḡup *Uḡup Ulil Unuura, ido kado ulemp wi nu jibi uwoon kadolana bti.

6 Ké ḡi, bado bi tulēn jibi bajaan batul poot pi pgur, wal wi naan wi pkeḡ udo bi kaban ban.

7 Dgutan ugut unuura, dba pḡi, dmēban ḡi pfiyaar pi nfiyaarun Yetu *Krittu.

8 Uko unduki'aanun hēkun uwoon pyeenk utepi wi ḡaaḡ naḡool ajaan afuuta. Utepi mēḡ, Ajugun, nawayeḡ naḡool aklun kawulēn wa ḡi unuor wi aklun kawayeḡ bañaan. Ké mēḡ ḡi aloolan ḡaaḡ kayeenkun wa, bañaan bti banḡalulun ayoonk ubi wi nul bayeenk wa.

Iko yi Pawulu aḡalun bañaan bado

9 Faraan ibi du ḡi,

10 ḡiki Demat ḡi pḡal iko yi umundu wi, adukēn aya Tetalonika, ké Kreḡent aya Galatiya, Tituḡ ké aya Dalmatiya.

11 Luk ḡaaḡ adukiin na ḡi. Dolan Markuḡ abi na iwi ḡiki dnumi'a maakan ḡi ulemp wi naan ḡi.

12 Dyil ḡiḡik du Efet.

☆ 3:11 Natanan ḡi Ulemp 13.14-52; na ḡi 14.1-20.

¹³ Woli iluŋ abi, k̄t̄ij̄ēn bayeti bi naan bi ndukuŋ du uko Karput du Trowat, na ŋlibra, iṣ̄ē iwut nin kaṭ̄ilma ŋi babomanaanuŋ injan.

¹⁴ Alektandēr naṭ̄ak adolēn buṭ̄aan maakan ; Ajugun aluŋ kaluka ulemp mēnt̄.

¹⁵ Lipariin iwi ṭ̄i uleefu, ṭ̄iki abi pok maakan uṭ̄up wi ŋkjukanuŋ.

¹⁶ Byaaṣ̄ bteek bi bakwayṣ̄aanuŋ, nin alon aambi bi aṭ̄ok na ŋji, badukēn bukal bti. D̄ñehan Naṣ̄ibaṭ̄i awut kafēn baka uko mēnt̄!

¹⁷ Kē Ajugun aṣ̄ē wo ṭ̄i kafet̄ naan awulēn mn̄hina mi p̄ṭ̄up uṭ̄up wi nul bti, bañaaŋ banwoon baanwo bayuday bti bahilna batiink wa. Kē hēnk di di abuuranaanuŋ ṭ̄i pkeṭ̄.

¹⁸ Ajugun aluŋ kabuuranaan ṭ̄i iko iwuṭ̄aan bti yi baŋaluŋ pdolēn, kañooṭ̄ēn bnuura du p̄ṣ̄ih pi nul du baṭ̄i. Mndēm manwo ṭ̄i a te mn̄ṭ̄o. Ūwo haŋ.

Pwul mboṣ̄ pbaañṣ̄aani

¹⁹ Wulaan bi *Pritiliya na Akila mboṣ̄, na biki katoh ki Onetifor.

²⁰ Erattut̄ aduka du ubeeka wi Korint̄, kē nduk Trofim du ubeeka wi Milet ṭ̄iki amaaki.

²¹ Tamaan ibi ji ujonṭ̄ ubi udo kajun. Ewubulut̄ awulu mboṣ̄, na Pudeent na Linut̄ na Klodiya na banfiyaaruŋ bti.

²² D̄ñehan Ajugun awo na iwi, d̄ñehan awulan an bti bnuura bi nul!

Uṭup wi Pawulu apiitun Tit

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki Pawulu apiitun Tit. Tit mēnt aanwo nayuday aṣē bi kak afiyaar Krittū aji gakandēr na Pawulu. Pawulu apiita kakaarta kē kaṭēnka du Kret di abiiṅ aduka, aji ado katen ulemp wi pntuk pi banfiyaaruṅ Krittū panwoon da. Kakaarta ki kaṭiiniyaan iko iwajanṅ inknooranuṅ Pawulu ṭi pntuk mēnt. Uteek uwo kē Pawulu aleṣan Tit jibi ṅaan i baṭuun ṭi kadun ki pntuk pi banfiyaaruṅ awoon kawo. Apiit aṭup uko wan, ṭiki awin mnwo mnwuṭaan mi baṅaan baṭum ṭi biki Kret bawoonaanun. Utēbantēn uwoon kē akak aṭup Tit ajukan baṅaan biki da mnwo mi kawuun kandoli kawoon kawoonaan. Bantohi biinṅ na bantohi baaṭ (banwoon kak kajukan baaṭ banwoonun bampoṭi), baṭaṣa na bajuuk ṭi ulemp. Abaaṅṣaan aṭup Tit jibi ṅaan anfiyaaruṅ Krittū awoon kawo. Awo kawo ṅaan anwoon aanji ṅal pla bṭup, kado pnoh na baṅaan kalow bkujar, pnjom, bpaṭṣēr ṭi pntuk pi banfiyaaruṅ.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ na pñehan Naṣibaṭi (1.1-4)
2. Pṭaṅ banwoon ṭi kadun ki pntuk pi banfiyaaruṅ (1.5-16)
3. Pṭaṅ banfiyaaruṅ Krittū (2.1-3.11)
4. Pwul mboṣ pbaaṅṣaani (2.1-3.15)

Pwul mboṣ

1 Nji Pawulu, nwoon nalempar Naṣibaṭi, dpiitiin iwi Tit, dwo kak *nanjaṅan i Yetu *Krittū kahilna kaṭup uṭup untaanun na pfiyaar pi biki Naṣibaṭi adatuṅ na kame kanjoonanun kanjaan kaṭij baṅaan baṅog Naṣibaṭi.

2 Mnhaṭ mi ubida wi mnṭo manwoona ṭi iko mēnt. Ubida mēnt, Naṣibaṭi anwoon aanji ṭilan ahoṅun wa undiimaan wi apaṣun umundu.

3 ṭi wal wi adatuṅ, Naṣibaṭi nabuuran nja awul uṭup wi nul aji nṭup wa baṅaan.

4 Dpiitū, iwi abuk naan na manjoonan ṭi Yetu Krittū i ṅfiyaaruṅ nja bti. Dñehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu Krittū ambuuranuṅ nja bawulu bnuura babot bajoobṭēnu uhaaṣ.

Ulemp wi Tit du Kret

5 Kē nṣē duku du Kret ihilna ibaaṅṣ ulemp undukiin, idat baṅaan bankwoon bantohi biki banfiyaaruṅ ṭi ṅbeeka bti jibi njakiin ido.

6 Nantohi i banfiyaaruṅ awo i kawo ṅaan i nin alon awoon aanka uko uṭup ṭi a, awo kaniim ṅaaṭ aloolan kalin ṭi a, babukul bawo kafiyaar Yetu *Krittū, baanwo kawo ṭi iko iwuṭaan abot awo kado kate.

7 Na manjoonan naweek i banfiyaaruṅ awo namali i Naṣibaṭi ukaan kē awo i kawo ṅaan i nin alon awoon aanka uko uṭup ṭi a, aanwo kawo nahomp, kēme natar udeeb, nakuj, naṅal ugut, aanwo kawo naguрад ṭi uko wi itaka.

8 Kē aṣē wo i kaṭēp ṭēp kawo ṅaan anjaan ayeenk baṅaan bnuura, anṅaluṅ pdo bnuura, aka uṣal, awo natool, aṭaṣ Naṣibaṭi, abot aṭijan uleeful.

9 Awo kamēban uṭup unjoonanun wi Naṣibaṭi jibi bajakanun wa kahilna kado kaṭaṅ baṅaan na pjukan pnuura, kabot kadiiman banklaṭun uṭup mēnt kē baanfaṅi.

¹⁰ Na manjoonan, batum ti bañaan biki Kret baanji bate, atum bɔɔp abot aji baguurad. Bayuday banjakuɔ aji bañaan bawo i kawala katẽmp bawoonuɔ haɔ.

¹¹ Iwo i kado baka badẽt itum! Baji batok n̄sal ni itoh ipẽb wi bajaan bajukan baka iko inwoonj iinwoo kado kajukan.

¹² Uka n̄iinɔ alonj i Kret, najukan naweek, andoonj aji : « Biki Kret bawo baɔilan baweek, baɔot ji n̄ko ni uɔeeh, awo bapẽra banfeeruɔ. »

¹³ Uko wi aɔupunj ujoonani, ukaanj kẽ iwo kaɔoman na baka bnuura bahilna baliint ti pfiyaar,

¹⁴ bawut kaɔaɔ n̄ɔup n̄anwoonj n̄aanwo manjoonan ni bayuday balonj na iko yi bañaan bandekuɔ manjoonan kafet bajakuɔ aji bañaan bawo i kado.

¹⁵ Iko bti iji iwo ijintj ti kadun ki Naɔibaɔi pa bañaan banwoonj bajintj, kẽ nin uko ulonj uɔẽ wo uunji uwo ujintj pa bantɔopunj banwoonj baanɔal pfiyaar. N̄sal na n̄haaɔ ni baka n̄aɔopi.

¹⁶ Baji baji bameen Naɔibaɔi kaɔẽ diiman ti mnwo mi baka kẽ bapoka : bawo bañaan banjaan bado iko inɔopunj maakan, banwoonj baanji bate, banwoonj baanhil pdo nin uko ulonj unuura.

2

Hum di Tit awoonj kado kajukan?

¹ Kẽ iwi Tit, iɔẽ wo kajukan uko untaanunj na pjukan pnuura.

² Tiiniin na baɔaf iji na baka bawo kaɔijan n̄leef ni baka, kawo bañaan bantiinkaniinj, bankaan n̄sal, bawo kamẽban kaliint ti pfiyaar Yetu, ti n̄ɔal bañaan na ti kamiir.

³ Tiiniin kak na baat baweek iji na baka, mnwo mi baka manwo kalil Naɔibaɔi, bawo kalow bkuutar, kawut pɔotan poot kadun, kaɔẽ kado kajukan iko inwoonj inuura.

⁴ Woli bado haɔ, bajukan baat banhojunj n̄ɔal bayin baka na babak baka,

⁵ pwo na n̄sal, pjintj n̄haaɔ, pdo kalemp ti itoh yi baka, pjoob ikow, p̄iink bayin baka, bañaan bawutna kalaɔ uɔup wi Naɔibaɔi.

⁶ Kẽ hẽnk kak di di n̄ɔalunj iɔiini na baɔaɔa iji na baka baɔoorandẽr.

⁷ Kẽ iwi ti uleefu iɔẽ wo kado kado bnuura ti iko bti batenna ti iwi. Doon kajukan na uhaaɔ ujintj, pjukan pankndoonj bañaan bado katiinku.

⁸ N̄ɔup ni nu n̄awo i kawo n̄tool, ni nin n̄aan awoonj aankhil plaɔ, banklaɔiin bahilna bakowa, bawo baancka nin uko uwuɔaan uɔup ti nja.

⁹ Jakan na balempar bañaan bado katiink biki baklemparunj ti iko bti, bado kalemp bnuura bawut kado kalaɔ baka.

¹⁰ Baanwo kado kakij baka, bawo kawo bañaan biki bafiyaaruɔ bnuura. Hẽnk, ti iko bti yi bakdolunj pjukan pi Naɔibaɔi nabuuran nja paji panuura ti kẽɔ ki bañaan.

Pwinana pi bnuura bi Naɔibaɔi

¹¹ Naɔibaɔi adiiman nja bnuura bi nul, awul nja ba kahilna kabuuran bañaan bti.

¹² Bnuura mẽntj baji bajukan nja pwut iko inwoonj iinlil Naɔibaɔi na iko iwuɔaan yi n̄leef nja n̄ɔalunj. Hẽnk n̄hilan pwo na uɔal, kawo bañaan batool, kado iko inlilunj Naɔibaɔi ti mboɔ,

¹³ kayoonkna unuur wi mnlilan wi n̄haɔunj, wi Yetu *Krittu Naɔibaɔi naweek i nja, anjaan abuuran nja akbiin na mndẽm mi nul.

¹⁴ Awulunj uleeful kahilna kapẽnan nja ti buɔaan bti bi n̄jaan n̄do, kajintan nja kado nja n̄wo bañaan biki nul, banjaan banjal pdo iko inuura.

¹⁵ Kê hênk di di iwoonj kado pdiim : kaçup, kakooç, kaçoman. Kdinan nin ñaañ abeehu.

3

Hum di banfiyaarunj bawoonj kawo?

¹ Hênkunj leşaan banfiyaarunj iji na baka bado katiink banwoonj çi pşih bti, bawut kapataça badoki babi naç naç çi pdo iko inuura bti.

² Jakan na baka bawut kakuut nin ñaañ, baçiinkar, bajoob ikow, bawo bnuura na bañaan bti.

³ Nja kak nbi wo tfa bañaan banwoonj baanwo na nşal, banwoonj baanji bate, banneemunj, kê iko içop na iko iwuçaan indoli yi nleef ni nja njañalunj kê ikoñ nja, nbi wo çi mnjot na pñeebar iko, ado iko yi bañaan bakşoornunj nja, aşoorad çi ptoof pi nja.

⁴ Kê wal wi Naşibaçi nabuuran nja adiimanunj nja bnuura bi nul na jibi anjalunj bañaan,

⁵ abuuran nja. Mênç iko itool yi nşalunj aji ndoo ikaan, mnñaga mi nul ma. Açêpna çi *uhaaş wi nul ajinçan nhaaş ni nja, ado nja kê nwo bañaan bahalu.

⁶ Açêpna çi Yetu *Kriitu nabuuran nja awul nja uhaaş mênç akêşan.

⁷ Kriitu awulun bnuura bi nul ado kê nwo bañaan baçool nñilna njaç kê nka ubida wi mnço.

⁸ Bañaan bti bawo kate uçup wi çiki ujoonani, kê nñal içup bañaan bnuura, bançuun mnhaç mi baka çi Naşibaçi bahilna baçu kabaç çi pdo kado iko inuura. Uko mênç uwoonj uko unnuuriin pa bañaan abot açênk baka.

⁹ Kê işê wo kapên çi bçuç btum banwaanunj udooni, na pçiiniyaan jibi mnşini manyeenkiirun, na pñom na blaçar çi uko wi *bgah bi Moyit. Iko mênç iwaan udooni abot awo iinji içij nin uko ulonj unuura.

¹⁰ Woli ñaañ alonj açiç bpulad çi ptoofan, çiiiniin na a uyaaş uloolan ikak içiini na a utêbantên. Woli aançañani, lowaana, ipênana çi iko bti,

¹¹ ime kê awo ñaañ anwuçuñ uşal, pekadu di ajaan ado dadiiman kê aduknaanaa.

Iko ibaañşaañi yi pdo

¹² Wal wi nji kayilunj Armatê kême Tişik, iwo kataran kabi du nji du Nikopolit, dul di di njakuñ aji dwo çi wal wi ujonç.

¹³ Tamaan içênk bi Fenat name bgah na Apolot bahilna bayaanç, bawut kawaan nin uko ulonj.

¹⁴ Bayiç nja çi *Kriitu bawo kajuk ptaman maakan çi pdo iko inuura, nin ñaañ alonj awutna kawaan uko wi anumiiñ unuur undoli, hênk baankwaan udooni.

¹⁵ Bañaan banwoonj na nji bti bawulu mboş. Wulan mboş banfiyaarunj bti abot anjal nja.

Dñehan Naşibaçi awulan an bti bnuura bi nul.

Uṭup wi Pawulu apiitun Filemon

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki Pawulu apiitun Filemon nanohul. Niint mēnt awo i ubeeka wi Kolot, awo űaaű ammeetaniin du ubeeka mēnt. Abi tiink kē Pawulu aṭup Uṭup Ulil Unuura kē abi fiyaar fiyaar ṭi dko mēnt akak aṭaṣ bgah bi Krittū. Abi ka ṭi bajuuk ṭi ulemp biki nul niint alon i katim kawoon Onetim ambiin aṭi abuur. Wi ayaan aya ayit na Pawulu du dko di awoon du ukalabuṣ, kē aṭupa Uṭup Ulil Unuura unjaan uṭiiniyaan uko wi Yetu Krittū. Wi wi aṣaaű afiyaar Krittū. Pawulu apiit Filemon kaji na a amiir Onetim. Kē Onetim ṭi uleful aṅooṭun kakaarta ki Pawulu apiitun. ṭi bgah bi wal mēnt, Filemon ahina lah kado Onetim uko wi anjalun kēme kafina. Pawulu akoota ṭi kakaarta ki aji na a awut kajej Onetim ṭi najuuk ṭi ulemp ambiin abuur. Ajaka ayeenka bnuura ṭiki hēnkuű awo ṭi ploolan na Krittū.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ (1-3)
2. Pawulu abeeb Naṣibaṭi ṭi uko wi Filemon (4-7)
3. Pawulu akoot Filemon ṭi uko wi Onetim abuurun (8-22)
4. Pwul mboṣ pbaaṣaani (23-25)

¹ Nji Pawulu i ulemp wi Yetu *Krittū uṭuun kē nwo ukalabuṣ, na Timote ayit nja nṭpiitiin, iwi Filemon i űmaganun injaan klemp ulemp utēnt wi nun.

² Npiit kak Apifiya űaaṭ ayit nja na Arkip anjaan agutan na nja, na banfiyaaruű Yetu Krittū bti aji bayitiir du katohu.

³ Dñehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu Krittū Ajugun bawulan bnuura babot bajoobṭēnan űhaaṣ.

⁴ Nyaaṣ bti űi njaan kañehan dji kaleṣu kaṣē beeb Naṣibaṭi i njaan kadēman ṭi uko wi nu.

⁵ Dtiink kē bakṭiiniyaan jibi ifiyaaruű Ajugun Yetu na jibi injalun banwoon biki nul bti.

⁶ Dñehan Naṣibaṭi ado pfiyaar pi itokun na nja pado kalemp, ihilna ime iko inuura bti yi űkaan ṭi ubida na *Krittū.

⁷ Iwi ayit naan unal wi nu udo kē nilan maakan, kē uhaaṣ naan ubot aṭoora, wi ijaan ktēntēn banwoon biki Naṣibaṭi.

⁸ *Krittū aṭenēn kē nihil pṭu'u pdo uko wi nji kahepariin.

⁹ Kē nji Pawulu naṭaf i ulemp wi Krittū uṭuun kē nwo hēnkuű nakalabuṣ kē nṣē ñehanu ñehan uko wi ṭi unjal wi űkaan pa Krittū.

¹⁰ Dñehanu uko mēnt pa ankakuű abuk naan ṭi Krittū wi nwoon ukalabuṣ, Onetim* i nji kaṭiiniyaanun hēnk.

¹¹ Aambi kaaru udooni, kē hēnkuű aṣē kaarun udooni maakan nja batēb bti.

¹² Dkakanu a, kē uṣē wo wo ji uhaaṣ wi naan wi nji kawuliin.

¹³ Ddoon űal lah kaduka na a, awooru ṭi ado kaṭēnkēn, wi *Uṭup Ulil Unuura uṭuun kē nwo ukalabuṣ.

¹⁴ Kē nṣē űal kayoonk idinanaan uko mēnt, uko unuura wun űuwutna kawo ji dkitu kit iñen. Dñal upēna ṭi uhaaṣ wi nu.

* **1:10** Onetim : Dawoon annumaniin, ankaű udooni.

¹⁵ Ulome nawaysër na Onetim nwal nntiinku, aşë bi ahil akak du iwi naço te mnço.

¹⁶ Aankkak du iwi ji ñaan i bajaan bajuukntën ti ulemp tañ, apel hênkuñ ñaan i bajaan bajuukntën ti ulemp, awo hênkuñ ayiñ nja i n̄maganuñ. Dmagana maakan na manjoonan, kē iwi, iwo kamagana kapelēn, ŋiki awo nalemparu abot awo ayiñu ti Ajugun.

¹⁷ Jēm pfiyaar Yetu pado kē nwo ayiñu, keeri imēbana ji nji ti uleef naan.

¹⁸ Woli adolu uko ulon unde'iin kēme ațeețu uko ulon, kțupēn, nji kaluñ kaluku.

¹⁹ Nji Pawulu kapiitiin na kañen naan, nji kalukiin. Mēnjal pleșanu kē iwi idoo țeețēn : nji dkaan kē ika ubida ti Yetu *Krittu.

²⁰ Aa, iwi ayiñ naan tenan ti Ajugun idolēn uko wi nñehaniin, tenan kak ti unjal wi Krittu iwalanaan uhaaş.

²¹ Dfiyaar bnuura wi nji kapiitiin kē idinan uko wi nhepariin. Ddoo me kē idoo do kapelan uko wi nhepariin.

²² Kaan ido kabomanaan meet, dfiyaar kē pñehan pi nakñehanuñ Nașibați pațu bakakanaan hênkuñ ti iñeen yi nan.

²³ Epafraț i ulemp wi Yetu *Krittu uțuun kē awo ukalabuș na nji, awulan mboș,

²⁴ ul na bi Markuț Arittarkuț, Demaț na Luk banjaan balemp na nji.

²⁵ Dñehan Ajugun Yetu Krittu awulan bnuura bi nul ti n̄haaş.

Uţup wi bapiitun Bahebĕrĕ

Uţup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki bapiitun bayuday bankakun afiyaar Krittū. Ŋaanaŋ ampiitun ka aammeetaanaa, kĕ uko wi baŋaanaŋ ame bnuura uwo kĕ ampiitun ka ame bnuura Ŋlibra ŋi Naŋibaţi, ŋiki ŋi ŋul ŋi ŋi ajaanaŋ atenna kadiimanaan baka manjoonan. Babi hajan ŋfa maakan banfiyaaruŋ Krittū bateek kĕ badoo ji bamena. Uko mĕnt ukaanaŋ kĕ ŋaanaŋ ampiitun hĕnk apiit baka kaji na baka bamĕban baliint, bawut kapĕn ŋi pfiyaar pi bafiyaaruŋ. Du unjon, Naŋibaţi abi do bhoŋar na bayuday. Abi ji na baka woli ŋaanaŋ ajubani, bafiŋ ulimariya kaŋanaŋ, Naŋibaţi kaŋĕ miir ŋaanaŋ mĕnt pjuban pi nul. Kakaarta ki kaţup kĕ bhoŋar bhalu bi Naŋibaţi adoluŋ na baŋaanaŋ banfiyaaruŋ Abukul bapel bteek. Uko wi Yetu Krittū adoluŋ pa baŋaanaŋ bajĕn upel wi ŋwanjut na Moyit na Aaron na Yotuwa badoluŋ. Yetu awoonŋ unkaneel umpoŋi wi Naŋibaţi unŋanaŋ kapĕnanaan ipekadu yi baŋaanaŋ bti. Ŋaanaŋ ambuurunŋ afiyaara aankak anuma pfiŋ ulimariya pa pekadu di nul. Naŋibaţi amiira pekadu di nul.

Hĕnk di ifah yi ulibra wi iwoonŋ:

1. Abuk Naŋibaţi awo ŋaanaŋ naweek (1.1-3)
2. Yetu adĕm apel ŋwanjut (1.4-2.18)
3. Yetu adĕm apel Moyit na Yotuwa (3.1-4.13)
4. Yetu awoonŋ naŋanaŋ naweek (4.14-7.28)
5. Yetu abi na bhoŋar bampeluŋ bteek (8.1-9.22)
6. Bŋanaŋ bi Yetu bawo bloolan akuŋ awo bbaaŋŋaani (9.23-10.31)
7. Balonŋ ŋi banfiyaaruŋ biki ŋfa (11.1-40)
8. Nawulĕn ŋwo ji Yetu (12.1-13.17)
9. Pŋehan Naŋibaţi (13.18-19)
10. Pwul mboŋ (13.20-25)

Uko wi Naŋibaţi aţĕpnuŋ ŋi abukul aţup

¹ Naŋibaţi aţĕpna ŋfa ŋi *baţuparul ŋyaas ŋtum ado kĕ bado iko itum aŋiiniyaan na bateem nja.

² Kĕ ŋi ŋwal ŋbaaŋŋaani ŋi ŋwoonŋ ŋi aŋĕ ŋĕpna ŋi Abukul aŋiini na nja. Abukul mĕnt i i adatuŋ ado kĕ aka iko bti, ŋi ul i i aţĕpnuŋ kak apaŋ baţi na mboŋ.

³ Abukul awoonŋ bjeehi banjaanaŋ badiiman mndĕm mi nul, ul ajaanaŋ adiiman uko wi awoonŋ na manjoonan. Ul amĕbanunŋ iko bti yi apaŋun na uţup wi nul unwoonŋ na mnhina. Aŋinaŋ baŋaanaŋ ŋi ipekadu yi baka aŋĕ ya aŋo du kaŋen kadeenu ki Naŋibaţi du baţi.

Mndĕm mi abuk Naŋibaţi mampeluŋ mi ŋwanjut

⁴ Mndĕm mi Abuk Naŋibaţi mampel maakan mi ŋwanjut, kĕ hĕnk di Naŋibaţi awululuŋ katim kampeluŋ ki ŋa.

⁵ Na manjoonan, Naŋibaţi aambaanaŋ kajakaara na uwanjut ulonŋ:

« Iwi iwoonŋ Abuk naan,

ŋfa di dţup aji dwo ŋaaŋ? »*

Kĕ aambaanaŋ kaŋiini ŋi uko wi ulonŋ ŋi ŋa kaji :

« Ŋji dwo Aŋin, ul aŋĕ wo Abuk naan. »*

6 Ți wal wi NașibaȚi abiiŋ awo i pyil Ți umundu Abukul, anwoon bajeen, aji :

« *Nwanjut bti Țawo kadĕmana.* »[☆]

7 Kĕ Ți uko wi Țwanjut, upiitana Ți *Ulibra wi NașibaȚi aji :

« *NașibaȚi ado Țwanjut Ți nul kĕ Țawo ji uyook
ado Ța kĕ Țawo ji bdo banklaŋsiŋ.* »

8 Kĕ NașibaȚi așĕ Țiini na Abukul aji :

« *Iwi NașibaȚi, pșihu pawo pi mnȚo,
pșih pi nu pawo pȚool.*

9 *IȚal uko unwoon uȚool apok buȚaan,
ukaan kĕ nji NașibaȚi i nu ndatu
awulu mnliian mampeluȚ mi banwoon na iwi bti.* »[☆]

10 Akak aȚiini aji :

« *Iwi Ajugun, ipașuȚ mboș du ujuni
aboman baȚi na iȚen yi nu.*

11 *Iko mĕnȚ iluȚ kaba,
iluȚ kamĕn ji imișa.*

Kĕ iwi ișĕ duka.

12 *IluȚ kaȚuȚ ya ji imișa,
iluȚ kawohĕș ya ji imișa,
kĕ iwi ișĕ duka jibi iwoon,
Țnuur Ți nu Țaankba.* »[☆]

13 NașibaȚi aambaan kajakaara na uwanjut wi nul ulonȚ:

« *Biin iȚo Ți kaȚen naan kadeenu
te wal wi nji kaȚuȚ bașooradu Ți ihoȚu uȚeeh.* »[☆]

14 Nwanjut bti Țawo wo Țhaaș ȚanklemaruȚ NașibaȚi. Ayil yil Ța Țabi pȚĕnk banwoon i kabuur te mnȚo.

2

Mbuur mnweek

1 Ukaan kĕ Țwo biki kamĕban bnuura uko wi ȚtiinkuȚ, kaȚi ȚluȚ Țneem.

2 Na manjoonan, uȚup wi NașibaȚi aȚĕpnur Ți Țwanjut aȚup bateem nja uyimani. NaaȚ awoon aandi ptiink wa, kĕme awo aantăș uko wi ujakuȚ, NașibaȚi akoba kakob kantaaruȚ na pjuban pi baka.

3 Kĕ hum di di ȚhiluȚ kabuur kakob mĕnȚ woli Țĕnji Țtiink uȚup wi mbuur mnweek wi Ajugun Ți uleeful ajunnuȚ aȚup? BantiinkuȚ wa badiiman nja kĕ ujoonani.

4 NașibaȚi akak afaȚan baka, wi adoluȚ iko iȚoȚarĕnaan na mlagre mnȚum abot ado kĕ *Uhaaș wi nul uwul baȚaan uȚen wi wa jibi aȚaluȚ.

YeȚu ajaan aȚij mbuur

5 Na manjoonan NașibaȚi aando Țwanjut Țașih umundu wi akbiin ppaș wi ȚkȚiiniyaanuȚ.

6 Kĕ hĕnk di upiitaniin Ți *Ulibra wi nul aji :

« *NaaȚ awo in kĕ idoo șala?*

**Abuk ȚiiniȚ awo in kĕ idoo Țo ptena?*

7 *Iwalana ado kĕ Țwanjut Țapela Țwal Țntiinku,
idola kĕ awo na mndĕm mnweek,*

⁸ *İtu iko bti ti ihoṭul uṭeeh*.* »

Wi Naşibaṭi aṭuun iko bti ti ihoṭul uṭeeh, aanduk nin uko ulonj. Kē nşē wo kakşa nşendo bi win hēnkunj kē iko bti iwo ti ihoṭul uṭeeh.

⁹ Yetu i Naşibaṭi awalanunj ado kē nwanjut nşapela nşal nştiinku, nşwina hēnkunj kē awo na mndēm mnweek ṭiki ahaj akeṭ. Bnuura bi Naşibaṭi bakaanj kē akeṭ pa bañaanj bti.

¹⁰ Na manjoonan, Naşibaṭi andolunj iko bti kē iwoo, abot aṅal uwo hanj, abi nşal pdo bañaanj baṭum bawo babukul, baṭok ti mndēm mi nul. Aṭēpna ti mnhaj mi Yetu ahajunj adola kē abaañēş ulempul ti mboş, aṭij baka mbuur.

¹¹ Kē Yetu, anjaan ajinṭan bañaanj ti kēş ki Naşibaṭi na biki ajinṭanunj başē ṭok bukāl bti Aşin baka. Ukaanj kē aankowa pdo kadu baka babuk aşin,

¹² aṭiini ti *Ulibra wi Naşibaṭi aji :

« *Dluṅ kaṭiiniyaan katimu ti ptoof pi bayiṅ naan dluṅ kadēmanu ti kadun ki bañaanj baṭum.* »^{*}

¹³ Akak aji :

« *Nji, dṭu mnhaṭ mi naan bti ti Naşibaṭi.* »^{*}

Akak aji :

« *Nji wi na bañaanj biki Naşibaṭi awulnunj.* »^{*}

¹⁴ Hēnk keeri, kē jibi bañaanj mēnṭ bawoonj bañaanj bajēn, hēnk di Yetu akakunj ṅaanj najēn ji baka, ahilna ti pkeṭ pi nul aba na *Untaayi Uweek unkaanj mnhina mi pkeṭ.

¹⁵ Bañaanj babi wo wo ubida wi baka bti ji bakalabuş, wi baktiinj pkeṭ. Abuuran baka wi akeṭunj.

¹⁶ Na manjoonan, mēnṭ nşwanjut ni ni aktēnkunj, aṭēnk ṭēnk babuk *Abraham.

¹⁷ Kē hēnk di awoonj kakak ṅaanj najēn ji bayiṭul, kahilna kawo *naşih i baṭeṅjan anjaan aṅaga abot aji do uko wi Naşibaṭi ajakunj. Akeṭ keṭ Naşibaṭi ahilna amiir ipekadu yi bañaanj biki nul.

¹⁸ Kē jibi ahajunj, kē bawuuka ajuban, hēnk di ahiniinj kaṭēnk biki bakwuukunj bajuban.

3

Yetu apel Moyit

¹ An bayiṭ naan nanwoonj bajinṭ ti kēş ki Naşibaṭi kē adatan, natenan keeri ti Yetu. Naşibaṭi ayila kē awo *naşih i baṭeṅjan, uko mēnṭ wi wi nşfiyaarunj akuṭ aṭup.

² Ado iko bti yi Naşibaṭi anṭu'ulunj ulemp mēnṭ ajakulunj ado jibi *Moyit adolanj iko bti yi Naşibaṭi aṭu'ulunj pdo ti katoh ki nul kanwoonj pntaali pi nul.

³ Anniwunj katoh adēm apel katoh, kē hēnk di Yetu ataaruṅ na pyeenk mndēm mampelunj mi Moyit.

⁴ Katoh kandoli ṅaanj ajaan aniw ka, Naşibaṭi aşaanj aji do iko bti.

⁵ Moyit awo nalempar Naşibaṭi, ado iko yi Naşibaṭi aṭu'ulunj pdo ti katoh ki nul kanwoonj pntaali pi nul, ajukan uko wi Naşibaṭi aklunj kadiiman.

⁶ Kē Krittū aşē wo abuk katoh i Naşibaṭi aṭuunj ti kadun ki ka. Nja nşaanj awo katoh mēnṭ woli nşmēban akuṭ ahaṭ ti a, alilan ti uko wi nşhaṭunj.

Plipara ppok pṭaş uko wi Naşibaṭi ajakunj

⁷ Ukaanj kē, jibi *Uhaaş wi Naşibaṭi uṭupunj:

« *Woli natiink nṭa pdiim pi nul,*

⁸ *nawutan kadēnēṭan nşhaaş,*

*jibi bateeman babiinj ado, adeka kafet unuur wi bakdakuluj du *pndiiş. »*

⁹ Naşibaţi aţiini aji :

« *Du pndiiş mēnt, bateeman bado na pten me nhil pdo uko wi njakuŋ, adakēn, te bawin iko yi nji ndoluj*

¹⁰ *ŋşubal iñeen ŋbaakēr.*

Ukaaŋ kē nji ndeebaţēr pntaali mēnt aji :

“Ŋhaaş ŋi baka ŋaji ŋaneeman baka unuur undoli,

baandi ptaşēn.”

¹¹ *Uko waŋ ukaaŋ kē mmehna, wi ndeebaţuŋ, aji :*

*“Baankneej nin du dko di nji mbomanuŋ baka aji banoorfēnaan.” »**

¹² An bayit naan, naţaafaraan alon ţi an awo na uhaaş uwuţaan, aţañan pfiyaar adoo low Naşibaţi anjaan awul ubida.

¹³ Nabaa wo kaţēp ţēp katēŋtēndēr ŋnuur bti ŋi naktiinkuŋ pdiimul, pekadu dawutna kaguur nin alon ţi an adēnētēn uhaaşul.

¹⁴ Ŋwo ţi ploolan na *Krittu na manjoonan woli ŋmēban te ubaañsaani ţi mnhaţ mi ŋbiinj awoonaan du ujuni.

¹⁵ Jibi nţupanaŋ:

« *Woli natiink nţa pdiim pi nul,*

nawutan kadēnētan ŋhaaş,

*jibi bateeman babiinj ado, adeka kafet unuur wi bakdakuluj. »**

¹⁶ Na manjoonan in abiiŋ aţiink pdiim pi Naşibaţi aşē deka kafet? Mēnt bañaan bti bampēnnuŋ utaak wi *Ejiptu kē *Moyit awo ţi kadun ki baka i?

¹⁷ Kē bahon biki adeebaţuŋ ŋşubal iñeen ŋbaakēr ba? Mēnt bambiiŋ ajuban akeţ du pndiiş baka i?

¹⁸ Bahon biki amehniinj aji baankneej du dko di abomanuŋ baka babi banoorfēn ba? Mēnt bambiiŋ apok ptiinka baka i?

¹⁹ Ŋwin bnuura kē baambi hil pneej du dko dnoorfēnaani di nul ţiki bapok pfiyaar.

4

¹ Kahon mēnt ki Naşibaţi abiiŋ ahon aji bahil kaluŋ kaneej du dko di abomanuŋ baka aji banoorfēnaan kahuma da pa nja. Nawulēn ŋdo kaţi keeri alon ţi an aduka kafet.

² Ŋtiink *Uţup Ulil Unuura jibi bambiiŋ awo tfa du *pndiiş batiinkuŋ wa. Kē uţup wi batiinkuŋ uşē wo uunka udooni ţi baka ţiki wi batiinkuŋ wa baanfiyaari.

³ Kē nja ŋnfiyaaruŋ, ŋluŋ kaneej du dko di Naşibaţi abomanuŋ nja aji ŋnoorfēnaan di aţiiniyaanuŋ ţi *Ulibra wi nul wi ajakuŋ ţi uko wi bateem nja :

« *Uko waŋ ukaaŋ kē mmehna, wi ndeebaţuŋ, aji :*

*“Baankneej nin du dko di nji mbomanuŋ baka aji banoorfēnaan.” »**

Kē ulemp wi Naşibaţi adoluŋ ţi ppaş umundu uşē ba undiimaan.

⁴ Bapiit ţi dko dlon di *Ulibra wi nul aji : « *Naşibaţi anoorfēn ţi unuur uţēnk paaj na ulon wi adoluŋ ulempul bti aba. »**

⁵ Dkak akakalēş uko wi Naşibaţi aţupuŋ: « *Baankneej nin du dko di nji mbomanuŋ baka aji banoorfēnaan. »**

⁶ Bantiinkuŋ uteek *Uţup Ulil Unuura mēnt, baanneej du dko mēnt ţiki babi pok ptiink Naşibaţi. Kē bañaan balon başē hilan te hēnkuŋ kaneej da.

* 3:11 Kañaam 95.7-11.

* 3:15 Kañaam 95.7-8.

* 4:3 Kañaam 95.11.

* 4:4 Ujuni 2.2.

* 4:5

Kañaam 95.11.

7 Uko warj ukaañ kē Našibaṭi abi ʔo ajon, ado unuur uhalu undu'aniinj « nʔa » wi aʔēpnun ʔi mntum mi *Dayiʔ, aʔup nʔup ʔi ndoon abi ʔupan aji :
« *Woli natiink nʔa pdiim pi nul, nawutan kadēnēʔan ʔhaaʃ.* »[☆]

8 Woli Yotuwa* ado lah bateem nja kē banoorfēn na manjoonan, Našibaṭi aankʔiiniyaan unuur ulonʔ.

9 Pntaali pi Našibaṭi paduka keeri unuur ulonʔ wi pnoorfēn ji wi nul.

10 Ŋaañ anneejuŋ du dko di Našibaṭi abomanuŋ pa pnoorfēn, aji noorfēn noorfēn ulemp wi adoluŋ jibi Našibaṭi anoorfēnuŋ ʔi ulemp wi adoluŋ.

11 Nawulēn ʔtaman keeri ʔneej du dko di pnoorfēn mēnʔ, nin ŋaañ alonʔ ʔi nja awutna kawo aanneej da, wi akpokun ʔtiink Našibaṭi ji bateem nja.

12 Na manjoonan, Uʔup wi Našibaṭi uwo ujeb, uka mnhina, abot ajul apel kakej ki nʔde ʔtēb. Uko wi aʔupun wuŋ uji ufal te kadoo ban du uhaaʃ na uʃal meet, kaneej te du dko di imoh iyitiiraanuŋ na du imoh meet ; uji uten iko yi ŋaañ najēn aŋaluŋ na yi aʃaluŋ du uhaaʃul.

13 Nin ŋaañ aanhil kamena Našibaṭi, iko bti iji ipēn kawinana ʔi kēʃ ki nul ; ul i ʔwoon kaʔup uko wi ʔdoonʔ.

Krittu naʃih i baʔejan naweek i nja

14 Name kē ʔka *naʃih i baʔejan naweek anyaan te du baʔi : ul awoon Yetu, Abuk Našibaṭi. Ukaañ kē ʔwo kamēban kaliint ʔi uko wi ʔjakun aji ʔfiyaari.

15 Naʃih i baʔejan naweek i ʔkaañ aji miir nja ʔi pbiisna pi nja ʔiki bawuuka ajuban ʔi iko bti jibi bawuukun nja ʔjuban kē aambaan kajubanaara.

16 Nawulēn keeri ʔʔog na mntēŋ Našibaṭi anwoon ajug bnuura, ahilna aŋaga nja ʔkuʔ ʔyeenk bnuura, kahilna kaʔēnkana ʔi wal wi ʔknumiinj.

5

1 *Naʃih i baʔejan andoli aji datana ʔi ptoof pi baŋaan, ulemp wi nul uwo pdo kaʔoor baka ʔi kadun ki Našibaṭi, aji ʔen kabot kado iʔejan pa ipekadu yi baka.

2 Ul ʔi uleeful aʔum dko di abiinkniinj, ukaañ kē aji hinan pmiir banwoon baamme aʃē neem.

3 Kē wi ajaan abiisna ul ʔi uleeful, awo i kado iʔejan, Našibaṭi ahilna apēnan ipekadu yi nul na yi baŋaan bti.

4 Nin ŋaañ aanhil kanaʔa kaji awo naʃih i baʔejan, Našibaṭi ajaan adu'a awo naʃih i baʔejan jibi abiiŋ adu *Aaron.

5 *Krittu kak aannaʔa naʔa aji ul awo *naʃih i baʔejan : ayeenkna pa du Našibaṭi anjakuluŋ ʔi *Ulibra wi nul :

« *Iwi iwoon Abuk naan,*

nʔa di dʔup aji dwo ʃaaʃ. »[☆]

6 Hēnk di di ajakuŋ kak aji :

« *Iwo naʔejan te mnto ji *Melkitedek.* »[☆]

7 Wal wi *Krittu awoon ŋaañ najēn ʔi mboʃ, aŋehan akuʔ akooʔ na idiim iweek na mnkuul Našibaṭi anhinanuŋ kabuurana pkeʔ. Kē aʔiinka ʔiki aji ʔaʃa bnuura.

8 Ajuk ʔi iko bti yi ahajuŋ uko unwoon pdo kaʔiink Našibaṭi, te adoo wo wo Abukul.

9 Abaañēʃ ulemp wi nul ʔi mboʃ, ahil hēnkun kabuuran te mnto baŋaan bti banjaan batiinka.

☆ 4:7 Kaŋaam 95.7-8. * 4:8 ʔi ugrek katim ki Yotuwa kanaam katiinkare na ki Yetu. Natanan ʔi Pleʃan 31.7; Yotuwa 21.44; 22.4; 23.1 ☆ 5:5 Kaŋaam 2.7. ☆ 5:6 Kaŋaam 110.4.

10 Na manjoonan, Naşibaţi adu'ulunĵ kĕ awo *naşih i baţenjan ji Melkitetek.

Plipara ppĕn ti pfiyaar

11 Nka iko itum yi pţup ti uko mĕntĵ kĕ ikak atam ppibanan ţiki naanji natar ti pyikrĕn.

12 Nado bi wo wo lah kawo bajukan undiimaan aşĕ huma nnuma bajukanan iko iteek ti uko wi Naşibaţi : nahum nnuma mntow, naando bi hilan pde pde pantamuĵ.

13 Kĕ ņaaĵ anhumuĵ ti mntow, aanji me uţup unjaan ujukan uko unwoon utool ti kĕş ki Naşibaţi : awo napoţ nampoţi.

14 Kĕ pde pantamuĵ paşĕ wo pi baweek, baji baţĕpna ti iko yi bawinuĵ kahilna kapaţĕş bnuura na buţaan.

6

1 Hĕnk keeri, nawulĕn ņduk pjukan pteek ti uko wi *Krittu, ņya du pjukan panwoon pi banliintuĵ ti pfiyaar. Nĕnkak akak ti pjukan pteek mĕntĵ, panwoon pi pwut pdo iko inkţijuĵ pkeţ, pi pfiyaar Naşibaţi,

2 pi pjukan ti uko wi batitmu*, pi ppaf iĕnen, pi pnaţa ti pkeţ na pi pwayĕş pbaaņşaaani.

3 Uko mĕntĵ wi wi ņkdoluĵ, ulille Naşibaţi.

4 Na manjoonan, bambiĭņ ayeenk bjeehi bi Naşibaţi, ayeenk uţen unwoonuĵ du baţi, ayeenk *Uhaaş wi nul,

5 awin jibi uţup wi nul unuuri, awin mnhina mi pşih pi Naşibaţi pankmbiĭņ,

6 aşĕ duk bgah, ņaaĵ aanhil nin kado baka baţĕlĕş ņbida ņi baka, bakak bafiyaar : bawo wo ji bakak apaĵ Abuk Naşibaţi ti kruţ, akowandĕna ti kadun ki baņaaĵ.

7 Na manjoonan, woli mboş mi uşubal ujaan uşubar wal undoli manbuk ņdeey ņannuuriĭņ pa biki bajaaraduĵ ņa, Naşibaţi aji wul mboş mĕntĵ bnuura.

8 Kĕ maņsale buk iyiw na umbiilu, manji manwaaĵ udooni, kakak i pbi kafĕpana, manji mambi baaņşaan ti pĕr.

9 An banoh naan biki ņjaluĵ maakan, woli ņdoo ţiini haĵ na an, ņme bnuura kĕ nawo ti bgah bnuura banjaan baţij mbuur.

10 Naşibaţi awo natool, aankţilma ulemp wi nan na uĵal wi naņaluluĵ, adiiman wa, wi nabiiĵ aţĕnk baņaaĵ biki nul abot aţĕnkaara ţĕnk baka te nţa.

11 Kĕ ņşĕ ņal andoli ti an aji mĕban kaliint te ubaaņşaaani, uko wi nahaţuĵ uhilna udolana bti.

12 Hĕnk, nawutan kaşabĕr, naţĕpan ţĕp nawo ji bantamanuĵ ti pfiyaar te adoo yeenk uko wi Naşibaţi ahoņuĵ.

Uko wi Naşibaţi ahoņuĵ

13 Wi Naşibaţi akhoņuĵ Abraham, aanka ampeluli i ahiluĵ kamehna ti kadunul, ukaaĵ kĕ amehna ti bkowul

14 aji : « Dmehna aji dwulu bnuura bweek maakan, ddo pntaali pankpĕnnuĵ ti iwi patum. »[☆]

15 Kĕ Abraham aţo amiir ayeenk uko wi Naşibaţi ahoņuluĵ.

16 Na manjoonan, baņaaĵ bajĕn baji bamehna ti ampeluĵ baka, kĕ pmehna mĕntĵ paĵi padiiman kĕ uko wi ņaaĵ aţupuĵ ujoonani kaşĕ ba bţup.

17 Hĕnk di Naşibaţi, wi aņaluĵ pdiiman banwoonĵ i kayeenk iko yi ahoņuĵ kĕ uko wi ajakuĵ aji ado wa, amehnaa.

* 6:2 Batitmu : Ulome baţiiniyaan ti baņow bi bayuday na batitmu bi Yowan na bi Krittu. ☆ 6:14 Ujuni 22.16-17.

18 Naşibaţi aanhil kaţup uko unwoon uunjoonani, ukaanj k  uko wi ahoņun amehna uunhil kaţ l ş. H nk, nja  n iņ aya du Naşibaţi  wo na mnt ņ mnweek kahilna kayeenk uko wi  haţun unkmbiin.

19 Mnhaţ m nt  manwo uko un ijanun ubida wi nja, manji mando nja  neej ka p bla n bweek bantaanun na *dko dyimanaan maakan, di Naşibaţi awoonj.

20 Yetu aneej nja da uteek, ahilna p enk nja, akak naşih i baţenjan te mnt  ji *Melkitedek.

7

Melkitedek naşih i baţenjan

1 *Melkitedek m nt , abiiņ awo naşih i ubeeka wi Falem akuţ awo naţenjan i Naşibaţi *And mun Maakan. Wi Abraham awoonun ugut wi afiņun başih baloņ, Melkitedek aya akita a ehan Naşibaţi awula bnuura.

2 Wal m nt  Abraham awula kafah kaţ nk i een  i iko yi atehuņ du başih m nt . Katim ki Melkitedek kawoon « naşih na ool »; akak awo naşih i Falem, uwoonj « naşih i mnjeeh. »

3  i *Ulibra wi Naşibaţi baan iiniyaan aşin, k  baan iiniyaan anin, baankak a iiniyaan bateem na unuur wi abukiņ, na wi aketuņ. Awo naţenjan te mnt  ji Abuk Naşibaţi.*

4 Natenan jibi Melkitedek awo i  aan naweek : *Abraham atem nja adoo wula kafah kaţ nk i een ki iko yi atehnuņ du ugut.

5 K  *Bgah bi Moyit baş  jakun k  biint  babuk *Lewi banwoon baţenjan, ba aanj bawo kawul baka kafah kaţ nk i een ki uko wi bakaanj, te bakaanj m nt n, bawo bayit baka, bawo bukal bti biki pntaali pi Abraham.

6 K  ul Melkitedek, anwoonj aando wo wo i pntaali pi Lewi, aş  yeenkna  i Abraham kafah kaţ nk i een ki iko yi atehnuņ du ugut, a ehan Naşibaţi awul bnuura Abraham anwoonj  aan i Naşibaţi ahoņunj.

7 K   aan anjaan a ehan Naşibaţi awul bnuura, aşaan apel i bawuluņ bnuura, ba aanj bti bame uko m nt .

8 Babuk Lewi banjaan bayeenk kafah kaţ nk i een bawo ba aanj baj n bankketuņ k  *Ulibra wi Naşibaţi uş  piit aji Melkitedek awohaara wo najeb.

9 K   hinaan kaji : wi babuk Lewi bajaan bayeenk kafah kaţ nk i een, Lewi alukaara luk kafah m nt  wi Abraham alukuņ Melkitedek.

10 Na manjoonan Lewi aando bi buka, aş  woha da  i Abraham atem wal wi Melkitedek ayaan akita.

11  i bgah bi Naşibaţi awuluņ biki *Itrayel, biki pntaali pi *Lewi biki bawoon kajej bawo baţenjan biki Naşibaţi ; bawo baţenjan ji *Aaron. K  pwo baţenjan pi baka paş  bi wo paank şi ; woli pak ş lah, hum di di bakaanj anuma naţenjan aloņ kak ji *Melkitedek?

12 K  wi pjoş naţenjan pi n a papaţun na pi  fa, bgah kak ba  l şa.

13 Naţenjan nahalu i bakt iiniyaanun  i awoonj Ajugun. Ul awo i pntaali pmpa i, k   i pntaali m nt , nin aloņ aambaan kawoha naţenjan i Naşibaţi.

14 Ba aanj bti bame k  Ajugun ap enna  i pntaali pi *Yuda, k  *Moyit aş  wo aan iiniyaan pntaali m nt  wi akt iiniyaanun uko wi baţenjan.

15 K  uko uş  ujint  h nkuņ bnuura : naţenjan aloņ abii, aş  wo ji *Melkitedek.

16 Aanyeenkna  i bateem pwo naţenjan jibi upiitaniņ  i *Bgah bi Moyit, ayeenkna pa  i mnhina mi nul mi awatnuņ pke .

17 Na manjoonan, upiitana  i *Ulibra wi Naşibaţi aji :

* 7:3 Natenan  i Ujuni 14.18-20.

« *Iwo naŕejan te mnŕo ji Melkitedek**. »

18 Kē bgah bteek bašē bi kak abiišna akuŕ awaan udooni ŕi uko wi iŕejan, ukaaŕ kē Našibaŕi apēnan ba.

19 Na manjoonan, *Bgah bi Moyit baando nin ŕiaan kē ajint ŕi kēš ki Našibaŕi. Kē Našibaŕi ašē wul nja mnhaŕ mannuurnaaniin, ŕi mun mēnŕ mi mi nŕkŕpnun kaŕoga.

20 Našibaŕi amehnaa wi adatuŕ Yetu Ajugun aji awo naŕejan. Aamehnaa wi bandukiin bakakuŕ baŕejan.

21 Aa, Našibaŕi amehnaa wi adoluŕ kē Yetu awo naŕejan aji :

« *Nji Ajugan, dmehnaa,*

mēnkak ŕi uŕup wi naan :

« *Iwi, iwo naŕejan te mnŕo.* »*[†]

22 Uko mēnŕ ukaaŕ kē Yetu awo ankndoluŕ nja ŕwo ŕi bhoŕar bannuurnaaniin.

23 Uka uko uloŕ kak : baŕejan bandukiin babi tum ŕiki pkeŕ paneenan baka bawo baŕejan te mnŕo.

24 Kē Yetu ašē wo na ubida wi mnŕo ukaaŕ kē awo naŕejan te mnŕo.

25 Uko waŕ ukaaŕ kē ahilan kabuuran te mnŕo banjaan baŕēpna ŕi a kaŕog Našibaŕi. Awo najeb te mnŕo awo ŕi pŕehandēr baka Našibaŕi.

26 Yetu awoon keeri *naših i baŕejan i ŕnumiin. Ayimani, aanjuban nin, ajint ŕi kēš ki Našibaŕi, apēn ŕi bado buŕaan adeenana du baŕi duuŕ.

27 Aannuma pdo kado iŕejan na ŕnuur ji baših biki baŕejan bandukiin banjaan bado ya kapēnanaan ipekadu yi baka na yi baŕaan bti. Awul uleeful kē uwo bŕejan bankēŕuŕ.

28 *Bgah bi Moyit babi do baŕaan bajēn banjaan babiišna kē bawo baših biki baŕejan. Kē kamehna ki Našibaŕi kambiiŕ ŕi kafēŕ ki bgah kašē do Abukul andoluŕ iko bti yi aŕu'uluŕ pdo kē awo naših i baŕejan te mnŕo.

8

Bhoŕar bhalu

1 Na manjoonan, uko unkaanuŕ udooni ŕi uko wi nŕkŕpuŕ uwoon: ŕka *naših i baŕejan anyaan aŕo du baŕi du kaŕen kadeenu ki pŕij pi pših pi Našibaŕi.

2 Aji ŕejan du dko dyimanaan, dawoon *kaloona ki bayiti na manjoonan, ki iŕen yi ŕiaan najēn iwoon iintari, Našibaŕi Ajugun ataruŕ ka.

3 *Naših i baŕejan andoli baŕoorana ŕooran ado kado uŕen na iŕejan ; ukaaŕ kē *Krittu kak awo kaka uko uloŕ wi akŕenuŕ.

4 Woli awo lah ŕi mboš, aando wo wo naŕejan : baloŕ bawo da bankŕejanuŕ jibi *Bgah bi Moyit bajakuŕ.

5 Kē iŕejan yi baŕejan mēnŕ bajaan bado iŕē ŕu kanaam na inkdolaniin du baŕi, iwo wo ji ulimēnŕ wi ya. Na manjoonan, wi Moyit abiiŕ awo i pboman *kaloona ki bayiti, Našibaŕi aji na a : « *Tenan, ido ka bti kanaam na uko wi ndiimaniin du pnkuŕ pi Finayi.* »*[†]

6 Krittu ul, Našibaŕi aŕu'a ulemp undēmuŕ apel wi baših biki baŕejan bandukiin, Našibaŕi aŕēpna ŕi a ado bhoŕar bannuurnaaniin, wi ahoŕuŕ iko innuurnaaniin.

7 Woli bhoŕar bteek* baanka lah dko di babiišni, Našibaŕi aanknuma pdo btēbantēn.

8 Kē Našibaŕi ašē ŕoman na pntaali pi nul aji :

* 7:17 Kaŕaam 110.4. † 7:21 Kaŕaam 110.4. † 8:5 Ppēn 25.40.

† 8:7 Bhoŕar bteek : Baŕiiaayan ŕi bhoŕar bteek, bi badoluŕ du pnkuŕ pi Finayi. Natanan ŕi Pŕi 24.3-8.

* 8:7 Bhoŕar bteek : Baŕiiaayan

« Nji Ajugan dji :

ηnuur ηlon ηabi ηi nji kaluη kado bhoηar bhalu,
bhoηar bhalu na baηaaη biki Itrayel na biki Yuda.

9 Bhoηar mēnŋ baankwo ji bi ndoluη na bateem baka
unuur wi mpēnanuη baka du utaak wi Ejiptu.

Baambi ŋijan bhoηar bi naan,
ukaan kē nji kak nwutan baka.

10 Nji Ajugan dkak aŋiini aji :
woli ηnuur mēnŋ ηaŋēpi
bhoηar bi nji kaluη kado na pntaali pi *Itrayel bii bi :

dluη kapiit bgah bi naan ŋi uŋal wi baka
dluη kapiit ba ŋi ηhaaŋ ηi baka,

dluη kawo Naŋibaŋi i baka,
kē bakluη kawo pntaali pi naan.

11 Wal mēnŋ, nin aloη aankak anaŋa kaji ajukan akinŋul kēme ayiŋul
kaji na a : “Meen Ajugun!”

Baηaaη bti baluη kame'ēn,
du anwoonuη nampoŋi te du anwoonuη naweek.

12 Dluη kamiir baka pjuban pi baka,
mēnkak aleŋ nin ipekadu yi badoluη. »[✧]

13 Wi Naŋibaŋi aŋiiniyaanuη bhoηar bhalu, ado bjon kē bakak awaan udooni.
Kē uko unjonuη akak aŋaf, uji uban ŋi pba.

9

Idolade yi bhoηar bteek

1 Bhoηar bteek babi ka idolade ŋi pdo Naŋibaŋi bŋeηan abot awo na dko
dyimanaan ŋi mboŋ.

2 Hēnk, batan kaloona kalon kanwoon na ηmbaη ηtēb. ŋi umbaη uteek wi
kaloona mēnŋ wi bajaan badu *dko dyimanaan, uka da ηkaniya na umeesa wi
bapafuη ipoom yi baŋenuη Naŋibaŋi.

3 Kē du kafet ki blaañ uka da umbaη utēbantēn wi bajaan badu *dko
dyimanaan maakan.

4 Wuη mēnŋan uwo na *bliit bi mngur bi uwuuru, banjaan batērna
mnkulan, na umaala unwoon bti wi uwuuru wi baŋuuη pŋukar pi uwuuru
panhaknuη pde pi *Yawe Nawat Kabuka awuluη babuk *Itrayel du *pndiiŋ,
pde mēnŋ baji badu pa *Mana[✧]. Pmul pi *Aaron pandukiin aŋeeñ hēnkun
pawo da kak, na klaak kanfejuη apiitna *Bgah bi Moyit.

5 Kē ŋi umaala mēnŋ duuŋ baŋe ŋu iko infejuη innaamuη na ηwanjuŋ ηi bajaan
bado kerubim ηnajaη ηadiiman kē Naŋibaŋi awo da. Ibaaklu yi ηa iji ido blifi
ŋi dko di bajaan batulna pŋaak ppēnanaan ipekadu. Mēnŋ wal wi pŋiiniyaan iko
mēnŋ bti kajinŋan bnuura wii wi.

6 Wi iko mēnŋ bti ibomaniin hēnk, baŋeηan baji baneej unuur undoli du
umbaη uteek wi kaloona kado ulemp wi baka.

7 Kē *naŋi i baŋeηan ŋaŋ ajaan aneej ŋi utēbantēn ; aji neej da uyaas uloolan
ŋaŋ ŋi uŋabal. Aji ŋij da pŋaak pi ηko ηi bafinaruη Naŋibaŋi aŋen pa ppēnanaan
ipekadu yi nul na yi baŋaan bti.

✧ 8:12 Yeremiya 31.31-34. ✧ 9:4 Natanan ŋi Ppēn 16.13-15,31.

⁸ *Uhaaş wi Naşibaŋi udiiman bnuura ƚuŋ uko mēnt kē bgah bneejni du *dko dyimanaan maakan baanji bahaabşa, woli dko dyimanaan danwoon ƚi mboş dawohaara wo da.

⁹ Uko mēnt bti uwo uhoŋ wi wal wi ŋwoon wi nƚa. Uwoon kē uƚen na iƚenjan indolaniij iinhil kado uhaaş wi ŋaan andolonj ya ujinƚ ƚi kēş ki Naşibaŋi.

¹⁰ Iwo idolade ƚaŋ ƚi uko wi pde, pdaan, na baŋow, yi Naşibaŋi aƚuun baŋaan pdo te wal wi akdolonj iko bti ikak ihalu.

Uko wi Krittü adolonj kabuuranaan nja

¹¹ Kē *Krittü aşē pēn awinana ji *naşih i baƚenjan andolonj iko inuura yi Naşibaŋi abomanuŋ nja kē iwinanaa ; aneej du kaloona kanwoonuŋ kaweeek, kanwoonuŋ kayimanaan. Kaloona mēnt kaambomanaan iŋen yi baŋaan bajēn, kaanwo ki umundu umpaşaniij wi.

¹² Abi neej neej byaaş bloolan du *dko dyimanaan, aantul da pŋaak pi ŋpi ŋkaş na pi ŋgit ŋkaş; pŋaak pi nul pi pi atulunj abuuranaan nja te mnto.

¹³ Na manjoonan, woli pŋaak pi ŋpi ŋkaş na pi ŋgit ŋkaş na ufob umpēnuŋ ƚi ŋgit ŋantēruŋ yi bajaan bajeeş ƚi baŋaan banƚopuŋ iji ijinƚan ŋleef ŋi baka,

¹⁴ hum di di pŋaak pi Krittü pawoon paankjinƚan ŋhaaş ŋi nja kapēnan iko iwaanj udooni injaan iƚij pkeƚ ŋhilna ŋdo kalempar Naşibaŋi anwoon najeb? Ul Krittü awo i mnto ukaan kē bƚenjan bi adolonj wi awulunj uleeful Naşibaŋi kē balila.

Bhoŋar bhalu

¹⁵ Uko unkaan kē Naşibaŋi aƚēpna ƚi *Krittü ankeƚuŋ alukna pjuban pi baŋaan badolonj, wi bawoon ƚi bhoŋar bteek, uwo kē baŋaan biki Naşibaŋi adatuŋ bahil kaduka te mnto na iko inuura yi ahoŋuŋ baka. Hēnk ado bhoŋar bhalu.

¹⁶ Woli baƚiiniyaan pduka na iko, uji wo kameeƚana kē ŋaan akeƚi.

¹⁷ Phiiŋ paji paƚaan wal wi pkeƚ pawoon, ŋaan aanhil kahiiŋ ŋaan anwoon najeb.

¹⁸ Hēnk, bhoŋar bteek bajunna pŋaak.

¹⁹ Wi *Moyit aƚupuŋ ƚi kadun ki baŋaan bti iko bti yi bgah baƚuun baka pdo, wi wi ajejuŋ pŋaak pi ŋgit ŋkaş na pi ŋpi ŋkaş na meel na pƚal pjeenkak na kanah ki bko bi bajaan bado *hitop ki atoopuŋ ƚuŋ pŋaak na meel alēƚ ƚi ulibra wi bgah na ƚi baŋaan bti,

²⁰ aşē ji : « *Pi pawoon pŋaak pankƚenjananuŋ bhoŋar bi Naşibaŋi adolonj na an aji namēban ba.* »*

²¹ Hēnk kak di di alēƚuŋ pŋaak ƚi kaloona na ƚi iko bti yi bajaan baƚenjaanaan Naşibaŋi.

²² ƚi bgah, pŋaak pajaan pajinƚan iko bti ; woli paantuli, ipekadu iinj ipēn.

²³ Woli bawo i kajinƚan iko innaamuŋ yi baƚi, inwoon du baƚi iwo i keeri kajinƚan na iƚenjan innuurnaaniij.

²⁴ Na manjoonan, mēnt ƚi *dko dyimanaan dambomanuŋ na iŋen yi baŋaan bajēn, danƚuunj kanaan di manjoonan, di di *Krittü aneejuŋ. Aneej neej du baƚi kahilna kanaƚ ƚi kadun ki Naşibaŋi kayenjan nja.

²⁵ Aannej neej pdo kawul uleef uşubal undoli jibi *naşih i baƚenjan ajaan aneej du dko dyimanaan kaşē wul pŋaak panwoonj paanwo pi nul.

²⁶ Woli ado lah haŋ, ahaj ŋyaaş ŋƚum du upaşa umundu te hēnkunj. Na manjoonan, ƚi ŋnuur ŋbaaŋşaani ŋi ŋwoon ŋi apēn kawinana uyaaş uloolan kabaana na pekadu wi awulunj uleeful kē uwo bƚenjan.

²⁷ Baŋaan bajēn baji bakaƚ uyaaş uloolan, Naşibaŋi kawayēş baka.

²⁸ Kê hënk kak di di Krittü awulun uleeful byaaş bloolan, Naşibaţi apënanan ipekadu yi bañaan batum. Alun kapën kawinana uyaaş utëbantën, aankbi bi ppënan ipekadu yi bañaan, abi bi pbuuran te mnço bankyoonkun ubi wi nul.

10

Krittü aba na iţenjan ijon

¹ *Bgah bi Moyit baanyuuj iko bti na manjoonan, bawo wo tañ ulimënt wi iko inuura inklun kawulana faan. Bgah mënt baji bahepar bado kadoha do uşubal undoli iţenjan innaamun. Uko mënt udiiman kê baanhil kajinţan piş banknogun Naşibaţi.

² Woli banjaan bado Naşibaţi iţenjan bakak lah ajinţ mndani, baankak aşal kê bawo na pekadu, bañaan pdo kado iţenjan.

³ Babaa ţep ţep aji bado uşubal undoli iţenjan, kê uko mënt uji uleşan baka ipekadu.

⁴ Na manjoonan pñaak pi ngit nkaş na pi npi nkaş paanhil nin kapënan ipekadu.

⁵ Ukaan kê wal wi abiiñ awo i pbi ti umundu, *Krittü aji na Naşibaţi :

« *Iinjal bafıñaru ŋko*

kê iinjal baţenu iko ilon

aşë wulën uleef wi ñaan najën ;

⁶ *ŋko ŋantëradiiñ iinji klilandër ŋa,*

iţenjan ppënanan ipekadu, iinji klilandër ya

⁷ *Wal mënt dji : “Iwi Naşibaţi, nji wi : dbi pdo uko wi ijalun,*

*jibi upiitaniiñ ti uko wi naan ti *Ulibra wi nu.” »**

⁸ Hënk, *Krittü adunna aji ti : *ŋko ŋantëradiiñ iinji klilandër ŋa, iţenjan ppënanan ipekadu iinji klilandër ya,* kê bgah başë ji kê bañaan bawo i pdo iţenjan mënt.

⁹ Akak aji : *Nji wi : dbi pdo uko wi ijalun.* Hënk aba na iţenjan ijon aţij bi nul.

¹⁰ Ado keeri uko wi Naşibaţi ajalun, awul uleeful byaaş bloolan, kê hënk di njintun ti kêş ki Naşibaţi te mnço.

¹¹ Naţenjan andoli aji naţa na ŋnuur kalempar Naşibaţi, aji do nyyaş nţum iţenjan, kê yun mëntan işë wo iinji ipënan nin pekadu di bañaan.

¹² Kê *Krittü aşë do bţenjan bloolan banwoon bi mnço, wi wi aşaan aya aţo ti kañen kadeenu ki Naşibaţi.

¹³ Hënkun aţoo ayoonk Naşibaţi *aţu başooradul ti ihoşul uţeeh.**

¹⁴ Ti bţenjan bloolan ado kê bañaan biki aţijun Naşibaţi kê bawo bajinţ ti kêş ki Naşibaţi te mnço.

¹⁵ Uko mënt wi wi *Uhaaş wi Naşibaţi uyuujun nja kê ujoonani wi ujakun aji :

¹⁶ « *Nji Ajugan dţiini aji :*

woli ŋnuur mënt ŋaţëpi

*bhoñar bi nji kalun kado na pntaali pi *Itrayel bii bi :*

dlun kapiit bgah bi naan ti nhaaş ŋi baka,

dlun kapiit ba ti uşal wi baka,

¹⁷ *dlun kamiir baka ipekadu yi baka,*

*mënkak aleş nin pjuban pi bajubanun. »**

¹⁸ Wi Naşibaţi amiirun keeri ipekadu, ñaan aankak anuma pdo iţenjan kapënanan ipekadu.

Nawulën ŋñog Naşibaţi

19 An bayiṭ naan, hēnkuṇ keeri ḡme bnuura kē pñaaḱ pi Yetu pantuliin pado kē ḡhil kaneeḱ du *dḱo dyimanaan maakan,

20 ahaabēṣ nja bgah bnuura banjaan bawul ubida, baṅṅepuṇ blaañ bweek banwoon ṭi kadun ki dḱo dyimanaan maakan, banwoon uleef wi nul.

21 Nḱak aka *naṣih i baṅṅan naweek i Naṣibaṭi aṭuuṇ ṭi kadun ki katoh ki nul.

22 Nawulēn keeri ḡñog Naṣibaṭi na uhaaṣ ujint, na pfiyaar panjoonanuṇ, na uhaaṣ, wi Yetu ajinṭanuṇ na pñaaḱul, na uleef wi bañowuṇ na meel mnjint apēnan iko iṭop bti.

23 Nawulēn ḡmēban ḡliint ṭi uko wi ḡhaṭuṇ akuṭ aṭup. Na manjoonan, ḡme kē Naṣibaṭi aji do uko wi ahoṇuṇ.

24 Andoli ṭi nja adoon kaṭaaḱ atēṅṭul, ḡhilna ḡṭēṅṭēndēr ṭi bṅalad na pdo iko inuura.

25 Bañaan baloṇ baṭaal pwo baankmaar byit bi banfiyaaruṇ *Krittu, kē uko mēṅṭ uṣē wo uunuura ; ḡbaa wo kaṭēp ṭēp katēṅṭēndēr, wi nadoon ame kē unuur wi ubi wi Krittu uñogi.

26 Na manjoonan, wi ḡmeen uko unwoon manjoonan, woli ulil nja kē ḡḱinan aji ḡduka ṭi pḱuban, uunkak aka bṅeṅan banhiluṇ ppēnan ipekadu.

27 Wal mēṅṭ, ḡduka duka ayoonk na palēnk pwayēṣ pi Naṣibaṭi na bdoo bjeenkal bankluṇ katēr bampokuṇ pṭaṣa.

28 Woli ḡnaaṇ apok pṭaṣ *Bgah bi Moyit, kē bañaan batēb kēme bawajant baṭup aji ajubani, baankḡagi'a, baji bafiṇa*.

29 Naṣalan keeri uko unḱdolun anṣooruṇ Abuk Naṣibaṭi, anṭuuṇ pñaaḱ pi bhoṇar pi aṭēpnuṇ awo najint uko undaayanaan abot akar *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi unwoon ukumpēṣ wi bnuura. Nahinan kanuṇ jibi kakob ki uṇ mēṅṭan kakyibani.

30 Na manjoonan ḡme anṭiiniin aji : « *Nji dluṇ kalukanan, nji dluṇ katuuman.* » Akak aji : « *Nji Ajugan dluṇ kawayēṣ pntaali pi naan.* »*

31 Naṣibaṭi anwoon najeb amob le ḡnaaṇ, uṇ mēṅṭan aji wuṭan maakan.

32 Naleṣan uko undolanan du ujuni wi nayeenuṇ bjeehi bi Naṣibaṭi. ṭuṇ ḡwal mēṅṭ nawin mnhaj mnweek aṣē mēban aliint.

33 Babi karan ḡwal ḡlṇoṇ ahajanan kē nawo bten bi bañaan, kē ḡwal ḡlṇoṇ naṭok na banhajuṇ haṇ.

34 Nabi ḡnaga biki bawatuṇ ukalabuṣ abot alilan ṭi uko wi batehuṇ bka bi nan, wi nameen kē naka bka bannuurnaaniin banwoon baankba nin.

35 Nawutan keeri kaṭaṅṅan phaṭ ṭiki mnhaṭ mēṅṭ mankaan kē nakyeenk katuum kaweek.

36 Nawo kataman kahilna kado kado uko wi Naṣibaṭi anṅaluṇ, hēnk nayeenk uko wi ahoṇuṇ.

37 Na manjoonan upiitana ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi aji :

« *Uduka ḡwal ḡntiinku, ḡntiinku ntiinku,*

anwoon i pbi aṣē bi, aankjon. »*

38 « *Nji Naṣibaṭi, dluṇ kawul ubida anwoon naṭool ṭi kēṣ ki naan ṭiki afiyaari.*

Kē woli aloṇ adekēn kafet, mēṅklilandēra. »*

39 Kē nja, ḡnēnwō ṭi bankdekuluṇ kafet, kaneem ; ḡwo ṭi banfiyaaruṇ awo ṭi bgah bi mbuur.

11

Pfiyaar pi bañaan biki ṭfa

1 Woli ɲfiyaar Naşibaŋi, ɲji ɲme na manjoonan kē ɲluɲ kayeenk uko wi ɲhaŋuɲ, ɲme bnuura kē iko yi ɲwoon ɲɛnwini, iwoo abot ajoonan.

2 Pfiyaar pakaan kē bateem ɲja babi winana bnuura ɲi kēş ki Naşibaŋi.

3 Kē pfiyaar pi ɲja pakaan kē ɲyikrɛn kē Uŋuɲ wi Naşibaŋi upaşuɲ umundu, hɛnk di di iko yi ɲjaan ɲwin ipɛnnuɲ ɲi iko inwoon iinwinanaa.

4 ɲi pfiyaar pi nul, *Abel awul Naşibaŋi btejan bannuuriin apel bi *Kayin. Pfiyaar mɛnt pakaan kē awo natool ɲi kēş ki Naşibaŋi, Naşibaŋi ɲi uleeful adinan ayeenk uŋen wi nul ; kē pul pakaan kē baktiimiyaan uko wi nul wi adoon aket*.

5 Pfiyaar pakaan kē *Henok aya du Naşibaŋi bē aantɛpna ɲi pket ; nin alon aankak awina win, Naşibaŋi adeenuluɲ aŋoot du a. Upiitana ɲi *Ulibra wi Naşibaŋi aji Henok ado bi lilaara lil ji abi ado kadeeɲa.

6 Kē nin alon aşɛ wo aanhil kalil Naşibaŋi bē aanfiyaara. Na manjoonan, ɲaan anŋoɲuɲ Naşibaŋi aji wo kafiyaar kē awoo abot aji tuum banjaan bala'a.*

7 Pfiyaar pakaan kē *Nowe atiink uko wi Naşibaŋi aŋupuluɲ unwoon uundo bi winana. Amɛban bnuura uko wi Naşibaŋi ajakuɲ, aboman upuur aburanaan biki katohul bti. Pfiyaar mɛnt pakaan kē adiiiman kē umundu udukaanaa, aŋɛpna ɲi pa, awo natool ɲi kēş ki Naşibaŋi*.

8 Pfiyaar pakaan kē Abraham ado uko wi Naşibaŋi ajakuluɲ wi adu'uluɲ ayila, kē aya du utaa k wi Naşibaŋi ahoŋuluɲ bē aamme dko di akyaan.

9 ɲi pfiyaar mɛnt aya awo ji nayaant du utaa k wi Naşibaŋi ahoŋuluɲ, afɛt ɲi iloona. Itaak na Yakob bado haɲ kak, wi Naşibaŋi ahoŋuɲ baka utaa k mɛnt ji a.

10 Abraham abi wo wo ɲi pyoonk kafɛt ɲi ubeeka wi Naşibaŋi aşaluɲ abot aniw, wi ɲniw ɲankɛmuɲ.*

11 Pfiyaar pakaan kē Abraham ahil abuk wi adoon aŋaf maakan kē *Faara aharul akak aŋaŋan kaŋowa, afiyaar na manjoonan kē Naşibaŋi ado uko wi ahoŋuɲ*.

12 Uko mɛnt ukaan kē pntaali pweek papɛnna ɲi ɲiint aloolan, andoon abi ŋaf ŋaf aduka duka ayoonk pket. Pntaali mɛnt *patum ji ɲjah ɲi baŋi na pyiw panwoon ɲi kabaɲ ki bdɛk** pi nin ɲaan alon awoon aanhil pɛn.

13 Baŋaan bakan mɛnt bti bafiyaar adoo ket bē baanyeenk iko yi Naşibaŋi ahoŋuɲ, aşɛ winaara ya du kalowan akuŋ alilandɛr ya. Badinan ɲi kadun ki baŋaan aji bawo wo bayaant ɲi mboş mi, baanwo biki umundu wi.

14 Na manjoonan, bankŋiiniɲ haɲ badiiman bnuura kē bawo wo ɲi pla utaa k.

15 Woli banuh nuh lah wi bawoonuɲ, bahinan kakak da.

16 Kē başɛ bi ɲal utaa k unnuurnaaniin, uwoon utaa k wi baŋi. Uko mɛnt ukaan kē Naşibaŋi aankowa pdo kadu'ana Naşibaŋi i baka, aboman baka ubeeka.

17 Pfiyaar pakaan kē *Abraham abomandɛr pjeɲ *Itaak abukul kafinɲar Naşibaŋi, wi Naşibaŋi aŋaluɲ pten me afiyaara. Abukul aloolan ŋaŋ i akaan i i ajejuɲ kaŋɛnan te Naşibaŋi ado bi hoŋaara hoɲ,

18 ajaka aji : « ɲi Itaak i i pntaali pi ɲji nhoŋiɲ pakpɛnnuɲ. »*

19 Abraham afiyaar kē Naşibaŋi aka mnhina mi pntaŋ baŋaan ɲi pket ; uko mɛnt ukaan kē Naşibaŋi akakana abukul, kē uko mɛnt uwo wo ji Naşibaŋi anaŋan Itaak ɲi pket.*

* 11:4 Natenan ɲi Ujuni 4.3-10. * 11:6 Natenan ɲi Ujuni 5.24. * 11:7 Natenan ɲi Ujuni 6.13-22.

* 11:10 Natenan ɲi Ujuni 12.1-5; 23.4; 35.12,27. * 11:11 Natenan ɲi Ujuni 18.11-14; 21.2. * 11:12

Ujuni 22.17. * 11:18 Ujuni 21.12. * 11:19 Natenan ɲi Ujuni 22.1-10.

20 Ƨi pfiyaar, *Itaak añehan NaşibaƧi awul *Yakob na *Etawu bnuura Ƨi uko unwoon i kaluŋ kabi.✧

21 Ƨi pfiyaar, *Yakob wi añoganuŋ pkeƧ, añehan NaşibaƧi awul bnuura andoli Ƨi babak *Yotef aşē mėban Ƨi pjuuti pi nul aŋup adēman NaşibaƧi✧.

22 Ƨi pfiyaar, *Yotef wi añoganuŋ pkeƧ aƧiiniyaan wal wi babak Itrayel bakluŋ kapēn Ƨi *Ejiptu, aƧup babakul hum di bakluŋ kado na imoh yi nul✧.

23 Ƨi pfiyaar bajug *Moyit bamena kli kwajaŋƧ wi abukiin. Bawin kē napoƧ anuura aşē pok pdo uko wi naşih ajakuŋ bē baanlēnki.

24 Pfiyaar pakaan kē *Moyit abi pok pdu'ana abuk ñaaƧ abuk Farawuna naşih wi abiin akak naƧaşa.

25 Ahokan phaj na bañaan biki NaşibaƧi kē di pwo Ƨi iko ilil yi pekadu inwoon iinji ijon.✧

26 Afiyaar kē pwut bakowandēna ji *Krittu paka udooni apel pyok bti panwoon Ƨi *Ejiptu, aten alowan aşal katuum kankluŋ kayeenkana.

27 Pfiyaar pakaan kē apēn du Ejiptu, awo aanto aten udeeb wi naşih, amēban aliint ji ñaan anwinuŋ NaşibaƧi anwoon aanhil kawinana.

28 Pfiyaar pakaan kē ado *Ufettu wi Mbuur alēt pñaak Ƨi ilēman yi itoh uwanjut wi pkeƧ uwutna kafin bapoƧ bajeen biki bañaan biki *Itrayel✧.

29 Pfiyaar pakaan kē babak *Itrayel bamuur *bdēk bjeenkal awo wo ji bawo Ƨi dko dkay ; kē wi bañaan biki *Ejiptu bakdoon na pmuur ba, bayooraa✧.

30 Pfiyaar pakaan kē ŋniw ŋi Yeriko ŋajot wi babak *Itrayel bafooyuŋ ŋa ŋnuur paaj na uloŋ.

31 Pfiyaar pakaan kē *Rahab naƧuunk ayeenk bnuura babak Itrayel bambiin amena abi pten ubeeka. Hēnk, aankeƧ na bandekuŋ NaşibaƧi kafet✧.

32 We wi nkaan aƧup? Mēnkka bwal bƧiiniyaan bi Gedeyon na Barak na Tamton na Yefte na *DayiƧ na *Famiyel na baƧupar NaşibaƧi bandukiin.

33 Pfiyaar pi bukuŋ mēntan pakaan kē bawat ŋtaak, aşih bañaan bnuura, abot ayeenk uko wi NaşibaƧi ahonuŋ baka. Pfiyaar pakaan kē badēt mntum mi ŋnlihu,

34 awo Ƨi bdoow aşē wo baanyiki, abuur pkeƧ pi kej. Babi maak aşē kak ajeb ; babi tam ugut adookar na bangoli biki ŋtaak ŋyaanƧ.

35 Ƨi pfiyaar, baaƧ baloŋ bawin kē banaƧan biki bakaƧandēnuŋ akakan baka. Baloŋ bahajan baka te kē badoo keƧ kē bapok babuuran baka kahilna kanaƧa Ƨi pkeƧ, kaka ubida unnuurnaaniin.

36 Baloŋ kak baben baka akob baka na itintēl, baloŋ kē batan baka awat ukalabuş.

37 Baloŋ batap baka mnlak afin, baloŋ kē bamob baka afal Ƨi ptoof, baloŋ kē bafin baka na kej. Baloŋ baji bañaay na dko kawohara injan yi ŋkaneel, kēme yi ŋpi, awo bajuuk, kē baknooran baka ahajan baka.

38 Bañaan mēnt babi nuura ŋhaaş maakan adoo wo baanhil pfēt Ƨi umundu wi. Babi ñaay na *pndiis na inkuŋ, awo Ƨi injiir na ihē.

39 Pfiyaar pakaan kē bukal bti bawinana bnuura Ƨi kēş ki NaşibaƧi te baando bi yeenk uko wi abiin ahon.

40 Na manjoonan, NaşibaƧi abi Ƨu Ƨu Ƨi uşal pboman nja uko unnuurnaaniin bawutna kawo bajint Ƨi kēş ki NaşibaƧi kaduk nja.

✧ 11:20 Natanan Ƨi Ujuni 27.27-29. ✧ 11:21 Natanan Ƨi Ujuni 27.39-40. ✧ 11:22 Natanan Ƨi Ujuni 50.24-25; Ppēn 13.19. ✧ 11:25 Natanan Ƨi Ppēn 2.11-15. ✧ 11:28 Natanan Ƨi Ppēn 12.1-23. ✧ 11:29 Natanan Ƨi Ppēn 14.21-31. ✧ 11:31 Natanan Ƨi Yotuwa 2.1-23.

12

Nawulën njaban kës çi Yetu

¹ Bañaan banfiyaarunj biki mbaan aṭiiniyaan ṭiiniyaan bawo ji pntuk pweek panfooyunj nja aten. Nawulën njwalan keeri iko inkdiṭanunj nja, na pekadu danjaan datam pjab ṭi nja, ṛtaman ṛdo kaṭi pṭi pi baṭuunj nja.

² Nawulën ṛṭu kës ṭi Yetu anhaabēṣunj nja bgah ṛhilna ṛfiyaar, ul ajaan ado ṛliinta liint ṭi pfiyaar te mnto. Amiir adoo keṭ ṭi krut, bē aanṭo aten mnkow manwoon ṭi pkeṭ pṭēnt puṅ mēnt ṭiki abi win mnlilan manwoonj i pbi, aṣē ya hēnkunj aṭo du kañen kadeenu ki Naṣibaṭi.

³ Naṣalana keeri, jibi amiirunj wi bado buṭaan bakhajanulunj, nawutna kanoor, ṛhaaṣan ṛawo ṛaankwutan.

⁴ Ṭi ugut wi nakgutunj na pekadu, naando bi gutan te pkeṭ.

⁵ Naṭilma jibi Naṣibaṭi atēṅṭēnananj ji babukul i? Upiitana ṭi *Ulibra wi nul aji :

« *Abuk naan, wutan kabeeh kakob ki Ajugun,
wutan kawutan woli aṅoman na iwi.*

⁶ *Ajugun aji kakan ṭi bgah ṛnaanj i ṛṅalunj,
kakob ṛnaanj i ajejunj ji abukul.✧* »

⁷ Namiiran mnhaj mi najaan nahaj woli Naṣibaṭi akakanan ṭi bgah ; aji do hanj na babukul. Napoṭ ahoṅ i i aṣin awoonj aanji kakan ṭi bgah?

⁸ Woli Naṣibaṭi aankakanan ṭi bgah ji babukul bti, naanwo keeri babukul na manjoonan, nawo bapoṭ bampaṭi.

⁹ Naleṣan baṣin nja biki mboṣ: baji babi kakan nja ṭi bgah kē ṛṣē ṭiinkaara ṭiink baka. Hēnk di ṛwoonj katiink maakan Aṣin nja i baṭi kayeenkna ubida.

¹⁰ Baṣin nja babi ji bakakan nja ṭi bgah ṛwal ṛlonj jibi baṣalunj, kē Naṣibaṭi aṣē ji kakan nja ṭi bgah ṛhilna ṛwo bnuura ṛbot ṛyiman ji a.

¹¹ Woli bakakan ṛnaanj ṭi bgah, aji jooṭan wal mēnt aanji lilan ; aṣale ṭo aban ṭun, kakob mēnt kaji kado awo natool ṭi kēs ki Naṣibaṭi uhaaṣ uṣē ujoobēt na a.

Plipara

¹² Nadeeṅan keeri iñen imbeewunj, naliintan ihoṭ inknaayunj!

¹³ Napoṣan ṭi ilēl itool, ihoṭ inkjiinkunj iwutna kajiink kak maakan, iṭēp ṭēp ijeb.

¹⁴ Natamaan nawo bnuura na bañaan bti nakuṭ nado kado uko unwoonj ujint ṭi kēs ki Naṣibaṭi ; woli naanwo bajint ṭi kēs ki Naṣibaṭi naankwin Ajugun.

¹⁵ Naṭafaraan alonj ṭi an adek kafēṭ bnuura bi Naṣibaṭi ; naṭafaraan alonj awo ji bko bwuṭaan banjaan badēm kaṣē kabuk mnko mntum manwuṭunj. Ṇaan mēnt ahil kaneeman batum maakan.

¹⁶ Nin alonj awutan kawo ṭi pjuban pi piint, nin alonj awutan kabeeh iko inyimanunj ji *Eṭawu i pde ploolan pakaanj kē awaap pweek pi nul.

¹⁷ Name kē wi abiiṅ aṭo aban ṭun, abi ṅal pyeenk ubeeb wi aṣin ṭi pwo bajeen, kē baṣē dooka. Ado na pwooni kadolna aṣin apēnan uko mēnt aṣē wo aanhili.✧

Ubeeka wi baṭi wi mnto

¹⁸ Na manjoonan, naanṅog pnkunj pi Finayi : naaṅṅog dko di bdoos bankṭerunj, di utejan na bdēm, di ukēk,

¹⁹ naanṅog dko di balulunj na di pdiim patiinkaniinj. Wi babuk *Iṭrayel batiinkunj pdiim mēnt, baankak adi di nin pṭiink pa.

20 Uko wi pdiim mēnt pajakuŋ na baka ulēnkan baka maakan, paji na baka : « *Ŋaaŋ ankanbanuŋ pnkuŋ batapa mnlaak kafɪŋ, awole ŋaaŋ kēme untaam.* »*[☆]

21 Uko mēnt uyiban maakan kē Moyit adoo ji : « *Dlēnk maakan adoo kat kat.* »*[☆]

22 Kē našē ŋog pnkuŋ pi *Tiyon, ubeeka wi Našibaŋi anwoon ukumpēs wi ubida, Yerutalem di baŋi di ŋwanjut ŋtum maakan ŋawoon,

23 du dko di pntuk pi banfiyaaruŋ panwoon ɥi ufettu pawoon, pi banwoon bajeen biki Našibaŋi, biki itim ipiitaniin du baŋi. Naŋog Našibaŋi anjaan awayēs baŋaan bajēn bti na ŋhaaş ŋi baŋaan biki Našibaŋi adolon kē ŋawo ŋjint piş.

24 Naŋog Yetu i Našibaŋi aŋejananaanuŋ bhoŋar bhalu na pŋaakul pantuliin ; pŋaak mēnt uko wi pakdiimanuŋ ulil apel wi pi *Abel pakdiimanuŋ*[☆].

25 Naŋafaraan keeri kadek anktiniin na an kafet. Na manjoonan, bateem nja bampokun ptiink anktanun baka ɥi mboş baambuun kakob. Kē nja ŋenkhil kabuur kakob woli ŋdek kafet anktiniin na nja du baŋi.

26 ɥi wal wi *Moyit, pdiim pi nul pabi şint şintan mboş, kē aşē hon nja hēnkuŋ aji : « *Dkak aluŋ kaşint şintan byaaş blon kak, mēnt mboş ɥaŋ, dşint şintan kak baŋi* »[☆].

27 Wi ajakuŋ aji dkak aluŋ kaşint şintan byaaş blon, adiiman diiman kē iko impaşaniin iluŋ kaşintar katoka, uko unwoon uunkşintar ɥaŋ uhilna uduka.

28 Hēnk, wi ŋkyeenkuŋ utaak unwoon uunkşintar, nawulēn ŋbeeb Našibaŋi, ŋdēmana na pfiyaar na palēnk, uko mēnt ulila.

29 Na manjoonan, Našibaŋi i nja awo bdoo banjaan batēr katok.

13

Iŋejan inliluŋ Našibaŋi

1 Natamaan naŋalad ji baŋaan baŋtaaruŋ.

2 Nawutan kanohnaana pyeenk bayaant du itohan. Name bnuura kē balon bado haŋ, ayeenk ŋwanjut du itoh yi baka bē baammee.

3 Naleşan bakalabuş, nawo ji nawo ukalabuş na baka nabot naleş baŋaan biki bakhajanuŋ, nawo ji an biki bakhajanuŋ.

4 Baŋaan bti bamēbaan bniim bnuura, ŋiint na ŋaaŋ baji bamēbandēr andoli kalin ɥi atēnt. Našibaŋi aluŋ kawayēs baŋaan banwoon ɥi ubida uŋop na pjuban pi piint.

5 ɥi mnwo mi nan naanwo kajotan itaka kadun, nalinan ɥi uko wi nakaan. Našibaŋi ɥi uleeful aŋupun aji :

« *Mēnkwatanu nin,
mēnkpoku nin.* »*[☆]

6 Ukaan kē ŋhinan kaŋup na mntēŋ kaji :

« *Ajugun awoon anjaan aŋēnkēn ;
mēnkdo kalēnk.*

We wi ŋaaŋ najēn ahilun kadolēn? »*[☆]

7 Naleşan banwoon ɥi kadun ki nan baŋtupanaŋ uŋup wi Našibaŋi. Naşalan jibi babiin awo te adoo keŋ, naşē nado ji baka.

8 Yetu *Kriŋtu awo nŋa jibi awoon takal, akuŋ awoha haŋ te mnŋo.

9 Nakwut pjukan pampaŋuŋ na *Uŋup Ulil Unuura paŋooŋan du bdēm. Ŋaaŋ awo katēŋna ɥi bnuura bi Našibaŋi, aanhil katēŋna ɥi idolade ɥi uko ude inwaanun udooni ɥi banjaan baŋaş ya.

* 12:20 Ppēn 19.12.13. ☆ 12:21 Pleşan 9.19. ☆ 12:24 Natenan ɥi Ujuni 4.10. ☆ 12:26 Hagay 2.6.

☆ 13:5 Yotuwa 1.5; Pleşan 31.6.8. ☆ 13:6 Kaŋaam 118.6.

10 Nja, ŋka *bliit bi mngur, kē baṭejan banjaan baṭejan du *Katoḥ Kaweek ki Naṣibaṭi baanka na pde iko inwoonuj du bliit mēnt.

11 *Naṣih i baṭejan aji ŋooṭ pñaaḥ pi ŋko ŋanṭiṭuj du *dko dyimanaan maakan kapēnanaan pekadu di bañaan, kē ŋko ŋi bafiṭuj ŋuj ŋaṣē ji ŋatērna du bdig bi dko di bañaan bafēṭuj.

12 Uko mēnt ukaan kē Yetu akeṭna du bdig bi ubeeka kē pñaaḥ pi nul pado bañaan kē bawo bajinṭ ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi.

13 Nawulēn keeri ŋya du Yetu, du bdig bi dko di bañaan bafēṭuj, ŋwo na mnkow mntēnt mi nul.

14 Ṭi mboṣ ṭi, ŋfēt ṭi ubeeka unwoonj uunkwo te mnṭo, kē ŋṣē la ubeeka unkmbiin unkwonj wi mnṭo.

15 Ṭi katim ki Yetu nawulēn ŋwut kaṭaṭna pdo kado uṭen pa Naṣibaṭi, unwoonj iyeeh injaan idēmana ; iyeeh mēnt ipēna ṭi mntum mi nja ŋndinanuj kē awo Ajugun.

16 Nawutan kaṭilma pdo kado bnuura na pdo kaṭēnkar ; iṭejan itēnt yan ijaan lil Naṣibaṭi.

17 Najaan nado uko wi banwoonj ṭi kadunan bajakuṭ, nado katiink baka. Baji babeelan bnuura, bukal bakluṭ kaṭup Naṣibaṭi jibi nawoori. Woli natiink baka, baluṭ kado ulemp wi baka na mnlilan. Kē woli naando haṭ, bado wa kaṣē kajooṭan, uṣē waan udooni pa an.

18 Nañehandērun ; ŋfiyaar na manjoonan kē ŋēnwo na nin uko ulonj ṭi uhaaṣ. Nji ŋdoonaan pdo bnuura ṭi iko bti.

19 Dñehanan na uhaaṣ naan bti nañehandēraan nhil ntaran taran nkak du an.

Pñehan

20 Dñehan Naṣibaṭi anjaan ajoobēntēn ŋhaaṣ, annaṭanuj ṭi pkeṭ Ajugun Yetu nayafan naweek, wi aṭejananuj bhoṭar bi mnṭo na pñaaḥul pantuliin,

21 aṭēnkan naka iko bti innuuriin nahilna pdo uko wi aṭaluṭ. Dñehan Naṣibaṭi ado nja ŋlila wi ŋwoonj ṭi ploolan na Yetu *Krittu. Nawulēn ŋdēmana te mnṭo! Ūwo haṭ.

22 Bayiṭ naan ṭi *Krittu, dkoṭan namiir uṭup wi nṭupanaṭ wi kaṭaṭnan ; na manjoonan, uṭamēñi.

23 Dñal name kē bawutan Timote ayiṭ nja. Woli aṭar aban, kabi na a pwinan.

24 Nawulaan mboṣ banwoonj ṭi kadun ki nan bti na bañaan bti banwoonj biki Naṣibaṭi.

Bayiṭ nja biki Itali bawulan mboṣ.

25 Dñehan Naṣibaṭi awulan an bti bnuura.

Uṭup wi Yakob apiitun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki Yakob apiitun bañaan biki Naşibaṭi banniinkun mboş. Du unjon Yakob abi wo ñaan naweek ṭi banfiyaaruṅ Naşibaṭi banwoon du Yerutalem, Yetu awo naweekul. Bañaan biki apiitun kakaarta ki, balon ṭi baka baji baji bafiyaar Krittun, kē mnwo mi baka manşē wo maanwo mi bañaan banfiyaaruṅ. Uko mēnt ukaan kē aji na baka pfiyaar pawo kagakandēr na mnwo mnuura. Yakob abi win kē ṭi banfiyaaruṅ, bajuuk bawo ṭi mnhaj ṭiki bayok badeen iganan maakan. Uko mēnt ukaan kē aji na bayok bawut kado kado ji bañaan biki umundu wi, bamēban bajuuk bnuura. Akak aji na baka balow pñom, bakak baji bamēban mntum. Bawo kado kado bnuura unuur undoli jibi Uṭup wi Naşibaṭi ujakun.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboş (1.1)
2. Pfiyaar na pwo na uşal untuṅa (1.2-18)
3. Ptiink Uṭup wi Naşibaṭi na pdo uko wi ujakun (1.19-27)
4. Pwut bpaṭşēr (2.1-13)
5. Pfiyaar na pdo bnuura (2.14-26)
6. Uşal untuṅa na pṭup bnuura (3.1-18)
7. Pñal iko yi umundu paannuuraa (4.1-5.6)
8. Kamiir na pñehan Naşibaṭi (5.7-20)

Pwul mboş

¹ Nji Yakob nalempar Naşibaṭi na Ajugun Yetu Krittun, dwul an mboş, an pntaali pi Naşibaṭi panwayşeruṅ ṭi umundu*.

Kamiir ṭi unoor

² An bayiṭ naan baṭaş Yetu, woli nawo ṭi unoor nalilaan ṭi nḥaaş nji nan.

³ Ṭiki name kē pfiyaar pi nafiyaaruṅ Yetu aliintan ṭi wal wi unoor, paji paṭu ñaanj kamiir.

⁴ Nawo kanaṭ kaliint ṭi kamiir mēnt, kaşē kahil kawo bañaan bajint batool, banjaan balemp ulemp ujint piş, banwoon baanwaan nin uko ulon.

Pñehan na uhaaş wi pfiyaar

⁵ Woli alon ṭi an awaan uşal untuṅa, awo i kañehan wa Naşibaṭi, alun kawul a wa, ṭiki aji wul bañaan bti na byompan kē aanji fēn.

⁶ Kē woli ñaan añehan, awo kafiyaar kawut kawo na nşal nṭēb, ṭiki ñaan anwoon na nşal nṭēb anaam umaronj uweek, wi uyook ujaan udeej kalun luṅan.

⁷ Ñaan anwoon hanj awutan kaşal kē ayeenk uko ulon ṭi kañen ki Ajugun.

⁸ Anwoon na nşal nṭēb aanji ṭu kabaṭ ṭi uko wi akdolun, uyaaş ulonj aji ya kadun, ulon akak ufet.

Najuuk na nayok

⁹ Naṭaş Yetu anwoon najuuk awo katanj ṭi uko wi Naşibaṭi akdēmanulun.

* **1:1** Kşini iñeen na ktēb kanwayşeruṅ ṭi umundu, bawoon babak Yakob abuk Itaak, bateem bayuday. Hēnk di di bapiitun ṭi ugrek.

¹⁰ Kê nayok awo katar, ti uko wi Naşibaţi akpotëtanulun. Tiki nayok aankjon, anaam kaţeeñ ki bgof bi uţeeh.

¹¹ Bnuur baji banaţa katër, bgof kakay, kaţeeñ kajot, kanuura ki ka kaneem. Kê hênk di di uwoon pa nayok : Aleew, kakeţ ti mnwo mi nul mi nnuur bti. Nnaaŋ najën andoli awo ji pjaagal.

Naşibaţi aanji wuuk nin nnaaŋ ado buţaan

¹² Nnaaŋ anjaan naţ kaliint ti unoor anuurandëni, tiki ayeenk katuum ki ubida wi mnŋo wi Naşibaţi ahoŋuŋ banjalulun, woli ayuuj mntëj mi nul aba.

¹³ Woli nnaaŋ aŋal pdo buţaan awutan kaji, Naşibaţi akwuuknuŋ pa ndo ba. Naşibaţi aanhil pŋal pdo buţaan kê aanji wuuk nin aloŋ ado buţaan.

¹⁴ Andoli aji do buţaan ti uŋal wi nul uwuţaan, wul ujaan uwuuka kaneejana.

¹⁵ Woli nŋwut uŋal uwuţaan mënt kê udëmi, wul ujaan uţij pekadu, woli pekadu dadëmi dul dajaan datij pkeţ.

¹⁶ Bayiţ naan biki mmaganuŋ nakwut baguuran ti uko wi.

¹⁷ Iko inuura bti yi baţenuŋ un na yi nŋyeenkun iwoona baţi, du Aşin nja anţakuŋ unuur, pli na njah bti njanwoon du baţi. Ul anwoon aamme pţëlşa kême kajeeh kabot kajëmşa.

¹⁸ Aŋal ul ti uleeful pwul un ubida ti uţup wi manjoonan, nŋhilna nŋwo bateek ti iko yi aţakuŋ.

Ptiink uţup wi Naşibaţi kabot kaţaş wa

¹⁹ An bayiţ naan biki nŋaluŋ maakan nawo i kame kê: nnaaŋ aji wo i katar ti ptiink atëñful, kanoom ti pŋiini, kanoom ti udeeb.

²⁰ Mënt ti udeeb di di nnaaŋ ahilanuŋ kado uko untoolun ti kêş ki Naşibaţi.

²¹ Ukaan kê nawo i kapënan iko bti inŋotun ti an na inŋotun maakan, naşë nayeenk uţup wi baţuun ti nŋhaaş nŋi nan ji baŋaan banwalanuŋ ikow yi baka, ti ki wul uhilanuŋ pbuuran an.

²² Nakliŋ tañ ti ptiink uţup, nadolan uko wi ujakun. Woli naanktaş uţup, ikow yi nan yi yi nakguuruŋ.

²³ Hênk di di uwoon, woli nnaaŋ atiink uţup aşë wo aankdo uko wi ukŋiiniyaanuŋ, unaam nŋiint anktenuŋ kaara di nul ti kawini.

²⁴ Awin da jibi dawoon, wi atenuŋ da aba, atool aya aşë ŋilma jibi anaamuŋ.

²⁵ Woli nnaaŋ ala pme bnuura bgah btool, banhilanuŋ pbuuranun, aji mëban ba kaliintan, aanwo i kaliŋ ti ptiink ba tañ kaşë kaţilma ba. Awo i kado uko wi bajakuŋ, aşë tum na mnliilan ti iko bti yi akdolun.

²⁶ Woli nnaaŋ aşal kê aţaş Naşibaţi bnuura, aşë wo aanji mëban pndemënt pi nul, adaar bkow bi nul, ptaş Naşibaţi pi nul paanwo nin uko ulon.

²⁷ Nnaaŋ anktaşuŋ Naşibaţi Aşin nja na manjoonan, aji wo najint piş ti kêş ki nul. Hênk di di ajaan awo : aji ya pwın bapoţ banwaanuŋ bajug baka, aji ya pwın baat bayoţ banwoon ti unoor, aji lipara iko iwuţaan iwutna kaţopana.

2

Ppaţşër pawo ppën ti bgah

¹ Bayiţ naan, nafiyaar ti Yetu Krittü Ajugun antumuŋ na mndëm, ukaan kê naanwoyi kapaţşër

² Natenan : woli du dko di nayituŋ nŋiint aloŋ anwoon na ineel yi uwuuru abot awohara bnuura aneej da, kê nŋiint aloŋ kak anwohariin iko intowiin aneej da,

³ woli namëban bnuura ñiint anwohariin iko inuura, ašë ji na a : “Toon ti dko di, dawo dnuura” ašë ji na nawaan, « iwi naŋan » kême « iwi yaan iŋo du kafet. »

⁴ Pdo han, ti ptoof pi nan, pawo bpaŋšër. Naanwayëš wayëš na nŋal nwuŋaan i?

⁵ Natiinkan an bayit naan biki mmaganuŋ, mënŋ Našibaŋi adatuŋ banwoon bajuuk ti kës ki umundu i? Ado han, bahilna bayok ti pfiyaar babot bayeenk pših pi Baŋi pi ahonuŋ banjaluluŋ.

⁶ Kë našë ji naŋu najuuk mnkow ti ptoof pi baŋaan. Mënŋ bayok bajaan bahajanan, kamoban kaŋooŋ du nruha i?

⁷ Bukal kak bajaan baben katim kanuura ki Našibaŋi awulanan.*

⁸ Aa, woli naŋaš na manjoonan bgah bi Pših pi Našibaŋi jibi bawoon ti Ulibra wi Uŋuŋ wi Našibaŋi : « Nalan atëntu jibi inaluŋ bkowu » wal mënŋ, nado bnuura.

⁹ Bë woli napaŋšër nado pekadu, hënk bgah bi Moyit bamob an ŋiki naanŋaš ba.

¹⁰ Hënk di uwoon, woli ñaan aŋaš bgah bti ašë duk uko uloolan ti wi bajakuŋ, aduknaana ti kadun ki bgah bti.

¹¹ Anjakuŋ, « iinkpiint na ahar ñaan kême ayin ñaan, » ul akaan aji : « Iinkfiŋ ñaan. » Kë woli iimpiint na ahar ñaan kême ayin ñaan, ašë fiŋ ñaan, iinŋaš bgah.

¹² Nakeeri nado kaŋiini nabot nado kado ji baŋaan biki Našibaŋi aklun kawayëš na bgah bi mbuur.

¹³ Hënk di uwoon, Našibaŋi aankwayëš na mŋaga anwoon aañŋagaa, kë mŋaga manšë pel pwayëš.

Pfiyaar na Udo

¹⁴ Bayit naan, we uwoon ñaan abubara aji « Dfiyaar Našibati » woli udo wi nul uundiiman pfiyaar mënŋ? Pfiyaar pahilan kabuuran a wal mënŋ i?

¹⁵ Natenan, woli alon ti an ñiint kême ñaaŋ awaan iko iwohara abot awaan uko ude wi nnuur bti.

¹⁶ Kë alon ti an ašë ji na a : « Yaan na bnuura, yaan iwohara iko idit, ide bnuura » ašë wo naanwula uko ude kême uwohara, we uwoon da unuura?

¹⁷ Kë hënk di uwoon pa pfiyaar panwoon paangakandër na udo paketi ŋiki pagaagi.†

¹⁸ Dme alon abi kaji : « Ñaan alon aji fiyaar, alon kado. » Dteema kaji : « Diimanaan hum di ñaan ahilanuŋ kaji afiyaari woli aanyuuy pfiyaar mënŋ ti udo wi nul. Dluŋ kadiimanu pfiyaar pi naan ti udo wi naan. »

¹⁹ Ifiyaar kë Našibaŋi awo aloolan ŋaŋ? Ido bnuura – nŋtaayi kak nfiyaar uko mënŋ, aji nalenk kakat kat.

²⁰ Inji kŋal Keeri! Wom inŋal pme kë pfiyaar pawaan udooni woli paanji pagakandër na udo?

²¹ Nalešan, Abraham atemun mënŋ ti udo wi wi Našibaŋi ajakuŋ awo natool i, wi aŋooŋuŋ abukul Itaak pa pfiŋar Našibaŋi?‡

²² Iwini, baanhil ppaŋšëš pfiyaar na udo ŋiki udo uji utumalëš pfiyaar.

²³ Kë hënk di di uko umpiitun ti Ulibra wi Uŋuŋ wi Našibaŋi udolaniin, uji : « Abraham afiyaar Našibaŋi, ukaan kë Našibaŋi aji awo natool. » Kë ašë yeenk katim ki « nanoh Našibaŋi. »

* 2:7 Ñaan aji yeenk katim ki Yetu Krittu ti batitmu.

† 2:17 Kême : Kë hënk di uwoon pa pfiyaar, panwoon paangakandër na udo, paket na manjoonan.

‡ 2:21 Natenan ti Ujuni 22.1-19.

²⁴ Nawin kë ñaaj aji wo natool ti kës ki Naşibaţi ti udo wi nul, mënţ ti pfiyaar fañ pa.

²⁵ Kë hënk di uwoon kak pa Rabab nawaap bduun, woli ayeenkuñ bayili baitrayel ti katoh ki nul abot aţënk baka kë babuur na bgah bmpaţi, hënk ti udo wi nul wi wi awoonuñ natool ti kës ki Naşibaţi*.

²⁶ Jibi uleef unwoon uunwo na uhëfëñţ uwoon puum, hënk di di pfiyaar panwoon paanji pagakandër na udo pakeţuñ.

3

Namëbaan indemënt yi nan

¹ Bayiţ naan nawutan kado na pwo an bti bajukan biki Uţup wi Naşibaţi. Name kë nja ñnkjukanuñ, Naşibaţi aluñ kawayëşun pwayëş pantamuñ apel pi bañaaj bandukiin.

² Name'un bti ñji ñdo ipekadu itum. Woli ñaaj alon aANJI juban woli aţiini awo ñaaj natool, anhilanuñ pmëban uleeful.

³ Nji ñtan uko umpooţ ti mntum mi ñmpëlëñţ pa ñado uko wi ñjaluñ, hënk, ñji ñţon uleef wi ña bti.

⁴ Natenan kak ñpuur bdëk ñi iloona, woli ñado wo ñweek, kë ukëk uweek ukwuuk ña, kaţon kampooţ kajaaj kañooţ ña dko di naţon anjaluñ.

⁵ Kë hënk di pndemënt pawoon, pawo uko umpooţ ti uleef aşë ji papiitar iko iweek. Natenan, kambetan kampooţ kahilanuñ uţeeh uweek katër.

⁶ Pndemënt kak pawo bdoo, pul pawoon katoh ki buţaan. Pndemënt pawo ti uleef, kë pul pajaaj paţopan wa bti. Paji patehan ubida bti na bdoo bampënnuñ infernu.

⁷ Uunka ñlimariya, woli ñado wo ñlimariya ñjooţ ñi uţeeh, ñkat, ñpula, ñţëb, ñi ñaaj awoon aanhilan akakan kë ñadoomi.

⁸ Bë pndemënt, nin alon aanhil pkakan pa padoom. Pawo buţaan, paanhil pţoor, paţum na bnunk bankfiñaruñ.

⁹ Pul pi ñjaaj ñdëmanaan Ajugun anwoon Aşin nja, kë pul kak pi ñjaaj ññehandëraan bañaaj buţaan, biki Naşibaţi aţakuñ kë banaam a.

¹⁰ Pdëman na pñehan buţaan iji ipëna ti mntum mloolan. An, bayiţ naan uunwo kawo hañ!

¹¹ Ukumpëş uji upënan meel mnjoob na mnhaay ti bhër bloolan i?

¹² An bayiţ naan, bjaak bahil kabuk mnlemani i? Këme blemanı bahil kabuk mnjaak? Kë ukumpëş wi meel mnhaay uhilan pwul meel mnjoob i?

Uşal untuña unwoonuj Baţi

¹³ Ahon ti an awoon na uşal untuña abot atit? Ayuujan kë awo hañ ti mnwo mi nul na udo wi nul, udo ungakandëruñ na pdoom na uşal untuña.

¹⁴ Bë woli uhaaş winan utum na bkujar bweek kë nawo na uşal wi blaţar, naanwoyi kahomp kaji nawo na uşal untuña. Naanwoyi kaţup uko unwoon uunwo manjoonan.

¹⁵ Uşal utëñţ wuñ uumpëna baţi, uwo wi mboş, wi bañaaj, wi ñntaayi.

¹⁶ Bkujar na uşal wi blaţar ñaji ñgakandër na bpulad, na pdo iko iwuţaan bti.

¹⁷ Ñaaj anwoon na uşal untuña umpënnuñ baţi aji dun kawo ñaaj najinţ piş, anjaaj akakan bañaaj ti ploolan kawo najoobţëraan, aanji tam bkow, aji tum na mñaga, kado iko inuura, aanji paţşër, aanji lafrën.

¹⁸ Bañaaj banñaluñ mnjeeh, baji baniinkan ma ti dko di bawoon ji mbuk du ujaarna, kë ñdeey ñi bajaan bakit, ñawo udo utool.

* 2:25 Natenan ti Yotuwa 2.

4

Pɲal umundu pawo ppok Naşibaŋi

¹ Ƨun di di ugut ujaan uwoona? Ƨun di di pɲom pajaan papenna ŋi an? Mēnt ŋi unal uwuŋaan unjaan ugutan ŋi uleefan meet wa i?

² Naji naŋal uko ulon, kaşē wo naanji nahil pka wa, ukaan kē naji naşal pfiŋ. Naji naŋeebar uko wi ŋaan kaşē wo naanji naka wa, naşē neej wal mēnt ŋi pɲom na ugut. Naanji naka uko wi naŋalun ŋiki naanji naŋehan wa Naşibaŋi.

³ Kēme woli naŋehan naanji nayeenk nin uko ulon ŋiki naji naŋehan buŋaan, kala pɲok uko wi naŋehanun ŋi unoh wi umundu.

⁴ An pntaali pandekun Naşibaŋi kafet ji ŋaaŋ andaaruŋ ayinul, naamme kē pɲal umundu pawo ppok Naşibaŋi i? Anŋaluŋ pwo nanoh i umundu aji wo naşoor Naşibaŋi.

⁵ Kēme nanun kē Ulibra wi Uŋup wi Naşibaŋi ububara ji : « Naşibaŋi aji ŋal pa ul ŋaŋ uhaaş wi aŋuun ŋi un? »

⁶ Kē bnuura bi ajaan adiimanun badēmnuŋ maakan. Ukaan kē Ulibra wi Uŋup wi Naşibaŋi uji : « *Naşibaŋi aji pok bankdēmanun ikow yi baka, kaşē wul banwalanun ikow yi baka bnuura bi nul*[☆]. »

⁷ Naŋaşan keeri Naşibaŋi naşē napok Untaayi Uweek, uŋi wal mēnt kalow an.

⁸ Naŋogan Naşibaŋi aşē ŋogan. Naŋowan iŋen yi nan^{*} an bado pekadu ; nabot najintan ŋhaaş ŋi nan, an baŋaan biki ŋşal ŋtēb.

⁹ Naleşan kē nawo bajuuk, nawoon ji baka puum, nadoon kawooni, pji pi nan pakakan ŋwooni, mnlilan mi nan pjoŋan.

¹⁰ Napoŋtēnēn ikow yi nan ŋi kadun ki Ajugun aşē naŋanan.

Iwo in adoo ten buŋaan bi atēntu?

¹¹ Bayiŋ naan, nawutan kakuut batēntan, ankuutuun atēntul kēme aten buŋaan bi atēntul, aŋup buŋaan ŋi Bgah bi Naşibaŋi abot ayuun ŋi udo wi nul mēnt kē baannuura. Kē woli ido han, iinji kŋaş ba, iwo nawayēş i ba.

¹² Naşibaŋi ŋaŋ ajaan awul Bgah, kē ul kak ŋaŋ awoon nawayēş. Ul ŋaŋ ahilanun pbuuran kēme pɲok. Kē iwi, iwo in adoo ten buŋaan bi atēntu?

An bahomp nalipariin

¹³ Hēnkuŋ, nalipariin an nanjaan naji : « Nŋa kēme faan ŋya ubeeka wan, ŋhiil da, ŋdo da pŋula kaka itaka itum. »

¹⁴ Kē naşē wo naamme uko wi ubida winan ukwoon, name wi faan i? Nawo ji udu unjaan uwinana kakur kaneem.

¹⁵ Kē wi wi nawoon kaji : « Woli Ajugun aŋali, ŋluŋ kawo bajeb, kaşē do uko wi kēme wundu. »

¹⁶ Naşē wo naanji nado han, naji napiitar ŋi uko wi naŋaluŋ pdo. Bpiitar btēnt buŋ bawo bwuŋaan.

¹⁷ Naan ammeer keeri uko wi awoon i pdo, aşē wo aando wa, ado pekadu.

5

An bayok, nadoon kawooni

¹ Hēnkuŋ an bayok, nalipariin, nawoonin nado idiim ŋi pwuŋan pankyoonkanan.

² Pyok pi nan papuŋi, kē ŋbob ŋade iko iwohara yi nan.

³ Uwuuru wi nan na untaan wi nan ŋadoharaa. Kē pdohara puŋ pakluŋ kaŋiini pa an. Paluŋ kade'an uleef ji bdo. Umundu uba kē nakhanka hank[☆].

☆ 4:6 Uhoŋ 3.34. * 4:8 Nawutan pŋuban. ☆ 5:3 Natenan ŋi Maci 6.19-20.

⁴ Natenan, naanluk banklempun du n̄teeh n̄i nan. Baṭēga aliir kē idiim yi baka iban du ibaṭ yi Ajugun i Mnhina.

⁵ Nawo ṭi umundu wi ṭi pyok na unoh, nade amag ji n̄limariya pa unuur wi bakluṭ kafaal an.

⁶ Naji natool aduknaanaa abot aṭiṇa ; kē aanhilan aneenan uleeful.

Namiiran, Ajugun abi

⁷ Bayiṭ naan, natamaan keeri ṭi pyoonk ubi wi Ajugun. Natenan jibi najaar ajaan ayoonk n̄deey n̄nuura n̄ankp̄enuṭ ṭi btepi bi aṭuun ṭi mboṣ. Aji miir wi uṣubal uteek ujutun kayoonk ubaañṣaani kabaa kit*.

⁸ An kak natamaan ṭi pyoonk, natum na mntēṅ, ṭiki ubi wi Ajugun uñogi.

⁹ Bayiṭ naan, nawutan kaṭēga ṭi mnwo mi batēnṭan, woli naanjal Naṣibaṭi awayēṣan. Natenan Nawayēṣ ado bi naṭ naṭ ṭi kadun ki plēman.

¹⁰ An bayiṭ naan, *baṭupar Naṣibaṭi bahaj na kamiir, natenan ṭi baka.

¹¹ Nawini n̄ji n̄ji bañaan bantamanun ṭi kamiir banuurandēni. Natiink jibi Yob* atamani ṭi kamiir. Name kak uko wi Ajugun adoṅ pa a, ṭiki Ajugun atum na bnuura na mn̄aga.

¹² Bayiṭ naan, natiinkan bnuura : nalipariin kamehna ṭi baṭi kēme ṭi mboṣ kēme ṭi uko ulon kak. Pdinan pi nan pawoon pdinan na manjoonan. Kē ppok pi nan pawoon ppok na manjoonan, nawutna kaduknaana ṭi pwayēṣ pi Naṣibaṭi.

Nañheaan Naṣibaṭi

¹³ Alon ṭi an awo ṭi mn̄haj i? Añheaan Naṣibaṭi. Alon ṭi an awo na mnlilan i? Ayeehan mndēm mi Naṣibaṭi.

¹⁴ Alon ṭi an amaaki? Aduun bantohi biki pntuk pi banfiyaarun, bajatana ukēra ṭi bkow ṭi katim ki Ajugun baṣē bañehan Naṣibaṭi pa a.

¹⁵ Pñehan pangakandērun na pfiyaar pabuuran namaakal, Ajugun aṣē naṭana. Woli ado ipekadu Naṣibaṭi amiira ya.

¹⁶ Andoli keeri adoon kaṭup ipekadu yi nul batēnṭul, andoli adoon kañehandēr batēnṭul Naṣibaṭi, hēnk naṣē najeb. Pñehan pi natool paji patum na uforṭa.

¹⁷ Natenan Eli naṭup ṭi katim ki Naṣibaṭi i unjon, abi wo ñaan najēn ji un. Aṭu kabaṭ ṭi pñehan Naṣibaṭi uṣubal uwut kaṣub. Kē udo n̄ṣubal n̄wajanṭ na kli paaj nin pjatap paanjot ṭi mboṣ.

¹⁸ Kē akak alun añehan Naṣibaṭi uṣub, kē uṣubal ujoti. Kē iko yi batepiin iwul n̄deey.

Nakakaan bampēnun ṭi Bgah bi Naṣibaṭi

¹⁹ Bayiṭ naan, woli alon ṭi an apēn ṭi plēl pi manjoonan, kē baṣē kakana ṭi pa,

²⁰ nameen kē ñaan ankp̄enanun ṭi plēl pi buṭaan nado ipekadu, abuurana pkeṭ abot ado Naṣibaṭi amiira ipekadu itum.

* ^{5:7} Du utaaṭ wi Itrayel, uṣubal uji ujut, bañaan katepi, udun kaṭañan, kado kli kañeen kabaa kak kajot baba kit. ☆ ^{5:11} Natenan ṭi Yob.

Uṭup uteek wi Piyeer apiitun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta kateek ki Piyeer apiitun kntuk ki banfiyaarun kanwoon ṭi ṛbeeka kaṭeen ṛi uṭaak wi Atiya. Wi Yetu abiiṅ awo ṭi umundu wi, Piyeer aji bi kagakandër na a. Wi apënuṅ ṭi wa, Piyeer kaṣë wo nanjañan i bayuday. Banfiyaarun Krittü biki apiitun hënk babi hajan baka ṭiki bafiyaar Ajugun Yetu Krittü. Uko mënt ukaan kē Piyeer apiit baka kaji na baka bamëban baliint ṭi pfiyaar, baanwo bateek biki bakhajanun. Aji na baka Yetu i bafiyaarun ṭi i bajunnun ahajan kē adoo keṭ. Uko mënt ukaan kē woli bahajan baka bawo kamiir ji a. Akak aṭup baka jibi bawoon kawo ṭi ptoof pi bañaan bampokun Naṣibaṭi.

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoonṅ:

1. Pwul mboṣ (1.1-2)
2. Mnhaṭ manliintun (1.3-12)
3. Ubida ujint (1.13-2.17)
4. Mnhaṭ mi Krittü awinun (2.18-25)
5. Anfyaarun Krittü na mnhaṭ (3.1-4.19)
6. Hum di di baweek biki banfiyaarun bawoon kawo (5.1-11)
7. Pwul mboṣ pbaañṣaani (5.12-14)

¹ Nji Piyeer *nanjañan i Yetu *Krittü dpiitanaṅ, an biki Naṣibaṭi adatun nanniinkun ṅṭaak ṛi Pont, ṛi Galatiya na Kápadoṣiya na Atiya na Bitiniya awo da bayaant.

² Naṣibaṭi Aṣin nja ado bi datan dat jibi abiiṅ aṅal wa undiimaan. *Uhaas wi nul udolan kē nawo biki nul nahilna nado katiink Yetu Krittü, pñaaṅ pi nul padolan nawo bajint ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi.

Dñehan Naṣibaṭi awulan bnuura bantumun abot ajoobṭënan ṛhaas bnuura.

Mnhaṭ mi mbuur

³ Nawulan ṅdëman Naṣibaṭi Aṣin Ajugun Yetu *Krittü andolun ṭi mñaga mnweek mi nul kē ṛkak abuka wi anañanun Yetu Krittü ṭi pkeṭ. Ukaan kē ṛwo na mnhaṭ manwoon mnjeeb.

⁴ Njme kē ṛluṅ kayeenk iko inuura yi Naṣibaṭi ahankun bañaan biki nul. Iko mënt iinji itoka, iinji iṭop, iinji iba kanuura. Naṣibaṭi ahankan ya du baṭi.

⁵ Wi nafiyaarulun, mnhina mi nul manyeṅan te unuur ubaañṣaani, wi aklun kadiiman kē abuuranan.

⁶ Hënk, natun na mnlilan, wi nadoon awo i kajooṭan ṛwal ṛntiinku wi nawoon ṭi unoor uweek.

⁷ Uwuuru undoon atoka udoo ji uṭëpna ṭi bdoo kakaana udooni, kē hënk kak di di pfiyaar pi nan pankaan preeṣ pweek maakan apel uwuuru pawoon kaṭëpna ṭi unoor kahilna kadiiman udooni wi pa. Hënk, nalun kawo na pdëm na mndëm mnweek wal wi Yetu *Krittü aklun kapën kawinana.

⁸ Naambaan kawina Yetu aṣë ṅala ; nafiyaara te naando bi wina te hënkun, ukaan kē nawo na mnlilan mnweek maakan mi ñaan awoon aanhil pṭup,

⁹ wi nakeenkun uko unkaan kē nafiyaari, unwoon mbuur mi ṛhaas ṛi nan.

10 Du unjon *baɬupar Naʃibaɬi bala aten bnuura kame jibi aklun kabuuran bañaan, bado bi ɬupa ɬup jibi akdiimananan bnuura bi nul.

11 *Uhaaʃ wi Krittü ubi wo ɬi baka, udobi ɬupa ɬup mnhaj mi *Krittü akhajuŋ na mndëm mankbiiŋ kawo mi nul aʃë taman kame wal na hum di uko mënɬ ukdolaniin.

12 Naʃibaɬi adiiiman baka kë uɬup wi bawoon ɬi pɬup uunwo pa baka, uwo pa an. Banjaan bajukan *Uɬup Ulil Unuura baɬupan hënkun uɬup mënɬ na mnhina mi Uhaaʃ wi Naʃibaɬi unwoonun baɬi. Kë nwanjut ɬi nleef nji na njanal maakan kame uɬup mënɬ.

Ubida uyimanaan wi babuk Naʃibaɬi

13 Nabomandëran keeri, nawo bten, naɬu mnhaɬ mi nan bti ɬi bnuura bi nakluŋ kayeenk woli Yetu *Krittü apën awinana.

14 Nadoon kaɬaʃ Naʃibaɬi jibi bapoɬ bawoon kado katiink bajug baka, nawut kakak du iko yi nabiin anjal ɬfa wi nawoon ɬi kapaam.

15 ɬi mnwo mi nan, nawoon bañaan banyimanun ɬi kës ki Naʃibaɬi andatanan, jibi ul awoon nayimanaan.

16 Na manjoonan, Naʃibaɬi aji ɬi *Ulibra wi nul : « *Nawoon bañaan banyimanun, ɬiki nji dyimani.* »*

17 Woli nañehan, naji nadu Naʃibaɬi kaji Paapa, aji awayës ñaan andoli ɬi uko wi adolun, bë aanji paɬsër. Ukaan kë nawo kadiiman ɬi mnwo mi nan ɬi nnuur njanuki'anan ɬi mboʃ, kë nadëmana bnuura.

18 Name bnuura kë mënɬ iko injaan itoka ji untaam këme uwuuru ilukun abuuranaanan ɬi mnwo mi nan mnwuɬaan mi nayeenkun du bateeman ;

19 pñaak pi *Krittü pantamun preeʃ maakan pa, panwoon ji pñaak pi unkaneel unwoon uuntakëm nin dko dlon.

20 Naʃibaɬi ado bi dataara dat ji abi ado kapaʃ umundu, aʃë dola kë apën awinana ɬi nwal nji, njanwoon nbaañʃaani, kabuuranaanan.

21 Naɬëpna ɬi Krittü afiyaar Naʃibaɬi, annaɬanulun ɬi pkeɬ aʃë wula mndëm ; hënk, nafiyaar Naʃibaɬi abot ahaɬa.

22 Nakak ajinɬ wi nakɬaʃun manjoonan, kaŋaladaan na manjoonan ji bañaan banɬaarun, nanaladan maakan na nhaaʃ njinɬ keeri.

23 Na manjoonan, nakak abuka aʃë wo naanbuknaana ɬi pbuk panjaan pakeɬ, nabuknaana ɬi pbuk panwoon paankkeɬ, ɬi uɬup wi Naʃibaɬi unjaan uwul ubida akuɬ awo wi mnɬo.

24 Hënk di di upiitaniin ɬi *Ulibra wi nul aji :

« *Ñaan najën andoli awo ji pjaagal
mndëm mi nul manwo ji iɬëñ,
pjaagal paji pakay, iɬëñ kajot*

25 *kë uɬup wi Ajugin usë ji uwo te mnɬo.* »*

Uɬup mënɬ uwoon *Uɬup Ulil Unuura wi baɬupanan.

2

1 Nañaanan keeri buɬaan bti, kaguuru na kalagare na pñeebar iko yi ñaan na bkuutar.

2 Nawoon ji bapoɬ bambaan abuka buka, banjaan banjala tañ mnwil mi banin baka, hënk di di nawoon kak kaŋal Uɬup wi Naʃibaɬi unwoon ji mntow mnjiilu, kaɬëpna ɬi wa kadëm kaʃë kayeenk mbuur.

3 Hënk di di upiitaniin ɬi Ulibra wi Naʃibaɬi aji : *Nañem bnuura bi Ajugin*.*

Pdëman Naʃibaɬi phalu ɬi Katoh Kaweek ki nul kahalü

4 Nañogan *Krittü anwoon pnduba pjeb pi bañaan bapokun kë Naşibaţi aşë ñal pa maakan abot adat pa.

5 Nawutan Naşibaţi ajejan nawo kak ji pnduba panwoon pjeb pankniwnun katoh ki *Uhaaş wi nul ukfëţun, nawo pntaali pi baţejan pyimanaan kadolna uţen na iţejan inkililun Naşibaţi jibi Uhaaş wi nul unalun. Yetü Krittü akdoon uţen na iţejan mënţ ilil Naşibaţi.

6 Kë hënk di Naşibaţi aţupun ţi *Ulibra wi nul aji :

« *Tenan! Dţu pnduba ploŋ du *Fiyorj**
pnduba pammëbanuŋ katoh pi Naşibaţi analuŋ maakan abot adat ;
kë banfiyaaruŋ pnduba mënţ
*başë wo baankkowa nin. »**

7 Kë an nanfiyaaruŋ, mndëm manwo mi nan keeri. Upiitana ţi *Ulibra wi Naşibaţi ţi uko wi banwoon baanfiyaari aji :

« *Pnduba pi baniw bapokun*
*pakakuŋ pnduba pammëbanuŋ katoh. »**

8 « *Pnduba mënţ paji pado bañaan bahubta kabot kajot. »**

Baji bahubta ţi pa wal wi bajaan bapok pfiyaar uţup wi Naşibaţi. Uko mënţ kë uwo uko wi Naşibaţi adoon abi jaka jak aji uwo.

9 Kë an, naşë wo pntaali pandataniin, pntaali pi baţejan bankşihun, pntaali pyimanaan, pntaali panwoon pi Naşibaţi, nahilna nado kaţup iko iweek iñoŋarënaan yi ampënananan du bdëm aţij moŋ bjeehi bñoŋarënaan bi nul adolun.

10 An nanwoon naanwo tfa pntaali pi Naşibaţi nawo hënkun pntaali pi nul. Aambi ñagi'an tfa aşë ñagi'an hënkun.*

Mnwo mnuura ţi ptoof pi bañaan

11 An biki nŋaluŋ maakan, wi nawoon bayaant ţi mboş mi awo bañaan bankntëpuŋ ţëp, dkooţan : nawutan kado kaţaş iko yi njeefan nŋaluŋ, injaan igutan na uhaaş.

12 Nawoon na mnwo mnuura ţi ptoof pi banwoon baanfiyaar Naşibaţi. Hënk, woli badoo taparan bţup, bawin iko inuura yi najaan nado, kaşë kadëman Naşibaţi wal wi akluŋ kabi.

Pdo katiink banwoon ţi pşih

13 Nadoon katiink bañaan bti banwoon ţi pşih wi naŋaluŋ Ajugun. Nadoon katiink naşih najeenkal ţiki ul aţoon ţi pşih,

14 nadoon katiink bantunja biki ayilun bakob banjaan bado buţaan, kaşë kabeeb banjaan bado bnuura.

15 Na manjoonan, Naşibaţi aji ñal nado bnuura, hënk naji nadët mntum mi bañaan banwoon baanwo na nşal.

16 Nawoon bañaan bajeeh ţi mnwo mi nan, mënţ bjeehi mënţ bakkaan nado kado iko iwuţaan ; bawo kaţëp ţëp kadolan nado kalempar Naşibaţi.

17 Nadëmaan bañaan bti, naŋalan bayiţan ţi *Krittü, nawutan kañoom Naşibaţi, nadoon kadëman naşih najeenkal.

Balemp banfiyaaruŋ Krittü

18 An balemp, nadoon katiink bnuura biki naklemparuŋ, mënţ banwoon banuura ajoob bkow ţań, nawo kado katiink kak bantamuŋ pwoonaan.

19 Woli namiir kakob ki bakkobanan ţiki naŋal ptiink Naşibaţi, nado bnuura.

* 2:6 Fiyorj: Dawo katim kalon ki Yerutalem. * 2:6 Itayi 28.16. * 2:7 Kañaam 118.22. * 2:8 Itayi 8.14. * 2:10 Natenan ţi Hotey 1.6,9; 2.1,23,25.

²⁰ Kê woli najubani, amiir kakob ki bakobanan, mndëm mnhoŋ manwoon da ba? Kê woli bahajanan te nado do bnuura kê naşë miir, uji uwo bnuura ti kêş ki Naşibaŋi.

²¹ Ul adatanan pa nahaj ; *Krittu ti uleeful ahaj haj nahilna nado katen ti a, nahilna nado kado ji a :

²² Aambaan kajubanaara
aambaan kahaabana mntum kaguur ñaan*.

²³ Woli bakara, aanji lukan,
woli bahajana, aanji bëgar,
aji tęp tęp kawut anjaan awayëş pwayëş ptool awayëşa.

²⁴ Ul ti uleeful akunjiin pekadu di nja ti krut
ñhilna nbuur ti ipekadu nşë nwo batool ;
ijën yi nul ikaan kê najebi.

²⁵ Nabi wo ji nkaneeł njanneemuŋ aşë kak hënkun du anwoon nayafan na nayan i nan.

3

Baat na bayin baka

¹ Kê an baat banniimiin, nadoon katiink bayinan. Hënk, woli balon ti baka baandi ptiink Uŋup wi Naşibaŋi, bakak kafiyar wi bakwinun mnwo mi nan. Naando numa numa ptiini :

² baten tañ mnwo mnjinŋ mnuura mi nan ti kêş ki Naşibaŋi.

³ Kanuura ki nan kawutan kawo ki bdig - ki pşiiiran, ki ptanara uwuuru, ki imişa inuura -

⁴ kaŋëpan tęp kawo kammeniin ki uhaaşan, kanuura kanwoon kaankba ki uhaaş unŋooriin, kun mëntan kalilun maakan Naşibaŋi.

⁵ Hënk di baat bayimanaan biki tfa banŋuun mnhaŋ mi baka ti Naşibaŋi bajaan bañëga. Babi ji batiink bayin baka,

⁶ jibi *Taara abiiin atiink *Abraham ayinul kadoo kadu'a ajugul. An, nawo hënkun babukul, woli nado bnuura bë naanklënk nin uko ulon.

⁷ An biinŋ kak nawoon na baharan bnuura, name kê bañëeñëti. Namëbaan baka bnuura, wi bawoon i kayeenk na an uŋen wi ubida unwoonun du Naşibaŋi. Hënk, nin uko ulon uunkneenan pñehan Naşibaŋi.

Ťi uko wi uŋal

⁸ Hënkun dnjal kabaañşaan kajakan an bti nawo ti uşal uloolan, naboofar, nanjalad ji banşaarun, najoob bkow nabot nawalan ikowan.

⁹ Woli badolan buŋaan, nawutan kalukan ; woli bakaran, nawutan kalukan. Naŋëpan tęp nañehan Naşibaŋi awul baka bnuura ; ul aŋu'anan pdo han nahilna nayeenk bnuura bi ahoŋun.

¹⁰ Hënk di di upiitaniiŋ ti *Ulibra wi nul, aji :

*Ñaanŋ anŋalun kaka ubida ulil kawo na mnilan,
awo kalowan buŋaan ti mntum
kalowan kaguuru ti pndemënt ;*

¹¹ *alowan buŋaan ado kado bnuura,
adoon kala mnjeeh ataman ti pŋaş ma.*

¹² *Ajugun aji ŋu kêş ti banwoon batool,
kawat kabaŋ ti pñehan pi baka
aşë ji pok banjaan bado buŋaan.**

Mnhaṭ ṭi wal wi mnhaṭ

¹³ Woli naṭu uhaaṣan bṭi ṭi pdo bnuura, in akdolananṭ keeri buṭaan?

¹⁴ Woli badoo hajananaṭ ṭi uko unwoonṭ uṭool, naji nanuurandën. Nawutan kaṭi nin ṅaan, nabot nawut kahaajala.

¹⁵ Nameen ṭi ṅhaaṣan kē *Krittu ayiman akuṭi awo Ajugan. Nabaan nabi nabomandër bomandër pyeṅan ṅleefan ṭi kadun ki bankheparunṭ bṭi uko unkayi kē nawo na mnhaṭ, naṭup baka unkayi.

¹⁶ Naṭupan baka wa na pjoob bkow na pdëman Naṣibaṭi. Nawoon na uhaaṣ ujintṭ, bankṭupunṭ buṭaan ṭi mnwo mi nan, wi nakṭaṣunṭ Krittu bnuura, bakownaana.

¹⁷ Uhokan ṅaan ahaj ṭi pdo bnuura woli uwo uko unlilunṭ Naṣibaṭi, kē di ahaj ṭi pdo buṭaan.

Du pkeṭ pi Yetu te du mndëm mi nul

¹⁸ Ipekadu yi baṅaan ikaanṭ kē *Krittu ṭi uleeful ahaj byaaṣ bloolan ; anwoonṭ natool akeṭar banwoonṭ baanwo baṭool, kahilna kaṅooṭan du Naṣibaṭi. Bafiṅa ṭi uleef kē *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṣë naṭana ṭi pkeṭ.

¹⁹ Kē hënk di di udolulunṭ kē aya aṭup na ṅhaaṣ ṅanwoonṭ ukalabuṣ,

²⁰ ṅul ṅambiinṭ apok ṭfa ptiink Naṣibaṭi, wi amiirunṭ ayoonk ṭi wal wi *Nowe akbomanunṭ upuur. Baṅaanṭ bantiinku, baṅaanṭ bakrenṭ ṭaṅ, baṭëpnunṭ ṭi meel abuur pkeṭ du upuur mënṭ.

²¹ Uko mënṭ uwo ji batitmu bankbuuranananṭ hënkunṭ. Mënṭ ppënan iko itop ṭi uleef pakbuuranananṭ, pṭaṣ Naṣibaṭi na uhaaṣ ujintṭ panṭëpnunṭ ṭi pnaṭa ṭi pkeṭ pi Yetu Krittu pakbuuranananṭ.

²² Krittu apaya baṭi aya aṭo du kaṅen kadeenu ki Naṣibaṭi, apel bnuura ṅwanjuṭ na ṅntaayi, abot apel mnhina.

4

Ppën ṭi pekadu

¹ Hënk keeri, wi *Krittu ahajunṭ ji ṅaan najën, an kak nawoon na uṣal utëṅṭ wi nul ; ṅaan ahajunṭ ṭi uleef pa bnuura ji Krittu aankak aji wo ṭi mnhina mi pekadu.

² Hënkunṭ, ṭi ṅnuur ṅanduki'ananṭ ṭi mboṣ, nawutan kado kaṭaṣ iko yi ṅleefan ṅaṅalunṭ, naṭëpan ṭëp naṭaṣ uko wi Naṣibaṭi aṅalunṭ.

³ Na manjoonan, nabi jon ṭfa ṭi pdo uko wi baṅaanṭ banwoonṭ baanfiyaar Naṣibaṭi baṅalunṭ, wi nawoonṭ ṭi pjuban pi piintṭ, aṅal iko itop, awo bakuj, awo ṭi onoh uweek, aduka ṭi bakuji na pdëman ṅntonṭ pi bgah baneenanunṭ.

⁴ Kē hënkunṭ banwoonṭ baanfiyaar Naṣibaṭi baṣë ṅoṅar ṭi uko wi nawoonṭ naankak aṭiirad na baka iko iwuṭaan maakan yi bakdolunṭ aṣë karan.

⁵ Kē baṣë lunṭ kahepna ṭi uko wi badolunṭ ambiinṭ anaṭ naṭ ayoonk pwayëṣ bajëb na bankeṭunṭ.

⁶ Uko mënṭ ukaanṭ kē badoo ṭup bankeṭunṭ hënkunṭ *Uṭup Ulil Unuura. Hënk, bayeenk ṭi uleef kakob ki bajaanṭ bakob baṅaanṭ bajën bṭi, kē *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṣë do kē baka ubida unwoonunṭ du a.

Ṭi uko wi pjaṅan bnuura iko yi Naṣibaṭi aṭenunṭ

⁷ Uba umundu uṅogi ; nadoon kalipara, namëbaan ṅleef ṅi nan keeri, nahilna naṅehan Naṣibaṭi.

⁸ Nawo duna kaṅalad na manjoonan ; uṅal uji udo ṅaan kamiir atëṅṭul ipekadu itum.

⁹ Nadoon kayeenkar du itoh yi nan, nawut kado kaṅur ṅuran.

¹⁰ Andoli adoon kalempar batênṭul na uṭen wi ayeenknuṭ du Naṣibaṭi, hênk, nawo bamali biki uṭen wi Naṣibaṭi, untumuṭ.

¹¹ Woli ñaay ayeenk uṭen wi bṭup, adoon kaṭup ji Naṭupar Naṣibaṭi ; woli ayeenk uṭen wi pṭenk bañaan, adoon kaṭenk baka na mnhina mi Naṣibaṭi awululuṭ. Hênk, Yetu *Krittu anwoon na mndëm na mnhina te mnto, akkaan bado kadëman Naṣibaṭi ṭi iko bti. Uwo hanṭ!

Uko wi plilan wi nfiyaaruṭ Krittu

¹² An biki nṭaluṭ, nawutan kañonṭar woli nawo ṭi mnhaj mnweek awo ji bañaan banwoon du bdo. Uko mëntṭ uwo wo kahilna katen me nafiyaar Naṣibaṭi na manjoonan ; nawutan kaṣal kë uwo uko uñonṭarënaan.

¹³ Naṭëpan ṭëp nawo ṭi mnlilan wi naṭokuṭ ṭi mnhaj mi *Krittu ahajuṭ, nahilna nalun nawo ṭi mnlilan mnweek maakan ṭi wal wi akdiimanuṭ mndëm mi nul.

¹⁴ Woli bakaran ṭiki naṭaṣ Krittu nanuurandëni, *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi undëmuṭ maakan uwo ṭi an.

¹⁵ Woli ñaay ṭi ptoofan awo ṭi mnhaj, uwutan kawo mnhaj manwoon ṭiki afin ñaay, akiij, ado buṭaan këme aneej ṭi uko unwoon uunktena.

¹⁶ Kë woli ahaj ahaj ṭiki awo naritton, awutan kakowa ; aṭëpan ṭëp ado kadëman Naṣibaṭi ṭi uko wi bakdu'uluṭ hanṭ*.

¹⁷ Wal ubani, wi pwayëṣ pakjunuṭ, kaṣë kajunna pntaali pi Naṣibaṭi. Kë woli ajunna nja, hum di di ukwoon ṭi ubaañsaani, wal wi akwayëṣuṭ banjaan bapok ptiink *Uṭup Ulil Unuura wi nul.

¹⁸ Hênk, upiitana ṭi *Ulibra wi nul aji :

« *Woli utam pa Naṣibaṭi abuuran ñaay naṭool,*

*hum di di ukwoon pa baññoomuṭ Naṣibaṭi na bado buṭaan? »**

¹⁹ Hênk, banwoon ṭi phaj ṭiki Naṣibaṭi aṅaluṭ uko mëntṭ, baṭuun mnhaṭ mi baka ṭi *Nawat Kabuka anjaan ado uko wi ahonṭuṭ, babaan babi baduka duka ṭi pdo kado bnuura.

5

Pṭon batani bi Naṣibaṭi

¹ An bantohi biki banfiyaaruṭ, dṅal kaṭiini na an hênkuṭ. Nji nwoon nantohi ji an, amaar mnhaj mi *Krittu awo kaluṭ kaṭok ṭi mndëm mi akdiimanuṭ, uko wi nji kañehananṭ wii wi :

² naṭonṭan bnuura batani bi Naṣibaṭi ahankanananṭ ; nawutan kaṣal kë baṭu'an ṭu utamu, nadoon kaṭonṭ ba na uhaaṣ ujintṭ, jibi Naṣibaṭi aṅaluṭ. Nawutan kado uko mëntṭ kalaana pyok pwuṭaan, nadoon wa ṭiki naṅal ṅal na uhaaṣan bti pdo bnuura.

³ Nawutan kado kala pbeeh bañaan biki bahankanananṭ, mnwo mi nan mandiimaan baka jibi bawoon kawo.

⁴ Hênk, woli nayafan naweek aluṭ apën awinana, nayeenk katuum kandëmuṭ maakan, kanwoon kaankba nin.

⁵ Kë an baṭaṣa, nadoon kaṭiink bantohi. An bti najaan nawalan ikowan ṭi mnwo mi nan na batëṅtan. Upiitana ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi aji : « *Naṣibaṭi aji pok bankdëmanuṭ ikow yi baka, kaṣë wul banwalanuṭ ikow yi baka bnuura bi nul.* »*

⁶ Nawalaan keeri ikowan, nawoon ṭi blifi bi Naṣibaṭi anhiniinṭ maakan, ahilna adeenṭan ṭi wal wi adatuṭ.

⁷ Naṭijan iko inknooranananṭ bti nawalan ṭi kadunul, aji wuli'an.

⁸ Namëbaan ñleef ñi nan, nawo bten : *Untaayi Uweek unwoon uşooradan uñaay wu wuñ awo ji uliihu unkluihuñ ala uko ude.

⁹ Napokan wa, namëban ñi pfiyaar pi nafiyaaruñ ; name kë bayitan ñi *Krittu banwoon ñi umundu bti bahaj ji an.

¹⁰ Woli nalun ahaj ñwal ñlon, Naşibañi anwoon ajug bnuura, anţëpnuñ ñi Yetu *Krittu adu'an du mndëm mi nul manwoon maankba, alun kabomanan bnuura, katëñţënan, kawulan mnhina kadolan nanañ naliint.

¹¹ Mnhina manwoon ñi a te mnño! Uwo han!

Pwul mboş kabañşaan

¹² *Filat ayiñ naan ñi *Krittu anjaan aţaş a bnuura aţënknuñ kë mpiitan ñţup ñtamñaan ñi. Dñal katëñţënan kabot kajakan namëban ñi bnuura bi Naşibañi, banwoon na manjoonan.

¹³ Bataşar *Krittu banwoon ñi *Babilon ñi, biki Naşibañi adatuñ ji an, bawulan mboş ; *Markuñ abuk naan awulan kak mboş.

¹⁴ Nawuladën mboş, naboofar bboofar banyimanun.

An bti nanwoon biki *Krittu, dñehan Naşibañi ajoobţënan ñhaaş!

Uṭup utëbantën wi Piyeer apiitun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwoon kakaarta katëbantën ki Piyeer nanjañan apiitun. Aka ppiit ka banfiyaaruṅ banwoon ṭi ubeeka ulonṅ. Nin lonṅ aanṭup aji apiit ka biki apiitun ṭi kakaarta ki nul kateek, ṭiki nin ñaan aamme na manjoonan me ikaarta itëb ṭañ yi yi apiitun. Aṭup ṭañ aji ki kawoon kakaarta katëbantën ki apiitun baka (natenan ṭi 2 Piyeer 3.1) Piyeer aṭup aji bañaan balonṅ baya du banfiyaaruṅ Krittun ajukan baka iko ilonṅ impaṭun na Uṭup Ulil Unuura wi abiiṅ aṭup baka. Bawo ṭi pdo uko wi banaluṅ aji Yetu aankak abi. Piyeer akak aṭup aji ubida wi ñaan anfiyaaruṅ Krittun uwo kalil Naṣibaṭi. Uko mënṭ wi wi Yetu abiiṅ ajukan bambiiṅ awo na a wi awoon ṭi umundu wi. Kë uko mënṭ wi wi bawoon kaṭu ṭi ṅṣal.

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ (1.1-2)
2. Hum di anfiyaaruṅ Krittun awoon kawo? (1.3-11)
3. Namëbaan naliint ṭi uko wi bajukanananṅ (1.12-21)
4. Banjaanṅ bajukan uko unwoonṅ uunjoonani (2.1-22)
5. Na manjoonan, Yetu aluṅ kabi kak (3.1-18)

Pwul mboṣ

1 Nji Fimonṅ Piyeer nwoonṅ nalempar Yetu *Krittun akuṭ awo *nanjañan i nul dpiitananṅ, an biki Yetu Krittun Naṣibaṭi, Nabuuran nja adolonṅ ṭi pwo natool pi tul kë nafiyaar pfiyaar panliṅunṅ na pi nun.

2 Dñehan Naṣibaṭi awulan bnuura bantumuṅ abot ajoobṭënan ṅhaaṣ bnuura, wi name'ulunṅ abot ame Yetu Ajugun.

Pwo naṭaṣar Yetu ṭi mnwo

3 Ṭi mnhina mi nul, Naṣibaṭi aṭen nja iko bti yi ṅnumiiṅ kakaana ubida kamëban kaliint ṭi a. Nyeenk iko mënṭ bti wi ṅme'ulunṅ, ul anṭëpnunṅ ṭi mndëm na bnuura bi nul adu nja.

4 Hënk, aṭen nja iko inuura iweek maakan jibi ajonunṅ nṅonṅ aji aluṅ kawul ya nja. Ado hanṅ nahilna nabuur ptoka pi unjal wi iko iwuṭaan injaanṅ itok ñaan inwoonṅ ṭi umundu wi ujaanṅ uṭij, naṣë nanaam na a.

5 Ukaanṅ kë nawo kadoonaan kahoṭan ṭi pfiyaar pi nafiyaaruṅ mnwo mnuura, kahoṭan ṭi mnwo mnuura pme Naṣibaṭi,

6 kahoṭan ṭi pme Naṣibaṭi puṅ pmëban uleef, kahoṭan ṭi pmëban uleef kamiir, kahoṭan ṭun kamiir mënṭ pmëban ṭi Naṣibaṭi kaliint,

7 kahoṭan ṭi pmëban ṭi Naṣibaṭi kaliint puṅ bboofar, kahoṭan ṭi bboofar brjalad.

8 Iko inuura mënṭ yanṅ, woli nawo na ya atuman, kë ibot atuma tum pya, naji nawo bañaanṅ banjaanṅ badoonaan, kabot kaya kadunṅ ṭi uko wi pme Yetu Krittun *Ajugun.

9 Kë ñaan anṣaanṅ awaanṅ iko inuura mënṭ, aji fël këṣ kadoo wo wo ji nakuul : aji ṭilma kë Naṣibaṭi apënanana pekadu di abiiṅ ado ṭfa.

10 An bayitṅ naan ṭi *Krittun, natamaan maakan keeri nado kado iko inkdi-imanunṅ kë Naṣibaṭi adu'ananṅ akuṭ adatan. Woli nado hanṅ, naankjot nin.

11 Hënk di di Naşibaŋi akhaabëşanaŋ bnuura plëman pneeji du pşih panwoon paankba pi Ajugun, Nabuuranun nja Yetu Krittü.

Uko unkaanŋ kē kakaarta ki kapiitanaa

12 Name iko inuura yaŋ, kē nşë do kaleşanan ya wal undoli naşë namëban naliintŋ ŋi manjoonan mi nawinunŋ nŋa.

13 Dşal aji wal bti wi nji kawoonŋ ŋi umundu, unuura ndo kaleşanan, na-woona bten.

14 Dme kē wal wi pkeŋ wi naan uŋogi, Yetu *Krittü Ajugun ŋi uleeful adolnunŋ kē mme uko mēntŋ.

15 Kē nşë doonaan kado woli dyaa, naduka kaleş unuur undoli iko mēntŋ bti.

Uko unkyuujunŋ kē uŋup ujoonani

16 Mēntŋ intintamëş itit yi npaşunŋ yi yi nbiinŋ aŋupan wi ndolanaŋ kē name mnhina mi Yetu *Krittü Ajugun akuŋ ame ubi wi nul, nwin win na kēş ki nun mndëm mi nul.

17 Naşibaŋi, Aşin nja *Andëmunŋ Maakan, awula pdëm na mndëm, wi aŋiiniinŋ na a aji : « *Iwi iwoonŋ Abuk naan, dŋalu maakan, dmaganu*[☆]. »

18 Un ŋi nleefun nŋiink pdiim pi nul panwoonunŋ baŋi wi nwoonŋ na a du pnkunŋ pyimanaan.[☆]

19 Hënk, uko mēntŋ uliintan bnuura pfiyaar pi nun ŋi uko wi *baŋupar Naşibaŋi bajakunŋ. Nawo kaŋaş wa bnuura : uwo ji unkania unjaanŋ ujeehan ŋi bdëm te wal wi unuur ujinŋunŋ kē unfay, ujah unjaanŋ ujeehan na nfa upën awinana ŋi nŋaaşan.

20 Nawo kame duna kē uko wi baŋupar Naşibaŋi baŋupunŋ unwoonŋ ŋi *Ulibra wi nul ununwo uko wi ŋaaŋ najën aşalunŋ ŋi uleeful aŋup.

21 Na manjoonan, nin uŋup wi Naŋupar Naşibaŋi uumbaanaŋ kapëna ŋi uşal wi ŋaaŋ najën, *Uhaaş wi Naşibaŋi ujaanŋ uŋëpna ŋi baŋaaŋ bajën kaŋiini ŋi katim ki nul.

2

Bajukan balagare

1 Balagare banjaanŋ baji bawo baŋupar Naşibaŋi babi wo ŋfa kak ŋi ptoof pi pntaali pi *Itrayel, kē hënk di bajukan balagare bakaanŋ alunŋ kawo ŋi ptoofan kado na pneejan ŋi nşalanŋ pjukan panjaanŋ paneeman ŋaaŋ kabot katoka, kadoo pok Ajug baka ambuuranunŋ baka. Wal mēntŋ başë ŋjar nleef nji baka ptoka pantaranunŋ.

2 Batum balunŋ kaŋaş baka ŋi iko iŋop yi bajaanŋ bado, balunŋ kado bakar bgah bi manjoonan.

3 ŋi pŋal itaka, bajukan balagare balunŋ kadaaran na nŋup nŋil nji bapaşunŋ. Kē pwayëş pi baka paşë do bi dolana dolana undiimaan, kē ptoka pi baka paankyoonk.

4 Na manjoonan, Naşibaŋi aammiir nwanjuŋ nambiinŋ ajuban, aşë fël nja du infernu di njawoonŋ atanana du bdëm ayoonk unuur wi pwayëş pi nja.

5 Aammiir kak baŋaaŋ biki unjon, wal wi adolunŋ meel kē mangur iko na baŋaaŋ bti ŋi umundu bti unŋumunŋ na banwoonŋ baanji baŋaş Naşibaŋi, aşë buuran *Nowe anjaanŋ aŋup uko wi baŋaaŋ bawoonŋ kado kado kawoona batool ŋi kēş ki Naşibaŋi, aŋu na baŋaaŋ paaj na alon.[☆]

☆ 1:17 Maci 17.5.

☆ 1:18 Natanen ŋi Maci 17.1-5; Markut 9.2-7; Luk 9.28-35.

☆ 2:5 Natanen ŋi

Ujuni 6.1–9.17.

6 Naşibaŋi aammair kak ŋbeeka ŋi Fodom na Gomora[☆] wi atëruŋ ŋa kē ŋakak ufob kadiimanaan bankluŋ kapok ptaşa uko unkyoonkuŋ baka[☆].

7 Kē ašë buuran *Lot ambiin awo ŋaanaŋ natool aji ŋëga maakan ŋi iko iŋop yi bado buŋaan mēnt̄ babiin ado.

8 Ul anwoon natool, ašë wo ŋi ptoof pi baka aji win baka kabot katiink baka na ŋnuur, kē uşal uji ujoot̄ na a.[☆]

9 Iko yi idiiman kē Naşibaŋi ahil kabuuran ŋi mnhaj baŋaanaŋ bamëbanuŋ ŋi a aliint̄ kaşë kaŋooran banwoon baanwo batool bado kayoonk kakob ki baka ŋi unuur wi pwayëş, wi baduknaaniin.

10 Akob bnuura banjaanŋ babi ŋu ŋu ŋşal ŋi pŋopan ŋleef ŋi baka ŋi pjuban pi piint̄ abot aŋoom Ajugun.

Bajukan balagare mēnt̄ baŋoom baŋaanaŋ akuŋ awo bahomp, baanji bakali pkar ŋwanjut ŋandëmuŋ.

11 Natenan, ŋwanjut, ŋandoon apel baka uforta na mnhina ŋaanaŋi ŋaŋup ŋi kadun ki Ajugun uko uwuŋaan ŋi ŋwanjut ŋandukiin.

12 Kē bukal, bawo ji ŋlimariya ŋanwoon ŋaanwo na uşal, ŋabuka buka pa pmobana kafin. Baji bakar uko wi bawoonŋ baammee kē bakluŋ kafin baka ji ŋlimariya.

13 Hēnk, bayeenk baluk bi buŋaan di baka. Baji balilan ŋi pdo kado iko iŋop na pnak. Bawo baŋop akuŋ agëj, baji balilan maakan ŋi kalagare ki baka woli bade na an.

14 Baji babi ŋu ŋu ŋşal ŋi pjuban pi piint̄, baanaŋi banoor pjuban, kado na pguur banwoonŋ baanliinti, baji babi duka duka ŋi pŋeebar iko. Bafëpanaa!

15 Baduk bgah btool aneem, wi bawoonŋ ŋi pdo ji *Balaam abuk Boşor, ambiin aŋal pde itaka yi bdo.

16 Kē başë bi ŋoman na a ŋi buŋaan bi adoluŋ: ubuuru unwoonŋ uunhil bŋup uŋiini na a ji ŋaanaŋ najën ado kē ŋyila ŋaŋaŋani, ul *Naŋupar Naşibaŋi mēnt̄.[☆]

17 Bajukan baŋilan mēnt̄ bawo ji ŋkumpëş ŋankayuŋ, awo ji infëluŋ yi ukëk udookuŋ ; bawo biki kaya du bdëm bantootuŋ apel bi pti banwoonŋ bi baka.

18 Na manjoonan, baji bahomp maakan kaŋup ŋŋup ŋnaaf kaguur na iko iŋop yi uleef uŋaluŋ bambaanaŋ abuurna buurna du baŋaanaŋ baneemuŋ.

19 Bahoŋ baka pjeeh ašë wo bukal ŋi ŋleef ŋi baka baŋaanaŋ banwoonŋ ŋi mnhina mi iko iŋop inktokuŋ baka ; ŋaanaŋ aji awo ŋi mnhina mi uko wi awutuŋ kē ukŋona.

20 Na manjoonan, woli babuur ŋi iko iŋop yi umundu wi ŋi pme Yetu *Krittu Ajugun na Nabuuran nja, ašë kak hēnkuŋ ahot ŋi ya kē ikŋon baka, baji bawo ŋi unoor umpeluŋ uteek.

21 Uhokan lah bawut kame bgah banjaanŋ baŋoot̄ du uko unwoonŋ utool, kē di pme ba kaşë kaduk bgah byimanaan mēnt̄ bi babiin adiiman baka.

22 Uko undoluŋ baka uwo uhoŋ umbiin aji : « Ubuş ude uko wi ugatuŋ » na « Unkuma umbaanŋ aŋowa ŋowa ukak aşuŋ du mboş. »

3

Unuur wi Ajugun uluŋ kabi

1 An biki nŋaluŋ maakan, kakaarta ki kawoonŋ katëbantëŋ ki nji kapiitanaŋ. ŋi yul itëb bti, dji kaleşanan iko ilonŋ kahilna kaneejan ŋi ŋşalan mntit manuuriin.

☆ 2:6 Natenan ŋi Ujuni 19.24-35.

☆ 2:6 Natenan ŋi Ujuni 19.1-19.

☆ 2:8 Natenan ŋi Ujuni 19.1-19.

☆ 2:16 Natenan ŋi Mnfën 22.4-35.

² Dɲal kalešanana iko yi *baɥupar Našibaɥi bayimanaana babaɲ aɥup, kalešanana kak uko wi banjañan biki nan bajakanan aji Ajugun anwoon kak Nabuuran nja aɲal ɲdo kado.

³ Uko wi nawoon kame duna uwo kë, ɥi ɲnuur ɲbaañsaani bañaan bambeɲ bambaan kabi duka ɥi bbeehar, aji baɥaš iko yi ɲleef ɲi baka ɲaɲaluɲ, baluɲ kabi.

⁴ Baluɲ kado kaji : « Yetu aanhoɲ aji aluɲ kabi i? Awo ɥuɲ ba? Wi bateem nja bakaɥnuɲ te ɲta, iko iwoha wo jibi ibiin awo wi umundu upašaniin. »

⁵ Wi bajakuɲ haɲ, baji badaar kaɥilma kë du ujuni, Našibaɥi aɥepna ɥi uɥup wi nul apaš baɥi ado kë mboš mampenna ɥi meel ašë ɥo ɥi ptoof pi ma.

⁶ Kë na meel mēnt mi mi abiin abaana na umundu ujon.

⁷ Uɥup mēnt uɥuɲ kë baɥi na mboš mi ɲta ɲahankanaa, ayoonk pya pterana ɥi unuur wi pwayeš pbaañsaani na wi ptoka pi banwoon baanktaš Našibaɥi.

⁸ An bayiɥ naan biki ɲɲaluɲ, uka uko uloɲ wi nawoon naanwo kaɥilma : ɥi kēš ki Našibaɥi unuur uloolan uwo ji ɲšubal iñeen-week ɲyaaš iñeen (1000), kë ɲšubal iñeen-week ɲyaaš iñeen ɲawo ɥi a ji unuur uloolan*.

⁹ Ajugun aanji jonan pdo uko wi ahoɲuɲ jibi bañaan baloɲ bašaluɲ. Aji miiran : aanji ɲal aloɲ ɥi an aaneem kašë ɲal an bti naɥañan pɲuban, naɥelēs ɲhaašan na manjoonan.

¹⁰ Unuur wi Ajugun uluɲ kabi ji nakiiɲ ; unuur mēnt baɥi bafoma karoca roca, iko inwoon da iyik kayuuy wal mēnt, mboš na iko bti inwoon ɥi ma itoka kaba*.

¹¹ Kë wi iko bti iwoon i pbi kaɥoka kaba, natenan hēnkun mnwo mi nan! Nawo kawo banjintuɲ ɥi kēš ki Našibaɥi kabot kamēban ɥi a kaliint,

¹² Wi nakyoonkuɲ abot adoonaan unuur wi nul utarna ubi. Unuur mēnt, baɥi bayik bti kayuutša, iko inwoon ɥi ba iyik ibot iyuuy.

¹³ Kë Našibaɥi ašë hoɲ nja aji aluɲ kapaš baɥi bhalu na mboš mnhalu di iko bti ikwoon itool. ɲwo ɥi pyoonk uko mēnt.

Pdo bañaan balipara

¹⁴ An biki ɲɲaluɲ maakan, wi nawoon ɥi pyoonk unuur mēnt, nadoonaan keeri nawo bajintuɲ piš ɥi kēš ki Našibaɥi, bañaan banwoon ɥi mnjeeh.

¹⁵ Nameen kë kamiir ki Ajugun kahinan kadolan nabuur, jibi *Pawulu ayiɥ nja ɥi *Krittu i ɲɲaluɲ maakan apiitanan na ušal untuɲa wi Našibaɥi awululuɲ.

¹⁶ Hēnk di di apiitun ɥi ikaarta bti yi aɥiiniyaanun uko mēnt ; ɲɥup ɲloɲ ɲanwoon ɥi ikaarta yi nul ɲatam pme, kë bañaan banwoon ɥi kapaam akuɥ awo baanliint ɥi pfiyaar baji bapiban ɲa buɥaan. Baji bado haɲ kak na ɲɥup ɲi Ulibra wi Našibaɥi ɲandukiin kašë toka.

¹⁷ Kë an biki ɲɲaluɲ, nawoon bten keeri wi nameen iko yan, kaɥi nabi naɥaš bado buɥaan našë naneem ji baka nawo naankak amēban kaliint.

¹⁸ Naɥēpan ɥēp nataman nado kaya kadun ɥi pme Yetu Krittu anwoon Ajugun na Nabuuran nja, nataman nawo ɥi bnuura bi nul. Mndēm manwoon ɥi a te mnɥo! Uwo haɲ.

* 3:8 Kañaam 90.4.

* 3:10 Iko bti inwoon ɥi ma itoka kaba : Baloɲ bapiit aji baluɲ kawayeš mboš na iko bti inwoon.

Uṭup uteek wi Yowan apiitun banfiyaarun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwoon kakaarta kateek ki Yowan apiitun. Yowan i abi piit ulibra ulon uteek wi aṭiiniyaanun ubida wi Yetu ṭi mboṣ: uwoon Uṭup Ulil Ūnuura wi Yowan apiitun. Akak apiit ikaarta itēb inṭaṣun ṭi ki. Du unjon baṅaṅ balon babi ṭilan aji Yetu Krittū ambiin abi ṭi umundu wi awo ṅaṅ najēn aanwo Abuk Naṣibaṭi. Baji baji kak kē ṅaṅ ahil kado uko wi aṅalun, kē Naṣibaṭi aanko baka uko ulon. Uko mēnt ukaṅ kē Yowan apiit banfiyaarun aṭup baka in awoon Yetu. Aṭup baka aji ubida wi mnṭo uwo, akuṭ adiiman baka jibi ṅaṅ ahilun kaka wa : ṅaṅ anfiyaarun Yetu andoli, aka ubida mēnt. Akak ahoṭalēṣ aji baṅaṅ bawo ṭi ploolan na Naṣibaṭi na Yetu Abukul, baṅal Naṣibaṭi na banfiyaarun bandukiin. Aji woli bado haṅ bame kē baka ubida wi mnṭo.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Uṭup unjaan uwul ubida (1.1-4)
2. Nawulēn nṗoṣ ṭi bjeehi (1.5-2.6)
3. Bgah bhalu (2.7-17)
4. Baṣoorad Krittū na babak Naṣibaṭi (2.18-3.10)
5. Bṅalad (3.11-4.21)
6. Ppok iko yi mboṣ (5.1-21)

Uṭup unkwulun ubida

1 Nṭiiniyaan ṭi nawo Uṭup unkwulun ubida ;

awo du ujuni,

nṭiinka

awina na kēṣ ki nun,

abot atena bnuura,

akuṭ abana na iṅen yi nun.

² Anwoon ubida apēn awinana, kē nṭup uko wi nṗaaruṅ. Nṭupan uko wi anwoon ubida wi mnṭo ambiin awo du Naṣibaṭi Aṣin nja aṣē pēn awinana ṭi un.

³ Uko wi nṗwinun akuṭ atiink, nṭupan wa an kak, nahilna nabi namēbandēr na un, nṗaakiir nja bti ṭi pmēbandēr pi nṗmēbandērūn na Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu *Krittū Abukul.

⁴ Nṗiit uko wi, un ṭi nṗleefun, mnlilan mi nun * manhilna mandēm maakan.

Ppoṣ ṭi bjeehi

⁵ Uṭup wi nṗiinkun ṭi Yetu *Krittū aṣē ṭupan hēnkun wi : Naṣibaṭi awo bjeehi, nin bdēm blon baanwo ṭi a.

⁶ Woli nṗi nṗmēbandēr na Yetu aṣē poṣ ṭi bdēm, nṗo baṭilan, nṗēnkdo uko unwoon manjoonan.

⁷ Aṣē wo woli nṗoṣ ṭi bjeehi jibi Naṣibaṭi ṭi uleeful awoon ṭi bjeehi, nṗkeer awo baloolan nja bti, kē pṅaak pi Yetu Abukul pajinṭan nja ṭi pekadu bti.

⁸ Woli nṗi nṗēnwō na nin pekadu dlon, nṗguur nṗleef nṗi nja, manjoonan maanwo ṭi nja.

⁹ Aṣē woli nṗdinan aji nṗo na pekadu, nṗhinan kahaṭ Naṣibaṭi, awo natool : alun kamiir nja ipekadu, kabot kajinṭan nja ṭi buṭaṅ bti.

* 1:4 Mnlilan mi nun : Balon bapiit aji mnlilan mi nan.

¹⁰ Woli nji njendo pekadu, ntu Naşibaţi nşilan, k  uţup wi nul ubot awo uunwo  i nja.

2

¹ An babuk naan, dpiitan uko wi nahilna nawut kado kajuban. Aş  woli  naan alon ajubani, nka  naan ankyenanun nja du Naşibaţi Aşin nja : Yetu *Krittu natool a.

² Ul awulun uleeful, awo b enjan, Naşibaţi ahilna amiir nja ipekadu ; aanlinj lin  i yi nja  a , ado han ahilna amiir kak yi ba aan biki umundu bti.

Uko wi pdo

³ Uko unjaan yuuuj k  nme *Krittu uwo pdo ka aş uko wi ajakun  do.

⁴ Woli  naan abubara aji ame'a aş  wo aanktiinka, awo naşilan, manjoonan maanwo  i a.

⁵ K  anşaan am ban uko wi ajakun, unjal wi Naşibaţi uji uwo  i a katum. H nk di di njaan nmeena k  nm band r na Krittu.

⁶  naan anjakun awo  i a, awo i kado kado jibi ajaan ado.

⁷ An banoh naan, m nkpiitan piit uko uhalu wi nawoon kado, uko ujon wi nayeenkun du ujuni wa. Uko m n  uwoon uţup wi nadoon abi tiink.

⁸ K  uko wi nji kapiitanan uş  wohu uhalu ha. Manjoonan mi uko m n  manwinana  i Krittu abot awinana  i an ; bd m baya, k  bjeehi bi manjoonan bado bi kajeihan jeehan.

⁹  naan anjakun aji awo  i bjeehi aş  şoor ayi ul  i Krittu, ahum  i bd m.

¹⁰  naan anjalun ayi ul awo  i bjeehi, h nk, nin uko ulon uunkhil kadola ajuban.

¹¹ K   naan anşaan aşoor ayi ul awo  i bd m ; aji poş  i bd m, aamme dko di akyaan  iki bd m bawuna k ş.

¹² An babuk naan, d upan uko wi :
Yetu Krittu ado k  Naşibaţi amiiran ipekadu

¹³ An başin bapo , d upan uko wi :
name anwoonun du ujuni ;

ka upan, an ba aşa :
nawat *Untaayi Uweek.

¹⁴ D upan kak uko wi, an babuk naan :
name Naşibaţi Aşin nja ;

ka upan kak, an başin bapo :
name anwoonun du ujuni,

ka upan kak an ba aşa :
nahinaa,
u up wi Naşibaţi uwo  i an
k  nabot awat Untaayi Uweek.

¹⁵ Nawutan kanjal umundu k me uko unwoon wi umundu. Woli  naan anjal umundu, unjal wi Naşibaţi Aşin nja uunji uwo  i a.

¹⁶ Iko bti inwoon yi umundu : iko yi uleef unjalun, iko yi  naan awinun a eebar na pha   i bka bi  ul kabot kapiitar  i ba, iinwoona du Naşibaţi Aşin nja, iwoona  i umundu.

¹⁷ K  umundu wi uş  ba na iko yi ba aan bak eebaranj ; k  anşaan ado uko wi Naşibaţi anjalun aka ubida wi mn o.

Naşoorad Krittu

¹⁸ An babuk naan, wal wi umundu ukbaan ubani. Natiink k  baji *Naşoorad Krittu awo i pbi, h nkun k  başooradul batum baş  do bi bi bi. Uko wanj ukaanj k  nyikr n k  wal ubaa şaan ubani.

19 Bakan mēntan bapēnna ʔi nja, ašē wo baanwo biki nja. Woli bawo lah biki nja, baʔo na nja. Kē bašē ya, uko mēnt uyuuj kē bukal bti baanwo biki nja.

20 Kē an, nayeenkna *Uhaaš wi Našibaʔi ʔi Yetu *Krittū, name bti manjoo-nan.

21 Woli dpiitan keeri, uunwo wo ji naamme manjooan. Dpiitan ʔiki name ma abot ame kē nin nʔilan nʔon nʔaanji nʔapēnna ʔi banwoon na manjooan.

22 Kē in awoon naʔilan bē mēnt anjakun aji Yetu aanwo Krittū? Uŋ mēntan awoon Našoorad Krittū! Apok Našibaʔi Ašin nja abot apok Abukul.

23 Ŋaan ampokun Abuk Našibaʔi apok Ašin kak. Andinanun aji Abukul awo, adinan kak kē Ašin awo.

24 Kē an, uko wi natiinknun du ujuni namēbaan wa. Woli namēban uko wi natiinknun du ujuni, nawo an kak ʔi Našibaʔi Ašin nja na ʔi Abukul.

25 Kē uko wi Krittū ahoonun, uwoon: ubida wi mnʔo.

26 Uko wi, wi wi nʔalun lah kaʔupan ʔi baʔaan bankdolun na pneemanan.

27 Kē an, Uhaaš wi Našibaʔi wi nayeenkun ʔi Krittū uduka ʔi an, kē naannuma bajukanan. Uhaaš wi nul ukjukananan iko bti, uwo manjooan, awo uunji uʔilan. Kē jibi ukjukananan, nadukiin namēban ʔi a.

28 An babuk naan, hēkun, nadukiin namēban ʔi Krittū, ahilna wal wi akpēnun kawinana, nʔhil kanaʔ kaliint, kawo nʔenkowa kanaʔ kalowa.

Babuk Našibaʔi na manjooan

29 Name kē Našibaʔi awo naʔool, nayikrēnēn keeri kē ŋaan ankdolun uko utool awoona du a.

3

1 Natenan jibi Našibaʔi Ašin nja aʔalun nja. Aʔal nja adoo dinan kē nʔdoo du'ana babukul. Nwo babukul na manjooan. Baʔaan biki umundu baamme Ašinun, ukaan kē baanhinan pme nja.

2 An banohnaan, nwo hēkun babuk Našibaʔi, kē uko wi nʔēkbiin kawo uundo meetana. Kē nʔšē me uko wi : woli *Krittū alun apēn awinana, nʔkak kanaam na a, ʔiki nʔwina jibi awoon.

3 Ŋaan anhaʔun uko waʔ ʔi Krittū, ajiʔan uleeful jibi ul ajiʔun.

4 Nado pekadu aji diiman kē apēn ʔi *bgah bi Našibaʔi, ʔiki pdo pekadu pawo ppēn ʔi bgah.

5 Kē našē me kē Krittū abi bi pa ppēnan nja ipekadu, abot awo aanwo na pekadu.

6 Ŋaan ammēbanulun aanwo nado pekadu. Nado pekadu aanwina abot awo aamme'a.

7 An babuk naan, nakdinan nin ŋaan aneemanan. Ŋaan ankdolun uko utool awo naʔool jibi Krittū awoon naʔool.

8 Nado pekadu awo i *Untaayi Uweek, wul uwo udo pekadu du ujuni. Kē Abuk Našibaʔi ašē bi bi pʔok iko yi Untaayi Uweek ukdolun.

9 Ŋaan ambuknaaniin du Našibaʔi aanji duka ʔi pekadu ʔiki ubida unwoon du Našibaʔi uwo ʔi a ; aanhinan kajuban ʔiki abuknaana du Našibaʔi.

10 Uko umpaʔsun babuk Našibaʔi na biki Untaayi Uweek wii wi : ŋaan anwoon aanwo naʔool kēme awo aʔnal ayiʔul ʔi Krittū aanwo i Našibaʔi.

Bʔalad bi banfiyaarun Krittū

11 Nwo kaʔalad, uko waʔ wi wi natiinkun du ujuni.

12 Nʔnwo kado ji Kayin anwoon i *Untaayi Uweek, afin aʔa'ul[☆]. Kē we ukaan kē afin aʔa'ul? Aji do buʔaan kē aʔa'ul ašē ji do iko inwoon itool.

☆ 3:12 Natenan ʔi Ujuni 4.3-10.

13 An bayiṭ naan, nawutan kañonjar woli bañaan biki umundu wi başooran.

14 Nja, nme kē nṗenna du pkeṭ aya du ubida ; nme uko mēntṭ ṭiki nṗal bayiṭ nja ṭi *Krittū. Nnaaṅ anwoon aanṗal ayiṭul aduka ṭi pkeṭ.

15 Nnaaṅ anşooruṅ ayiṭul ṭi Krittū awo nafiṅ bañaan ; kē naşē me kē bafiṅ bañaan baanji baka ubida wi mntṭo.

16 Nme uko unwoon uṅal ṭiki Krittū awul ubida wi nul pa nja. Ukaaṅ kē nwo kawul ubida wi nja pa bayiṭ nja ṭi Krittū.

17 Woli nnaaṅ alon aka iko bti aşē win ayiṭul anwoyi ṭi kanuma aşē pok pṭenka, hum di di uṅal wi Naşibaṭi ukwoon ṭi a ba?

18 An babak naan, nawutan karjalna ṭi nṭup ṭaṅ, nadoon kaṭēnk, hēnk narjal na manjoonan.

19 Woli nṗalad haṅ, wi wi nṗmeeṅ kē nwo biki manjoonan, nṗaaş nji nja nṗabot nṗaṭoora ṭi kadun ki Naşibaṭi.

20 Kē woli nṗaaş nji nja nṗado leşan nja buṭaaṅ bi nṗdolun, nṗenji nṗaajala, nji nme kē Naşibaṭi adēm apel nṗaaş nji nja abot ame iko bti.

21 An banoh naan woli nṗaaş nji nja nṗaṭoora, nṗoom kañoga.

22 Awul nja iko yi nṗkñehanulun bti ṭiki nṗmēban uko wi ajakuṅ nṗdo, kē uko wi nṗkdolun ubot alila.

23 Uko wi ajakuṅ nṗdo uwo : nṗfiyaar Yetu Krittū Abukul nṗbot nṗalad jibi ajakuṅ na nja nṗdo kado.

24 Kē nnaaṅ ankṗdolun uko wi Naşibaṭi ajakuṅ ado, aji mēbana, Naşibaṭi kamēbana. Uhaaş wi nul wi awulun nja ujaan uyuuj kē amēban nja.

4

Uhaaş wi Naşibaṭi na wi Naguuru

1 An banoh naan, nawutan kafiyaar bañaan banjaan babubara kaji bawo na *Uhaaş wi Naşibaṭi, naṭēpan ṭēp naten bnuura nameena me uhaaş wi bawoonaanun uwoona du Naşibaṭi. Bañaan baṭum bandaaruṅ aji bawo *baṭupar Naşibaṭi baniink umundu.

2 Hēnk di di nakyikrēnaanun Uhaaş wi Naşibaṭi : nnaaṅ andinanun aji Yetu *Krittū akak nnaaṅ najēn, awo na Uhaaş wi Naşibaṭi.

3 Kē nnaaṅ anşaaṅ apok pṗinan uko wi Yetu awoon, aanwo na Uhaaş wi Naşibaṭi. Awo na wi naşoorad Krittū i natiinkun kē baji abi, ado bi bi bi, awo ṭi umundu.

4 An babak naan nanwoon biki Naşibaṭi, nawat başoorad Krittū bukun, ṭiki anwoon ṭi an adēm apel anwoon i umundu.

5 Bukal bawo biki umundu ukaaṅ kē uṭup wi baka uwo wi umundu, kē umundu ubot atiink baka.

6 Nja, kē nṗşē wo biki Naşibaṭi ; ammeeṅ Naşibaṭi aji tiink nja ; kē anwoon aanwo i Naşibaṭi aanji tiink nja. Kē hēnk di di nṗjaan nṗmeena Uhaaş wi Manjoonan na uhaaş wi kaguuru.

Uṅal wi Naşibaṭi

7 An banoh naan, nawulēn nṗalad ; uṅal uwoona du Naşibaṭi, kē nnaaṅ anṗalun atēnṭul abuknaana du Naşibaṭi akuṭ ame'a.

8 Nnaaṅ anwoon aanṗal atēnṭul, aambaan kameha Naşibaṭi ṭiki Naşibaṭi awo uṅal.

9 Naşibaṭi adiiman uṅal wi akaaṅ pa nja wi ayilun Abukul aloolan i akahan ṭi umundu nṗhilna nṗṭēpna ṭi a nṗka ubida.

10 Uṅal na manjoonan uunwo pṗal pi nṗalun Naşibaṭi, uwo pṗal pi anṗalun nja. Ayil Abukul kē awo bṗeṅan bankṗēnaanun ipekadu yi nja.

11 An banoh naan, wi Naşibaŋi aŋaluŋ nja haŋ, ŋwo kaŋalad kak.

12 Nin ŋaan aambaan kawin Naşibaŋi. Kē woli ŋŋaladi, Naşibaŋi aji wo ŋi nja, uŋjalul ubot kawinana bnuura ŋi nja.

13 Naşibaŋi awul nja *Uhaaş wi nul, ukaan kē ŋji ŋme kē ŋmēbana, kē abot amēban nja.

14 Naşibaŋi ayil Abukul kē awo nabuuran umundu. Ŋwin uko waŋ, aşē ŋup wa baŋaan.

15 Ŋaan andinanuŋ aji Yetu awo Abuk Naşibaŋi, Naşibaŋi aji mēbana, ul kabot kamēban Naşibaŋi.

16 Kē nja, ŋme abot afiyaar kē Naşibaŋi aŋal nja. Naşibaŋi awo uŋjal. Kē woli ŋŋal batēnt nja, ŋji ŋmēban Naşibaŋi, Naşibaŋi abot kamēban nja.

17 Woli ŋŋal batēnt nja na manjoonan ŋenkdo kaŋaaf unuwr wi pwayēş ŋiki ubida wi nun ŋi umundu wi, unaam na wi *Krittu.

18 Anŋaluŋ na manjoonan aanji wo na palēnk, uŋjal unjoonanuŋ uji udook palēnk. Na manjoonan, palēnk paŋi pagakandēr na uşal wi kakob. Kē anwoon na palēnk aanji ŋal na manjoonan.

19 Kē nja, ŋşē ŋal ŋiki ul aŋaluŋ nja uteek.

20 Woli ŋaan aji aŋal Naşibaŋi, aşē ŋoor ayiŋul ŋi Krittu, awo naŋilan, ŋiki woli ŋaan aanŋal atēntul i akwinuŋ, aanhılan kaŋal Naşibaŋi i awoon aanwini.

21 Uko wi Naşibaŋi ajakuŋ na nja ŋdo kado wii wi : ŋaan aŋŋaluŋ Naşibaŋi akaan aŋal ayiŋul ŋi Krittu.

5

1 Ŋaan anfiyaaruŋ aji Yetu awoon *Krittu awo abuk Naşibaŋi, kē ŋaan aŋŋaluŋ aşin ŋaan aji ŋal abukul.

2 Ŋaan aji me kē aŋal babak Naşibaŋi woli aŋal Naşibaŋi abot ado uko wi ajakuŋ.

3 Hēnk di uwoon, pŋal Naşibaŋi pawo pdo uko wi ajakuŋ ŋdo kado. Kē uko wi ajakuŋ ŋdo kado ubot awo uuntam pdo.

4 Banwoon babak Naşibaŋi baŋi bawat iko yi umundu. Kē uko wi ŋkdoon kawatna iko yi umundu uşē wo pfiyaar pi nja.

5 Kē in aşaan awo anjaan awat iko yi umundu bē mēnt anfiyaaruŋ aji Yetu awo Abuk Naşibaŋi a?

Uko wi baŋupuŋ ŋi Yetu Krittu

6 Yetu *Krittu abiŋ ŋi nja na meel mi batitmu bi nul na pŋaak pi pkeŋ pi nul*. Aambi bi ŋaŋ na meel, abi na meel na pŋaak, kē *Uhaaş wi Naşibaŋi ujaan uŋup uko mēnt, wul unwoon manjoonan.

7 Iko iwajanŋ ikyuujuŋ kē uko wi Yetu ujoonani, iwoon:

8 Uhaaş wi Naşibaŋi na meel na pŋaak, iyeenkiir yul iwajanŋ† bti.

9 Jēm ŋji ŋdinan uko wi baŋaan baŋupuŋ i? Kē wi Naşibaŋi aŋupuŋ uşaan adēmna apel wi baŋaan baŋupuŋ. Uko wi Naşibaŋi aŋupuŋ wii wi : aŋiiniyaan Abukul.

10 Ŋaan anfiyaaruŋ Abuk Naşibaŋi amēban uŋup mēnt ŋi uhaaşul. Ŋaan anwoon aanfiyaar Naşibaŋi aŋu'a naŋilan ŋiki aanfiyaar uko wi Naşibaŋi aŋupuŋ ŋi uko wi Abukul.

* 5:6 Na meel mi batitmu bi nul na pŋaak pi pkeŋ pi nul : Balon başal aji Yowan aŋiiniyaan ŋi iko inŋepuŋ ŋi Yowan 19.34, di batowuŋ kantaagan ki Yetu kē meel na pŋaak mampēni. † 5:8 Iwajanŋ: ŋi bayuday woli baŋaan batēb kēme bawajanŋ bawo ŋi uŋup uloolan baŋi badinan kē uwo manjoonan.

¹¹ Ké uko wi Naşibaţi aţupur wii wi : Awul nja ubida wi mnţo ké ubida mēnt uşé woona ţi Abukul.

¹² Anwoon na Abukul aka ubida mēnt, anwoon aanwo na Abukul aanka wa.

Ubida wi mnţo

¹³ Dpiitan iko yi, an nanfiyaaruŋ Abuk Naşibaţi nahilna name ké naka ubida wi mnţo.

¹⁴ Nhat ké woli nhat ţi kadun ki Naşibaţi añehana uko unlilulun, aţen nja wa.

¹⁵ Ké woli nme ké Naşibaţi aji tiink uko wi njaan nñehana bti, nhinan kafiyaar na manjoonan ké ndo bi yeenk yeenk uko wi nñehanulun.

¹⁶ Woli nnaan awin ayiţul ţi Krittü ké akjuban pjuban panwoon paanji paţij pkeţ, añehandêrena Naşibaţi awula ubida wi mnţo. Uko mēnt uwo pa pjuban panwoon paanji paţij pkeţ ţań. Ké uşé ka pjuban panjaan paţij pkeţ, mēnji nañehandêr anjubanuŋ pjuban mēnt.

¹⁷ Pjuban bti pawo pekadu, ké pekadu dlon daşé wo daanji daţij pkeţ.

¹⁸ Nme ké bańaan banwoon babak Naşibaţi baanji baduka ţi pekadu ; Abuk Naşibaţi aji yeŋ baka, *Untaayi Uweek kalow baka.

¹⁹ Nme ké nwo biki Naşibaţi, ké umundu bti uşé wo ţi ińen yi Untaayi Uweek.

²⁰ Nkak ame ké Abuk Naşibaţi abi abot awul nja mnhina mi pyikrēn anwoon Naşibaţi na manjoonan. Nmēbandêr na anwoon Naşibaţi na manjoonan ţi pmēbandêr pi nmēbandêruŋ na Yetu *Krittü Abukul. Ul awoon Naşibaţi na manjoonan, ul anwoon anjaan awul ubida wi mnţo.

²¹ An babak naan, nalowan nnton.

Uṭup utëbantën wi Yowan apiitun banfiyaarun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwoon kakaarta katëbantën ki Yowan apiitun. Apiit ka « Ñaaṭ i Naṣibaṭi adatur. » Uka pwo banfiyaarun Krittü biki amenun itim hënk ukaan kē aṭu aji ñaaṭ i Naṣibaṭi adatur. Aṭup baka ṭi kakaarta ki jibi banfiyaarun Krittü bawoon kaṅalad. Akak aṭup baka aji baliint ṭi pfiyaar babot balipara banjaan bajukan uṭup umpaṭun na Uṭup Ulil Unuura.

Hënk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ (1-3)
2. Manjoonan, na bṅalad (4-6)
3. Bajukan baṭilan (7-11)
4. Pwul mboṣ pbaañṣaani (12-13)

1 Nji nantohi, dpiitu, iwi Ñaaṭ i Naṣibaṭi adatur iwi na babuku* an biki nṅaluṅ na manjoonan. Mënt nji ṭaṅ dṅalanan, bañaan bti bammeen manjoonan banjan.

2 ṭiki manjoonan manwo ṭi nja akuṭ aduka ṭi nja te mnto.

3 Dñehan Naṣibaṭi Aṣin nja na Yetu *Krittü Abuk Naṣibaṭi Aṣin nja bawul nja bnuura na mnjeeh, bamiir nja, ṅhilna ṅwo ṭi manjoonan ṅbot ṅṅalad.

Manjoonan na uṅal

4 Dlilan maakan wi nwinun balon ṭi babuku kē baji bado uko unwoon manjoonan jibi Naṣibaṭi Aṣin nja ajakuṅ ṅdo kado.

5 Kē hënkun, Ñaaṭu, uko wi nji kañehaniin wii wi : nawulan ṅṅalad. Uko mënt uunwo uko uhalu wi pdo wi nji kapiitiin, uwo uko wi njeenkun du ujuni.

6 Pṅal paw pdo uko wi Naṣibaṭi ajakuṅ. Kē uko wi Naṣibaṭi ajakuṅ ṅdo wi najukun du ujuni, uwo nawo ṭi bṅalad.

7 Bañaan baṭilan baguuru baṭum babi aniink umundu, baandi pyikrën kē Yetu *Krittü akak ñaan najën. Ñaan ankduṅ han awo naguuru, *Naṣoorad Krittü.

8 Naṭaafaraan keeri, nawutna kawaan uko wi ṅlempun ṭi an, naṣë nayeenk bnuura katum kampënnun du Naṣibaṭi.

9 Ñaan anwoon aammëban pjukan pi Krittü aṣë hoṭalës da iko ilon, aammëbandër na Naṣibaṭi. Anktiinkun pjukan mënt amëbandër na Naṣibaṭi Aṣin nja abot amëbandër na Abukul.

10 Woli ñaan alon abi du an aṭij pjukan plon pampaṭi, nawutan kayeenka, nadoon napok pok pwula mboṣ.

11 Ñaan ankwululun mboṣ akak awo ṭi ploolan na an mëntan ṭi iko iwuṭaan yi akduṅ.

Uṭup ubaañṣaani

12 Dka iko itum ilon kak yi nwoon i kaṭupan, aṣë hokan pwo mënkpiitan ya. Dṅal pbi du an kaṭiini ṭiini na an, mnlilan mi nja manhilna manwo mnweek maakan.

* 1 Ñaaṭ i Naṣibaṭi adatur... na babukul : Balon baji pntuk pi banfiyaarun pi pi Yowan akdu'un ṭi Ñaaṭ i Naṣibaṭi adatur, kē babukul bawo banfiyaarun.

¹³ Babuk Aṭa'u ñaaṭ i Naṣibaṭi adatuṅ[†] bawulu mboṣ.

[†] **1:13** *Aṭa'u ñaaṭ i Naṣibaṭi adatuṅ* Natenan ṭi uko wi bapiitun ṭi v1. Pntuk pi banfiyaarun plon pi pi akduun aṭa'ul.

Uṭup uwajanṭen wi Yowan apiitun banfiyaarun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta kawajanṭen ki Yowan apiitun. Apiit ka ñiint alon anfiyaarun Krittun i katim kawoon Gayut. Yowan abi yil ṭfa bañaan balon baya baṭup Uṭup Ulil Unuura du banfiyaarun Krittun. Wi bayaan du ubeeka wi Gayut afetun, ñiint alon anwoon katim ki Diyotrefet apok bafet du katohul. Ke banfiyaarun Krittun bandoon anjal pyeenk baka ke apok adook baka ti pntuk pi banfiyaarun. Uko ment ukaan ke Yowan apiit Gayut kaji na a ameban aliint, ayeenk bnuura bankmbiin, pṭup Uṭup Ulil Unuura.

Henk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboṣ (1-4)
2. Anfiyaarun Krittun aanwo kapok ptenk atentul (5-12)
3. Pwul mboṣ pbaañsaani (13-15)

¹ Nji nantohi, dpiitu, iwi Gayut nanoh naan i njalun na manjoonan.

² Iwi, nanoh naan, dnehan iko bti iya bnuura na iwi, iwo najoob uhaas ubot uṭoora na iwi.

³ Bayit nja balon ti Krittun babi atupen jibi imebani manjoonan abot aji kṭas ma, ke nilan maakan ti uko ment.

⁴ Nin uko ulon uunji udolen nilan kapel woli bajaken aji babuk naan baṭas manjoonan.

⁵ Nanoh, iji kṭu uṣal ti ptenk banfiyaarun, kadoo tenk baka, bukal biki iwoon iimnee.

⁶ Baṭup jibi inali baka ti kadun ki banfiyaarun bti. Doon kaṭenk bañaan batent bukun babaañes bayaaṣ bi baka jibi Naṣibaṭi anjalun ; idole han kdo bnuura.

⁷ Bapen kaya kaṭup uko wi *Krittun, awo baanyeenk nin uko ulon ti banwoon baanfiyaari.

⁸ Ke nse wo biki kayeenk bañaan batent bukun ment kahilna kaṭenk ti ulemp wi pdiiman manjoonan.

Diyotrefet na Demetriyut

⁹ Dbi piit pntuk pi banfiyaarun pi nan, ke Diyotrefet anjaan anjal pwo kadun ase wo aanji njal nin ptiink uko wi njakun.

¹⁰ Uko wan ukaan ke woli dbii, kayuujan bnuura iko yi ajaan ado. Aji wo ti pṭup iko iwutaan ti un. Ado beeh beeh apok pyeenk bayaan banfiyaarun, ke banjalun pyeenk baka aji neenan baka kadook baka ti pntuk pi banfiyaarun.

¹¹ Iwi nanoh naan, wutan kaligsen butaan, doon kado bnuura. Anjaan ado bnuura awo i Naṣibaṭi, ankdolon butaan aamme Naṣibaṭi.

¹² Ke Demetriyut ul, bañaan bti baṭup uko unuura wi nul, ke mnwo mi nul mankak ayuuj ke awo i manjoonan. Un kak nṭup bnuura bi nul, ke ikak ame ke uko wi njakun ujoonani.

¹³ Dka iko itum yi pṭupu kak, ase wo menjal ppiitu piit ya.

¹⁴ Djal pwinu win ti uleefu nnuur ni, nse nini bnuura.

¹⁵ Dnehan bnuura bawo ti iwi! Banohu bawulu mboṣ. Wulan banohun mboṣ bti andoli ti katim ki nul.

Uṭup wi Yuda apiitun

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki Yuda apiitun. Yetu awoon naweek baka ul na Yakob. Kakaarta ki kanaam na katēbantēn ki Piyeer apiitun. Yuda apiit kakaarta ki bañaan biki Naşibaṭi adatur. Aji na baka balipara bañaan banjaan bajukan uṭup umpaṭun na Uṭup Ulil Unuura. Mnwo mi bakan mēntan manyuuj kē baanwo bañaan biki Yetu, ṭiki maanwo mnwo mnuura. Akak aṭup baka jibi Naşibaṭi ajaan ado na banjaan bado buṭaan.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pwul mboş (1-2)
2. Uba wi banjaan bajukan bañaan iko inwoon iinwo itool (3-16)
3. Banfiyaarun bawo kaṅalad (20-23)
4. Mndēm manwoon ṭi Naşibaṭi! (24-25)

¹ Nji Yuda aṭa Yakob*, nwoon nalempar Yetu *Krittu, dpiitanan an biki Naşibaṭi Aşin nja adatur, anjal baka, kē Yetu Krittu akyeṅ baka.

² Dñehan Naşibaṭi aṅagi'an, ajoobṭēnan njaḥaş akuṭ analan ; dñehan awulan iko mēnt aṭuman.

Bajukan balagare

(2 Piyeer 2.1-17)

³ An biki nṅalun maakan, dbi ṭu uşal maakan ṭi ppiitan ṭi uko wi mbuur mi nṭokun. Kē nşē win hēnkun kē dwo i kapiitan katēnṭēnan nado kagutan, uko wi Naşibaṭi aṭenun byaaş blookan bañaan banwoon biki nul bafiyaar uhilna uduka te mnto.

⁴ Na manjoonan, bañaan balon baññoomun Naşibaṭi bamena aneej ṭi ptoofan. Baji baṭelēş bnuura bi nul kaji badinan bañaan pdo kado iko iṭop, kabot kapok Yetu anwoon Ajugun aloolan. Upiitana undumaan ṭi *Ulibra wi Naşibaṭi kē alun kakob baka.

⁵ Name iko mēnt bti, kē nşē njal kaleşanan jibi Ajugun abiin abuuran pntaali pi *Itrayel du *Ejiptu, aşē do kē bampokun pfiyaar baketi*.

⁶ Naleşan nwanjut nwanwoon njaambi lin ṭi uko wi Naşibaṭi aṭun nja pdo, ṅaduk dko di nfaṭun: aṭu nja du bdēm kē nkyoook unuur uweek wi pwayēş atanana te mnto*.

⁷ Naleşan kak biki nbeeka nji Fodom na Gomora* na nbeeka njanogun baka bambiin ado ji nwanjut mēnt awo ṭi pdo iko iṭop, abot apiint na biint kēme baat batēnt baka* ; hēnkun Naşibaṭi akob baka ado kē bawo du bdoo banwoon baankjēmşa, bañaan bti kē bawo katen ṭi uko mēnt*.

⁸ Bañaan mēnt banwoon ṭi ptoofan hēnk di bakaan aji bado : baji bado iko injaan iṭopan nleef nji baka yi nṭaafi nji baka nṅawulun baka, bañoom Ajugun, aji bakar nwanjut nṅandēmun.

⁹ *Mikayel uwanjut uweek, uundo kar *Unṭaayi Uweek wi ukṅomnun puum pi *Moyit na wa – ajakaara na wa ṭaṅ: « Dwutu na Ajugun! »

* 1:1 Natanen ṭi Maci 13.55; Markut 6.3. * 1:5 Natanen ṭi Ppēn 12.51. * 1:6 Natanen ṭi Ujuni 6.2.

* 1:7 Natanen ṭi Ujuni 19.24-35. * 1:7 Apiint na biint kēme baat batēnt baka : Balon bapiit aji bapiint na nwanjut. * 1:7 Natanen ṭi Ujuni 19.1-25.

10 Ké bañaan biki, başë ji bakar uko wi bawoon baammee ; kame ki baka kawo ji ki ñlimariya ñanwoon ñanwo na uşal aşë ji kaneeman baka.

11 Bañaan mënţ bawuţani! Bataş bgah bi *Kayin ; itaka iţon baka ké baneem ji *Balaam ; bakaţ ţiki bapataţa ji *Kore.

12 Nalipariin bañaan mënţ: woli nayit ade, baji bado iko iţop, baanji bakowa, baji başal ñleef ñi baka tañ. Bawo ji infëluñ inwoon iinwo na meel yi uyook uñoofuñ. Bawo ji mnko manwoon maankbuk woli wal wi kakit ki ma udoo ban, mnko mi balëbuñ, mankeţuñ aba.

13 Jibi ñmaaron ñi bdëk banţuunkuñ ñajaan ñajotan plët kadun, hënk di di bajaan bajotan kadun iko ikowandënaan yi bajaan bado. Bawo ji ñjah ñanneemuñ añaay, ké Naşibaţi afël baka du bdëm bantootuñ apel bi pti te mnţo.

14 *Henok, anwoon ateem nja napaajantën ampënnuñ ţi *Adam, ado bi ţup undiimaan ţi uko wi baka aji : « Natenan! Ajugun aluñ kabi na pntuni pi ñwanjuţ ñyimanaan ñi nul,

15 kahiña kawayëş bañaan bti. Aţup bampokuluñ ké baduknaana ţi iko iwuţaan bti yi badoluluñ wi bapokuñ ptiinka na ţi ñţup ñtam ñi bado pekadu banwoon baankţaşa mënţ baţupuñ ţi a. »

16 Bawo bañaan banjaan banjur ñuran, kaţëga, kabi duka duka ţi pla iko inliluñ ñleef ñi baka ; bawo bahomp banjaan badaar bañaan na ñţup ñlil.

Natamaan

17 Ké an biki ñjaluñ maakan, naleşan uko wi *banjañan biki Yetu *Krittu Ajugun babiin aţupan aji ubi kawo.

18 Babi jakan aji : « Ţi ñnuur ñbaañşaaani, bañaan bambeñ baluñ kabi, baluñ kado kaţaş iko iwuţaan yi ñleef ñi baka ñajaluñ inwoon iinlil Naşibaţi. »

19 Bukal bajaan baţij bpaţşër ; iko yi bañaan bajën banjalun ijaan iţon baka, baanwo na *Uhaaş wi Naşibaţi.

20-21 Ké an biki ñjaluñ maakan, namëbaan naliint ţi uşal wi Naşibaţi aňalanañ. Natamaan naliint ţi pfiyaar pyimanaan maakan pi nafiyaaruñ nado kaya kadun ţi pa, nado kañehan na mnhina mi *Uhaaş wi Naşibaţi, nayoönk Yetu *Krittu Ajugun awulan mñaga mi nul mankwuluñ ubida wi mnţo.

22 Nañagiin banwoon na ñşal ñtëb ;

23 nabuuran balon wi naklowanuñ baka bdoo ; nañagiin bandukiin pñaga pannaakiiruñ na palënk, nado naţaafara pban imişa yi baka ingëjuñ na iko iwuţaan yi badoluñ.

Pbeeb Naşibaţi

24-25 Nawulën ñdëman Naşibaţi anwoon aloolan tañ, anţëpnuñ ţi Yetu *Krittu Ajugun abuuran nja. Ul ahiluñ kayeñan nawutna kajot ţi pekadu, kadolan nanaţ ţi kadunul ul anwoon na mndëm, nawo bañaan bajint, nawo na mnliilan mnweek. Naşibaţi awo naweek, ajug mndëm, mnhina na pşih du unjon, nţa na faan te mnţo! Uwo han!

Uko wi Naşibaŋi ayuujuŋ Yowan

Uŋup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki Yowan, nanjaŋan i Yetu Kritturu apiitun. Aŋup aji iko yi apiitun bti ŋi kakaarta ki awin win ya na keş ki nul, akak atink ya na ibaŋ yi nul. Aji Uhaaş wi Naşibaŋi uneejuŋ ŋi a, ahilna ame iko meŋŋ bti. Babi mob Yowan ayaanaan du unjuw wi Patmot aduka da, du ubeeka wi Atiya. Ukaaŋ ke apiit kakaarta ki katetŋenaan banwoon ŋi kadun ki banfiyaaruŋ ŋiki du unjon babi hajan baka maakan. Uko meŋŋ ukaaŋ ke aji na baka bamebaŋ baliint te unuur ubaaŋsaani, bahaŋ ŋiki Yetu aji : « Bampokuŋ buŋaan, dwul baka bade mbuk mi bko banjaan bawul baŋaan ubida banwoon du uwoorta wi Naşibaŋi.» » 2.7. Ke Yetu ŋi uleeful abi henkuŋ kawat buŋaan. Uka iko yi aŋupun ŋi ulibra wi inkaaŋ udooni : uteek uwo ke nhaaş ŋi buŋaan njawo ŋi plemŋ ŋi umundu wi, ke banfiyaaruŋ Kritturu bakluŋ kahaj te badoo bafin balon ŋi baka. Utebanŋen uwo ke Yetu awoon Nabuuran baŋaan, aluŋ kawat baŋaan bti bampokuŋ Naşibaŋi kaŋu na nhaaş ŋi buŋaan. Uwanjanŋen uwoon ke Naşibaŋi ahank katuun pa baŋaan banfiyaaruŋ, biki bafinuŋ pa katimul. Aŋup aji Fatana na njanjut ŋi nul, na baŋaan bti banŋaşuluŋ, Yetu aluŋ kawat baka kafel du bnjiir. Baŋi bhalu baluŋ kabi, na mboş mnhalu na ubeeka uhalu. Naşibaŋi na Ajugun Yetu baluŋ kabi kafet da na baŋaan bantiinkuluŋ.

¹ Uko umpiitun ŋi ulibra wi, wi wi Naşibaŋi awuluŋ Yetu Kritturu pa ayuuŋ balemparul uko unkmbiin henkuŋ uunkjon. Ayil uwanjut wi nul du Yowan nalemparul ke uyuuja uko meŋŋ.

² Yowan ayuuŋ bnuura ke uwo bti wi aŋupun uwo uŋup wi Naşibaŋi na uko wi Yetu Kritturu adiiimanuluŋ.

³ Naan ankakaleşun iko inklun kabi meŋŋ na baŋaan banktiinkun ya abot aŋaş ya banuurandeni. Na manjoonan wal wi iko meŋŋ bti ikdolaniin uŋogi.

Pwul mboş pi Yowan

⁴ Nji Yowan nji kapiitun banfiyaaruŋ banwoon ŋi nbeeka paaj na ulon ŋi Atiya.

Dnehan Naşibaŋi awulan bnuura abot aŋooranan nhaaş, ul anwoon, anjonun nwoo, ankmbiin. Dnehan kak nhaaş paaj na ulon njanwoon ŋi kadun ki pŋij pi nşun pi nul njanulan bnuura njabot nŋaŋooranan nhaaş.

⁵ Abot anehan Yetu Kritturu, ammaaruŋ iko yi na manjoonan, aŋup ya, anwoon nateek annaŋiin ŋi pket, abot awo naşih i başih biki mboş awulan bnuura abot aŋooranan nhaaş. Yetu Kritturu aŋal nja abot abuuran nja wi awuluŋ ubida wi nul, Naşibaŋi ahilna amiir nja ipekadu.

⁶ Ado nja ke nwo pntaali pi baŋenan banwoon başih aş lemp ŋi kadun ki Naşibaŋi Aşin. Mndem manwo ŋi a te uba umundu! Aşih te mndani! Uwo haŋ!

⁷ Natenan, abi ŋi infeluŋ. Ke baŋaan bti bakluŋ kawina, bandoon aluŋana uleef baluŋ kawina. Baŋaan biki umundu bti baluŋ kado katęga. Aa! Uwo haŋ!

⁸ Ajugun Naşibaŋi *Anhiniin iko bti anwoon, anjonun nwoo, ankmbiin aji : « Nji dwoon nateek abot awo nabaaŋsaani. »

Mnwin mi Yowan

⁹ Nji Yowan ayiŋan, nji nŋokun na an pŋih, ahaj akuŋ amiir ji an ti pdo kaŋaŋ Yetu, babi moben aŋooŋ du unjiw wi Patmot ŋiki djukan Uŋup wi Naŋibaŋi, uko wi Yetu.

¹⁰ Unuur ulonj wi pdeman Ajugun, Uhaaŋ wi Naŋibaŋi uneej ti nji, ke ntiink ti kafet naan pdiim plonj pweek panwoonj ji plul.

¹¹ Pdiim pajaken aji : « Uko wi ikwinun, piitan wa ti ulibra iya iwul banfiyaarun banwoonj ti nbeeka paaj na ulonj nj : Efet, Fimirna, Pergam, Fiyatira, Fardet, Filadelfiya na Lawoditiya. »

¹² Wi ntiinkun pdiim menŋ, dko aji dten ŋaan anktiiniin na nji aŋe win kfiiti paaj na plonj kantakni uwuuru.

¹³ Ti ptoof pi kfiiti kun ke nŋe win uko unwoyi ji ŋaan. Awohara kamiŋa kanyulun aban te du ihoŋ abot atan ka na katel ki uwuuru ti bjent.

¹⁴ Uwel wi ŋaan menŋ ufaat feh awo wo ji muuŋ, ke keŋ ki nul kawo ji bdoos banjeenun.

¹⁵ Ihoŋul ijeen ji ifeeru inŋun ti bdoos, ke pdiim pi nul padem ji ubulan.

¹⁶ Ameban njah paaj na ulonj ti kaŋenul kadeenu, ke kakej kajul ki nde nteb kaŋe pen ti mntumul, kaara di nul ke daknuur ji udiin unuur.

¹⁷ Wi nwinulun, djot ti ihoŋul awo ji ŋaan akeŋun keŋ. Ke aŋe pafen kaŋenul kadeenu ajaken : « Wutan kalenŋ ; nji dwoonj najuni akuŋ awo nabaanŋaani.

¹⁸ Dwo anwoonj najeb ; dbi keŋ aŋe wo henkun najeb te mnŋo akuŋ awo na inŋaani yi pkeŋ na yi mnkeŋ.

¹⁹ Piitan uko wi ikwinun: uko unwoonj henkun na unklun kabi.

²⁰ Ke ti uko wi njah paaj na ulonj nj iwinun ti kaŋen naan kadeenu na kfiiti paaj na plonj ki uwuuru dpibanu wa : njah paaj na ulonj njun njawoon njwanjut paaj na ulonj nj banfiyaarun ti nbeeka paaj na ulonj ; ke kfiiti paaj na plonj kun kawo kntuk paaj na plonj ki banfiyaarun.

2

Uŋup wi bapiitan banfiyaarun biki Efet

¹ Ajaken aji : « Piitan banfiyaarun* biki Efet iji na baka : “Ammebanun njah paaj na ulonj ti kaŋen kadeenu abot apos ti ptoof pi kfiiti paaj na plonj ki uwuuru aŋiini aji :

² Dme uko wi najaan nado, ame unoor wi nan na kamiir ki nan. Dme ke naanji nadinan baŋaan bawuŋaan bawo ti pntuk pi nan ; baŋaan banjakun aji bawo banjaan aŋe wo baanwo banjaan biki naan, naten baka ayikren ke bawo baŋilan.

³ Dme kak ke naji namiir ti mnhaj mi nakhajun pa nji be naanwutani.

⁴ Ke nŋe wo menlilan ti uko ulonj uwuŋaan wi nwinun ti an. Uko menŋ uwo ke naankak analen jibi nabiin analen tfa.

⁵ Naleŋan jibi nabiin awo tfa, natenan jibi nakaki kafet, naŋeŋan nhaaŋan nabot nado kado jibi najaan nado tfa. Woli naando han, kabi du an kapenan pfiiti pi nan ti dko di pawoonj.

⁶ Ke naŋe ka umban ulonj wi nadoli bnuura : napok ji nji iko yi banikolayib bajaan bado†.

⁷ «Bankaan ibaŋ batiinkan uko wi Uhaaŋ wi Naŋibaŋi ujakuŋ na banfiyaarun. Bampokun buŋaan, dwul baka bade mbuk mi bko banjaan bawul baŋaan ubida banwoonj du uwoorta wi Naŋibaŋi.” »

* **2:1** Banfiyaarun biki Efet: Ti ugrek baji uwanjut wi banfiyaarun biki Efet. † **2:6** Banikolayit : Ulibra wi ŋaŋ utiiniyanun baŋaan menŋ banjaan bajukan nŋup njawoon njilan ke nŋup nj nabiin ajukan nŋe wo njameeŋanaa.

Uḡup wi bapitun banfiyaaruḡ biki Fimirna

⁸ Akak ajakēn : « Piitan banfiyaaruḡ biki Fimirna iji na baka : “Anwoon nateek akuḡ awo nabaafiḡaani, ankeḡun akuḡ anaḡa ḡi pkeḡ aḡiini aji :

⁹ Dme unoor wi nan na bwaan bi nan – kē naḡē wo bayok na manjoonan. Dme kak iko iwuḡaan yi baḡaan baktaparanan. Baji bawo biki pntaali pi Naḡibaḡi aḡē wo baanwo baka, bawo biki *katoh kaḡehanaani ki *Fatana.

¹⁰ Naklēn nin ḡi uko wi nakluḡ kahaj. *Untaayi Uweek uwat baloḡ ḡi an ukalabuḡ, kado na pdolan nadekēn feḡ. Kē hēnk di nakluḡ kahaj ḡnuur iḡeen. Namiran uko mēnḡ woli badoo fiḡan, nḡē luḡ nwulan ubida uwo katuuum ki nan.

¹¹ «“Bankaan ibaḡ batiinkan uko wi Uhaaḡ wi Naḡibaḡi ujakuḡ na banfiyaaruḡ. Bampokuḡ buḡaan baankkeḡ utēbanḡēnḡ.” »

Uḡup wi bapitun banfiyaaruḡ biki Pergam

¹² Akak aji na nji : « Piitan banfiyaaruḡ biki Pergam iji na baka : “Anwoon na kakeḡ kajul ki ḡde ḡtēb aḡiini aji :

¹³ Dme dko di nafēḡun: *Fatana akḡihuḡ da. Namēbanaan bnuura, kē wi badoon afiḡ ḡi ptoofan du dko di Fatana afēḡun Antipaḡ anfiyaaruḡ abot awo aanji ḡaḡna pḡiiniyaan uko wi naan, naanḡaan pfiyaarēn.

¹⁴ Kē nḡē wo mēnilan ḡi iko iloḡ inkdolaniḡi ḡi an : nawo ḡi na baḡaan baloḡ banjaan baḡaḡ uko wi Balaam ajaan ajukan. Ajukan Balak jibi akdoli kadoo kaḡu baḡaan biki Itrayel bado buḡaan wi bakdeḡ ḡntaam ḡi bafiḡaruḡ ḡntoḡ abot aḡoḡan ḡleef ḡi baka na pjuban pi piinḡ.

¹⁵ Nakak awo na baḡaan baloḡ ḡi an bankḡaḡun pjukan pi banikolayit.

¹⁶ Naḡēlḡan ḡbida ḡi nan keeri! Woli naanḡēlēs ḡa, kabi du an hēnkuḡ, kagut na baḡaan mēnḡan na kakeḡ kanjaan kapēnna ḡi mntum mi naan.

¹⁷ «“Bankaan ibaḡ batiinkan uko wi Uhaaḡ wi Naḡibaḡi ujakuḡ na banfiyaaruḡ. Bampokuḡ buḡaan, dlun kawul baka pde panwoonun baḡiḡ, pi baḡaan bawoḡ baambaan kawina, na plaak pfaaḡal pi bapitun katim kaloḡ kahalul ki nin ḡaan aloḡ awoon aammee me bē mēnḡ anyeenkuḡ ka a.” »

Uḡup wi bapitun banfiyaaruḡ biki Tiyatira

¹⁸ Akak aji na nji : « Piitan banfiyaaruḡ biki Tiyatira iji na baka : “Abuk Naḡibaḡi anwoon na kēs kanwoon ḡi bdoo, kē ihoḡ iḡeen ḡi ifeeru inḡuun ḡi bdoo aḡiini aji :

¹⁹ Dme uko wi najaan nado : uḡal, pfiyaar, kamiir ki nan, na jibi najaan naḡēnk batēnḡan. Dme kē nataman apel wi nabaan ame'ēn me.

²⁰ Kē nḡē wo mēnilan ḡi uko uloḡ ḡi. Nawut ḡaḡ anwoon Jetabel kē awo ḡi ptoofan. Aji ul awo *Naḡupar Naḡibaḡi aḡē ḡi guur balempar naan kajukan baka pḡoḡan ḡleef ḡi baka na pjuban pi piinḡ kabot kade uyemaḡ wi ḡntaam ḡi bafiḡaruḡ ḡntoḡ.

²¹ Dḡena ḡnuur pa awugēs uḡal kē aḡē pok aduka ḡi pdo iko iḡoḡ mēnḡ.

²² Dḡu'a mnhaj kadola apiinḡ ḡi kaliḡa ado kahaj maakan, ul na banjaan bajuban pjuban pi piinḡ na a. Dwut baka woli badi ḡaḡ aḡaan iko iwuḡaan ḡi ajaan aḡu baka pdo.

²³ Dkak aluḡ kafin babukul. Hēnk banfiyaaruḡ bti bame kē dme uko wi baḡaan bajaan baḡal du ḡhaaḡ ḡi baka, kaḡe katuuum ḡaan andoli ḡi uko wi adoluḡ.

ḡ 2:11 Baankkeḡ utēbanḡēn: ḡi uba umundu baankkeḡ kabi kaba ba te mnḡo. ✧ 2:14 Natenan ḡi Mnḡēn 25.1-2. ✧ 2:17 Natenan ḡi Ppēn 16.32-34.

24 «“Ké an biki Tiyatira nanwoon naantaş pjukan pi ñaaţ mēnt, an nanwoon naamme iko yi bajaan badu iko immeniin yi *Tatana, mēnkak aka nin uko ulon wi pţupan.

25 Dji tañ namēban bnuura uko wi najukun te ukakēn.

26 «“Bampokun buţaan abot ado uko wi nji njalun te unuur ubaañsaani, dlun kaţu baka ũi kadun ki nţaak.

27-28 Mnhina mi Paapa awulnun mi mi nji kawulun baka, balun kado kaşih nţaak mēnt na kmēni kakob bañaan bawuţaan jibi ñaan ajaan afom iţukar. Dkak awul baka unfay, ujah unjaan ujeehan na nfa[☆].

29 «“Bankaan ibaţ, batiinkan uko wi Uhaaş wi Naşibaţi ujakun na banfiyaarun.” »

3

Uţup wi bapiitun banfiyaarun biki Fardet

1 Akak aji na nji : « Piitan banfiyaarun biki Fardet iji na baka : “Awoon na nhaaş paaj na ulon ũi Naşibaţi abot amēban njah paaj na ulon aţiini aji : Dme uko wi najaan nado ; bañaan başal aji nawo bajeb ké naşē wo bakaţ.

2 Nawoon bten, nataman nawutna kakaţ bti ; dwın ké uko wi nadolon uunwinana bnuura ũi kadun ki Naşibaţi.

3 Naleşan jibi nayeenki ũfa Uţup wi Naşibaţi, namēbaan wa, nakuţ nawugēş nşal. Woli naanwo bten, kabi du an ji nakij, bē naankme wal mēnt.

4 Ké balon ũi an du Fardet başē wo banwoon baanţopan imişa yi baka ; balun kagakandēr na nji kawoh imişa ifaatal ũiki bataan na pwoh ya.

5 Bampokun buţaan bakwohun keeri imişa ifaatal, nin mēnkpēnan itim yi baka ũi ulibra wi bapiitun itim yi bañaan bankaanj ubida wi manjoonan. Woli dlun awo du kadun ki Paapa na nwanjuţ ũi nul, kaţup kaji bañaan mēnt bawo biki naan.

6 «“Bankaan ibaţ batiinkan uko wi *Uhaaş wi Naşibaţi ujakun na banfiyaarun.” »

Uţup wi bapiitun banfiyaarun biki Filadelfiya

7 Ajakēn kak : « Piitan banfiyaarun biki Filadelfiya iji na baka : “Anwoon nayimanaan, anwoon Manjoonan, awo na kaniğsaani ki *Dayiţ naşih, anjaan ahaabēş bē nin ñaan aanji dēt, anjaan adēt bē nin ñaan aanji haabēş aţiini aji :

8 Dme uko wi najaan nado. Dţu ũi kadunan plēman panwoon bhaab, pi nin ñaan awoon aanhil pdēt. Naanhinan maakan aşē mēbana uko wi njakun, naampokēn.

9 Natenan uko wi nji kalun kado bañaan biki *katoh kañehanaani ki *Tatana. Baji baji bawo biki pntaali pi Naşibaţi aşē wo baanwo biki pa, bawo baţılan. Dluũ kado baka babi banjup ũi kadunan başē bame ké nji dnalan.

10 Ké an naşē mēban uţup naan, amiir, ukaan ké nji kanaţ ũi uko wi nan nawutna kahaj mnhaj mi Naşibaţi akţuun bañaan biki umundu bti katenna jibi bawo i na manjoonan.

11 «“Dbi hēnkun, namēbaan bnuura uko wi nayeenkun, nin ñaan alon awutna kayeenk katuum ki nan.

12 Bampokun buţaan, ddo baka banaţ ji pţap du *Katoh ki Naşibaţi i naan. Nin baankak apēn da. Dpiit ũi baka katim ki Naşibaţi i naan na katim ki ubeeka wi Naşibaţi i naan. Ubeeka mēnt uwoon Yerutalem dhalu dankwal-naniin baţi du Naşibaţi i naan. Dpiit ũi baka kak katim naan kahal.

☆ 2:27-28 Natenan ũi Kañaaam 2.8-9.

13 «“Ankaan ibaṭ atiinkan uko wi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi ujakuṅ na banfiyaaruṅ.”
»

Uṭup wi bapiitun tuṅ banfiyaaruṅ biki Lawoditiya

14 Akak aji na nji : « Piiṭan banfiyaaruṅ biki Lawoditiya iji na baka : “Ñaaṅ i bajaan badu uwo haṅ, anjaan aṭup na manjoonan uko wi Naṣibaṭi, anwoon nateek, anṣihuṅ iko bti impaṣaniin aṭiini aji :

15 Dme uko wi najaan nado uwaanṅ udooni. Dṅal nado uko unkaanṅ udooni.

16 Kē jibi uko wi najaan nado uwaanṅ udooni, dṅan ṭi pṭokan.

17 «“Naji naji nawo bayok, naanwaanṅ nin uko uloṅ aṣē wo naamme kē nawo banwuṭanunṅ, bajuuk, bawaanṅ, banwoonṅ bakuul abot awo byiṣu.

18 Hēnk, natiinkan uko wi nji kajakananṅ: nanugan wuuru wi naan wi mbo-manunṅ bnuura maakan, wal mēntṅ nawo bayok na manjoonan. Nanugan kak imiṣa ifaatal nawohara, nawutna kawo byiṣu kakowa, nabot nanug bko bi kēṣ nahilna nado kawin bnuura.

19 Kē nji, baṅaaṅ biki nji nṅaluṅ dji kaṅoman na baka kakuṭ kakob baka. Natamaan keeri, nawugēṣ ṅṣal.

20 Natanan, dwo ṭi plēman akob. Ñaaṅ antiinkunṅ pdiim naan ahaabēṣaan plēman, kaneej du katohul, ṅde kaṅah.

21 Nji dpok buṭaan, aṭo na Paapa ṭi pṭij pi pṣih. Bampokunṅ buṭaan, dṭen baka babi baṭo na nji ṭi pṭij pi pṣih.

22 Ankaan ibaṭ atiinkan uko wi Uhaaṣ wi Naṣibaṭi ujakuṅ na banfiyaaruṅ.”

»

4

Pṭij pi pṣih pi Naṣibaṭi

1 Wi uko waṅ uṭepunṅ, dkak aten, awin plēman panwoonṅ bhaab du baṭi aṣē tiink pdiim pambiinṅ aṭiini na nji, pambiinṅ awo ji plul kē pajakēn : « Payiin ibi ṭi, nṣē diimanu uko unklunṅ kaṭēp. »

2 ṭi dko mēntṅ, kē *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṣē neej ṭi nji. Pṭij pi pṣih plonṅ pawo du baṭi, kē aloṅ aṭo ṭi pa.

3 Dwin uko ujeenkal na uniilu kē uknuur ṭi a. Kaṅanaan ki ubopal kalonṅ kankwoj wojunṅ kafooy pṭij pi pṣih.

4 Bantohi iṅeen ṅṭēb na babaakēr banwohariinṅ imiṣa ifaatal feh, afuṭa ṅṭepi ṅi pṣih ṅi uwuuru baṭo ṭi iṭij yi pṣih afooy pṭij pteek pun.

5 Iliik liik na idiim na imparantant ipēn ṭi pṭij. Kfiitṅ paaj na plonṅ kayik ṭi kadun ki pa, kul kawoonṅ ṅhaaṣ paaj na ulonṅ ṅi Naṣibaṭi.

6 Uko ulonṅ uwo ṭi kadun ki pṭij, awo ji bdēk banwoonṅ ji kawini kanknuurunṅ. ṅko ṅbaakēr ṅawo ṭi ptoof pi pṭij abot afooy pa ; awo na kēṣ ṭi kadun na kafet.

7 Uko uteek unaam na uliihu, kē uṭēbantēn uwo ji uwit ukaṣ umpoṭi, uwajantēn kē uwo na kaara dannaamunṅ na di ṅaaṅ, kē ubaakanṅ unaam ji ukat uweek unkyiṭunṅ.

8 ṅko ṅbaakēr ṅunṅ ṅawo undoli na ibaaklu paaj inwoonṅ na kēṣ ṭi ya meetṅ na ṭi ibanṅ. ṅaji ṅabi kahuuran huuran unuur bti na utejan bti kaji :

« Iyimani, iyimani, iyimani,
iwi Naṣibaṭi *Anhiniinṅ iko bti,
anjonunṅ nwoo, anwoonṅ, ankmbiinṅ. »

9 Hēnk, uyaas undoli wi ṅko ṅbaakēr ṅunṅ ṅajaan ṅayeeh kadēman, kabeeb Naṣibaṭi anṭoonṅ ṭi pṭij pi pṣih, anwoonṅ te mnto,

10 bantohi iṅeen ṅṭēb na babaakēr bukunṅ bajot ṭi ihoṭ yi anṭoonṅ ṭi pṭij, adēman anwoonṅ te mnto. Baji bafēl ṅṭepi ṅi pṣih ṭi kadun ki pṭij kaṣē ji :

11 « Ajugun, Naşibaţi i nun
bañaan bawo biki kadëmanu kabot kabeebu
mnhina bti manwoona du iwi,
ţiki iwi ipaşun iko bti,
injalun ppaş ya,
kë iwo yii yi. »

5

Anwoon unkaneel wi bţenjan

1 Dkak awin ţi kañen kadeenu ki anţoon ţi pţij pi pşih ulibra umpiitaniin ţi meet na ţi bdig, kë adët wa aşë jatan njaaş paaj na ulonj kameel ki pbeela kakuutna wa.

2 Kë nşë win uwanjut unwoon na mnhina mnweek kë uhuuran maakan aji : « In ataanjun na ppënan uko undëtnun ulibra kahaabës wa? »

3 Kë nin alonj du baţi na ţi mboş na ţi mboş uţeeh aanhil phaabës wa kaleyyir.

4 Wi wi nşaan awooni maakan ţiki baanwin win nin ñaan antaanji na phaabës wa.

5 Alonj ţi bantohi kë aşë ji na nji : « Kwooni! Tenan, uliihu wi pntaali pi Yuda[☆], ampënnun ţi *Dayiţ, awat başooradul ; ul ahilun ppënan uko wi badëtnun ulibra njaaş paaj na ulonj kahaabës wa.

6 Wal mënt kë nşë win ţi ptoof pi pţij pi pşih na pi nko nbaakër na pi bantohi, anwoon unkaneel wi bafaalun. Awo na itiim paaj na plonj ţi bkow akuţ awo na kës paaj na plonj. Kës mënt kawoon njaaş paaj na ulonj nji Naşibaţi, nji ayilun ţi umundu bti.

7 Anwoon unkaneel abi ayeenk ulibra ţi kañen kadeenu ki anţoon ţi pţij pi pşih.

8 Wi ayeenkun wa, nko nbaakër nun na bantohi iñeen nţëb na babaakër babi anup ţi kadun ki anwoon unkaneel adëmana. Andoli amëban bntuni na ikoopa yi uwuuru intumi mnkulan manwoon pñehan pi bañaan biki Naşibaţi.

9 Bayeeh kayeeh kahal u aji :

« Itaan na pyeenk ulibra
kapënan iko indëtnun wa
ţiki ibi faalana,

na pñaaak pi nu ikakan du Naşibaţi
bañaan biki kşini bti, nţup bti, kntaali bti na nţaaak bti.

10 Ido baka kë bawo pntaali pi baţenjan banwoon başih
aşë lemp ţi kadun ki Naşibaţi,
bankşihun ţi mboş. »

11 Wal mënt dwin abot atiink idiim yi nwanjut nţum njanfooyun pţij pi pşih na nko nun na bantohi. Nţatum pţum panj awo kntuni na kntuni ktum maakan,

12 aşë yeeh na idiim iweek maakan aji :

« Bañaan bawo biki kadëman, kabot kabeeb anwoon unkaneel unfaalaniin
ţiki awo mnhina abot awo pyok, awo uşal unţunja,
abot awo uforta. »

13 Dkak atiink iko impaşaniin bti inwoon du baţi, ţi mboş, ţi mboş uţeeh, na
ţi bdëk, iko bti inwoon ţi ya kë ikji :

« Iwi inţoon ţi pţij pi pşih na iwi inwoon unkaneel,
nbeeban adëmanan ţiki nawo mndëm na mnhina te mnţo. »

14 Kë nko nbaakër nun nşaşë ji : « Uwo hanj » kë bantohi başë nup ţi kadun ki baka adëman baka.

☆ 5:5 Natenan ţi Ujuni 49.9.

6

Ppënan iko inkuuṭṭunṭ ulibra

¹ Hënk, kē nwin, wi anwoonṭ unkaneel apënanunṭ uko uteek unkuuṭṭunṭ ulibra, kē nṣë ṭiink ulonṭ ṭi nko ṭbaakër ṭunṭ kē ukṭiini na pdiim pweek panwoonṭ ji kamparantant aji : « Biini. »

² Kē nten aṣë win umpëlënt ufaatal kē ukbi. Andapiiṭ wa awo na karjaanan ki iṣuuri, kē bafuuṭana utepi wi pṣih. Kē aya awo nayoh du ugut, kaya kado kayoha yoh.

³ Wi apënanunṭ utëbantën, dṭiink uko utëbantën ṭi ṭbaakër ṭunṭ kē uhuuran aji : « Biini. »

⁴ Kē umpëlënt ulonṭ ukak apën, awo ujeenk. Andapiiṭ wa bawula mnhina mi ṭṭij ugut ṭi mboṣ, bañaanṭ bado kafinṭar. Bawula kakej kaweeek.

⁵ Wi apënanunṭ uwajantën, dṭiink uko uwajantën ṭi ṭbaakër ṭunṭ kē uhuuran aji : « Biini. » Kē nten aṣë win umpëlënt ujënal. Andapiiṭ wa awo na uko upeesaraani ṭi kañen.

⁶ Kē nṣë ṭiink uko ji pdiim plonṭ pampënnunṭ ṭi ptoof pi nko ṭbaakër ṭunṭ aji : « Unkil wi maaj pa baluk bi unuur, ṭkil ṭwajantṭ ṭi udut pa baluk bi unuur. Kē ukëra na ubiñu, nawutan preeṣ jibi pawoonṭ. »

⁷ Wi apënanunṭ ubaakantën, dṭiink uko ubaakantën kē uhuuran aji : « Biini. »

⁸ Kē nṣë win umpëlënt unwoonṭ ji ujaagal unlewuṭ. Andapiiṭ wa katimul kawo pkeṭ kē i bajaanṭ bado mnkeṭ aṣë ṭaṣa. Bayeenk mnhina mi pfiṭ na kej, na ubon, mmaak, na nko ṭi uṭeeh bañaanṭ biki kafah kalonṭ ṭi ibaakër yi umundu.

⁹ Wi ahaabëṣunṭ uñeenantën, dwin ṭi *bliit bi mngur uṭeeh ṭhaaṣ ṭi bañaanṭ biki bafaaluṭ ṭiki babi fiyaar Naṣibaṭi akuṭ aṭup uko wi nul.

¹⁰ Bahuuran na pdiim pweek aji : « Ajugun Nayimanaan, anwoonṭ na manjoonan, iyoonk lum kawayṣaanun na bañaanṭ biki umundu ṭi pñaakun pi batuluṭ, kakob baka? »

¹¹ Wal mënṭ kē baṣë wul baka andoli kamiṣa kafaatal aṣë ji na baka bayoonk ntiinku kak te bayiṭ baka banklemparuṭ Yetu banwoonṭ i pbi kafinṭana jibi bukal bafinṭaniṭ bakaṭ.

¹² Hënk, kē nwin, wi ahaabëṣunṭ upaajantën, kē mboṣ manṣë ṣinṭar maakan, kē unuur ujën awo ji ihil, kē pli bti pajeenk jud awo ji pñaak.

¹³ Njah ṭajot ṭi mboṣ awo ji mnko manwoonṭ maandobi jeenk mi ukëk uwatuṭ,

¹⁴ kē baṭi bakak awo ji kambantan ki banjuṭunṭ, kē inkunṭ na ṭjiw bti ipën du dko di iwoonṭ.

¹⁵ Wal mënṭ kē baṣih biki mboṣ, bañaanṭ baweek, baṣih biki bangoli, bayok, bañaanṭ bantiinkaniṭ, balemp bti na baweek biki baka bti baṣë ya amena du ihër yi inkunṭ na du mnlaak manwoonṭ da.

¹⁶ Bawo ṭi pji na inkunṭ na mnlaak : « Najotnun, namenun ṭlow kēṣ ki anṭoonṭ ṭi ṭṭij pi pṣih, nakuṭ nalowanun udeeb wi anwoonṭ unkaneel.

¹⁷ Unuur uweek wi udeeb wi baka ubii, in aknaṭunṭ? »

7

Uko unkyuujunṭ kē bañaanṭ bawo biki Naṣibaṭi

¹ Wi iko yanṭ iṭëpunṭ, dwin ṭwanjut ṭbaakër kē ṭawo ṭi imbanṭ ibaakër yi umundu, ṭamëban ṭyoook ṭbaakër, uyook uwutna kayook ṭi mboṣ kême ṭi bdëk kême ṭi bko blonṭ.

² Dkak awin uwanjut ulonj kè ukwoona umayar unuur apaya, uwo na uko wi ukdoonj kaṭu ñaanj kayuujna kè awo i Naşibaṭi anwoonj. Udo pdiim pweek aji na ṅwanjut ṅbaakër ṅambiṅ ayeenk mnhina mi ptok mboş na bdëk :

³ « Nawutan katok mboş na bdëk na mnko : mayoonkan duna ṅtu ṭi ijuk yi biki Naşibaṭi uko unkyuujunj kè bawo biki nul. »

⁴ Hënk, kè baṭup hum di bañaan biki baṭuunj uko mënṭ bawoonj, bawo : iñeen-week na iñeen ṅbaakër na babaakër ṅyaaş iñeen-week iñeen (144 000) bampënni ṭi kntaali bṭi ki babuk ltrayel.

⁵ Biki pntaali pi Yuda biki baṭuunj uko unkyuujunj kè bawo biki Naşibaṭi bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Ruben bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Gad bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

⁶ Ṭi pntaali pi Ater bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Neftali bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Manate bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

⁷ Biki pntaali pi Timeyoy bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Lewi bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Itakaar bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

⁸ Biki pntaali pi Fabulon bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Yotef bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Biki pntaali pi Benyamin bawo iñeen-week iñeen ṅyaaş iñeen na ṅtëb (12 000).

Bañaanj baṭum maakan biki ṅtaak bṭi

⁹ Wi uko waṅ uṭëpunj, kè nşë win pntuk pi bañaan pweek maakan, pi nin ñaanj awoonj aanhil pfën. Bawoona ṅtaak bṭi, na kşini bṭi, na kntaali bṭi na ṅṭup bṭi anaṭ ṭi kadun ki pṭij pi pşih na ki anwoonj unkaneel wi bṭenjan. Bañaanj mënṭ bawohara imişa ifaatal, awo na ijaak ṭi iñen.

¹⁰ Bahuuran maakan aji :

« Naşibaṭi i nun anwoonj ṭi pṭij pi pşih na anwoonj unkaneel babuuranuj nja. »

¹¹ Kè ṅwanjut bṭi ṅaşë fooy pṭij pi pşih na bantohi na ṅko ṅbaakër ṅunj anjup afëṭ kaara ṭi mboş adëman Naşibaṭi,

¹² ṅaji :

« Uwo haṅ! Naşibaṭi i nun, ṅbeebu adëmanu ṭiki iwo na uşal untuṅa na mndëm na mnhina te mnṭo. Uwo haṅ! »

¹³ Alonj ṭi bantohi bukuṅ anaṭa aşë heparaan aji : « Bañaanj banwohariin imişa ifaatal yi, bawo bahonj ba? Bawoona ṭunj ba? »

¹⁴ Kè nteem aji : « Nawweek, iwi imeen, »

Kè aşë ji na nji : « Bawo bañaanj banwoonuj du mnhaj mnweek ; banaj imişa yi baka ṭi pñaak pi anwoonj unkaneel akakan ya ifaatal.

¹⁵ Uko waṅ ukaanj kè banaṭ ṭi kadun ki pṭij pi pşih pi Naşibaṭi, adëmana pnak na utejan du dko dyimanaan di nul, kè anṭoonj ṭi pa aluj kayenjan baka.

¹⁶ Ubon uunkak ade baka, udaan uunkak aṭij baka, bnuur baankak atër baka, kême uyook uyik ulonj.

17 Anwoon unkaneel, anwoon ti ptoof pi ptij pi pshih alun kawo nayafan i baka kaşë kañoof baka du nkumpëş ni meel manjaan manwul ubida. Naşibaţi alun kawent mnkuul bti manwoon ti këş ki baka. »

8

Ppënan uko uţënk paaj na ulon unkuuţnun ulibra

1 Wi anwoon unkaneel wi btejan apënanun uk unkuuţnun ulibra uţënk paaj na ulon, kë baţi başë yomp bti ado uko ji ptoof pi uwoori.

2 Kë nşë win nwanjut paaj na ulon njanjaan nanaţ ti kadun ki Naşibaţi, kë nayeenk klul paaj na plon.

3 Uwanjut ulon kak unwoon na pţukar pi uwuuru panjaan patërna mnkulan ubi anaţ kañoş *bliit bi mngur. Uyeenk mnkulan mntum katër ma du bliit bi mngur banwoon ti kadun ki ptij pi pshih pi Naşibaţi, manhilna mampaya na pñehan pi biki Naşibaţi bti.

4 Kë udu wi mnkulan mankyikuş uşë pënna ti pţukar panwoon ti kañen ki uwanjut wuş apaya du Naşibaţi na pñehan pi biki nul.

5 Wi wi uwanjut uşaan ajej pţukar atuman pa bdoo banwoonun du bliit bi mngur aşë fël pa ti mboş. Wal mënţ kë imparantant na idiim itiinkanaa, kë iliik liik iklañşa, mboş bti kë manşinţari.

Klul paaj na plon

6 Kë nwanjut paaj na ulon njanwoon na klul nuş nşë bomandër pa plul.

7 Uteek ululi, kë mpoj na bdoo inaakiirun na pñaak işë jot ti mboş ; kafah kalon ti ifah iwajantş yi mboş kë kayiki, kë kalon ki mnko kayik na ujaagal bti.

8 Utëbantën ululi, kë uşë wo wo ji pnkun pweek pankyikuş pajotnun bdëk ; kë kafah kalon ti ifah iwajantş yi bdëk kakak pñaak.

9 Kafah kalon ti iwajantş ki nko njanwoon ti bdëk bweek kakeţi, kë kafah kalon ti iwajantş ki iţeem na nlanţu katokaa.

10 Uwanjut uwajantşen ululi, kë du baţi, ujah uweek uşë jot ayik ji bdoo bweek. Ujot ti kafah kalon ti iwajantş yi idëk na nkumpëş.

11 Katim ki wa kawo unhaayun, kë kafah kalon ti iwajantş yi meel kahaayi, ukaan kë bañaan batum bakeţi.

12 Uwanjut ubaakanţen ululi, kë kalon ti ifah iwajantş yi bnuur na ki pli na ki njah işë koba, hënk, kafah kalon ti iwajantş yi na ijëmşaa : unuur uwaan kafah kalon ki bjeehi bi wa, kë utejan ukak awaan bi wa.

13 Wal mënţ dten ten, aşë tiink ukat uweek unkyiţun du kalowan du baţi ahuuran maakan aji : « Pwuţan, pwuţan, pwuţan, pwuţan ti bañaan biki mboş wal wi nwanjut nwanjut nđandukiin plul nklulun. »

9

Plul pñeeanţen

1 Uwanjut uñeeanţen ululi, kë nşë win ujah kë upënna baţi ajot ti mboş. Ujah mënţ uyeenk kaniigşaan ki bnjiir bweek,

2 aya ahaabëş ba, kë udu uşë pën ti ba awo ji udu wi bdoo bweek. Udu ufëlan bnuur na dko bti.

3 Kë nguul nşë pënna ti udu mënţ aniink mboş ; nayeenk phina pannaami na pi nţifar ni mboş.

4 Baneenan na pban ujaagal na mnko, nwanjut kaban nin uko ulon unjaan umay ti mboş. Bañaan banwoon baanwo na uko unkyuujun kë bawo biki Naşibaţi ti ijuk ţań biki nwanwoon i katap.

⁵ Ké bašë neenan ŋa ŋafiŋ baka, baji ŋahajan hajan baka kli kañeen. Mnhaj mi ŋajaan ŋaŋu manwo ji mi ñaan ajaan ahaj woli utifar utapa.

⁶ Ƨun ŋnuur mēntŋ bañaan bado kala pkeŋ pašë paŋi ; banal pkeŋ pašë papok baka.

⁷ Nguul mēntŋ ŋawo ji ŋmpëlēnt ŋi babomanuŋ pa ugut. Ŋawo na uko ulon unnaamuŋ na ŋtepi ŋi pših ŋi uwuuru. Ikaara yi ŋa iwo ji yi bañaan.

⁸ Uwel wi ŋguul mēntŋ uwo ji uwel wi baaŋ, ké iñiiŋ yi ŋa iwo ji yi uliihu.

⁹ Ŋawo na uko ulon unnaamuŋ ji kamiša kanŋak ki bangoli. Woli itiink ŋa ké ŋakyiŋ, ibaaklu yi ŋa iji do ji ŋkaaru ŋi ŋmpëlēnt ŋakpuluŋ ŋtum ŋanktiuruŋ dko di ugut.

¹⁰ Ŋawo na itant innaami na yi ŋtifar, awo na itapi. Ƨi itant yuŋ di di mnhina mi phajan bañaan kli kañeen manwoonŋ.

¹¹ Naših i ŋa awoon uwanjuŋ wi bnjiir bweek ; katim ki wa Ƨi uhebërë kawo Abadoŋ, ké Ƨi ugrek kawo Apoliyon, uwoon natok.

¹² Kaŋaafa kateek kaŋëpi, ké itëb išë duka inkbiyi.

Plul ppaajantën

¹³ Uwanjuŋ upaajantën ululi, ké nšë tiink pdiim ké papēnna Ƨi imbarŋ ibaakër yi *bliit bi mngur bi uwuuru banwoon Ƨi kadun ki Našibaŋi.

¹⁴ Pdiim mēntŋ paŋi na uwanjuŋ unwoon na plul : « Wutaan ŋwanjuŋ ŋbaakër ŋantananiŋ du bdëk bi Ēfarat. »

¹⁵ Ké bawutan ŋwanjuŋ ŋbaakër ŋuŋ, ŋannaŋuŋ abi kayoonk yoonk uwoori, unuur na pli na ušubal wi ŋakfiŋuŋ kafah kalon Ƨi iwajantŋ yi bañaan biki mboš.

¹⁶ Ŋawo na bangoli bandapiiŋ ŋmpëlēnt ; baŋupēn hum di di bangoli mēntŋ bawoonŋ : bawo iñeen-week ŋtëb ŋyaaš iñeen-week iñeen ŋyaaš iñeen-week iñeen (200 000 000).

¹⁷ Ké nwin ŋmpëlēnt na bandapiiŋ ŋa : bawohara imiša iŋtak yi bangoli, iwo ijeenkal jud ji bdoo, awo iniŋlu awoj woj abot awo kak ileel ji pdëpalēn panjaan patërad. Ikow yi ŋmpëlēnt iwo ji bi uliihu, ŋapēnan Ƨi mntum mi ŋa bdoo, udu na pdëpalēn panjaan patërad.

¹⁸ Iŋaafa iwajantŋ yuŋ, inkpēnuŋ Ƨi mntum mi ŋa ifiŋ kafah kalon Ƨi iwajantŋ yi bañaan biki mboš.

¹⁹ Mnhina mi ŋmpëlēnt ŋuŋ manwo Ƨi mntum na itant yi ŋa. Itant yi ŋa inaan na ŋpula, iwo na ikow, ké na ikow yuŋ mēntan yi yi ŋajaan ŋadolna buŋaan.

²⁰ Ké bandukiŋ Ƨi bañaan, banwoon baanketŋ Ƨi kaŋaafa kanŋëpuŋ kuŋ, baandug umeli aŋañan pdo buŋaan di bajaan babi kado, awo Ƨi pdëman ŋntaayi na ŋntoŋ ŋi baŋakuŋ na uwuuru na ŋi baŋakuŋ na untaam na ŋi ifeeru na ŋi mlaak na ŋi imul, ŋul ŋanwoon ŋaanhil pwin, ptiink kēme kapoš.

²¹ Baankak adug umeli aŋañan pfiŋ bañaan, pkaalam, pjuban pi piintŋ na kakiiŋ.

10

Uwanjuŋ unwoon na ulibra umpoŋi

¹ Dwin uwanjuŋ ulon kak unwoon na mnhina ké uwalnaana baŋi. Uwohara kanfëluŋ, kaŋanaan ki ubopal kafooy bkow bi wa, kaara di wa dawo ji bnuur, ké ihoŋ yi wa iwo wo ji itap yi bdoo.

² Umëban ulibra umpoŋi unwoon bhaab Ƨi kañen. Utap kahoŋ kadeenu Ƨi bdëk, atap kamayu du mboš,

³ ašë huuran na pdiim pweek panwoon ji pi uliihu. Wi uhuuranuŋ, ké imparantant paaj na kalon išë dug.

4 Wi imparantant idugun, dya ppiit uko wi ijakuṅ, ašë tiink pdiim panwoonun baṅi, kē pajakēn : « Kpiit uko wi imparantant paaj na kalon ijakuṅ, nin alon awutna kame wa. »

5 Kē uwanjuṅ wi mbiin awin kē unat̄ ṭi bdēk na ṭi mboṣ ušë deen kañen kadeenu baṅi,

6 ašë mehna ṭi katim ki ankwoon te mn̄to, ṭi katim ki ampaṣun baṅi na iko inwoon ṭi ba, ṭi katim ki ampaṣun mboṣ na iko inwoon ṭi ma, ṭi katim ki ampaṣun bdēk na iko inwoon ṭi ba, aji : « Wal ubani, kē pyoonk pabaa!

7 Kē ṭi ṅnuur ṅi baktiinkun uwanjuṅ uṭēnk paaj na ulon ululi, wi wi iko imeniin yi Naṣibaṅi ikdolaniin jibi abiin aṭup *baṭuparul banjaan balempara. »

8 Kē pdiim pi mbiin atiinkna du baṅi pakak aṭiini na ṅi ajakēn : « Yaan ijej ulibra umpoṭi unwoon bhaab unwoon ṭi kañen ki uwanjuṅ untapun kahoṭ kalon du bdēk atap kundu du mboṣ. »

9 Kē nya du uwanjuṅ aji na wa uwulēn ulibra. Kē ušë ji na ṅi : « Yeenkan, deen wa ; ulil ṭi mntumu ji mnob, kašë katēru du kayiṅ. »

10 Djeṅ ulibra ṭi kañen ki uwanjuṅ, ade wa. ṭi mntum naan uwo wo ji mnob kē wi ndeen wa aba, kē kayiṅ naan kašë yik.

11 Wal mēnt̄ kē bašë jakēn : « Iwo kaṭup kak uko wi Naṣibaṅi ajakuṅ ṭi uko wi kntaali ktum, ṅtaak ṅtum, ṅṭup ṅtum na baṣiṅ biki baka. »

11

Bamaar batēb

1 Wi wi nṣaan ayeenk pmul pannaamun na pi baniw bajaan baniibna. Kē Naṣibaṅi ašë ji na ṅi : « Naṭiin iya iniib *Katoḥ Kaweek ki naan na bliit mi mnguur, ibot ifēn bañaan bambiin ṭi ka adēmanaan.

2 Wutan kaniib blay bi bdig bi Katoḥ ki naan. Wutan ba hēnk, ṭiki ddukar ba banwoon baanwo bayuday, balun kapoṣ poṣan ubeeka uyimanaan kli iñeen ṅbaakē na ktēb (42) katok wa.

3 Dluṅ kayil bamaar batēb biki naan bado kaṭuparaan, bawoh ṅṣaaku ṅnuur iñeen-week ṅyaas iñeen na ṅtēb na ṅnuur iñeen paaj (1260) mēnt̄. »

4 Bukal bawoon mnko mntēb mi mnoliwera na kfiṭi ktēb kannatun ṭi kadun ki Ajug mboṣ.

5 Woli ṅnaan alon aṅal pba na baka, bdoo bapēna ṭi mntum mi baka katok baṣoorad baka. Aa, woli ṅnaan aṅal pfiṅ baka, hēnk di akkeṭun.

6 Bawo na mn̄hina mi ptuh baṅi, nin uṣubal uunkjot ṭi wal wi bakwoon ṭi pṭupar Naṣibaṅi. Bawo kak na mn̄hina mi pkakan meel pñaak na mi pṭu iṭaafa iṭum ṭi mboṣ, wal wi banjalaan.

7 Kē wal wi bakbaan pṭup uko wi Naṣibaṅi aṭuun baka pṭup, uko ulon unkm̄pēnnun du bn̄jiir bweek upēn kagut na baka, kakob baka kabot kafin baka.

8 Muum mi baka manduka ṭi bayiti bi ubeeka uweek wi bapaṅnun Ajugun, unwoon ji Todom kēme Ejiptu.

9 Bañaan biki kntaali bti, kṣini bti, ṅṭup bti na ṅtaak bti babi pten muum mi baka. Mawo ṭi bayiti bi ubeeka ṅnuur ṅwajanṅ na ptoof pi unuun, bapok bamoy ma.

10 Bañaan banfēṭun mboṣ batan ṭi uko mēnt̄ kawo ṭi mnlilan kabot kaṭenar iko, ṭiki baṭupar Naṣibaṅi batēb bukuṅ babi hajan baka maakan.

11 Kē wal wi ṅnuur ṅwajanṅ na ptoof pi unuun ṅaktēpun, uhefēṅ unwoonun du Naṣibaṅi uneeṅ ṭi bankeṭun bukuṅ, bašë banaṭa. Wal mēnt̄ palēnk pweek paneṅ bambiin pten baka.

12 Batëb bukuŋ bašë tiink pdiim pweek pampënnuŋ baŋi paŋi na baka : « Napayiin ŋi. » Bašë bapaya baŋi ŋi kanfëluŋ ŋi kadun ki bašoorad baka.

13 Wal mënŋan wuŋ, mboš manšintar maakan, kafah kalon ŋi iŋeen yi ubeeka kašë jot ; baŋaŋ iŋeen-week nyaas iŋeen paaj na ulon (7000) bakeŋ ŋi kaŋaafa mënŋ. Bandukiin balënk maakan ašë dëman Našibaŋi anwoon baŋi.

14 Kaŋaafa katëbantën kaŋëpi, kawajantën kabi hënkunŋ.

Plul pŋënk paaj na plon

15 Wi iko yaŋ itëpuŋ, uwanjut uŋënk paaj na ulon ululi, kë idiiim iweek iŋë tiinkana du baŋi aŋi : « Pših pi mboš pawo hënkunŋ pi Ajugun na *Krittu i adatuŋ ; aših te mnto. »

16 Kë bantohi iŋeen ntëb na babaakër banŋoon ŋi itij yi pših ŋi kadun ki Našibaŋi, bašë fët këš ŋi mboš adëmana,

17 baji baji :

« Nbeebu, iwi Ajugun Našibaŋi *Anhiniin iko bti,
inwoon, abot ajon nwoo,

ijej mnhina mnweek mi nu
abëkanaaŋ pših pi nu.

18 Baŋaŋ biki nŋaak badeebaŋi,
kë udeeb wi nu ušaŋ abi.

Wal wi pwayëš bankeŋuŋ ubani,
wal wi ptuum baŋuparu banjaŋ balemparu,
na baŋaŋ biki nu bti,
banjaŋ batiinku,
bampoŋi na bawee,

kë wal wi ptok banktokunŋ umundu ubani. »

19 Wal mënŋ, kë *dko dyimanaaŋ di Našibaŋi danwoon du baŋi dašë haabša, kë *umaala uyimanaaŋ wi bhonar ušë pën awinana da. Wi wi iliik liik išaŋ awinana, kë imparantant itiinkanaa, mboš kë manšintari, kë ušubal uweek wi mpoj mmag ušë jot.

12

Ŋaaf na unjumpul

1 Wi iko yaŋ itëpuŋ, uko uŋonarënaaŋ maakan uwinana du baŋi : ŋaaf anwohariin unuur kë uwo kamiša abot atap ihoŋ ŋi pli, ašë wo na njah iŋeen na ntëb ŋi bkow kë nŋawo utepi wi pših.

2 Ŋaaf mënŋ awo na kayinŋ ašë do idiiim ŋiki wal wi nul wi kabuk ubani, kë akhaj.

3 Uko ulon ukak awinana du baŋi : uwo ji unjumpul uweek unjeenkunŋ ji bdoo. Uwo na nŋkow paaj na blon na itiiim iŋeen. Bkow bandoli bawo na utepi wi pših.

4 Uji uwet na ptant pi wa kafah kalon ŋi iwajantŋ yi njah ŋi baŋi kawat ŋi mboš. Uya naŋ ŋi kadun ki ŋaaf ankdoonŋ na kabuk, kahilna kade napoŋ wal wi akbukiinŋ.

5 Kë ŋaaf ašë buk napoŋ ŋiintŋ. Ul akbiinŋ kaših nŋaak bti na btintël bi pfeeru. Napoŋ unŋ ajejanaa, aya wo du Našibaŋi, na du pŋij pi pših pi nul.

6 Kë ŋaaf ašë ŋi aya du *pndiiŋ du dko di Našibaŋi abomanuluŋ. Awo da bado kade de'ana nŋnuur iŋeen-week iŋeen na ntëb na nŋnuur iŋeen paaj (1260).

7 Ugut uweek uwo du baŋi : *Mikayel uwanjut uweek na nwanjut ŋi nul nŋaneej ugut na unjumpul, kë wul na nwanjut ŋi wa, nŋakak anaŋa wa na Mikayel.

8 Kë nŋašë yoh ŋi unjumpul kë nŋaankak aka dko du baŋi.

⁹ Bawat unjumpul uweek, upula ujon wi bajaan bado Fatana Këme Untaayi Uweek, unjaan uguur umundu bti. Bawat wa ti mboş wul na nwanjut ni wa.

¹⁰ Kë nşë tiink pdiim pweek du baţi kę pakji :

« Wal wi mbuur ubani,

wal wi mnhina na pşih pi Naşibaţi i nun,

wal wi *Krittu i adatur akdoon kaşih!

Ŋaan anjaan atapar bayit nja ti Krittu

ŋaan anjaan aya du Naşibaţi i nun katapar baka

unuur bti na utejan bti

awatana du mboş.

¹¹ Kę biki ataparun başë koba

na pŋaak pi anwoon unkaneel wi btejan,

na uţup wi Krittu wi baktupun ;

baanal ubida kadoo kado kaţi pkeţ.

¹² Ukaan, iwi baţi, na banfetuŋ ti iwi, nalilaan.

Kę an mboş na bdëk nawoon na pwuţan,

ţiki *Untaayi Uweek uwala ti an.

Uwala ti an na udeeb uweek

ţiki ume kę uduki'a wa ŋwal ŋntiinku. »

¹³ Kę wi unjumpul uwinun kę ugot ti mboş, aşë naţa pla ŋaaţ ambukun napoţ ŋiint.

¹⁴ Kę ŋaaţ aşë yeenk ibaaklu yi ukat uweek ahilna ayit, aya du pndiış alow upula, du dko di babomanulun pa kado kade de'ana ŋşubal ŋwajanţ na kli paaj.

¹⁵ Kę upula uşë pënan ti mntum mi wa meel kę manwo ji bdëk ti kafet ki ŋaaţ meel manhilna manya na a.

¹⁶ Kę mboş manşë bi aţenk ŋaaţ, manhaabşaa, ayoor bdëk bampënuŋ ti mntum mi unjumpul.

¹⁷ Kę udeeb wi udeebaţerun ŋaaţ udo kę unata ugut na babukul bandukiin, banjaan baţaş bti bgah bi Naşibaţi abot amëban manjoonan mi Yetu ayuujun.

¹⁸ Kę unjumpul uya naţ kakab bdëk*.

13

Ulimariya umpënnun du bdëk

¹ Dwin wal mënt ulimariya ulon unkaan itiim iŋeen na ŋkow paaj na blon kę upën du bdëk. Ptiim pandoli pawo na utepi wi pşih kę katim kankkarun Naşibaţi kę kapiit ti bkow bandoli.

² Ulimariya wi nwinun unaam na uwuţ, ihoţ yi wa iwo iweek abot ajab maakan, iŋiiri yi wa iwo ikujentaan, uwo na mntum mi uliihu. Unjumpul uwul wa mnhina mnweek mi wa na pşih pi wa.

³ Bkow blon bi wa bafalanaa kę baŋaan bti badoo nun kę ukeţi, kę uşë jeb. Wal mënt kę baŋaan biki mboş bti başë maţ uko wun aţaş ulimariya.

⁴ Baŋup adëman unjumpul ţiki uwul ulimariya mnhina. Badëman kak ulimariya aji : « In awoon ji ulimariya wi? In ahilun kagut na wa? »

⁵ Uyeenk mnhina mi phil bţup, aşë ţup ŋţup ŋjooţ ti Naşibaţi abot akara. Uyeenk pşih pi kli iŋeen ŋbaakër na ktëb.

⁶ Uhaabëş mntum akar Naşibaţi, katimul, katohul na banfetuŋ du baţi.

⁷ Naşibaţi awut wa kę ugut na banwoon biki nul adoo kob baka. Uyeenk pşih aşih kşini bti, knaali bti, baŋaan biki ŋţup bti na ŋtaak bti.

* **12:18** Unjumpul uya naţ kakab bdëk : ŋi ŋlibra ŋlon ŋjon bapiit aji : kę nşë ya anaţ du kakab bdëk.

⁸ Banfētun mboş bti balun kadēman wa, biki itim iwoon iinwo t̄i ulibra wi ubida wi anwoon unkaneel unfaalaniin pa b̄t̄enjan ji mboş mambi mando kapaşana.

⁹ Ankaan ibaṭ atiinkan.

¹⁰ Anwoon i pya ukalabuş, aya wa. Anwoon i pkeṭ na kakej, bafiņa na ka. Wal mēnt̄ uwo pa biki Naşibaṭi wal wi kamiir na pfiyaar.

Ulimariya ump̄ennun t̄i mboş

¹¹ Wal mēnt̄ dwin kē ulimariya ulon kak kē up̄en t̄i mboş. Uwo na ktiim kt̄eb̄ ji ki unkaneel aşē ji uṭiini ji unjumpul.

¹² Uji udo mnhina bti mi ulimariya uteek t̄i kadun ki wa. Uṭu bañaan banfētun mboş pn̄up kadēman ulimariya uteek, umbiin̄ afaalana aşē jeb.

¹³ Udo iko iñoṇarēnaan maakan adoo ji up̄enan du baṭi bdo, kado ba bawala t̄i mboş t̄i kadun ki bañaan.

¹⁴ Uguur bañaan biki mboş na iko iñoṇarēnaan yi uhilun pdo t̄i kadun ki ulimariya uteek. Uji na bañaan biki mboş bado ptu pannaamun̄ na ulimariya umbiin̄ afaalana aşē naṭa.

¹⁵ Uyeenk mnhina mi pwul ptu uhēfēnt̄ kē padoo hil b̄ṭup abot ado kē bafin̄ bañaan bti bampokun̄ pn̄up kadēman pa.

¹⁶ Ulimariya uṭu kē bañaan bti, bapoṭ na baweek, bayok na bawaan, balemp na baweek biki baka kē baya piiṭana t̄i kañen kadeenu kēme t̄i pjuk uko w̄i wa.

¹⁷ Ņaan̄ anwoon̄ aanwo na uko wi, unwoon̄ katim ki wa kēme mnfēn mi katim ki wa, aankhil pn̄up kēme pwaap.

¹⁸ Uko wi, uwo wi űaan̄ awo na uşal untuņa. Antitun̄ atenan̄ bnuura ame uko unwoyi t̄i mnfēn mi ulimariya : uwo mnfēn mi űaan̄ najēn, uwo iñeen-week paaj na iñeen paaj na paaj (666).

14

Anwoon̄ unkaneel wi b̄t̄enjan na bañaan̄ biki nul

¹ Dten kak aşē win anwoon̄ unkaneel wi b̄t̄enjan kē anaṭ du pn̄kun̄ pi *Tiyon̄ awo na bañaan̄ biki nul iñeen-week na iñeen n̄baak̄er na babaak̄er n̄yaaş iñeen-week iñeen (144 000) biki bapiitun̄ t̄i ijuk yi baka katim ki nul na ki Aşin.

² Dtiink̄ pdiim̄ plon̄ kē pakp̄ena baṭi, pawo ji ubulan uweek, ji kamparantant̄ kaweeek. Kē pdiim̄ pi n̄tiinkun̄ pawo ji kayeeh ki bankkobun̄ int̄uni bakyeehun̄.

³ Bayeeh kayeeh kahalū t̄i kadun ki pt̄ij pi p̄şih na ki űko n̄baak̄er na ki bantohi. Nin űaan̄ alon̄ aanhil̄ pjuk kayeeh mēnt̄ bē mēnt̄ bañaan̄ iñeen-week na iñeen n̄baak̄er na babaak̄er n̄yaaş iñeen-week iñeen (144 000), bambuurun̄ t̄i mboş.

⁴ Baanṭopan̄ n̄leef̄ űi baka na baat̄, baambaan̄ kabanaara űaaṭ. Baji baṭaş anwoon̄ unkaneel dko b̄ti di akyaan̄. Babuuran̄ baka t̄i bañaan̄ bahilna bawo bateek biki Naşibaṭi na biki anwoon̄ unkaneel.

⁵ Nin̄ n̄ṭilan̄ n̄aambaan̄ kapēnaara t̄i mntum mi baka, baanwo na nin̄ buṭaan̄ dlon̄.

Uṭup wi űwanjut̄ űwajant̄

⁶ Wi uko waṅ uṭēpun̄, dwin uwanjut̄ ulon̄ kē uwo du kalowan du baṭi. Uwo na Uṭup Ulil̄ Unuura unkt̄oon̄ te mnt̄o wi uwoon̄ kaṭup̄ bañaan̄ banwoon̄ t̄i mboş: uṭup wa n̄ṭaak̄ bti, kşinī bti na n̄ṭup̄ bti na kntaalī bti.

⁷ Uji na pdiim pweek : « Nadoon kaṭi Naṣibaṭi, nado kadēmana, ṭiki unuur wi akwayeṣun ubani. Nadēmaan ampaṣun baṭi na mboṣ, idēk na ṅkumpēṣ ṅi meel.

⁸ Uwanjut utēbantēn upēn ṭi kafetṭ ki uteek aṣē ji : « *Babilon, ubeeka uweek ujoti, ujoti ; wul undaanun poot pi wa ṅtaak bti, kē pdaan poot pun pawoon pṭoṭan uleef na pekadu di piintṭ ji wa. »

⁹ Uwanjut uwajantēn upēn ṭi kafetṭ ki ṅteek aṣē ji na pdiim pweek : « Woli alon adēman ulimariya na ptu pi wa, bapiitile uko wi wa ṭi pjuk pi nul kēme ṭi kañen ki nul,

¹⁰ adaan kak poot pi udeeb wi Naṣibaṭi. Poot mēntṭ paankjēm wal wi pakjeeṣaniin du pnkalame pi udeeb wi nul. An mēntan ahaj maakan ṭi bdoon na ṭi pdēpalēn panjaan patērad ṭi kadun ki ṅwanjut ṅyimanaan na ṭi kadun ki anwoon unkaneel wi bṭejan.

¹¹ Udu wi mnhaj mi baka udo kapēna pēn te mnṭo. Bukal bandēmanun ulimariya na ptu pi wa, bampiitaniin katim ki wa, baankka pnoorfēn na pnak kēme na utejan.

¹² Wal wi, uwo wal wi bañaan biki Naṣibaṭi bammēbanun bgah bi nul abot afiyaar Yetu bawoon biki kataman. »

¹³ Kē nṣē tiink pdiim ploṅ du baṭi kē paji : « Piitan : banuurandēni, bankketun hēnkun aṣē fiyaar Ajugun. »

Wal mēntṭ kē *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uṣē ji : « Aa, banoorfēn ṭi ulemp wi baka, udo wi baka uṭaṣ baka. »

Kakit ṭi mboṣ

¹⁴ Dten kak aṣē win kanfēluṅ kafaatal, uko ji ṅñaan uṭoon ṭi ka awo na utepi wi pṣih wi uwuuru ṭi bkow, aṣē wo na kakaawi kajul ṭi kañen.

¹⁵ Uwanjut ulon upēnna du Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi aṣē do pdiim pweek aji na anṭoon ṭi kanfēluṅ : « Jejan kakaawi ki nu ido kakit. Wal wi kakit ubani, mboṣ manjiji. »

¹⁶ Wal mēntṭ kē anṭoon du kanfēluṅ aṣē ṭu kakaawi ṭi mboṣ, kē kakit kadolana ṭi mboṣ bti.

¹⁷ Uwanjut ulon upēnna du Katoh Kaweek ki Naṣibaṭi kanwoon du baṭi, uwo wul kak na kakaawi kajul ṭi kañen.

¹⁸ Uwanjut ulon kak upēnna ṭi *bliit bi mngur, uwo na mnhina mi bdoon. Udo pdiim pweek aji na unwoon na kakaawi kajul : « Ṭuun kakaawi ki nu imar mnko mndolni ubiñu ṭi uwoorta wi mboṣ, mnko mi wa manjeenki. »

¹⁹ Kē uwanjut wun uṭu kakaawi ṭi mboṣ amar uwoorta wi mboṣ. Uṭu mnko mi umaruṅ ṭi kako kaweek ki udeeb wi Naṣibaṭi kapooñna ma.

²⁰ Bañooṭ mnko mun du bdig bi ubeeka apooñ, kē pñaaṅ pampēnun ṭi kako kapooñni paniink dko danliṅun na ṅkilometēr iñeen-week ṅwajantṭ (300) abot aya alin na ijaas yi umpēlēt unnaaṭun.

15

ṅwanjut paaj na ulon na mnhaj mbaañṣaani

¹ Dwin du baṭi uko ulon kak uweek wi ṅñaan ajaan amagan maakan, uwo : ṅwanjut paaj na ulon ṅamēbanun iṭaafa paaj na kalon. Iṭaafa mēntṭ iwoon ibaañṣaani, yul iktuun udeeb wi Naṣibaṭi uwinana bti.

² Dwin kak uko ji bdēk banwoon ji kawini bannaakiiri na bdoon. Bampokun ulimariya na ptu pi wa, na mnfēn mi katim ki wa, banaṭ ṭi ba duuṭ amēban intuni yi Naṣibaṭi awulun baka. Bakob intuni mēntṭ

³ ašë yeeh kayeeh ki bi *Moyit nalempar Našibaŋi na anwoonj unkaneel wi btejan, aji :

« Iwi Ajugun Našibaŋi *Anhiniinj iko bti ;
udo wi nu udëmi abot awo uñonjarënaan,
iwi naših i ntaak.

Bgah bi nu bawo btool abot awo bi manjoonan

⁴ Iwi Ajugun, in awoonj aankdo kaŋi'u?

In awoonj aankdo kadëman katimu?

Iwi tañ iyimanuj.

Ntaak bti nabi kaŋup kadëmanu

ŋiki bañaan bawin kë iko yi ikdolonj iwo itool. »

⁵ Dwin kak du baŋi. *dko dyimanaan di *kaloona kanjaan kadiiman kë Našibaŋi awo da kë dahaabëšaa.

⁶ Kë nwanjut paaj na ulonj namëbanuj iŋaafa paaj na kalonj kë napeenna ŋi dko dyimanaan, nawahara imiŋa ifaatal feh inkjikun, ašë tan ŋi ilank itël yi uwuuru.

⁷ Ulonj ŋi nko nbaakër uwul nwanjut paaj na ulonj nuj knkalame paaj na plonj ki uwuuru kantumi udeeb wi Našibaŋi, ankwoonj te mnŋo.

⁸ Kë mndëm mi Našibaŋi na mnhina mi nul manšë do kë dko dyimanaan datum na udu. Kë nin alonj aanhil pneej ŋi da bë iŋaafa paaj na kalonj yi nwanjut paaj na ulonj iindolanaa.

16

Knkalame paaj na plonj ki udeeb wi Našibaŋi

¹ Dtiink pdiim pweek pampënnuj du *dko dyimanaan kë paji na nwanjut paaj na ulonj: « Nayaan najeeš knkalame paaj na plonj kanwoonj na udeeb wi Našibaŋi ŋi mboš. »

² Uteek uya jeeš pnkalame pi wa ŋi mboš, kë njad njanjaan nade abot aŋëkëñ napeñ ŋi banwoonj na uko unjaan udiiman kë bawo biki ulimariya, banjaan badëman ptu pi wa.

³ Utëbantën uya jeeš pnkalame pi wa ŋi bdëk bweek, kë bakak ji pñaak pi ñaan ankeŋuj, kë nko bti njanwoonj ŋi bdëk nakeŋi.

⁴ Uwajantën uya jej pnkalame pi wa ajees ŋi idëk impoŋi na ŋi nkumpëš nji meel, kë meel mi iko yuj bti mankak pñaak.

⁵ Dtiink wal mënŋ uwanjut wi meel kë uji :

« Iwi nayimanaan, ibiinj awo abot awo, iwo natool,
iyuuj kë pwayëš pi nu pawo ptool.

⁶ Jibi bukal batuluj pñaak pi *baŋuparu na bandukiinj banwoonj biki nu,
hënk di ikaanj awul baka pñaak badaan : uko mënŋ ulinj baka. »

⁷ Kë nšë tiink *bliit bi mngur kë baji :

« Aa, iwi Ajugun Našibaŋi *Anhiniinj iko bti
pwayëš pi nu bti pawo manjoonan abot awo ptool. »

⁸ Uwanjut ubaakantën ujees pnkalame pi wa ŋi unuur, kë uyeenk mnhina mi pter bañaan na bdoo bi wa.

⁹ Hënk kë bnuur byik maakan batër baka, kë bawoha wo ŋi pkar Našibaŋi ankaan mnhina mi pŋu baka iŋaafa yuj, apok pŋëlëš mnwo mi baka kado kadëmana.

¹⁰ Uñeenantën ujees pnkalame pi wa ŋi pŋij pi pŋih pi ulimariya kë pŋih pi wa pawo ŋi bdëm bweek. Bañaan bahaj maakan adoo dum indemënt yi baka.

¹¹ Mnhaj na njad nji baka njaŋu kë bakkar Našibaŋi anwoonj du baŋi, apok pŋëlëš mnwo mi baka.

¹² Uwanjut upaajantën ujees pnkalame pi wa ti bdëk bweek bi Ēfrat, kē bakayi, baših bampënnun umayar unuur bahilna baṭëp.

¹³ Wal mēntan kē nšë win nntaayi nwuṭaan njwajanṭ nannaamunṭ ji nḡopal kē napēn ti mntum mi unjumpul, mi ulimariya na mi ulimariya unwoonṭ uṭupar wa.

¹⁴ Na manjooonan njawo nntaayi ; njaji njado iko iñonarënaan, njaya du baših biki mboš bti kahilna kayitrën baka pa ugut wi unuur uweek wi Našibaṭi Anhiniinṭ iko bti.

¹⁵ Ajugun aji : « Natenan, dbi ji nakiiṭ! Anuurandëni anwoonṭ bten awo na imiṣa yi nul, anwoonṭ aanḡpën byiṣu kaduk bduun ti kadun ki bañaan. »

¹⁶ Nntaayi nḡun njado kē baših bayit du dko di bajaanṭ bado ti uhebërë Amagedon.

¹⁷ Uwanjut uṭënk paaj na ulonṭ ujees pnkalame pi wa na dko, kē pdiim pweek pašë pëna ti pṭij pi pših panwoonṭ du dko dyimanaan aji : « Uko mēnt udolanaa. »

¹⁸ Wal mēntṭ kē iliki liik iṣë pën kē idiim na imparantant itiinkanaa. Mboš manšintar maakan jibi manwoonṭ maambaanṭ kašintëraara wi ñaanṭ awoonunṭ ti ma.

¹⁹ Pšintar punṭ pado kē ubeeka uweek upaṭëšari akak ifah iwajanṭ, kē nḡeeka nḡi nṭaak bti njajoti. Našibaṭi aanṭilma *Babilon ubeeka uweek : adaanan wa pnkalame pi udeeb wi nul unḡfatuṭ.

²⁰ Njiw bti njawunanaa kē inkunṭ iweek ibaa, iinkak awinana.

²¹ Uṣubal wi mpoj mndiṭ maakan uḡot ti bañaan ; kē kaṭaafa kunṭ kē kado kē bakkar Našibaṭi ṭiki katam maakan.

17

Ñaaṭ naṭuunk

¹ Kē ulonṭ ti njwanjut paaj na ulonṭ njamëbanunṭ knkalame paaj na ploṅ ki uwuuru ubi ti nḡi aṭiini na nḡi aji : « Biini, dyuuju kakob ki ñaaṭ naṭuunk naweek anwoonṭ du kakab idëk iweek akkobiinṭ.

² Baših biki nṭaak nḡi mboš bawinar na a, kē bañaanṭ banḡëṭunṭ mboš bakuj poot pi nul panwoonṭ ubida uṭop. »

³ Wal mēntṭ kē uwanjut wunṭ uṣë neej ti uṣal wi naan aṅooṭën du *pndiiṣ, kē nwin ñaaṭ alonṭ anṭoonṭ ti ulimariya ujeenkal, itim inkkarunṭ Našibaṭi ipiṭitana ti uleef wi wa bti. Uwo na nḡkow paaj na bloṅ na itiim iñeen.

⁴ Ñaaṭ awohara imiṣa inuura maakan ijeenkal. Aṭu iko itum itam preeṣ yi uwuuru, iṭwij wijaan na mnko mnuura maakan. Amëbanṭ ti kañen pnkalame pi uwuuru panṭumunṭ na buṭaan bi bṭopar bi pṭuunk pi nul.

⁵ Bapiiṭ ti pjuk pi nul katim kalonṭ, kē uko wi kawoonṭ uṣë wo uumeëṭanaa. Uko umpiṭitaniinṭ wii wi : « Babilon ubeeka uweek, aninṭ pṭuunk na pṭop na buṭaan bi umundu. »

⁶ Dwin ñaaṭ mēntṭ kē akuj pñaaḡ pi banwoonṭ biki Našibaṭi, pi banjaanṭ baṭup uko wi Yetu. Wi nwinulunṭ aṣë ñonjar maakan.

⁷ Kē uwanjut uṣë ji na nḡi : « we ukaanṭ kē iñonarṭ hënk ba? Dṭupu uko wi ñaaṭ ummeniinṭ na wi ulimariya wi nḡkow paaj na bloṅ na itiim iñeen wi aṭoornunṭ.

⁸ Ulimariya wi iwinunṭ ubi wo aṣë wo uunkak awo, kē uṣë wo i kapën du bnjiir kaya katoka te mnṭo. Kē bañaanṭ biki mboš biki itim iwoonṭ iimpiṭitana ti ulibra wi ubida wi umundu upašaniinṭ bañonjar wal wi bakwinunṭ ulimariya umbiinṭ awo, awo uunwo hënkunṭ, kaṣë kabi kawo kak.

⁹ « Ñaanṭ awo kawo ti uko wi na mntit na uṣal unṭunṭa : nḡkow paaj na bloṅ nḡunṭ njawo knkunṭ paaj na ploṅ ki ñaaṭ aṭoonṭ, njawo kak baših paaj na alonṭ.

¹⁰ Kañeen ti baka bado bi wala ti pshih, napaajantën akshihun hënkun, natënk paaj na alon aandobi bi, kë wal wi akbiin aankto kajon.

¹¹ Kë ulimariya umbiin awo, aşë wo uunkak awo hënkun uwo wul ti uleef wi wa naşih natënk bakren. Uwo alon ti başih batënk paaj na alon, utoka te mnto.

¹² « Itiim ifeen yi iwinun iwo başih banwoon baando bi yeenk pshih. Kë başë yeenk bukal na ulimariya kaşih uwoori uloolan tañ.

¹³ Bukal bti bawo na uşal uloolan : pwul mnhina mi baka na pshih pi baka ulimariya.

¹⁴ Balun kagut na anwoon unkaneel wi btejan aşë kob baka, tiki awo naweek i baweek, naşih i başih. Bandu'aniin, bandataniin, banfiyaarulun, banaakiir na a, kakob bambiin pgutan na a. »

¹⁵ Uwanjut uji na nji kak : « Meel mi iwinun, mi naţuunk aţoon manwo knataali, knuk, ntaak, na nţup.

¹⁶ Ulimariya na itiim ifeen ki iwinun nalun kaşoor naţuunk, katok tokana bti kabot kaduka byişu, kade uyemat wi nul kabot katëra.

¹⁷ Na manjoonan, Naşibaţi aţuun ti nhaaş ni başih bukun uko wi anjalun bado kë bawo na uşal uloolan wi pdo wa : balun kawul pshih pi baka ulimariya kë udoo do uko bti wi Naşibaţi aţupun.

¹⁸ Kë ñaati i iwinun, awoon ubeeka uweek unjaan uşih ti başih biki mboş. »

18

Pjot pi Babilon

¹ Wi uko war utëpun, dwin uwanjut ulon kë uwalnaana baţi. Uwo na mnhina mnweek, kë bjeehi bi wa başë jeehan mboş.

² Udo pdiim pweek aji :

« *Babilon ubeeka uweek ujoti!

Ujoti! Ujoti!

Ukak ufëti wi nntaayi,

dko di nntaayi bti nawoon

na di nkat nţop nwuţaan bti.

³ Ntaak ni mboş bti nadaan poot pi da,

kë pdaan poot pun paşë wo pţopan uleef na pekadu di piinţ.

Başih biki mboş bti bawinar na da,

kë bawaap biki mboş bayokna ti pnal iko yi umundu pi bañaan biki da. »

⁴ Wal mënţ dkaak atink pdiim plon panwoonun baţi, paji : « An pntaali pi naan, napënan ti ubeeka wun, nawutna kanaakiir ti pjuban pi baka, itaafa inkmbiin ti baka iwutna kajotnan.

⁵ Buţaan di baka dajunkan adoo ban baţi, Naşibaţi aleş iko inwoon iinwo itool bti yi badolun.

⁶ Nadoon biki Babilon uko wi badolun, nadoon nado do baka nyaaş nteb iko yi badolun, naţuun ti pnkalame pi bajaan baţu poot, panhaayun apel pi baka nyaaş nteb.

⁷ Naţuun da mnhaj na pwuţan panliun na mndëm na pyok pi dabiin aka, daji ti uşal wi da : “Dto ji naşih ñaati, mënkwon nayoţ nin, mënkwon na puum nin unuur ulon.”

⁸ Uko war ukaan kë ti unuur uloolan tañ, Naşibaţi Ajugun anwoon na mnhina akkob da na itaafa inwoon i pjotna da : pkeţ, muum, ubon na uyik. »

Nwooni ni bawooniirun Babilon

⁹ Pdiim pakak aji : « Wal wi baših biki mboš bambiin awo ti pjuban pi piint na Babilon abot awo na da ti pñal iko inuura maakan yi da bakwinun udu wi uyik wi da, bawooni kabot kaṭēga.

¹⁰ Balun kanaṭ kalow kaṭi mnhaj mun kašē kaji :

“Pwuṭan oy! Pwuṭan oy!
 Ti iwi, *Babilon, ubeeka uweek,
 ubeeka unwoon na mnhina,
 ikobana ti uwoori uloolan ṭañ!”

¹¹ « Bawaap biki mboš bawooni abot aṭēga ji bawo na puum, ṭiki nin alon aankak anug iko yi bajijun abi bwaap.

¹² Iko mēnt iwo uwuuru na unṭaam, mnko mwij wijan mantamun preeš na mnko mnuura, itenda inuura, ijeenkal, idaan iwoj wojaan na ilon kak ; mmul mnuura mantamun preeš na iko yi bafejun na mmul mēnt, iko yi babomanaanun iñiin yi ṅlon, yi ifeeru inuura, kēme mnlaak,

¹³ ukēra ulil pṭēkēn utum umpaṭun kalilare na itoh ilil pṭēkēn na mnkulan, ubiñu na ukēra, pson na uloort, ṅngit na ṅkaneel, ṅmpēlēt na ṅkaaru ṅi ṅmpēlēt ṅakpulun ; badoo ji bawaap bañaan bajen.

¹⁴ « Balun kaji kak na Babilon : “Iko bti yi uhaašu unṭaluñ iinkak awin ya, ilowu! Iko inwoon yi mndēm mi nu na inuura maakan, iinkak awin ya nin.”

¹⁵ Bawaap bambiin ayokna ti ubeeka mēnt banaṭ kalow kaṭi mnhaj mi ubeeka mamob baka. Bado kawooni, kaṭēga ti ubeeka mēnt

¹⁶ kaji :

“Pwuṭan oy! Pwuṭan oy!
 Ubeeka uweek
 unwohariin itenda inuura itam preeš,
 ijeenkal, iwoj wojan,
 unṭuun uwuuru na mnko mnuura mntam preeš,

¹⁷ ti uwoori uloolan ṭañ kē pyok mēnt bti pašē toka.”

« Kē bajug ṅlanṭu na banjaan baṭon ṅa na bañaan bti banjaan balemp ti bdēk bašē naṭ alow.

¹⁸ Wi bawinun udu wi uyik ašē ji : “Ubeeka unlini na wi ubi woha i?”

¹⁹ Baṭu mboš ti ikow yi baka ašē ṅajar awooni ji banwoon na puum aji :

“Pwuṭan oy! Pwuṭan oy!

Ubeeka uweek
 wi bankaṅ ṅlanṭu ti bdēk bti
 bayoknun ti pyok pi wa,
 ti uwoori uloolan ṭañ kē ušē toka!

²⁰ Baṭi, banjaan na baṭupar Našibaṭi na an biki nul bti

nalilaan ti pjot pi wa,

Našibaṭi akob wa ti uko wi udolanan.” »

²¹ Wal mēnt, kē uwanjut unwoon na mnhina mnweek ušē jej plaak pweek maakan afēl du bdēk ašē ji :

« Na mnhina mntēnt mi,
 mi mi Babilon ubeeka uweek ukfēlaniin,
 baankak awin wa nin.

²² Nin iyeeh yi banjaan bakob intuni na bayeeh iinkak atiinkana.

Nin bateen na balul
 baankak atiinkana.

Nin pñaat pi baṭak paankak atiinkana ;
 nin phuunṭ paankak atiinkana ti btēk.

²³ Nin unkaniya uunkak ateh ;

nin baankak atiink pdiim pi naniim na pi naniima.
Bawaap biki nu babiin awo bañaan baweek biki mboş.
Dayaamu di nu daneeman ntaak bti.

²⁴ Pñaak pi baţupar Naşibaţi, banwoon biki nul,
bañaan bti banfinaniin ŧi mboş, pawo ŧi iŧen yi nu. »

19

Iyeeh yi mnlilan du baţi

¹ Wi iko yan iţepun, dtiink uko ulon unwoon ji pntuk pweek pi bañaan du baţi k  paji :

« Haleluya
Naşibaţi i nun ad m abot awo na mnhina,
ul ambuuranuŋ nja,

² pway ş pi nul pawo manjoonan abot awo ptool.
Akob naţuunk naweek ambiin aţopan mboş na pţuunk pi nul,
alukan ŧi a pñaak pi balempar Naşibaţi. »

³ K  bakak ahuuran aji :
« Haleluya!
Udu unkp nnuŋ ŧi ubeeka wi *Babilon uunkba. »

⁴ K  bantohi iŧeen n t b na babaak r na nko nbaak r baş  n p ad man
Naşibaţi anţoon ŧi p jji pi p şih. Bahuuran aji :

« Uwo han, Aleluya! »

⁵ Wal m nt , k  pdiim plon paş  p nna du p jji pi p şih aji :

« An balemparul bti,
an nanjaluluŋ apel iko bti,
baweek na bampoţi,
nad maan Naşibaţi i nja. »

⁶ K  nş  tiink uko unwoon ji pdiim pi pntuk pweek, panwoon ji ubulan
uweek, awo ji imparantant iweek k  pakhuuran aji :

« Haleluya!
Ajugun Naşibaţi *Anhiniin iko bti a şih.

⁷ Nawulan n wo ŧi mnlilan na mntan
nbot nd mana,
 iki bniim bi anwoon unkaneel wi b enjan babani,
k  aharul aŧ ga bnuura.

⁸ Bawula patenda pnuura pfaatal, pjint piş,
panknuuruŋ, aji awoh. »

Patenda pfaatal pun pawoon iko itool yi banwoon biki Naşibaţi badolon.

⁹ K  uwanjut uş  jak n : « Piitan uko wi : “Banuurand ni biki baduun
pmaar bniim bi anwoon unkaneel wi b enjan.” » Ukak aji na nji : « U up wi
uwo u up wi Naşibaţi ŧi uleeful. »

¹⁰ Wal m nt  k  nş  jot ŧi ihoţ yi wa kad man wa. K  uş  ji na nji : «  aafaraan
kado uko wi! Dji kalempar Naşibaţi ji iwi na bayi u bamm banuŋ u up wi Yetu.
Naşibaţi i i iwoon kad man! U up wi Yetu wi wi Naşibaţi a uun ŧi ba uparul.

Andapiin ump l nt ufaatal

¹¹ Wal m nt , k  nş  win baţi k  bawo bhaab, k  ump l nt ulon ufaatal uş 
wo da. Andapiin wa katimul kawo « Amm banuŋ Naşibaţi na manjoonan. »
Awo natool ŧi pway ş pi nul abot aji gut pa iko unwoon itool.

¹² K ş ki nul kawo ji bdoo banjeenuŋ, k  abot awo na n tepi nji p şih n tum ŧi
bkow. Apiitana katim kalon ŧi uleef ki nin alon b  m nt  ul ameen ka.

¹³ Awohara bayeti banwoon na pñaak. Katimul kawo « U up wi Naşibaţi. »

14 Bangoli biki baṭi bawo ɥi kafetul aṭaṣa, adapa ɥmpëlënt ɥfaatal akut awohara imiṣa yi itenda ifaatal inuura ijint piṣ.

15 Kakej kajul kapën ɥi mntumul ki akkobni ɥtaak. Ul aklun kaṣih baka na btam. Alun kayuuj udeeb unkfatun wi Naṣibaṭi *Anhiniin iko bti wi aklun kaṭu bañaan ɥi kako kaweeb ki bajaan bapooña mbuk mndolni ubiñu, kapooñ baka.

16 Apiitana ɥi bayeti bi nul na pnkantul katim ki : « Naṣih i baṣih na Naweeb i baweeb. »

17 Kë nṣë win uwanjut ulonjë kë uwo ɥi unuur, uhuuran maakan aṭiini na ɥkat ɥankyiṭun du kalowan du baṭi aji : « Nabiini, nabiin nayit pa ufettu uweek wi Naṣibaṭi,

18 nahilna nade uyemaṭ wi baṣih, wi bangoli na baweeb biki baka, wi ɥmpëlënt na bandapiin ɥa, wi bañaan bti, balemp na baweeb biki baka, bampoṭi na baweeb! »

19 Wal mënṭ kë nṣë win ulimariya na baṣih biki mboṣ na bangoli biki baka kë bayitiir kabi kagutan na andapiin umpëlënt ufaatal na bangoli biki nul.

20 Kë ulimariya uṣë mobana, wul na naṭupar wa, undolonjë iko iñonarënaan ɥi kadun ki wa, aguur banyeenkunjë uko wi ulimariya abot aṅup adëman ptu pi wa. Nul ɥtëb bti ɥafëlana ɥjeb du katant ki bdoo kanwoon na pdëpalën panjaan patërad.

21 Bandukiin bafinana na kakej kampënnun ɥi mntum mi andapiin umpëlënt, ɥkat ɥade muum mi baka adoo yok.

20

Pṣih pi ɥṣubal iñeen-week ɥyaaṣ iñeen

1 Dwin wal mënṭ, uwanjut kë uwalnaana baṭi, awo na kaniigṣaani ki bnjiir bweek abot amëban mnkorentu mnweek.

2 Uya mob unjumpul, upula wi ɥfa, wul uwoon Untaayi Uweek, *Fatana aṣë tan wa pa ɥṣubal iñeen-week ɥyaaṣ iñeen (1000).

3 Afël wa du bnjiir bweek anigan ba abot aṭu uko ulonjë atuhna ba, uhilna uwo uunkak aguur ɥtaak te wal wi ɥṣubal iñeen-week ɥyaaṣ iñeen (1000) ɥaktëpunjë. Woli ɥaṭëpi babaa wutan wa ɥwal ɥntiinku ṭañ.

4 Dkak awin itij yi pṣih, bambiin aṭo ɥi ya bayeenk mnhina mi pwayëṣ. Dwin kak ɥhaaṣ ɥi bañaan biki babin ɥfaal ɥiki baṭup Uṭup wi Naṣibaṭi na uko wi Yetu, banwoon baanup adëman ulimariya na ptu pi wa, awo baampiitan katim ki wa ɥi pjuk këme ɥi kañen. Banaṭa ɥi pkeṭ aṣih na *Krittu ɥṣubal iñeen-week ɥyaaṣ iñeen (1000).

5 Pnaṭa pteek ɥi pkeṭ pu punjë. Kë banketunjë bandukiin, baannaṭa ɥi pkeṭ te wal wi ɥṣubal iñeen week ɥyaaṣ iñeen ɥaṭëpunjë.

6 Bannaṭiin uweek ɥi pkeṭ banuurandëni! Bawo biki Naṣibaṭi, pkeṭ ptëbantën paankhilan nin uko ulonjë ɥi baka. Bawo baṭenjan biki Naṣibaṭi na Krittu kabot kaṣih na a ɥṣubal iñeen-week ɥyaaṣ iñeen.

Pjot pi Fatana

7 Wal wi ɥṣubal iñeen-week ɥyaaṣ iñeen (1000) ɥaktëpunjë bawutan *Fatana apën du ukalabuṣ,

8 aṣë aya du ɥtaak ɥi umundu bti ɥi bajaan badu Gog na Magog, aguur bañaan. Ado baka babi bayit pa ugut. Batum ji pyiw pi bdëk.

9 Baniink mboṣ bti, kakool ubeeka wi Naṣibaṭi aṅalun, di banwoon biki nul bawoon. Kë bdoo blonjë baṣë pëna baṭi abi atër baka.

¹⁰ Wal mēnt, kē *Untaayi Uweek, unguuruŋ baka, ušē fēlana du katant ki bdoo banwoon na pdēpalēn panjaan patērad aṭēnk da ulimariya na naṭupar wa. Bahaj maakan pnak na utejan te mnto.

Pwayēs pi bankeṭun

¹¹ Dwin wal mēnt pṭij pi pših pfaatal pweek na anṭoon ṭi pa. Mboš na baṭi ṇaṭii, kē nin ṇaan aankak awin ṇa.

¹² Kē nšē win bankeṭun, baweeke na bampoṭi, kē banaṭ ṭi kadun ki pṭij pi pših, kē anṭoon ṭi pṭij pi pših ašē haabēš ṇibra. Ahaabēš ulibra ulon kak, unwoon ulibra wi ubida. Awayēs bankeṭun, andoli ṭi uko wi adoon jibi upiitaniin ṭi ulibra.

¹³ Wal mēnt, kē bdēk bašē kakan muum manwoon ṭi ba, kē pkeṭ na mnkeṭ ṇakakan muum mi ṇahankun kē awayēs andoli ṭi uko wi adolon.

¹⁴ Kē pkeṭ na mnkeṭ ṇašē fēlana du katant ki bdoo ; katant ki bdoo mēnt bawoon pkeṭ ptēbantēn.

¹⁵ Anwoon i katim kawoon kaampiitana ṭi ulibra wi ubida bafēla du bdēk mēnt.

21

Baṭi bhalu na mboš mnhalu

¹ Wal mēnt dwin baṭi bhalu na mboš mnhalu ; baṭi bteek na mboš mnteek ṇaankak awo, bdēk kak baankak awo.

² Kē nšē win ubeeka uyimanaan, Yerutalem dhalu, kē dakpēna baṭi du Našibaṭi awo ji ṇaṭ naniima ambomandēruŋ pa ayinul.

³ Dṭiink wal mēnt pdiim pweek pampēnnuŋ du pṭij pi pših aji : « Katoh ki Našibaṭi akfēṭun na baṇaan kii ki. Awo da na baka, bawo pntaali pi nul, ul ṭi uleeful ašē wo Našibaṭi i baka.

⁴ Awent mnkuul mi baka bṭi ; pkeṭ, mntēg, ṇwooni, na mnhaj maankak awo, iko ijon iinkak awo. »

⁵ Kē anṭoon du pṭij pi pših ašē ji : « Natenan, dkakan iko bṭi kē iwo ihalu. » Ajakēn kak : « Piitan ṇṭup ṇi ; ṇawo manjoonan abot adolana. »

⁶ Akak ajakēn : « Udolanaa, nji dwoon Nateek na Nabaafṇšaani, dwoon Ujuni na Ubaafṇsaan. ṇaan i udaan uṭijun, dṭena adaan du ṇkumpēš ṇi meel manjaan manwul ubida, nin aankluk uko ulon.

⁷ Ampokun buṭaan ayeenk uko mēnt. Nji dwo Našibaṭi i nul, ul ašē wo abuk naan.

⁸ Kē balal, bandeknuŋ kafēṭ, bado iko iwuṭaan maakan, bafin baṇaan, bado iko iṭop, bado dayaamu, banjaan badēman ṇnton na baṭilan bṭi, kafah ki baka kawo baya du katant ki bdoo banwoon na pdēpalēn panjaan patērad ; uko mēnt uwoon pkeṭ ptēbantēn. »

Yerutalem dhalu

⁹ Wal mēnt, ulon ṭi ṇwanjuṭ paaj na ulon ṇamēbanuŋ knkalame kantumuŋ na iṭaafa paaj na kalon ibaaṇšaani, ubi aṭiini na nji aji : « Biini, dyuuju ṇaṭ ankniiimiiŋ, ahar anwoon unkaneel wi bṭējan. »

¹⁰ Uneej ṭi ušal wi naan aya na nji du pnkun pweek pkujēntaan duuṭ ašē yujēn ubeeka uyimanaan, Yerutalem, dampēnnuŋ baṭi, du Našibaṭi.

¹¹ Danuur na bjeehi bi Našibaṭi. Uko unwoon ji unobna ujaagal na ujeenk al unuura uwoj woṭ ṭi da bṭi awo ji kawini.

¹² Nniw nkēm abot akujēt̄ ṅafooyun wa. Uwo na klēman iḡeen na ktēb. Uwanjut̄ uwo ṡi plēman pandolon, kē babot̄ apiit̄ ṡi pa katim kalon, itim mēnt̄ iwo yi kntaali iḡeen na ktēb ki babuk *Itrayel.

¹³ Klēman kwajant̄ kawo du umayar unuur, kwajant̄ du btamṡanka, kwajant̄ du btamanu, kwajant̄ du kayoba.

¹⁴ Baniw ubeeka ṡi klaak khaan iḡeen na ktēb, ṡi klaak mēnt̄ bapiit̄ itim iḡeen na itēb yi banjaan̄ biki anwoon̄ unkaneel wi bṡejan.

¹⁵ Uwanjut̄ unkt̄iiniin̄ na nji umēban ṡi kaḡen pko pniibi, pawo pi uwuuru, pawo pniibni ubeeka, klēman, na uniw unfooyun ubeeka.

¹⁶ Iban̄ ibaakēr yi ubeeka ilin̄ lin̄, kambaṡ kalon̄ kaandēm apel katēt̄. Uniib wa kē uwo ṅkilometēr iḡeen week ṅyaaṡ iḡeen ṅtēb na ṅbaakēr (2400).

¹⁷ Uniib uniw wi ubeeka kē uwo ṅmetēr iḡeen paaj (60). Uwanjut̄ uji uniib jibi baḡaan̄ bajaan̄ baniib.

¹⁸ Uniw mēnt̄ uwo na uko ulon̄ unwoon̄ na unobna wi ujaagal, na ujeenkal. Ubeeka uwo wi uwuuru ujint̄ piṡ unjaan̄ uwoj woj̄ ji kawini.

¹⁹ Klaak kweek ki bapafnuṡ ubeeka aniw kawo na iko inuura maakan̄ iwoj wojaan̄ itum. Pteek pawo na iko yi unobna wi ujaagal, na ijeenkal, baji bado ya Jatpi ; ptēbant̄en̄ pawo na iko iniilu baji bado pa Fafira ; pwajant̄en̄ pawo na iko inwoon̄ na inobna itum, baji bado ya Kaltedoniya ; pbaakan̄t̄en̄ pawo na iko iniilu na yi unobna wi ujaagal baji bado ya Emaralda ;

²⁰ pṡeenant̄en̄ pawo na iko ijeenkal̄ ji pṡaak̄ baji bado ya Fardonika ; ppaajant̄en̄ pawo na iko ijeenkal̄ jud̄ baji bado ya Fardiwu ; ptēnk̄ paaj na plon̄ pawo na iko inwoon̄ na unobna wi ujaagal, baji bado pa Kritolit ; kē ptēnk̄ bakreṡ pawo na iko ijeenk̄taan̄, baji bado pa Berilu ; kē ptēnk̄ kaḡeen̄ kalon̄ pawo na iko ileel̄ baji bado ya Topat ; ptēnk̄ iḡeen̄ pawo na iko ileel̄ na yi unobna wi ujaagal̄ baji bado ya Kritoprat ; ptēnk̄ iḡeen̄ na plon̄ pawo na iko inwoon̄ na unobna wi uko ujeenkal̄ unnaakiirun̄ na uleel̄, baji bado ya Yakint̄ ; kē ptēnk̄ iḡeen̄ na ktēb̄ pawo na iko inwoon̄ na unobna wi uko ijeenkal̄ unnaakiirun̄ na uniilu, baji bado ya Ametut.

²¹ Kē klēman iḡeen na ktēb̄ kuṡ kawo ji mnko, plēman̄ pandoli pawo ji pbuk̄ pi mnko ; kē bayiti bi ubeeka baṡē wo uwuuru ujint̄ piṡ anuur̄ ji kawini.

²² Mēnwin̄ nin̄ *d̄ko dyimanaan̄ di Naṡibaṡi : Ajugun̄ Naṡibaṡi *Anhiniin̄ iko bti, na anwoon̄ unkaneel̄ bawoon̄ d̄ko dyimanaan̄.

²³ Ubeeka uunuma bnuur̄ kēme pli kajeehanaan̄ wa, ṡiki bjeehi bi Naṡibaṡi bajeehan̄ wa, kē anwoon̄ unkaneel̄ awo unkaniya.

²⁴ Nṡaak̄ ṅalun̄ kado kapoṡna ṡi bjeehi bi wa, baṡih̄ biki mboṡ baṡē babi baṡij̄ wa pyok̄ pi baka.

²⁵ Nin̄ ilēman̄ yi wa iinkdēt̄ unuur̄ ulon̄ ṡiki utejan̄ uunkak̄ awo.

²⁶ Baṡij̄ wa mndēm̄ na pyok̄ pi ṅtaak̄.

²⁷ Nin̄ uko ulon̄ unṡopun̄ uunkneej̄ ṡi wa, nin̄ ḡaan̄ nado buṡaan̄, nin̄ naṡilan̄ aankneej̄ da : bampṡitaniin̄ itim̄ ṡi ulibra wi ubida wi anwoon̄ unkaneel̄ wi bṡejan̄ ṡaḡ̄ bakneejun̄ ṡi wa.

22

¹ Wal̄ mēnt̄ uwanjut̄ uyuujēn̄ kabuul̄ ki meel̄ manjaan̄ manwul̄ ubida, manjint̄ piṡ̄ ji kawini ; meel̄ mi ka mampēnna ṡi ptij̄ pi pṡih̄ pi Naṡibaṡi na pi anwoon̄ unkaneel̄ wi bṡejan̄.

² ṡi ptoof̄ pi itant̄ itēb̄ yi kabuul̄ yun̄ inwoon̄ ṡi ptoof̄ pi ubeeka, uka bko banjaan̄ bawul̄ ubida, baji babuk̄ ṅyaaṡ iḡeen̄ na ṅtēb̄ ṡi uṡubal̄, pli pandolon̄ baji babuk̄. Itoh̄ yi ba iwo ijebanaanī baḡaan̄ biki mboṡ̄ bti.

³ Nin Naşibaŋi aankak afëp ñaara. Pŋij pi pşih pi nul na anwoonj unkaneel pawo ŋi ubeeka meet, balemparul bado kadëmana ;

⁴ bawin kaara di nul, katim ki nul kabot kawo ŋi ijuk yi baka.

⁵ Utejan uunkak awo, nin ñaara aankak anuma unkaniya këme bjeehi bi unuuru, ŋiki Naşibaŋi Ajugun aŋu ŋi baka bti bjeehi bi nul, başë başih te mnŋo. »

Ubi wi Yetu

⁶ Uwanjut ukak ajakën : « Nŋup ŋi ŋawo manjoonan abot adolana ; Ajugun, Naşibaŋi anjaara aŋu baŋuparul ŋşal, ayil uwanjut wi nul, uyuuj balemparul uko unkmbiinj hënkunŋ.

⁷ Yetu aji : « Natenan, dbi hënkunŋ! Anuurandëni, ankmëbanunŋ ŋŋup ŋi Naşibaŋi ŋankŋupunŋ uko unkmbiinj ŋi ulibra wi. »

⁸ Nji Yowan dŋiinkunŋ abot awin iko yi. Kë wi nŋiinkunŋ abot awin iko yunŋ, djot ŋi ihoŋ yi uwanjut unyuujunŋ iko mënt kadëman wa,

⁹ kë uşë ji na nji : « Ťaafaraan kado uko wi! Dji kalempar Naşibaŋi ji iwi na baŋupar Naşibaŋi bti na bañaara bti bankmëbanunŋ ŋŋup ŋi ulibra wi. Naşibaŋi i i iwoon kadëman. »

¹⁰ Ujakën kak : « Khank ŋŋup ŋi Naşibaŋi ŋi ulibra wi kamen ŋa bañaara. Wal wi iko yi aktupunŋ ikdolaniinj uñogi.

¹¹ Nado iko inwoon iinwo itool amëbaan ŋi iko inwoon iinwo itool yi akdolunŋ, anwoon ŋi ubida uŋop amëbaan ŋi wa. Kë anşaar awo natool adoon kado uko unwoon uŋool, anwoon najint piş adoon kajintanaara jintën uleef. »

¹² Yetu aji : « Natenan, dbi hënkunŋ! Dwo na baluk bi andoli, ddo kaluk andoli uko wi adolunŋ.

¹³ Dwo Nateek na Nabaanşaaani, Najuni na Nabaanşaaani, Ujuni na Ubaanşaaani.

¹⁴ « Banajun imişa yi baka banuurandëni, hënk bahil kaneejna ŋi ilëman yi ubeeka, kabot kadë ŋi mnko mi bko banjaara bawul ubida.

¹⁵ An ŋbuş: bakaalam, bañaara banwoon ŋi ubida uŋop, bafinj bañaara, badëman ŋnton, na bañaara bti banŋalunŋ ŋŋilan abot aji baŋilan, napënan bdiŋ.

¹⁶ « Nji Yetu, dyil uwanjut wi naan uŋupan uko wi. Uwo pa banfiyaaraunŋ bti. Dwo i pntaali pi *Dayit, awo unfay, ujah unjaara ujeehan na nfa. »

¹⁷ Uhaaş wi Naşibaŋi na naniima ŋaji : « Biini! »

Ankŋiinkunŋ ajakan : « Biini! »

Ñaar ŋi udaan uŋijunŋ, abiini ; annumiinj, abiin ayeenk ŋi meel manjaara manwul ubida, bë aankluk nin uko ulonŋ.

¹⁸ Nji Yowan, dŋup wa, manjoonan ma, ñaara ankŋiinkunŋ ŋŋup ŋi Naşibaŋi ŋi ulibra aşë hoŋalëş da uko ulonŋ, Naşibaŋi aŋu'a iŋaafa yi baŋiiniyaaraunŋ ŋi ulibra wi.

¹⁹ Kë woli apënan uko ulonŋ ŋi ŋŋup ŋi Naşibaŋi ŋi ulibra wi, Naşibaŋi kapënan kafah ki nul ŋi bko banjaara bawul ubida na ŋi ubeeka uyimanaan ŋi baŋiiniyaaraunŋ ŋi ulibra wi. »

²⁰ Antupunŋ uko war aji : « Aa, dbi hënkunŋ! »

Uwoon har! Iwi Yetu Ajugun, biini!

²¹ Dñehan Yetu Ajugun awulun nja bti bnuura bi nul.